

New Testament

Nuba Moro Language

Nuba Moro - Bible - New Testament

MAṬṬA	3
MARGUS	62
LUGA	99
YUANNA	162
AMAL AR RASUL	210
RUMIYA	267
1 KƏRUNÐUS	295
2 KƏRUNÐUS	321
GALEṬIYA	338
AFƏSUS	347
FILIBI	356
KOLOSİ	362
1 ṬASELUNIKI	368
2 ṬASELUNIKI	374
1 ṬİMƏDAWUS	377
2 ṬİMƏDAWUS	384
ṬIṬUS	389
FILIMUN	392
ABRANIYIN	394
YAGUB	413
1 BUṬRUS	420
2 BUṬRUS	427
1 YUANNA	432
2 YUANNA	430
3 YUANNA	440
YAUDA	441
RUIYA	443

Nuba Moro - Bible - New Testament

matta

matta 1

- ¹fəḍələḅəḍia iḍi ḍəyesu masiya iḍia gəḍawuḍ na iḍia gibrayim.
- ²ibrayim galəḅo isag na isag galəḅo yagub na yagub galəḅo yawuḍa na lorlden.
- ³na ḍamar galəḅəḥtu yawuḍa faris na sara na faris galəḅo asrun na asrun galəḅo aram.
- ⁴na aram galəḅo aminadab na aminadab galəḅo nasun na nasun galəḅo salmun.
- ⁵na rayab galəḅəḥtu salmun buas na rawuḍ galəḅəḥtu buas ubiḍ na ubiḍ galəḅo yassi.
- ⁶na yassi galəḅo ḍawuḍ igi gaḥ eləḅ. na wasen uriyya galəḅəḥtu ḍawuḍ suliman.
- ⁷na suliman galəḅo rawabawum na rawabawum galəḅo abiyya na abiyya galəḅo asa.
- ⁸na asa galəḅo yawusafaḥ na yawusafaḥ galəḅo yuram na yuram galəḅo ussiyya.
- ⁹na ussiyya galəḅo yuḍam na yuḍam galəḅo awas na awas galəḅo asgiyya.
- ¹⁰na asgiyya galəḅo manassa na manassa galəḅo amun na amun galəḅo yusiya.
- ¹¹na yusiya galəḅo yakuniya na lorlden liga leḍa lamameinu alo ibabil.
- ¹²ndə leḍa lamameinu ḍəge alo ibabil yakuniya galəḅo saltil na saltil galəḅo sarabbabil.
- ¹³na sarabbabil galəḅo abiwuḍ na abiwuḍ galəḅo aliagim na aliagim galəḅo asur
- ¹⁴na asur galəḅo sadug na sadug galəḅo akim na akim galəḅo aliud
- ¹⁵na aliud galəḅo aliasəḥ na aliasəḥ galəḅo mattan na mattan galəḅo yagub.
- ¹⁶na yagub galəḅo yusəf ebaḅgen gəmiriam igi galəḅo yesu igi gənəḅənu al masiya.
- ¹⁷ntia iliga librayim orn iliga ləḍawuḍ ḍələḅəḍia ḍaḥo reḍ na marldwan, na iliga ləḍawuḍ orn iliga leḍa lamameini alo ibabil ḍələḅəḍia ḍaḥo reḍ na marldwan, na iliga leḍa lamameinu alo ibabil orn iliga lal masiya ḍələḅəḍia ḍaḥo reḍ na marldwan.
- ¹⁸ḍələḅəḅia ḍal masiya ḍaḥo tia. ndə ləḅgen gəbernia miriam yusəf gaməma liga lənəḅulu laməlu ləḍəgandra, gənəḅu gafidənu gwondaico usilaga gatəḥ.
- ¹⁹ebaḅgen igi gəbernia yusəf guḍərwato eḅen na gero gwonaḥa miriam galəḅini ta giḍu mənna ntia gwonaḥa gamaneḍa ḅaməḥa.

²⁰gënəŋu gafo gerto ŋen iŋi eŋatəra orn məlaiyəka ndəməta nano iŋurid̄ ndəmeiti ta, yusəf, idia gədawud, ɲerte agidəñalo agəmata wasalo ɛra gəlaɾəŋa ŋen ɲanta miriam gwondaiico usilaga gatəɾe.

²¹gënəŋu gid̄ aŋələŋe ɲere ɲaɾorra na agidi ɲamənəci yesu ŋen ɲanta gënəŋu gid̄ aŋəbəri leđa əlləɾəŋu eŋen eŋen ɲeicia.

²²ŋen ɲaɾo tia ta ŋen eləŋ rəmwa ralwaɾo nabiga aŋəɾiñadeini. nabi gata ta

²³deɾam ɲere iŋi ɲaijəba eđa gaɾorra kwai kwai ɲid̄ aŋwondaiice na ɲid̄ aŋələŋe idia na idia gid̄ aŋənəjəni imanuwil. irəŋ ganənu tia, rəmwa ləgafərlda.

²⁴ndə yusəf gatwođo iŋurid̄ nəjidi ŋen ɲarno məlaiyəka deɾwaɾətəma nəŋəmamate wasen egeɾa gələɾəŋu,

²⁵orn lafo laber ldəgandra liga gaməlu galəŋa ɲere ɲaɾorra. na gënəŋu nəŋəmənəci yesu.

mat̄ta 2

¹ndə yesu gələŋeinu alo ibetlam alo yudiya iliga iruđus gaɾ eləŋ nələŋ ini naliŋeto ŋen nəsi nalo yənəŋ nwaldaŋ kaiñ endele neɾo alo yursalim,

²nata, gënəŋu gwətu ɲga igi gələŋənu gaɾ eləŋ gal yawud? ŋen ɲanta ñagaseicu deɾpa deɾləɾəŋu deɾodo ndele na ñageɾo ta ñamukwuđiñətialo.

³ndə eləŋ iruđus gano ŋen iŋi nəŋgərde kaiñ na leđa pređ lalo yursalim cum.

⁴orn gënəŋu nəŋəlundədaici ldəɾo nələŋ pređ nəkana na leđa ildi ləbərrəŋaidia ŋen ɲal ganun lisrayil nəŋələɾde ta, al masiya gid̄ aŋələŋeini ɲga?

⁵lənəŋulu ldəmeiti ta, irnuŋ gəbernia betlam alo yudiya, ŋen ɲanta ŋen ɲəwərdənu nabiya,

⁶ya betlam alo yudiya, agero agəta agamiñato nələŋ pređ nalo yudiya kwai kwai. ŋen ɲanta eləŋ gid̄ aŋotwođe eŋa igi gid̄ aŋarəmotə leđa əlləɾəŋi lisrayil.

⁷orn iruđus nəŋundədi nələŋ ɲoɾoma ini neɾo nwaldaŋ nəŋələɾde ta aŋələŋete liga deɾri ildi deɾpa deɾoda

⁸nəŋələdwate alo ibetlam, nəŋələiti ta, mbər ñekeɾde ŋen deɾri ɲəŋere, orn ndə ñagafidu, elar ñaiñəlwaɾəti ta igənəñi yela yudiñətialo.

⁹ndə nələŋ nano ŋen ɲeləŋ nətwođe nabəla, na deɾpa idi nəseicu ndə deɾwođo ndələfəti nəiñua orn ndela ndədeɾi ɛra eđepe igi ɲere ɲafau.

¹⁰ndə naseieu deɾpa nələŋ nəŋəreɾe nano kaiñ.

¹¹orn nənti egeɾa nəseici ɲere iŋi lafo ləŋgenga gəbernia miriam. na nənəŋulu nukwuđiñətialo nəgagidi sandug esen nəmanaice ađaəb na ɲela ɲəmwađa gaiñəla kaiñ ɲəbernia lubana na waŋge gəbernia murra, laŋge ildi lwaiña iliano kaiñ.

¹²orn nələŋ nələwaxənti iŋurid̄ ta anerte noxəbata irudus nano ntia nətwođe nemiñe eđad darto, noxəbate tənŋen.

¹³ndə nələŋ nabəxo, məlaiyəka dərəmwa ndeṭa yusəf nano iŋurid̄ ndəmeiti ta, twoḍo, ɲame ɲere na lənŋen ñaxə taltal alo imasr, ñaxəɲa tu orn igidi endəlwaṭəti, ɲen ɲanta irudus gid̄ aŋəpwaiñe ɲere ta aŋəxiñe.

¹⁴yusəf nəŋətwođe ulənŋi nəɲame ɲere na lənŋen ldabəta alo imasr

¹⁵na lənəŋulu laɲaɲa tu ɲen irudus gaməlu gabaiya. ɲen iŋi ɲaxo tia, ta ɲen eləŋ rəmwa ralwaṭo nabiya aŋəxiñədeini ndə rata, igundəḍu idia gəlṛəñi alo imasr.

¹⁶ndə irudus nəŋəseici ta nələŋ ini neṭo nwaldaŋ niḍəma ɲadəna nəŋəcitano kaiñ, nəŋədwaxə askari nexiñe ñere preḍ ñaxorra alo ibetlam na alo ibetlam twaiñ iñi ñerto ntəli niɲiɲan na ñorra ñaməlu ñabertia ntəli niɲiɲan, ɲen ɲarno liga ildi gənəŋu gərrəŋeinu eŋen ɲənələŋ.

¹⁷ntia ɲen ɲəxiñədeinu iŋi nabi irəmiya gwalwaṭo ndə gata,

¹⁸ole ganənu alo yarrama gəḍara na gəḍwana kaiñ. fərayil taɲaro ɲen ɲanta ñere ñəlṛəŋu, nəŋəneḍe gəbəxiɲiano ɲen ɲanta ñere ñero dəge.

¹⁹ndə irudus gaiyo məlaiyəka dələŋ rəmwa ndeṭa yusəf nano iŋurid̄ alo imasr.

²⁰ndəmeiti ta, twoḍo ɲame ɲere na lənŋen ñoxəbate alo israyil, ɲen ɲanta leḍa laiyo ildi lonata laxiña ɲere.

²¹orn gənəŋu nəŋətwođe ɲame ɲere na lənŋen ldoxəbate alo israyil.

²²ndə gano ta arkilawus garraxo eŋələŋe ɲeṭen irudus nəŋəṭeṭe eləŋ galo yuḍiya, nəŋidəñitalo ta goxəbata alo yakəl nəgabəta alo ijalil ndə gərrəŋeinu tia iŋurid̄.

²³gənəŋu gabəxo nəŋfəṭe alo yənəŋ ibernia nasirat, ta ɲen aŋəxiñədeini iŋi anbiya yalwaṭo ta, gənəŋu gid̄ aŋənəcəni nasiriya.

matṭa 3

¹iliga lakəl yuanna al mamudan geṭo taŋəṭwatitu leḍa eḍəñwa alo yuḍiya

²nəŋata, ɲgitr ɲen eŋalo ɲeicia ñoxəbate rəmwa nano ɲen ɲanta ɲələŋe ɲelo ɲafo twaiñ.

³fəyuanna igi nabi isaiya gwalwaṭo eŋen ɲəlṛəŋu ndə gata, ole geḍa gənəŋ gwaɲwata pələlo eḍəñwa nəŋata, toṭat̄r dād̄ dələŋ, idr rad̄ rəlṛəŋu ruḍərwato.

⁴yuanna gəṭənu erena nano igi gidənu walaga gəḍəuri nəŋəndəni dərnaḍano egweya, taŋaso yama na lai leḍəñwa.

⁵leḍa lalo yursalim na lalo preḍ iyuḍiya na lalo preḍ dəbarlda twaiñ dəbernia urḍun lənəŋulu lamiño ldəmeṭa nano

⁶na gənəŋu gananaieəlo mamuḍiya idəbarlda ḍurḍun ndə lamiño ɲen eŋen ɲeieia.

⁷orn ndə gaseicu leḏa lwaiña lal farisiyin na ləsaddugiyin leṭo ta alneini mamudīya gēnəṅu gwalwaxətəlo ta, ya ñere ñimwa yeicia, esegi gabəxənde nano ta ñalaldəñiti ḏeiciano idi ḏiḏ adela?

⁸miñr ɲen inji ɲəbərrəñeidia ta ñagaṭado ɲen ɲeicia na ñagoṭəbaṭo rəmwa nano,

⁹na ñerte ñagwaxwataidia ta ñagerṭo eṭalo ibrayim, ɲen ɲanta igəndəlwaṭətia ta rəmwa raṭəwadaṭa ratudīa ɲwandra inji aṅəṭe ñere ñibrayim.

¹⁰ḏiñəḏi eəgwəndua yəni ta aiyəreḏe nuṭi. nuṭi preḏ ini naber niḏ anələṅe liḏia laṅəra niḏ anəriḏəni na niḏ anəwujəni isia.

¹¹ḏeṭam igəndənaicia mamudīya ɲawaṅa, ɲen ɲanta ñagaṭado ɲen ɲeicia eṅalo na ñagoṭəbaṭo rəmwa nano. orn eḏa igi geṭo ñi ndurṭu gēnəṅu gerṭo ɲabəra gamiñatəñi. igero igarəjadaṭa eṅen ta yape ndəbina nərəmanəṅ nələṭəṅu. gēnəṅu giḏ aṅəndənaice mamudīya usilaga gatəre na isiya.

¹²ɲwata ɲələṭəṅu ɲafo eḏaṅ ḏələṭəṅu na gēnəṅu giḏ aṅəməndade ubwaxano gələṭəṅu ḏəge na giḏ aṅərarreidi ɲwana imuḏən gələṭəṅu, orn giḏ aṅəwate isia iḏaba isi eḏa gaber gaṭəwadaṭa gaṭiñata.

¹³orn yesu nəṅətweḏe alo ijalil nəṅəta yuanna nano alo yəḏəbarlda ḏurdun ta yuanna aṅəmanaice mamudīya.

¹⁴yuanna nəṅata ganəḏa, nəṅata, ḏeṭam gəbanṭa fəṅa aḡaiñənaica mamudīya. ɲen ɲantau agetəñi nano?

¹⁵yesu nəṅəmuṭəbiṭi eṅen nəṅata, ɲgiṭu ɲen aṅfete tia ḏiñəḏi ɲen ɲanta ɲen ɲafo ɲope ta ləgəbəḏia ɲen preḏ inji ɲuḏərwato. orn nəṅəmeḏəño.

¹⁶na ndə gəneinu mamudīya orn yesu nəṅəmiñe eṅau taltal, na ltunḡa landəḏiano na gēnəṅu nəṅəseici usila gərəmwa girəwutəma nano garno bəldugur.

¹⁷na ole nəṅela elo nəṅata, fəṅu igi idia gələṭəñi gubwamyā, igəṅjəṭəma nano kaiñ.

matṭa 4

¹orn usila gatəre nəṅəmaməṭe yesu eḏəñwa ta seṭan aiyəmindeiei.

²gēnəṅu gero gasa kwai kwai eḏəñeḏəñin na uləṅḡələṅ ñoman ereḏia marldwan, orn nəṅəcoiñəte.

³orn seṭan niyela niyəmalwaxətəti ta, ndə aḡaṭ idia gərəmwa lwaṭəṭu ɲwandra inji ta aṅəṭe aicəba.

⁴orn gēnəṅu nəṅuṭəbiṭi eṅen ta, ɲen ɲəwərdənu ta leḏa laber lamətia aicəbaga ikərəṅ orn ɲenṅa preḏ ɲərəmwa.

⁵orn seṭan niyəmaməṭe alo yursalim niyəmṭi nal ekəl eḏəpe,

- ⁶niyōmeiti ta, ndə agaṛ idia gərəmwa iṛu bəṛan, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ta, rəmwa riḏ arəlwaṛəti məlaiyəka iləṛəɲu eɲen ɲələṛəɲa ta aiɲarəmotə na yənəɲulu yiḏ aiyəɲəndeici elo raɲra eren ta ɲerte agəṛwa rəmanəñara alo eɲwandra.
- ⁷yesu nəɲuṛəbiṫi eɲen ta, ɲen ɲəwərdənu təɲ ta, ñerte ñagabirndəicia eləɲ rəmwa erralo.
- ⁸orn seṫan niyōmaiyaḅəte naiyən niyōmaɲaice ɲələɲe preḏ ɲalo na ɲaṛṛwa eɲen.
- ⁹niyōmeiti ta, igiḏ eɲanaice laɲge ildi preḏ ndə agaiñukwuḏəñitia alo.
- ¹⁰orn yesu nəɲuṛəbiṫi eɲen ta, seṫan mbu, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ta, ukwuḏiñəṛ eləɲ alo igi gaṛ rəmwa erralo na ḏuṛəḏəntəmar gunto.
- ¹¹orn seṫan niyōmaɲgiṫi na məlaiyəka niyōmeṫa nano niyōmamice.
- ¹²ndə yesu gano ta yuanna gəndənu isijən gənəɲu gabəṫa alo ijalil.
- ¹³orn nəɲətwoḏe alo inasiraṫ nəɲaṛe nəɲəṛaɲe alo ikafranawum isi yafo al bar nano isabulun na alo inaṫṫali,
- ¹⁴ta ɲen aɲəṛiñəḏeini iɲi ɲwalwaṛənu nabiya isaiya ndə gaṫa,
- ¹⁵alo isabulun na alo inaṫṫali isi yafo eḏaḏ idi ḏabəṫa al bar, urḏun nəiñua, na alo ijalil eleḏa lwaiña ɲəṛwa,
- ¹⁶leḏa ildi lafo iɲərəm orn laseicu arerre goṛra, na arerre nəɲəwaḏialo eleḏa ildi lafo laṛaɲa alo eɲəṛaiñ na igusil gəɲəṛaiñ.
- ¹⁷na iliga ildi na iliga lənəiñua yesu taɲəṛwatəṫu leḏa nəɲaṫa, ɲgiṫr ɲen eɲalo ɲeicia ñoṛəḅate rəmwa nano ɲen ɲanta ɲələɲe ɲelo ɲafo ṫwaiñ.
- ¹⁸ndə yesu gafo gəberlda ḏəbarlda nano ḏoṛra ḏəbernia al bar ijalil nəɲəseici lorəḅa liṛiɲan, fəsiman igi gəbernia buṫrus na orəḅa gəlṛəɲu andərawus ildi lafo ləuwəṫu yar igal bar, ɲen ɲanta ləḅekendia ləmme.
- ¹⁹nəɲəleiti ta, elar ñaiñətete na igiḏi yəndidi ta ñagidi ñəndi leḏa ɲen.
- ²⁰na lənəɲulu laɲgiṫu yar esen taltal ldəmatete.
- ²¹ndə gəburgwaḏaṫo nəiñua aten nəɲəseici lorəḅa təɲ liṛiɲan, fəyagub igi gaṛ idia gəsabdi na orəḅa gəlṛəɲu gəbernia yuanna ildi lafo idəpundr ḏəɲau etenga, sabdi laṫoṛaṫa yar esen. na gənəɲu nəɲəlundəḏi.
- ²²orn lənəɲulu laɲgiṫu ḏəpundri na eten ldəmatete.
- ²³na yesu gakaldaico alo preḏ ijalil nəɲərrəɲaice leḏa ɲen imajma nəɲələlwaṛəti eɲen ɲaɲəra ɲəɲələɲe ɲərəmwa nəɲeidi leḏa idəmwə preḏ.
- ²⁴na ɲen ɲəlṛəɲu ɲamiño alo preḏ isuria na leḏa ldəmamate leḏa preḏ ildi lwuma ḏəmwə ṛetəṛeteo na ildi aɲəno yələsa na ildi lertə nusila nano neicia na ildi laijəḅa aɲənoiya na gənəɲu nəɲəleidi preḏ.

²⁵leđa lwaiña kaiñ talmaiyeṭeṭo alo lalo ijalil na lalo yal aser almuḍun, na lalo yursalim na lalo yuḍiya na lalo iḍabarlda neiñua ḍabernia urḍun.

matta 5

¹ndə gəseicu leđa ildi lwaiña yesu gabəṭa naiyən na ndə gaṛaṇo alo ṭaləmis ilēṛəṇu niyeməṭa nano.

²orn nəḥəlerrəṇaicia ḥen nəḥata,

³leđa laḥəra nano ildi lata enare ḥen ḥanta ḥələḥe ḥelo ḥaḥen.

⁴leđa laḥəra nano ildi lwana ḥen ḥanta liḍ aləbəṛiniano.

⁵leđa laḥəra nano ildi ləḍərnaṭaralo ḥen ḥanta liḍ alerte alo preḍ.

⁶leđa laḥəra nano ildi lonata ḥen ḥuḍərwəṭo kaiñ garno leđa laicoiña na aḥal garrəlo, ḥen ḥanta liḍ aləbicini.

⁷leđa laḥəra nano ildi lubwa ḥəbaiyaṇa ḥen ḥanta lənəḥulu liḍ algieini ḥəbaiya nano.

⁸leđa laḥəra nano ildi ltəṛe eḥatəṛa, ḥen ḥanta liḍ aləseici rəmwa.

⁹leđa laḥəra nano ildi ləbēṛəḍia leđa eḥen, ḥen ḥanta lənəḥulu liḍ alənəcəni lidia ṭrəmwa.

¹⁰leđa laḥəra nano ildi laneinu ḥen ḥubwa ḥen ḥanta lonata ḥen ḥuḍərwəṭo, ḥen ḥanta ḥələḥe ḥelo ḥaḥen.

¹¹ñəḥ ḥagaḥəra nano ndə leđa lanedənde na lanaicənde ḥen ḥubwa, na ndə laṭwata ḥen ḥwaiña ḥeicia ləgeande ḥen ḥanta ñi.

¹²ḥəreṭr nano ḥen ḥanta ḍəpəṛa eḍalo egeṛa gərəmwa elo ḍoṭra kaiñ. ḥen ḥanta leđa lananaico anbiya ḥen ḥubwa ṭia cum isi yafo ananoḥ.

¹³ñagaṛo ḥərraṛa ḥalo, orn ndə ḍanata ḍəḥərraṛa aḍerte ḥiḍ aḥəneicəni ḥope ṭau? ḥero ḥeniano kwai kwai illi ḥen ḥanta aḥəwujəni na leđa aṭrəḍaḍate alo.

¹⁴ñagaṭ arerre galo. irnuḥ goṭra igi gafo naiyən gaber gaṭəwəḍata galəbijənu.

¹⁵eḍa gero gənəḥ gēṛu isia ilamba na gaḍēṭṛəbwaṭa ləmbolua nano orn gəbēṛi pələlo ṭa aḥəwəḍialo ḥen ḥanta leđa preḍ ildi lafo egeṛa.

¹⁶ḥgiṭr arerre egalo aḥəwəḍialo leđa neiñua ṭa lənəḥulu aləseici ḥen eḥalo ḥaḥəraalnaice eṭalo ḥaṭrwa igi gafo elo.

¹⁷ñerte ḥagəbata ṭa igeto ṭa eməndəḍe ḥen ḥal ganun na ḥen ḥal anbiya. igero igeto ṭa eməndəḍe orn ṭa eṭiḥaḍate ḥen iḥi.

¹⁸ḍetam igəndəlwaṛəṭia ṭa liga alo na elo yaməlu yəməndēḍəni ḥwēṛiña ḥero ḥənəḥ ḥətefr ḥal ganun ḥiḍ aḥəməndēḍəni illi ndə ḥen preḍ ḥəṭiḥaḍeinu.

- ¹⁹ēda igi gagera ņen ņetefr ņal ganun walla gəbərrəņaicia leđa ņen ta algere ņen, gənəņu gid aņənəņoni ēda gəta gamiņata leđa pred eņələņe ņelo. orn ēda igi gəbədia ņen ņal ganun na gəbərrəņaicia leđa ņen ta aliđi ņen iņi gənəņu gid aņənəņoni ēda goŭra eņələņe ņelo.
- ²⁰igəndəlwaŭətia ta ndə ņen eņalo ņero ņudərwaŭo ņamiņata lorəba lələđa ildi ləbərrəņaidia ņen ņal ganun na lal farisiyin, ņagaber ņagəbentia eņələņe ņelo.
- ²¹ņagano ta ņen ņwəlwaŭəntu leđa pənde ta, ņerte ņagaŭi-ņədia. ēda gaŭiņədia gaŭwadaŭa gakəməni.
- ²²igəndəlwaŭətia ta leđa pred ildi leicətu lorəbano lənəņulu laŭwadaŭa lakəməni. leđa pred ildi lađaməca lorəba eņen laŭwadaŭa lakəməni inələņ ini nararraidia. leđa ildi ləbeiŭi lorəba ta laŭo niŭətiano lənəņulu laŭwadaŭa ləbənəņoni alo eņen ņubwa kaiņ.
- ²³ntia ndə aganaidia đənaicia đəlaŭəņa nađuna orn agələņəđeini ta oralo gerto ņen ņəņagea, ņgiŭu đənaicia đəlaŭəņa ađuna nano,
- ²⁴orn ņaŭe ņabətəđi oraloga eņen orn ņela ņanaidia đənaicia đəlaŭəņa.
- ²⁵ndə ņagabəta nəsəria leđala ildi ləsəkənde, ndə ņagafo ēdađ məldin ndeicr ņen ta ņaŭoŭate ņen ta leđa ildi lasəkənde laber liđ aləndənaice eləņ na ta eləņ gaber gid aņəndənaice askari na ta askari yaber yiđ aiyəndənəce isijən.
- ²⁶igəndəlwaŭətia đətam ta ņagaber ņagidi ņamiņe isijən illi ndə ņaganaido gərus pred, məlin đero đətəni.
- ²⁷ņagano ņen ņwəlwaŭənu ta, ņerte ņagaŭəņa lijila ŭrto.
- ²⁸igəndəlwaŭətia ta leđa pred ildi ləseicia liji ŭrlda orn ldənata enare lənəņulu laŭaņalda eņatəŭa.
- ²⁹ndə isi ilaŭəņa yəndəņ đəņaieəba yaņidia agəbədia ņen ņeicia miņo ņəuwətŭi alo. ņen ņanta ņen ņaņəra ta waņge gənəņ gaņəno ilaŭəņa aņəwujəni na ta aņəno pred yaber yiđ aiyəwujəni alo eņen ņubwa kaiņ.
- ³⁰na ndə đəņ đəlaŭəņa đəņaieəba đəņidia agəbədia ņen ņeicia tabaŭo alo ņəuwətŭi, ņen ņanta ņen ņaņəra ta waņge gənəņ gaņəno ilaŭəņa aņəwujəni na ta aņəno pred ilaŭəņa yaber yiđ aiyəntŭi alo eņen ņubwa kaiņ.
- ³¹ņen ņwəlwaŭənu ta, ndə ēda ganeđo wasen ņgiŭəma aņəmanaice ađam.
- ³²igəndəlwaŭətia ta ēda igi ganeđo wasen, illi eņen ņəņəlaiņ gənəņu gəbədia wuji gaŭ alaiņ, na ēda igi gəməma wuji igi ganeđənu gənəņu gaŭ alaiņ.
- ³³na ņagano cum ta ņen ņəwəŭəntu leđa pənde ta, ņerte ņagagera ņen iņi ņagətŭu orn iđr ņen ņagətəŭu eləņ rəmwə.
- ³⁴igəndəlwaŭətia ta, ņerte ņagaləfia kwai kwai eloga ņen ņanta elo yaŭo kursi irəmwə,
- ³⁵walla aloga ņen ņanta alo yaŭo waņge gəŭəmanəņa rələtəņu, walla ursalimga ņen ņanta ursalim yaŭ irnuŭ goŭra geləņ goŭra.

³⁶na ñerte ñagaləfia ɲərwaŋa ɲen ɲanta ñagaber ñagaɾəwadaɾa ñagəbəɾɿa ɾəri ɾənəŋ ɾabəjo walla ɾəmənu.

³⁷ndə ñagəbata, a, ɲgitr ɲen ɲalo aɲəɾete a, na ndə ñagəbata ndo, ɲgitr ɲen ɲalo aɲəɾete ndo. ɲen ɲamiñaɾa ɲen ɲi ɲeto ɲen ɲeicia.

³⁸ñagano ɾa ɲen ɲwəlwaɾənu ɾa, ndə eɾa gamiñeiei eɾa gwomən isi, ɲgitemar aɲəmiñeini isi cum na ndə eɾa gamiñeici eɾa gwomən ləŋaɾ ɲgitemar aɲəmiñeini ləŋaɾ cum.

³⁹orn igəndəlwaɾətia ɾa ñerte ñaŋgiti eɾa gənəŋ eñaŋ aɲətwade ɲen ɲeicia orn ndə eɾa gaŋabuɾua egerel gəndaŋ ɾəŋaicəba ritəma erel gwomən cum.

⁴⁰ndə eɾa gwonaɾa ñagabəɾa nəsəria ɾa aɲabate erena gənano ɲgitema aɲape erena gwomən cum.

⁴¹ndə eɾa gaŋəndi ɾa ñaɾəldəga mil yento, mbər ldəga mil eɾijan.

⁴²naicr leɾa laŋge ildi leɾəɾənde na ñerte ñaganeɾa leɾa ildi lonara ñagəlnaice laŋge aməcu.

⁴³ñaŋ ñagano ɲen ɲəlwaɾənu ɾa, bwiɾ leɾala ildi laɾ əuwər isalo na neɾ leɾa ildi ləndagea.

⁴⁴orn igəndəlwaɾətia, bwiɾ leɾala ildi ləndagea na eɾəɾ rəmwa ɲen ɲələɾa ildi ləndənaica ɲen ɲubwa,

⁴⁵ɾa ñaɾete lidia letalo igi gafo elo ɲen ɲanta gənəŋu gəbəɾɿa eɾəñina aiyətwode eleda leicia na eleda laŋəra cum na rəbəɾɿa rəmwa raɾəne eleda luɾəwato ɲen na eleda ləɾiano ɲen cum.

⁴⁶ndə ñagubwa leɾala ildi lubwandiya, ɾəpəɾa eɾalo ɾaɾo ɾau? gerta leɾa ildi latəmeicia ɾulba ləbəɾɿa ɾia cum.

⁴⁷ndə ñaganana lorlɾalanda eñua ikəɾəŋ, wandigi ñagəbəɾɿa ñagamiñaɾo leɾa pred ?

⁴⁸ɲen ɲafətia ɾeɾ ñagaɾiñaɾəinu ɲen ɲarno eɾalo gelo gaɾiñaɾəinu.

mat̩ta 6

¹rəmotr ɲen ɾa ñagaber ñagəbəɾɿa ɲen ɲalo ɲuɾəwato leɾa nəiñua ɾa lənəŋulu aləndəseici. ndə ñagəbəɾɿa ɾia eɾalo igi gafo elo gaber gid aɲəndapəɾe.

²ndə ñagananaicia leɾa laŋge ildi laɾo ləbai ñerte ñagəbərta eɾa gənəŋ ñaŋ nəiñua igi gabare ɲəməŋi garo leɾa ildi lerto ɲen ɲiɾijan ləbəɾɿa ɾia imajma na nəsuk ɾa leɾa aləndənaice ɾame. ɾeɾam igəndəlwaɾətia ɾa lənəŋulu laneinu ɾəpəɾa eɾen ɾəge.

³ndə ñagananaicia leɾa laŋge ildi laɾo ləbai ñerte ñagaŋgiti raŋ eralo raŋəbur ɾa raliŋeto ɲen ɲəraŋ raŋaicəba ɾa rəbəɾɿa ɾau,

⁴ɾa ɲen ɲi aɲfete ɲaməɾa, na eɾalo igi gəseicia ɲen ɲaməɾa gənəŋu gid aɲəndapəɾe.

- ⁵ndə ñagaturtia rəmwa, ñerte ñagabarna leđa ildi lerto ñen ñirijjan, ñen ñanta lənəñulu labwaiña ñen ta laðurwa imajma na erađ ndə ləberəđia rəmwa ta leđa aldəseici. đetaṃ igəndəlwařətia ta lənəñulu laneinu đəpəřa eđen đəge.
- ⁶orn ndə ñagaturtia rəmwa ęntr ęneřa ęnalo ñaldandęini ñeřəđe ętalo ęñaməřa. na ętalo igi gəseicia ñen ęñaməřa gęnəñu gid aņəndapəře.
- ⁷ndə ñagaturtia rəmwa ñerte ñagwařwata ęiñua məřəməřeñ, garno leđa ildi laiřəba rəmwa, ñen ñanta lənəñulu ləbaťa ta liđ alnəne ñen ñanta ñen ęnen ñwaiña.
- ⁸ñerte ñagəlarntia ñen ñanta ętalo galiņeřo laņge ildi lařo đetaṃ ęñañ liga ñaguməlu ñagameřəđia.
- ⁹turtr rəmwa tia, papa ęgaiñ ñaņgi ařafo elo, ñgitu irəñ gəlařəña aņəđəñini ęñatəřeře.
- ¹⁰ñgitu ñələņe ñəlařəña aņeťa alo, ñgitu ñen ñəlařəña aņidəni alo ñen ñarno ñəbəđəni elo.
- ¹¹naicənde aicəba diñəđi gəloman.
- ¹²ñgəđeicənde ñen ñeicia ęñaiñ ñen ñarno ñagaņgəđeicia leđa ñen ęnen ñeicia ñi lənəñulu lənditia lageande.
- ¹³ñerte andėnicia idirəndęicia orn ębərənde ęgeđa geicia, ñen ñanta ñələņe ñəlařəña na ñabəřa ñəlařəña na ñařwa ñəlařəña bəřəbəte. amin.
- ¹⁴ndə ñagaņgəđeicia leđa ñen ęnen ñeicia ętalo igi gafo elc gid aņəndəņgəđeici ñen ęñalo ñeicia,
- ¹⁵orn ndə ñagaber ñagaņgəđeicia leđa ñen ęnen ñeicia ętalo gaber gid aņəndə-ñgəđeici ñen ęñalo ñeicia eum.
- ¹⁶ndə ñagařaña ñorwaťaña ñerte ñagėbəđia isiano irəwano ñen ñarno leđa ildi lerto ñen ñirijjan, ñen ñanta lənəñulu lirəwia isiano esen ta leđa aldələņeře ta lařaña ñorwaťaña. đetaṃ igəndəlwařətia ta lənəñulu laneinu đəpəřa eđen đəge.
- ¹⁷orn ñañ ndə ñagařaña ñorwaťaña ñaicwėđəni nəņeřwa ñwasəni isiano ta leđa alerte ləndələņeřa ta ñagařaña ñorwaťaña,
- ¹⁸illi ętalo aņəndələņeře ęñaməřa. na ętalo igi gəseicia ęñaməřa gęnəñu gid aņəndəpəře.
- ¹⁹ñerte ñagararreiđia laņge alo ñen ñanta ntam ęnalo alo isi nořəlea na đwaiya ldoməndađa, na alo isi ndom nəbentia ñabəřa nalaldəbəja.
- ²⁰orn rarreiđr laņge ęeřa gərəmwa elo, alo isi nořəlea na đwaiya laber ldoməndađa na alo isi ndom naber nabentia ñabəřa nalaldəbəja.
- ²¹ñen ñanta alo isi laņge eldalo lařau nare ęnalo niđ anofeře cum.
- ²²lamba laņəno fisi. ndə isi esalo yaņəra aņəno pređ esalo yař arreře cum.

²³orn ndə isi yeicia aḡəno pređ esalo yaḡo ḡəramia. ndə arerre igi gafo eñaḡ gaḡo ḡəramia, ḡəramia inji ḡwainā kaiñ.

²⁴eđa gero gənəḡ gaḡəwadaḡa gəđurəđəntia nələḡ niḡḡjan, ḡen ḡanḡa gənəḡu giđ aḡəneđe eləḡ gənəḡ na giđ aḡubwiḡi eləḡga gwomən, walla gənəḡu giđ aḡənaice eləḡ gənəḡ etam gəlėḡəḡu na giđ aḡəđame eləḡ gwomən. ñagaber ñagaḡəwadaḡa ñagəđurəđəntia rəmwa na laḡge lalo cum.

²⁵ḡen ḡafəḡia igəndəlwaḡəḡia ḡa, ñerte ñagagərđe eḡen ḡəđaməḡia eđalo ḡa ñagidi ñase wande walla ḡa ñagidi ñəḡi wande, walla eḡen ḡaḡəno esalo ḡa ñagidi ñėḡəni wande nano. đaməḡia đero đamiñata ḡəsa na aḡəno yero yamiñata ndrena?

²⁶ldəḡəđeindr eḡen ḡəndəfia nelo. nənəḡulu naber nawada na naber nwanđa na nero umuđəni orn eḡalo igi gafo elo gəlameca. gerta ñagerto ḡeniano ḡwainā ḡamiñato ndəfia?

²⁷eseḡi eñaḡ gaḡəwadaḡa gabaḡəjaicia đaməḡia đəlėḡəḡu đagərđiada?

²⁸na ñagagərđa eḡen ḡəndrena eđa? ldəḡəđeindr ḡəḡgeiña ḡa ḡobəđa ḡau.

²⁹ḡənəḡulu ḡero ḡəmėḡria na ḡaber ḡawaḡa ndrena. orn igəndəlwaḡəḡia ḡa suliman igi gerto ḡaḡrwa ḡwainā kaiñ gero gaḡəra ḡaiyo garno ḡəḡgeiña.

³⁰ndə rəmwa rarəmotwa ḡaiña ḡia inji ḡafo eđəñwa điñədi na ḡiđ aḡəweicəni isia ulalditəno rənəḡu raber riđ arəndrəmotə kaiñ ḡa ñerte ndrena, ya leđa ñaḡḡi ñagerto đonata đətefr?

³¹ntia ñerte ñagagərđa ḡa ñata, ñagasa wande? walla ñagəḡia wande? walla ñagėḡəni wande nano?

³²leđa pređ ildi laiḡəba rəmwa labapwainā laḡge ildi pređ, orn eḡalo igi gafo elo galinəḡo ḡa laḡge ildi pređ laḡo đəḡam eñaḡ.

³³orn bapwainr ḡələḡe ḡəramwa ananəḡ na đudərwata eḡen đəlėḡəḡu na ñagidi ñaneini laḡge ildi pređ cum.

³⁴ḡen ḡafəḡia ñerte ñagagərđe eḡen ḡeteḡe, ḡen ḡanḡa eḡeḡe giđ aḡḡagərđe bəḡan. ḡen ḡeicia ḡəloman ḡwainā ḡen ḡanḡa loman ildei.

matta 7

¹ñerte ñagəbindeicia leđa na ñagaber ñagidi ñindeini.

²ñagidi ñakəməni ḡenḡa inji ñagakəmiya leđa na ñagidi ñaneini laḡge lakilinu ḡen ḡarno ñagakilia laḡge.

³ḡen ḡanḡau agəseicia lelia isi yoralo na agaber agəseicia lwađe isi ilaḡəḡa?

⁴ḡen ḡanḡau agwalwaḡəḡa oralo ḡa, ḡḡitəñi eḡamate lelia isi? seicu lwađe lafo isi ilaḡəḡa.

- ⁵ya eđa ɲaŋgi agerto ɲen ɲiriɲan, meuɲu lwađe isi ilaɽəŋa ananoŋ orn agiði ɲəseidi ɲope ɽa ɲamiŋeici oralo lelia isi ilɛɽəŋu.
- ⁶ɲerte ɲaganaicia ɲina ɲen ɲatɽe na ɲerte ɲagɛuwəti ɲwandra ɲi ɲwaiɲa iliano ɲəbernia lulu lɽua nɛiɲua, ɲen ɲaɲta lɛnəŋulu alerte ɽaɽaɽalo na alerte ɽreɽialo ɽa alandəse.
- ⁷eɽəɽr waŋge na waŋge giɽ aɲəndəneini, pwaiɲr waŋge na ɲagidi ɲafidi waŋge. pur ɛuwər na yiɽ aindəgagidənti.
- ⁸ɲen ɲaɲta leɽa preɽ ildi ləbekerəɽɽia laŋge liɽ aldəneini na lɛnəŋulu ildi labapwaiɲa laŋge liɽ aldəfidi na lɛnəŋulu ildi ləpwa ɛuwər yiɽ ailəgagidənti.
- ⁹esegi eɲaŋ gaɽo ɽaɽa na idiɽa gameɽəɽe aieəba orn eɽen giɽ aɲəmanaice lwandra?
- ¹⁰na ndə idiɽa gameɽəɽe ome eɽen giɽ aɲəmanaice rəmwa reicia?
- ¹¹ndə ɲaŋ ɲaŋgi ɲageicia ɲagaliŋeɽo ɲagananaicia ɲere eɲalo laŋge laŋəra eɽalo igi gafo elo gamiɲaɽənde giɽ aɲənaice leɽa usila gatɽe ildi labeɽəɽia.
- ¹²nanaicr leɽa ɲen preɽ garɲo ɲen agwonata leɽa ləndənanaica. fal ganun yal anbiya.
- ¹³ɛnɽr igɛuwər isi yimuɽwano, ɲen ɲaɲta ɽaɽ ɽoɽra ɽəbərano idi ɽabəɽa idəməndəɽənia na leɽa lwaiɲa laberlda eɽaɽ idi.
- ¹⁴orn ɽaɽ ɽaɽa ɽəmuɽwano idi ɽabəɽa ɽaməɽia na leɽa lətefr lafiɽa.
- ¹⁵rəmojəɽr anbiya isi eɲaɽəwen isi yəndəɽa nano yarno al kəraiɲ isi yaicoiɲa, yɛɽənu erna nano eyaŋala.
- ¹⁶ɲagidi ɲəlləŋeɽe ilidiɽa elden ɲen ɲaɲta leɽa laber lamama ɲəbəɽa eɲoɽe na laber lamama ɲəɽoma eɲorrəŋwa.
- ¹⁷nɽia nuɽi preɽ naŋəra naləŋa liɽia laŋəra na nuɽi preɽ neicia naləŋa liɽia leicia.
- ¹⁸uɽi gaŋəra gaber gaɽəwaɽaɽa galəŋa liɽia leicia na uɽi geicia gaber gaɽəwaɽaɽa galəŋa liɽia laŋəra.
- ¹⁹nuɽi preɽ ini naber nələŋa liɽia laŋəra niɽ anəriɽəni na niɽ anəwujəni isia.
- ²⁰nɽia ɲagidi ɲalliŋeɽe ilidiɽa elden.
- ²¹leɽa ildi laiɲəlwəɽəti ɽa, ya eləŋ, ya eləŋ, gəɽa lɛnəŋulu preɽ liɽ alənti eɲələŋe ɲelo, orn eɽa giɽ aɲənti igi gəbəɽia ɲen ɲəpapa gəɽəɽəni igi gafo elo.
- ²²na iliga lakəl leɽa lwaina lidi ɽaliɲeɽta ya eləŋ, ya eləŋ, gəɽa ɲagwaɽwato irəŋga gəɽaɽəŋa, na gəɽa ɲagamiɲu nusila leɽa nano neicia irəŋga gəɽaɽəŋa, na gəɽa ɲagidu aɲwara irəŋga gəɽaɽəŋa?
- ²³orn igidi eləlwəɽəti ɽa, igero igəndaləŋeɽta kwai kwai. ɲgaɽəɲr nano ya leɽa ildi lagera ɲen.

²⁴leđa pred ildi lonna nen ini n̄l̄er̄n̄i orn gēbēđia nen ini, lēn̄n̄ulu larno eđa igi gwado eṛa n̄n̄wandr.

²⁵na r̄mwa rad̄one na ḡawa n̄n̄obēde id̄abarlda n̄n̄abwaicalo na debra đura, ld̄abuṛi eṛa gak̄el orn eṛa n̄n̄er̄te ḡab̄er̄ia nen ḡanṛa ad̄una yafo n̄n̄wandr.

²⁶leđa pred ildi lonna nen n̄l̄er̄n̄i orn laber lēbēđia lēn̄n̄ulu larno eđa gaṛ iṝer̄iano igi gwado eṛa ḡel̄er̄n̄u nebe.

²⁷na r̄mwa rad̄one na ḡawa n̄n̄obēde id̄abarlda n̄n̄abwaicalo na đebera đura, ld̄abuṛi eṛa. na eṛa n̄n̄iṛi taltal n̄n̄am̄end̄ed̄oni đeḡe.

²⁸nd̄e yesu gab̄er̄end̄eto nen ini leđa ildi lwaiṛa lir̄awano kaiṛn̄ nen ḡanṛa đerr̄n̄aid̄ia đ̄el̄er̄n̄u,

²⁹nen ḡanṛa ḡen̄n̄u ḡerr̄n̄aic̄elo nen gar̄no eđa gerto n̄l̄eḡe na gerta gar̄no leđa ildi l̄b̄err̄n̄aid̄ia nen ḡal ganun.

mat̄ta 8

¹nd̄e yesu gir̄owa naiȳen leđa lwaiṛa ṛalm̄aiȳet̄eto alo.

²na eđa ḡen̄n̄ ḡaḡero n̄n̄em̄eta nano n̄n̄emiṝer̄i alo n̄n̄aṛa, ya el̄eḡ nd̄e agamed̄eño agar̄ewad̄ata ḡaiṛnat̄e.

³yesu n̄n̄wale đan̄ n̄n̄am̄ab̄ere n̄n̄aṛa, igamed̄eño t̄er̄eto. na ḡer̄aiṛn̄ n̄n̄am̄an̄ḡate nano taltal.

⁴yesu n̄n̄emeiṛi ṛa ḡer̄te agwalwa-ṛer̄ia eđa ḡen̄n̄. orn mbu ḡan̄aici kana aḡeno ilar̄eḡa orn ḡiṛi đ̄er̄ed̄onia gar̄no musa gwar̄watau p̄ende, nen ḡanṛa đ̄am̄ad̄ata eled̄a.

⁵nd̄e yesu n̄n̄er̄nt̄i alo ikafranawum el̄eḡ ḡen̄n̄ gaskari geṝema nano n̄n̄emekeṝed̄e

⁶n̄n̄aṛa, ya el̄eḡ ebai ḡel̄er̄n̄i gandra egeṛa gaij̄eba aḡenoiya, gafo eḡen ḡubwa kaiṛn̄.

⁷yesu n̄n̄emuṝebiṛi eḡen n̄n̄aṛa, igiṛi yela emeiṛi.

⁸el̄eḡ gaskari n̄n̄emuṝebiṛi eḡen ṛa, ya el̄eḡ igero igar̄jad̄ata eḡen ṛa aḡebent̄ia egeṛa ḡel̄er̄n̄i. orn lwaṛo na ebai giṛ aḡeid̄ini.

⁹nen ḡanṛa iḡen̄n̄i iganeinu n̄l̄eḡe na igerto askari. nd̄e igwalwar̄eṛa yab̄ela ȳen̄n̄ yab̄ela na nd̄e igwalwar̄eṛa aiyela ȳen̄n̄ aiyela. na nd̄e igwalwar̄er̄i ebai ḡel̄er̄n̄i ṛa aḡiṛi ṛia, ḡen̄n̄u gēbēđia.

¹⁰nd̄e yesu gano nen ini n̄n̄ir̄awano, n̄n̄er̄ed̄ialo n̄n̄en̄wane leđa ildi l̄em̄aiȳat̄eṛa alo n̄n̄oleiṛi ṛa, đ̄et̄am̄ iḡend̄alwar̄er̄ia ṛa igero igafid̄ia đ̄on̄aṛa đ̄ar̄nt̄ia alo pred̄ yisrayil.

¹¹iḡend̄alwar̄er̄ia leđa lwaiṛa liṛ alela alo endal̄eḡwa na alo endele na alo ed̄er̄ed̄alo na liṛ alase ibrayimga na isagga na yagubga eḡel̄eḡe ḡelo.

¹²orn liṛia l̄eḡel̄eḡe liṛ almiṛe nd̄euw̄er̄ al̄ent̄i iḡer̄em̄. na đara na đ̄es̄aṛa eḡad̄ liṛ alfete.

- 13 yesu nɔ̄ɔlwaɔɔɔti elɔ̄ɔ gaskari ɔ̄a, mbu, agidi ɔ̄aneini ɔ̄en garno agɔ̄ndu. na ebai gɔ̄lɔ̄ɔɔɔɔ geidinu iliga lakɔ̄l ɔ̄urri.
- 14 orn yesu gɔ̄ntu ɔ̄ɔa gɔ̄butrus nɔ̄ɔseici unin butrus gaɔ̄ɔbwa gandra gwuma, gubwa pid aɔ̄no.
- 15 gɔ̄nɔ̄ɔ nɔ̄ɔmabɔ̄re ɔ̄an na ɔ̄ɔmwa ndɔ̄mamiɔ̄e nano. na wuji nɔ̄ɔɔwɔ̄de taltal ɔ̄nɔ̄madiɔ̄ɔɔntu.
- 16 na erregano ɔ̄ɔɔɔina yɔ̄bentia leɔ̄a leɔ̄o yesu nano leɔ̄ala ildi lertɔ̄o nusila nano neicia. gɔ̄nɔ̄ɔ nɔ̄ɔmiɔ̄e nusila neicia ɔ̄enɔ̄a ɔ̄nɔ̄ɔ nɔ̄ɔeidi leɔ̄a lwuma.
- 17 ndɔ̄o gidu ɔ̄ia gaɔ̄ɔnɔ̄ɔɔɔo ɔ̄en inɔ̄i nabi isaiya gwalwaɔ̄o ɔ̄a, gɔ̄nɔ̄ɔ gamiɔ̄ndr ɔ̄ɔmwa nano.
- 18 ndɔ̄o gaseicu leɔ̄a lwaiɔ̄na ɔ̄u nano yesu nɔ̄ɔlwaɔ̄ɔɔti ɔ̄alɔ̄mis ɔ̄a, aluɔ̄ɔdr idɔ̄barlda.
- 19 na ɔ̄ɔa gɔ̄nɔ̄ɔ eleɔ̄a ildi lɔ̄bɔ̄rrɔ̄nɔ̄aidia ɔ̄en ɔ̄al ganun geɔ̄ɔma nano nɔ̄ɔmɔ̄lwaɔ̄ɔɔti ɔ̄a, ɔ̄ɔa gɔ̄bɔ̄rrɔ̄nɔ̄aidia ɔ̄en igidi ɔ̄nɔ̄ateɔ̄e alo pred isi agɔ̄werldeɔ̄a.
- 20 yesu nɔ̄ɔmɔ̄eiti ɔ̄a, ndɔ̄lɔ̄ɔ nertɔ̄o rtia na ndɔ̄fia nelo nertɔ̄o alo nɔ̄ɔaɔa, orn idia gɔ̄leɔ̄a gero alo ɔ̄a gauwɔ̄ɔti nda.
- 21 ɔ̄ɔa gwomɔ̄n igi gateto yesu nɔ̄ɔmɔ̄eiti ɔ̄a, ya elɔ̄ɔ ɔ̄nɔ̄ɔɔɔni yaɔ̄e yuri papa gɔ̄lɔ̄ɔɔni ananɔ̄ɔ.
- 22 orn yesu nɔ̄ɔmɔ̄eiti ɔ̄a, tetɔ̄ni, ɔ̄anɔ̄giti leɔ̄a laiyo aluri leɔ̄a elden ildi laiyo.
- 23 ndɔ̄o yesu gɔ̄ntu idɔ̄pundr ɔ̄ɔnɔ̄u ɔ̄alɔ̄mis ilɔ̄ɔɔɔni niyɔ̄ntɔ̄lda.
- 24 orn ɔ̄ɔbera ɔ̄atwɔ̄ɔo idɔ̄barlda ɔ̄a ɔ̄awa ɔ̄anɔ̄akabɔ̄rtɔ̄o elo nɔ̄ɔɔnti idɔ̄pundr. orn gɔ̄nɔ̄ɔ gandro.
- 25 ɔ̄alɔ̄mis niyɔ̄mɔ̄ɔa nano nɔ̄ɔmɔ̄atudi inɔ̄urid niyɔ̄mɔ̄eiti ɔ̄a, ya clɔ̄ɔ ɔ̄bɔ̄rɔ̄nde ɔ̄en ɔ̄anɔ̄a ɔ̄nɔ̄gamɔ̄ndɔ̄ɔnia.
- 26 gɔ̄nɔ̄ɔ nɔ̄ɔlɔ̄lwaɔ̄ɔɔti ɔ̄a, ɔ̄nɔ̄gidiɔ̄nalo ɔ̄ɔa, ɔ̄nɔ̄ ɔ̄nɔ̄ngi ɔ̄nɔ̄gertɔ̄o ɔ̄onɔ̄a ɔ̄atefr? nɔ̄ɔɔwɔ̄de nɔ̄nɔ̄gariɔ̄nɔ̄ate ɔ̄bera na ɔ̄awa na taltal lduɔ̄ɔti.
- 27 orn leɔ̄a ldirɔ̄wano kaiɔ̄n lɔ̄aɔa, ɔ̄ɔa igi garno wande? ɔ̄en ɔ̄anɔ̄a ɔ̄bera na al bar lanɔ̄ɔma.
- 28 ndɔ̄o yesu nɔ̄nɔ̄rɔ̄mate ɔ̄tɔ̄nde gwomɔ̄n, alo iɔ̄adariyin leɔ̄a liɔ̄ɔjan lɔ̄amiɔ̄e alo erel ildi lertɔ̄o nusila nano neicia lɔ̄pɔ̄ɔɔaide yesu ɔ̄ɔa. lɔ̄nɔ̄ɔulu lwaiɔ̄na ɔ̄abɔ̄ɔa na lagea leɔ̄a, nɔ̄ɔia ɔ̄ɔa gero gɔ̄nɔ̄ɔ gaɔ̄ɔwɔ̄aɔ̄a gaberlda ɔ̄ɔaɔ ɔ̄akɔ̄l.
- 29 lɔ̄nɔ̄ɔulu lɔ̄arɔ̄jaice ole lɔ̄aɔa, idia gɔ̄rɔ̄mwa agageande ɔ̄ɔa? ageɔ̄o ɔ̄li ɔ̄a ɔ̄nɔ̄ndɔ̄naice ɔ̄en ɔ̄ubwa ndɔ̄o liga lɔ̄ɔnɔ̄u lamɔ̄lu leɔ̄o?
- 30 lɔ̄rua lafo lwaiɔ̄na lɔ̄sa nwalɔ̄n.
- 31 na nnsila neicia nɔ̄mɔ̄ɔɔde kaiɔ̄n nɔ̄a, ndɔ̄o agandamiɔ̄na, ɔ̄wɔ̄tɔ̄nde ilɔ̄rua.

³²gënəŋu nənəleiti ta, mber. orn nusila neicia namiñe leđa nano nēnti iltrna na itrua pred ldobəde naiyən ldērənti enau nədəbarlda na nawa nənəlriñe.

³³na leđa ildi ləsi ltrua ldobəde ldēnti irnuŋ goŋra ldərwatiti leđa nən pred enen nələđa ildi lafo lerto nusila nano neicia.

³⁴leđa pred lirnuŋ gakəl goŋra ldamiñe ta alopədaide yesu nələ na ndə laseicəma ldəmeɾəde ta aŋgate alo esen.

matta 9

¹yesu nənētnti idəpundr nənurəde idəbarlda nənəta alo ilərəŋu.

²na leđa letəma nano ldape eđa gənəŋ nal aŋgərem igi gajjəba aŋənoiya, na ndə yesu gaseieu donata eđen gənəŋu gwalwaɾətə maji gwuma ta, oraiñ ērənu dəñano, nən nələɾəŋa nēcicia nənŋeinu dəge.

³leđa ləmatan eleda ildi ləbərrəŋaidia nən nəl ganun laɾwataido ta, eđa igi gwaɾwata nən nərəmwa nēcicia.

⁴orn yesu galineto nətəra enen nənələɾəde nənata, ñagaɾwata nən nēcicia enətəra eđa?

⁵nən nəwande nənərə ta igabata, nən nələɾəŋa nēcicia nənŋeinu dəge walla ta igəbata, twodo nərldə?

⁶orn ta ñalinete idia gələđa gerto nələŋe alo nən nanta aŋgeici nən nēcicia, gwalwaɾətə maji gwuma ta, iganəlwaɾətia, twodo nape al aŋgərem nətəbate egeɾa.

⁷maji nənətwođe nənətəbate egɾa gələrəŋu.

⁸ndə ləđa laseicu nən inɪ ldirəwano kaiñ ldundəjeini nədaiñəŋa ldənaice rəmwa nəɾwa irri ranaico leđa nələŋe nwaiaña tia.

⁹orn yesu nənətwođe nənəmiñe alo yakəl nənəɾe nənəseici eđa gənəŋ gəbərnia matta gaɾaŋa alo yətulba nənəmeiti ta, tetəñi. matta nənətwođe nənəmatete.

¹⁰ndə yesu gafo gəsa egeɾa gənəŋ ləđa lwaiña ildi latəmeicia tulba na leđa leicia ldela ldase yesu nələ na taləmisya ilərəŋu.

¹¹ndə al farisiyin yaseicu nən tia niyəlwəɾətə taləmis ilərəŋu niyata, nən nəfo tau eđa gəbərrəŋaidia nən egalo lasa leđala ildi latəmeicia tulba na leđala leicia?

¹²yəsu nənəne nənəleiti ta, gertə leđa ləpi ildi lonata al akim orn leđa lwuma.

¹³mbər ñərrəŋeini nən inɪ ta, igwonata nəbaiyaŋəno na gertə dətədənia. igero igeto ta yurundədi leđa ildi luđərwato enen orn leđa leicia.

¹⁴orn taləmis yəyuanna niyəta yesu nano niyəmeɾəde ta nən nantau nanda na taləmis igal farisiyin ñagaɾaŋa nərwaɾaŋa ñoman ñwaiña orn taləmis ilaɾəŋa yaber yəbədia tia?

- 15 yesu nənəluṛəbīti eṇen ʔa, leḏa ildi laṛ rappa leḏa igi gaməḏia laṛəwadaṫa lwana liga lafo eḏaga igi gaməḏia? orn liga liḏ alela ndə eḏa gaməḏia giḏ aṇəlomiñəni. iliga lakəl lənəṇulu bḏ alṛaṇe ṇorwaṫaṇa.
- 16 eḏa gero gənəṇ gama erena gətefr gəmaijən aṇəbuṛaṫe egəren gaicwaro, ṇcn ṇaṫa erena gəmaijən giḏ aṇgereḏece orəba alo yoṫra.
- 17 nṫia cum leḏa laber laraiea ṇuṛu ṇiṇi ṇiḏənu maijən igərrua gaicwaro, ṇen ṇaṫa ərɾua giḏ aṇəndəḏiano na ṇuṛu ṇiḏ aṇirəwuṫalo na ərɾua giḏ aṇəməndəḏəni. orn ṇuṛu ṇiṇi ṇiḏənu maijən ṇarəjeinu igərrua gəmaijən nṫia laṫaṇa ṇope ndəm.
- 18 ndə yesu gafo gwalwaṛəṫi leḏa ṇen ṇiṇi, eləṇ gənəṇ nəṇwoḏiñiṫi ndria nalo yesu nēiñua nəṇəmeiṫi ʔa, ṇere ṇələṛəñi ṇaṛəbwa ṇaiyo ḏiñəḏi. orn eləṇ ṇərnəri ḏaṇ nano na gənəṇu giḏ aṇaməṫe.
- 19 yesu nəṇətwoḏe ldəmatete ʔaləmisya iləṛəṇu.
- 20 wuji gənəṇ igi girəwa ṇəfəni jaica, gafo idəbəṫia nṫeli reḏ nəmiñe niṫijan geṫo yesu nduṛṫu nəṇəbərə erena gələṛəṇu gaṛo ḏuṛṫu ṇen ṇaṫa gaṫa egare,
- 21 ndə igəbərə erena gələṛəṇu gaṛo ḏuṛṫu ikərəṇ igiḏi yeiḏini.
- 22 yesu nəṇərəḏialo nəṇəseici wuji nəṇəmeiṫi ʔa, wuji ətənu ḏəñano, ḏonaṫa ḏəlaṫəṇa ḏeiḏiana. na wuji nəṇeiḏini iliga ildi ḏurri.
- 23 ndə yesu garəmato ətə geləṇ nəṇəseici leḏa labare ṇəməṇi na leḏa lwaiña ʔalaro,
- 24 nəṇəleiṫi ʔa ṇgaṫr. ṇere ṇero ṇəbaiya orn ṇandro. orn leḏa ldəmaḏaməce eṇen.
- 25 ndə leḏa ləṇgeinu yesu nəṇənti egeṫa nəṇəndi ṇere ḏaṇ na ṇere nəṇətudiṇi eṇəṫaiñ.
- 26 na ṇen ṇiṇi ṇwəlwaṫənu alo yakəl preḏ.
- 27 ṇen yesu gatwoḏo na gabəla leḏa liṫijan ildi laṇəlisi ʔalmayəteto alo ldərəjaice ole lḏaṫa, iḏia gəḏawuḏ giatənde ṇabaiya nano.
- 28 ndə yesu gəntu egeṫa gənəṇ leḏa ildi ldəmeta nano, na yesu nəṇəleiṫi ʔa, ñagəndu ṇen ʔa igarəwadaṫa igəbəḏia ʔia? lənəṇulu lḏaṫa, a, ya eləṇ.
- 29 orn yesu nəṇəbərə isi esen nəṇaṫa, ṇgiṫu ṇen aṇəṫete garno ḏonaṫa eḏalo.
- 30 orn isi niyabərḏi. orn yesu nəṇələlwaṛəṫi ḏwondəṫa ḏa nəṇaṫa rəmotr ṇen ʔa ñerte ñagwalwaṛəṫia leḏa ṇen ṇiṇi.
- 31 orn ldabəla ldəmiḏi gələṇinu kaiñ alo yakəl preḏ.
- 32 ndə leḏa ildi labəṫo eḏa gənəṇ gamaməntəma igi gerṫo usila nano geicia gaijəbima gwaṫwata.
- 33 ndə usila geicia gamiñənu maji nano igi gafo gaijəba gwaṫwata maji ʔaṇəṫwato na leḏa ldirəwano kaiñ lḏaṫa, waṇge gero gəseidənu alo israyil garno ʔia kwai kwai.
- 34 orn al farisiyin niyaṫa, gənəṇu gamiña nusila neicia eləṇga gənusila neicia.

³⁵yesu gakaldaico irnuḡ pred̄ nəḡərrəḡaide ḡen eneḡa ini al yawuḡ yaurarraidia nəbɛrnia majma, nəḡərrəḡaice leḡa ḡen ḡaḡəra ḡəḡələḡe ḡəɛəmwa nəḡeidi leḡa idəmwa pred̄.

³⁶ndə tḡəḡeicu leḡa lwaiḡa ldəmaḡəte ḡəbaiyaḡəno ḡen ḡaḡta ḡen ḡalerldeḡa nano jaica jaica na eḡa gero ḡəlaməḡata. lənəḡulu larno yaḡala isi eḡa gero ḡələsia.

³⁷orn nəḡəlwaḡəti tḡləmis ilḡḡəḡu tḡ, ḡwana ḡwaiḡa kaiḡ orn leḡa lwanḡa ltefr.

³⁸ḡen ḡafətia eḡəḡr eləḡ gerto ḡwana tḡ aḡəḡwate leḡa alḡe alwande ḡwana ḡələḡəḡu.

matḡa 10

¹yesu nəḡundəḡaice tḡləmis ilḡḡəḡu ldəḡo nəḡəlḡaice ḡələḡe tḡ aiyəmiḡe nusila neicia leḡa nano pred̄ na tḡ aiyəkeidi leḡa pred̄ lwuma.

²na ndrəḡ nələḡa ləḡweinu reḡ ldəmiḡe liḡḡan naḡo tḡa, siman igi ḡənəcənu buḡrus, na andərawus, orəba ḡələḡəḡu, na yagub igi ḡaḡ idia ḡəsabdi, na yuanna orəba ḡəyagub,

³na filibus na bardulamawus, na tḡoma na matḡa igi ḡafo ḡatəmeicia tḡlba, na yagub igi ḡaḡ idia ḡalfi na tḡḡḡawus,

⁴na siman al ḡanawiya na yausa iskariyuḡi igi ḡanaido yesu.

⁵yesu nəḡəḡwate leḡa ildi reḡ ldəmiḡe liḡḡan nəḡələlwaḡəti tḡ, ḡeḡte ḡaḡəma ḡaḡ ḡənəḡ ḡabəḡa alo eḡeḡa ḡeḡta laḡo al yawuḡ na ḡeḡte ḡaḡəbentia irnuḡ ḡənəḡ ḡasamariyin.

⁶orn mbər eyaḡala ywato eḡeḡa lisrayil.

⁷liga ḡaḡəbakaldaica lwaḡəḡr leḡa tḡ, ḡələḡe ḡelo ḡafo tḡwaiḡ.

⁸akeidr leḡa lwuma. tuḡr leḡa laiyo. təḡer leḡa laḡero. miḡr nusila leḡa nano neicia. ḡaḡananeinu ḡen mətəməḡeḡ ḡtia naicr leḡa ḡen mətəməḡeḡ.

⁹ḡeḡte ḡaḡapa ḡərus igərrua,

¹⁰walla ərrua ḡen ḡaḡta eḡaḡ walla ndrena niḡḡan, illi erena ḡunto, walla ndəbina nərəmanəḡa walla ḡəfra. ḡen ḡaḡəra tḡ eḡa ḡəbəḡia ḡəməḡria aḡəmicini.

¹¹ndə ḡaḡəbentia irnuḡ ḡənəḡ eḡəḡr leḡa eḡeḡi ḡaḡəḡaḡato eḡen ḡaḡəḡe eḡeḡa ḡələḡəḡu orn ḡaḡe.

¹²ndə ḡaḡəbentia eḡeḡa eḡəḡr leḡa.

¹³ndə leḡa leḡeḡa larəḡaḡato eḡen, ḡḡitr ḡəuḡaralo eḡalo aḡəfete eḡeḡa ildi. orn ndə leḡa lero larəḡaḡata eḡen ḡḡitr ḡəuḡaralo eḡalo aḡəndoḡəbate nano.

¹⁴ndə eḡa ḡənəḡ gero ḡəndaḡəḡti na ḡaneḡo ḡəḡna ḡen eḡalo ndə ḡaḡamiḡa eḡa ḡələḡəḡu walla irnuḡ ḡapweini abəḡətua rəmanəḡa eralo.

¹⁵ḡetam igəndəlwaḡətia tḡ iloman lakəl rəḡwa rid arawakəme alo, ḡakəme ḡen ḡaḡta irnuḡ ḡakəl ḡid aḡoḡreḡe ḡamiḡato ḡakəme ḡalo isəḡum na ḡalo igamura.

- 16igəndədwəte ñagarno yaŋala isi yafo iligano igal kəraiñ. ɲen ɲafətia ləŋetr ɲen nəsi garno imwa yeieia na ɾaŋr ɲadəna ɲero garno bəldugur.
- 17rəmojədr eleđa ɲen ɲaŋta lənəŋulu liđ aləndənaice nələŋ ini nararraidia ɾa anandakəme na liđ aləndəupwi imajma esen,
- 18na ñagidi ñamameini nələŋ nəiñua noɾra ɲen ɲaŋta ñi ɾa ñaɾete đamədate đələɾəni iŋulu na eleđa ləŋələŋe ɾetəɾeteo.
- 19ndə leđa ləndənaidia ñerte ñagagərde ɾa ñagalwaɾa tau, ɲen ɲaŋta iliga lakəl đurri ñagidi ñərrəŋeini ɲen ɾa ñaɾwate.
- 20gərta fəñan ɲanɟi ñagwaɾwata orn fusila geɾalo igi gwaɾwata eñan.
- 21orəba giđ aŋənaide orəba ɾa aŋəɾiñəni na đata giđ aŋənaide ɲere ɲələɾəŋu na ñere ñiđi aiñətwode ñagea ləŋgen na eɾen na aiñəlɾiñe.
- 22ñagidi ñanidəni eleđa pređ ɲen ɲaŋta irəŋ gələɾəni. orn eđa igi ɾaŋaɾiñato ɲen iŋi ɲubwa liga gaməlu gabaiya gənəŋu giđ aŋəbərni.
- 23ndə leđa ləndənaiea ɲen ɲubwa irnuŋ gənəŋ, obədatr irnuŋ gwomən. đetam igəndəlwaɾətia ɾa ñagaber ñagidi ñəɾənti irnuŋ pređ gisrayil liga idia gələđa giđ aŋəwela.
- 24eđa gərrəŋeini ɲen gero goɾra neda gabərrəŋaidia ɲen, na ebai gero goɾra neləŋ gələɾəŋu.
- 25fəŋen ɲwaiña ndə eđa gərrəŋeini ɲen nəŋarnete eđa gəbərrəŋaidia ɲen na ndə ebai nəŋarnete eləŋ gələɾəŋu. ndə leđa lənəu eđa gərto eɾa balsabul, lənəŋulu liđ aləđaməce leđa eŋen ildi legera gələɾəŋu kaiñ gamiñato ɲen iŋi.
- 26ñerte ñagidiña leđa. lanɟe pređ lətərmu liđ alərrəŋeini na lanɟe pređ laləbijənu liđ alələŋini.
- 27ɲen iŋi igwalwaɾətənde iŋəɾəm lwaɾ egarrerre, na ɲen iŋi ñagəna ɲoɾoma lwaɾ pələlo.
- 28ñerte ñagidəña leđa ildi laɾiña aŋəno orn laber laɾəwadaɾa laɾiña nusila. điñiɾəmar igi gaɾəwadaɾa gaməndađa nusila na aŋəno cum alo eŋen ɲubwa kaiñ.
- 29gərta uɾir gilidənu giɾiŋan ɲen ɲaŋta gərus yarno ɾarifa? orn ndə uɾir gənəŋ gəbiɾətə alo, đetam etalo galiŋeto.
- 30orn ñan, iria enoŋəɾwa eŋalo yumədeinu.
- 31ntia ñerte ñagidəñalo. ñagerto ɲeniano ɲwaiña ɲamiñato uɾir gwaiña.
- 32leđa pređ ildi ləbaɾa ɾa əlləɾəni leđa nəiñua, igid elwaɾe ɾa lənəŋulu əlləɾəni cum papa gələɾəni nəiñua igi gafo elo.
- 33orn leđa pređ ildi labəlaiciñi leđa nəiñua, igənəni cum igid elabəlaice papa gələɾəni nəiñua igi gafo elo.

³⁴ñerte ñagəbata ta igeto ta enaice leđa đəbərəđia eñen. igero igeto ta eme đəbərəđia eñen orn ta eme đoperre.

³⁵igeto ta yiđi maji gagea eten na ñere ñagea ləngen na una gaɾəbwa gagea unin gaɾəbwa,

³⁶na leđa legera geđa gənəŋ lid almagea.

³⁷eđa igi gubwa etenga na ləngenga gamiñaŋto gubwaiñiya, gənəŋu gaber garajađata eñen ta añaiñətete. na eđa igi gubwa ñereña gamiñaŋto gubwaiñiya, gənəŋu gaber garajađata eñen ta añaiñətete.

³⁸eđa igi gaber garrapa đurɿ đələrəŋu añaiñətete gənəŋu gaber garajađata eñen ta añaiñətete.

³⁹eđa igi garəmotwa đamətia đələrəŋu gənəŋu giđ aŋwoɽwe laŋge pređ na đamətia eum, na eđa igi gabaiya ñen ñanta ñi gənəŋu giđ aŋaməte đetam.

⁴⁰eđa gaŋəntənde gənəŋu gaŋəntiñi, na eđa igi gaŋəntiñi gənəŋu gaŋəntu rəmwa irri radwatiñi.

⁴¹eđa igi gaŋəntu nabi ñen ñanta yaɽo nabi, gənəŋu giđ aŋəneini đəpəra đənabi, na eđa igi gaŋəntu eđa guđərwaɽo eñen ñen ñanta gənəŋu guđərwaɽo eñen gənəŋu giđ aŋəneini đəpəra đəda guđərwaɽo eñen.

⁴²eđa igi ganaicia maji gənəŋ eleda ildi lərresi ñawa ñaməle ñetefr ta aŋəti ñen ñanta maji gaiñəteta, đetam igəndəlwaɽətia ta đetam gənəŋu giđ aŋapərəni.

mat̩ta 11

¹ndə yesu gərrəŋaico taləmis ilərəŋu ñen inɿ đəge, isi ređ nemiñe eɽijan, gənəŋu gamiño alo yakəl ta aŋərrəŋaiđe na aŋəɽwate ñen ñərəmwa irnuŋ egen.

²orn yuanna al mamudan igi gafo isijən gano ñen inɿ al masiya giđu, nəŋəmađweiɽi nano taləmis ilərəŋu,

³ta aiyəmeɽəde, agaɽ eđa igi ñen ñəwərdənu ta giđ aŋela walla ñagaturɽi eđa garto?

⁴yesu nəŋəlurəbiɽi eñen nəŋata, mbər ñəlwaɽəti yuanna ñen ñəlanje ildi ñagəseicəlo na ñaganəlo.

⁵leđa ildi laŋəlisi lidənu ləseidia na leđa ildi laɽo lebəco lidənu ləbərlda, na leđa lagəro lidənu ltəre, na leđa laɽ ndul lidənu ləna, na leđa laiyo latudənu na ñen ñaŋəra ñərrəŋeinu eleda laɽo ləbai aŋəno.

⁶na eđa gaŋəra nano igi gero gəfidia wagənəŋ eñen ñələrəñi igi gamidia gabərəŋeinia.

⁷ndə leđa ildi labəɽo yesu nəŋəlwaɽəti leđa larraido eñen ñəyuanna ta, ñagabəɽo eđəñwa eđa? ta ñaseici pərwaɽəɽwa idi đəbera đətəsia?

⁸orn ñagabəɽo eđa? ta ñaseici eđa gərənu ndrena nano nəmutiaŋəno? leđa ildi lərənu ndrena nano naŋəra kaiñ lənəŋulu lafo eneɽa nənələŋ noɽra.

- ⁹orn ñagabəro eða? ƚa ñaseiei nabi? a, igəndəlwaɾətɿa ɔetam ñagaseicu eða goɾa gamiñaɔo nabi.
- ¹⁰fəŋu inji ɱen ɱəwərdənu ɱen ɱanɱaŋu, seiðu, igwadwata eða ɱa nēiñua gerto ɱen ɱəlɛɾəni igi gid aŋatoɾate ɔad ɱa nēiñua.
- ¹¹ɔetam igəndəlwaɾətɿa ƚa, eleda ildi lələŋənu iliji ɾɾlda eða gero gənəŋ goɾa gamiñaɔo yuanna al mamudan. orn eða igi gəta gamiñaɔo leda preð eŋələŋe ɱelo gənəŋu goɾa gamiñaɔəma.
- ¹²iliga ləyuanna al mamudan na məldin ɔiñədi ɱələŋe ɱelo ɱananeinu ɱen ɱubwa na leda lwaiña ɱabəra ləbendia.
- ¹³ɱen yuanna gaməlu gerto anbiya preð na al ganun lwaɾwato eŋen inji ɱaməlu ɱeto.
- ¹⁴na ndə ñagaɾəwadaɔa ñagəbaŋənti ɱen inji yuanna gaɾ iliya igi ɱen ɱəwərdənu ram ƚa gid aŋela.
- ¹⁵ɱgitr leda ildi lerto nənənia alne ɱen inji.
- ¹⁶leda ildi lafo ɔiñədi larno wande? lənəŋulu larno ñere ini ñaɾaŋa nəsuƚ ɔaiñurndədu ɔaiñəɾwataido ƚa,
- ¹⁷ñagəritənde ɱəməŋi orn nəñerte ñagəritɿa, ñagaləŋətənde ɔeieianoda orn nəñerte ñagabara.
- ¹⁸ɱen ɱanta yuanna gerto nəŋerte gəsa aieəba walla gətɿa ɱawa ɱinəb na leda ləbaɔa ƚa gənəŋu gerto usila nano geicia.
- ¹⁹orn idia gələda gerto nəŋase nəŋətɿi na leda labata, seier eða gamiñeđəñano igi gətɿa ɱawa ɱinəb igi laɾo rappa ledala ildi latəmeicia ɔulba na ledala leica. daliŋeta ɱen nəsi ɔərrəŋeinu ƚa ɔaɾo ɔetam ɱəmɛɾiaŋa ɱəlɛɾəŋu.
- ²⁰orn gənəŋu nəŋgariñaɔe irnuŋ goɾa igi gidau aŋwara ywaiña, ɱen ɱanta leda ildi lafau lero laŋgitiya ɱen eŋen ɱeicia na lero loɾəbaɔa rəmwa nano. nəŋata,
- ²¹ya alo ikurisin, agidi ɱaneini ɱen ɱubwa. ya alo ibetsaiɔa, agidi ɱaneini ɱen ɱubwa. gəbanta aŋwara yoɾa isi yidənu eñəŋ yafo yidənu alo isur na alo isiɔa ƚa leda lalo yakəl laŋgitu ɱen eŋen ɱeicia ram lɔəɾəŋe igubwan lɛɾənu suwal nano lɔəɾəbaɔe rəmwa nano.
- ²²orn igəndəlwaɾətɿa ƚa iloman ildi rəmwa rið arawakəme alo, ɔakəme eɔalo ɔið aɔoɾte ɔamiñaɔa ɔakəme ɔalo isur na ɔalo isiɔa.
- ²³na aganəŋa ya alo ikafranawum agwonata agabeini elo? agidi aŋirəweicəni alo eleda ildi laiyo. ɱen ɱanta gəbanta aŋwara yoɾa isi yidənu inja yafo yidənu alo isəɔum ƚa leda lalo isəɔum lafo ɔiñədi məldin.
- ²⁴orn igəŋəlwaɾətɿa ƚa iloman ildi rəmwa rið arawakəme alo ɔakəme ɔəlaɾəŋa ɔið aɔoɾte ɔamiñaɔa ɔakəme ɔalo isəɔum.

²⁵iliga ildi yesu nəḡata, papa igaḡertiaḡa nano ḡaḡḡi agaḡ eləḡ gelo na galo ḡen ḡaḡta agaləbəjaico leḡa ḡen iḡi ildi laliḡeto ḡen nəsi na ildi lwaiḡa ḡatəḡa orn agərrəḡaicu ḡere ḡen.

²⁶ḡetam papa agiḡu ḡia ḡen ḡaḡta ḡen ḡia ḡiḡiaḡa agaḡəra nano.

²⁷na yesu nəḡeiḡi ḡaləmis ḡa, papa ḡəlḡəḡni ḡanaicəḡi laḡḡe preḡ na eḡa gero ḡaliḡeto iḡia illi ḡata, na eḡa gero ḡaliḡeto ḡata illi iḡia na eḡa igi iḡia ḡwonata ḡamərrəḡaicia.

²⁸eḡar ḡi nano ḡaḡ preḡ ḡaḡḡi ḡagaicwaro na ḡaḡerto ḡen nano ḡinia, na igiḡ endənaice ḡəmiḡəḡiano.

²⁹meinr ḡen nano ḡəlḡəḡni ḡərrəḡeini ḡen iḡi ḡen ḡaḡta igəḡəḡaḡaralo na igəta egare na ḡaḡiḡi ḡafidi ḡəmiḡəḡiano ḡen ḡaḡta nusila enalo.

³⁰ḡen ḡaḡta ḡen ḡəlḡəḡni ḡəḡidiḡa ḡagaḡəra nano na ḡinia ḡəlḡəḡni ḡəbia.

maḡta 12

¹iliga lakəl yesu nəḡəmiḡe ini iloman ləḡəmiḡəḡiano. na ḡaləmis ilḡḡəḡu niyəcoiḡəḡe neməḡiḡe ḡwala ḡailumuraicu elo ḡailaso.

²al farisiyin yaseicu ḡen iḡi niyeiḡi yesu ḡa, seicu ḡaləmis ilaḡəḡa yəbəḡia ḡen iḡi ḡəḡəḡinu iloman ləḡəmiḡəḡiano.

³yesu nəḡəleiḡi ḡa, ḡaḡero ḡaḡəbəḡəri ḡen iḡi ḡawuḡ ḡiḡu ndə ḡəḡəḡu na leḡa ildi lafəlda laicoiḡa?

⁴ḡəḡəḡu ḡəḡtu eḡəḡa ḡəḡəḡwa nəḡəḡe aicəba igi ḡḡḡəḡu rəḡəḡwa nəiḡua nəḡəse. na ḡen ḡəḡəḡinu ḡa ḡəḡəḡu walla leḡa lafəlda aləse, illi al kana.

⁵walla ḡaḡero ḡaḡəbəḡəri igal ḡanun ḡa iloman ləḡəmiḡəḡiano al kana yaḡera ḡen ḡəloman ləḡəmiḡəḡiano ndə yəbəḡia ḡəḡḡḡria ḡal ekəl, orn yəḡəḡulu yero mənna?

⁶igəḡḡəḡəḡia ḡa waḡḡe ḡəni ḡamiḡəḡo al ekəl.

⁷ḡəbəḡta ḡaḡaliḡeto ḡen iḡi rəḡəḡu ralwaḡo ḡa, igwonata ḡəbəḡaḡəḡo na ḡəḡa ḡəḡəḡəḡia ḡa ḡaḡero ḡaḡəḡəḡia leḡa lero mənna.

⁸ḡen ḡaḡta iḡia ḡəleḡa ḡaḡ eləḡ ḡəloman ləḡəmiḡəḡiano.

⁹orn yesu nəḡəmiḡe alo yakəl nəḡḡḡi imajma esen.

¹⁰na maji ḡəni ḡəḡəḡ ḡaḡ ḡəlḡḡəḡu ḡaiyaḡəḡo na leḡa ldeḡəḡe yesu lḡata, ḡen ḡaḡəra ḡa eḡa ḡabakeiḡia iloman ləḡəmiḡəḡiano ? leḡəḡəḡa ḡia ḡa alaḡəwəḡəḡe lamasəki.

¹¹yesu nəḡəleiḡi ḡa esegi eḡaḡ ndə ḡerto ḡaḡala iḡi ḡiḡəḡu iləbu iloman ləḡəmiḡəḡiano nəḡḡḡe ḡabəla aḡḡḡi aḡabəe?

¹²maji ḡerto ḡeniano ḡwaiḡa ḡamiḡəḡo yaḡala ywaiḡa. nḡia ḡen ḡaḡəra ndə eḡa ḡəbəḡia ḡen ḡaḡəra iloman ləḡəmiḡəḡiano.

¹³orn yesu nəḡəeiḡi maji ḡa, alwe ḡaḡ. ḡəḡəḡu nəḡwale ḡaḡ na ḡaḡ ḡḡaməḡe ḡarno orəba.

- 14orn al farisiyin niyamiñe niərwataide niemage ƚa aiyəɽiñe yesu ƚau.
- 15yesu galiñeto ñen inji nəngate alo yakəl. leđa lwaiña ƚalmayəteto alo na gənəñu nəñəleidi pređ.
- 16yesu nəñələbəre nano ƚa alerte lamidía galəñinu,
- 17ƚa ñen inji ñwalwaɽənu nabiya isaiya aɽəɽiñədeini. gənəñu gata,
- 18seicr eđa gaiñəduɽəđəntia igi igəɽəma, fidia gəlɽəñi gubwaniya igi usila gəlɽəñi gaɽəra nano inju. igidi yamauwəɽi usila gəlɽəñi, na gənəñu gid aɽəlwəɽəti leđa lalo pređ ƚa liđ alakəməni.
- 19gənəñu gaber gid alukuɽəbijəđəti leđala eñen na gaber gid aɽəɽəjaice ole. na eđa gero gənəñ gid aɽəne ole gəlɽəñu erad.
- 20gənəñu gaber gid aɽgere pəɽwapəɽwa idi đəndijəđənu na gaber gid aɽəɽiñe aurua igi gabəɽwa đubwano liga ñen ñuđərwato ñaməlu ñadama ñen ñəɽiano.
- 21na leđa pređ lalo liđ alɽurɽi ñen igirəñ gəlɽəñu.
- 22orn leđa lamato yesu maji nano igi gerto usila nano geicia, gaɽəlisi na gaijəba gwaɽwata na yesu nəñəmeidi na maji gaijəba gwaɽwata gwaɽwata na gaseidia.
- 23leđa pređ ldirəwano ldata, eđa igi gaɽ idia gədawud?
- 24al farisiyin niyane niyata, eđa igi gaber gamiña nusila neicia leđa nano illi ñabəɽəña ñəbalsabul igi gaɽ eləñ gənusila neicia.
- 25yesu galiñeto ñen eɽatəɽa eñen nəñəleiti ƚa, ñələñe pređ inji leđa ləñələñe lageadaido niđ aɽəməndəđəni na ndə leđa lirnəñ goɽra walla legeɽa igi ləgeadaido eñen irnəñ goɽra walla eɽa gaber gađurwa.
- 26na ndə setan yamiña setan yənəñu egeadaido eñen ñələñe ñələɽəñu niđ aɽfete ƚau?
- 27ndə igamiña nusila neicia leđa nano ñabəɽəña ñəbalsabul ñere eñalo ñamiña nusila neicia ñabəɽəña ñeseɽi? ñen ñafəɽia ñənəñulu ñiđ aiñəndindeici.
- 28orn ndə igamiña nusila neicia leđa nano usilaga gəɽəmwə đətam ñələñe ñəɽəmwə ñeɽənde nano đəge.
- 29fəɽau eđa gaɽəwadaɽa gəbentia egeɽa gəməji gwondəto aɽaldəbəje lanje əlləɽəñu illi ndə gakaso maji gwondəto ananəñ? orn gid aɽaldəbəje lanje legeɽa gəlɽəñu.
- 30eđa gənəñ gaber ñagəldəɽialda eñen, gənəñu gagiaiñi orn eđa igi gaber ñagararredia lanje gənəñu galaldədia lanje alo.
- 31ñen ñafəɽia igəndəlwəɽəɽia ƚa, ñen pređ ñeicia na ñen pređ ñəlwəɽənu ñagea rəmwə ñiđ aɽgədeini eleda ildi liđu, orn leđa ildi ləbata ñen ñusila gatəre ñeicia lənəñulu laber liđ aləngədeini ñen inji kwai kwai.

- 32 leđa pred ildi ləbaťa lagea idia gəleđa lid aləngədeini ɲen inɟi ɲeicia orn leđa ildi ləbaťa lagea usila gatəte lənəɲulu laber lid aləngədeini ɲen inɟi kwai kwai alo isi walla alo isi yid aiyfete.
- 33 idr uɟi ta gaɲəra na lidia ta laɲəra, walla idr uɟi ta geicia na lidia ta leicia. ɲen ɲaɲta uɟi gələɲinu ilidia əllətəɲu.
- 34 ya ɲere ɲimwa yeicia ɲaɲ ɲaɲgi ɲageicia ɲagaɾəwađaɲa ɲagwalwaɾa ɲen ɲaɲəra tau? ɲen ɲaɲta əiɲua ywaɾwata ɲen inɟi ɲamiɲa eɲatətə.
- 35 eđa gaɲəra gamiɲa laɲge laɲəra eɲen ɲələtəɲu ɲaɲəra na eđa geicia gamiɲa laɲge leicia eɲen ɲələtəɲu ɲeicia.
- 36 igəndəlwaɾətia ta iloman ildi rəmwa rid arawakəme alo leđa pred lid alokoɾəbaica ɲen pred ɲəpiano lənəɲulu lwalwaɾo.
- 37 ɲen ɲaɲta ɲagidi ɲəbərni ɲenɲa inɟi ɲagwalwaɾo na ɲagidi ɲakəməni ɲenɲa inɟi ɲagwalwaɾo.
- 38 leđa ləmaɲan ləleđa ildi ləbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun na lal farisiyin ldeɾəde yesu lɲata, ya eđa gabərrəɲaidia ɲen ɲagwonatə ɲagaseicia agəbədia ɲaməla.
- 39 yesu nəɲəlurəbiti eɲen ta, leđa ləliga ildi leicia na lətiano eɲen, lənəɲulu lapwaiɲa ɲaməla orn laber lid alneini ɲaməla illi ɲaməla ɲəyunan.
- 40 ɲen ɲaɲta garno yunan gafo egara gome goɾra ɲoman ɲiɾijin, ədəɲin na uləngi, nɾia cum idia gəleđa gid aɲfete iduđa ɲoman ɲiɾijin ədəɲin na uləngi.
- 41 leđa lalo ininawa lid altwođe iliga ildi rəmwa rid arawakəme alo leđala ləliga ildi na lid aldakəme, ɲen ɲaɲta lənəɲulu lano ɲen ɲəyunan ldəngiti ɲen eɲen ɲeicia ldoɾəbate rəmwa nano. na seicr eđa gəni gamiɲato yunan.
- 42 eləɲ gaɾəbwa galo yənəɲ ədətəđalo lid altwođe iliga ildi rəmwa rid arawakəme alo leđala ləliga ildi na gid aɲəlakəme ɲen ɲaɲta gənəɲu geɲo ltuɲga dətəti ta aɲəne dəlɲetə ɲen nəsi dəsuliman. na seicr eđa gəni gamiɲato suliman.
- 43 ndə usila geicia gamiɲa eđa nano gabakaldica alo yero ɲawano gabapwaiɲa dəmiɲəniəno, orn gaber gafidia.
- 44 orn nəɲatə, igidi yoɾəbate egeɾa gələtəni igi igamiɲau. orn nəɲela nəɲəfidi eɾa gaməndədəniəu na gatutəinu ɲope na eđa gero gafau.
- 45 orn nəgabəla nəɲəma nusila nomən neicia dənəɲ nəmiɲe nəɾijan ini neicia kaiɲ namiɲatəma na nənɾi pred tanoɾaɲo na iliga ləndurtu maji gwuma kaiɲ gamiɲato iliga lanənoɲ. ɲen ɲid aɲfete tia cum eleđa leicia ləliga ildi.
- 46 ɲen yesu gwaɾwatiti leđa larraido məldin, ləɲgen na lorəba laɲurəwa ndəuwər lwonətə laməlwaɾətia.
- 47 eđa gənəɲ gwalwaɾətəma ta, seicu ləɲgalo na lorldalo laɲurəwa ndəuwər lonətə ləɲəlwaɾətia.

⁴⁸yesu nəḡəmuṛəbiṭi eḡen nəḡaṭa, esegi gaṛo ənna na esandəldi laṛo lorldaiḡ?

⁴⁹nəḡwale ḡaḡ nəḡwurəjaice ṭaləmis ilḡṛəḡu, nəḡaṭa, fənna na lorldaiḡ.

⁵⁰ḡen ḡaṭa ləḡgaiḡ na lorldaiḡ fəḡulu ildi ləbəḡdia ḡen ḡəpapa gəlḡṛəḡi igi gafo elo.

matṭa 13

¹na loman lakəl yesu gamiḡo eṛa nəḡṛəḡe alo ḡəbarlda nano ḡoṛa,

²na leḡa lwaiḡa larraido ḡu nano. nṭia gənəḡu nəḡḡḡṭi idəpundr ḡəḡau nəḡṛəḡe alo. na leḡa preḡ laṭurwa nḡṭəndi

³na gənəḡu nəḡələlwaṛəṭi ḡen ḡwaiḡa ḡenḡa iḡi ḡəwujənu, nəḡaṭa eḡa gənəḡ gabəla ḡen ḡaṭa aḡabəḡe ḡworeḡa.

⁴ndə gabəḡəlo ḡəmaṭan nəḡṛəḡinialo eḡaḡ na ndəfia neṭo nəlote.

⁵ḡəmaṭan nəḡṛəḡinialo eḡwandra ḡuḡa ḡəṭefr nəḡobəḡe taltal ḡen ḡaṭa ḡuḡa ḡəṭefr.

⁶orn ndə ēḡəḡina yatwoḡo nəḡuṛəni nəḡamudṭi aḡəno ḡen ḡaṭa urldia gero.

⁷ḡəmaṭan nəḡṛəḡinialo iri orn ri ratwoḡo ndrələndi.

⁸ḡəmaṭan nəḡṛəḡinialo alo yaḡəra nəḡobəḡe nəḡələḡe lidia lwaiḡa. ḡəmaṭan ḡaləḡo lidia ereḡia reḡ, na ḡəmaṭan ḡaləḡo lidia ereḡia ḡenəḡ nalo ereḡia gunto na ḡəmaṭan ḡaləḡo lidia ereḡia giṛṭijin.

⁹ḡgiṭr leḡa ildi ləṛto nənəḡia alne ḡen iḡi.

¹⁰ṭaləmis ilḡṛəḡu yeṭo niyəmeṛəḡe, ḡen ḡaṭau aḡwalwaṛəṭia leḡa ḡen ḡəwujənu?

¹¹gənəḡu nəḡəluləbiṭi eḡen nəḡaṭa, ḡen ḡaneinənde ṭa ḡaliḡeṭe ḡaməṛa ḡəḡələḡe ḡelo, orn ḡero ḡəlneini.

¹²eḡa gəṛto laḡge giḡ aḡəlneini ləməḡ təḡ na giḡ aḡəlerte lwaiḡa, orn eḡa gero laḡge, waḡge gəṭefr gəlḡṛəḡu giḡ aḡəmeini.

¹³ḡen ḡafəṭia igələlwaṛəṭia ḡen ḡəwujənu ṭa aləseici orn lero ləseicia na ṭa alne orn lero lənna na laliḡeṭa.

¹⁴ḡen iḡi isaiya gwalwaṛo ḡṛiḡaḡeini iḡulu, iḡi ḡaṭa, ḡeṭam ḡaḡidi ḡane orn ḡaḡaber ḡaḡidi ḡaliḡeṭe. ḡeṭam ḡaḡidi ḡaseidia orn ḡaḡaber ḡaḡidi ḡaseidia.

¹⁵ḡen ḡaṭa ḡaṭəṛa ḡələḡa ildi ḡaṛo təḡətəḡ, na laṭ ndul na laldandəinu isi ṭa alerte ləseidia isiya na ṭa alerte lənna nənəḡina na ṭa alerte laliḡeṭa eḡaṭəṛa na ṭa yeṛe igələidia. yesu nəḡəlwaṛəṭi ṭaləmis məldin ṭa

¹⁶isi isalo yaḡəra nano ḡen ḡaṭa yaseidia na nənəḡia enalo naḡəra nano ḡen ḡaṭa nənna.

- 17 **đ**etam igəndəlwaɾət̪ia ʔa, anbiya ywaiña na leða lwaiña ildi ludərwəto eɲen lafo lwonəta laseicia ɲen iɲi ñagaseicia orn lero laseicia na lafo lwonəta lənna ɲen iɲi ñagəna orn lero lənna.
- 18 **n**t̪ia ñaɲ, nəɾ ɲen ɲəwujənu ɲeða igi gabaðo ɲworeða.
- 19 **n**də eða gənəɲ gano ɲen ɲəɲələɲe ɲərəmwa orn gero galiɲeɾə, seɾan yeɾo yəmama ɲen ɲabəðənu egare. gənəɲu garno ɲworeða ɲeðað.
- 20 **ɲ**woreða iɲi ɲərəinu alo eɲwandra ɲarno eða igi gano ɲen nəɲəndi taltal ðaɲərəða nano.
- 21 **g**ənəɲu gero urla nəɲəndi ɲen liga lobəlano orn ndə ɲen ɲatwoðo ɲabɾwanəno orn ganeinu ɲen ɲubwa ɲen ɲanta ɲen ɲərəmwa gənəɲu gaɲgiɾia ɲen taltal.
- 22 **ɲ**woreða iɲi ɲərəinu alo iri ɲarno eða igi gano ɲen ɲərəmwa orn ðəgərðia ðalo isi na ðonəta ðələɲge lwaiña ldəndi ɲen na ɲen ɲaber ɲaləɲa lidia.
- 23 **ɲ**woreða iɲi ɲərəinu alo yaɲəra yarno eða igi gano ɲen ɲərəmwa orn galiɲeɾo. fəɲu igi gamama lidia lwaiña eɲen ɲərəmwa. eða gənəɲ gəmama leða ereðia reð, na eða gənəɲ gəmama leða ereðia ðenəɲ nalo ereðia gunto, na eða gənəɲ gəmama leða ereðia giɾijin.
- 24 **g**ənəɲu nəɲələlwaɾət̪i ɲen ɲwomən ɲəwujənu nəɲəta, ɲen ɲəɲələɲe ɲelo ɲarno maji gənəɲ igi gawaðo ɲwana ɲaɲəra igi gəlɛɾəɲu.
- 25 **o**rn ndə gənəɲu gandro, eða gənəɲ gamagea nəɲela nəɲəwəde ɾoɾwar eɲwana igi nəgabəla.
- 26 **n**də ɲwana nəɲobəde nəɲwondəice ɾoɾwar ðobəða cum.
- 27 **n**a ləbai ləmaji ldela ndəmalwaɾət̪i ʔa, ya eləɲ gert̪a agawaðo ɲwana ɲaɲəra igi gəlaɾəɲa? orn ɾoɾwar ðeɾo ɲga?
- 28 **m**aji nəɲələit̪i ʔa, eða gənəɲ igi gageaiñi fəɲu gidu ɲen iɲi. ləbai ldəmeɾəde ldata, agwonəta ñagabəla ñaləcəðate alo?
- 29 **o**rn maji nəɲəta, ndo. ɲen ɲanta aɲgaica ñagidi ñaləcəðate alo ɲwanəɲa.
- 30 **o**rn ɲgiɾərldo altwoðe ndəm. na iliga ləðwanda igid̪ elwaɾəte leða ildi lwanda ʔa, mbər ñaicəðate ɾoɾwar alo ananoɲ ñalakase ñalakəɾi isia orn ñwande ɲwana ñalakəɾaici eðwarra ðəlɛɾəñi.
- 31 **g**ənəɲu nəɲələlwaɾət̪i ɲen ɲwomən ɲawujənu nəɲəta, ɲələɲe ɲelo ɲarno ɲəlwa ɲəkardal iɲi ɲərresi kaiñ ɲamiñato lorəba preð iɲi maji gənəɲ gakaðo ijənena.
- 32 **o**rn ɲəlwa iɲi nəɲobəde nəɲəɾeɾe uɾi goɾra kaiñ na ndəfia nelo nela naɾəɲe ndreɾe.
- 33 **o**rn gənəɲu nəɲələlwaɾət̪i ɲen ɲwomən ɲawujənu nəɲəta, ɲələɲe ɲelo ɲarno uðəɾi igi wuji gamo nəɲənəci igaicəba garno igəsafiya iɾijan ʔa aɲəmiñe aicəbano preð.

- ³⁴yesu gwarwatəto leđa nen inji pred̄ nen̄a n̄awujənu, na gero gəlɛrwatit̄i nen n̄ənəŋ illi nen̄a n̄awujənu.
- ³⁵gidu tia ta nen aŋɛriñd̄eini inji isaiya gwalwaɛto nd̄ə gaɛa, igid̄ ɛɽwate nen n̄awujənu, na igid̄ elwaɛe nen p̄ələlo inji n̄aləbijənu liga alo yid̄ənu na ðiñədi maldin.
- ³⁶yesu n̄əŋgəte eleđa n̄əŋənt̄i egeɽa. na t̄aləmis niyəmeɽa nano niyəmeɽəde niyāa, n̄aicənde nen n̄əwujənu n̄ətoɽwar igi.
- ³⁷gənəŋu n̄əŋəlurəbit̄i eŋen n̄əŋaɽa, eđa gawaɛo n̄wana n̄aŋərə fəŋu id̄ia gələđa.
- ³⁸gi gaɽ alo. na n̄wana n̄aŋərə n̄aɽo lid̄ia ləŋələŋe n̄ərəmwa. toɽwar ðaɽo lid̄ia ləset̄an na fəset̄an isi yawaɛa toɽwar.
- ³⁹ðwanda ðafo nd̄ə liga ildi lamənd̄əðənu na fəməlaiyəkə isi ywanda
- ⁴⁰n̄en n̄arno toɽwar ðaieəðeinialo nd̄urəni n̄tia eum nen n̄id̄ aŋfete nd̄ə liga ildi lamənd̄əðənu.
- ⁴¹id̄ia gələđa gid̄ aŋəɽwate məlaiyəkə ilɛɽəŋu eŋələŋe n̄ələɽəŋu na yənəŋulu yid̄ aiyərreide lan̄ge pred̄ ildi latuđu nen n̄eicia na leđa pred̄ ildi lid̄u nen n̄eicia.
- ⁴²na yid̄ aiyələuwət̄i isia na n̄wal na ðəsata eŋad̄ lid̄ alfete.
- ⁴³orn leđa luðərwaɛto eŋen lid̄ aləwadiəlo larno ɛðəñina eŋələŋe n̄eten. n̄gitr leđa ildi lert̄o n̄ənəñia alne nen inji.
- ⁴⁴n̄en n̄əŋələŋe n̄elo n̄arno lan̄ge lələbijənu igi lwaiña iliano kaiñ ildi maji gənəŋ gafid̄əlo n̄əŋələbəce. gənəŋu gaŋərə nano n̄əŋaɽe n̄əŋəlid̄i lan̄ge pred̄ əllɛɽəŋu orn n̄əŋəlid̄i gi.
- ⁴⁵na cum nen n̄əŋələŋe n̄elo n̄arno eđa gənəŋ igi gabapwaiña n̄wandra n̄əbɛrnia lulu inji n̄waiña iliano.
- ⁴⁶orn nd̄ə gafid̄u lulu lunto lwaiña iliano kaiñ gənəŋu n̄əŋəlid̄i lan̄ge pred̄ əllɛɽəŋu n̄əŋəlid̄i lulu.
- ⁴⁷na eum nen n̄əŋələŋe n̄elo n̄arno yar isi yəwujənu id̄əbarlda ðoɽra niyəndi ləmme lwaiña ɽetəɽeteo.
- ⁴⁸nd̄ə yar ywundeinu leđa ldabələd̄ete n̄ət̄əndi ldəɽəŋe alo ldərarreide ləmme lan̄ərə eŋumərə orn ld̄əuwət̄i leicia.
- ⁴⁹n̄en n̄id̄ aŋfete tia nd̄ə liga ildi lamənd̄əðənu. məlaiyəkə yid̄ aiyela aiyənandəde leđa ano leicia eleđa luðərwaɛto eŋen,
- ⁵⁰niyələuwət̄i isia. ðara na ðasata eŋad̄ lid̄ alfete tu.
- ⁵¹yesu n̄əŋeɽəde t̄aləmis n̄əŋaɽa, ñagalijet̄o nen inji pred̄? yənəŋulu niyəmeit̄i ta, a.
- ⁵²gənəŋu n̄əŋələit̄i ta leđa pred̄ ildi ləb̄errəŋaid̄ia nen n̄al ganun ildi l̄ərrəŋeinu nen n̄əŋələŋe n̄elo larno eđa gert̄o ɛɽa igi gəməma lan̄ge egworəb ləmajən na ləram elan̄ge ildi l̄ɛɽənu aləsoŋ.

- ⁵³orn ndə yesu gwaɾwato ɲen ɲi pred ɲawujənu d̄əge nəɲəmiñe alo yakəl.
- ⁵⁴gənəɲu nəɲeto tənɲen nəɲərrəɲaice leḁa ɲen imajma. na leḁa ldirəwano kaiñ ldata, gənəɲu gamo ḁaliɲeta ɲen nəsi na aɲwara isi ɲga?
- ⁵⁵gerta fəɲu idia geḁa igi geicəḁa? gerta lənɲen gəbɛrnia miriam na lorlɛn laɾorra ləbɛrnia yagub na yusəf na siman na yauḁa?
- ⁵⁶na gerta lorlɛn ɾrlda pred ɲagafəḁa? nɾia gamo ɲen ɲi pred ɲga?
- ⁵⁷orn ldəmanede. orn yesu nəɲəleiɾi ta, nabi gananeini ḁame alo pred illi tənɲen na egeɾa gəlɛɾəɲu.
- ⁵⁸na gənəɲu gero gəbəḁia aɲwara ywaiña alo yakəl ɲen ɲanta leḁa lero ləbɛrta ḁonata.

matṯa 14

- ¹iliga ildi iruḁus igi gaɾ eləɲ nəɲəne ɲen ɲi yesu gidu,
- ²nəɲəlwaɾəɾi leḁa ildi liṯəma ɲəmɛɾria nəɲata, fəyuanna al mamuḁan. gənəɲu gatwoḁo eɲəɾaiñ nɾia ɲabəɾa ɲwaiña ɲəbəḁia ɲəmɛɾria ɲu.
- ³iruḁus gafo gəndu yuanna nəɲəmakase nəɲəməɾi isijən eɲen ɲiruḁiya igi gaɾo wasen filibus orəba giruḁus,
- ⁴ɲen ɲanta yuanna gafo gwalwaɾəɾu iruḁus ta, ɲen ɲəḁəñinu ta agəma wuji igi.
- ⁵iruḁus gafo gwonata gamaɾiña orn gidəña leḁa ɲen ɲanta lənəɲulu lata yuanna gaɾo nabi.
- ⁶na lomanəɲ liga ləḁələɲənia ḁiruḁus ɲere ɲiruḁiya taɲiḁu tiɾau leḁa nəiñua na iruḁus nəɲəreɾe nano.
- ⁷nəɲəɾəɾi ɲen ḁaləfiada ta aɲənaice wagənəɲ ɲənəɲu ɲeɾəḁo.
- ⁸lənɲen nəɲənaice ɲere ɲen orn ɲere nəɲata, naicəñi nda ləyuanna al mamuḁan igəsini.
- ⁹orn eləɲ iruḁus nəɲirəwano orn ɲen ɲanta ḁaləfia na ɲen ɲanta leḁa ildi lasəlda gənəɲu gwalwaɾo ta aɲəneini.
- ¹⁰nəɲəḁwate askari niyatəbate yuanna nda alo isijən,
- ¹¹niyape nda əllɛɾəɲu igəsini niyanaice ɲere na ɲere nəɲənaice lənɲen.
- ¹²taləmis iyuanna niyaɾe niyape aɲəno ilɛɾəɲu niyuri. orn niyela niyəlwaɾəɾi yesu ɲen ɲi.
- ¹³ndə yesu gano ɲen ɲi nəɲənti idəpundr ḁəɲau na gabəta alo yənəɲ aləsoɲ. ndə leḁa lano ɲen tia ldamiñe irnuɲ egen talmamamo iduɾtu rəmanəñaralo.
- ¹⁴ndə yesu gamiño idəpundr nəɲəseiei leḁa ildi lwaiña nəɲəlgiate ɲabaiya nano nəɲakeidi leḁa ildi lwuma ɲulu.

- 15na erregano t̄al̄emis il̄er̄ə̄nu niȳəmēta nano niȳāta, l̄əgafr ēd̄əñwa na ul̄ə̄ngi gāro. n̄tia d̄wāto lēda al̄te irnūj alilidī n̄sa.
- 16orn yesu n̄ə̄j̄əleitī ta, gertā n̄en d̄et̄am ta lēda lab̄əla. naiēr̄l̄do lan̄ge ñagan̄əñan̄ ta al̄əse.
- 17na ȳən̄ə̄julu niȳəmeitī ta, ñagertō ragif d̄en̄ə̄j na l̄əmme līrījan ik̄ə̄r̄ə̄j.
- 18ḡən̄ə̄ju n̄ə̄j̄ata, ap̄ə̄tīni lan̄ge ildī.
- 19n̄ə̄j̄əlw̄ar̄ə̄ti lēda al̄rājalo, n̄ə̄j̄əme ragif d̄en̄ə̄j na l̄əmme līrījan n̄ə̄j̄ənwan̄ə̄de elo n̄ə̄j̄ə̄l̄əbun̄ti. nd̄ə gager̄əlo n̄ə̄j̄ə̄lnaice t̄al̄emis na t̄al̄emis nel̄nanaice lēda.
- 20lēda pred̄ laso ld̄əbetē orn t̄al̄emis nir̄ər̄reidī n̄sa n̄ə̄t̄ə̄nu n̄ə̄t̄eta n̄ə̄j̄und̄ə̄jaice n̄um̄əra red̄ n̄ə̄j̄ə̄miñē n̄īrījan.
- 21lēda lātorra al̄əf d̄en̄ə̄j laso na līji t̄r̄lda na ñerē cum.
- 22orn yesu n̄ə̄j̄əlw̄ar̄ə̄ti t̄al̄emis il̄er̄ə̄nu ta aiȳə̄ntī id̄ə̄pundr̄ d̄ə̄j̄au ta aiȳur̄ə̄de id̄ə̄bar̄lda d̄ōtra n̄u n̄ə̄īñua orn n̄ə̄j̄ə̄d̄wāte lēda pred̄ cum.
- 23nd̄ə gad̄wāto lēda ḡən̄ə̄ju n̄ə̄gab̄ə̄ta naiȳən al̄əson̄ ta an̄ə̄t̄urtī r̄əmwa. nd̄ə ul̄ə̄ngi gāro ḡən̄ə̄ju ḡafo tu al̄əson̄.
- 24na d̄ə̄pundri d̄ar̄ə̄m̄āto n̄waldan̄ ē̄t̄ə̄ndi nano na n̄awa t̄an̄ə̄pu n̄en n̄antā d̄ə̄bera d̄won̄ata d̄okōr̄ə̄baica nd̄urtu.
- 25orn ulald̄īt̄ano b̄ər̄ni b̄ər̄nia yesu n̄ə̄j̄ə̄lēta nano.
- 26t̄al̄emis niȳə̄maseicī ḡə̄b̄ər̄lda n̄ə̄j̄au niȳid̄ə̄ñīt̄alo niȳāta, fusila, niyar̄ə̄-jaice ole n̄en n̄antā yid̄īñalo kaiñ.
- 27orn yesu n̄ə̄j̄ə̄l̄əlw̄ar̄ə̄ti n̄ə̄j̄ata, ē̄r̄ə̄nu d̄ə̄ñano. fīni. ñertē ñagid̄īñalo.
- 28but̄rus n̄ə̄j̄ə̄m̄ur̄ə̄bitī en̄en n̄ə̄j̄ata, ya el̄ə̄j nd̄ə f̄ə̄ja l̄wār̄ə̄tīni yer̄lde n̄ə̄j̄au en̄ə̄ta nano.
- 29yesu n̄ə̄j̄ata, el̄ə̄j. but̄rus nīj̄ir̄ə̄wi id̄ə̄pundr̄ t̄an̄er̄ldo n̄ə̄j̄au n̄ə̄gab̄ə̄ta yesu nano.
- 30orn nd̄ə gaseicū d̄ə̄bera n̄ə̄j̄id̄ə̄ñīt̄alo t̄an̄ir̄ə̄w̄ə̄tu en̄au aten n̄ə̄j̄ar̄ə̄jaice ole n̄ə̄j̄ata, ya el̄ə̄j, ē̄b̄ərīni.
- 31orn yesu n̄ə̄j̄walē d̄an̄ n̄ə̄j̄am̄ə̄ndi n̄ə̄j̄ə̄meitī ta, maji, agertō d̄on̄ata d̄ə̄tefr, aḡə̄t̄əsənu egarē ēda?
- 32nd̄ə l̄ə̄ntu id̄ə̄pundr̄ d̄ə̄bera nd̄ertē.
- 33ȳən̄ə̄julu isi yafo id̄ə̄pundr̄ yamakwud̄īñ̄ə̄t̄alo niȳāta, d̄et̄am agār̄ id̄iā ḡər̄əmwa.
- 34nd̄ə lūr̄ə̄du id̄ə̄bar̄lda d̄ōtra l̄dar̄ə̄m̄atē alo ijannisar̄at̄
- 35na lēda lalo yak̄əl ld̄ə̄mal̄īn̄etē ld̄ə̄d̄wāte lēda alo pred̄ t̄waiñ na l̄ən̄ə̄julu ld̄ə̄m̄eta nano lēdala pred̄ ildī lwuma ld̄ə̄m̄er̄ə̄de

³⁶ta alpërre erena gəlêrənu gaɾo đurtu. na leđa pred ildi lapërre erena ldeidini.

matta 15

¹orn al farisiyin na leđa ildi labërrənaidia nen nal ganun ldamiñe alo yursalim ldeɾa yesu nano, ldəmeɾəde

²ldeɾa, nen nantau ɾaləmis ilaɾəna yagera nen nələda loɾa? yənəhulu yaber ywasəni raŋ ndə yasa.

³gənənu nənəluɾəbiti enen nənəɾa, nen nantau ñagagera nen nərəmwa ɾa ñidi nen nətalandə?

⁴nen nanta rəmwa ralwaɾo ɾa, đəñitr eɾalo na ləngalo na eđa igi gwaɾwata nen nətən nɛieia walla ləngən cum, nɟitəma aŋəɾiñəni.

⁵orn ñagwaɾwata ɾa, eđa igi gwalwaɾətu eɾən na ləngən ɾa, igafə igarəwadəɾa igəndamica orn iganaico rəmwa laŋge əlləɾəni,

⁶gəɾa đəɾam ɾa gənənu aŋəđəñiti eɾən na ləngən. nɾia ñagagero nen nərəmwa ɾa ñidi nen nətalandə.

⁷ya leđa ildi ləɾto nen nɾiɾjan, isaiya gwalwaɾo nen nərəmwa đəɾam ndə gaɾa enen eŋalo,

⁸leđa ildi laiñənanaiacia đame əiñuaya orn nare enen nafo nwaldaŋ.

⁹lənəhulu laiñəbuŋti məɾəməɾəñ, ldərrənaide nen nələda orn ldeɾa ɾa fənen nərəmwa.

¹⁰yesu nənundədi leđa lwaiña ɾa aɾraide nu nano nənəleiti ɾa, nəɾ ñaliŋəte nen iŋi.

¹¹gəɾa laŋge ildi ləbentia egeđa əiñua ildi lamidia gataŋa orn laŋge ildi lamiña egəiñua lamidia gataŋa.

¹²ɾaləmis niyəməɾa nano niyəmwəlaɾəti ɾa, agaliŋəto ɾa al farisiyin nicitəno kaiñ nen yano nen iŋi nələɾəna?

¹³gənənu nənəluɾəbiti enen nənəɾa, nuɾi pred ini papa galəɾəni igi gafo elo gero gəwərdəlo nənəhulu niđ anukwuɾəđəni.

¹⁴nɟitəɾldo. yənəhulu yaɾo leđa laŋəlisi ildi labërrənaicia leđa rađ ildi laŋəlisi cum. ndə eđa gənəŋ gaŋəlisi ganaicia eđa gwomən đəđ igi gaŋəlisi cum lənəhulu liđ aliɾəti igaba ndəm.

¹⁵butrus nənəmuɾəbiti enen ɾa, aŋaicənde nen iŋi nəwujənu.

¹⁶yesu nənəɾa, ñaŋ cum ñagaijəba đaliŋəta məldin?

¹⁷ñagai-jəba ɾa laŋge ildi ləbentia egəiñua yeđa labəɾa egare ldamiñe idurtu?

¹⁸orn nen iŋi namiña egəiñua yeđa nətə egare na fənen iŋi nəbəđia eđa gataŋa.

- 19 ɲen ɲeicia na ɔɔɔɔɔɔɔɔ na ɔɔɔɔɔɔɔɔ liji la ɔɔɔɔɔɔɔɔ eneɔa, na ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ eneɔa, na ɲoɔɔɔɔ na ɲaɔɔɔɔɔ na ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɲenia, laɲge ildi leɔo egare.
- 20 ɔɔlaɲge ildi leɔɔɔɔɔɔ eɔa gataɲa orn ɲen ɔa eɔa gasa raɲra rero rwasani ɲaber ɲamidia gataɲa.
- 21 yesu naɲamiɔe alo yakal na gabeta alo isur na alo isida.
- 22 na wuji gonon igi gaɔo gananiya geto alo yakal naɲarajace ole naɲata, ya elon, idia gadauwuɔ giatini ɲabaiya nano. ɲere ɲelertani ɲarabwa ɲerto usila nano geicia naɲendani kaiɔ.
- 23 orn yesu naɲerte gumuɔbitia ɲen ɲonon. talamis ileronu nimeta nano nimeiti ta, ɔɔwata, ɲen ɲanta genonu garajaco ole malɔin nanda nduru.
- 24 yesu naɲelurabiti enen naɲata, igwadweintu yaɲala isi ywato yeɔa gisrayil ikaron.
- 25 wuji naɲela naɲemuɔɔniiti alo naɲata, ya elon amadatiɔi.
- 26 yesu naɲemuɔɔbiti enen naɲata gerta ɲen ɲanora ndo eɔa gamama ɲesa ɲonere orn aɲeuwujati ɔina.
- 27 wuji naɲemeiti ta, ndo ya elon, ɲen ɲanora. ɲen ɲanta ɔina ɔasa aicaba galeda lertalo igi gabertitia alo.
- 28 orn yesu naɲemuɔɔbiti enen naɲata, wuji ɔonata ɔalaraɲa ɔora. ɲen ɲid aɲfete ɲarno agwonata. na ɲere ɲelertanu naɲeidini iliga lakal durri.
- 29 yesu naɲamiɔe alo yakal naɲerlde ɔabarlda nano ɔora ɔabernia al bar ijail. orn gabeta naiyon naɲaraɲe alo tu.
- 30 orn leɔa lwaiɔa letama nano lɔamame leɔa laɔo leɔeco na ildi laijaba aɲonoiya na ildi laɲalisi, na ildi laijaba larwata na lwaiɔa ton ldakerti yesu neiɔua. na yesu naɲaleidi pred.
- 31 na leɔa pred ldirawano ndo laseicu leɔa laijaba larwata talarwato na leɔa laijaba aɲonoiya lɔalonetu aɲonoiya na leɔa laɔo leɔeco talerlɔo na leɔa laɲalisi talaseidu lɔananaice ramwa risrayil ɲarwa.
- 32 yesu naɲundadi talamis ileronu naɲeleiti ta, igagiata leɔa ɲabaiya nano ɲen ɲanta lenonulu lagafarlda ɔiniɔi ɔoman ɔirijin na lenonulu lero lalasani. igaber igwonata igaladwata laicoiɔa ɲen ɲanta aɲgaica lid arɔe enarwa alirətati eɔad.
- 33 talamis ileronu niyomeiti ta, lagafar eɔonwa na ɔamame ragif ɲga irri rwaiɔa ta leɔa ildi lwaiɔa alobet?
- 34 yesu naɲeleiti ta, ɔagerto ragif monau? yenonulu niyata ɔagerto ragif ɔenon ndrɔmiɔe ririjan na lomme lomatan.
- 35 na genonu naɲelwarati leɔa ta alaraɲe alo,

³⁶nəḡəme ragif ḡenəḡ ndrəmiñe riḡijan nəḡələbuḡḡi nəḡəlgere nəḡəlaice ḡələmis na ḡələmis nəlnanaice leḡa.

³⁷leḡa preḡ laso ldəbeḡe. na ḡələmis yararreiḡu ḡəsa ḡətənu ḡəteta nəḡundəjaice none ḡenəḡ nəmiñe niḡijan

³⁸na leḡa laso laḡorra aləf marldwan na liji ḡrlda na ñere cum.

³⁹orn ḡənəḡu nəḡəḡwəḡe leḡa nəḡənti idəpundr ḡəḡau nəḡəḡe alo imajḡal.

matta 16

¹al farisiyin na as saddugiyin leḡo yesu nano ḡa almindeici ldəmeḡəḡe ldəḡa, aḡaicənde ḡaməla ḡelo.

²ḡənəḡu nəḡələḡəbiḡi eḡen nəḡaḡa, ndə uləḡgi ḡaḡo ñagabaḡa, rəmwə areḡe radəne uləldiḡu ḡen ḡanḡa ltunḡa labəḡwa lore.

³na ulalditəno ñagabaḡa, ḡəbera ḡid adətwoḡe ḡiñəḡi na rəmwə radəne ḡen ḡanḡa ltunḡa labəḡwa lore. ḡəḡam ñagalitəḡo ḡen ḡəltunḡa orn ñagaiḡəba ḡen ḡəliga ildi.

⁴leḡa ləliga ildi leicia lapwaiña ḡaməla orn laber lid alneini ḡaməla illi ḡaməla ḡəyunan. orn ḡənəḡu nəḡələmiñe nəḡələḡḡiḡi.

⁵ndə ḡələmis iləḡəḡu niyuḡəḡe idəbarlda ḡoḡra niyaiḡəbeinu eḡen ḡa aiyape aicəba.

⁶yesu nəḡəleiḡi ḡa, rəmoḡəḡr iguḡəḡi gal farisiyin na gassaddugiyin.

⁷yənəḡulu ḡaiḡwataidə niyaḡa, ləḡero ləḡapar aicəba.

⁸yesu ḡalitəḡo ḡia nəḡəleiḡi ḡa, ḡen ḡanḡau ñagwaḡwataidəia ḡa ñagero aicəba ya leḡa ñaḡgi ñagəḡo ḡonəḡa ḡətəfr.

⁹ñagaiḡəba ḡen məldin? ñagaiḡəbeinu eḡen ḡəragif ḡenəḡ irri rabeico leḡa aləf ḡenəḡ na ḡuməra ḡaḡo mənau iḡi ñagwundəjaicəlo?

¹⁰na ñagaiḡəbeinu eḡen ḡəragif ḡenəḡ ndrəmiñe riḡijan irri rabeico leḡa aləf marldwan na none naḡo mənau iḡi ñagundəjaicəlo ?

¹¹ḡen ḡanḡau ñagaiḡəba ḡa igero igəndəlwaḡəḡia ḡa ñarəmoḡəḡe ḡen ḡaicəba? rəmoḡəḡr iguḡəḡi gal farisiyin na gassaddugiyin.

¹²orn yənəḡulu niyalitəḡe ḡa ḡənəḡu gero gəndəlwaḡəḡia ḡa aiyəḡəmoḡəḡe uḡəḡi ḡaicəba orn ḡen iḡi al farisiyin na assaddugiyin ḡalərrəḡaidə.

¹³ndə yesu nəḡarəməḡe alo ibernia gaisariya filibus ḡənəḡu nəḡəḡəḡe ḡələmis iləḡəḡu ḡa, leḡa ləbaḡa ḡa idəia ḡələḡa ḡaḡ esegi?

¹⁴yənəḡulu nimuḡəbiḡi eḡen niyaḡa, leḡa ləməḡan ləbaḡa ḡa aḡaḡo yuanna al mamudən na ləməḡan ləbaḡa ḡa, aḡaḡ iliya na ləməḡan ləbaḡa ḡa aḡaḡo irəmiya walla nabi yənəḡ.

¹⁵ḡənəḡu nəḡələḡəḡe ḡa, ñaganəñəḡ ñagəbaḡa igənəñi esegi?

- 16**siman butrus nəḡəmuṛəbīti eḡen nəḡaṭa, agaṭ al masiya, agaṭ idia gərəmwa irri raməṭia.
- 17**yesu nəḡəmuṛəbīti eḡen nəḡaṭa, agəbuḡəntu siman bənyuna ḡen ḡaṇṭa leḡa ildi lertə eḡe na ḡəfəni lero laḡərrəḡaicia ḡen iḡi orn papa gəlṛəḡni igi gafo elo gṛṛəḡaiceḡa ḡen,
- 18**na igəḡwalwaṛəṭia cum, agano butrus na igid ywaḡe kanisa ḡəlṛəḡni ldwandr ildi na ḡabəṭa ḡəḡəṭaiḡ ḡaber ḡid aḡḡame.
- 19**igid eḡanaiee muṭṭa eḡələḡe ḡelo na ḡen iḡi agəbata ḡḡḡḡniḡ alo ḡid aḡḡḡniḡi elo cum, na ḡen agəbata ḡero ḡḡḡḡniḡi alo aḡerte ḡḡḡḡniḡi elo eum.
- 20**orn nəḡəlwaṛəṭi ṭaləmis ilṛəḡu ḡwondəṭada ṭa aiyerte ywalwaṛəṭia leḡa gṛḡḡu gaṭ al masiya.
- 21**iliga ildi nəiḡua yesu ṭaḡwalwaṛəṭu ṭaləmis ilṛəḡu ṭa ḡen ḡṭam gṛḡḡu gabəṭa alo yursalim na ṭa leḡa loṭra na nələḡ nəkana na leḡa ildi labṛṛəḡaidia ḡen ḡal ganun lid almananaiee ḡen ḡwaiḡa ḡubwa na gṛḡḡu aḡṛiḡəni na aḡṭudini ndə ḡoman ḡaṭo ḡiṭijin.
- 22**butrus nəḡəməbəledṭe aləsoḡ nəḡamagariḡate nəḡaṭa, ya eləḡ gertə fəṭia. ḡen iḡi ḡaber ḡid aḡṭa nano.
- 23**yesu nəḡəredialo nəḡeṭi butrus ṭa, ḡgaṭo ḡi nano seṭan. agaṭo ḡar idi ḡiḡekəṛəḡaicia ḡen ḡaṇṭa agaber agəlṛəḡəḡeḡia eḡen rəmwa ronata orn eḡen leḡa lwonata.
- 24**orn yesu nəḡəlwaṛəṭi ṭaləmis nəḡaṭa, ndə eḡa gṛḡḡu gwonata gaiḡṭṭeṭa ḡḡṭema aḡəneḡe etam gəlṛəḡu aḡarrəpe ḡuṭi ḡəlṛəḡu aḡaiḡṭṭeṭe.
- 25**ḡen ḡaṇṭa eḡa igi gaṛəmoṭwa ḡaməṭia ḡəlṛəḡu gṛḡḡu gid aḡwoṭwe laḡge preḡ na ḡaməṭia cum, na eḡa igi gabaiya ḡen ḡaṇṭa ḡi, gṛḡḡu gid aḡaməṭe ḡṭam.
- 26**ḡaṭəjaice ḡwunḡa ndə eḡa ganeini laḡge preḡ lalo orn gwotwa ḡaməṭia ḡəlṛəḡu? walla eḡa gid aḡanaide wande gaṭ ilia ṭa aḡaməṭe?
- 27**ḡen ḡaṇṭa idia gələḡa gid aḡela eḡaṭrwa ḡṭen məlaiyəkaya ilṛəḡu na gid aḡapṛṭe leḡa garno lənəḡulu lidu ḡəmṛia.
- 28**ḡṭam igəndəlwaṛəṭia ṭa, ləmatan eleda ildi laṭurwa əli laber lid alaiye ḡen laməlu laseicia idia gələḡa geṭo eḡələḡe ḡəlṛəḡu.

matṭa 17

- 1**ndə ḡoman ḡaḡgaṭo ḡenəḡ ldəmiḡe lunto yesu nəḡəme butrus na yagub na yuanna igi gaṭ orəba gəyagub ldabəṭəlda naiyən ywala aləsoḡ.
- 2**na gṛḡḡu nəḡəreḡe aḡəno verto ḡulu nəiḡua na isiano yawadialo yarno eḡḡḡina na ndrena nələṛəḡu nəbəḡṭe narno arerre.
- 3**na musa na iliya ldəlamiḡiṭi ldəṭwate yesu ḡəla.

- ⁴orn butrus nəneiti yesu ta, ya eləŋ nən nənəra ñagafo ëli. ndə agwonata tia igidi yurate ntutu niŋijin, əlnəŋ nən nanta na əlnəŋ nən nanta musa na əlnəŋ nən nanta iliya.
- ⁵nən gwalwara tia ibwoŋua isi yawadialo nileta nano na ole geto isbwoŋua nənata, fəŋu igi idia gəlɛrəni gubwaniya igi iganertəma nano kaiñ. natəmar.
- ⁶ndə taləmis yano nən inji niyiŋəti alo niyidəñitalo kaiñ.
- ⁷yesu nənəla nənəlabərə nənata, twodɛr. ñertr ñagidiñalo.
- ⁸ndə yənəŋulu yatudu isi yaseicu eða gero illi yesu gunto.
- ⁹ndə lirəwo naiyən yesu nənələwaraŋti ta, ñerte ñagalwaraŋtia leða nən inji naminŋitənde illi ndə idia gələða gatudinu eŋəraiñ.
- ¹⁰taləmis iləŋəŋu niyəmeŋəde niyata, orn nən nanta leða ildi labərrəŋaidia nən nəl ganun labata ta, nən deŋam iliya gid əŋela ananəŋ?
- ¹¹yesu nənəluŋəbiti eŋen nənata, deŋam iliya geto na gid aŋatoŋate nən preð.
- ¹²orn igəndəlwaraŋtia ta iliya geto deŋe na leða laiŋəbama orn liŋəma nən lonata. nŋia eum lənəŋulu lid əlnaice idia gələða nən nubwa nəcicia.
- ¹³orn taləmis niyalinete ta yesu gwalwaraŋtəlo eŋen nəyuanna al mamudan.
- ¹⁴ndə lənəŋulu lopədaido leðala lwaiña eða gənəŋ getəma nano nənwoðinəte ndria nalo yesu nəinua nənəmeiti ta,
- ¹⁵ya eləŋ giato idia gəlɛrəni nəbaiya nano nən nanta gənəŋu gerto usila nano geicia na gabakare kaiñ. ñoman ñwaiña gənəŋu giŋətu isia na eŋau.
- ¹⁶igamamatəma taləmis ilaŋəŋa orn niyerte yaŋəwadaŋta yameidi.
- ¹⁷yesu nənəluŋəbiti eŋen ta, ya leða ñanŋi ñagero gabendia nən na ñagəŋiano eŋen, ñoman ñaŋo mənau ləgaŋaŋr? ñoman ñaŋo mənau igwalarano eŋen eŋalo? meitiñi umi ëli.
- ¹⁸yesu nənŋariŋate usila geicia na usila geicia namiñe umi nano na iliga lakəl đurri umi geidinu.
- ¹⁹taləmis niyeta yesu nano nemeŋəde ta, nən nanta ñagero ñagaŋəwadaŋta ñagamiña usila geicia?
- ²⁰yesu nənəleiti ta, nən nanta deŋata eðalo deŋefr. deŋam igəndəlwaraŋtia ta ndə ñagerto deŋata deŋefr garno nəlwa nəl kardal inji nərəsi kaiñ ñagaŋəwadaŋta ñagwalwaraŋtia aiyən isi, nŋato alo isi nŋate alo yakəl, na yid aiyate. ñagidi ñaŋəwadaŋte ñagəbəðia lanŋe preð.
- ²¹ñagaber ñagaŋəwadaŋta ñagamiña nusila neicia narno tia illi ndə ñagaturŋtia rəmwa na ñagaŋəŋa nŋorwaŋəŋa.

²²liga labakaldaica alo ijalil yesu nənjeiti ɬələmis ɬa, idia gələda gid aɬəneidəni eraɬ rələda.

²³lənəɬulu lid almaɬiɬe na gənəɬu gid aɬətuɬini ndə ñoman ñaɬo ñiɬijin. na yənəɬulu niywane kaiñ.

²⁴ndə lənəɬulu ldeɬo alo ikafranawum leda ildi lamama ɬulba yal ekəl ldeɬa buɬrus nano ldəmeɬəde ɬa, eɬa gəbərrəɬaidia ɬen gənəɬu ganaidia gərus yəɬulba isi yarno riyal?

²⁵buɬrus nənɬaɬa, a. ndə buɬrus nənɬənti egeɬa yesu nənəmalwaɬəti ananoɬ nənɬaɬa, siman agatau? nələɬ nalo namama ɬulba an esanda? ilidia walla eleda laɬ ilia?

²⁶buɬrus nənəmeiti ɬa, leda laɬ ilia. na yesu nənəmeiti ɬa, nɬia lidia laber lananaidia.

²⁷orn ta ñerte ñagəbədia leda leiciano ildi lamama ɬulba, mbu ɬəuwəti ɬar idəbarlda ɬape ome gananoɬ igi agəndu. orn ɬabələde ɛiɬuano na agidi ɬafidi gərus eɬəbədə lorəbano yerɬo gərus ano yarno riyal eɬijan. mo ɬanaice leda ɬen ɬanta lələɬ ndəm.

mat̩ta 18

¹iliga ildi ɬələmis yeto yesu nano niyəmeɬəde niyata, esegi goɬra gamiɬato lorəba preɬ eɬələɬe ɬelo?

²yesu nənundədi ɬere ɬəta aɬəmetə nano nənɬəti ɬere iligano,

³nənɬaɬa, ɬətam igəndəlwaɬətia ɬa, ndə ñagaber ñagaredialo eɬen eɬalo ñarnete ñere ñerra ñerte ñagabəntia eɬələɬe ɬelo.

⁴nɬia eɬa igi gəbədi etam gələɬəɬu gəta garno ɬere iɬi ɬəta gənəɬu goɬra gamiɬato lorəba preɬ eɬələɬe ɬelo.

⁵eɬa gaɬəntu ɬere ɬəta ɬarno ɬere iɬi igirəɬ gələɬəni gənəɬu gaɬəntiɬi.

⁶orn eɬa igi gəbədia ɬere ɬənəɬ ɬa ɬaɬɬitia ɬen ɬələɬəni, ɬen ɬaɬəra ndə gənəɬu aɬakaseini lwandra egətam loɬra kaiñ larno ala aɬəwujəni igal bar.

⁷leda lalo lid alneini ɬen ɬubwa ɬen ɬanta lanɬe ildi ləbədia leda aləɬɬiti ɬen ɬərəmwa. ɬətam ɬen ɬid aɬela iɬi ɬaɬəwadaɬa ɬəbədia leda aləɬɬiti ɬen orn eɬa gid aɬəneini ɬen ɬubwa igi gamama ɬen iɬi.

⁸ndə ɬaɬ ɬələɬəna walla ɬəmanəna ɬələɬəna lanidia agaɬɬitia ɬen ɬərəmwa ɬabaɬo alo, ɬəuwəti. ndə agəbəntia eɬamətia agaɬ ebəco walla ɬaɬda ɬunto ɬen iɬi ɬaɬəra ɬamiɬato ɬen ɬa agəwujəni isia isi yuɬa bəɬəbətə raɬra rldəm walla rəmanəna rldəm.

⁹ndə isi yələɬəna yaɬidia agaɬɬitia ɬen ɬərəmwa miɬicu alo ɬəuwəti. ndə agəbəntia idamətia isiya yento ɬen iɬi ɬaɬəra ɬamiɬato ɬen ɬa agəwujəni isiya yiɬijan alo eɬen ɬubwa kaiñ.

¹⁰rəmojədr ɬen ɬa ñerte ñagadama ɬere ɬənəɬ eɬere iɬi ñerra ɬen ɬanta igəndəlwaɬətia ɬa məlaiyəka esen isi yafo elo ɬaiyəseicu isiano ipapa gələɬəni igi gafo elo.

- 11 ɲen ɲanta idia galeda geto ta aɲəpwaiɲe na aɲəbəri leɗa ildi lwaɗo.
- 12 ɲagatau? ndə eɗa gənəɲ gerto yaɲala miyya na ɗwaɗo elorəb ɗənəɲ, gənəɲu gaber gaɲɲitia yaɲala yətənu ereɗia ɗənəɲ nalo ereɗia marldwan na ɗənəɲ nemiɲe marldwan naiyən aɲaɲe aɲəbapwaiɲe ɗaɲala idi ɗwaɗo?
- 13 orn igandəlwaɲətia ɗetam ta, ndə gafidu gənəɲu gaɲəranano ɲen ɲanta ɗaɲala idi ɗafo ɗwaɗo gamiɲaɗo yaɲala ereɗia ɗənəɲ nalo ereɗia marldwan na ɗənəɲ nemiɲe marldwan isi yero ywaɗo.
- 14 ntia etalo igi gafo elo gaber gwonaɗa ta ɲere ɲənəɲ eɲere iɲi ɲerra aɲəməndədəm kwai kwai.
- 15 ndə orəba geɗa gənəɲ eɲaɲ gaɲitia ɲen ɲeicia, mbu ɲamagariɲaɲe ɲagafo aləson. ndə gənəɲu gənna ɲen ɲələɲəɲa aguɲəbeinəma nano.
- 16 ndə orəba gero gənna oɲəbaɲəma nano eɗaga gənəɲ walla leɗala liɲijan ta ɲen aɲaɲəɲeini eɲiɲuaya eleɗa liɲijan walla liɲijin ildi lerto ɗaməɗata.
- 17 ndə gənəɲu gero gənna ɲen eɲen lwaɲətu leɗa ləkanisa. na ndə gero gənna leɗa ləkanisa ɲɲitəma aɲəɲəɲe garno eɗa ɲa nēiɲua igi gaijəba ɲen ɲərəmwa walla garno eɗa gatəmeicia tɲlba.
- 18 ɗetam igəndəlwaɲətia ta ɲen iɲi ɲagabaɲa ɲəɗəɲiɲu alo ɲid aɲəɗəɲiɲu alo cum na ɲen iɲi ɲagabaɲa ɲero ɲəɗəɲiɲu alo aɲəɲəɲe ɲəɗəɲiɲu alo cum.
- 19 ɗetam igəndəlwaɲətia təɲ ta, ndə leɗa liɲijan alo larraɲia eɲen ɲənəɲ ləbeɲəɗia, papa gəlɲəɲi igi gafo elo gid aɲəliti ɲen iɲi.
- 20 ɲen ɲanta ndə leɗa liɲijan walla liɲijin larreɲənu igirəɲ gəlɲəɲi igənəɲi igafəlo iligano.
- 21 orn butrus nəɲəmeɲa nano nəɲəmeɲəɗe nəɲaɲa, ya eləɲ oraiɲ gid aɲəɲitia ɲen ɲeicia orn igamaɲɲəɗeicia ɲen iɲi ɲeicia ɲəman mənau? ɲəman ɗənəɲ ɲemiɲe ɲiɲijan?
- 22 yesu nəɲərneiti ta igaber iganwalwaɲətia ta, fəɲəman ɗənəɲ ɲemiɲe ɲiɲijan orn ɲəman ereɗia ɗənəɲ nalo ereɗia giɲijan na ɗənəɲ ɲemiɲe ɲiɲijan.
- 23 ɲen ɲafətia ɲen ɲəɲələɲe ɲelo ɲarno eləɲ gənəɲ igi gwonaɗa ləbai əllɲəɲu almananaica laɲge laməcu.
- 24 ndə gatwoɗo ta aɲidi tia eɗa gənəɲ gameinəma nano igi gerto aməcu goɲra kaiɲ.
- 25 na eɗa igi gero gaɲəwadaɲia gamanaicia aməcu gəlɲəɲu, ntia eləɲ gwalwaɲo ta eɗa igi na wasen na ɲere ɲəlɲəɲu na laɲge preɗ əllɲəɲu alilidəni na al gərus aiyəmaneini.
- 26 ɲen ɲafətia ebai nəɲəmuɲiɲəɲialo nəɲaɲa, alarano eɲen ɲəlɲəɲi na igidi eɲanaice laɲge preɗ.
- 27 orn eləɲ gebai nəɲəmagiaɲe ɲabaiya nano nəɲəmaɲɲiti nəɲəmaɲɲiditi aməcu gəlɲəɲu.

- ²⁸orn ebai gakəl nəḡəmiñe nəḡəfiḡi ebai gwomən igi gerḡo aməcu gətəfr gəlḡḡəḡu, nəḡəməḡdi logor nəḡəmeiḡi ḡa naicəñi aməcu gəlḡḡəñi.
- ²⁹nḡia ebai gwomən nəḡəmuḡiñəḡialo nəḡəmaraiḡe ḡəbaiya nano nəḡaḡa, alarano eḡen ḡəlḡḡəñi na igiḡi eḡanaicḡe laḡge preḡ.
- ³⁰orn ebai nəḡəneḡe nəḡəmeḡḡi isijən illi ndə ganaicəma aməcu ḡəge.
- ³¹ndə ləbai lwomən laseicu ḡen inḡi ldirəwano kaiñ lḡabəla lḡəlwaḡḡi eləḡ ḡen inḡi preḡ ḡafo.
- ³²orn eləḡ nəḡundəḡi ebai gananoḡ təḡ nəḡəmeiḡi ḡa, ya ebai geicḡa igəḡḡiḡiḡiaḡa aməcu preḡ gəlḡḡəñi ndə ageḡḡiñi kaiñ,
- ³³gerḡa ḡen ḡaḡəra ḡa agagiḡa ebai gwomən ḡəbaiya nano ḡen ḡarno igagiḡaḡa ḡəbaiya nano?
- ³⁴na eləḡ nəḡəciḡano nəḡəmanaicḡe leḡa ḡa almananaicḡe ḡen ḡubwa illi ndə ganaiḡia aməcu preḡ gəlḡḡəḡu.
- ³⁵nḡia cum papa gəlḡḡəñi igi gafo elo giḡ aḡəḡiḡia nd ḡaḡ preḡ ḡagaber ḡagəḡḡaḡeicḡa lorlḡalanda ḡen eḡen ḡeicḡa.

maḡḡa 19

- ¹ndə yesu gwaḡwato ḡen inḡi ḡəge nəḡəmiñe alo ijalil nəḡeḡa alo yuḡiya isi yafo ḡəbarlḡa nēiñua ḡəberma urḡun.
- ²na leḡa lwaiña lḡəmaiḡətḡe alo na gēnəḡu nəḡəlakeiḡi tu.
- ³al farisiyin nimeḡa nano niyəḡminḡeicḡi niyḡaḡa, ḡen ḡal ganun ḡaḡa ḡa eḡa gaḡəwaḡaḡa ganeḡa wasen eḡen preḡ?
- ⁴genəḡu nəḡəlurəbiḡi eḡen nəḡaḡa ḡaḡero ḡagəbēgəria ḡa rəḡwa irri riḡu leḡa ananoḡ riḡəlo laḡorra na ḡrlda?
- ⁵nəḡaḡa təḡ, ḡen ḡafəḡia maji gaḡorra giḡ aḡḡiḡi eḡen na ləḡḡen lḡakasəni wasenga na lēnəḡulu liḡijan liḡ alḡḡe aḡəno yento.
- ⁶nḡia gerḡa lēnəḡulu laḡo liḡijan məḡdin orn laḡ aḡəno yento. ḡen ḡafəḡia ḡeḡḡe ḡagəḡḡiḡia eḡa gēnəḡ aḡarnəḡe leḡa ildi rəḡwa rakasəlo.
- ⁷yēnəḡulu niyəḡeḡəḡe ḡa, ndə ḡen ḡafo ḡia ḡen ḡaḡḡau musa gaḡa, ndə ḡaganeḡa wasalanda naicərlḡo naḡam ḡa ḡen aḡələḡini ḡaganeḡəlo nəsəria.
- ⁸gēnəḡu nəḡələiḡi ḡa, ḡen ḡaḡa nare enalo nabḡwaḡəno musa gaḡḡiḡənde ḡaneḡe wasalanda orn ḡen ḡero ḡafo ḡia ananoḡ.
- ⁹igəḡḡəwaḡḡia ḡa eḡa igi ganeḡo wasen illi ḡen ḡaḡa wasen gaḡ alaiñ nəḡəme wuji gwomən gēnəḡu gaḡ alaiñ.

- 10 taləmis niyəmalwaxətə ta, ndə nən nəmaji gaɔorra naxo tia wasenga nən naxəra ta maji gaber gama wuji kwai kwai.
- 11 gənənu nənəleiti ta, gertə leđa pred labaxenti nən inji illi lənəxulu ildi nən nətəntəlo.
- 12 leđa ləni laxo yamwaxə ildi laləxənu tia enare nələnənanda na leđa ləni lidənu laxo yamwaxə leđala larto na leđa ləni lidənu laxo yamwaxə bəxan nən naxta nələnə nelo. nxi ta axenti nən inji, igi gaɔwaxəta.
- 13 orn lamamətu nire ta gənənu axələti xan nano axəturti rəmwaxə. orn taləmis niyaxariñaxə leđa.
- 14 orn yesu nənələlaxətə ta nxi nire axiñəta nano. nixte naxələtrixia nən naxta leđa larno tia lid ələnti nələnə nelo.
- 15 gənənu nənələti xan nano. orn nənəmiñə alo yaxəl.
- 16 maji gənəx gətəma nano nənəməxədə nəxata, yaxə əđax gəbərənaxiđia nən igəbəđia wande gaxəra ta yixte đaxətia đəbətəbətə?
- 17 yesu nənəməiti ta, nən naxtaxu axətəđiñi nən naxəra? əđax gafo gunto igi gaxəra. ndə axwonađax axəbentiđia idaxətia idu nən nax ganun.
- 18 maji nənəməxədə ta, al ganun yaxəga? yesu nəxata nixte axaxiñəđia, nixte axaxəñax wuxiga garto, nixte axalaxdəbəca, nixte axaxəwen.
- 19 đixətu etalo na ləngalo na bxi ta əđax gaɔ əuwəx ilaxəñax garno etam gəlaɔəñax.
- 20 na maji igi gaɔ əđəx nənəməiti ta igaxəmotə nən inji pred. wande igi igaxə pwa məldin?
- 21 yesu nənəməiti ta, ndə axwonađax axaxiñəđiñia mbu nixidi ləñgə əllaɔəñax nənanaixə leđa gərus ildi laxo ləbai na axidi nixte ləñgə lwxaiñax əlo.
- 22 orn ndə maji gaɔ əđəx gano nən inji nənaxə taxwano nən naxta gertə ləñgə lwxaiñax.
- 23 yesu gwalwaxətə taləmis ilətəñu ta, đətam igəndəlaxətia ta, nən naxɔwaxəno ta leđa ildi lertə ləñgə lwxaiñax ələnti nələnə nelo.
- 24 na igəndəlaxətia təñ ta ndə đəuri đəbentiđia idətə đal ibri nən inji naxaxəd naxiñaxo nən ta əđax igi gertə ləñgə lwxaiñax gəbentiđia nələnə nərəmwaxə.
- 25 ndə taləmis yaxo nən inji niyirəwano kaxiñ niyaxa, ndə nən naxətia əsegi gaɔwaxəta gəbərni?
- 26 yesu nənəlxəixi nəxata, leđa labəx laxəwaxəta ləbərni bəxan orn rəmwaxə xaxəwaxəta rəbəđia ləñgə pred.
- 27 butrus nənəməiti ta, seicu, nanda naxaxəñxi ləñgə pred na naxaxətəta. naxidi nixte lande?

²⁸yesu nəḡəleiti ta, deṭam igəndəlwəṭətia ta, ndə idia gəleḡa gerṭo ḡəḡəḡe ḡəḡəṭṭəḡu iḡi ḡerṭo ḡarṭwa alo imaiḡən isi yiḡ aiḡfete ḡḡaḡ ḡḡaḡi ḡaḡatəṭṭi ḡaḡiḡi ḡerṭe ḡəḡəḡe, ḡirḡdeici leḡa lisrayil ləḡṭṭwa reḡ nəḡəmiḡe ḡiṭṭiḡan.

²⁹na eum leḡa ildi laḡḡiṭu neṭa, walla lorəba walla ləḡḡenanda walla eṭenanda walla wasenanda walla ḡere walla ni ḡen ḡanṭa irəḡ ḡəḡṭṭṭi, lənəḡulu liḡ alneini laḡḡe ildi preḡ lwaiḡna na ḡaməṭia ḡəbəṭəbəte.

³⁰leḡa lwaiḡna ildi lnəiḡna liḡ alṭeṭe ləndurṭu na leḡa ildi ləndurṭu liḡ alṭeṭe lnəiḡna.

matṭa 20

¹ḡəḡəḡe ḡelo ḡarno eḡa ḡənəḡ igi gerṭo ḡi ḡinəb. lomanəḡ ḡənəḡu ḡamiḡo ulalditəno ram ta aḡḡendi leḡa almiṭi ḡəmṭṭria igi.

²orn lḡarreidi ḡen leḡala ta aḡəḡnaice ḡərus yarḡo al kairia ḡen ḡanṭa loman nəḡəḡḡwəṭe igi.

³na ndə eḡḡḡina yabəṭo aten eḡa nəḡəmiḡe nəḡəseici leḡa lwomən laṭurwa məṭəməṭeḡ nəsuk,

⁴nəḡəleiti ta, ḡḡaḡ cum mbər igi na igiḡ endənaice ḡəpəṭa ḡope. lənəḡulu lḡaṭe.

⁵na eḡa ḡiḡu ṭia cum ndə eḡḡḡina yafo iligano na ndə yirəwa aten.

⁶na erregano eḡa nəḡəmiḡe nəḡəfiḡi leḡa lwomən laṭurwa, nəḡəleiti ta, ḡen ḡanṭau ḡaḡaṭurwa eḡi məṭəməṭeḡ eḡḡḡeḡḡin?

⁷lənəḡulu ldəmeiti ta, eḡa gero ḡənəḡ ḡəndənde eḡəmṭṭria. eḡa ḡwalwəṭəṭelo ta, ḡḡaḡ cum mbər igi.

⁸ndə uləḡḡi ḡaṭo eḡa gerṭo ḡi ḡwalwəṭəṭu maji igi ḡamaḡurəḡḡḡtia ta, undəḡu leḡa ildi ləbəḡia ḡəmṭṭria ḡalnaice ḡəpəṭa eḡen, leḡa ləndurṭu ananoḡ na leḡa lnəiḡna cum.

⁹leḡa ildi lənəḡəḡu eḡəmṭṭria erregano ldela ldəneini preḡ ḡərus yarḡo al kairia.

¹⁰ndə leḡa lnəiḡna leṭo lḡaṭa egare ta alneini ḡərus ywaiḡna, orn lənəḡulu cum ldəneini preḡ ḡərus yarḡo al kairia.

¹¹ndə lamo lənəḡulu laməḡaḡu eḡen lagea eḡa gerṭo ḡi ḡinəb lḡaṭa,

¹²leḡa ildi ləndurṭu liḡu ḡəmṭṭria eḡḡḡina yento na ḡaliḡi ḡaḡaṭəwəṭəḡda, ḡḡaḡi ḡaḡiḡu ḡəmṭṭria ḡinia eḡḡḡeḡḡin aḡal ḡubwa kaiḡ.

¹³eḡa gerṭo ḡi nəḡurəbiṭi eḡa ḡənəḡ iḡulu eḡen nəḡaṭa, oraiḡ, igero iganənaicia ḡen ḡṭṭiano. ḡerṭa aḡanəḡa ləḡərreidi eḡen ḡəḡərus yarḡo al kairia?

¹⁴mo ḡəpəṭa ḡəḡaṭəḡa ḡaṭe. igwonəṭa iganaicia eḡa ḡeṭo ḡdurṭu ḡəpəṭa ḡarno ḡəḡaṭəḡa.

¹⁵igaber igəṭəwəḡaṭa igəbəḡia ḡen igwonəṭa ḡərusya ilṭṭṭi? isi ilaṭəḡa yaḡiḡia aḡəḡiaṭa ḡen ḡen ḡanṭa iganəṭa?

¹⁶nṭia eḡa ḡəndurṭu ḡiḡ aḡṭeṭe ḡənəiḡna na eḡa ḡənəiḡna ḡiḡ aḡṭeṭe ḡəndurṭu.

- 17ndə yesu gwonata gabeta alo yursalim nəməmate talemis ilerənu red nemiñe erjan aləson eđad, nəñəleiti ta,
- 18seidr ləgabətar alo yursalim na idia gələda gid añəneidəni enələn nəkana na eleda ildi ləberrəñaidia nən nəl ganun.
- 19lənəñulu lid alwaətəti ta gənənu añerñəni, na lid almanaice leda lero lafo yawud ta gənənu añədaməjəni eñen na añəpəni kaiñ ltuala na añerñəni iduři orn gid añtudini ndə ñoman ñafo ñirijin.
- 20orn ləngən lidia ləsabdi leto yesu nano lidiala əllərənu nəñəmuđiñəti alo ta añəmeɾəde nən nənəñ.
- 21yesu nəñəmeiti ta, agwonata wande? wuji nəñata, lwafo ta idia gənəñ gələrəñi gid añerəñe ndəñ dələrəña dāñaicəba eñələñe nələrəña na ta idia gələrəñi gwomən, gid añerəñe ndəñ dələrəña dāñabur.
- 22orn yesu nəñəmuɾəbiti eñen nəñata, agaijəba nən ageɾədo. ñagaɾəwadəta ñagətia finjan yarno isi igətia? lənəñulu ldata, ñagaɾəwadəta.
- 23yesu nəñəleiti ta, dətam ñagidi ñəti al finjan ilərəñi, orn nən ta ñagaɾəña ndəñ dāñaicəba na ndəñ dāñabur, gerta nələrəñi ta iganaicia leda orn alo isi yafo nən nanta leda ildi papa gələrəñi gwotəlo.
- 24ndə talemis yətənu red yano nən inji niyəcitanə eñen nələrəba lirijan.
- 25orn yesu nəñələndədi nəñəleiti ta, ñagaliñeto ta nələñ nəleda lalo leicuɾədicia leda elo na leda ildi loɾra lerto nələñe eleda.
- 26orn nən nero nafa tia eñəñ, orn eđa gwonata gaɾ eđa goɾra eñəñ nən dətam gənənu añəndəduɾədənti,
- 27na eđa gwonata gaɾnda eñəñ nən dətam gənənu añerəte ebai egalo,
- 28nən narno idia gələda gero geto ta leda aləmaɾədənti orn ta añəduɾədənti leda na ta añənaice dāmətia dələrəñu dāfo dəpəta nən nanta leda lwaiña.
- 29ndə lənəñulu lamiño alo yariya leda lwaiña ldətete yesuga alo.
- 30na leda lirijan ildi lañəlisi lafo laɾəña eđad ldane ta yesu gabərlda eđad ldarəjaice ole ldata, ya eləñ, idia gəɟawud giatənde nabaia nano.
- 31leđa ldələgariñate ldəleiti ta, bwaiñr nəma, orn ldarəjaice ole kaiñ ldata, ya eləñ, idia gəɟawud giatənde nabaia nano.
- 32yesu nəñudəri nəñələndədi nəñata, ñagwonata ta igənditə wande?
- 33lənəñulu ldəmeiti ta, ya eləñ, nğitənde ñagaseidə.
- 34yesu gagiətəlo nabaia nano nəñələpərre isi. orn laseidə ldəmatete.

matə 21

- ¹ndə yesu na t̄aləmis il̄əṛəṇu laijomaṭo alo yursalim l̄darəmaṭe alo ibet̄faji aiyən nano ibernia aiyən iset̄un yesu nəṇəḍwate t̄aləmis iṭijan
- ²nəṇələwəṛəṭi ta, mbər irnuṇ gakəl nēiñua orn ñagidi ñafidi ṇəṭiṇgia ṇakasənu na idia gəl̄əṛəṇu goṭra. ñamiñəlo ñaliyela.
- ³ndə eḍa gənəṇ gəndəṛəḍia eṇen iṇi lwaṛəṭəma ta, eləṇ yesu gəlwonəṭa. orn gənəṇu gid̄ aṇələḍwate.
- ⁴ṇen iṇi ṇafo ta ṇen iṇi ṇwalwəṛəṇu nabiga aṇəṭiñəḍeini. nabi gaṭa,
- ⁵lwaṛəṭr ṇere ṇəsaiyun, seicu eləṇ gəlaṛəṇa gaṇəṭa nano, gəṭa egare gaborto ṇəṭiṇgia na idi gəṇəṭiṇgia iṇi ṇoṭra.
- ⁶t̄aləmis niyela niyiḍi ṇen yesu gwalwəṛəṭəlo.
- ⁷yənəṇulu neme ṇəṭiṇgia idiaga niyakəṭi ndrene ṇəṭiṇgia nano na yesu nəṇəborte.
- ⁸na leḍa lwaiña ldekeləce ndrena alo eḍaḍ na ləmaṭan l̄ḍəgagəlde nuṭi ldekeləce eḍaḍ.
- ⁹na leḍa ildi labəṛo ṇu nēiñua taṭrajaico ole lḍaṭa, usanna, naicr idia gəḍawud̄ ḍame. gənəṇu gabuṇəṇṭu igi geṭo igirəṇ geləṇ rəmwa. usanna elo.
- ¹⁰orn ndə gənəṇu gəṇṭu alo yursalim leḍa preḍ lirnūṇ gakəl goṭra lḍəṭəsəni enare lḍaṭa, feseḡi?
- ¹¹na leḍa lḍaṭa fəyesu, nabi, igi geṭo alo inasiraṭ alo ijalil.
- ¹²orn yesu nəṇəṇṭi igal ekəl nəṇəmiñe leḍa preḍ ildi ləbəlida lanḡe igal ekəl nəṇəḍṭəṛəḍwate taṛabesa eleḍa ildi ləmərlḍəḍia al gərusya orəba na kursi eleḍa ildi ləbəlida bəldugur,
- ¹³nəṇəleiṭi ta, ṇen ṇəwərdənu ta, eṭa gəl̄əṛəñi gid̄ aṇəṇəṇi eṭa gəḍaturtia rəmwa orn ñagəbəḍia gaṭo alo endom.
- ¹⁴na leḍa ildi laṇəlisi na ildi laṭo lebəco lḍəmeṭa nano igal ekəl na gənəṇu nəṇəleiḍi.
- ¹⁵ndə nələṇ nəkana na leḍa ildi ləbərrəṇaiḍia ṇen ṇal ganum ləseieu aṇwara yoṭra isi gənəṇu gidəlo na ñere taṇarajaice ole igal ekəl taṇiṇaṭa, usanna, naier idia gəḍawud̄ ḍame, lənəṇulu lḍəeiṭano,
- ¹⁶lḍəmeṭəḍe lḍaṭa, agano ṇen iṇi ñənəṇulu taṇiṇaṭa? yesu nəṇəleiṭi ta, a, gəṭa ñagəḡəru ṇen ta, agiḍu ṇen ta agananeini ḍame ḍəṭiñəḍeinu egēiñua eñere ñərra na eñere ñaṭo nələṇ.
- ¹⁷orn nəṇələṇḡiṭi nəṇəmiñe irnuṇ goṭra nəḡabəṭa alo ibet̄ani nəṇəṭaṇe tu.
- ¹⁸ndə gənəṇu gafo eḍaḍ goṭəbaṭa irnuṇ goṭra ulaldit̄ano ram nəṇəcoiñəṭe,
- ¹⁹nəṇəseici ebəḍa eḍaḍ nəṇəṭa twaiñ nəṇəfiḍi lidia lero illi raṭai, na gənəṇu nəṇəlwaṛəṭi ebəḍa, igəberəḍia ta ṇerte agaləṇa təṇ. na ebəḍa nəṇamud̄iṭaṇəno taltal.
- ²⁰na t̄aləmis niyəseici niyirwano niyata, ṇen ṇaṇṭau ebəḍa gamud̄aṇəno taltal?

- 21** yesu nəḡəleiti ta, deṭam igəndəlwaṛəṭia ta ndə ñagerto donata na ñagaber ñagətəsəni enare ñagaber ñagidi ñidi nən inji ḡidəntu ebəda ikərəḡ orn ndə ñagwalwaṛəṭa aiyən isi ta, ḡgeinu ḡəwujəni igal bar nən inji ḡid aḡfete.
- 22** na nən pred inji ñagəbeṛəṭia ndə ñagaturṭia rəmwa, ndə ñagəbendia nən ta ñagidi ñaneini deṭam ñagidi ñaneini.
- 23** ndə gənəḡu gəntu igal ekəl nələḡ nəkana na leṭa loṭra ldəmeṭa nano ldəmeṛəṭe ldata, agəbəṭia nən inji ḡələḡeḡa ḡesegi? esegi ganaicəḡa ḡələḡe inji?
- 24** yesu nəḡəluṛəḡiti eḡen ta, igənəñi cum igəndeṛəṭia nən ḡənəḡ. ndə ñagaiñəlwaṛəṭia nən inji igənəñi eum igidi endəlwaṛəṭi ta igəbəṭia nən inji ḡələḡeḡa ḡesegi.
- 25** rəmwa raṭwato yuanna ta aḡənanaiṭe mamudiyā walla leṭa laṭwəṭəma? orn lənəḡulu ṭalṭwataido aləsoḡ ldata, ndə ləḡəḡaṭar rəmwa rəṭwəṭəma, gənəḡu gid aḡəndəlwaṛəṭr ta ñagero ñagabendia nən ḡələṛəḡu eṭa?
- 26** orn ndə ləḡəḡaṭar ta leṭa laṭwəṭəma ləḡidəñar leṭa nən ḡanta leṭa pred laṭa ta yuanna gaṭo nabi.
- 27** lənəḡulu lduṛəḡiti yesu eḡen ldata, ñagaijəba. yesu nəḡəleiti ta, igaber igid endəlwaṛəṭi cum igəbəṭia nən inji ḡələḡeḡa ḡesegi.
- 28** ñagatau ? eṭa gənəḡ gerto lidia liṭijan laṭorra. na gənəḡu gabəṭa idia nano gənəḡ nəḡata, ḡere, mbu ḡaiñitṭia ḡəməṛṭria ṭiñəṭi igi.
- 29** idia nəḡəmuṛəḡiti eḡen nəḡata, papa igabəla. orn gero gabəla.
- 30** na eṭa gabəṭa idia nano gwomən cum nəḡəmalwaṛəṭi nən inji cum. orn idia nəḡəmuṛəḡiti eḡen ta, iganeṭo. orn idia igi gəndurtu gaḡḡeicia nən ḡələṛəḡu na gabəla.
- 31** esegi iḡulu gidu nən eṭen gwonaṭa? lənəḡulu ldəmeṭi ta, fiṭia gəndurtu. yesu nəḡəleiti ta, deṭam igəndəlwaṛəṭia ta leṭa ildi latəmeicia ṭulba na liji laṭo nalaiñ ləbentiā eḡələḡe ḡəramwa ñaḡ nēiñua.
- 32** nən ḡanta yuanna geṭənde nano ḡenḡa ḡuṭərwato orn ñagero ñagabendia nən ḡələṛəḡu. orn leṭa ildi latəmeicia ṭulba na liji laṭo nalaiñ ləndu nən ḡələṛəḡu. ñagaseicu nən ṭia orn ñagero ñagaḡḡeicia nən eḡalo ḡeicia ndurtu ñəndi nən ḡələṛəḡu.
- 33** nəṛ nən ḡwomən ḡəwujənu. maji gənəḡ gawaṭo gi ginəḡ nəḡuṭiti nəḡidi gəri igi leṭa ləwundata ḡawa ḡelidṭia linəḡ nəḡəwəṭe alo yafo pələlo. orn maji nəḡənaice leṭa ta aṭṛəmoṭe nəgabəṭa alo yənəḡ nwaldaḡ.
- 34** ndə liga lafo ṭwaiñ lidia lore ṭəḡe maji nəḡəṭwəṭe ləbai eṭeṭa ta lənəḡulu almanaice lidia ləḡi əlləṛəḡu.
- 35** leṭa ləndu ləbai ldəṛwi ebai gənəḡ ldəṛiñe ebai gwomən ldaməndaiye ebai gwomən ḡwandraḡa.
- 36** orn maji nəḡəṭweṭi ləbai lwomən lwaiña lamiñato ləbai lananoḡ orn leṭa ldəlnaice nən ḡarno lanaico lorlən.

- ³⁷orn maji gwadwato idia gälërxu eleda naxata, lënxulu lid almëdëñiti.
- ³⁸orn nda leda laseicu idia talrwataido, ldata, faxu gid axerrate elange lomaji. almañinr ta lëgidr arratr elange.
- ³⁹na leda ldämendi ldämëuwaxi gi ndëuwërano ldamañine.
- ⁴⁰nñia nda maji gerto gi geto gid axaricau leda?
- ⁴¹leda ldameiti ta, gënxu gid axarixe leda ildi leicia xenna xubwa kain, na gid axanaice leda lwomën gi, ildi lid almanaice lidia nñali pred nda lore dëge.
- ⁴²yesu naxelaxede naxata, ñagero ñagëbëgëri xenen ini xadam gëxëmwaxa ta, lwandra ildi leda labixedia lanedo, lënxu laxo lwandra ildi laxnda laxuna. lënxu leto elax xëmwaxa nano na lax axwar isi isëndr.
- ⁴³xen xafaxia igëndëlwaxaxia ta xelaxe xëxëmwaxa nid axëmëni exax na xid axëxëni leda ildi lëbaxia xen xaxelaxe xëxëmwaxa.
- ⁴⁴leda pred ildi lëbaxaxia lwandra ildi lid algirni kain na lwandra lid alafaxate leda alo ildi lixaxalo nano.
- ⁴⁵na nälax nëkana na al farisiyin lano xen ini ldalixete ta gënxu gwarwato xenen xenen.
- ⁴⁶na talonaxo almëndi orn lidëña leda xen xanta leda laxa yesu garo nabi.

matta 22

- ¹yesu naxelwaxaxi leda tax xenna xawuxënu naxata,
- ²xen xaxelaxe xelo xarno xen xelax gëxax gidu dësa dëxra xen xanta idia nda idia gamaxo wasen exa.
- ³orn elax naxëdwaxte lëbai ta alëlwaxaxi leda ildi lundaxënu ta alela orn leda lanedo leto.
- ⁴na elax naxëdwaxte lëbai tax naxata, mbër ñëlwaxaxi leda ildi lundaxënu ta, seicr, igaxoxaxo dësa dëge. iri na dëwala dëdëwo laxinënu na laxge pred laxuxëinu. elar ñase.
- ⁵orn leda laxamëca elax xenen ldabëta alo yerto. eda gëxax gabëta gi na gëxax gabëta dukan ilërxu.
- ⁶na leda lënu ldëndi lëbai ldëlnaice xen xubwa xëicia ldëlxixe.
- ⁷nda elax gano xen tia naxëcixano kain naxëdwaxte askari ilërxu niyaxixe leda ildi laxinö lëbai niyuxi irnuj goxra egen.
- ⁸orn naxelwaxaxi lëbai ta, dësa dëdamëdia daxuxëinu orn leda ildi lundaxënu lero laxaxaxata xenen ta alase.
- ⁹mbër isuwër pred yirnuj ñundaxi leda pred ildi ñagëlxëfida.

- 10na ləbai ldəre erađ ldme leđa pred ildi ldəfida ildi leicia na lajəra. na eja gwundeinu leđa ano laijəbatə.
- 11orn eləj nəjela ta aņəseici leđa laijəbatə nəjəseici eđa gənəj igi gero erena gədamədia,
- 12nəjəmeiti ta, oraiņ, ȳen ȳantau agəntu alo isi erena gero gədamədia. na eđa nəjəbwaiņe ȳəma.
- 13na eləj nəjeiti ləbai ta akasəmar raņ na rəmanəņa ȳaməuwəti iȳerəm ndəuwər. đara na đəsata eņad lid alfete.
- 14leđa lwaiņa lundəđənu orn lətefr lwojənu.
- 15orn al farisiyin niyaře taijwataido ta aiyəfidi ȳen ȳənəj aiyəmowəndəici.
- 16orn niyəđweiti taləmis esen ȳu nano leđala lirudusiyin na lənəjulu ldəmejəde ldata, ya eđa gəbərrəjaidia ȳen, ȳagalijeto ta agařo đətam. agəbərrəjaicia leđa ȳen ȳerəmwə ȳenja ȳəđətam na agəbədia leđa pred lajəwəto.
- 17ntia lwařətənde agatau? al ganun yəbata ta ȳen ȳəpi ndə ȳagananaicia eləj gojra gəbərnia gaisar tulba walla ȳen ȳafo mənna?
- 18orn yesu galijeto ȳen eņen ȳeicia nəjəta, ya leđa ȳaņgi ȳagerto ȳen ȳiřijan ȳagaiņindeicia eđa?
- 19ȳaicənr gərus iřulba. an leđa lanaicəma gərus yarno al kairia,
- 20na yesu nəjələjəde nəjəta, fəsura yesegi na ȳen ȳesegi nəgərus?
- 21lənəjulu ldəmeiti ta, ȳəgaisar. orn gənəju nəjələlwařəti ta, ntia, naicr gaisar laņge ildi ləgaisar na naicr rəmwə laņge ildi řəmwə.
- 22ndə lano ȳen iji lənəjulu ldirəwano kaiņ ldəmaņgiti ldabəla.
- 23iloman lakəl leđa isaddugiyin isi yabata ta đatwođa đero eņəraiņ ldeja yesu nano ldəmejəde ldata,
- 24ya eđa gəbərrəjaidia ȳen, musa gata ta, ndə eđa gənəj gerto wasen orn nəjaiye ȳere ȳero orəba gələřənu gid aņəme wasen aņələjəti orəba ȳere.
- 25ldəta təj, lorəba lafo đənəj ldəmiņe liřijan. orəba gənəiņua gamo wasen orn nəjaiye ȳere ȳero nəjgiti wasen ȳen ȳanta orəba gwomən.
- 26na orəba nəjərrate igwuji orn nəjaiye ȳere ȳero na orəba gwomən gidu tia cum, orn lorəba pred ldəməlade igwuji ldaiye ȳere ȳero.
- 27orn ndurřu wuji nəjaiye eum.
- 28ndə lənəjulu lid alwođe eņəraiņ wuji gid aņəřete wasen gesegi? ȳen ȳanta lənəjulu lafo lamama pred.

- ²⁹yesu nəḡəluṛəbiṭi eḡen nəḡaṭa, ḡagafo mənna ḡen ḡanṭa ḡagajəba aḡam ḡərəmwa na ṭa rəmwa rertə ḡabəṛa cum.
- ³⁰ḡen ḡanṭa leḡa ildi liḡ altwoḡe eḡəṛaiḡ lənəḡulu laber liḡ almaməḡe na laber liḡ almaməni, orn liḡ alarneṭe mələiyəka isi yafo eḡəṛa ḡərəmwa elo.
- ³¹orn eḡen ḡəḡətwoḡa eḡəṛaiḡ ḡagero ḡagabəḡəria ḡen rəmwa rwalwaṛəṭənde,
- ³²igəṛ rəmwa ribrayim na igəṛ rəmwa risag na igəṛ rəmwa rəyagub? rənəḡu rero raṛ rəmwa rəleḡa ildi laiyo orn rəleḡa ildi laməṭia.
- ³³ndə leḡa lano ḡen iḡi ldirəwano ḡen ḡanṭa ḡen ḡələṛəḡu.
- ³⁴ndə al farisiyin yano ṭa yesu ḡiḡu assaddugiyin aiyəbwaiḡe ḡəma yənəḡulu yarraidu lḡəṛo.
- ³⁵eḡa ḡənəḡ iḡulu ḡindeicəma nəḡəmeṛəḡe
- ³⁶nəḡaṭa, ya eḡa ḡəbərrəḡaidia ḡen, fəḡen ḡaḡga igal ḡanun ḡaṛnda elorəba preḡ?
- ³⁷yesu nəḡəmuṛəbiṭi eḡen nəḡaṭa, bwiṭu eləḡga rəmwa rəlaṛəḡa araga preḡ na usilaga preḡ na ḡaṭəṛaḡa preḡ.
- ³⁸fəḡen ḡərəmwa ḡənəiḡua igal ḡanun na ḡaṛnda elorəb.
- ³⁹na fəḡen ḡamo orəba idurṭu ṭa, bwiṭu eḡaga igi ḡaṛ əuwəṛ ḡarno etam ḡəlaṛəḡa.
- ⁴⁰ḡen iḡi ḡaṛ aḡuna igal ḡanun preḡ na eḡen preḡ ḡal anbiya.
- ⁴¹ndə al farisiyin yarreidu lḡəṛo yesu nəḡələṛəḡe
- ⁴²nəḡaṭa, ḡagatau eḡen ḡal masiya? ḡənəḡu ḡaṛ idia ḡesegi? yənəḡulu niyəmeiṭi ṭa, al masiya ḡaṛ idia ḡəḡawud.
- ⁴³ḡənəḡu nəḡələiṭi ṭa, ndə ḡen ḡafo ṭia, ḡen ḡanṭau ḡawud, ndə ḡafo igusil, ḡənəcəma, eləḡ ?
- ⁴⁴ḡənəḡu ḡaṭa, eləḡ rəmwa nəḡeṭi eləḡ ḡələṛəḡi ṭa, ṭaḡ alo ndaḡ ḡaḡaicəba ḡələṛəḡi ḡen igaməlu igəbəri leḡa ildi laḡagea rəmanəḡa idurṭu rəlaṛəḡa.
- ⁴⁵ndə ḡawud ḡənəcəma eləḡ, ḡen ḡanṭau ḡaṛ idia ḡələṛəḡu?
- ⁴⁶eḡa ḡero ḡənəḡ ḡaṛəwəḡaṭa ḡamuṛəbiṭia eḡen kwai kwai, na leḡa preḡ lḡəməḡəḡiṭi lḡertə lameṛəḡia ḡen təḡ.

matta 23

- ¹orn yesu nəḡəlwəṛəṭi leḡa ildi lwaiḡa na ṭaləmis iləṛəḡu, nəḡaṭa,
- ²leḡa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ḡanun nal farisiyin larratə eḡen ḡəmusə.
- ³ḡen ḡafəṭia rəmotṛ ḡiḡi ḡen preḡ lənəḡulu ləndəlwaṛəṭia ṭa ḡiḡi. orn ḡertə ḡagəbəḡia ḡen lənəḡulu ləbəḡia ḡen ḡanṭa lənəḡulu laṛwata ḡen orn laber ləbəḡia.

- ⁴lənəŋulu lakasa lanġe linia kaiñ ldəro ldələti nətam nəleđa, orn lubwa ñomanña eñen, laber lamedəño ta aldədwəde lənəŋulu kwai kwai.
- ⁵lənəŋulu ləbəđia nəmərria eñen pređ ta leđa aldəseici. lənəŋulu talakaṛəjaico nađam taldakərənu nano na talakaṛəjaico itəldua endrena enen.
- ⁶lənəŋulu labwaiña laṛaŋalo alo yaṇəra yaṛnda inaməđia na nal kursi yəleđa loṛa imajma,
- ⁷na labwaiña ta leđa taldənanano eñua nəbuk na ta leđa aldənəei, rabbi.
- ⁸orn ñerte ñagəbənəjəni rabbi nən nanta ñagerto eləŋ gunto eđa gəbərrəŋaidia nən na ñaŋ pređ ñagaṛo lorəba.
- ⁹ñerte ñagəbənəcia eđa gənəŋ alo eṭalo nən nanta ñagerto đata gunto igi gafo elo.
- ¹⁰na ñerte ñagəbənəjəni leđa ildi lananaidia đad nən nanta ñagerto eđa gunto igi gəndənanacia đad na fəŋu al masiya.
- ¹¹eđa igi goṛra eñaŋ gamiñaṭo lorəba pređ gid aŋəndəduṛəđənti.
- ¹²eđa igi goṛrini bəṛan gənəŋu gid aŋidəni gəta, na eđa igi gəbəđəni gəta bəṛan gənəŋu gid aŋoṛrini.
- ¹³ya leđa ildi ləbərrəŋaidia nən ŋal ganun na ya farisiyin, ñaŋgi ñagerto nən niriġjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagalđando nələŋe nelo leđa nəiñua. ñagero ñagəbənəcia ñaganəñaŋ na ñagaber ñagaŋgiṭia leđa alənti ildi lonata labənəcia.
- ¹⁴ya leđa ildi ləbərrəŋaidia nən ŋal ganun na ya farisiyin, ñaŋgi ñagerto nən niriġjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagasa lanġe ləliji ildi ltəđənalalo na iliga lakəl ñagaṭurṭia rəmwa talṭwato nən nwalano ta leđa aləndənəice đame. nən nafaṭia ñagidi ñaneini đakəme đwaiña kaiñ.
- ¹⁵ya leđa ildi ləbərrəŋaidia nən ŋal ganun na ya farisiyin ildi ñagerto nən niriġjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagabakalđaica nduđa na nal bar ta alidi eđa gənəŋ gəndətetə, orn ndə gəndətetə ñagamidia gaṛ idia galo eñen nubwa kaiñ gamiñaṭənde.
- ¹⁶ñagidi ñaneini nən nubwa ñaŋgi ñagananaicia leđa đad orn ñagaŋəlisi, ñaŋgi ñagəbata, ndə eđa galəfia igal ekəl fəŋen nəpiano orn ndə eđa galəfia eđaəb yal ekəl gənəŋu gəndənu eñen.
- ¹⁷ya leđa laŋəlisi na laṛo liṛəṭiano. wandigi goṛra? ađaəb walla al ekəl isi yəbəđia ađaəb yetəre?
- ¹⁸na cum ñagəbata, ndə eđa galəfia igaduna idəṛəđənia nən nəpiano orn ndə galəfia đəneiniada idi đafo nađuna gənəŋu gəndənu eñen.
- ¹⁹ya leđa laŋəlisi, wandigi goṛra? đəneinia walla ađuna isi yəbəđia đəneinia đatəre?
- ²⁰eđa galəfia igaduna gənəŋu galəfia igaduna na elanġe ildi pređ laṛaṛan.

- 21**na eða igi galəfia igal ekəl gənənu galəfia igal ekəl na irəmwa irri rafau.
- 22**na eða igi galəfia iltunğa elo gənənu galəfia igal kurs eņələne irəmwa na inu irri raṭanjan.
- 23**ya leða ildi ləwərđia na ləbərrəñaidia nən imajma na ya farisiyin ñanği ñagerto nən niriñjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagananaidia lanđe egworəb elanđe p̄red na epwaṭelwa na elanđe ildi laṭo n̄apwa ñagələsa lteta orn ñaganğitu nən in̄i n̄arnda n̄al ganun, fənen n̄udərwaṭo, na n̄abaiya nano na đonata. nən n̄an̄əra ñagananaido lanđe egworəb na nən n̄afo mənna ñaganğitu nən in̄i.
- 24**ñagananaidia đad orn ñaganğelisi. ñagamiña lau ildi lafo eņau ñagətia orn ñagarna đəuri.
- 25**ya leða ildi ləbərrəñaidia nən n̄al ganun na ya farisiyin, ñanği ñagerto nən niriñjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagwasa al finjan ləmbolua ld̄erua, orn egwanano lənənuulu lwundeinu đamiñəđəñanođa na đonatađa đənen n̄eicia idi đero đəndənu.
- 26**ya farisiyin ñanği ñaganğelisi, aso al finjan egwanano ananoņ ta aiyatəṭe yaṭo n̄erua cum.
- 27**ya leða ildi ləbərrəñaidia nən n̄al ganun na ya farisiyin ñanği ñagerto nən niriñjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagarno rel irri rabəlidənu n̄awa nano n̄abəjo irri ran̄əra raṭo n̄erua orn rundeinu egwanano n̄ođeəna n̄oleđa ildi laiyo na n̄en̄a n̄ataņa.
- 28**n̄tia ndə leða ləndəseicia ñagaṭo n̄erua ləbaṭa ta ñagudərwaṭo eņen orn egwanano ñagwundeinu n̄en̄a niriñjan na đagerađa nən.
- 29**ya leða ildi ləbərrəñaidia nən n̄al ganun na ya farisiyin, ñanği ñagerto nən niriñjan, ñagidi ñaneini nən nubwa nən nanta ñagabaṭa ñagwura rel ral anbiya na ñagəbəđia rel rəleđa ran̄əra ildi luđərwaṭo eņen.
- 30**na ñagabaṭa ta gəbanṭa ñagafo iliga letalanda ta ñagero ñagələməđata ndə laṭiño al anbiya.
- 31**n̄tia ñaganəñan̄ ñagəbaṭa ta ñagaṭo lidia ləleđa ildi laṭiño al anbiya.
- 32**a, ṭiñəđat̄r nən in̄i etalanda latuđu.
- 33**ya imwa yeicia, ya ñere ñeṭwar ñagidi ñamiñe đakəme đalo eņen nubwa kaiñ tau?
- 34**n̄en n̄afətia igəndəđweiti anbiya na leða ildi lalinəto nən nəsi na ildi ləbərrəñaidia nən n̄al ganun. ñagidi ñalṭiñe ləmaṭan, na ñagidi ñalṭiñe ləmaṭan iduṭi. ñagidi ñəpwi ləmaṭan in̄ulu imajma esalo na ñagidi ñəldəlaldine alo p̄red,
- 35**ta đakəme adəndəta nano nən nanta n̄əfəni p̄red in̄i n̄irəwa alo n̄oleđa luđərwaṭo eņen. fəñəfəni n̄abil igi guđərwaṭo eņen n̄ananon̄ na n̄əfəni n̄əsakariya n̄əndur̄tu, igi gaṭ idia gəbarakiyya, igi ñagariñatəma igal ekəl alo nano yetəṭe, na n̄əfəni n̄oleđa luđərwaṭo eņen in̄i n̄irəwa iliga liligano.
- 36**đətam igəndəlwaṭətia ta lanđe ildi p̄red lid alet̄a leða nano ləliga ildi.

³⁷ursalim, ursalim, ɲaŋgi agaɾiño al anbiya na agaməndaiyo leɗa ɲwandraɲa ildi ləɗweintɲa. ñoman ñwaiña igafo igwonata igararreiɗia ñere ñəlaɾəɲa ñi nano ɲen ɲarno uɾəfia gararreiɗia ñere enəlde, orn aganedo.

³⁸seidu, eɾa gəlaɾəɲa gaɾɛɗəni.

³⁹igaɲəlwaɾətɲa ɿa agaber agiɗi ɲaiñəseiei təɲ illi ndə liga leɿo ildi agiɗi ɲawaɿau, gənəɲu gəbuɲəntu igi geto igirəɲ geləɲ rəmwa.

matta 24

¹yesu gamiño igal ekəl na gwonata gabəla, na ɿaləmis niyəmɛta nano ɿa aiyəmaɲaice alo yal ekəl.

²gənəɲu nəɲəlurəbiti eɲen nəɲata, ñagaseicia lanɲe ildi preɗ? ɗetam igəndəlwaɾətɲa ɿa lanɲe ildi preɗ liɗ aləməndɛɗəni na lwandra lənəɲ laber liɗ alətəni norəb.

³liga gaɾaɲa alo naiyən isetun ɿaləmis niyəmɛta nano aləsoɲ niyəmɛɾəɗe niyəta, lwaɾətənde, ɲen inɲi ɲiɗ aɲfete ndoɲəɾa? na ɲaməla ɲiɗ aɲəɾete ɿau inɲi ɲiɗ aɲəndərrəɲaice ɿa ɗela ɗəlaɾəɲa ɗafo ɿwaiñ na liga ildi lafo ɿwaiñ laməndɛɗəni.

⁴yesu nəɲəlurəbiti eɲen nəɲata, rəmojəɗr ɿa eɗa gənəɲ aɲerte gəndiɗia ɲaɗəna

⁵ɲen ɲanta leɗa lwaiña liɗ alela igirəɲ gəlɛɾəñi alwaɾe ɿa, laɿ al masiya na lənəɲulu liɗ aliɗi leɗa ɲaɗəna lwaiña.

⁶ñagidi ñəne ɿa ɗəbwaiñəɗia ɗafo ɿwaiñ na nwaldəɲ cum. rəmojəɗr ɿa ñerte ñagidiñalo. ɲen inɲi ɲiɗ aɲfete ɗetam orn ɗəməndəɗa ɗəlanɲe preɗ ɗaməlu ɗiɗ aɗela.

⁷leɗa liɗ altwoɗe lagea leɗa na ɲələɲe ɲiɗ aɲtoɗe ɲagea ɲələɲe ɲorwaɿa ɲiɗ aɲfete na alo ɿetəɾeteo yiɗ aiyətəsəni.

⁸ndə lanɲe ildi lafo ɲen ɲubwa kaiñ ɲiɗ aɲətwoɗe.

⁹orn leɗa liɗ aləndənaice ɲen ɲubwa ɲeicia kaiñ aləndəɾiñe na leɗa lalo preɗ liɗ aləndəneɗe ɲen ɲanta irəɲ gəlɛɾəñi,

¹⁰orn leɗa lwaiña liɗ aloɿəbətə ndurtu, na liɗ alnanaide lorəba na liɗ alneɗe lorəba.

¹¹na anbiya ywaiña eɲaɾəwen yiɗ aiytwoɗe aimiñe leɗa lwaiña eɗaɗ.

¹²leɗa lwaiña ildi lubwa rəmwara liɗ almwaletə ɲen ɲanta ɗagera ɲen ɗiɗ aɗətwoɗe kaiñ.

¹³eɗa igi ɿaɲəɾaɲo eɲen ɲərəmwa alo aiyuməndəɗeini gənəɲu giɗ aɲəbərni.

¹⁴na ɲen inɲi ɲaɲəra ɲəɲələɲe ɲərəmwa ɲiɗ aɲərrəɲeidiɗəni alo preɗ ɲaɿo ɗaməɗata eleda preɗ, orn ɗaməndəɗa ɗiɗ aɗela.

¹⁵ndə ñagidi ñaseici wanɲe gataɲa igi gagera ɲen kaiñ gɛɾənu alo yəɗəñinu yetəɾe garno an nabi danyal gwalwaɿo,

¹⁶iliga lakəl ɲgiɿr leɗa lalo yudiya alobəɗe naiyən. ɲgiɿr leɗa ləbəgəri alləɲete ɲen inɲi.

- 17ndə eđa gəfo eɾa eđəpe ɲgɪtəmar aɲerte gəbentia eɾa ndə girəwa ɾa aɲəme laɲge əlləɾəɲu.
- 18ndə eđa gəfo igi ɲgɪtəmar aɲerte gaɟaɲa ɾa aɲəme erena gəlɛɾəɲu.
- 19liji ɾɪlda iliga lakəl ildi lonɟaico na ildi laɟuɾi ɲcre liɟ alneini ɲen ɲubwa.
- 20ekerəɟr rəmwa ɾa ɟəlaldəña eɟalo ɟaber ɟiɟ aɟəfete obəɟaiya walla iloman ləɟəmiɲənianano.
- 21ɲen ɲanta iliga lakəl ɲen ɲiɟ aɲfete ɲubwa kaiɲ. na ɲen ɲero ɲafo ɲubwa ɲarntia liga alo yiɟənu na ɟiɲəɟi məldin na ɲaber ɲiɟ aɲfete ɲarntia təɲ.
- 22ndə ɲoman ɲakəl ɲəɲen ɲubwa kaiɲ aiɲerte ɲaɾəbeinia eɟa gero gənəɲ giɟ aɲəbərni. orn ɲoman ɲakəl ɲid aiɲaɾəbeini ɲen ɲanta leɟa ildi lwotənu.
- 23iliga lakəl ndə eɟa gənəɲ gəndəlwaɾətia ɾa, seicr, fəɲu al masiya əli walla əlua, ɲerte ɲagəbendia ɲen ɲəlɛɾəɲu.
- 24ɲen ɲanta leɟa lwaiɲa ildi laɾəlen liɟ altoɟe ildi liɟ alaɾa ɾa laɾ al masiya, na anbiya eɲaɾəwen yiɟ aiyətwoɟe na lənəɲulu liɟ aliɟi ɲen ɲoɾa na aɲwara na liɟ aliɟi leɟa ɲaɟəna na leɟa ildi lwotənu cum ndə laɾəwaɟaɾa.
- 25seidr, igwalwaɾətənde ananəɲ.
- 26ntia ɲiɟ leɟa ləndəlwaɾətia ɾa, seicr gənəɲu gəfo eɟəɲwa, ɲerte ɲagabəla na ndə ləndəlwaɾətia ɾa, seicr, gənəɲu gəfo egeɾa egwaɲaɲo, ɲerte ɲagabendia ɲen eɲen.
- 27ɲen ɲarno rəmwa rasa ndele ndrəwaɟi alo preɟ ndaləɲgwa, ɟela ɟiɟia gələɟa ɟiɟ aɟəfete ɾia cum.
- 28alo isi aɲəno yəwaɲge gaiyo yafau, atwar yiɟ aiyorarraidi cum.
- 29na ndə ɲen ɲubwa ɲəliga lakəl ɲaməndəɟənu eɟəɲina yiɟ aiyəɾete ɲərəmi, na ubwa gaber aɲəwaɟialo na ropə riɟ ariɾtəti alo na laɲge lwaiɲa ɲabəɾa lelo liɟ altəsəni.
- 30orn ɲaməla ɲiɟia gələɟa ɲiɟ aɲəseini elo na leɟa lalo ləɲəɾwa preɟ liɟi ɾalupənu ɲurumia bəɾan na liɟ aləseici iɟia gələɟa geɾo isbwoɾua yelo ɲabəɾaɲa na ɲaɾwəɲa ɲwaiɲa.
- 31na gənəɲu giɟ aɲəɟwate məlaiyəka ilɛɾəɲu ɟaləɟa ɟoɾa na yənəɲulu yiɟ aiyərarreidi leɟa əlləɾəɲu lwotənu alo endelee na eɟəɾəɟalo na endaləɲgwa, na ltɲga ɟəɾti.
- 32ərrəɲeinr ɲen ɲebəɟa iɲi ɲəwujənu. ndə ebəɟa gəbəɾia ɲəɟobəɾaɲa ɲagaliɲeto ɾa iɾəlia gaɾo.
- 33ntia cum ndə ɲagaseieia laɲge ildi preɟ ləɲetr ɾa iɟia gələɟa gəfo ɾwaiɲ, ɟetam gafənde nano.
- 34ɟetam igəndəlwaɾətia ɾa laɲge ildi preɟ liɟ alfete ɲen leɟa ləliga ildi laməlu labaiya.
- 35elo na alo liɟ aləməndəɟəni orn ɲen ɲəlɛɾəɲi ɲaber ɲiɟ aɲəməndəɟəni kwai kwai.

- ³⁶orn eða gero gənəŋ galiŋeŋo loman lakəl walla eððəñin yakəl illi đata gunto. məlaiyəka yelo yaijəba na idia gaijəba cum.
- ³⁷ŋen nəliga ildi idia gələda giđ aŋəwela ŋiđ aŋarnete ŋen nəliga lənuu.
- ³⁸ŋen ŋanta iliga lakəl ŋawa ŋaməlu ŋatəri alo pred, leđa laso ldətia ldəmame wasenanda na liji ɾlda ldəmaməni ŋen loman laməlu leŋo ildi nua ləntiau eɾa igi galada nəŋau.
- ³⁹na lənəŋulu laiəba ŋen illi ndə ŋawa ŋeŋo đəge nəŋəlapə pred. ŋen ŋiđ aŋfete tia eum ndə idia gələda giđ aŋela.
- ⁴⁰iliga lakəl leđa liɾijan liđ alfete igi, na eða gənəŋ giđ aŋəməni orn eða gwomən giđ aŋətəni.
- ⁴¹liji liɾijan ɾlda liđ alfete talwədo na wuji gənəŋ giđ aŋəməni na wuji gwomən giđ aŋətəni.
- ⁴²ŋen ŋafətia apr səndua ŋen ŋanta ŋagaijəba loman eləŋ egalo giđ aŋəwela.
- ⁴³ŋagaliŋeŋo ŋen iŋi, ta gəbanta eða gerto eɾa galəŋinnano liga oɾom yiđ aiyəwela ta gənəŋu gero gaŋgitia oɾom aiyənti eɾa ŋabəɾa.
- ⁴⁴ŋen ŋafətia tuɾeinr ŋen ŋanta idia gələda giđ aŋela iliga ildi ŋagata gənəŋu gaməlu.
- ⁴⁵esegi gaɾ ebai igi guđərwato eŋen na galiŋeŋo ŋen nəsi igi eða gertəma gamətɾi gaɾnda eleda laməduɾəđəntia ta aŋəlnanaice aicəba iliga ləđəsa?
- ⁴⁶ebai gakəl gabuŋəntu igi eða gertəma, ndə geŋo giđ aŋəmafidi gəbədia ŋen tia.
- ⁴⁷đetam igəndəlwaɾətia ta gənəŋu giđ aŋidi ebai gakəl gaɾnda eləŋge pred əlləɾəŋu.
- ⁴⁸orn ebai geieia gəbata egare, eða gertini gero geŋo ram, nəŋətwođe nəŋəpwi leđa ildi talidəlda ŋəmətɾia,
- ⁴⁹ldase ldətia leđala ildi ɾraməɾua.
- ⁵⁰eða gerto ebai gakəl giđ aŋela iloman ildi ebai gabaɾa gaməlu na iliga ildi ebai gaijəba,
- ⁵¹na giđ aŋəmatəbədiano nəŋəmənəci eđakəme đələda ildi lerto ŋen ŋiɾijan. đara na đəsata eŋad liđ alfete alo esen.

matta 25

- ¹ŋen ŋəŋələŋe ŋelo ŋarno ŋere ŋaɾo ŋoa iŋi ŋamo ŋamba eŋen iŋi ŋabəla ta alopədaide eđala igi gamədia.
- ²ŋere đenəŋ iŋulu ŋaɾo ŋiɾətiano na đenəŋ ŋaliŋeŋo ŋen nəsi.
- ³ŋənəŋulu iŋi ŋaɾo ŋiɾətiano ŋamo ŋamba eŋen orn ŋero ŋamo jas.
- ⁴orn ŋənəŋulu iŋi ŋaliŋeŋo ŋen nəsi ŋamo jas iŋaɾa ŋambaŋa eŋen.

- ⁵na eḁa gamēḁia gero geḁo taltal na ñēnēḁulu ñamēḁite elo nēñandre.
- ⁶orn ulēḁgiano ole geḁo pēlelo nēḁaḁa, seicr eḁa igi gamēḁia gēni geḁo. twod̄r ñaldopēḁēlda.
- ⁷na ñere pred̄ ñatwoḁo niñat̄oḁe ñamba eñen.
- ⁸na ñere iñi ñaḁo ñiḁḁiano niñēlwaḁḁi ñere ñaliḁeḁo ḁen nēsi ḁa, naicēndrēn jas itefr esalo ḁen ḁanḁa ñamba eñaiñ ñonaḁa ñabaiya.
- ⁹orn ñere ñaliḁeḁo ḁen nēsi nēñēluḁḁiḁi eḁen nēñata, aḁgaica jas yero ywaiña ḁen ḁanḁa ñaḁ na nanda cum. orn mbēr idukan ñiliḁi jas esalo.
- ¹⁰na liga ñēnēḁulu ñabēla ñiliḁa jas, eḁa geḁo igi gamēḁia na leḁa ildi lafo ldēntēlda idēsa ḁēḁamēḁia na ēuwēr yaldandēnu.
- ¹¹orn ñere ñētēnu nēñela cum nēñata, ya elēḁ, ya elēḁ, gagitēnde.
- ¹²orn gēnēḁu nēḁēluḁḁiḁi eḁen nēḁata, ḁetam igēndēlwaḁḁia ḁa igaijēbēnde.
- ¹³ḁen ḁafēḁia apr sēndua ḁen ḁanḁa ñagaijēba loman na ēḁēñin.
- ¹⁴ḁen ḁiḁ aḁfete ḁarno ḁen ḁa eḁa gēnēḁ gwonata gabēḁa alo yēnēḁ nwaldan, nēḁundēḁi lēbai nēḁēlnaice lanḁe ēllēḁḁu ḁa aldrēmote.
- ¹⁵gēnēḁu ganaico ebai gēnēḁ jēnei ḁenēḁ nēḁēnaice ebai gwomēn jēnei iḁijan nēḁēnaice gwomēn jēnei yento. eḁa ganaico ebai gwaiña ḁatēḁa jēnei ywaiña na ebai gētefr ḁatēḁa jēnei yētefr. orn eḁa nēḁḁe nwaldan.
- ¹⁶ebai igi ganeinu jēnei ḁenēḁ nēḁḁe taltal nēḁiḁi ḁēmēḁria gērusya nēḁḁḁaice egworēb neḁete reḁ.
- ¹⁷ntia cum ebai igi ganeinu jēnei iḁijan nēḁḁḁaice egworēb neḁete marldwan.
- ¹⁸orn ebai igi ganeinu jēnei yento nēḁḁe nēḁuri alo iduḁa nēḁēlēbēce gērus yelēḁ gēlēḁḁu.
- ¹⁹ndē liga lanḁaḁo lwalano eḁa gēḁo lēbai lakēl nēḁela nēḁēndēiei ḁen ḁēlēbai, al gērus yafo ḁau.
- ²⁰na ebai igi ganeinu jēnei ḁenēḁ nēḁela jēneiya reḁ nēḁaḁa ya elēḁ aganaicēñi jēnei ḁenēḁ ḁa erēmote. seieu igatēḁaiceo egworēb yaḁo reḁ.
- ²¹elēḁ gēlēḁḁu nēḁēmeiḁi ḁa, ḁen ḁaḁḁera agaḁ ebai gaḁḁera na guḁḁerwato eḁen. ḁen ḁanḁa agudēḁerwato eḁen ḁētefr, iganānaicia lanḁe lwaiña ḁa ḁḁḁrēmote. ēntu eḁaḁḁera nano ḁelēḁ gēlaḁḁa.
- ²²na ebai igi ganeinu jēnei iḁijan nēḁela cum nēḁaḁa, ya elēḁ aganaicēñi jēnei iḁijan ḁa erēmote. seicu, igatēḁaiceo egworēb yaḁo marldwan.
- ²³elēḁ gēlēḁḁu nēḁēmeiḁi ḁa, ḁen ḁaḁḁera, agaḁ ebai gaḁḁera na guḁḁerwato eḁen. ḁen ḁanḁa agudēḁerwato eḁen ḁētefr iganānaicia lanḁe lwaiña ḁa ḁḁḁrēmote. ēntu eḁaḁḁera nano ḁelēḁ gēlaḁḁa.

- 24orn ebai igi ganeinu jonei yento nəjela cum nəjəta, ya eləj igaliŋetəja. agaŋ eđa gabŋwanəno ejen ŋaŋgi agwanda laŋge agero agələwada, na agarreidia laŋge agero agaldaldədia alo.
- 25igidəŋalo na igabəto neləbəce jonei ilaŋəja iduđa. seicu jonei ilaŋəja fisi.
- 26eləj gələŋəju nəjəmuŋəbiti ejen nəjəta, agaŋ ebai geicia na gaiŋəlaŋəno. agaliŋetə ta igwanda laŋge igero igələwada na igarreidia laŋge igero igaldaldədia alo.
- 27ntia ŋen ŋaŋəra ndə aganaico leđa jonei iləŋəni ildi lertə banki, ta ndə igetə eneini jonei iləŋəni yaŋəjeinu aten.
- 28nəjeiti leđa ildi laŋurwa twaiŋ ta, maŋəmar jonei ŋanaice eđa igi gertə jonei ređ.
- 29ŋen ŋanta eđa gertə laŋge giđ aŋəlneini ləməŋ təj na giđ aŋəlertə lwaiŋa, orn eđa gero laŋge, waŋge gətəfr gələŋəju giđ aŋəmeini.
- 30əuwətr ebai igi gero ŋeniano iŋəŋəm ndəuwər. đara na đəsata ejađ lid əlfetə tu.
- 31ndə idia gələđa giđ aŋəla ejaŋrwa ŋələŋəju məlaiyəkaiya gənəju giđ aŋəŋə nal kurs ijaŋrwa iləŋəju.
- 32na ŋələje pređ ŋalo ŋetəŋetəo ŋiđ aŋəreidəni ŋu nəiŋua. na gənəju giđ aŋələndədiano ŋen ŋarno eđa gəsia đwala gəndədo yaŋalano oŋoiya.
- 33na gənəju giđ aŋəŋi yaŋala ndəj đəŋaiceba na oŋo ndəj đəŋabur.
- 34orn eləj giđ aŋəlwəŋəti leđa ləŋələje ildi lafo ndəj đəŋaiceba ta, ya leđa ləpapa gələŋəni ŋaŋgi ŋagabuŋəntu, elar ŋertə ŋələje iŋi ŋəŋəŋənde liga alo yidəniau.
- 35ŋen ŋanta igafə igaiəoiŋa na ŋaganaiceəni ŋəsa. na aŋal gariŋi na ŋaganaiceəni niŋi. igafə ilia na ŋagənəciŋi eneŋa enalo.
- 36igafə məŋəməŋəŋ nəŋaiŋəŋi ndrena nano. igafə igwuma nəŋəla nəŋaiŋəŋəwane. igafə isijən nəŋaiŋəŋə nano.
- 37orn leđa ildi luđərwəto ejen lid əlmuŋəbiti ejen alaŋa, ya eləj, ŋagaseicəja agaicoiŋa nəŋəŋənaice ŋəsa ndoŋəŋa? na aŋal garrəja nəŋəŋənaice đəŋia ndoŋəŋa?
- 38na ŋagaseicəja agaŋ ilia nəŋəŋəŋəci eneŋa ndoŋəŋa? na agafə məŋəməŋəŋə nəŋəŋəŋi ndrena nano ndoŋəŋa?
- 39na ŋagaseicəja agwuma walla agafə isijən nəŋəŋəŋə nano ndoŋəŋa?
- 40eləj giđ aŋəluŋəbiti ejen aŋəleiti ta, đəŋam igəndəlwaŋəŋia ndə ŋagaməđəto eđa gənəj gəta elorəba ildi əlləŋəni, ŋagaməđəŋi.
- 41orn gənəju giđ aŋəlwəŋəti leđa ildi lafo ndəj đəŋabur ta, ŋgaŋəŋə nano ya leđa labuŋənu alo yisia yəbəŋəbətə isi yəđəŋəntu ŋen ŋanta setəŋ na məlaiyəka iləŋəju.
- 42ŋen ŋanta igafə igaiəoiŋa nəŋertə ŋagaiŋənaicea ŋəsa. igafə aŋal gariŋi nəŋertə ŋagaiŋənaice niŋi.

⁴³igafu igafu ilia nãneru nãgafinãci enera enalo. igafu mafeafe nãneru nãgafinãci ndrena nano. igafu igwuma na igafu isijon nãneru nãgafinãta nano.

⁴⁴na lenonulu cum lid almuabi enen alata, ya elon, nanda nãgaseicona agaicoina walla anjal garrana walla agafu ilia walla agafu mafeafe ndrena nerona nano, walla agwuma walla isijon ndonera, nãneru nãgafinãta ?

⁴⁵orn genonu gid anluabi enen anata, detam igendelwaraia ta, nen nanta nãgero nãgafinãta efa gonon gata eleda ildi nãgero nãgafinãta.

⁴⁶lenonulu lid alate alenti edakeme dababate orn leda ildi ludarwato enen lid alenti edamotia dababate.

matia 26

¹ndu yesu gabarandeto nen ini pred genonu nãneru talamis ileronu ta,

²nãgalineto ta dsa daberna al fissa did adafete ndu noman nãgafu nãrijan na idia gelefa gid anoneidoni ta anerinoni iduri.

³iliga lakel nelon nekana na leda lotra larraido era nano gelon gotra gekana gubernia giyafa,

⁴talwataido ta alendi yesu nafana na almarine.

⁵orn ldata, gerta iliga ledsa nen nanta angaica leda lid alwode nabara alondogear.

⁶ndu yesu gafu alo ibetani egera gasiman igi gafu gagero

⁷wuji gonon garabwa nãneru nano nela elwandr lidonu larno nara, nela nemwada gainela kain, nwaina iliano kain. wuji nãneraice yesu nenda ndu genonu gafu gasa.

⁸ndu talamis yaseicu tia niyocitano kain niyata, gafe nela nagirnia?

⁹nela ini narwadata nilidonu al gorus ywaina na al gorus yananeinu leda ildi laro labai.

¹⁰yesu nãgalinete nen enen nãneru ta, nãgafinãci wuji egare efa? genonu gitini nen narara kain.

¹¹nãgafu ledala ildi laro labai nãgafinãlda jaica jaica orn igenoni legerr legafiar jaica jaica.

¹²ndu wuji garaico nela ini narono ileroni genonu gidu tia ta anãatorate hope nen nanta igwurni.

¹³detam igendelwaraia ta alo pred nen narara neremwa nwalaraniau, nen ini wuji gidu nid nwalarani ta leda almuweldedini.

¹⁴orn efa gonon italamis red nemiãneru erijan igi gubernia yausa iskariyuti nagabeta nelon nano nekana nãneru,

- 15 ñagamedəño ñagaiñənaica wande ndə igəndənaica yesu ? na nələŋ nəmanaice fadda ɛredia girɪjin. fadda yənəŋ yerto gərus ano yarno riyal ɛrɪjan.
- 16 na iliga lakəl nēiñua yausa naŋapwaiñe liga ta aŋəmaunaide.
- 17 iloman laɾnda ləḏəsa aicəba gaicəfa taləmis niyeta yesu nano niyata, agwonata ñaŋɛrəti ḏəsalo ŋga, idi ḏəbernia al fissa?
- 18 gənəŋu nəŋəleitɪ ta mbər irnuŋ goɾra maji nano ñamalwaɾəti ta eḏa gəbərrəŋaidia ŋen gaɾa liga ləɾəntiñi lafo twaiñ. ñagasa al fissa taləmisya iləɾəñi egɾa gəlaɾəŋa.
- 19 taləmis yiḏu ŋen ŋarno yesu gwalwaɾətəlo niyəri ḏəsa ḏal lissa.
- 20 na uləŋgi gənəŋu lɔaɾəŋe alo ta alase taləmisya reḏ nemiñe ɛrɪjan.
- 21 ndə lafo lasa gənəŋu nəŋata, ḏetam igəndəlwaɾətɪa ta eḏa gunto eñəŋ gid aŋaiñənaide.
- 22 na yənəŋulu taiywano kaiñ na preḏ niyəmeɾəḏe, ya eləŋ igaber igid eŋanaide, gerta fəɾtia?
- 23 gənəŋu nəŋəlurəbitɪ eŋen nəŋata, eḏa igi ñagəldəgənəcia raŋ iləmbolua gənəŋu gid aŋaiñənaide.
- 24 idia gələḏa gamiña ŋen ŋarno ŋəwərdənu iŋu orn eḏa gid aŋəneini ŋen ŋubwa igi ganaidia idia gələḏa. gəbanta ŋen ŋaŋəra ta maji gakəl gero gələŋəni.
- 25 yausa, gənəŋu igi ganaidəma nəŋəmeɾəḏe, ya eləŋ igi gəbərrəŋaidia ŋen, igaber igid eŋanaide, gerta fəɾtia? yesu nəŋəmeitɪ ta, ndo agidi ŋaiñənaidd.
- 26 na ŋen laso yesu gamo aicəba nəŋəbuŋti nəŋgere nəŋənaice taləmis iləɾəŋu nəŋata, mər ñase igi gaɾ aŋəno iləɾəñi.
- 27 na nəŋəme al finjan nəŋərtɪ rəmwa nano nəŋəlnaice nəŋata, tər, ñaŋ preḏ.
- 28 ŋen ŋanta isi yaɾo ŋəfəni ŋələɾəñi iŋi ŋəbendia ḏərreidia ŋen alo ḏərəmwa iŋi ŋid aŋirwini ŋen ŋanta leḏa lwaiña ta ŋen eŋen ŋeicia aŋgeini.
- 29 igəndəlwaɾətɪa ta igaber igətɪa ŋawa iŋi ŋəlidia lera təŋ ŋen loman laməlu ildi ləgidr alutr təŋ eŋələŋe ŋəpapa gələɾəñi.
- 30 ndə laləŋo ŋaləŋa ldamiñe ldabəta naiyən isetun.
- 31 orn yesu nəŋəleitɪ ta, ñaŋ preḏ ñagidi ñaiñətəḏe ḏiñəḏi uləŋgi, ŋen ŋanta ŋen ŋəwərdənu, igidi yəupwi eḏa gəsi yaŋala na yaŋala yid ailaldəḏəni.
- 32 orn ndə igatndinu igidi endəbwarəḏate alo ijalil.
- 33 butrus nəŋəmuɾəbitɪ eŋen nəŋata, ndə leḏa preḏ laŋatəḏa orn igənəñi igaber igidi eŋatəḏe kwai kwai
- 34 yesu nəŋəmeitɪ ta ḏetam igəŋwalwaɾətɪa, ḏiñəḏi agidi ŋaiñabəlaice ñoman ñirɪjin ŋen ḏwata ḏaməlu ḏabara.

- 35 butrus nəjəmeiti ta, ndə ləgabaiya orn igaber igid eḡabəlaiee. na tələnis pred niyata tia cum.
- 36 orn yesu leṭəlda alo ibernia jaḡsimani nəḡəlwəṭəti tələmis ta, tərḡr əli nən igabəta alo yakəl ta eṭurti rəmwa
- 37 neḡəmame butrus na lidia liṭijan ləsabdi tərḡwano kaiñ nəḡərde kaiñ.
- 38 nəḡəleiti ta, usila gəlṭərəni gwana kaiñ ta aḡgaica igabaiya. tərḡr əli alapr səndua.
- 39 na gənəḡu nəgabəta nēiñua aten nəḡwodəñiti alo nəḡəṭurti rəmwa nəḡata, papa, ndə aḡəwəḡata miñeicəni fmjan isi eḡen ḡubwa kaiñ. orn ḡḡitu nən aḡidəni iḡi aḡwonata gerta nən igwonata.
- 40 orn nəḡoṭəbate tələmis nano iṭijin nəḡəlfidi yandro nəḡeiti butrus ta, ñagero ñaḡəwəḡatia ləḡapr səndua tia eḡəñin yento?
- 41 apr səndua ñaṭurti rəmwa ta ñerte ñaḡabirndəini. deṭam usila gṭṭəḡiaḡəno orn aḡəno yəbia.
- 42 orn gənəḡu nəgabəla təḡ nəḡəṭurti rəmwa nəḡata, papa ndə finjan isi yaber yaṭəwəḡatia yamiña illi ndə igətia, ḡḡitu nən aḡwonata aḡidəni.
- 43 nəḡela nəḡəlfidi yandro təḡ nən ḡanta isi esen yiniano.
- 44 orn nəḡəḡḡiti nəḡəlo miñe təḡ nəḡəṭurti rəmwa təḡ nəḡəlwəṭe nən ḡarno ḡananəḡ.
- 45 orn nəḡəta tələmis nano təḡ nəḡəleiti ta, andrr məldin ñamiñəniano. seidr, liga lafo ṭwain na idia gəleḡa ganeidəni eraḡ rəleḡa leicia.
- 46 twoḡr aṭr. seicr gənəḡu igi gaiñənaidia gəfo ṭwain.
- 47 nən yesu gwaṭwata məldin yausa, eḡa gənəḡ iṭaləmis reḡ nemiñe eṭijan, gənəḡu leṭo leḡala lwaiña ildi lerto yoperre na ḡəfra. lənəḡulu leṭo inələḡ nəkana na eḡeḡa loṭra.
- 48 na gənəḡu igi ganaido yesu ganaico leḡa ḡaməla nəḡata, gənəḡu igi igidi emwṭwṭe eñiñua egworəb, fəḡu. eñdəmar.
- 49 na yausa geṭo yesu nano taltal nəḡata, eləḡ igi gəbṭṭəḡaidia nən bəṭau, nəḡəmwṭwṭe eñiñua egworəb.
- 50 yesu nəḡəmeiti ta, oraiñ, aḡeṭo eḡen ḡəwənde? orn leḡa ldeḡa ldəməṭi raḡ nano ldəməndi.
- 51 eḡa gənəḡ eḡeḡa ildi lafo yesu ḡəla nəḡwale ḡaḡ ḡəḡṭəḡu nəḡuṭədi ḡoperre nəḡubəti ebai gələḡ goṭra gəkana nəḡəmaṭəḡate eñəñia alo ilṭṭəḡu.
- 52 na yesu nəḡəmeiti ta, oṭəbaico ḡoperre ḡəḡəḡa igṭṭrua nən ḡanta leḡa pred ildi ləmama yoperre lənəḡulu lid alṭiñəni yoperreya.
- 53 ñaḡata ta igaber igəwəḡata igabəṭədia papa gəlṭərəni na taltal gənəḡu gid aḡaiñəḡeiti məlaiyəka ywaiña kaiñ yamiñaṭo lijun reḡ nalo eṭijan?

- 54 orn ndə igëbədiə tīa nēn nīd̄ aṇṇiñadeini tau iñi nḡwërdənu egadam gəramwa igi gəbata ta d̄etam nēn iñi nīd̄ aṇfete?
- 55 iliga ildi yesu nəñeiti leda ta, ñageṭo ta ñaiñēndi yoperreya na nḡfraṇa garno ñagagea oṭom? igaṇa igal ekəl ñoman preḡ niyërrəñaiṇe leda nēn na ñagero ñagaiñēndi.
- 56 nēn iñi nḡafo preḡ ta nēn al anbiya yawërd̄u aṇṇiñadeini. orn taləmis preḡ nemaṭade niyobəde.
- 57 leda ldēndi yesu ldəmamate eṭa geləṇ goṭra gəkana gəbernia giyafa. na leda ildi ləbërrəñaidiə nēn ḡal ganun na leda loṭra lafo larraido alo yakəl.
- 58 orn butrus taṇəmateṭo nwaldəṇ nḡarəmate eṭa nano geləṇ goṭra gəkana nḡñēnti eṭalo ldəṭaṇalo ledala ta aṇḡseici nēn.
- 59 nələṇ nəkana na nələṇ preḡ ini nararraidiə ldəpwaiñe leda ildi aləsəki yesu nēṇṇa nḡṇaṭəwen ta alaṭəwadəṭe lamaṭiñi.
- 60 na leda lwaiñi ldəleṭa nano ḡaməḡataḡa ḡəṇaṭəwen orn nələṇ nero nafida nēn ḡənəṇ. orn leda liṭijan ldela ndurtu ldata,
- 61 eḡa igi gata ta gaṭəwadata gagera al ekəl irəmwa orn iñoman ñiṭijin gid̄ aṇwaḡe.
- 62 eləṇ goṭra gəkana nḡḡətwode nḡṇata, agaber agoṭəbaica eṇen ḡənəṇ ? leda lamama nēn ḡaṇagea eḡa?
- 63 orn yesu taṇəbwaiño ḡəma. na eləṇ goṭra gəkana nḡḡəmeiti ta, igaṇeṭədiə kaiñ rəmwarə irri raməṭiə ta agəndəlwaṭəṭiə ndə agaṭ al masiya, idia gəramwa.
- 64 yesu nḡḡəmeiti ta, ñagwalwaṭo d̄etam. igaṭo tīa. orn igəndəlwaṭəṭiə ta, ḡiñəḡi nəiñua ñagidi ñaseici idia gələḡa taṇṇaṇalo ndəṇ ḡaṇaiceba ḡəramwa irri rertə ḡabəṭa aṇela isbworua yelo.
- 65 orn eləṇ goṭra gəkana nḡḡandəde erena gəlṇṇəṇu nḡṇata, gənəṇu gwalwaṭo nēn ḡəramwa ḡeicia. nēn ḡaṇtau ləgwonaṭar ləgəbertiar nēn ḡwomən ḡamagea? ḡiñəḡi ñagano nēn ḡeicia ḡəlṇṇəṇu.
- 66 ñagaṭau? leda ldəmuṭəbiti eṇen ldata ta aṇṇiñəni.
- 67 orn lənəṇulu ldəmaḡatabəṭe isiano ldəmarice ḡəṭəṭəbianṇa na ləmaṭan ldəməupwi ndreḡena,
- 68 ldata, ya masiya lwaṭəṭənde esandəldi laṇəupwa?
- 69 butrus gafo gaṇaṇa ndəuwər eṭalo. na ḡere ḡənəṇ iñi ḡidu ḡəməṭria nḡḡəmeṭa nano nḡṇata, aganəṇa cum ñagafo yesuga igi geṭo alo ijalil.
- 70 orn butrus nḡḡəməbəlaice leda nəiñua preḡ nḡṇata, igaijəba nēn agwalwaṭo.
- 71 na ḡere ḡwomən nḡḡəməseici ndə gabəṭo igəuwər nḡḡəleiti leda ildi lafo tu ta, eḡa igi cum lafo yesuga galo inasiraṭ.
- 72 butrus nḡḡəməbəlaice təṇ ḡaləfiada nḡṇata, igaijəba eḡa gakəl.

⁷³orn aten leđa ildi laṭurwa ṭwaiñ ldela ldeiti buṭrus ṭa, deṭam agaṭ eđa gənəḡ iḡulu ḡen ḡanta ole gəlaṭəḡa gaḡidia agəleḡinu.

⁷⁴gənəḡu nəḡəlwəṭe kaiñ ṭa rəmwa arəmakaḡe ndə gwalwəṭa ḡaṭəwen, nəḡaləfe nəḡaṭa, igaijəba eđa gəkəl.

⁷⁵na taltal dṭwəṭa ṭadaro na buṭrus nəḡələldəḡədeini eḡen ḡəyesu ndə galwəṭəṭəma ṭa, agidi ḡaiñəbəlaice ñoman ñiriḡin ḡen dṭwəṭa dṭaməlu dṭabara. orn nəḡəmiñe ṭaḡaro kaiñ.

matṭa 27

¹na ulaldiṭano ram nələḡ pred nəkana na leđa loṭra talṭwataido lagea yesu ṭa almaṭiñe.

²na lənəḡulu ldəmakase ldəmage ldəmanaice biləṭus igi gaṭ eleḡ goṭra.

³orn yausa igi ganaido yesu, ndə gaseicu ṭa yesu gəkəməni nəḡiḡiti ḡen ḡələṭəḡu ḡeicia nəḡuṭəbiti nələḡ nəkana na leđa loṭra fadda ereḡia giṭijin,

⁴nəḡaṭa, igidu ḡen ḡeicia ndə iganaido eđa gudərwəṭo eḡen. orn nələḡ naṭa ñagerto ḡen ḡantaṭu ñagananda? ləḡeto ḡen iḡi aganəḡa.

⁵gənəḡu nəḡəuwəṭi al gərus igal ekəl nəḡamiñe nəgabəla nəḡəṭiñəni darda bəṭan.

⁶nələḡ nəkana nəme al gərus naṭa, ḡen ḡal ganun ḡaṭa ṭa ḡen ḡafo mənna ləgəbenciār al gərus egworəb igal ekəl ḡen ḡanta yaṭo dilaḡa dəḡəfəni.

⁷nəṭwataido orn niyilidi gi geḡa igi gəlata ṭa aḡəṭe alo erel rələḡa laṭ ilia

⁸ḡen ḡaṭia alo yakəl ibernia gi gəḡəfəni diñədi məldin.

⁹orn ḡen ḡəṭiñadeinu iḡi ḡwalwəṭənu nabiya irəmiya ndə gaṭa, lənəḡulu ldame fadda ereḡia giṭijin, filia yeḡa igi ilia yəṭəṭərna igi leđa ləmaṭan ləlidia lisrayil ləṭəṭəma ilia,

¹⁰na lənəḡulu ldənaide al gərus ḡen ḡanta gi geḡa igi gəlata, ḡen ḡarno eləḡ rəmwa ralwəṭiñi.

¹¹yesu nəḡidəni gaṭurwa eləḡ nəiñua goṭra na eləḡ nəḡəmeṭəde nəḡaṭa, agaṭ eləḡ gal yawud ? yesu nəḡaṭa agwalwəṭo deṭam.

¹²liga nələḡ nəkana na leđa loṭra ṭalmasəku yesu gero gəluṭəbitia eḡen kwai kwai.

¹³orn biləṭus nəḡəmeiti ta, aḡero aḡəna ḡen iḡi ḡwaiña iḡi leđa lamama ḡaḡagea?

¹⁴orn gənəḡu gero gamuṭəbiti eḡen ḡənəḡ kwai kwai na eləḡ nəḡirəwano kaiñ.

¹⁵ntəli pred iliga ləḡəsa eləḡ goṭra ṭaḡəbəriṭu leđa eđa gənəḡ igi gəndənu isijən igi lənəḡulu lamwonəṭa.

¹⁶iliga lakəl eđa gənəḡ gəndənu isijən gəbernia yesu barabas igi gəgero ḡen kaiñ.

¹⁷ntia ndə leđa larreidənu ldəṭo biləṭus nəḡəleiti ṭa, ñagwonəṭa igəndəbəriṭi esegi, yesu barabas walla yesu igi gəbernia al masiya?

¹⁸ḡen ḡanta gənəḡu galḡeto ṭa lənəḡulu lanaido yesu ḡen ḡanta ləḡiaṭəma ḡen.

- 19ndə bilatus gaṛaṇa nal kurs idakəme wasen gwaḍweiṭəma ɲen nəṇaṭa gertā agəbitia maji gakəl ɲen ɲənəṇ igi guḍərwato eɲen ɲen ɲanta iganeinu ɲen ɲwaiña ɲubwa ḍiñḍi iɲurid ɲen ɲanta ɲu.
- 20orn nələṇ nəkana na leḍa loṭra ldəburgwaḍate leḍa ɬa aləmeṛəḍe barabas na ɬa alṭiñe yesu.
- 21eləṇ nəṇələṛəḍe nəṇate, ñagwonata ɬa igəndəbəriṭi esegi eleḍa ildi liṭijan? leḍa ldata, barabas.
- 22bilatus nəṇələiṭi ɬa, nṭia igidi eṛaicau yesu igi gəbernia al masiya? na leḍa pred ldəmeiṭi ɬa ɲgiṭəma aṇəṭiñəni iduṛi.
- 23eləṇ nəṇələṛəḍe nəṇaṭa, eḍa? gənəṇu gidu wandigi geicia? orn leḍa ɬaṛajaico ole kaiñ ldata, ɲgiṭəma aṇəṭiñəni iduṛi.
- 24ndə bilatus gaseieu ɬa gaber gamaməḍata orn ɬa leḍa lwonata latwoḍa ɲabəṛa gənəṇu nəṇəme ɲawa nəṇwasəni raṇ leḍa nəiñua nəṇaṭa, ɲəfəni ɲeḍa igi guḍərwato eɲen ɲero ɲaiñereḍeṭa. idr ɲen iɲi ñagwonata ñaganəñəṇ.
- 25leḍa pred ldmuṛəbiṭi eɲen ldata, ɲəfəni ɲələṛəṇu ɲafənda nano na ñere nano eñaiñ.
- 26orn gənəṇu gəbəriṭəlo barabas nəṇəpwi yesu ltuala nəṇəmalnaice ɬa aṇəṭiñəni iduṛi.
- 27askari yeləṇ goṭra niyamamate yesu eṛa geləṇ goṭra niyərareidi askari yəṭənu ywaiña yamagea.
- 28niyəmamiñeici ndrena nano pred niyəmṛi erena nano gore,
- 29nemeḍeidi ri newate niyəmṛi nenda, niyəṛi pəṭwapəṭwa eḍaṇ ḍələṛəṇu ḍaṇaicəba. nemokwoḍiñəṭi ndrīa nalo niyəməḍamice eɲen niyaṭa, bəṭau ya eləṇ gal yawuḍ.
- 30nimadaṭabəṭe nano neme pəṭwapəṭwa niyəmweipi nda.
- 31ndə yaḍamicəma eɲen ḍəge askari niyəmamiñeici erena niyəmṛi ndrena nano nələṛəṇu niyəmame ɬa aiyəmaṛiñe iduṛi.
- 32liga labəla askari yafidu eḍa gənəṇ galo igirəwaniya gəbernia siman, niyəməndi ɬa aṇape ḍuṛi ḍəyesu.
- 33orn ldarəmate alo ibernia galgaḍa, na ɲen iɲi ɲanənu alo yarno bambaña gənda.
- 34na yənəṇulu niyəmanaice ɲawa ɲinəb ɬa aṇəṭi ɲurəgwuḍənu ɲəraṇa ɲeṛe. orn ndə ganaṭo gənəṇu nəṇəneḍe gəṭia.
- 35na askari niyəmṛi iduṛi niyəndəici ɲen ɬa aiyəseici esegi gama wande nṭia niyakarnəḍe ndrena nələṛəṇu,
- 36niyaṛaṇe alo ɬaimaseicu tu.
- 37niyəṛi ɲen ɲəḍəskidia ḍageama ɲəwərḍeinu nduṛi yesu nenda, fəṇu yesu igi gaṛ eləṇ gal yawuḍ.

- 38na iliga lakəl leđa liřijan ildi lařəndom lařiñənəlda. gənəŋ gafo ndəŋ đəŋaicəba na gənəŋ gafo ndəŋ đəŋabur.
- 39leđa ildi lamiño alo yakəl talmadaməcu eřen, taltəsu nərwa,
- 40ldata, aganəŋa nənŋi agata agagera al ekəl na agwada iñoman niřijin, əbərnu bəřan. ndə agar idia gərəmwa, irəwa iduři.
- 41ntia cum nələŋ nəkana talmadaməcu eřen leđala ildi ləbərrəŋaidia nən ŋal ganun na leđala lořra
- 42ldata, gənəŋu gəbərnu leđa lwomən orn gaber gařəwadařa gəbərni bəřan. fəŋu gař eləŋ gisrayil ŋgiřəma aŋirəwi iduři điñəđi na ñagidi ñəndi nən nələřəŋu.
- 43gənəŋu gəndu nən nərəmwa. ŋgiřu rəmwa arəməbəri điñəđi ndə raŋəra nano eřen nələřəŋu, nən nanta gənəŋu gata gař idia gərəmwa.
- 44ntia cum leđa ildi lař ndom ildi laridinəlda nduři, lənəŋulu ldamadamice eřen.
- 45na liga əđəñina yafo iligano nərəm nəŋəndi alo pređ əđəñin yiřijin.
- 46orn garno əđəñin yiřijin yesu nəŋərəjaice ole nəŋata, eli eli lama sabagřani. na nən iŋi nənənu řia, ya rəmwa rələřəñi, ya rəmwa rələřəñi, aganğiřəñi eđa?
- 47ndə ləmařan eleđa ildi lařuru alo yakəl lano, lənəŋulu ldata, gənəŋu gundədu iliya.
- 48eđa gənəŋ nəŋobəde nəŋənəci lifa eřawa ŋinəb iŋi nərē nəŋēři lifa nərəřwarəřwa nəŋəndi řa gənəŋu aŋəři.
- 49leđa lřenu ldata, alseicr ndə iliya giđ aŋela aŋəməbəri.
- 50orn yesu nəŋəlwəře pələlo təŋ nəŋənaiđe usila gələřəŋu.
- 51na erena igəuwər yal ekəl nəŋandədiano pələlo nəŋarəmaře alo na alo niyətəsəni, na ŋwandra nəŋgiri.
- 52rel ndragagidənu na aŋəno eleđa lwaiña lřəre ildi laiyo nituđini.
- 53na nd lamiña erel liga yesu gatwođo, lənəŋulu ldənti alo yursalim ldamiñiři leđa lwaiña.
- 54na eləŋ gaskari na leđa ildi lařəlda larəmořwa yesu ldəseici alo yətəsənu na nən iŋi nəfo, ldidəñiřalo kaiñ ldata, đəřam maji igi gař idia gərəmwa.
- 55liři lwaiña řrlda řaləseicu nwaldaŋ, ildi lafo lařəto yesu alo ijalil řalmico.
- 56na miriam galo imajđaliya na miriam ləŋgen gəyagub na gəyusəř na ləŋgen gəlidiā ləsabdi lafo liřul.
- 57eđa gafo gənəŋ gař eləŋ igi gərto ləŋge lwaiña galo yaraməřimadiya, gəbernia yusəř igi gənəŋu řaŋəřəto yesu.
- 58na uləŋgi erregano gənəŋu nəgabəřa biləřus nano nəŋəmeřəde aŋəno iyəsu. biləřus nəŋəlwəře řa gənəŋu aŋəneini aŋəno.

- ⁵⁹yusəf nəḡəme aḡəno nəḡəməndeici erenaga gəmutiaḡəno gatəre
- ⁶⁰nəḡəṛi eḡel ḡələṛəḡu ḡəmaiḡən idi gənəḡu gwuru egəbwa na gənəḡu nəḡəṭwəḡe lwandra alo loṛra nəḡəṛi ḡəl nəiḡua, orn gabəla.
- ⁶¹miriam gəmajḡaliya na miriam gwomən lafo tu laṛaḡa alo ḡəl nəiḡua.
- ⁶²ndə loman lakəl ləḡgaṭo ildi leḡa lal yawuḡ laṭoṛaṭau ḡən ḡəḡəsa, nələḡ nəkana na al farisiyin ldarraide ldəro bilatʉs nano
- ⁶³ldata, ya eləḡ ḡagələldəḡəḡeinu ta eḡa gakəl gaṛ aḡəna gwalwaṛo ḡən gaməṭo məldin nəḡaṭa ta, ndə ḡoman ḡaṛo ḡiṛijin giḡ aḡəṭwəḡe.
- ⁶⁴ḡən ḡafəṭia lwaṛo ḡən ta ḡəl ḡoba aḡəldandəni ḡope ḡoman ḡiṛijin ḡən ḡaṅṭa aḡgaica ṭaləmis iləṛəḡu yiḡ aiyela aiyəmaḡgeici aiyəlwaṛəṭi leḡa ta, gənəḡu gatwəḡo eḡəṛaiḡ. nṭia ḡaḡəna ḡəndurṭu ḡiḡ aḡəciṭi kaiḡ ḡamiḡaṭo ḡaḡəna ḡananəḡ.
- ⁶⁵bilatʉs nəḡəleiṭi ta ḡagəṛto askari ta aiyəre aiyəṛəṃəṭe ḡəl. mbər ḡaldandə. ḡagalijəṭo ḡən.
- ⁶⁶lənəḡulu ldabəla ldəḡwəṭe askari isi niyakase lwandra, nṭia yaldandʉ ḡəl.

matṭa 28

- ¹loman laḡgaṭo ləḡəmiḡəniəno na iloman lənəiḡua igusbua ulaldiṭano bərni bərnia miriam galo imajḡaliya na miriam gwomən ldabəla ta aləseici ḡəl ḡoba.
- ²orn alo yafo yəṭəsənu kaiḡ, ḡən ḡaṅṭa məlaiyəka ḡələḡ rəṃwa ḡirəwu elo. ḡənəḡu ḡəṭo ndəḡgeici lwandra eḡel ṭaḡəndaḡo.
- ³ḡənəḡu ḡarno rəṃwa rasa na erena gələṛəḡu nabəjo nawadialo.
- ⁴askari isi yarəṃəṭwa ḡəl ṭaiyəgəḡiaḡəno ḡəḡaiḡəḡa ḡən ḡaṅṭa ḡu, niyarnəṭe leḡa ildi laiyo.
- ⁵na məlaiyəka ndəlwaṛəṭi liji ṭrlda ta, ḡerṭe ḡagidəḡalo. igalijəṭo ta ḡagapwaiḡa yesu igi gəṛiḡənu iduṛi.
- ⁶gənəḡu gero əli ḡən ḡaṅṭa gatwəḡo ḡən ḡarno gwalwaṛo. elar ḡaseici alo isi gənəḡu gandrau,
- ⁷orn mbər taltal ḡalwaṛəṭi ṭaləmis iləṛəḡu ta, gənəḡu gatwəḡo eḡəṛaiḡ na giḡ aḡələbwarəḡəṭe alo ijalil. yənəḡulu yiḡ aiyəṃaseici tu.
- ⁸lənəḡulu ldəḡgaṭe ḡəl taltal ḡəḡaiḡəḡa na ḡaḡəraḡa nano kaiḡ ldəbəḡe ta aləlwaṛəṭi ṭaləmis iləṛəḡu.
- ⁹na yesu ldopəḡaidəlda nəḡaṭa, bəṭrau. lənəḡulu ldela ldəṃəndi rəṃanəḡa, ldəṃudijəṭialo.
- ¹⁰orn yesu nəḡəleiṭi ta, ḡerṭe ḡagidəḡalo. mbər ḡalwaṛəṭi lorlḡaiḡ ta aṭe alo ijalil na lənəḡulu liḡ aləḡəseici tu.

- ¹¹liga liji ɾrlda lafo eɗaɗ askari yəmaɗan isi yarəmoɗo ɗel niyənti irnuɗ goɾra niyəlwaxətɪ nələɗ nəkana ɗen preɗ inji ɗafo.
- ¹²nənəɗulu narraido leɗala loɾra ɗaxwataido. Idənaice askari gərus ywaiña kaiñ, ɗa aiyabəlaice,
- ¹³lɗaxa, lwaɾ ɗa ɗaləmis ilɛɾɗu yeto niyəmaɗgeici, ñagandro.
- ¹⁴na ndə eləɗ goɾra gəna ɗen inji ñagidi ñamaburgwaxəici nɗia ñagidi ñəndidi ñerte ñagaxəɗia.
- ¹⁵yənəɗulu niyəmame al gərus niyidi ɗen ywalwaxənu. na ɗen inji ɗidənu ɗələɗinu ɗurri eleda lal yawuɗ diñədi məldin.
- ¹⁶orn ɗaləmis reɗ nemiñe yento niyabəɗa alo ijalil naiyən isi yesu gafo gwalwaxətəlo.
- ¹⁷ndə yənəɗulu yaseieəma niyəmukwudiñətialo. orn yəmaɗan niyerte yəbendia ɗen məldin.
- ¹⁸yesu nəɗela nəɗələlwaxətɪ nəɗaxa, iganeinu ɗələɗe preɗ elo na alo.
- ¹⁹ɗen ɗafətɪa mbər alo preɗ ñərrəɗaice leɗa preɗ ɗen na ñəlnanaice mamudɪya irəɗga gəɗaxa na gidia na gusila gatəɾe,
- ²⁰ñələrrəɗaice ɗen ɗa alidi ɗen preɗ igwalwaxətənde. na seicɾ ləgəfiar jaica alo aiyuməndəɗeini.

margus

margus 1

- 1 fənen inji nənəra iyēsu masiya igi gaṛ idia gərəmwa.
- 2 nən inji nətwoḍo garno nəwərdənu egadam gənabi isaiya igi gərrənaiḍu nən nərəmwa ta, seiḍu igadwata eḍa nən nēiñua gerto nən nəlṛəñi igi gid aṇatoṛate ḍad nən nēiñua.
- 3 ole geḍa gənəḡ gwaṛwata pələlo eḍəñwa nənəta, toṛatr ḍad ḍeləḡ. idr raḍ rəlṛəḡu ruḍərwato.
- 4 fəyuanna al mamudan igi gəfo eḍəñwa gwaṛwatitia leḍa ta aləḡiti nən eḡen nēicia alnaneini mamudiya ndə ləḡgəḍeinu nən eḡen nēicia, ldoṛəbaṛte rəmwa nano.
- 5 na leḍa lalo preḍ iyudiya na lalo yursalim lamiño ldəmeṛa nano na gənəḡu gananaicəlo mamudiya idəbarlda ḍəbernia urḍun ndə lamiño nən eḡen nēicia.
- 6 yuanna gṛənu erena nano igi gidənu walaga gəḍəuri nənəndəni ḍərnadano egweya, taḡaso yama na lai leḍəñwa.
- 7 gənəḡu gaṛa, eḍa igi goṛatiñi gid aṇəñela ndurṛu, na igero igarəjadata eḡen ta igamamiñeicia ndəbina erəmanəḡ rəlṛəḡu.
- 8 igənəñi iganaicənde mamudiya nənəḡa orn gənəḡu gid aṇəndənaiee mamudiya usilaga gatəṛe.
- 9 iliga lakəl yesu nənətwoḍe alo inasiraṛ alo ijalil nənəla na yuanna nənəmanaice mamudiya idəbarlda ḍəbernia urḍun.
- 10 na ndə nənəmiñe eḡau nənəseici ltunḡa landəḍiano na usila gatəṛe girəwutəma nano garno bəldugur.
- 11 na ole geṛo elo nənəta, agaṛ idia gəlṛəñi gubwaniya, iganəṛtiaḡa nano kaiñ.
- 12 orn usila nənəmamate eḍəñwa,
- 13 na gənəḡu gəfo eḍəñwa ḍwalada ḍeḍəñwa ñoman ereḍia marldwan na seṛan nimirndeiei. na mələiyəka niyamaremoṛe.
- 14 ndə liga lanḡato ildi yuanna gəfo gəndənu, orn yesu nəgabəṛta alo ijalil nənərrənəice leḍa nən nənəra nərəmwa,
- 15 nənəta, liga ildi lṛənu leṛo ḍəge, na nələḡe nərəmwa nəfo twaiñ. nḡitr nən eḡalo nēicia ñoṛəbaṛte rəmwa nano ñəndi nən nənəra nərəmwa.
- 16 ndə yesu gəfo gəbarlda ḍəbarlda nano ḍoṛa ḍəbernia al bar ijalil nənəseici siman na andərawus orəba gəsiman ləuwəṛa yar igal bar nən nənəta ləbekendia ləmme.
- 17 yesu nənəleiṛi ta, elar ñaiñətete na igidi yəndidi ta ñagidi ñəndi leḍa nən.
- 18 na lənəḡulu lanḡitu yar esen taltal ldəmatete.

- ¹⁹ndə gaburgwaɗaɗo nēiñua aten gēnəŋu nəŋəseici yagub, idia gəsabdi na orəba gəlɛrəŋu gəbɛrnia yuanna ildi lafo idəpundr ɗəŋau laɗoɗaɗa yar esen.
- ²⁰na gēnəŋu nəŋəlundəɗi. orn taltal lēnəŋulu ldəŋgiɗi sabdi eɗen lafo idəpundr leɗala ildi liɗəlo ŋəmɛɗria ldamiñe ldəmatɛɗe.
- ²¹na gēnəŋu ldabəla alo ikafranawum na iloman ləɗəmiñə-niano nəŋɛnti imajma nəŋɛrrəŋaice leɗa ŋen.
- ²²leɗa ldirəwano kaiñ ŋen ŋaɗa gēnəŋu gɛrrəŋaiceɗo ŋen garno eɗa gerto ŋələŋe na gerta garno leɗa ildi ləbɛrrəŋaidia ŋen ŋal gamm.
- ²³na eɗa gēni gənəŋ imajma igi gerto usila nano geicia.
- ²⁴na gēnəŋu nəŋarəjaice ole kaiñ nəŋaɗa, agageande eɗa, yesu galo inasiraɗ? ageɗo ɗa ŋəndaməndaɗe? igaliŋeɗo agaɗ esegi, ya eɗa gatəɗe gərəmwa.
- ²⁵yesu gagariñato usila geicia nəŋaɗa, bwaiño ŋəma, ŋamamiñe nano.
- ²⁶usila geicia nəŋauwəɗi maji nəŋarəjaice ole kaiñ nəŋəmamiñe nano.
- ²⁷na leɗa preɗ ldirəwano ldəɗwataide, lɗaɗa, ŋen ŋaɗau? wandigi ŋen iŋi ŋəmaiŋən? ŋen ŋaɗa gēnəŋu gwaɗwatitia nusila neicia ŋələŋeŋa na nənəŋulu ɗanəmanato.
- ²⁸na ŋen iŋi ŋamiño alo preɗ isi yafo alo yakəl ɗwaiñ ijalil.
- ²⁹orn yesu nəŋamiñe imajma ldenti eɗa gəsiman na gandərawus yagubga na yuannaga.
- ³⁰na unin siman gaɗəbwa gwuma, gubwa piɗ aŋəno na lēnəŋulu ldəɗwaɗɗi yesu eŋen ŋəlɛrəŋu.
- ³¹gəŋəŋu nəŋəmɛɗa nano nəŋəmɛndi ɗaŋ nəŋəmatuɗi. na taltal ɗəmwa ndəmamiñe nano na wuji nəŋətwoɗe ɗaŋəɗuɗəɗəntu.
- ³²na erregano ɛɗəñina yəbentiɗa leɗa leɗo yesu nano leɗala preɗ ildi lwuma na ildi lerto nusila nano neicia,
- ³³ldərraide leɗala preɗ lirnəŋ gakəl goɗra eɗa nano.
- ³⁴yesu nəŋeidi leɗa lwaiña ildi lwuma lerto ɗəmwa ɗetəɗeteo nəŋəmiñe nusila neicia leɗa nano lwaiña. gēnəŋu nəŋerte gaŋgiɗia nusila neicia naɗwate ŋen ŋaɗa naliŋeɗəma.
- ³⁵ulalditəno ram bəɗni bəɗnia ŋərəm ŋafo ŋwaiña gēnəŋu nəŋətwoɗe nəŋəmiñe nəgabəɗa eɗəñwa aləsoŋ nəŋəɗurti rəmwa tu.
- ³⁶orn siman na leɗa lafəlda ɗalbapwaiño yesu,
- ³⁷na ldəmafidi ldəmeiti ɗa, leɗa preɗ laŋapwaiña.
- ³⁸orn gēnəŋu nəŋəleiɗi ɗa, aɗr alo yarto irnəŋ gafo ɗwaiñ ɗa yərrəŋaice leɗa ŋen tu cum. fəŋen iŋi igamiñətu ɗa yiɗi ɗia.
- ³⁹na gēnəŋu nəŋɛrrəŋaice leɗa ŋen imajma alo preɗ ijalil nəŋəmiñe nusila leɗa nano neicia.

⁴⁰orn eđa gənəŋ gagəro nəŋəmeŋa nano nəŋəmeŋəde kaiñ nəŋwodīñiŋi ndria nalo ŋu nəiñua nəŋaŋa, ndə agamedəño agaŋəwadaŋa ŋaiñetəŋe.

⁴¹yesu nəŋəmagiatə ŋəbaiya nano nəŋwale đaŋ nəŋəməbərə nəŋaŋa, igamedəño, tətəto.

⁴²na ŋəŋaiñ nəŋəmaŋgate nano taltal nəŋatətəŋe.

⁴³yesu nəŋəmanaice ŋen ŋwondəto nəŋəmađwate taltal nəŋəmeiti ŋa,

⁴⁴gerŋa agwalwaŋətia eđa gənəŋ ŋen iŋi kwai kwai, orn mbu ŋaŋaice kana aŋəno ilaŋəŋa. orn ŋidi đəŋəđənia garno musa gwaŋwatau pənde, ŋa ŋərrəŋaice leđa ŋen ŋa ageidinu.

⁴⁵orn maji nəgabəla taŋəŋwato ŋen ŋəyesu nəŋidi ŋen ŋələŋinu alo ywaiña kaiñ ŋa yesu aŋertə gaŋəwadaŋa gəbentia irnuŋ gənəŋ leđa nəiñua, orn taŋfete eđəñwa. na leđa ldəmeŋa nano lalo pred.

margus 2

¹ndə ñoman ñaŋgato ñəmaŋan yesu nəŋoŋəbətə alo ikafranawum na ŋen ŋənənu ŋa gənəŋu gəfo egera gələŋəŋu.

²orn leđa lwaiña kaiñ ldərraiđe ldundəini eŋalo, alo niyertə lauŋəŋa. na gənəŋu nəŋələlwaŋətia ŋen ŋəŋəməwa.

³na leđa leto ildi marldwan iŋulu lapo eđa gənəŋ al aŋgəremya igi gaijəba aŋənoiya,

⁴orn lənəŋulu lero laŋəwadaŋtia laməŋa nano ŋen ŋaŋta leđa lwaiña, orn ldaŋəŋde uruba eđəpe ldiđi đəŋi lduwirwi maji al aŋgəremya.

⁵ndə yesu gaseicu đonaŋa eđen gənəŋu gwalwaŋətə maji gaijəba aŋənoiya ŋa, oraiñ ŋen ŋələŋəŋa ŋeicia ŋəŋgeinu đəge.

⁶orn leđa ləmaŋan eleda ildi ləbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun lafo taŋəŋo tu, ldukuŋəbəjəđətia eŋen eŋatəŋa eŋen,

⁷ldata, ŋen ŋaŋtau eđa igi gwalwaŋo tia? gənəŋu gwaŋwata ŋen ŋəŋəməwa ŋeicia. eŋe gi gaŋəwadaŋa gəŋgeicia ŋen ŋeicia illi rəməwa runto?

⁸orn yesu nəŋaliŋetə usilaga gələŋəŋu ŋa lənəŋulu lukuŋəbijəđətia eŋen eŋatəŋa nəŋələiti ŋa, ñaguku-ŋəbijəđətia eŋen eŋatəŋa eđa?

⁹ŋen ŋəwande ŋaŋəra ŋa igabata, ŋen ŋələŋəŋa ŋeicia ŋəŋgeinu đəge, walla ŋa igabata, twođo ŋape al aŋgərem elaŋəŋa ŋerlde.

¹⁰orn ŋa ñaliŋetə idia gələđa gerto ŋələŋe alo ŋen ŋaŋta aŋgeiei ŋen ŋeicia, gənəŋu gwalwaŋətə maji gwuma ŋa,

¹¹igaŋələlwaŋətia ŋa, twođo, ŋape al aŋgərem elaŋəŋa ŋoŋəbətə egera.

- 12na maji nəḡətwoḡe nəḡape al aḡgərem elḡḡəḡu nəḡəmiñe leḡa nḡiñua preḡ na lḡnəḡulu preḡ ldirəwano ldənaice rəmwā ḡame lḡḡa, ñagero ñagəseicia wəḡge gəḡəḡ garno ḡia kwai kwai.
- 13yesu nəḡəmiñe təḡ nəḡabəḡa ḡəbarlda nano ḡoḡra. na leḡa lwaiña kaiñ ldəmeḡa nano na gḡnəḡu nəḡəlḡrrəḡaice ḡen.
- 14liga gəberlda gḡnəḡu gaseicu lawi igi gaḡ idia galḡi igi gaḡaḡa alo itulba nəḡəmeiti ḡa, teḡḡi. na lawi nəḡətwoḡe nəḡəmatete.
- 15lomanaḡ yesu gafo gasa egeḡa gəlawi na leḡa lwaiña ildi lamama ḡulba na ildi leicia laso yesu ḡəla na ḡaləmisya ilḡḡəḡu, ḡen ḡanta lwaiña ḡia ḡalmateto.
- 16orn leḡa ildi ləbḡrrəḡaidia ḡen ḡal ganun na al farisiyḡin ldəməseici lasa leḡala ildi latəmeicia ḡulba na ildi leicia ldəlwəḡḡi ḡaləmis ilḡḡəḡu lḡḡa, ḡen ḡantaḡu gḡnəḡu lasa leḡala ildi latəmeicia ḡulba na leḡala leicia?
- 17yḡsu nəḡəne nəḡəleiti ḡa, geḡa leḡa lḡpi ildi lonḡa al akim orn leḡa lwuma. igero igeto ḡa yurundəḡi leḡa ildi luḡərwaḡo eḡen orn leḡa leicia.
- 18na ḡaləmis iyuanna na al farisiyḡin lafo laḡaḡa ḡorwaḡaḡa. nḡia leḡa leḡo yesu nano ldəmeḡəḡe lḡḡa, ḡen ḡantaḡu ḡaləmis iyuanna na ḡaləmis igal farisiyḡin yaḡaḡa ḡorwaḡaḡa orn ḡaləmis ilaḡḡaḡa yaber yḡbəḡdia ḡia?
- 19yesu nəḡəlurəbiḡi eḡen nəḡaḡa, leḡa ildi laḡ rappa leḡa igi gaməḡdia lḡnəḡulu laḡəwəḡaḡa laḡaḡa ḡorwaḡaḡa liga lafəlda? ndə, laber laḡəwəḡaḡa laḡaḡa ḡorwaḡaḡa ea ndə ldəlafo igi gaməḡdia.
- 20orn liga liḡ alela ndə eḡa gaməḡdia giḡ aḡəlomiñəni. iliga lakəl lḡnəḡulu liḡ alḡaḡe ḡorwaḡaḡa.
- 21eḡa gero gəḡəḡ gəma erena gətefr gəmajḡn aḡəbuḡaḡe egəren gaicwəro, ḡen ḡanta erena gəmajḡn giḡ aḡgereḡeḡe orəba alo yoḡra.
- 22nḡia cum eḡa gero gəḡəḡ garaica ḡuru iḡi ḡiḡəḡu majḡn igḡrrua gaicwəro ḡen ḡanta ḡrrua giḡ aḡəndəḡiano na ḡuru na ḡrrua liḡ alaməndəḡəḡni ndəḡ. orn ḡuru iḡi ḡiḡəḡu majḡn ḡarəḡeḡinu igḡrrua gəmajḡn.
- 23na iloman ləḡəmiñəḡiano yesu gafo gəberlda ini na ḡaləmis ilḡḡəḡu neməndiñe ḡwala ḡen yabərlda.
- 24orn al farisiyḡin nimeiti ḡa, seicu. ḡen ḡantaḡu yḡnəḡulu yḡbəḡdia ḡen iḡi ḡḡḡəḡinu iloman ləḡəmiñəḡiano?
- 25gḡnəḡu nəḡəleiti ḡa, ñagero ñagəbḡgəria ḡen iḡi ḡawud giḡu? ndə gḡnəḡu na leḡa ildi lafəlda lero laḡge na laicoiña
- 26gḡnəḡu gḡḡu egeḡa gərəmwā liga abiḡḡar gaḡ eləḡ goḡra gəkana nəḡase aicəba igi gḡḡəḡu rəmwā nḡiñua, nəḡənaice leḡa lafəlda ḡa alase cum. na ḡen ḡḡḡəḡinu ḡa leḡa lasa aicəba igi illi al kana.

²⁷na yesu nəŋəleiti təŋ ʔa, loman ləðəmiñəniāno lidənu ɲen ɲaŋʔa leða na gertə leða lidənu ɲen ɲaŋʔa loman ləðəmiñəniāno.

²⁸ɲen ɲafəʔia idia gələða gaɾ eləŋ gəloman ləðəmiñəniāno cum.

margus 3

¹na yesu nəŋənti imajma təŋ na maji gafo gənəŋ ɗaŋ ɗələɾəŋu ɗaiyaŋəno.

²na leða ldəmarəmoʔe ʔa aləseici ndə gabakeidia maji iloman ləðəmiñəniāno ʔa alməsəki.

³gənəŋu nəŋeiti majiigi ɗaŋ ɗaiyaŋəno ʔa, ʔuru iligano.

⁴nəŋeɾəde leða nəŋaʔa ʔa, ɲen ɲaŋərə ndə eða gəbəðia ɲen ɲaŋərə walla ɲen ɲeicia iloman ləðəmiñəniāno? ɲen ɲaŋərə ndə eða gəbəri ɗaməʔia walla gaɾiña ɗaməʔia? orn ʔaləbwaiño ɲəma.

⁵nəŋəlɲwane pɾeð nəŋəcitəno nəŋwane ɲen ɲaŋʔa nare enen nabɾwaŋəno, nəŋeiti maji ʔa, alwe ɗaŋ. gənəŋu nəŋwale ɗaŋ ndaməʔe.

⁶orn al farisiyin ldamiñe taltal leðala liruɗusiyin ʔalɾwataido ldəmage ʔa almaɾiñe ʔau.

⁷yesu ldəŋgate alo yakəl ʔaləmisya iləɾəŋu ldabəʔa alo idəbarlda nano na leða lwaiña lalo ijəlil na lalo yuɗiya

⁸na lalo yursalim na lalo yaɗumiya na lalo yənəŋ yafo urɗun nəiñua na lalo isur na lalo isiɗa, lənəŋulu ldəmeʔa nano ndə lano ɲen gənəŋu giɗu.

⁹gənəŋu gwalwaɾəʔu ʔaləmis ʔa alməɾəti ɗəpundri ɗəŋau ɲen ɲaŋʔa ɲu ʔa leða alerte lamatərnaidia.

¹⁰ɲen ɲaŋʔa geiɗu leða lwaiña, nʔia leða pɾeð ildi lwuma ldəmatərnaide ʔa almapərre.

¹¹ndə nusila neicia naseieema nəmukwuɗiñəti alo narəjaice ole naʔa, agaɾ idia gərəmwa.

¹²na gənəŋu nəŋələbəriā nano ɗondəʔada ʔa anerte amidi gələŋinu.

¹³rn gənəŋu nəgabəʔa naiyən nəŋundədi leða ildi gəlwonata, na lənəŋulu ldəmeʔa nano.

¹⁴na gənəŋu nəŋote leða reð ldəmiñe liɾijan ʔa alfeʔəlda na ʔa aŋəldwate alərrəŋaice leða ɲen ɲələɾəŋu,

¹⁵na ʔa aŋəlnaice ɲələŋe ʔa almiñe nusila neicia leða nano.

¹⁶gənəŋu goʔo leða reð ldəmiñe liɾijan. fəŋulu siman igi gənəŋu gənəcəma irəŋ gwomən, buɾrus,

¹⁷na yagub idia gəsabdi na yuanna orəba gəyagub ildi gənəŋu gənəcəlo irəŋ gwomən, buwanarjis, ɲen iŋi ɲənənu leða ildi larno rəmwa rəpəniāno,

18na andarawus, na filibus, na bardulamawus, na matta na toma na yagub idia galfi, na taddawus, na siman al ganawiya

19na yausa iskariyuti igi ganaido yesu. na lenonjulu ldabeta era gayesu.

20orn leda ldarraide lwaina kaiñ na liga lero ta yesu na talemis alase.

21nda lonjen na loraba lano nen inji, lenonjulu ldela ta almame nen nanta leda tala ta genonu gar eri.

22leda ildi leberronaidia nen nal ganun ildi leto alo yursalim ldata ta genonu gerto balsabul nano na ta genonu gamiño nusila neicia leda nano habaraja nelonj gonusila neicia.

23genonu nonjolundedi nonjolwaroti enen newujonu nonata, nen nantau setan yamina setan?

24nda leda lonlonje lageadaido enen lonlonje nid anamondedani.

25nda leda legera lageadaido enen, era gaber garwadata gadurwa.

26na nda setan yatwodo yageo setan yenonu egeadaido enen na yaber yarwadata yadurwa, ntia yid aiyamondedani.

27orn eda gero gononj garwadata gabentia era gemaji gwondeto ta anolaldobeje lanje alleronj, illi nda gakaso maji gwondeto ananonj. orn gid anolaldobeje lanje legera geleronj.

28detam igendolwarotia ta, nen pred neicia na nen pred lonlonj nagea ramwa nid angedeini eda ildi lidu,

29orn eda igi gobata nen nusila gatere neicia, genonu gaber gid angedeini nen inji kwai kwai. genonu gidu nen neicia inji nafa berabete.

30yesu gwalwaro tia nen nanta leda lata, genonu gerto usila nano geicia.

31orn lonjen yesu na loraba ldela ldaturi ndeuwər ldadwate eda ta almundedi.

32leda lwaina talraño ldamaditia na lenonjulu ldomalwaroti ta, seieu lonjalo na lorldalo laturwa ndeuwər, lanwonata.

33genonu nonjolubiti enen nonata, esegi gar onna na esandeldi laro lorldain?

34nonjonwane leda ildi laditoma nonata, fonna na lorldain.

35leda pred ildi lebedia nen ramwa ronata lenonjulu laro lorldain na lonjain.

margus 4

1na yesu nonjerronaiice leda nen dobarlda nano dorra ton na leda lwaina larraidoma nano na genonu nonenti idopundr donau idi dafon nonau nonerane alo. na leda pred lafon netendi.

- ²nəjələrrəjaice ɲen ɲwaiña ɲenɲa ɲəwujənu nəjələiti ʔa,
³nər, eða gənəj gabəla ɲen ɲanta aɲabəde ɲworeða.
⁴ndə gabəðəlo ɲəmaʔan nəjəreinalo eðaʔ na ndəfia neto nəloʔe.
⁵ɲəmaʔan nəjəreinalo eɲwandra ðuða ðətefr nəjəbəde taltal ɲen ɲanta ðuða ðətefr.
⁶orn ndə eðəñina yatwoðe nəjəʔəni nəjəmuðiti aɲəno ɲen ɲanta urldia gero.
⁷ɲəmaʔan nəjəreinalo iri orn ri ndratoðe ndrələndi nəjəʔe ɲələɲa.
⁸na ɲəmaʔan nəjəreini alo yaɲəra nəjəbəde nəjələɲe lidia lwaiña. ɲəmaʔan ɲələɲo lidia ereðia girijin na ɲəmaʔan ɲələɲo lidia ereðia ðenəj nalo ereðia gunto na ɲəmaʔan ɲələɲo lidia ereðia reð.
⁹na gənəjənu nəjəʔa, eða gerto nənəñia ʔa aɲəliylene, ɲgitəma aɲəne.
¹⁰ndə gənəjənu gafo aləsoj leða ildi ʔalmateʔo na ʔaləmis reð nemiñe eʔijan ldəmeʔəde eɲen ɲəwujənu.
¹¹gənəjənu nəjələiti ʔa, ɲen ɲaneinənde ʔa ñaliɲeʔe ɲaməʔa ɲəjələɲe ɲərəmwa. orn leða ildi lafo ndəuwər ɲen preð ɲəneinəlo ɲenɲa ɲəwujənu
¹²ʔa aləseici ðeʔam orn alerte ləseica na ʔa alne orn alerte laliɲeʔa, ʔa alerte laɲgitia ɲen eɲen ɲeicia aloʔəbaʔe rəmwa nano aləɲgəðeini ɲen eɲen ɲeicia.
¹³orn nəjələiti ʔa, ñagaijəba ɲen ɲi ɲəwujənu? ɲen ɲantaɲu ñagidi ñaliɲeʔe ɲen ɲwomən ɲəwujənu?
¹⁴eða igi gabəða ɲworeða gənəjənu garno eða gəbərrəjaidia ɲen ɲərəmwa.
¹⁵ɲworeða ɲi ɲareinu alo eðaʔ ɲarno leða ildi lano ɲen orn seʔan nəyela taltal nelmaʔe ɲen ɲi ɲənəjənu enare enen.
¹⁶ntia cum ɲworeða ɲi ɲareinu alo eɲwandra ɲarno leða ildi lano ɲen ldəndi ðaɲəraða nano.
¹⁷orn lero urldia nəjəndi ɲen liga lobəlano na ndə laneinu ɲen ɲinia walla ɲen ɲubwa ɲen ɲanta ɲen ɲərəmwa lənəjulu laɲgitia ɲen taltal.
¹⁸ɲworeða ɲi ɲareinu alo iri ɲarno leða ildi lano ɲen ɲərəmwa orn ðəgərðia ðalo isi,
¹⁹na ðonaʔa ðələɲge lwaiña na ðonaʔa ðəɲen ɲarto ldəndi ɲen ɲərəmwa na ɲen ɲaber ɲələɲa lidia.
²⁰ɲworeða ɲi ɲəreinu alo yaɲəra ɲarno leða ildi lano ɲen ldəndi ldəmame lidia lwaiña eɲen ɲərəmwa. eða gənəjə gəmama leða ereðia girijin na eða gənəjə gəmama leða ereðia ðenəj nalo ereðia gunto na eða gənəjə gəmama leða ereðia reð.
²¹gənəjənu nəjələiti ʔa, lamba lənəjənu egeʔa ʔa aladəʔəʔəbwaʔe ləmbolua nano walla aləʔəni igal aɲərem? gertə ləbəʔəni pələlo?
²²laɲge preð ildi lələbijənu lid alələɲini na laɲge preð ildi lətərnə lid alərrəɲeini.

- 23 ndə eđa gerto nənəñia ƚa aŋəliylene, ŋgıtəma aŋəne.
- 24 nəŋəleiti təŋ ƚa, rəmoƚr ŋen ñagəñna. ñagidi ñaneini laŋge lakilinu ŋen ŋarno ñagakilia laŋge na ñagidi ñaneini laŋge ildi laƚəjeinu egworəb.
- 25 ŋen ŋanta eđa gerto laŋge gənəŋu gid aŋəlneini ləmən təŋ orn eđa gero laŋge, waŋge gətefr gəlɛrəŋu gid aŋəmeini.
- 26 ŋen ŋəŋələŋe ŋərəmwa ŋarno ƚia. eđa gənəŋ gawađa ŋwana iduđa.
- 27 na uləŋgi na eđəñina gənəŋu ƚaŋandro ƚaŋəƚatodo iŋurid. orn ŋwana nəŋaraice nəŋobəde orn eđa nəŋaijəbete ƚa ŋen ŋafo ƚau.
- 28 duđa dərbədia lidia bəŋan, ananoŋ ŋwana ŋəbɛrɛia nəmudi, orn ŋəbəri daba orn aŋəƚisi.
- 29 ndə ŋwana ŋore eđa nəŋəme irtia taltal ŋen ŋanta liga leto lədwanda.
- 30 na gənəŋu nəŋata təŋ, ŋələŋe ŋərəmwa ŋarno wande? ləgəbɛrrəŋaidiar ŋen ŋəlɛrəŋu ŋenŋa ŋəwande ŋəwujənu?
- 31 ŋənəŋu ŋarno ŋəlwa ŋəkardal iŋi ŋərresi kaiñ ŋamiñato ŋəlwa pređ ndə ŋawađənu.
- 32 orn ndə ŋawađənu nəŋobəde nəŋəƚete uƚi goƚra gamiñato nuƚi pređ ini nobəda itəli gunto orn naiye nəŋerte reƚia roƚra ƚa ndəfia nelo naƚəwadaƚa naƚəŋa igusil gəlɛrəŋu.
- 33 gənəŋu gərrəŋaicu leđa ŋen ŋərəmwa ŋenŋa ŋəwujənu ŋarno ƚia, iŋi laƚəwadaƚa lənna.
- 34 gwaƚwatitəlo ŋen ŋərəmwa pređ ŋenŋa ŋəwujənu ikərəŋ orn gərrəŋaieu ƚaləmis ilɛrəŋu ŋen iŋi aləsoŋ.
- 35 na loman lakəl erregano yesu nəŋəlwaƚəti ƚaləmis ƚa, aƚr aluƚədr eđəbarlda dəƚra.
- 36 orn ləŋgiti leđa. gənəŋu gafo idəpundr məldin na yənəŋulu niyənƚi ldabəla. na upundri ywomən yafəlda.
- 37 orn dəbera ndatwode idəbarlda na ŋawa nəŋəupwi dəpundri nəŋənti na dəpundri dafə dundəjeini ŋawano.
- 38 na yesu gandro alo yəndurƚu idəpundr nəŋəndeini erenaga. ƚaləmis nəyəmatudi iŋurid niyata, ya eđa gəbɛrrəŋaidia ŋen agaƚa ŋen ŋəpi ndə ñagabaiya?
- 39 gənəŋu nəŋətwode iŋurid nəŋgariñate dəbera nəŋəlwaƚəti ŋawa ƚa, uƚətu ŋabwaiñe ŋəma. orn dəbera nduƚəti na alo ƚaiyəbwaiño ŋəma.
- 40 orn nəŋeiti ƚaləmis ƚa, ñagidəñalo kaiñ eđa ? ñagero dənata məldin ?
- 41 yənəŋulu yafo yidəñalo kaiñ ƚaiƚwataido ƚa, esegi igi ? ŋen ŋanta dəbera na ŋawa ŋəđəbarlda lənna ŋen ŋəlɛrəŋu.

margus 5

- ¹lənəŋulu lduɾədi eɖəbarlda ɖoɾa ldabəte alo ijadariyin.
- ²ndə lamiño idəpundr taltal maji gənəŋ igi gerto usila nano geicia geto alo erel ldopədaide yesuga.
- ³maji igi gafo alo erel. eɖa gero gənəŋ gaɾəwadaɖa gamakasa məldin uridga eum,
- ⁴ŋen ŋanta ñoman ñwainə leɖa lakasəma uridaga raŋ na rəmanəña orn nəŋəde uridano igi gakasəniya raŋ nəŋgere urida igi gakasəniya rəmanəña. na eɖa gero gənəŋ gerto ŋabəɾa ŋwainə ta gamaləŋədeicia.
- ⁵na jaica jaica eɖəñeɖəñin na uləŋgələŋ gənəŋu gafo naiyən erel taŋarəjaico ole kaiñ taŋgəlnu aŋəno ŋwandraŋa bəɾan.
- ⁶ndə gaseicu yesu nwaldaŋ maji nəŋobəde nəŋəmuɖiñəti alo,
- ⁷nəŋərəjaice ole kaiñ nəŋata, agagiañi eɖa, yesu idia gərəmwa irri roɾa ramiñato lanŋe preɖ? igəŋeɾəɖia rəmwa nəiñua ta ŋerte agaiñənaica ŋen ŋubwa.
- ⁸gwalwaɾo tia ŋen ŋanta yesu gafo galwaɾətəma ta, usila geicia, miño maji nano.
- ⁹na yesu nəŋeɾəde maji nəŋata, agəbernia esegi? maji nəŋəmuɾəbiti eŋen ta, igəbernia aj jes ŋen ŋanta ñagwainə.
- ¹⁰orn nəŋeɾəde yesu kaiñ ta aŋerte gamiña nusila neicia alo yakəl.
- ¹¹na lɾua lafo lwainə ləsa aiyən nano
- ¹²na nusila neicia neɾəde yesu, nata, ɖwaɾənde lɾua nano. ŋgɪtənde ñələnti nano.
- ¹³yesu gaŋgɪtəlo aniɖi tia taltal. na nusila neicia namiño maji nano nənti lɾua nano na lɾua ildi lwainə kaiñ larno aləf eɾijan ldobəde naiyən ldərənti eŋau ŋəɖəbarlda na ŋawa nəŋəlɾiñe.
- ¹⁴orn leɖa ildi ləsi lɾua ldobəde ldəlwaɾəti leɖa lirnuŋ goɾa na lalo preɖ twaiñ ŋen inɪ. leɖa lwainə ldela ta aləseici ŋen inɪ ŋiɖənu.
- ¹⁵lənəŋulu ldeɖa yesu nano ldəseici maji igi gafo gerto nusila nano neicia nwainə gaɾaŋalo gəpi gəɾənu erena nano, na lənəŋulu ldiɖəñitalo kaiñ.
- ¹⁶leɖa lwomən ildi laseicu ŋen inɪ ŋiɖənu ldəlwaɾəti ŋen inɪ ŋiɖəntu maji gerto nusila nano neicia na ŋen ŋəlɾua.
- ¹⁷orn leɖa ldeɾəde yesu kaiñ ta aŋəmiñe alo esen.
- ¹⁸ŋen yesu gəntu idəpundr maji igi gafo gerto nusila nano neicia nəŋəmeɾəde kaiñ ta aldəgəɾe.
- ¹⁹orn yesu ganədo nəŋəmeiɾi ta, oɾəbato egeɾa gəlaɾəŋa na eleɖa əllaɾəŋa ŋələlwaɾəti ŋen inɪ rəmwa riɖəɾiəŋa na ta ragiaɾəŋa ŋəbaiya nano.
- ²⁰na maji nəgəbəla nəŋəlwaɾəti leɖa lalo yal asər almuɖun ŋen yesu giɾəma na lənəŋulu preɖ ldirəwano.

- 21 ndə yesu nənɟərɛdi eɔ̄ɔ̄barlda ɔ̄ɔ̄tra idəpundr ɔ̄ɔ̄ɟau leɔ̄a lwaiña larraidəma nano təɟ. na gənəɟu gafo ɔ̄ɔ̄barlda nano.
- 22 orn maji geto gənəɟ igi gaɔ̄ eləɟ gəmajma gəbernia yairus. ndə maji gaseicu yesu nənəmwodiñəti erəmanəɟ
- 23 nənəmekeɔ̄ɔ̄de kaiñ nənəɟa, ɟere ɟələɔ̄təni ɟarəbwa ɟabaiya. eləɟ ɔ̄a ɟaməɔ̄ri raɟ nano ɔ̄a aɟəpiti na ɔ̄a aɟaməte.
- 24 orn yesu ldabəla majiga na leɔ̄a lwaiña labəɔ̄ɔ̄lda talmupiɔ̄u nano.
- 25 wuji gafo gənəɟ girəwa ɟəfəni jaica, gafo idəbəɔ̄ɔ̄ia nɔ̄təli reɔ̄ nemiñe niɔ̄ɔ̄ɟan.
- 26 gənəɟu gananeinu ɟen ɟwainə ɟubwa igal akim ywainə na gananaicəlo laɟge preɔ̄ əlləɔ̄ɔ̄ɟu, nənəɔ̄te giyaməɟadia, orn gwuma kaiñ gamiñaɔ̄to liga lananoɟ.
- 27 gənəɟu nənəone ɟen ɟəyesu nənəməɔ̄ta ndurɔ̄tu leɔ̄ɔ̄la nənəbəre erena gələɔ̄ɔ̄ɟu.
- 28 ɟen ɟanta gənəɟu gaɔ̄a egare, ndə igəbəro erena gələɔ̄ɔ̄ɟu igidi yeidini.
- 29 orn taltal ɟəfəni nənɟərɛti na wuji nənəliɟete egaɟəno ɔ̄a geidinu.
- 30 na yesu galəɟinnano ɔ̄a ɟabəɔ̄a ɟamiñəma nano ɟəɔ̄eidiə nənəredialo eleɔ̄a nənəɔ̄a, esegi gəbəɔ̄atiñi erena?
- 31 ɔ̄aləmis iləɔ̄ɔ̄ɟu niyəmuɔ̄əbiti eɟen niyəɔ̄a, agaseicia leɔ̄a lwaiña laɔ̄ɔ̄ɔ̄ɟa na ɔ̄alɟatərnaidə na ɟen ɟantəu agəɔ̄a esegi gəbəɔ̄əɟa?
- 32 orn gənəɟu ɔ̄aɟənwanəɔ̄o ɔ̄a aɟəseici esegi gidu ɟen iɟi.
- 33 orn wuji nənəidəñitəlo ɔ̄aɟəɔ̄ɔ̄ɟəno ɟen ɟanta ɟen ɟidəntəma, nənəla nənəmwodəñitə nənəmalwəɔ̄əti ɟen preɔ̄ ɟəɔ̄ɔ̄tam.
- 34 yesu nənəmeitə ɔ̄a, wuji ɔ̄onaɔ̄a ɔ̄əlaɔ̄əɟa ɔ̄eidiəɟa. mbu ɔ̄aɟəraɔ̄a nano.
- 35 ɟen yesu gwaɔ̄wato məldin leɔ̄a leɔ̄o ləməɔ̄an egeɔ̄a geləɟ gəmajma lɔ̄aɔ̄a, ɟere ɟəlaɔ̄əɟa ɟaiyo. ɟen ɟantəu agaicwari eɔ̄a gəbərrəɟaidia ɟen məldin?
- 36 yesu nənəɔ̄te gəlnəɔ̄a, nənəitə eləɟ gəmajma ɔ̄a, ɟerɔ̄te agidəñalo orn əndu ɟen.
- 37 na yesu gero gaɟɟiɔ̄a leɔ̄a labəɔ̄lɔ̄a, illi buɔ̄rus na yagub na yuanna, orəba gəyagub.
- 38 orn ldarəməte eɔ̄a geləɟ gəmajma na gənəɟu ɔ̄aɟəseicu leɔ̄a lamulaɔ̄e nano ɔ̄alirəwa ɟwal isi, ɔ̄aləro pələlo.
- 39 nənəntə nənəələwəɔ̄əti ɔ̄a, ñagarəjaico ole na ñagabara eɔ̄a? ɟere ɟero ɟabaiya, orn ɟandro.
- 40 leɔ̄a ldəməɔ̄aməce eɟen, orn gənəɟu nənələmiñeici ndəuwəɔ̄ preɔ̄ nənəməme eɔ̄en na ləɟgen ləɟere na leɔ̄a ildi lafəlda ldəntə alo isi ɟere ɟandrau.
- 41 orn nənəndi ɟere ɔ̄aɟ nənəmeitə ɔ̄a, ɔ̄alidə gumi, ɟen iɟi ɟanənu, ɟere, twodə.

⁴²orn ɲere iɲi ɲerto n̄t̄li red̄ n̄emiñe niɲijan n̄əɲetwoðe ɲaɲerldo. na taltal leða ldir̄əwano kaiñ.

⁴³yesu n̄əɲəl̄əwəɲəɲi ðond̄əɲəða ɲa alerte lalwəɲəɲia eða gənəɲ ɲen iɲi kwai kwai, n̄əɲələiɲi ɲa alnaice ɲere lalasəni.

margus 6

¹yesu n̄əɲgate alo yakəl ldabəla tən̄gen ɲaləmisya il̄əɲəɲu.

²na iloman ləðəmiñəniāno yesu ḡərr̄əɲaicu leða ɲen imajma. leða lwaiña ildi lanat̄əma ldir̄əwano kaiñ ldata, ḡənəɲu gamo ɲen iɲi ɲga? ɲen ɲant̄au gerto ðaliɲəɲa ɲen n̄əsi ðwaiña ɲia? na ḡənəɲu ɲaɲidu aɲwara cum raɲra r̄əl̄əɲəɲu.

³gert̄a fəɲu igi geicəða, idia ḡəmiriam na orəba ḡəyagub na ḡəyusi na ḡəyauða na ḡəsiman? na gert̄a lorlden ɲr̄lda ñagaf̄əlda? orn l̄ənəɲulu ldəmanēde.

⁴yesu n̄əɲələiɲi ɲa, nabi gananeini ðame alo pred̄ illi tən̄gen na eled̄a ildi laɲo ɲəðurəba na egeɲa ḡəl̄əɲəɲu.

⁵na ḡənəɲu gero gaɲəwadaɲia ḡəb̄ədia aɲwara yənəɲ alo yakəl kwai kwai, illi n̄əɲəɲi leða raɲ nano ləmat̄an ildi lwuma n̄əɲələiði.

⁶orn n̄əɲir̄əwano ɲen ɲant̄a l̄ənəɲulu lero ləbendia ɲen ɲəl̄əɲəɲu. na ḡənəɲu n̄əɲakaldaice alo ywaiña n̄əɲərr̄əɲaice leða ɲen.

⁷orn n̄əɲund̄əði ɲaləmis red̄ nemiñe eɲijan n̄əɲələðwate eɲijan, eɲijan, n̄əɲəl̄naice ɲəl̄əɲe ɲa aiyəmiñe nusila neicia leða nano.

⁸n̄əɲəl̄əwəɲəɲi ɲa alerte lərrapa laɲge ɲen ɲant̄a eðað, walla aicəba walla ərrua walla ḡərus iḡərrua, illi ləfra.

⁹orn n̄əɲəl̄əwəɲəɲi ɲa al̄əɲəni nd̄əbina erəmanəña na ɲa al̄əɲəni erena nano gunto ikəɲəɲ, gert̄a niɲijan.

¹⁰n̄əɲələiɲi ɲa, ndə ñagabent̄ia eɲa gənəɲ ɲaɲərau orn n̄əñaumiñe ndə ñagaɲgato alo yakəl.

¹¹na alo pred̄ ndə leða laber ləndaɲənt̄i walla laber ləndənata ndə ñagamiña alo yakəl esen ñapweini abəɲətua rəmanəña eralo ɲa ɲen iɲi aɲəɲete ðaməðata ðageo leða ildei.

¹²na ȳənəɲulu nemiñe niȳərr̄əɲaice leða ɲen ɲa aləɲgiti ɲen eɲen ɲeicia aloɲəbate rəmwa nano,

¹³nemiñe nusila neicia leða nano lwaiña nicwadaɲe leða ɲela n̄əɲəɲwa ildi lwuma, niȳələiði.

¹⁴orn eləɲ irudus n̄əɲəne ɲen iɲi ɲen ɲant̄a irəɲ ḡəyesu ḡəl̄əɲinu kaiñ. leða ləmat̄an laɲa, fəyuanna al mamud̄an gatud̄inu eɲəɲaiñ n̄ɲia ɲabəɲa ɲwaiña ɲəb̄ədia ɲəm̄ɲɲria iɲu.

¹⁵leða ləmat̄an ldata, filiya, na ləmat̄an ldata, ḡənəɲu gaɲo nabi yarno al anbiya yəpənde.

- 16orn ndə irudus gano nəḡaṭa, fəyuanna igi igatəbaṭəma nda alo, gənəḡu gatudinu eḡəṭaiñ.
- 17ḡen ḡanta irudus gafo gaḡwato askari ṭa aiyəndi yuanna niyəməri isijən eḡen ḡirudiya igi gaṭo wasen filibus orəba girudus. irudus gafo gamo wuji igi
- 18na yuanna nəḡemeiti ṭa, ḡen ḡəḡəñinu ṭa ñagaldəgaṭaḡa wujiga goralo.
- 19na irudiya nəḡəciṭi yuanna ano kaiñ ṭaḡwonato gamaṭiña, orn gero gaṭəwadaṭa
- 20ḡen ḡanta irudus gidəño yuanna ḡen ḡanta galiḡeto ṭa gənəḡu gaṭ eḡa gudərwato eḡen na gatəre ṭəḡəmarəmoto. ndə irudus gano ḡen ḡəyuanna ḡen nəḡəməwade egare, orn nəḡəmanaṭe ḡaḡəraḡa nano.
- 21orn liga leṭo ḡəge iliga ləḡəḡəḡənia ḡirudus ndə gidu aməḡia nəḡundəḡi nələḡ na nələḡ naskari na leḡa loṭra lalo ijalil.
- 22ḡere ḡirudiya nəḡəḡṭi ṭaḡidu ṭiṭau na irudus na leḡa laṭaḡalda lḡaḡəreṭe nano. orn eləḡ nəḡeiti ḡere ṭa, eṭəḡiñi waḡge agwonata na igidi eḡanaice.
- 23nəḡəṭəṭi ḡere ḡen ḡaləfiada ṭa, waḡge agaiñeṭəḡe igid eḡanaice, na ndə agwonata igidi eḡakarnəḡiṭi ḡələḡe ḡələṭəñi ḡen ḡəpi cum.
- 24orn ḡere nəḡəmiñe nəḡeṭəḡe ləḡgen nəḡaṭa, wandigi igid emeṭəḡe? ləḡgen nəḡaṭa, eṭəḡəma nda ləyuanna al mamudan.
- 25na ḡere nəḡeṭa eləḡ nano taltal ḡeṭəḡiḡəḡəno nəḡəmeṭəḡe nəḡaṭa, igwonata agaiñənaice taltal nda ləyuanna al mamudan igəsinia.
- 26na eləḡ nəḡiṭəwano kaiñ ḡen ḡanta ḡaləfia ḡələṭəḡu na ḡen ḡanta leḡa lasəlda, orn gero gwonata ganəḡa ḡen ḡəḡere.
- 27orn eləḡ nəḡəḡwate askari isi yarəmoṭwa eṭa nəḡəlwaṭəṭi ṭa aiyapa nda. orn askari niyəbela niyəṭəbate yuanna nda alo isijən,
- 28niyəpe nda əlləṭəḡu igəsinia niyəanaice ḡere. na ḡere nəḡənaice ləḡgen.
- 29ndə ṭaləmis isi iyuanna yano ḡen iḡi niyəpe aḡəno iləṭəḡu niyəuri eḡel.
- 30orn ṭaləmis isi gwaḡwaṭəlo ṭa yərrəḡaidia ḡen niyərraide yesu nano niyəmalwaṭəṭe ḡen preḡ yidu na yərrəḡaidu.
- 31gənəḡu nəḡələlwaṭəṭi ṭa aṭr alo yənəḡ aləsoḡ ñamiñəḡiano aten. ḡen ḡanta leḡa preḡ ṭalderldeṭo nano na liga lero cum ta aləwase.
- 32ldəḡṭi idəpundr ḡəḡau ldabəṭa alo yənəḡ eḡəñwa aləsoḡ.
- 33orn leḡa lwaiña ldəlseici labəṭa alo yakəl ldəlaliḡeṭe nṭia ldamiñe irnuḡ preḡ ṭaltaweinu tu cum rəmanəḡaralo, ldəbwardate nēiñua.
- 34ndə yesu gamiño idəpundr nəḡəseici leḡa lwaiña kaiñ nəḡəlḡiate ḡəbaiya nano ḡen ḡanta larno yanala isi eḡa gero ḡələsia. na gənəḡu nəḡələrrəḡaice ḡen ḡwaiña.

- 35 na erregano t̄al̄emis niȳomet̄a nano niȳata, ul̄en̄gi gāo na l̄ogafr ēd̄añwa.
- 36 d̄wāto lēda al̄te irnūj na nēra ini n̄afo t̄waiñ t̄a al̄ilid̄i l̄alas̄eni.
- 37 ḡen̄ēju n̄ēj̄alūr̄eb̄it̄i ēnen n̄ējata, naic̄er̄l̄do lan̄ge ñ̄agan̄ēñ̄āj t̄a ald̄ase. na ȳen̄ējulu niȳomēit̄i t̄a, ñ̄agab̄ela ñ̄ilid̄i raḡif irri rer̄to ḡerus ȳarno j̄onei erēdia gīr̄ijan t̄a ñ̄anaice lēda ald̄ase?
- 38 ḡen̄ēju n̄ēj̄alēit̄i t̄a, ñ̄agert̄o raḡif m̄onau? m̄b̄er ñ̄aln̄wane. orn niȳab̄ela niȳer̄waiñe n̄en niȳela niȳomēit̄i t̄a, ñ̄agert̄o raḡif ð̄en̄ēj na l̄emme līr̄ijan.
- 39 yesu n̄ēj̄al̄el̄wār̄ēt̄i t̄a ail̄wār̄ēt̄i lēda al̄rāne alo ēj̄ēro ēj̄ēro ēj̄aiña.
- 40 na lēda lārān̄alo ēj̄ēro j̄ēlēda erēdia rēd na j̄ēlēda erēdia ð̄en̄ēj.
- 41 na ḡen̄ēju gamo raḡif ð̄en̄ēj na l̄emme līr̄ijan n̄ēj̄en̄wan̄ēde elo n̄ēj̄al̄eb̄un̄t̄i, n̄ēj̄al̄gere n̄ēj̄al̄naice t̄al̄emis t̄a aiȳel̄n̄anaice lēda, n̄ēj̄alk̄arn̄ēd̄ēt̄i l̄emme cum.
- 42 lēda prēd l̄dase l̄d̄eb̄ete.
- 43 na t̄al̄emis niȳer̄raide j̄esa j̄ēt̄enu j̄ēteta na lan̄ge lteta l̄el̄emme cum, niȳund̄ējaice j̄um̄era rēd n̄ēj̄emiñe nīr̄ijan.
- 44 lēda ildi laso raḡif lāo al̄of ð̄en̄ēj lāorra.
- 45 orn ḡen̄ēju n̄ēj̄al̄wār̄ēt̄i t̄al̄emis il̄ēr̄ēju t̄a aiȳēnt̄i id̄ep̄undr ð̄ēj̄au aiȳur̄ēde ēd̄ebar̄lda ð̄orra j̄u n̄ēiñua aiȳab̄ēta alo ib̄ets̄aid̄a, n̄ēj̄ēd̄w̄ate lēda prēd eum.
- 46 orn gamiño ēlēda n̄ēgab̄ēta naiȳen t̄a āj̄ētur̄t̄i r̄em̄wa.
- 47 nd̄e ul̄en̄gi gāo ð̄ep̄undri ð̄afo igal bar iligano,
- 48 na yesu gafo al̄esōj n̄ēt̄endi. na ḡen̄ēju n̄ēj̄al̄esēici t̄a yaic̄waro kaiñ j̄en j̄anta ð̄ebera ð̄ura ð̄won̄ata ð̄akōr̄ebaice ð̄ep̄undri nd̄ur̄tu. orn ul̄ald̄it̄ano b̄er̄ni b̄er̄nia ḡen̄ēju t̄āner̄l̄do n̄ēj̄au n̄ēj̄ēleta nano, na ḡwon̄ata gal̄emiñata.
- 49 ȳen̄ējulu yaseic̄ama t̄āner̄l̄do n̄ēj̄au niȳata enare, fusila,
- 50 niyar̄ējaice ole, j̄en j̄anta ȳen̄ējulu prēd yaseic̄ama niȳid̄ēñ̄it̄alo. orn ḡen̄ēju n̄ēj̄al̄el̄wār̄ēt̄i n̄ējata, ēr̄enr. ð̄eñ̄ano, fiñi. ñ̄erte ñ̄agid̄eñ̄alo.
- 51 orn ḡen̄ēju n̄ēj̄ēleta nano n̄ēj̄ēnt̄i id̄ep̄undr ð̄ēj̄au na ð̄ebera nd̄erte. na ȳen̄ējulu niȳir̄wano kaiñ,
- 52 j̄en j̄anta laīj̄eba j̄en j̄er̄agif na nare enen nab̄r̄wan̄ēno.
- 53 nd̄e lūr̄ēdu ēd̄ebar̄lda ð̄orra l̄dar̄em̄ate alo ij̄ann̄isarāt̄ l̄dēta ēt̄endi nano alo yak̄el.
- 54 nd̄e lamiño id̄ep̄undr lēda l̄d̄alīj̄ete yesu taltal.
- 55 na l̄en̄ējulu l̄dob̄ēde alo prēd l̄d̄em̄am̄ate lēda prēd l̄wuma al̄ ānḡērem̄ya alo prēd lano t̄a ḡen̄ēju gafau.

⁵⁶ndə gənəḡu gēntu irnuḡ gəta walla irnuḡ goṭra walla eneṭa eḏəñwa leḏa ldēṭi leḏa lwuma alo leḏa laurraidia ldəmeṭəde ṭa alpərre erena gəlēṭəḡu gaṭo ḏurtu. na leḏa preḏ ildi lapərrərna ldeidini.

margus 7

¹orn al farisiyin na leḏa ləmaṭan ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ganun ildi leṭo alo yursalim ldeṭa yesu nano,

²ldəseici ṭa ṭaləmis yəmaṭan ilēṭəḡu laso raḡra irri rataḡa rero rwasəni.

³ḡen ḡanta al farisiyin na al yawud preḏ larəmoṭwa ḡen ḡəleḏa loṭra lderte lasa illi ndə lwasənu raḡ preḏ eñobəṭo ananoḡ.

⁴na lēnəḡulu laber lasa lanḡe lnəsuk illi ndə lwasəni ananoḡ. na lēnəḡulu larəmoṭwa ḡen ḡwaiña ḡarno ṭia cum iḡi eṭenanda ləlwaṭəṭəlo ṭa aliḏi. lēnəḡulu lwasa al finjan na ḡəmbolua na ḡəmbolua ḡiḏənu ipeiniya isatṭr na al aḡḡərem.

⁵na al farisiyin na leḏa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ganun ldəmeṭəde ldata, ḡen ḡantaṭu ṭa ṭaləmis ilaṭəḡa lagera ḡen ḡədatanda, orn yasa raḡra rataḡa.

⁶gənəḡu nəḡəluṭəbiṭi eḡen nəḡaṭa, ya leḏa ñaḡḡi ñaḡerto ḡen ḡiṭijan, isaiya gwalwaṭo ḡen ḡərəmwa ḏəṭam ndə gwalwaṭo eḡen cḡalo nəḡaṭa, leḏa ildi laiñənanacia ḏame eñuaga orn nare enen nafo nwaldaḡ.

⁷lēnəḡulu laiñəbuḡṭi məṭəməṭeñ, ldərrəḡaide ḡen ḡəleḏa orn ldata ṭa fəḡen ḡərəmwa.

⁸ñaganeḏo al ganun irəmwā orn ñagarəmoṭwa ḡen ḡetalanda.

⁹na gənəḡu nəḡəleiṭi cum ṭa, ḏəṭam ñagaḏama ḡen ḡərəmwa ṭa ñēndi ḡen alo ḡetalanda.

¹⁰ḡen ḡanta musa gaṭa, ḏəñiṭr eṭalo na ləḡgalo, na eḏa igi gwaṭwata ḡen ḡeṭen ḡeicia walla ləḡḡen cum ḡḡiṭəma aḡəṭiñəni.

¹¹orn ñagwaṭwata ṭa, ndə eḏa gwalwaṭəṭa eṭen na ləḡḡen ṭa igafə igəṭəwadaṭa igəndamica orn iganaico rəmwā lanḡe əllēṭəñi,

¹²ñagaber ñagamaḡḡiṭi aḡaməḏate eṭen na ləḡḡen təḡ.

¹³ñagagera ḡen rəmwā ralwaṭo ḡenḡa eḡalo iḡi eṭalanda lanaieənde, na ñagəbəḏia ḡen ḡwaiña ḡarno ṭia.

¹⁴gənəḡu nəḡundəḏi leḏa lwaiña ṭa almarrāide nano təḡ, nəḡəleiṭi ṭa, naṭiñr ñaḡ preḏ, ñaliḡeṭe ḡen iḡi.

¹⁵wanḡe gero gənəḡ igi eḏa gasa gaṭəwadaṭa gamiḏia gataḡa orn ḡen iḡi eḏa gwaṭwata na gəbəḏia ḡamiḏia gataḡa.

¹⁶ndə eḏa gerto nənəñia ṭa aḡəliylene, ḡḡiṭəma aḡəne.

- 17 ndə t̄aləmis labəro yesu n̄əla eṛa gəl̄əṛənu aləson, leḏa lero, yənəṅulu nemeṛəḏe eṅen in̄ei n̄əwujənu.
- 18 gənənu n̄əṅəleṭi t̄a, n̄əṅ cum, n̄əṅaijəba ḏaliṅeṭa m̄əldin? n̄əṅaijəba t̄a lanḡe ildi eḏa galəsa laber laṛəwəḏəṭa lamid̄ia gataṅa?
- 19 n̄en n̄anṭa laber labent̄ia eṅəṭəṛa n̄əl̄əṛənu orn labəṭa egare ldamiñe idurṭu. n̄tia gənənu gwalwəro t̄a n̄əsa preḏ n̄əṅəra t̄a leḏa aldəse.
- 20 n̄əṅəṭa, fəṅen in̄i eḏa gwaṛwata na gəbəḏia in̄i n̄amid̄ia gataṅa.
- 21 n̄en n̄anṭa n̄en n̄eicia n̄amiñə eṅəṭəṛa n̄ələḏa egwaṅano. fəḏaṛəṅa lijila ṛəto ildi lamameinu eneṛa, na ḏaṛəṅa n̄ereñə n̄aməlu n̄amameini eneṛa, na n̄oṛoma na ḏəṛiñəḏia
- 22 na ḏonəṭa ḏəlanḡe lələḏa lwomən, na n̄en n̄ataṅa na n̄aḏəna na ḏonəṭa ḏəṅəno na ḏeiciano ḏagea leḏa na ḏabwaid̄ia n̄enia na ḏinia enare na ḏanəḏa rəmwa.
- 23 n̄en in̄i preḏ n̄amiñə egeḏa n̄əṅamid̄i gataṅa.
- 24 yesu n̄əṅəmiñe alo yakəl na gabəṭa alo isur na alo isiḏa. orn n̄əṅənt̄i egeṛa na gero gwonəṭa leḏa əlləṅeṭe n̄en t̄ia, orn gero gaṛəwəḏəṭia galəbijəni.
- 25 na wuji gənəṅ igi n̄ere n̄əl̄əṛənu n̄erto usila nano geicia n̄əṅəne n̄en yesu giḏu na gwaṛwata n̄əṅela n̄əṅəmwod̄əñiṭi erəmanəṅ.
- 26 wuji igi gəyunaniyin galo yənəṅ ibernia finigiya suriya, na gənənu n̄əṅəmeṛəḏe t̄a aṅəmiñe usila geicia n̄ere nano.
- 27 yesu n̄əṅəmeṭi t̄a, n̄giṭu n̄ere aiñabete ananon n̄en n̄anṭa gert̄a n̄en n̄əṅəra ndə eḏa gamama n̄əsa n̄əñere orn aṅəwujəṭi n̄ina.
- 28 orn wuji n̄əṅəmuṛəbiṭi eṅen n̄əṅəṭa, ḏeṭam, ya eləṅ, orn cum n̄ina in̄i n̄afo it̄arəbesa n̄asa aicəba gəñere igi gəbərṭiṭia alo.
- 29 yesu n̄əṅəmeṭi t̄a, usila geicia gamiño n̄ere nano ḏəḡe n̄en n̄anṭa n̄en in̄i agwalwəro.
- 30 wuji n̄əṅəḏəṅe n̄əṅəfiḏi n̄ere n̄andra nal aṅḡərem, na usila geicia gafo gamiño n̄ere nano.
- 31 orn yesu n̄əṅəṛəbəḏe alo isur n̄əṅəmiñe alo isiḏa n̄əṅəmiñe alo yal asər almuḏun iligano n̄əgabəṭa ḏəbarlda nano ḏoṭṛa ḏəbernia al bar ijalil.
- 32 na leḏa letəma nano eḏaga gənəṅ igi gaṛ uṛəl gaijəba ḏiñ. na lənəṅulu ldekeṛəḏe yesu kaiñ t̄a aṅəməṛi ḏəṅ nano.
- 33 yesu n̄əṅəmaməṭe aləson n̄əṅəməñəci n̄oman in̄ənəṅ. n̄əṅəṭəbəḏe n̄əṅəməbərə ḏəṅəla,
- 34 n̄əṅəḏəṅaide elo n̄əṅəṛəniano n̄əṅəṭa, iffəda, na n̄en in̄i n̄ənənu, ṛəto agabərədu.
- 35 na n̄ənəñia n̄əl̄əṛənu nabərəḏi orn ḏəṅəla ḏəbərnu na eḏa t̄əṅəṛwato n̄ope.

³⁶yesu nəḡəlwaɾəti leḡa ḡwondəḡada ɾa alerte lalwaɾətia eḡa gənəḡ ɾen iḡi orn nde lalwaɾətu leḡa ɾia kaiñ lənəḡulu lɔaləḡəḡəḡi ɾenḡa alo yoɾra kaiñ.

³⁷lənəḡulu ldirəwano kaiñ lɔata, gənəḡu giḡu ɾen preḡ ɾope. gənəḡu gəbəḡia leḡa laɾo ndul ɾa alne na curn leḡa ildi laijəba laɾwata ɾa alɾwate.

margus 8

¹iliga lakəl leḡa lɔfete lwaiña təḡ na lanḡe lɔerte alɔse. orn yesu nəḡundəḡi ɾalərnis iləɾəḡu nəḡəleiti ɾa,

²igagiata leḡa ḡəbaiya nano ɾen ɾanta ləḡafərlda diñəḡi ñoman ñiɾijin na lənəḡulu lero lalasəni.

³nde igələḡwata ɾa aladaḡe laicoiña lənəḡulu liḡ aɾreḡe eḡəɾwa alirətəti eḡad na ləmaḡan iḡulu leḡo nwaldaḡ.

⁴ɾalərnis iləɾəḡu niyəmuɾəbiḡi eḡen niyəta, ləḡafr eḡəñwa na ñagamama ragif ɾḡa irri rwaiña ɾa leḡa ildi aləbete?

⁵gənəḡu nəḡələɾəḡe nəḡata, ñagerto ragif mənau? yənəḡuln niyəta, ñagerto ragif ḡenəḡ ndrəmiñe riɾijan.

⁶na gənəḡu nəḡəlwaɾəti leḡa ɾa alɾaḡe alo nduḡa. orn nəḡəme ragif ḡenəḡ ndrəmiñe riɾijan nəḡələbuḡti nəḡəlḡere nəḡəlnaiee ɾalərnis ɾa ailnanaiee leḡa na yənəḡuln nenanaiee leḡa.

⁷na yənəḡulu yerḡo ləmmə ləmaḡan cum. na gənəḡu nəḡələbuḡti nəḡəlwaɾəti ɾalərnis ɾa ailnanaiee leḡa cum.

⁸na leḡa laso lɔəbete, na ɾalərnis yararreidu ɾəsa ɾətənu ɾəteta nəḡundəḡaiee none ḡenəḡ nəmiñe niɾijan.

⁹na leḡa ildi laso lwaiña larno aləf marldwan. orn gənəḡu nəḡələḡwate.

¹⁰orn lɔenti idəpundr ḡəḡau ɾalərnisya lɔabəta alo idalmanuḡa

¹¹al farisiyin yerḡo yesu nano ɾaimukuɾəbiḡu eḡen. yənəḡulu yindeieəma niyəmeɾəḡe ḡaməla ḡelo

¹²Usila ḡələɾəḡu nəḡarəḡənelo eḡaḡəno na gənəḡu nəḡata, ɾen ɾanta leḡa ləliga ildi lonata ḡaməla? ḡetam igəndəlwaɾətia ɾa, leḡa ləliga ildi laber liḡ alneini ḡaməla.

¹³nəḡəlomiñe nəḡenti idəpundr ḡəḡau təḡ nəḡuɾəḡi idəbarlda ḡoɾra.

¹⁴na ɾalərnis niyəijəbeinu eḡen ɾa aiyape aicəba, na yero lalasəni idəpundr illi ragif runto.

¹⁵na yesu nəḡələlwaɾəti ɾa, rəmoḡəḡr uḡəti gal farisiyin na uḡəti giruḡus.

¹⁶na yənəḡulu ɾaiɾwataido ɾa ɾen ɾanta yero yapa aicəba.

- 17 yesu nɔhalinɛte tia nɔhɔleiti ta, nɛn nɔntau ñagwarwataidia ta ñagero aicɔba? ñagamɛlu ñagɔseidia na ñagamɛlu ñagalinɛta nɛn? nare enalo nabɔɔwanɔno mɔldin ?
- 18 ñagerto isi, orn ñagaber ñagaseidia? ñagerto nɛnɔnia, orn ñagaber ñaganna? ñagaber ñagɔlɛldɔnɔ-dɛinia ɛnɛn?
- 19 ndɔ igagero ragif dɛnɔn nɛn nɔnta leɔa alɔf dɛnɔn ñagwundɔjaico nɔmɔra mɔnau ndɔ ñagarrɛidu nɔsa nɔtɛnu nɔteta? yɛnɔnulu niyɔmeiti ta, nɔmɔra red nɔnɔmme nɛɔɔɔɔn.
- 20 orn yesu nɔnta tɔn, ndɔ igagero ragif dɛnɔn ndrɔmiɛ nɔɔɔɔɔn nɛn nɔnta leɔa alɔf marldwan ñagundɔjaico none mɔnau ndɔ ñagarrɛidu nɔsa nɔtɛnu nɔteta? yɛnɔnulu niyɔmeiti ta none dɛnɔn nɔmiɛ nɔɔɔɔn.
- 21 na gɛnɔn nɔhɔlɛɔde ta, ñagajɔba mɔldin?
- 22 orn ldarɔmate alo ibetsaida. na leɔa leɔo yesu nano majiga igi gɔhɔlisi na lɛnɔnulu ldɔmekɛɔde ta aɔmabɔre.
- 23 yesu nɔnɛndi maji gɔhɔlisi ɛɔn nɔnɔmamiɛni irnuɔ nɔnɔmamate ɛnɔina nɔnɔmatɔbɔte isi nɔnɔmɛɔɔi raɔ nano nɔnɔmɛɔɔde nɔnta, agɔseicia wagɔnɔn?
- 24 orn maji nɔhɔseidi nɔnta, igaseicia leɔa lɔbɔrldia. lɛnɔnulu larno nuɔi.
- 25 orn yesu nɔnɔmɛɔɔi raɔ isiano tɔn na maji nɔhɔseidi nɔpɛ. gɛnɔn gɛidinu tɔnɔseidu nɔpɛ nwaldɔn.
- 26 yesu nɔnɔmadwate ɛɔa gɔlɛɔn nɔnta, gɛɔa agɔlwarɔta ɛɔa gɔnɔn nɛn inɔi irnuɔ.
- 27 yesu na tɔlɔmis ilɛɔn ldabɔta irnuɔ galo ibernia gaisariya filibus na liga lafo ɛɔad gɛnɔn nɔhɔɔde tɔlɔmis nɔnta, leɔa lɔbɔta ta igɔɔ esegi?
- 28 yɛnɔnulu niyɔmɔɔɔbɔiti ɛnɛn niyɔta, leɔa lɔmatɔn lɔbɔta ta agaɔo yuanna al mamudɔn, na leɔa lɔmatɔn lɔbɔta ta agaɔo iliya, na lɔmatɔn lɔbɔta ta agaɔo nabi yɔnɔn.
- 29 orn gɛnɔn nɔhɔlɛɔde nɔnta, ñaganɔnɔn ñagɔbɔta ta igɔɔ esegi? butrus nɔnɔmɔɔɔbɔiti ɛnɛn nɔnta, agaɔo al masiya.
- 30 na yesu nɔhɔlɔlwarɔti dɔwondɔtada ta alɛɔte lɔlwarɔtia ɛɔa gɔnɔn nɛn inɔi nɔlɛɔn.
- 31 orn nɔhɔlɛrrɔjaice ta nɛn dɛtam idia gɔleɔa gid aɔnaneini nɛn nɔwaiɔa nɔbwa nɛicia, aɔnɔidɔm ɛleɔa lɔɔra na ɛnɔlɔn nɔkana na ɛleɔa ildi lɔbɛrrɔjaidia nɛn nɔl ganun, aɔɔɔɔni, orn aɔtɔdini ɛnɔɔɔni ndɔ ñoman ñaɔo ñiɔɔɔn.
- 32 na gɛnɔn gwarwato nɛn inɔi dɔrri. butrus nɔnɔmabɔledɛte alɔson nɔnɔmagariɔate.
- 33 orn yesu nɔnɔredialo nɔnɔnwane tɔlɔmis ilɛɔn nɔnɔgariɔate butrus, nɔnta, nɔgato ñi nano setɔn nɛn nɔnta agaber agɔlɛldɔnɔ-dɛinia ɛnɛn rɔmwa ronata, orn ɛnɛn leɔa lwonata.
- 34 orn nɔnɔndɔdi leɔa na tɔlɔmis ilɛɔn nɔhɔleiti ta, ndɔ ɛɔa gɔnɔn gwonata gaiɔteta nɔgɔtɔma aɔnɔde etam gɔlɛɔn aɔarrɔpɛ dɔɔi dɔlɛɔn aɔaiɔtete.

³⁵ ɲen ɲanta eɗa igi garəmotwa ɗamətia ɗələŕɲu gənɲu gid aɲwoɲwe laɲge pred na ɗamətia eum, na eɗa igi gabaiya ɲen ɲanta ɲi na ɲen ɲaɲɔra ɲərəmwa, gənɲu gid aɲamətɛ ɗɛtam.

³⁶ ɗaŕɛjaica ɗwunɲa ndə eɗa ganeini laɲge pred lalo orn gwoɲwa ɗamətia ɗələŕɲu?

³⁷ walla eɗa gid aɲanaide wande gaŕ ilia ɲa aɲamətɛ?

³⁸ ɲen ɲanta ndə eɗa eleda ləliga ildi ləŕiano eɲen na leicia ganedəɲi na leɗa əlləŕəɲi, nɲia eum idia gələɗa gid aɲəmanedə ndə geto ɲaŕwaja ɲɛten məlaiyəkaya iləŕɲu yetəŕe.

margus 9

¹ yesu nəɲələwəŕətɪ ɲa, ɗɛtam igəndələwəŕətɪa ɲa, ləmatan eleda ləɗiɲəɗi laber lid əlaiye ɲen laməlu laseicia ɲələɲe ɲərəmwa ɲɛto ɲabəŕaja.

² ndə ɲoman ɲaɲgato ɗenɲ lɗamiɲe lunto yesu nəɲəme butrus na yagub na yuanna lɗabətəlda naiyən ywala ələsoɲ. na gənɲu nəɲəredə aɲəno erto ɲulu nəiɲua

³ na ndrena nələŕɲu nawadialo kaiɲ nəbəjete kaiɲ. eɗa gero gənɲ galo igi gwasana ndrena gaŕəwadaɲa gəbədɪa erena gabəjo garno ɲia kwai kwai.

⁴ na iliya na musa lɗələmiɲiɲi lɗəŕwate yesu ɲəla.

⁵ na butrus nəɲeiɲi yesu ɲa, ya ələɲ igi gəbərrəɲaidia ɲen, ɲen ɲaɲɔra ɲagafo əli. agwonata ɲa nanda ɲagurata ɲutu ɲiŕiɲin, əlnɲ ɲen ɲanta ɲa na əlnɲ ɲen ɲanta musa na əlnɲ ɲen ɲanta iliya?

⁶ gənɲu gaɲa ɲia ɲen ɲanta gaijəba gwalwəŕa ɲau ndə gaseieu ɲen iɲi, ɲen ɲanta lənɲulu lidəɲalo kaiɲ.

⁷ na ibwoŕua nileɲa nano na ole nəɲela isbwoŕua nəɲata, fəɲu igi idia gələŕəɲi gubwaniya. naɲəmar.

⁸ orn ɲələmis niyənwanəde neseici eɗa gero illi yesu gunto.

⁹ ndə lirəwa naiyən gənɲu nəɲələwəŕətɪ ɲa ɲiŕte ɲagwalwa-ŕətɪa leɗa ɲen iɲi kwai kwai, illi ndə idia gələɗa gatudinu eɲəŕaiɲ.

¹⁰ yənɲulu lɗəndi ɲen iɲi ɲaiŕwataido ɲa ɗatoda eɲəŕaiɲ ɗaŕo wande?

¹¹ niyəmeŕəde niyata, ɲen ɲanta leɗa ildi ləbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun ləbata ɲa, ɲen ɗɛtam iliya gid aɲela ananɲ ?

¹² gənɲu nəɲəlurəbiɲi eɲen nəɲata, ɗɛtam iliya geto ananɲ na gid aɲaɲɔŕate ɲen pred. na ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ɲoŕra kaiɲ eɲen ɲidɪa gələɗa, ɲa ɲen ɗɛtam gənɲu aɲəneini ɲen ɲwaiɲa ɲubwa ɲeicia aɲəɗaməjəni eɲen?

¹³ orn igəndələwəŕətɪa ɲa iliya geto ɗəge na leɗa liɲəma ɲen lonata garno ɲen ɲəwərdənu iɲu.

- 14ndə lopədaido taləmisya yətənu ldəseiei leđa lwaiña laditəlo na leđa ildi ləbərrəñaidia nən nəl ganun ldukuṛəbijədətəlda eñen.
- 15orn ndə laseicu yesu leđa pred ldirəwano ldobəde ldəmetə nano ldəmane eñnua.
- 16gənəñu nəñəlṛəde nəñata, ñagukuṛəbijədətia eñen nəwande?
- 17na eđa gənəñ nəñəmuṛə-biti eñen nəñata, ya eđa gəbərrəñaidia nən, igamətiaña idia gəlṛəñi gaṛorra igi gerto usila nano geicia gajəbima gwaṛwata.
- 18ndə usila geicia gəndəma nəñəmaiyaṛəde. gənəñu tañabəeo opwaiña eñnua tañasato eñad nəñwondəte eñnua. igerədo taləmis ilaṛəña ta aiyəmamiñi usila nano geicia orn niyerte yaṛəwadaṛa.
- 19yesu nəñəlṛəbiti eñen nəñata, ya leđa ñaṅgi ñagero ñagəbendia nən. ñoman ñaṛo mənau ləgaṛaṅr? ñoman ñaṛo mənau igwalarano eñen eñalo ? meitiñi umi əli.
- 20na lənəñulu ldəmamate nano. usila geicia nəñəseici yesu nəñafəde umiga na umi nəñiṛəti alo tañəṛəṛaṛo alo tañabəto opwaiña eñnua.
- 21yesu nəñeṛəde eten nəñata, liga laṛo tau umi gerto usila nano geicia ? na eten nəñata, ndə gata na diñədi məldin.
- 22na ñoman ñəmən usila geicia gauwətəma isia walla eñau ta aṅəmaṛiñe. orn ndə agaṛəwadaṛa agəbədia wagənəñ giatənde nəbaiya nano nəndamədate.
- 23yesu nəñəmeiti ta, agaṛau ndə igaṛəwadaṛa? eđa igi gəndu nən gaṛəwadaṛa gəbədia lanje pred.
- 24na eten gumi tañəṛəjaico ole nəñata, igəndu nən. amədatiñi ta yəndi nən nəlaṛəña npe.
- 25ndə yesu gaseicu leđa lamalaldiñata nano gənəñu gagariñate usila geicia nəñata, usila geicia igi agidu umi gaṛ uṛəl na gajəba gwaṛwata, igaṅəlwaṛətia ta, miñəma nano nerte agidi nəmoṛəbate nano təñ.
- 26na usila geicia nəñəṛəjaice ole nəñəmaiyaṛəde kaiñ nəñəmamiñe nano. na umi nəñarnete eđa gaiyo na leđa lwaiña ldata ta deṛtam gaiyo.
- 27orn yesu nəñəməndi eṛəñ nəñəmatuṛi. na gənəñu nəñətwoṛe.
- 28ndə yesu gaṛəño taləmis niyəmetə nano aləson nemeṛəde niyaṛa, nən nantəu ñagero ñagaṛəwadaṛia ñagamiña usila geicia?
- 29gənəñu nəñəleiṛi ta, ñagaber ñagaṛəwadaṛa ñagamiña nusila neicia narno tia illi ndə ñagaṛṛia rəmwa na ñagaṛəña noraṛəña.
- 30orn lənəñulu ləṅgate alo yakəl ldamiñe alo ijalil na yesu gero gwonaṛa ta leđa laliṅeto tia,

- 31 Դեն դառա գաֆո գեբըրըաւաւա տալեմիս իլըրըսս դեն. ոնըաւեւտի տա, իժա գաւեժա գիժ աղընեւժոնի երաղ ռաւեժա. լընըսսս լիժ ալմաւընե նա ոժո գաւընոսս գընըսս գիժ աղըտաժո եղըրաւն ոժո նոմա նաղո նըրըսսն.
- 32 նա յընըսսս յաւըա յեն ինը ուսըժոնըտալո տա աւմըրժե տը.
- 33 օրն լժարաթա ալո իկաֆրաւսս. ոժո լընտսս եղըրա յեսս ոնըեղըրժե ոնըա, նագսսրըաւըաւըա եղեն դըաւաժե եժաժ?
- 34 օրն յընըսսս նեւաւընե դըա յեն դառա ոժո յաֆո եժաժ յընըսսս յսսրըաւըաւըա եղեն տա եսըգը ինսսս գօրա գաւընառա լօրըա.
- 35 գընըսս ոնըըրըա ալո ոնըսսժեւնը տալեմիս նաո ռեժ նեւընե երըսն ոնըաւեւտի տա, ոժո եժա գւօնառա գըրա ոժա եւեժա յեն ժըտա գընըսս աղըրըե լեժա թրեժ ոժսրտսս նա աղըժսրժընտը լեժա թրեժ.
- 36 ոնըաթե դըրե դըա ոնըըրը ինսսս իղընո ոնըըրե դըրե երաղ ոնըըրընը նաո, ոնըաւեւտի տա,
- 37 եժա իղը գաղընտսս դըրե դարո տա գընըսս գաղընտընը, նա եժա գաղընտընը գըրա գաղընտընը իկըրըղ օրն գաղընտըա իղը գաւժաւընը.
- 38 յսսնա ոնըաւըաւըա եղեն ոնըա, յա եժա գեբըրըաւըա յեն նագսսեւսս եժա գընըղ իղը գաւընա ոսսա ուսսա լեժա նաո իրըղա գըաղըղա. գընըսս գաբըր գընժեղըր նա յեն դաֆըտա նագաղաղըրըա տա աղըրըե գըբըժա տա.
- 39 յեսս ոնըա, նըրըե նագաժըրնա յեն դառա եժա իղը գըբըժա աղաւա իրըղա գըլըրընը գընըսս գաբըր գաղըաժա գաղաղա յեն դաւըղա տաղա.
- 40 եժա իղը գաբըր գըղընըր գընըսս լըղաժըֆարժա.
- 41 եժա իղը գսսաւըրըա գընժընաւա յաւա ժըրըաղըն տա նըտը իղըրըղ գըլըրընը յեն դառա նագաղ ժասսա, ժըտա իղընժըաղըտա տա ժըտա գընըսս գիժ աղըրըրընը.
- 42 օրն եժա իղը գըբըժա դըրե դընըղ ինը դընժսս յեն դըլըրընը տա դըղըտա յեն աղընտը եղեն դըրըաո, յեն դըղըրա ոժո գընըսս աղըկասընը լաւաժա եղըտա լօրա կաւն լարո ալա աղըաւըսնը իղա թար.
- 43 ոժո ժըղ ժեժա գընըղ եղըղ ժըղըժա տա աղըբըժա յեն դըսսա տաթո ալո. ոժո աղընտըա եժաժըտա ժըղժա ժսստո յեն ինը դըղըրա դաւընըաղը յեն տա աղընտըա ալո եղեն դսսա կաւն ռըղրա ռժըմ ալո յսսա իսը յաբըր եբաւըթե.
- 44 ալո լսժա իժը լասա լեժա լաբըր լաբաւսսա նա իսսա յաբըր եբաւըթե.
- 45 ոժո ժըմաոնըա ժըաղըղա ժըղըժա աղըբըժա յեն դըսսա տաթո ալո. ոժո աղընտըա եժաժըտա աղըր եբըսս յեն ինը դըղըրա դաւընըաղը յեն տա աղըաւըսնը ալո եղեն դսսա կաւն ռըմաոնըրա ռժըմ,
- 46 ալո լսժա իժը լասա լեժա լաբըր լաբաւսսա նա իսսա յաբըր եբաւըթե.
- 47 ոժո իսը յըաղըղա յըղըժա աղըբըժա յեն դըսսա ժընըսսս ալո. ոժո աղընտըա եղըղըղ դըրըմա իսսա յսստո, յեն ինը դըղըրա դաւընըաղը յեն տա աղըաւըսնը ալո եղեն դսսա կաւն իսսա իղըմ,

48 alo luḁa ildi lasa leḁa laber labaiya na isia yaber ebaiyḁte.

49 ḁen ḁanta leḁa preḁ liḁ aliḁḁni ltḁte isiya ḁen ḁarno eḁe yiḁḁnu ḁḁrraḁaḁa yetḁte.

50 ḁḁrraḁa ḁaḁḁra orn ndḁ ḁanata ḁḁḁḁrraḁa ḁero ḁiḁ aḁḁneicḁni ḁope tau? erḁr ḁen eḁaḁ garno ḁḁrraḁa, ḁḁkḁri ḁen lorlḁalala preḁ.

margus 10

1 yesu nḁḁmiḁe alo yakḁl na gabḁta alo yuḁiya na alo isi yafo ḁḁbarlḁa nḁiḁua ḁḁbernia urḁun. na leḁa lwaiḁa lararraido ḁu nano tḁḁ na gḁḁḁḁ ḁḁḁlḁḁrrḁaice ḁen garno gḁbḁḁia jaica jaica.

2 na leḁa lḁmaḁan lḁḁminḁeici lḁḁmeḁḁe lḁata, ḁen ḁal ganun ḁata ta maji gaḁḁwadaḁa ganḁḁa wasen?

3 gḁḁḁḁ ḁḁḁluḁḁbiḁi eḁen nḁḁata, musa geiḁḁde tau ?

4 lḁḁḁḁulu lḁata, musa gaḁḁḁiḁu eḁa gḁḁḁ ta aḁḁḁḁe wasen aḁḁmanaice aḁam ta ḁen aḁḁlḁḁini ganḁḁḁma nḁsḁria.

5 yesu nḁḁluḁḁbiḁi eḁen nḁḁata, gḁḁḁḁ gḁwḁrḁḁḁḁde ḁen iḁi ḁen ḁanta galḁḁḁto nare enalo nabḁwaḁḁno.

6 orn ananḁḁ ndḁ rḁmwa riḁu lanḁe preḁ rḁḁḁḁu riḁu leḁa laḁorra na ḁrḁlḁa.

7 ḁen ḁafḁḁia maji gaḁorra gid aḁḁḁiḁi eḁen na lḁḁḁen lḁakaseiḁḁni wasenga

8 na lḁḁḁḁulu liḁijjan liḁ alḁḁḁe aḁḁno yento. nḁia gḁḁta lḁḁḁḁulu laḁo liḁijjan mḁḁḁin orn laḁ aḁḁno yento.

9 ḁḁḁḁ ḁḁgaḁḁḁiḁia eḁa gḁḁḁḁ aḁarnḁḁe leḁa ildi rḁmwa rakasaḁḁḁlo.

10 ndḁ laḁaḁo ḁalḁmis nemeḁḁḁe eḁen iḁi.

11 na gḁḁḁḁ ḁḁḁlḁiḁi ta eḁa ganḁḁo wasen nḁḁḁme wuji gwomḁn gḁḁḁḁu giḁi wasen ḁen ḁeicia.

12 na wuji gaḁḁbwa igi ganḁḁo ebaḁḁḁen nḁḁḁḁni eḁḁḁa gwomḁn gḁḁḁḁu gaḁ alaiḁ.

13 leḁa lamamḁḁu ḁere eḁen ta gḁḁḁḁ aḁḁlapḁḁre, orn ḁalḁmis negariḁaḁe leḁa.

14 ndḁ yesu gaseicu ḁia nḁḁḁḁḁano nḁḁlḁiḁi ta, ḁḁḁḁ ḁere aiḁḁḁa nano. ḁḁḁḁ ḁḁḁlḁḁriḁia ḁen ḁanta leḁa larno ḁia liḁ alḁḁḁi eḁḁlḁḁe ḁḁḁḁmwa.

15 ḁḁḁam igḁḁḁḁlwaḁḁḁia ta, eḁa gḁḁḁḁ igi gaber gabaḁḁḁḁia ḁḁlḁḁe ḁḁḁḁmwa ḁen ḁarno ḁere ḁḁta gḁḁḁḁu gaber giḁ aḁḁḁḁi.

16 nḁḁḁlape eraḁ nḁḁḁlḁḁni nano, nḁḁḁlḁi raḁ nano nḁḁḁḁbuḁḁi.

17 ndḁ yesu gḁḁḁu eḁaḁ maji gḁḁḁḁ gobḁḁo nḁḁḁḁḁa nano nḁḁwoḁiḁḁḁe ndria nalo, nḁḁḁmeḁḁḁe nḁḁata, ya eḁa gaḁḁra gḁbḁḁḁḁaiḁia ḁen, igḁḁḁḁia tau ta yaneini ḁamḁḁia ḁḁbḁḁḁḁḁe?

- 18 yesu nəḡəmeiti ta, agənəciñi igaḡəra eḡa? eḡa gero gənəḡ gaḡəra illi rəmwa runto.
- 19 agaliḡeto al ganun. ḡerte agaḡiñəḡia, ḡerte agaḡaḡa wujiga garto, ḡerte agalaldəbəca, ḡerte agaḡəwen, ḡerte agasa leḡa na ḡiñətu etalo na ləḡgalo.
- 20 na maji nəḡəmeiti ta, ya eḡa gəbərrəḡaidia ḡen, igarəmoḡo ḡen iḡi preḡ liga ildi igar eḡəm na ḡiñəḡi məldm.
- 21 yesu nəḡəmanwane nəḡəmaiḡubwiḡi nəḡəmeiti ta, agafo pwa eḡen ḡənəḡ. mbu ḡilidi laḡge preḡ əllaḡəḡa orn ḡənanaice leḡa al gərus ildi laḡo ləbai na agidi ḡerte laḡge lwaiña elo. na eləḡ ḡaiñətete.
- 22 orn maji nəḡirəwano na gabəla taḡwano ḡen ḡaḡta gerto laḡge lwaiña.
- 23 yesu nəḡənwanəḡe nəḡeiti taləmis iləḡəḡu ta, ḡen ḡabḡwanəḡo ta leḡa ildi lerto laḡge lwaiña aləḡti eḡələḡe ḡərəmwa.
- 24 na taləmis niḡirəwano ndə yano ḡen iḡi. yesu nəḡələwəḡəḡi təḡ nəḡata, lorlḡaiñ ḡen ḡabḡwanəḡo ta leḡa aləḡti eḡələḡe ḡərəmwa.
- 25 ndə ḡəuri ḡəbentia idəḡi ḡal ibri ḡen iḡi ḡabapəḡ ḡamiñəḡo ḡen ta eḡa igi gerto laḡge lwaiña gəbentia eḡələḡe ḡərəmwa.
- 26 yənəḡulu niḡirəwano kaiñ taḡwataido niḡata, ndə ḡen ḡafo tia esegi gaḡəwəḡata gəbərni?
- 27 yesu nəḡələseici nəḡata, leḡa laber laḡəwəḡata ləbərni bəḡan orn rəmwa raḡəwəḡata rələbəri ḡen ḡaḡta rəmwa raḡəwəḡata rəbəḡia ḡen preḡ.
- 28 butrus nəḡəmeiti ta, seicu, nanda ḡagaḡḡitu neḡa enaiñ ḡagaḡateta.
- 29 yesu nəḡələwəḡəḡi ta, deḡam igəndəwəḡəḡia ta, leḡa preḡ ildi laḡḡitu neḡa enen walla lorldenanda walla laḡḡenanda walla eḡenanda walla wasenanda walla ḡere walla ni ḡen ḡaḡta ḡi na ḡen ḡaḡta ḡen ḡaḡəra ḡərəmwa,
- 30 lənəḡulu liḡ alneini ḡiñəḡi laḡge ildi preḡ lwaiña kaiñ, neḡa na lorəba na laḡḡenanda na eḡenanda na ḡere na ni na ḡen ḡubwa cum na iliga ildi liḡ alela, lənəḡulu liḡ alneini ḡaməḡia ḡəbəḡəbete.
- 31 leḡa lwaiña ildi lnəiñua liḡ alḡete ləndurtu na leḡa ildi ləndurtu liḡ alḡete lnəiñua.
- 32 lənəḡulu lafo edad idi dabəḡa alo yursalim na yesu taḡerlido ḡulu nəiñua. na lənəḡulu ildi talmateto ldirəwano ldiḡəñitalo. orn yesu nəḡəmate taləmis aləsoḡ reḡ nemiñe eḡijan təḡ nəḡələwəḡəḡi ḡen preḡ iḡi ḡid aḡəmeḡa nano.
- 33 nəḡata, seidr, ləgabəḡar alo yursalim na idia gəleḡa giḡ aḡəneidəni enələḡ nəkana na eleḡa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ganun. lənəḡulu liḡ alwəḡəḡi ta gənəḡu aḡəḡiñəni, na liḡ almanaice leḡa ildi gertə laḡo yawud.
- 34 lənəḡulu liḡ almaḡaməee eḡen, liḡ alməupwi kaiñ ltuala na liḡ almaḡiñe. orn gənəḡu giḡ aḡətweḡe eḡəḡaiñ ndə ḡoman ḡaḡo ḡiḡijin.

- 35 orn yagub na yuanna, lidia ləsabdi ldeṭa yesu nano ldəmeiṭi ta, ya eda gəbərrəṅaidia ḡen, ḡagwonata ta ḡendiṭi ḡen iṅi ḡagaṅeṭədia.
- 36 gəṅəṅu nəṅəleṭəde nəṅata, ḡagwonata wande igendiṭia?
- 37 lənəṅulu ldəmeiṭi ta, ḡgitənde laṭaṅa gəṅəṅ ndaṅ dəlaṭəṅa daṅaieəba na gəṅəṅ ndaṅ dəlaṭəṅa dəṅabur eṅəleṅe ḡəlaṭəṅa iṅi ḡerto ḡaṭṭwa.
- 38 yesu nəṅəleiṭi ta, ḡagaijəba ḡen ḡageṭədo. ḡagaṭəwadaṭa ḡagəṭia al finjan yarno isi igəṭia? walla ḡagaṭəwadaṭa ḡaganeini mamudiya yarno isi iganeini ?
- 39 lənəṅulu ldəmeiṭi ta, ḡagaṭəwadaṭa. yesu nəṅəleiṭi ta, dətam ḡagidi ḡəṭi al finjan isi igəṭia na ḡagidi ḡaneini mamudiya isi iganeini,
- 40 orn ḡen ta ḡagaṭaṅa ndaṅ dəṅaieəba na ndaṅ dəṅabur geṭa ḡəleṭəṅi ta iganaiea leṭa orn alo isi yafo ḡen ḡanta leṭa ildi yəṭəṅəlo.
- 41 ndə taləmis yəṭənu red yano ḡen iṅi nəṅəeṭano kaiḡ eṅen ḡəyagub na ḡəyuanna.
- 42 yesu nəṅəlundədi nəṅəleiṭi ta, ḡagaliṅeṭo ta leṭa ildi laṭa laṭo nəleṅ nələda lalo lənəṅulu leieṭədieia leṭa elo na leṭa ildi loṭṭa lertə ḡəleṅe eleda.
- 43 ḡen ḡero ḡafəṭia eṅaṅ, orn eṭa ḡwonata gaṭ eṭa goṭṭa eṅaṅ ḡen dətam gəṅəṅu aṅəndəduṭəṅəṭi,
- 44 na eda ḡwonata gaṭnda eṅaṅ ḡen dətam gəṅəṅu aṅəṭeṭe ebai ḡəleṭa preṭ.
- 45 ḡen ḡanta idia ḡəleṭa eum gero geṭo ta leṭa aləməduṭəṅəṭi orn ta aṅəduṭəṅəṭi leṭa na ta aṅənaide dāməṭia dəleṭəṅu daṭo dəpəṭa ḡen ḡanta leṭa lwaiṅa.
- 46 na lənəṅulu ldarəmate alo yariya. orn ndə yesu laṅaṭo alo yariya taləmisya iləṭəṅu na leṭala lwaiṅa eṭa gəṅəṅ igi gaṅəlisi gafo taṅəṭaṅo eṭad taṅekeṭədo leṭa laṅge. gəṅəṅu gəbernia bartimawus, idia ḡəṭimawus.
- 47 ndə gano ta fəyesu galo inasirat gafo eṭad gəṅəṅu nəṅəṭəjaice ole nəṅata, yesu, idia ḡəṭawud, ḡiaṭiṅi ḡəbaiya nano.
- 48 leṭa lwaiṅa ldəmagariṅate ldəmeiṭi ta aṅəbwaiṅe ḡəma orn gəṅəṅu taṅəṭəjaico ole kaiḡ nəṅata, idia ḡəṭawud ḡiaṭiṅi ḡəbaiya nano.
- 49 yesu nəṅudəri nəṅəlwəṭəṭi leṭa ta, undədiamar. lənəṅulu lundədu maji gaṅəlisi ldəmeiṭi ta, eṭənu dəṅano ḡəṭwode. gəṅəṅu ḡwundə-diaṅa.
- 50 maji nəṅauwəṭi erena alo nəṅabotəlo taltal nəṅabəṭa yesu nano.
- 51 yesu nəṅəmuṭəbiṭi eṅen nəṅata, wandigi agwonata iganiṭia? maji gaṅəlisi nəṅəmeiṭi ta, ya eləṅ igi gəbərrəṅaidia ḡen, ḡiṭiṅi eseidi.
- 52 yesu nəṅəmeiṭi ta, mbu, dənata dəlaṭəṅa dēidiana. orn maji nəṅəseidi taṅəmatəto eṭad.

margus 11

- ¹ndə lənəḡulu laijomaṭo alo yursalim ldarəmate alo ibetfaji na alo ibetani aiyən nano ibernia aiyən isetun, yesu nəḡəḡwate ṭaləmis iṭijan
- ²nəḡəleiṭi ṭa, mbər irnuḡ gakəl nēiḡua, na ḡen ḡagəbentia ḡagidi ḡafidi ḡəṭṡḡia ḡata ḡakasənu iḡi eḡa gero ḡənəḡ gaborto.
- ³ḡamiḡa ḡaiyela, na ndə eḡa ḡənəḡ ḡəndəṭəḡia ṭa, ḡagəbəḡia ṭia eḡa? lwaṭəṭərldo ṭa eləḡ yesu ḡwonatə orn aḡoṭəbaice ēli.
- ⁴yənəḡulu niyabəla niyəfidi ḡəṭṡḡia ḡakasənu ēuwər nano eḡaḡ ldəmiḡe.
- ⁵na leḡa ləmatan ildi ləṭurwa alo yakəl leṭəḡəlo lḡatə, ḡen ḡantəu ḡagamiḡa ḡəṭṡḡia?
- ⁶yənəḡulu niyəlwaṭəṭi leḡa ḡen yesu ḡwalwaṭəṭəlo na leḡa ldələḡḡiṭi niyəmiḡe ḡəṭṡḡia.
- ⁷yənəḡulu nimaməṭia yesu ḡəṭṡḡia niyekəṭi ndrena ḡəṭṡḡia nano na ḡənəḡu nəḡəbortə.
- ⁸na leḡa lwaiḡa ldekeləce ndrene alo eḡaḡ na ləmatan ldəḡagəlde nuṭi ldekeləce eḡaḡ.
- ⁹leḡa ildi labəṭo nēiḡua na lənəḡulu ildi leṭəma ndurtu ṭaṭrajaico ole lḡatə, usanna, ḡənəḡu gabuḡəntu igi ḡəṭo igirəḡ ḡeləḡ rəmwa.
- ¹⁰ḡələḡe ḡabuḡəntu ḡəpapa eḡaiḡ ḡawud iḡi ḡəṭo. usanna elo.
- ¹¹orn yesu nəḡənti alo yursalim nəḡənti igal ekəl, nəḡənwane lanḡe preḡ nəḡəmiḡe ḡen ḡanta uləḡḡi ḡaṭo ldabəṭa alo ibetani ṭaləmisya reḡ nemiḡe eṭijan.
- ¹²na ulalditəno ndə lanḡaṭo alo ibetani yesu nəḡəcoiḡəṭe,
- ¹³ṭaḡəseicu ebəḡa nwalḡaḡ igi ḡəṭo ratai nəḡabəla ṭa aḡəpwaiḡe lidia. nəḡəṭa nano nəḡəfidi lidia lero illi ratai ḡen ḡanta ḡəṭa liga ləḡaləḡa lidia.
- ¹⁴ḡen ḡafəṭia ḡənəḡu nəḡəlwaṭəṭi ebəḡa nəḡatə, ḡḡiṭu eḡa aḡerte ḡənəḡ təḡ ḡasa lidia əllaṭəḡa. na ṭaləmis yano ḡen iḡi.
- ¹⁵lənəḡulu lḡəṭa alo yursalim, na yesu nəḡənti igal ekəl nəḡəmiḡe leḡa preḡ ildi ləbəlida lanḡe igal ekəl nəḡəḡəṭəṭəḡwəṭa ṭarəbesa eḡeḡa ildi ləmərlḡəḡia al ḡərusya orəba na kursi eḡeḡa ildi ləbəlida bəldugur.
- ¹⁶na ḡənəḡu gero ḡaḡḡiṭia eḡa ḡənəḡ ṭa ḡapa wagənəḡ igal ekəl kwai kwai,
- ¹⁷nəḡəṭṭəḡaice leḡa ḡen nəḡatə, ḡen ḡəwəṭḡənu ṭa, eṭa ḡəlṭəḡni ḡid aḡənəḡəni eṭa ḡəḡəṭurtia rəmwa orn ḡagidu ḡaṭo alo endom.
- ¹⁸na nələḡ nəkana na leḡa ildi ləbəṭṭəḡaidia ḡen ḡal ḡanun lano ḡen iḡi ldəḡwaiḡe ḡaḡ ṭa almauṭiḡe ḡen ḡanta lidəḡəma ḡen ḡanta leḡa preḡ lirəwano eḡen ḡəlṭəḡu.
- ¹⁹na ndə uləḡḡi ḡaṭo yesu na ṭaləmis ldamiḡe irnuḡ ḡoṭra.
- ²⁰na ulalditəno ram ndə lafo eḡaḡ lənəḡulu ldəseici ebəḡa ḡamuḡaḡəno preḡ.

²¹butrus nəḡələḡədeini eḡen nəḡeiti yesu ta, ya eləḡ igi ḡəbərrəḡaidia ḡen, seieu ebəda igi agwaro ḡamudəḡəno.

²²yesu nəḡəleiti ta, ertr donata irəmwa.

²³deḡam igəndəlwaḡətia ta, eḡa igi ḡwalwaḡəta aiyən isi ta, ḡḡeinu ḡəwujəni igal bar nəḡəndi ḡen ta ḡen ḡənəḡu ḡwalwaḡo ḡid aḡfete, deḡəsənia deḡo egare, ḡen iḡi deḡam ḡid aḡfete ḡen ḡanta ḡu.

²⁴ḡen ḡafətia igəndəlwaḡətia ta, ḡen preḡ ḡagəbeḡədia ndə ḡagaturtia rəmwa, əndr ḡen ta ḡagidi ḡaneini na deḡam ḡagidi ḡaneini.

²⁵ndə ḡagaturwa ḡagaturtia rəmwa ḡḡədeicr leḡa ḡen eḡen ḡeicia ḡageande ta eḡalo igi gafo elo aḡəndəḡḡədeici ḡen eḡalo ḡeicia cum.

²⁶orn ndə ḡagaber ḡagəḡḡədeicia leḡa ḡen eḡen ḡeicia eḡalo igi gafo elo gaber ḡid aḡəndəḡḡədeici ḡen eḡalo ḡeicia cum.

²⁷orn ldeḡa alo yursalim təḡ, na ndə yesu taḡərldo igal ekəl nələḡ nəkana na leḡa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ḡanun na leḡa loḡra ldəmeḡa nano

²⁸ldəmeiti ta, agəbədia ḡen iḡi ḡələḡeḡa ḡesegi? esegi ḡanaicəḡa ḡələḡe ta ḡidi ḡen iḡi?

²⁹yesu nəḡəlurəbiti eḡen nəḡata, igənəḡi eum igəndeḡədia ḡen ḡənəḡ. ndə ḡagaiḡəlwaḡətia ḡen iḡi igənəḡi eum igid endəlwaḡəti ta igəbədia ḡen iḡi ḡələḡeḡa ḡesegi.

³⁰lwaḡətiḡr, rəmwa radwaḡo yuanna ta aḡənanaide mamudiya walla leḡa?

³¹lənəḡulu taḡwataido aləson ldata, ləḡabaḡrau? ndə ləḡabaḡar rəmwa radwaḡo yuanna ḡənəḡu ḡid aḡəndəlwaḡətr ta, ḡagero ḡagabəndia ḡen ḡələḡəḡu eḡa?

³²orn ndə ləḡəbaḡar leḡa ləḡwaḡəma ləḡidəḡr leḡa. ḡen ḡanta leḡa preḡ lata ta deḡam yuanna ḡaḡo nabi.

³³lənəḡulu ldukuḡəbiti yesu eḡen ldata, ḡagaiḡəba. na yesu nəḡəleiti ta, igaber igid endəlwaḡəti cum igəbədia ḡen iḡi ḡələḡeḡa ḡesegi.

margus 12

¹na yesu nəḡəḡwatiti leḡa ḡen iḡi ḡəwujənu nəḡata, maji ḡənəḡ ḡawaḡo ḡi ḡinəb nəḡuḡiti, nəḡidi ḡəri igi leḡa ləwundata ḡawa ḡəlidiā linəb, nəḡwade alo yafo pələlo. orn nəḡənaiee leḡa ta aḡrəmoḡe nəḡabəḡa alo yənəḡ nwalḡəḡ.

²ndə liga laḡiḡadaido maji ḡwadwaḡo ebai eleḡa ta lənəḡulu almanaiee lidiā ləmaḡan ləḡi,

³orn leḡa ldəndi ebai ldəmeḡpwi ldəmaḡwate rerta.

⁴orn maji nəḡələḡdeiti ebai ḡwomən orn leḡa ldəmeḡpwi nda rəḡra ldəmaḡaməe eḡen.

- ⁵orn maji nəḡəḡwate ebai gwomən orn leḡa ldəmaḡiḡe. ndə maji nəḡəḡwate ləbai lwaiḡa leḡa ldəupwi ləmaḡan ldəḡiḡe ləmaḡan.
- ⁶na maji gerto eḡa gənəḡ, fiḡia gəlḡḡəḡu gunto. gənəḡu nəḡəlməḡweiti ndurtu nəḡaḡa egare ḡa, lənəḡulu liḡ alidəḡiḡi idia gəlḡḡəḡi.
- ⁷orn leḡa ildi larəmoḡo gi ḡalḡwataido lḡaḡa, fəḡu giḡ aḡərrate eləḡe ləmaḡi. aḡr almaḡiḡr na ləgiḡr alarraḡr eləḡe.
- ⁸na lənəḡulu ldəməḡdi ldəmaḡiḡe ldəmauwəḡi gi ndəuwərano.
- ⁹na maji gerto gi giḡ aḡiḡi ḡau? gənəḡu giḡ aḡela, aḡḡiḡe leḡa ildi na giḡ aḡənaice leḡa larto gi.
- ¹⁰ḡagero ḡagəbəgəria ḡen iḡi ḡəwərdənu egaḡam gəḡəmwa? fəḡen ḡa, lwandra ildi leḡa labijəḡia lanəḡo lənəḡu laḡo lwandra ildi laḡnda laḡuna.
- ¹¹lənəḡu leḡo rəmwa nano na laḡ aḡwar isi isəḡdr.
- ¹²na nələḡanda ḡanonəḡo naməḡdi ḡen ḡaḡa naliḡəḡo ḡa gwaḡwato ḡen iḡei ḡəwujənu ḡagealo, orn niḡəḡa leḡa. nənəḡulu nəmaḡḡiḡi nabəla.
- ¹³orn nənəḡulu nəḡwate leḡa ləmaḡan lal farisiyin na lirudu-siyin ḡa alpwaḡiḡe ḡen ḡənəḡ ḡəlḡḡəḡu laḡwəḡaḡa aləmoḡwəḡdi.
- ¹⁴lənəḡulu ldəmeḡa nano lḡaḡa, ya eḡa gəbərrəḡaidia ḡen ḡagaliḡəḡo ḡa agaḡo ḡəḡam na ḡa agəbəḡia leḡa preḡ laḡwəḡo na agero agəbəḡia eḡa goḡra gamiḡaḡo lorəba, orn agəbərrəḡaidia ḡen ḡəḡəmwa ḡenḡa ḡəḡəḡam. agaḡau? al ganun yəbata ḡa ḡen ḡəpi ndə ḡagananaicia eləḡ goḡra gəbernia gaisar ḡulba walla ḡen ḡafo mənna? ḡagananaicia walla ḡagaber ḡagananaicia ?
- ¹⁵gənəḡu nəḡaliḡəḡe ḡen eḡen ḡiḡiḡan nəḡəleiti ḡa, ḡagaiḡi-ndəicia eḡa? məḡiḡr gərus yarno al kairia ḡa eseici.
- ¹⁶lənəḡulu lamo kairia na gənəḡu nəḡəleiti ḡa, fəsura yesegi na ḡen ḡesegi nal kairia? lənəḡulu ldəmeiti ḡa, ḡəgaisar.
- ¹⁷yesu nəḡəlurəbiḡi eḡen nəḡaḡa, naicr gaisar laḡe ildi ləgaisar na naicr rəmwa laḡe ildi ḡrəmwa. na lənəḡulu ldirəwano kaiḡ eḡen ḡəlḡḡəḡu.
- ¹⁸na leḡa ləmaḡan isaddugiyin isi yabata ḡa ḡatoḡa ḡero eḡḡaiḡ ldəmeḡa nano ldəmeḡəḡe,
- ¹⁹lḡaḡa, ya eḡa gəbərrəḡaidia ḡen, musa gəwərdəḡənd ḡen ḡa, ndə orəba geḡa gənəḡ gerto wasen orn nəḡaiye ḡere ḡero eḡa igi giḡ aḡəme wasen aḡələḡəḡi orəba ḡere.
- ²⁰lḡaḡa, lorəba lafo ḡenəḡ ldəmiḡe liḡiḡan. orəba gənəiḡua gamo wasen orn nəḡaiye ḡere ḡero.
- ²¹na orəba gwomən nəḡərrate igwuji orn nəḡaiye ḡere ḡero, na orəba gwomən giḡu ḡia cum.

- 22 na lorēba pred̄ ldamēlaḏe igwuji orn ldaiye ñere ñero. orn ndur̄tu wuji nēñaiye cum.
- 23 idatoda eñeraiñ ndə lēnēñulu liḏ altwoḏe wuji giḏ aḡerete wasen gesegi? ñen ñanta lēnēñulu lafo lamamo pred̄.
- 24 yesu nēñelur̄ebiḡi eñen nēñata, gerta fēñen in̄i ñagafau mōnna, ta ñagaijēba ñen ñaḏam gērēmwa na ñagaijēba ta rēmwa rer̄to ñabēra?
- 25 ñen ñanta ndə leḏa liḏ altwoḏe eñeraiñ lēnēñulu laber liḏ almamōḏe na laber liḏ almamōni orn lēnēñulu larno mēlaiyēka elo.
- 26 orn eñen ñeḏa ildi laiyo ta lēnēñulu latuḏini eñeraiñ ñagero ñagabēgēria egaḏam gēmusa ta ndə gēnēñu gafo ur̄i nano igi goḡo isiano orn nēñerte gamēndēḏēnia, rēmwa rēlwaḡētēma ta, igar̄ rēmwa ribrayim na igar̄ rēmwa risag na igar̄ rēmwa rēyagub?
- 27 rēmwa rero rar̄ rēmwa rēḏa ildi laiyo orn rēḏa ildi lamēt̄ia. ñagafo mōnna kaiñ.
- 28 eḏa gēnēñ eleḏa ildi lēbērrēñaidia ñen ñal ganun nēñene yesu na leḏa lēmukur̄ebiḡia eñen nēñaliñete ta yesu gur̄ebiḡelo ñope nēñemeḡeḏe nēñata, fēñen ñaḡga igal ganun ñar̄nda elorēba pred̄?
- 29 yesu nēñemuḡebiḡi eñen nēñata, fēñen in̄i ñar̄nda ta, ya israyil, no, elēñ rēmwa rēlar̄ēña rar̄ elēñ gunto,
- 30 bwit̄u elēñ rēmwara rēlar̄ēña araga pred̄, na usilaga pred̄ na ñabēraña pred̄ na ñat̄raña pred̄.
- 31 na fēñen ñamo orēba idur̄tu ta, bwit̄u eḏaga igi gar̄ ēuwēr gar̄no etam gēlar̄ēña. ñen ñero ñēnēñ ñoḡra ñamiñato ñen in̄i ñir̄ñan.
- 32 eḏa igi gabērrēñaidia ñen ñal ganun nēñemeḡi ta, ya eḏa gabērrēñaidia ñen, agalwaḡo ñope. agalwaḡo ñen ñeḏet̄am ta rēmwa rar̄ runto na rēmwa rero rēmōn tēñ illi rēnēñu,
- 33 na ndə eḏa gubwamaiya araga pred̄ na ñat̄raña pred̄ na ñabēraña pred̄, na ndə eḏa gubwa eḏaga igi gar̄ ēuwēr gar̄no etam gēlēr̄ēñu, ñen in̄i ñoḡra ñamiñato ḏēnaidia idi ḏur̄ēnu pred̄ na ḏer̄eḏēnia pred̄.
- 34 ndə yesu gaseicu ta eḏa gur̄ebiḡēma ḏaliñet̄aḏa nēñemeḡi ta, agafo ñelēñe twaiñ ñerēmwa. na leḏa ldēmēḏēñiḡi lder̄te lameḡeḏia ñen tēñ.
- 35 nt̄ia ndə gabērrēñaicia leḏa ñen igal ekəl yesu nēñata, ñen ñant̄au leḏa ildi lēbērrēñaidia ñen ñal ganun lēbaḡa ta al masiya gar̄ idia gēḏawud?
- 36 ḏawud gēnēñu nēñelwaḡe usilaga gat̄ere nēñata, elēñ rēmwa nēñeḡi elēñ gēlēr̄ēñi ta, raḡalo ndaḡ ḏaḡaieba ḏēlēr̄ēñi ñen igamēlu igēbēḡi leḏa ildi lanḡagea rēmōnēña idur̄tu rēlar̄ēña.
- 37 ḏawud gēnēñu gēnēcōma elēñ. ñen ñant̄au gar̄ idia gēlēr̄ēñu ? na leḏa lwaiña lano ñen ñelēr̄ēñu ḏaḡeraḏa nano.

³⁸ndə gërrəñaicəlo nən yesu geitəlo ta, rəmojëđr eleđa ildi ləbërrəñaidía nən nəl ganun ildi labwaiña labərlda ndrenna nano nwala ldubwiți nənna ta leđa taldənanano eĩñua nəsuk,

³⁹ldubwiți aliya yələda loțra imajma na aliya yaņəra yaņda inaməđia.

⁴⁰lənəñulu lasa lanđe ləliji ildi ltədəñialo na ndə lațurtia rəmwa taltwato nən nwalano ta leđa aldənaice đame. lənəñulu liđ alakəməni kaiñ.

⁴¹yesu taņəraņo alo nēiñua isi leđa lawakēři gərus igal ekəl nəņəseici leđa ləbakēřia gərus. leđa lwaiña ildi lertə gərus ywaiña labakēři gərus ywaiña.

⁴²orn wuji gənəņ gařəbwa igi gař ebai kaiñ gətədəñialo nəņela nəņēři gərus itefr yarno məlin eřijan.

⁴³yesu nəņundədi taləmis ilēřəņu nəņələlwəřəti ta, đetam igəndəlwəřətia ta, wuji igi gař ebai gēřu gərus ywaiña gamiñačo leđa pređ ildi lakēřu gərus alo isi.

⁴⁴nən nanta lənəñulu pređ lakēřu gərus egworəb igərus esen ywaiña, orn wuji igi gero wanđe ganaidə gərus pređ ilēřəņu, isi gařa gidə aņeyəse.

margus 13

¹ndə yesu gamiño igal ekəl taləmis yənəņ ilēřəņu niyəmeiți ta, ya eđa gəbërrəñaidía nən, seicu nwanđra noțra kaiñ na neřa noțra kaiñ.

²yesu nəņəmuřəbiți eņen nəņata, agəseicia neřa ini noțra? nənəñulu pređ niđ anəməndəđəni na lwanđra lnəņ laber liđ alțəni norəb.

³liga gənəņu gařaņa alo naiyən isetun taņəseicu al ekəl nwalđaņ, butrus na yagub na yuanna na andərawus ndəmeřa nano aləsoņ ldəmeřəđe lđata,

⁴lwəřətənde nən iņi niđ aņfete ndoņəřa? na nāməla niđ aņəřete tau iņi niđ aņəndərrəñaice ta nən iņi nətə?

⁵yesu nəņəlurəbiți eņen nəņata, rəmojëđr nən ta eđa gənəņ aņerte gəndidía nāđəna.

⁶leđa lwaiña liđ alela igirəņ gəlēřəñi alwəře ta lař al masiya, na lənəñulu liđ alidi leđa lwaiña nāđəna.

⁷orn ndə ñagidi ñəne ta đəbwaiñəđia đafə twaiñ na nwalđaņ cum ñerte ñagidəñalo. nən iņi niđ aņfete đetam orn iliga lakəl đaməndada đəlanđe pređ đaməlu.

⁸nən nanta leđa liđ altwəđe lagea leđa na nələņe niđ aņətweđe nagea nələņe. alo řetəřeteo yid aiyətəsəni na nərwařa niđ aņfete. ndə lanđe ildi lafo-nən nubwa kaiñ niđ aņətweđe.

⁹orn rəmořr eņen eņalo. leđa liđ aləndənaice nələņ ini nararraidía ta anandakəme. ñagidi ñəřəni imajma, na ñagidi ñařurwa nələņ nēiñua nəřra na noțra nən nanta ñi ta ñařwate nən nəđetam nulu nēiñua.

¹⁰nən đetam ta nən nāņəra nərəmwə aņərrəņeidəni eleđa lalo pređ řetəřeteo ananoņ.

- 11**na ndə leđa ləndəməməta isəria ldəndənaide ta ñakəməni ñerte ñagagərde ta ñagalwara tau orn lwar nən inji ñaganeinu iliga lakəl nən nanta gerta ñaŋ ñaŋgi ñagwalwara orn fusila gatəre.
- 12**orəba gid aŋənaide orəba ta aŋəriñəni na đata gid aŋənaide nere nələtəŋu na ñere ñid aiñətwođe ñagea ləŋgen na eŋen aiñəlriñe.
- 13**leđa pred lid aləndəneđe nən nanta irəŋ gələtəñi. orn eđa igi taŋariñato nən inji nubwa liga gaməlu gabaiya gənəŋu gid aŋəbərni.
- 14**ndə ñagidi ñaseici wəŋge gataŋa igi gagera nən kaiñ gətənu alo yero yətəntu, nigitr leđa ildi lafo alo yudiya alobəde naiyən. nigitr leđa ləbəgəria ađam igi alləŋete nən inji.
- 15**ndə eđa gafo eŋa eđəpe nigitəmar aŋerte gəbentia eŋa ndə girəwa ta aŋəme laŋge əllətəŋu.
- 16**na ndə eđa gafo igi nigitəmar aŋerte gađaŋa ta aŋəme erena gələtəŋu.
- 17**liji trida iliga lakəl ildi londaico na ildi lađuŋi ñere lid alneini nən nubwa.
- 18**ekeŋədr rəmwa ta nən inji aŋerte gəfia obəđaiya.
- 19**nən nanta iliga lakəl nən nid aŋfete nubwa kaiñ. na nən nero nafa nubwa narno tia liga rəmwa riđu alo na điñədi məldin na naber nid aŋfete narno tia təŋ.
- 20**ndə eləŋ rəmwa arerte raŋəbaŋa ñoman ñakəl eđa gero gənəŋ gid aŋəbərni. orn rənəŋu raŋəbaŋo ñoman nən nanta leđa əllətəŋu ildi rotəlo.
- 21**iliga lakəl ndə eđa gənəŋ gəndəlwaŋətia ta, seicr, fəŋu al masiya əli walla seier fəŋu əlua, ñerte ñagəbendia nən nələtəŋu.
- 22**leđa ildi laŋəlen lid altwođe ildi lid alaŋa ta laŋ al masiya na anbiya eŋaŋəwen yid aiyətwođe na lənəŋulu lid aliđi nən noŋra na aŋwara ta aliđi leđa nadəna, na leđa ildi lwotənu cum ndə laŋəwadaŋa,
- 23**orn ñaŋ rəmojədr eŋen. igəlwaŋətənde nən pred ananəŋ.
- 24**orn iliga lakəl ndə nən nubwa nəməndəđənu eđəñina yid aiyətəte nərəmi na ubwa gaber gid aŋəwadiəlo,
- 25**na ropə riđ arirtəti alo na laŋge lwaiña nabəŋa lelo lid altəsəni.
- 26**orn leđa lid aləseici idia gələđa geŋo iswoŋua nabəŋaŋa noŋra na nəŋrwaŋa nawaiña.
- 27**orn gənəŋu gid aŋəđwəte məlaiyəkə ilətəŋu ta aiyərarreidi leđa əllətəŋu lwotənu alo endele na eđətəđalo na ndaləŋgwa na ltəŋga đərti.
- 28**ərrəŋeinr nən nəbəđa inji nəwujənu. ndə ebəđa gəbətia nəđobəraŋa ñagaliŋeta ta itəlia gaŋo.
- 29**ntia cum ndə ñagaseieia laŋge ildi lafo, ləŋetr ta idia gələđa gafo twaiñ, đətəmə gafənde nano.

- ³⁰đetam igəndəlwaɾət̪ia ʔa, laŋge ildi pɾeð lið alfet̪e ɲen leða ləliga ildi laməlu labaiya.
- ³¹elo na alo lið aləməndədəni orn ɲen ɲəlɛɾəni ɲaber ɲid aɲəməndədəni kwai kwai.
- ³²orn eða gero gənəɲ galinjet̪o loman lakəl walla ɛðəniin yakəl illi ɔta gunto. məlaiyəka yelo yaijəba na idia gaijəba cum.
- ³³rəmot̪ɾ eɲen, ɲape səndua ɲen ɲanta ɲagajəba liga ildi lɛɾənu.
- ³⁴ɲen inɲi ɲarno eða gert̪o ɛɾa nəɲənaice ləbai əllɛɾəɲu ɲələɲe nəɲəlɲanaice ɲəmɛɾia, nəɲəlwaɾət̪i eða garəmot̪wa ɛuwər ʔa aɲərəmot̪e ɲope nəɲgiti ɛɾa gəlɛɾəɲu nəgabət̪a nwaldəɲ.
- ³⁵ɲen ɲafət̪ia rəmot̪ɾ eɲen ɲen ɲanta ɲagajəba liga eða gert̪o ɛɾa gid̪ aɲəwela ndə erregano walla uləɲgiano, walla ulaldit̪ano bəɲni bəɲnia liga ywaɾa yəbara walla ulaldit̪ano.
- ³⁶rəmot̪ɾ eɲen ʔa gənəɲu aɲert̪e gəndəfida ɲagandro ndə get̪o taltal.
- ³⁷igwalwaɾət̪ia leða pɾeð ɲen inɲi igwalwaɾət̪ənde ʔa, apr səndua.

margus 14

- ¹na ɔsa ɔafo ʔwaiɲ id̪i ɔbəɾma al fissa na ɔsa ndə leða lasa aicəba gaicəfa, ɲoman ɲət̪ənu ɲiɾijan. na nələɲ nəkana na leða ildi ləbɛrrəɲaidia ɲen ɲal ganun lapwaiɲo ɔaɔ ʔa alidi yesu ɲaɔəna ʔa alməndi almaɾiɲe.
- ²orn lɔaɔa, gert̪a iliga ləɔsa ɲen ɲanta aɲgaica leða lið altwoðe ɲabəɾaɲa aləndəgear.
- ³ndə yesu gafo alo ibet̪ani egeɾa gəsiman igi gafo gagəro, ɲen gənəɲu gasa, wuji gənəɲ gaɾəbwa get̪o ɲelaɲa elwandr liðənu larno ɲaɾa, ɲela ɲamwada gaiɲəla kaiɲ, ɲwaiɲa iliano kaiɲ. wuji nəɲgere waɲge nəɲəmaraiice ɲela nenda.
- ⁴leða lafo ləmat̪an lɔc̪it̪ano kaiɲ ʔalɾwataido lɔaɔa, gaɾe ɲela ɲagirnia?
- ⁵ɲela ɲaɾəwadaɔa ɲilidənu al gərus ywaiɲa yamiɲaɔo jənei eredia giɾijin na al gərus yananeinu leða ildi laɾo ləbai. na lənəɲulu lɔmieit̪ano.
- ⁶yesu nəɲaɔa, ɲgit̪r wuji. ɲagamat̪esia egare eða? gənəɲu git̪iɲi ɲen ɲaɲəra kaiɲ.
- ⁷ɲen ɲanta ɲagafo leðala ildi laɾ ləbai ɲagaɾaɲalda jaica jaica na ɲagaɾəwadaɔa ɲagələmədaɔa liga əlnəɲ ɲagwonat̪a orn igənəni ləgerr ləgafiar jaica jaica.
- ⁸gənəɲu gidu ɲen inɲi gaɾəwadaɔa gəbəd̪ia. gənəɲu gaicwadiɲi ananoɲ ɲen ɲanta ɔura.
- ⁹đetam igəndəlwaɾət̪ia ʔa, alo pɾeð ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa ɲwəlwaɾənau ɲen inɲi wuji gidu ɲid̪ aɲwalwaɾəni ʔa leða almawələldəɲədeini.
- ¹⁰orn yausa iskariyut̪i eða gənəɲ it̪aləmis reð nemiɲe ɛɾijan nəgabət̪a nələɲ nano nəkana ʔa aɲəlɲaice yesu.
- ¹¹ndə nələɲ nano ɲen ɲəlɛɾəɲu nənəɲulu nəɲəret̪e nano nəɾi ɲen ʔa anəmanaice gərus. na gənəɲu nəɲapwaiɲe liga ʔa aɲəmaunaide.

- 12na iloman laɾnda lɛdɛsa aicɛba gaicɛfa liga leɗa lauriɲa ɗaɲala idi ɗaɾo ɗɛɾɛɗɛma ɗal fissa tɔlɛmis iyesu nemeɾɛɗe niyaɗa, agwonata ɲaɲɛɾɛɗi ɗɛsalo ɗal fissa ɲga?
- 13gɛnɛɲu nɛɲɛɗwaɗe tɔlɛmis iɾijan nɛɲɛleiti ta, mbɛr ɲɛnti irnuɲ goɾra na ɲagidi ɲopɛɗaɗe eɗala gɛnɛɲ igi garrɛpa ɲawa iɾia. tetɛmar,
- 14ndɛ gɛbɛntia egeɾa ɲaldɛntɛlda ɲeiti eɗa gɛɾto eɾa ta, eɗa gɛbɛrrɛɲaidia ɲen gaɗa ta alo yaɲga isi losaɗa al fissa tɔlɛmisya ilɛɾɛɲu?
- 15na gɛnɛɲu gidɛ aɲɛndɛɲaici alo yɛnɛɲ yoɾra elo isi yaɗuɾeinu yɛɾto laɲge pred lɛgɛlwonaɗar. ɛɾɛɗɛndr ɗɛsa alo yakɛl.
- 16tɔlɛmis ilɛɾɛɲu niyaɓɛla niyɛnti irnuɲ goɾra niyɛfidi ɲen ɲarno gwalwaɾɛɗɛlo niyɛɾi ɗɛsa alo ɗal fissa.
- 17na ulɛɲgi gɛnɛɲu ldela tɔlɛmisya ilɛɾɛɲu redɛ nemiɲe ɛɾijan,
- 18na ɲen lafo lasa yesu nɛɲaɗa, ɗɛɗam igɛndɛlwaɾɛɗia ta, eɗa gunto eɲaɲ igi lɛgasɛlda gɛnɛɲu gidɛ aɲaiɲɛnaɗe.
- 19na yɛnɛɲulu taiywano kaiɲ nemeɾɛɗe yɛnenɛɲ yɛnenɛɲ niyaɗa, igaber igidɛ ɛɲanaɗe, gɛɾta fɛɗia? na yɛmɛn niyaɗa, igaber igidɛ ɛɲanaɗe, gɛɾta fɛɗia?
- 20gɛnɛɲu nɛɲɛluɾɛɓiti ɛɲen nɛɲaɗa, feɗa gɛnɛɲ itɔlɛmis redɛ nemiɲe ɛɾijan igi ɲagɛldɛgɛnɛcia raɲ ilɛmbolu.
- 21idia gɛleɗa gamiɲa ɲen ɲarno ɲɛwɛrdɛnu iɲu orn eɗa gidɛ aɲɛneini ɲen ɲubwa igi ganaɗia idia gɛleɗa. gɛbanta ɲen ɲaɲɛra ta maji gakɛl gero gɛlɛɲeni.
- 22na ɲen lasa yesu gamo aicɛba, nɛɲɛɓuɲti nɛɲgere nɛɲɛlnaice nɛɲaɗa, mɛr. igi gaɾ aɲɛno ilɛɾɛɲi.
- 23orn nɛɲɛme al finjan nɛɲɛɾti rɛmwa nano nɛɲɛlnaice na yɛnɛɲulu pred yɛɗiau.
- 24nɛɲɛleiti ta, fɛɲɛfɛni iɲi ɲɛbɛndia ɗɛrreɗia ɲen alo ɗɛrɛmwa iɲi ɲid aɲirwini ɲen ɲanta leɗa lwaiɲa.
- 25ɗɛɗam igɛndɛlwaɾɛɗia ta, igaber igɛɗia ɲawa iɲi ɲɛlidia lera tɛɲ ɲen loman lamɛlu ildi igidɛ yuɗi tɛɲ ɛɲɛlɛɲe ɲɛrɛmwa.
- 26ndɛ lalɛɲo ɲɛlɛɲa ldamiɲe ldabɛɗe naiyɛn isetun.
- 27yesu nɛɲɛleiti ta, ɲaɲ pred ɲagidi ɲaiɲɛɗaɗe ɲen ɲanta ɲen ɲɛwɛrdɛnu ta, igidi yɛɛpwi eɗa gɛsi yaɲala na yaɲala yidɛ ailaldɛɗɛm alo.
- 28orn ndɛ igatuɗinu igidɛ endɛɓwaɾɛɗaɗe alo ijalil.
- 29buɾrus nɛɲɛmeiti ta, ndɛ leɗa pred laɲaɗaɗa, orn igɛnɛɲi igaber igidi ɛɲaɗaɗe.
- 30yesu nɛɲɛmeiti ta, ɗɛɗam iganwalwaɾɛɗia ta, ulɛɲgi igi ɗurri agidi ɲaiɲaɓɛlaice ɲoman ɲiɾijin ɲen ɗwaɗa ɗamɛlu ɗabara ɲoman ɲiɾijan.

- 31butrus nəḡəmeiṭi ḡwondəṭada ṭa, ndə ləḡabaiya orn igaber igid̄ eḡabəlaice. na yənəḡulu pred̄ niyəlwaṭe ṭia cum.
- 32orn lənəḡulu ldarəmate alo ibernia jaḡsimani na yesu nəḡəlwaṭəṭi ṭaləmis ṭa, ṭaḡr əli ḡen igatṭurṭi rəmwa.
- 33nəḡəməme butrus na yagub na yuanna ṭaḡwano kaiḡ nəḡəḡərde kaiḡ,
- 34nəḡəleiṭi ṭa, usila ḡəlṭṭəni ḡwana kaiḡ ṭa aḡgaiea igabaiya. ṭaḡr əli, ḡape səndua.
- 35na ḡənəḡu nəḡabəṭa nēiḡua aten nəḡwoḡəniṭi alo nəḡəṭurṭi rəmwa nəḡeṭəde ṭa ndə ḡen ḡaḡəra ḡen ḡəliḡa lakəl aḡḡatəma nano.
- 36nəḡaṭa, abba, papa, aḡaṭəwadaṭa aḡəbəḡia ḡen pred̄, miḡeicəni finjan isi eḡen ḡubwa kaiḡ, orn ḡḡiṭu ḡen aḡidəni iḡi aḡwonatə ḡeṭa ḡen igwonatə.
- 37orn ḡənəḡu nəḡoṭəbəde nəḡələḡidi landro nəḡeiṭi butrus ṭa, siman aḡandro? aḡero aḡaṭəwadaṭa aḡapo səndua əḡəniḡ yento.
- 38ape səndua ḡatṭurṭi rəmwa ṭa ḡeṭe aḡabirndəini. ḡetam usila ḡṭṭəḡiaḡəno orn aḡəno yəbia.
- 39orn nəḡələmiḡe təḡ nəḡəṭurṭu rəmwa ḡen ḡarno orəba ḡənēiḡua.
- 40orn nəḡoṭəbəde təḡ nəḡələḡidi yandro ḡen ḡaṭa isi esen yiniano. na yənəḡulu yaiḡəba yamuṭəbiṭia eḡen ṭau.
- 41ḡənəḡu nəḡabəla nəḡoṭəbəde təḡ nəḡəleiṭi ṭa, ḡaḡandra məldin ḡaḡəmiḡəniāno ? ḡəḡe liḡa leṭo. seier, idia ḡələḡa ḡaneidəni eraḡ rələḡa leieia.
- 42twoḡr aṭr. seicr. ḡənəḡu igi ḡaiḡənaidia ḡafo ṭwaiḡ.
- 43orn ḡen yesu ḡwaṭwata məldin yausa, eḡa ḡənəḡ iṭaləmis red̄ nemiḡe eṭijan, ḡənəḡu leṭo leḡala lwaiḡa ildi leṭo yoperre na ḡəfra. lənəḡulu leṭo inələḡ nəkana na eleḡa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ḡanun na eleḡa loṭra.
- 44na eḡa igi ḡanaidə yesu ḡanaieo leḡa ḡaməla nəḡaṭa, ḡənəḡu igi igid̄ emwṭṭwṭe əiḡua egworəb, fəḡu. əndəmar, ḡamiyeṭe. rəmoṭəmar ḡope.
- 45na ḡənəḡu nəḡeṭa yesu nano taltal nəḡaṭa, ya eləḡ igi ḡəbərrəḡaidia ḡen nəḡəmwṭṭwṭe əiḡua egworəb.
- 46na leḡa ldəməṭi raḡ nano ldəməndi.
- 47eḡa ḡənəḡ eleḡa ildi laṭurwa nəḡuṭədi ḡoperre nəḡubəṭi ebai ḡeləḡ ḡoṭra ḡəkana nəḡəmatədeṭe ənəḡia alo ḡəlṭṭəḡu.
- 48na yesu nəḡeṭəde leḡa nəḡaṭa, ḡaḡeṭo ṭa ḡaiḡəndi yoperreya na ḡəfraḡa ḡarno ḡaḡagea oṭom?
- 49ləḡaṭaḡar igal ekəl ḡoman pred̄ nendərrəḡaice ḡen na ḡaḡero ḡaḡaiḡəndi. orn ḡḡiṭu ḡen ḡəwərdənu eḡaḡam ḡəṭəḡa aḡeṭiḡaḡeini.

- 50 na taləmis pred nemaṭade niyobəde.
- 51 orn eḏəmwā gənəḡ igi gēṭənu erena nano gəmutiaḡəno ṭaḡəmaiṡətəto alo na leḏa ldəməndi.
- 52 na gənəḡu gaṭaḏo erena gəmutiaḡəno nəḡələbərḏəni nəḡobəde məṭəmərēñ erena geroma nano.
- 53 leḏa ldəmaməṭe yesu eṭa geləḡ goṭra gəkana na nələḡ pred nəkana na leḏa loṭra na leḏa ildi ləbərrəḡaidia ḡen ḡal ganun ldəmarraide nano.
- 54 buṭrus ṭaḡəmatəto nwaldaḡ ldarəməṭe eṭa nano geləḡ goṭra gəkana nəḡēnti eṭalo. na gənəḡu ldəṭaḡe nisia leḏala nəḡane nəḡubwiṭano.
- 55 na nələḡ nəkana na nələḡ pred ini nararraidia ldəpwaiñe leḏa ṭa aləsəki yesu ṭa almaṭiñe orn lero lafiḏa ḡen ḡənəḡ
- 56 ḡen ḡaṅṭa leḏa lwaiña lalwaṭo ḡen ḡəḡaṭəwen ḡageama orn ḡen eḡen ḡafo ṭəṭəṭeoto.
- 57 na leḏa ləmaṭan latwoḏo ldəlwaṭe ḡen ḡəḡaṭəwen ḡageama ldata,
- 58 nanda ñaganaṭəma gwalwaṭa ṭa igidi egere al ekəl isi yidənu raḡra orn ndə ñoman ñaṭo ñiṭṡjin igid ywaḏe al ekəl yəmən isi yero yəbəḏəni raḡra.
- 59 orn eum ḡen eḡen ḡafo ṭəṭəṭeoto məldin.
- 60 orn eləḡ goṭra gəkana nəḡəṭwoḏe iligano nəḡeṭəḏe yesu nəḡaṭa, agaber agoṭəbaica eḡen ḡənəḡ? leḏa lamama ḡen iḡi ḡaḡagea eḏa?
- 61 orn yesu ṭaḡəbwaiño ḡəma. na eləḡ goṭra gəkana nəḡəmeṭəḏe təḡ nəḡaṭa, agaṭ al masiya idia gərəmwā irri rabuḡəntu?
- 62 yesu nəḡaṭa, igarə ṭia, na ñagidi ñaseici idia gələḏa ṭaḡəṭaḡalo ndaḡ ḏəḡaicəba ḏərəmwā irri rerto ḡabəṭa, aḡela isbwoṭua yelo.
- 63 eləḡ goṭra gəkana nəḡandəde erena ano gələṭəḡu nəḡaṭa, ḡen ḡaṅṭau ləḡwonatar ləḡəbərṭiar ḡen ḡwomən ḡamagea?
- 64 ñaganaṭəma gwalwaṭa ole gərəmwā geieia. ñagaṭau? na lənəḡulu pred ldəmakəme ldata ṭa gənəḡu aḡəṭiñəni.
- 65 na ləmaṭan iḡulu ldəmaḏaṭəbəṭe nano ldətəri nda əlləṭəḡu ldəmarice ḡəṭəṭəbiaḡa ldata, lwaṭo esandəldi laḡəupwa. na leḏa ildi laṭurwa ṭaṭṭəmotəto alo ldəməupwi ndreḏəna.
- 66 ḡen buṭrus gaṭaḡa ndəuwər eṭalo ḡere ḡənəḡ iḡi ḡiṭu eləḡ goṭra gəkana ḡəməṭṭria nəḡela,
- 67 nəḡəseici buṭrus ṭaḡano isia nəḡəmwanwane nəḡaṭa, aganəḡa cum ñagafo yesuga igi geṭo alo inasiraṭ.
- 68 orn buṭrus nəḡəməbəlaice nəḡaṭa, igaiḡəba ḡen agwalwaṭo. nəḡamiñaṭe ndəuwər aten na ḏwaṭa ndare.

⁶⁹na ɲere inji ɲiɖu ɲemɛɾria nɔɲɔmaseiei tɔɲ nɔɲɔlwɔɾɛɿi leɖa ildi laɾurwa ɾwain ɾa, maji igi gɔleɖa lakɔl.

⁷⁰orn butrus nɔɲɔmabɔlaice tɔɲ. orn aten leɖa ildi laɾurwa ɾwain ldeiti butrus ɾa, ɖɛɾam agaɾ eɖa gɔnɔɲ iɲulu ɲen ɲanta ɖɛɾam agalo ijalil.

⁷¹orn gɛnɔɲu nɔɲɔlware kaiɲ ɾa rɔmwa arɔmakɔme ndɔ gwalwɔɾa ɲaɾɔwen nɔɲalɔfe nɔɲaɾa, igaijɔba eɖa igi ɲagwɔɾwata eɲen ɲɔlɛɾɔɲu.

⁷²orn ɖwɔɾa ɾaɖaro tɔɲ na butrus nɔɲɔlɛldɔɲɔ-ɖeini eɲen ɲɔyesu ndɔ gwalwɔɾɔɾɔma ɾa, agidi ɲaiɲɔbɔlaice ɲoman ɲiɾijin ɲen ɖwɔɾa ɖamɔlu ɖabara ɲoman ɲiɾijan. na gɛnɔɲu gagɔɾɔ tɔɲaro kaiɲ.

margus 15

¹na ulaldiɾano ram nɔlɔɲ nɔkana, leɖala loɾra na leɖala ildi lɔbɛrrɔɲaidia ɲen ɲal ganun, nɔlɔɲna preɖ ini nararaidia ɾalɾwataido orn ldakase yesu ldɔmame ldɔmanaiee bilatɔs.

²na bilatɔs nɔɲɔmɛɾɔɖe nɔɲaɾa, agaɾ elɔɲ gal yawud? yesu nɔɲɔmɛɾɔbiri eɲen nɔɲaɾa, agwalwɔɾo ɖɛɾam.

³na nɔlɔɲ nɔkana nɔmasɔki eɲen ɲwainɔ.

⁴orn bilatɔs nɔɲɔmɛɾɔɖe tɔɲ nɔɲaɾa, agaber agoɾɔbaice eɲen ɲɔnɔɲ kwai kwai? seieu ɲen ɲwainɔ leɖa laɲawasɔkia.

⁵orn yesu gero goɾɔbaieia eɲen mɔldin nɾia bilatɔs nɔɲirwano.

⁶nɾeli preɖ iliga lɔɖɔsa bilatɔs ɾaɲɛbɔriɾu leɖa eɖa gɔnɔɲ igi gɛndɔnu isijɔn igi lɛnɔɲulu lameɾɔɖe.

⁷na eɖa gɔnɔɲ gɔbɛrnia barabas lɛndɔnu isijɔn leɖala ildi latwoɖo ɲabɔɾa lagea ɲɔlɔɲe ldɔɾiɲɔɖe.

⁸orn leɖa ldabɔla ldeɾɔɖe bilatɔs ɾa aɲɔliɾi ɲen ɲarno ɲɔjaiea iliga lɔɖɔsa.

⁹bilatɔs nɔɲɔlɛɾɔɖe nɔɲaɾa, ɲagwonɔɾa igɛndɛbɔriɾi elɔɲ gal yawud?

¹⁰ɲen ɲanta gɛnɔɲu galiɲɛɾo ɾa nɔlɔɲ nɔkana nanaidɔma ɲen ɲanta lɔgiatɔma ɲen.

¹¹orn nɔlɔɲ nɔkana nɔtuɖi leɖa ɾa almeɾɔɖe aɲɔlɛbɔriɾi barabas.

¹²bilatɔs nɔɲɔlɛɾɔbiri eɲen tɔɲ nɔɲaɾa, igidi ɛɾaieau maji igi ɲagɛnɔɛɔma elɔɲ gal yawud?

¹³na leɖa ɾaɾajaico ole lɔɾa, ɾiɲɔma iɖuɾi.

¹⁴bilatɔs nɔɲɔleiɾi ɾa, eɖa? gɛnɔɲu giɖu wandigi geicia? orn leɖa ɾaɾajaico ole kaiɲ lɔɾa, ɾiɲɔma iɖuɾi.

¹⁵na bilatɔs gwonɔɾa gɔliɾia ɲen lonɔɾa nɔɲɔlɛbɔriɾi barabas, orn nɔɲɔɾpwi yesu ltuala nɔɲɔmanaiɔe ɾa aɲɔɾiɲɔni iɖuɾi.

- 16na askari niyamamate eṛa geləṅ goṛra niyundədi askari yəṭenu pred.
- 17niyəmēṛi erena nano gore ḏore ḏəmənu nemeḏeidi ri newate niyəmēṛi nenda,
- 18taimanano eĩnua niyata, bətau ya eləṅ gal yawud.
- 19yənəṅulu taiməupu nda pəṛwapəṛwaḏa nemaḏatabəte nano nemokwoḏiñiti ndria nalo.
- 20ndə yaḏaməcəma eṅen askari niyəmamiñeici erena nano gore ḏore ḏəmənu niyəməkēṛi ndrena nano nələṛəṅu. orn niyəmame ta aiyamaṛiñe iduṛi,
- 21nefiḏi eḏa igi geṭo eḏəñwa gəbernia siman galo igirəwaniya, eṭen alaksandarus na rufus, igi gafo eḏaḏ niyəməndi ta aṅape ḏuṛi ḏəyesu.
- 22orn niyəmamate alo yənəṅ iberia galgaḏa, na ṅen iṅi ṅanənu ta alo yarno bambaña gənda,
- 23niyəmanaice ṅawa ṅinəb ta aṅəṭi ṅurəgwuḏənu waṅgega gəbernia murra orn gənəṅu ganəḏo.
- 24na yənəṅulu niyəmēṛi iduṛi niyəndəici ṅen ta aiyəseiei esegi gama wande nṭia niyakarnəḏe ndrene nələṛəṅu.
- 25na liga ildi larno eḏəñin ḏenəṅ nemiñe marldwan.
- 26na ṅen ṅəḏəskidia ṅəwərdənu ta, fəṅu gaṛ eləṅ gal yawud.
- 27na yənəṅulu yaṛiño leḏa liṛiṅan yesu ṅəla ildi laṛəndom. gənəṅ gafo ndəṅ ḏaṅaicəba na gənəṅ gafo ndəṅ ḏaṅabur.
- 28na ṅen ṅəṛiñadeinu iṅi ṅəwərdənu egaḏam gərəmwa ta, gənəṅu ləṛənu leḏala ildi lagero ṅen.
- 29na leḏa ildi lamiño alo yakəl lamaḏaməcu eṅen taltəsu ṅəṛwa ldata, aganəṅa ṅaṅgi agata ta agagera al ekəl na agwaḏa iñoman ṅiṛiṅin,
- 30əbərnu bəṛan ṅirəwi iduṛi.
- 31nṭia eum nələṅ nəkana taṛwataido taṛəmaḏaməcu eṅen leḏala ildi ləbərrəṅaidia ṅen ṅal ganun ldata, gənəṅu gəbərnu leḏa lwomən orn gaber gaṛəwaḏata gəbərni bəṛan.
- 32ṅgitu al masiya igi gaṛ eləṅ galo israyil aṅirəwi iduṛi ḏiñəḏi ta ṅaseiei ṅəndi ṅen ṅələṛəṅu na leḏa ildi laridənəlda ndruldi lənəṅulu ldaməḏaməce eṅen cum.
- 33na liga eḏəñina yafo iligano ṅərəm nəṅəndi alo pred eḏəñin yiṛiṅin.
- 34orn garno eḏəñin yiṛiṅin yesu nəṅərəjaice ole nəṅata, eli eli lama sabagṭani. na ṅen iṅi ṅanənu ṭia, ya rəmwa rələṛəñi, ya rəmwa rələṛəñi, agəṅgitiñi eḏa?
- 35ndə ləmaṭan eleḏa ildi laṭurwa alo yakəl lano, lənəṅulu ldata, seidr, gənəṅu gundəḏu iliya.

³⁶na eḁa gənəŋ nəŋobəḁe nəŋənəci lifa eŋawa ŋinəb iŋi ŋeŋe nəŋeŋi lifa nəpəŋwəpəŋwa nəŋəndi ƚa yesu aŋəŋi, nəŋata, watr alseicr ndə iliya giḁ aŋela aŋəmuruwi.

³⁷yesu nəŋəlwəŋe pələlo kaiŋ nəŋaiye.

³⁸orn erena igəuwər yal ekəl nəŋandəḁiano pələlo nəŋarəmaŋe alo.

³⁹na eləŋ gaskari igi gaŋurwa yesu nēiŋua nəŋəseici ƚa gənəŋu gaiyo ƚia nəŋata, ḁetam eḁa igi gaŋ iḁia gərəmwa.

⁴⁰na liji ƚrlda lafo ƚaləseidu nwaldəŋ. na miriam galo imajḁaliya na saluma na miriam ləŋgen yagub igi gaŋ eḁəm na yusi, lafo iŋulu.

⁴¹lənəŋulu lateŋo yesu ndə gafo alo ijalil ƚalmamico. na liji ƚrlda lafo lwaiŋa təŋ ildi leŋəlda alo yursalim.

⁴²na uləŋgi gaŋo na loman ildi leḁa lal yawuḁ laŋəŋatau ŋen ŋəḁəsa. fəloman ildi lafo ƚwaiŋ eloman ləḁəmiŋənianano.

⁴³ŋen ŋafəŋia eləŋ gənəŋ goŋra gəḁəŋinu nəŋeŋəni ḁəŋano nəgabəŋa bilaŋus nano nəŋəmeŋəḁe aŋəno iyəsu. gənəŋu gəbernia yusəf galo yaraməŋimaḁiya na gənəŋu eum ƚəŋəŋurŋu ŋələŋe ŋərəmwa.

⁴⁴na bilaŋus nəŋirwano ŋen ŋanŋa gənəŋu gaiyo taltal nəŋundəḁi eləŋ gaskari nəŋəmeŋəḁe ndə gaiyo ḁəge.

⁴⁵ndə gano ŋen ŋeləŋ gaskari bilaŋus nəŋənaic yusəf aŋəno.

⁴⁶yusəf nəŋəlidi erena gəmutiaŋəno nəŋəmuruwi iḁurŋi nəŋəməndeici erenaga gəmutiaŋəno nəŋəmeŋi eḁel iḁi ḁurənu egobwa nəŋəŋwəḁe lwandrilo loŋra nəŋeŋi ḁel nēiŋua.

⁴⁷na miriam galo imajḁaliya na miriam igi gaŋo ləŋgen yusi laseicu alo aŋəno iləŋəŋu yəŋənu.

margus 16

¹ndə loman laŋgaŋo ləḁəmiŋənianano, miriam galo imajḁaliya na saluma, na miriam igi gaŋo ləŋgen yagub ləḁelidi ŋela iŋi ŋəmwaḁa gaiŋəla ƚa alela almaicwəḁe.

²na iloman lənēiŋua igusbua lənəŋulu ldeŋa ḁel nano liga eḁəŋina yatwoḁau.

³orn ƚaŋwataiḁo ldeŋa, esegi giḁ aŋəndəḁwəḁəŋr lwandra ḁel nēiŋua ?

⁴orn ndə lanwanəḁo ldeŋeici ƚa lwandra ildi loŋra kaiŋ ləŋgeinu ḁəge ḁel nēiŋua.

⁵orn ldeŋi eḁel ldeŋeici eḁəmwa gənəŋ gəŋənu erena nano gabəŋo gaŋaŋa alo nḁəŋ ḁaŋaicəba, ldirəwano kaiŋ.

⁶gənəŋu nəŋəleŋi ƚa, ŋeŋe ŋagirəwano. ŋagapwaiŋa yesu galo inasiraŋ igi gaŋiŋənu iḁurŋi. gənəŋu gatwoḁo eŋəŋaiŋ. gənəŋu gero ēli. seicr alo isi leḁa ləŋəmau.

- ⁷orn mbər ñalwaṛəṭi butrus na ṭaləmis yəṭənu iləṛəṅu ṭa gənəṅu giḏ aṅəndəbwaṛəḏəṭe alo ijalil. ñagidi ñamaseici tu garno gənəṅu gwalwaṛəṭənde.
- ⁸orn ldamiñe eḏel ldobəḏe na ṛaḏaiña ṅəndəlo ṭalgəḏiaṅəno. orn lero lwalwaṛəṭia eḏa gənəṅ ṅen ṅaṅṭa liḏəñalo.
- ⁹ndə yesu gatwodo eṅəṛaiñ iloman lənəiñua igusbua ram, gənəṅu nəṅaməñiṭi miriam galo imajḏaliya ananoṅ, gənəṅu igi yesu gamiñəma nusila nano neicia ḏenəṅ nəmiñe niṛijjan.
- ¹⁰orn miriam nəgabəla nəṅəlwaṛəṭi leḏa ildi lafo lafo yesu ṅəla ildi lafo ṭalwano ṭalaro.
- ¹¹ndə lano ṭa gənəṅu gaməṭo təṅ na ṭa miriam gaseicəma lənəṅulu lero ləbendia ṅen iṅi.
- ¹²orn gənəṅu gamiñiṭu leḏa lwomən liṛijjan eṅen ṅarto liga lənəṅulu ṭalerlido labəṭa cḏəñwa.
- ¹³lənəṅulu ldabəla ldəlwaṛəṭi leḏa lwomən, orn ṭaləmisanda lero ləbendia ṅen eṅen cum.
- ¹⁴orn liga ṭaləmis reḏ nemiñe yento yafo yasa gənəṅu nəṅələmiñiṭi nəṅəlgariñate ṅen ṅaṅṭa ḏonaṭa eḏen ḏafo pwa kaiñ na nare nabṭwaṅəno ṅen ṅaṅṭa yero yəbendia ṅen ṅəleḏa ildi ləseicəma ṅen gatwodo eṅəṛaiñ.
- ¹⁵na gənəṅu nəṅəleiṭi ṭa, mbər alo preḏ ñərrəṅaice leḏa preḏ ṅen ṅaṅəra ṅəṛəmwa.
- ¹⁶eḏa igi gəbendia ṅen na gəneinu mamuḏiya gənəṅu giḏ aṅəbəṛni, orn eḏa igi gaber gəbendia ṅen gənəṅu giḏ aṅakəməni.
- ¹⁷na ṅaməla iṅi ṅiḏ aṅfete leḏala ildi ləndu ṅen ṅələṛəñi. lənəṅulu liḏ almiñe nusila neicia leḏa nano irəṅga gələṛəñi. lənəṅulu liḏ aṛwate ole gəmaiṅən ṛetəṛeteo.
- ¹⁸lənəṅulu liḏ alarrape imwa yeicia eraṅ eren, na ndə ləṭia ṅəsia ṅaber ṅiḏ aṅəṛaice ṅen ṅənəṅ. lənəṅulu liḏ aləṛi raṅ leḏa nano ildi lwuma na liḏ aleiḏini.
- ¹⁹ṅen ṅafəṭia ndə eləṅ yesu gwalwaṛəṭəlo ṅen iṅi gənəṅu nəṅəbeini elo nəṅəṛaṅe alo nḏaṅ ḏaṅaicəba ḏəṛəmwa.
- ²⁰na yənəṅulu niyabəla niyərrəṅaice leḏa ṅen ṅəyesu alo preḏ na eləṅ yesu liḏəlda ṅəmḗṛia nəṅaməḏəṭe ṅen ṅaməlaṅa iṅi ṅafəlda.

luga

luga 1

- ¹leđa lwaiña lawërđu nen n̄əlan̄ge ildi lid̄ənu inēndr,
- ²garno leđa ildi laseieu nen in̄i ananon̄ na lađuṛəđəntu nen n̄əṛəmwā lanaieəndr.
- ³nen n̄afət̄ia ya eləṅ đawufilus, nen n̄anta igalin̄eto nen pred̄ n̄ope n̄ənēiñua, igat̄a t̄a nen n̄an̄əra ndə igēn̄əñi eum igəwərđia nen in̄i igət̄ərria n̄ope nen n̄anta n̄a,
- ⁴t̄a n̄alin̄ete nen in̄i agano n̄aṛo đət̄am.
- ⁵iliga ildi irud̄us gaṛ eləṅ galo yuđiya maji gafo gənəṅ gəbərnia sakariya igi gaṛo kana eleđa labiya. wasen gələṅənu eleđa larun đurri na gənəṅu gəbərnia ilisabađ.
- ⁶lənəṅulu ndəm luđərwaṭo eṅen rəmwa nēiñua na lafo mənna gero eṅen pred̄ n̄al ganun na eṅen pred̄ n̄eləṅ rəmwa.
- ⁷orn lənəṅulu iero n̄ere nen n̄anta ilisabađ gaṛ ltam, na loṛra ndəm.
- ⁸nen sakariya gēbəđia n̄əmēṛia n̄al kana rəmwa nēiñua iliga ləleđa labiya
- ⁹eṅen n̄əđuṛəđənt̄ia đal kana liga l̄əṛənt̄əma leṭo t̄a gənəṅu gəbent̄ia alo yetəṛe egeləṅ rəmwa t̄a aṅənaiđe n̄ela in̄i n̄uṛəni nen n̄anta đubwa đabət̄wa elo.
- ¹⁰na leđa pred̄ laṭurtu rəmwa ndəuwərano iliga ləđənaiđia đəṅela.
- ¹¹iliga ildei məlaiyəka đeləṅ rəmwa đətəma nano ndəđuri ndəṅ đəṅaicəba ađuna nano eṅela.
- ¹²sakariya nəṅgərđe ndə gaseicu na n̄əđaiña nəṅəmēndi.
- ¹³orn məlaiyəka ndəmeiti t̄a, n̄erte agidəñalo ya sakariya. rəmwa rano đeṛəđia đəlaṛəṅa. wasalo ilisabađ gid̄ aṅaləṅət̄i n̄ere na ñagidi ñamənəci yuanna.
- ¹⁴ñagidi ñan̄əṛete nano kaiñ na leđa lwaiña lid̄ alaṅəṛete nano ndə gənəṅu gələṅənu.
- ¹⁵gənəṅu gid̄ aṅoṛete rəmwa nēiñua, na aṅerte gət̄ia n̄uṛu kwai kwai, na aṅund̄eini usilaga gatəṛe nen gafo ləṅgen egare məldin,
- ¹⁶na gid̄ aṅərid̄ici leđa lwaiña lisrayil eləṅ nano igi gaṛ rəmwa eren.
- ¹⁷gənəṅu gid̄i taṅerl̄do al masiya nēiñua igusila na eṅabəṛa liliya t̄a aṅərid̄ici n̄atəṛa n̄əl̄tenia eñere eñen, na t̄a aṅərid̄ici leđa ildi lanədo lənna t̄a alalin̄ete nen n̄əsi garno leđa ild luđərwaṭo eṅen, na t̄a aṅatoṛate leđa nen n̄anta eləṅ yesu ildi latəṛeinu n̄ope.
- ¹⁸sakariya geṛədo məlaiyəka nəṅata, fətau igid̄ elin̄ete nen in̄i t̄a n̄əđət̄am? igar̄ ut̄əṛi na wasaiñ goṛra cum.
- ¹⁹məlaiyəka ndəmuṛəbit̄i eṅen t̄a, igəbərnia jabraiyl ñin̄gi igat̄urwa rəmwa nēiñua. igwəđweinu t̄a eṅalwaṛət̄i na t̄a eṅanaice nen in̄i n̄an̄əra.

- 20no n̄en inji. liga n̄en inji n̄am̄elu n̄ar̄iñ̄aḁeini agidi n̄abwaiña n̄oma n̄aij̄obete agwaḁwata, n̄en n̄anta agero aḡabendia n̄en n̄al̄er̄aḁni inji n̄id̄ aḁar̄iñ̄aḁeim iliga l̄er̄anu.
- 21leḁa laḁur̄tu sakariya ldir̄awano n̄en n̄anta ḡen̄onu gafo alo yet̄e liga lwalano.
- 22nd̄a gamiño n̄eḁerte gaḁwadaḁa gal̄elwaḁḁi na leḁa ldaliḁete ḁa n̄en n̄amiñ̄it̄oma n̄er̄amwa egalo yet̄e. ḡen̄onu ḁal̄er̄watit̄u raḁra n̄eḁaij̄obete gaḁwata.
- 23nd̄a ñoman ñaḁḁur̄ḁḁent̄ia ḁal̄er̄onu ñar̄iñ̄aḁeinu ḡen̄onu n̄eḁoḁbate eḁa.
- 24na n̄en liga ildi laḁgaḁo ḁeḁe wasen ḡabernia ilisabaḁ n̄eḁwondaice, n̄eḁel̄abij̄oni nubwa ḁen̄eḁ n̄eḁaḁa,
- 25f̄en̄en inji r̄amwa rid̄aḁiñ̄i liga r̄en̄onu raseic̄aḁni ḁa ar̄eḁgeici ḁaḁama ḁal̄er̄aḁni eleḁa.
- 26nd̄a nubwa naḁo ḁen̄eḁ n̄eḁemiñ̄e gunto, r̄amwa raḁwato m̄alaiȳaka jabraiyl irnuḁ ḡen̄eḁ ḡabernia nasiraḁ alo ijalil.
- 27raḁwato eḁere n̄en̄eḁ n̄aḁo n̄owa inji n̄em̄enu imaji ḡen̄eḁ ḡabernia yus̄af igi ḡeḁeḁa l̄eḁawud, liga lam̄elu l̄eḁeḁandra. n̄ere n̄abernia miriam.
- 28m̄alaiȳaka ḁent̄u eḁa nd̄ometa nano nd̄aḁa, n̄ere b̄eḁau. agabuḁont̄u ir̄amwa. el̄eḁ r̄amwa ñagaf̄eld̄eḁa.
- 29na n̄ere n̄eḁḡar̄de nd̄a gano n̄en inji n̄eḁaḁa egare, ḁen̄eḁiñ̄ua idi ḁaḁo ḁau?
- 30m̄alaiȳaka nd̄ameit̄i ḁa, n̄erte agid̄eñ̄alo, ya miriam agabuḁont̄u ir̄amwa.
- 31agidi n̄ondaice na n̄al̄eḁe idia na agidi n̄am̄en̄aci yesu.
- 32ḡen̄onu gid̄ aḁoḁrete. ḡen̄onu gid̄ aḁen̄eḁoni idia ḡer̄amwa irri roḁra ramiñ̄ato laḁe preḁ na el̄eḁ r̄amwa rid̄ ar̄emanaice n̄al̄eḁe n̄eten ḁawud.
- 33ḡen̄onu gid̄ aḁeḁete el̄eḁ ḡeḁeḁa l̄eḁagub b̄eḁabate. n̄al̄eḁe n̄al̄er̄onu n̄aber n̄id̄ aḁem̄end̄eḁeni kwai kwai.
- 34orn miriam n̄eḁeḁi m̄alaiȳaka ḁa, n̄en inji n̄id̄ aḁfete ḁau? igaij̄oba eḁa gaḁorra kwai kwai.
- 35m̄alaiȳaka nd̄emuḁebit̄i eḁen ḁa, usila gaḁeḁe gid̄ aḁeḁa nano na n̄ab̄eḁa n̄er̄amwa irri roḁra ramñ̄ato laḁe preḁ n̄id̄ aḁeḁa nano. n̄en n̄af̄et̄ia idia igi gid̄ aḁal̄eḁoni gid̄ aḁen̄eḁoni gaḁeḁe, idia ḡer̄amwa.
- 36oralo ilisabaḁ cum gwondaico idia n̄en goḁra na ḡen̄onu igi leḁa laḁa gaḁ l̄tam gaḁiñ̄adaḁo nubwa ḁen̄eḁ n̄eḁemiñ̄e gunto.
- 37wagero ḡen̄eḁ kwai kwai igi r̄amwa raij̄oba r̄eb̄eḁia.
- 38miriam gaḁa, iḡen̄eḁni igar̄ ebai ḡer̄amwa. n̄git̄u n̄en aḁfete iñ̄i garno agwalwaḁo. orn m̄alaiȳaka nd̄emiñ̄e.
- 39iliga ildei miriam gatwoḁo ḡeḁḁian̄eḁo na gab̄eḁa naiȳen n̄wald̄an̄ irnuḁ ḡen̄eḁ galo yudiya.

- 40 nəgabəta eṛa gəsakariya nəḡəne ilisabaḏ ēiḡua.
- 41 ndə ilisabaḏ gano ḏənēiḡua ḏəmiriam, ḡere nəḡurudəni egare gəlētəḡu na ilisabaḏ nəḡwundēini usilaga gatəre.
- 42 gēnəḡu nəḡaraice ole nəḡeiṫi miriam ta, agabuḡəntu eleḏa ṫrlda, na idia igi gegara gəlaṫəḡa gəbuḡəntu.
- 43 fətau ḡen ḡetəḡi nano ta ləḡgen geləḡ gəlētəḡi gətəḡi nano?
- 44 ḡen ḡanta ndə igano ole gəḏənēiḡua ḏəlaṫəḡa ḡere nəḡurudəni egare gəlētəḡi ḡen ḡanta gaḡəra nano.
- 45 gēnəḡu igi gēndu ḡen giḏ aḡəbuḡənti ḡen ḡanta ḡen inji eləḡ rəmwa rəlwaṫətəma ḡiḏ aḡəṫiḡəḏeini.
- 46 na miriam nəḡata ta, ara gəlētəḡi gwaṫwata ta eləḡ rəmwa roṫra,
- 47 na usila gəlētəḡi gaḡəra nano irəmwa irri raṫo ḏəbəri ḏəlētəḡi,
- 48 ḡen ḡanta raseieu ebai gəlētəḡu ta gaṫo ḡəbaiya aḡəno. iliga lnēiḡua leḏa preḏ liḏ alaṫa igabuḡəntu,
- 49 ḡen ḡanta rəmwa irri rondoto kaiḡ riḏəṫiḡi laḡge loṫra. irəḡ gəlētəḡu gatəre,
- 50 na ḡabaiya nano ḡəlētəḡu ḡafo bəṫəbəte eleḏa ildi liḏəḡama.
- 51 rēnəḡu riḏu ḡəmēṫria ḡwondəta kaiḡ ḏaḡḏa ḏəlētəḡu, na rēnəḡu rəlaldədu leḏa alo ildi lēldəḡəḏeini idinia.
- 52 rēnəḡu rirəwu nələḡ eḡələḡe eḡen ndrətuci leḏa elo əṫra.
- 53 rēnəḡu ndrəbeici leḏa ildi laicoiḡa laḡgela laḡəra ndrəḏwate leḏa lwaiḡa laḡge mətəmətəḡ laḡge lero.
- 54 rēnəḡu reṫo ta araməḏate israyil isi yaməḏuṫəḏəntia, ḡen ḡanta rəlēldəḡəḏeinu eḡen
- 55 inji rētəṫu papanda egaiḡ, ta riḏ arəḡiate ibrayim ḡəbaiya nano na lidia əllētəḡu bəṫəbəte.
- 56 miriam laṫaḡo ilisabaḏəga nubwa niṫijin nəḡoṫəbəte egeṫa gəlētəḡu.
- 57 orn nubwa nilisabaḏ nabəṫəndəḏo nəḡələḡe ḡere.
- 58 leḏa laṫ ēuwər əllētəḡu na leḏa ləḡḏurəba lano ta rəmwa ragiatəma ḡəbaiya nano na lēnəḡulu laḡəralda nano.
- 59 na ndə ḡoman ḡaṫo ḏenəḡ nəḡəməḡe ḡiṫijin leḏa leto ḡen ḡanta aluṫəḏi ḡere, na lonata ta almənəci sakariya, irəḡ geten,
- 60 na ləḡgen nəḡata, ndo, gēnəḡu giḏ aḡənəḡəni yuanna.
- 61 leḏa ldəmeiṫi ta, eḏa gero eḡḏurəba gēnəḡəni ṫia.
- 62 na leḏa ṫaləṫwatiṫu eten raḡra ta gēnəḡu gwonaṫa idia gəbənəḡəni ṫau.

63gēnəŋu nəŋələɾəde abreda nəŋəwərđi ta, ɣere ɣəbərni yuanna. na leđa pred ldirəwano.

64na taltal eiñua yəsakariya niyēbərde na đanəla tađarwato, nəŋənaice rəmwa đame.

65na ɣəđaiña nəŋəndi leđa pred lirnuy gakəl, na ɣen iɣi pred ɣərwatinu naiyən pred alo yuđiya.

66leđa pred ildi lano orn ldəndi ɣen iɣi eɣatəɾa ldata, ɣere iɣi ɣid aɣətete wande? ɣen ɣanta đetam rəmwa lafəldəga.

67eɣen gəlɛɾəŋu, sakariya gwundəinu usilaga gatəre taɣərwato ɣen ɣərəmwa nəŋata,

68rəmwa risrayil raŋəra nano ɣen ɣanta reto eleđa əllɛɾəŋu ndrəlapəre.

69rənəŋu ratuđu eđa gwondəto igi gaɾo đəbəri ɣen ɣanta nəndr eleđa lədawuđ igi gəduɾəđəntu,

70ɣen ɣarno raɾwata eiñuaya yəleđa ltəre ildi laɾo anbiya ilɛɾəŋu yəpənde,

71ta gēnəŋu aɣəndəmiñr eleđa ildi lageandr na eraɣ rəleđa pred ildi lanəđəndr.

72rəmwa riđu tia ta arəgiatə papanda egaiñ ɣəbaiya nano na ta arəɣiñəđatə đərreidia eɣen đəlɛɾəŋu đatəre.

73fədaləfia idi rənəŋu raləfo eɣen ɣəpapa egaiñ ibrayim,

74ta arəndənaicr ɣen ta aləmiñənr eraɣ rəleđa ildi lageandr na ta aləduɾəđəntɾ ɣəđaiña ɣero

75eɣen ɣatəre na ɣuđərwato ɣu nəiñua liga ləgamətiar.

76na aganəŋa cum, ya ɣere, agidi ɣənəjəni nabi irəmwa irri roɾra ramiñato lanɣe pred, ɣen ɣanta agidi ɣaɾe eləŋ yesu nəiñua ta ɣamɛɾəti rađalo,

77na ta ɣidi leđa əllɛɾəŋu alləŋətə đəbəri idi đafo đəŋgeiniada đəŋen eɣen ɣeicia.

78đetam eɣen ɣəŋəbaiya aŋəno kaiñ ɣərəmwa irəndr, arerre gelo gid aɣəndətar nano,

79ta aŋəwəde eleđa ildi laɾaŋa iŋəram na igusil gəŋəɾaiñ, na ta aɣənəci rəmanəña irəndr eđađ đəđəuɾaralo.

80na ɣere nəŋətwođe nəŋwondəte igusila. ɣənəŋu ɣalb eđəñwa liga laməlu leto ta aɣərrəŋeiniaw eleđa lisrayil.

luga 2

1iliga lakəl eləŋ ugastas gaisar gidu al ganun ta leđa pred alwərdəni.

2dəwərdia idi đananəŋ iliga kiriniwus gaɾ eləŋ galo isuria.

3na leđa pred labəta irnuŋ egen ta alwərdəni.

- ⁴yusəf cum lamiño alo ijalil irnuḡ gəbərnia nasirat nəgabəta alo yuḡiya, irnuḡ gəḡawuḡ gəbərnia beḡlam, ɲen ɲanta gənəḡu gələda ləḡawuḡ.
- ⁵labəro miriamga wasen igi gwondəaieo ta alwərdəni.
- ⁶ɲen gaɾaḡa beḡlam nubwa nəmiriam nabəɾəndədo
- ⁷nəḡələḡe ɲere ɲələɾəḡu ɲaɾnda nəḡəməndeici ɲere ndrenna nəḡəndri alo idwala, ɲen ɲanta alo yero igal kurnu ɲen ɲanta ɲulu.
- ⁸na alo isei eum leḡa lafo eḡəñwa ɾəmoḡa yaḡala uləḡgi.
- ⁹na məlaiyəka ḡeləḡ rəmwa ḡeḡəlo nano na ɲaɾɾwa ɲərəmwa nəḡəlwaḡe nano na lənəḡulu ldiḡəñiḡalo kaiñ.
- ¹⁰məlaiyəka ndələiḡi ta, ñerte ñagidiñalo. igəndəlwaɾəḡia ɲen ɲəḡaḡər nano ḡoḡra idi ḡiḡ aḡəfete ɲen ɲanta leḡa preḡ.
- ¹¹ḡiñəḡi eḡa igi gaɾo ḡəbəriia igi gaɾ al masiya gaɾ elən gələnḡəntənde irnuḡ gəḡawuḡ.
- ¹²fiḡi ɲaməla eñəḡ ta ñagidi ñafidi ɲere ɲaɾoləḡ ɲəməndeinu erenaga nəḡəndre alo idwala.
- ¹³na lwaiña lelo lafo məlaiyəkaiya ildi lananaico rəmwa ḡame lḡaḡa,
- ¹⁴rəmwa rananeini ɲaɾɾwa elo, na alo leḡa ildi rənəḡu roḡəlo lananeini ḡəuḡaralo.
- ¹⁵ndə məlaiyəka yemiñəlau nəyoɾəbaḡe elo, leḡa ildi ləsi yaḡala taɾwataido lḡaḡa, aɾ al ibeḡlam alnwanɾ ɲen iḡi ɲeḡo, iḡi rəmwa rəlwaɾəḡəndr.
- ¹⁶lənəḡulu ldabəla taltal, ldəfidi miriam na yusəf na ɲere iḡi ɲandra alo idwala.
- ¹⁷na ndə laseicu lənəḡulu lwaɾwata eḡen iḡi ləlwaɾəntu eḡen ɲəḡere iḡi.
- ¹⁸leḡa preḡ ildi lano ɲen ɲələda ləsi yaḡala ldirəwano eḡen iḡi,
- ¹⁹orn miriam gəndu ɲcn iḡi preḡ na gauləḡəḡəḡeiniia.
- ²⁰orn leḡa ləsi yaḡala ldoɾəbəḡe ldənanaice rəmwa ɲaɾɾwa na ḡame ɲen ɲanta laḡe preḡ lənəḡulu laseieu na lano, garno ɲen ɲəlwaɾəḡəḡəlo.
- ²¹ndə ñoman ñaɾo ḡenəḡ nəñəmiñe ñiɾijin lduɾəḡi ɲere ldənəci yesu ɲen ɲarno məlaiyəka ḡənəcəma ɲen miriam gaməlu gwondəaico.
- ²²ndə ñoman ñaḡḡaḡo ñəḡaḡoɾaḡa eḡen ɲal ganun imusa lənəḡulu labəro yesuga alo yursalim ta almanaice rəmwa,
- ²³garno ɲen ɲəwərdənu igal ganun yeləḡ rəmwa ta, lemme preḡ ildi laɾo ɲəɾwa lid aləɾəni ltəɾe eḡeləḡ rəmwa
- ²⁴na ta alnaiḡe ñuguldu ñiɾijan walla bəḡḡugur yirresi eɾijan laɾo ḡəɾəḡəniia garno al ganun yeləḡ rəmwa ywalwaɾo.

- ²⁵ēda gēni gənəŋ alo yursalim gəbērnīa siman igi guḍərwaṭo eŋen na gubwa nənŋa n̄rəmwa kaiñ na gaṭurṭu ēda igi giḍ aŋəreṭe ḍəbərīano idi lēda lisrayil laṭurṭu, na usila gatəre gafəma nano.
- ²⁶na usila gatəre gaŋaicəma n̄en ta gaber giḍ aŋaiye illi ndə gaseicu al masiya geləŋ rəmwa.
- ²⁷na usila gatəre gēnəcəma igal ekəl, alo isi al yawuḍ yawaubunṭia rəmwa, na ndə miriam na yusəf lēntu yesuga ta aliḍi n̄en al ganun ywalwaṭo,
- ²⁸siman gapəma eraŋ nəŋənaice rəmwa ḍame nəŋaṭa,
- ²⁹ya eləŋ rəmwa, agaŋgiṭia ēda igi gaŋaḍurəḍəntia aŋaiye eḍēuṭaralo garno n̄en agēru,
- ³⁰n̄en n̄anta igaseicu ēda igi gaṭo ḍəbəriā ḍəlaṭəŋa,
- ³¹idi agēru lēda nēiñua preḍ,
- ³²idi ḍaṭo arerre ta aŋərrəŋaice lēda n̄en ildi gertā laṭo al yawuḍ, na ḍaṭo n̄aṭrwa n̄en n̄anta lēda əllaṭəŋa lisrayil.
- ³³na ləŋgen na eṭen yesu ldirəwano eŋen iŋi n̄əlwaṭənu eŋen n̄əlēṭəŋu.
- ³⁴siman gabunṭəlo nəŋeṭi ləŋgen n̄ere, miriam ta, n̄ere iŋi n̄ēṭənu ta aŋiḍi lēda lwaiña ləbərīa na laṭatoda alo israyil, na ta aŋəreṭe n̄aməla iŋi lēda lwaṭwata lageama
- ³⁵ta n̄en n̄əŋaṭəṭa n̄ələḍa lwaiña aŋələŋini. ḍetam n̄en n̄iḍ aŋawaḍe egare cum garno ḍoperre.
- ³⁶na wuji gēni gənəŋ gaṭəbwa gaṭo nabi igi gəbērnīa anna, n̄ere n̄əfinuwil gələḍa lasir. gənəŋu gaṭ opo kaiñ. n̄en ebanṅen gaməma laṭaŋo n̄ṭəlia ḍenəŋ n̄əmiñe niṭiŋan, orn ebanṅen nəŋaiye,
- ³⁷orn ḍiñəḍi gaṭḍəḍnialo n̄ṭəlia ereḍia ḍenəŋ na alo ereḍia giṭiŋin na marldwan. gənəŋu gero gamiña al ekəl orn gaḍurəḍəntu rəmwa eḍəñḍəñin na uləŋgələŋ n̄orwaṭaŋa na ḍəṭurṭiada rəmwa.
- ³⁸iliga ildi ḍurri wuji nəŋeṭa ṭwaiñ nəŋərṭu rəmwa nano, nəŋəlwaṭəṭi lēda preḍ n̄en n̄eyesu ildi laṭurṭu ḍapəṭa ḍərəmwa alo yursalim.
- ³⁹ndə miriam na yusəf gabəṭəndəto n̄en ḍetam n̄al ganun yeləŋ rəmwa lənəŋulu ldoṭəbətə alo ijalil, irnuŋ egen nasiraṭ.
- ⁴⁰na n̄ere nəŋoṭreṭe nəŋwondəṭe, nəŋundəjeini ḍaliŋeṭada n̄en nəsi. na ḍəbunṭia ḍərəmwa lafəldəga.
- ⁴¹ləŋgen na eṭen ləninia alo yursalim n̄ṭəli preḍ n̄en n̄anta ḍəsa ḍəbērnīa al fissa.
- ⁴²na ndə yesu gertə n̄ṭəli reḍ n̄eməñe niṭiŋin lənəŋulu labəṭo alo yursalim eŋen n̄al fissa.
- ⁴³na ndə ñoman ñal fissa ñaməndḍənu na lənəŋulu lamiño ta aloṭəbətə tənṅen umi yesu gaṭaŋa alo yursalim na eṭen na ləŋgen laiŋəbaman.

⁴⁴orn lēnəŋulu laṭa aŋgaiea gēnəŋu labəla leḏala, ldəṭe eḏaḏ lomanto na errəgano ldamapwaiñe inuḏarenanda na elemaḏenanda,

⁴⁵orn lderte lamafiḏa ldoṭəbaṭe alo yursalim ldəmapwaiñe.

⁴⁶na ñoman ñaŋgato ñiṭijin orn ldəmafidi igal ekəl laṭaṇa leḏala ildi ləbərrəŋaiḏia ŋen. gēnəŋu ṭaṇaṭaṇalo ṭaṇəlno na ṭaṇəlekeṭəḏo ŋen.

⁴⁷na leḏa preḏ ildi lanatəma ldirəwano ŋen ŋanta ḏaliŋeta ŋen nəsi ḏəlṛəŋu na ḏokoṭəbaieia eŋen ḏəlṛəŋu.

⁴⁸ndə ləŋgen na eṭen laseicəma ldirəwano kaiñ, na ləŋgen nəŋəmeiti ṭa, ya ŋere agiṭənde ŋen ṭia eḏa? eṭalo na ñi ñagapwaiñaña ñagagərḏo kaiñ.

⁴⁹gēnəŋu nəŋəleiti ṭa, ñagaiñəpwaiña eḏa? ñagaijəba ṭa ḏeṭam igafə egeṭa gəpapa gəlṛəñi?

⁵⁰lēnəŋulu lderte laliŋeta ŋen iŋi gēnəŋu gwalwa-ṭəṭəlo.

⁵¹orn ldamiñəlda ldoṭəbaṭe alo inasiraṭ na gēnəŋu ṭaṇəlno eŋen preḏ. ləŋgen nəŋəndi ŋen iŋi preḏ eṇaṭəṭa.

⁵²na yesu nəŋoṭreṭe eḏaliŋeta ŋen nəsi na egaŋəno na rəmwa na leḏa laŋəntəma kaiñ.

luga 3

¹ndə ṭibariwus gaṭ eləŋ goṭra gaisar nṭəlia reḏ na ḏenəŋ na bilatus al buntṭi gaṭ eləŋ galo yuḏiya na iruḏus gaṭ eləŋ galo ijalil, na orəba giruḏus filibus gaṭ eləŋ galo ituriya na itrakuniṭia. na lisaniwus gaṭ eləŋ galo yabiliya,

²na annan na giyafa laṭo nələŋ noṭra nəkana, iliga ildei ŋen ŋerəmwa ŋeṭo yuanna nano eḏəñwa igi gaṭ iḏia gəsakariya.

³na gēnəŋu gakaldaico alo preḏ ḏəbarlda nano ḏəbernia urḏun, ṭaŋərrəŋaiḏu ŋen ṭa leḏa alnaneini mamuḏiya ṭa alərrəŋeidi ŋen ṭa lataḏo ŋen eŋen ŋeicia ldoṭəbaṭe rəmwa nano ṭa ŋen eŋen ŋeicia ŋiḏ aŋgeini,

⁴garno ŋen ŋəwərdənu egaḏam gənabi isaiya ṭa, ole geḏa gənəŋ gwaṭwata pələlo eḏəñwa nəŋata, ṭoṭaṭr ḏaḏ ḏeləŋ, iḏr rad rəlṛəŋu ruḏərwaṭo.

⁵ŋəpuŋwa preḏ ŋiḏ aŋərrəməḏini na aiyən preḏ yiḏ aiyəṭəwəḏaiḏe, na raḏ rəṭiano riḏ ariḏəni ruḏərwaṭo na alo ywaiyaŋəno yiḏ aiyiḏəni yemətiaŋəno.

⁶na leḏa preḏ liḏ aləseici ḏəbəriya ḏərəmwa.

⁷yuanna galwaṭəṭu leḏa ildi leṭəma nano ṭa alnaneini mamuḏiya ṭa, ya ñere ñimwa yeicia, esegi gabəṭənde nano ṭa ñalaldiñiṭi ḏeiciano iḏi ḏiḏ aḏela?

⁸miñr ŋen iŋi ŋəbərrəŋeidiya ṭa ñagataḏo ŋen ŋeicia na ñagoṭəbaṭo rəmwa nano, na ñerte ñagwaṭwataiḏia ñagerto eṭalo egalo ibrayim, ŋen ŋanta igəndəlwaṭəṭia ṭa rəmwa raṭəwəḏatia ratuḏia ŋwandra iŋi aŋəṭe ñere ñibrayim.

⁹diñædi cægwændua yëni ta aiyærede nuṭi. nuṭi preḏ ini naber niḏ anæløje lidia lajæra niḏ anæridæni na niḏ anæwujæni isia.

¹⁰leḏa ldæmeṛæde ldata, ndæ nen njafo tia ñidi tau?

¹¹yuanna nænøluṛæbiṭi ejen ta, ngiṭu eḏa igi gerto ndrena niṛijjan aldakarnæde eḏaga igi gero erena, na ngiṭu eḏa gerto næsa aṇidi tia cum.

¹²leḏa ildi latæmeici tulba leto cum ta alnaneini mamuḏiya, na lænøjulu leṛæḏæma ldata, ya eḏa gæbærrænaiḏia nen, ñagæbæḏia tau?

¹³yuanna nænøluṛæbiṭi ejen ta, ñerte ñagabakaṛæjaieia tulba.

¹⁴na askari cum yeṛæḏæma nøyata, ñagæbæḏia tau? yuanna nænøleiṭi ta, ñerte ñaganaieia leḏa nen nṛiano, na ñerte ñagælæsata gærus, na beṛ eḏæpæṛa eḏalo.

¹⁵leḏa preḏ nen natodo enatæṛa talṛwato enare ta aṅgaieia yuanna gaṛ al masiya,

¹⁶orn yuanna gwalwaṛæṭælo preḏ ta, igændænaicia mamuḏiya nawaṅa, orn eḏa geto igi gerto nabeṛa gamiñatæni igero igaræjaḏata ejen ta imamiñeici ndæbina eræmanæn rælæṛænu. gænønu giḏ aṅændænaiee mamuḏiya usilaga gatæṛe na isiya.

¹⁷nwata nælæṛænu njafo eḏan ḏælæṛænu ta aṅæmændæde ubwaṛano gælæṛænu na ta aṅærarreidi nwana imuḏæn gælæṛænu. orn giḏ aṅæwaṭe isia iḏaba isi eḏa gaber gaṛæwaḏata gaṛiñata.

¹⁸na gænønu gærrænaiicu leḏa nen njaṅæra næramwa ḏeṛæḏiaḏa ḏwomæn ḏwaiña.

¹⁹yuanna gagariñato elæn iruḏus ejen niruḏiya igi gaṛo wasen goræba, igi iruḏus gamæma nænæmagariñate eum na ejen preḏ neicia iruḏus giḏu,

²⁰na iruḏus nænæṛæjaiee nen nælæṛænu neieia, ta gæṛu yuanna isijæn.

²¹ndæ leḏa preḏ lananeinu mamuḏiya ḏæge na yesu ganeinu mamuḏiya nen taṅæturtu ræmwa ltunḡa ldandæḏiano elo,

²²na usila gatæṛe giræwuṭæma nano garno bældugur. ole geto elo nænata agaṛ iḏia gælæṛæni gubwaniya. igænæra nano ejen nælaṛæna.

²³yesu gerto ntælia ereḏia girijjin ndæ gatodo eḏæḏuṛæḏæntia ḏælæṛænu. leḏa lata gænønu gaṛ iḏia gøyusæf, na yusæf gaṛ iḏia gali

²⁴na ali gaṛ iḏia gæmatḏat, na matḏat gaṛ iḏia gælawi, na lawi gaṛ iḏia gæmalki, na malki gaṛ iḏia gøyanna, na yanna gaṛ iḏia gøyusæf,

²⁵na yusæf gaṛ iḏia gæmattæḏiya na mattæḏiya gaṛ iḏia gamus, na amus gaṛ iḏia gænawum, na nawum gaṛ iḏia gasli, na asli gaṛ iḏia gænajjai,

²⁶na najjai gaṛ iḏia gæmaḏ, na maḏ gaṛ iḏia gæmattæḏiya na mattæḏiya gaṛ iḏia gæsimai, na simai gaṛ iḏia gøyusæf, na yusæf gaṛ iḏia gøyuḏa,

²⁷yuḏa gaṛ iḏia gøyuanan, na yuanan gaṛ iḏia gærisa, na risa gaṛ iḏia gæsarubbabil, na sarubbabil gaṛ iḏia gæsaltiyil, na saltiyil gaṛ iḏia gæniri,

- ²⁸na niri gaṭ idia gəmaliki, na malki gaṭ idia gaddi, na addi gaṭ idia gəgasəm, na gasəm gaṭ idia galmudam, na al mudam gaṭ idia gir,
- ²⁹na ir gaṭ idia gəyusi, na yusi gaṭ idia galiasər, na aliasər gaṭ idia gəyurim, na yurim gaṭ idia gəmatdaṭ, na matdaṭ gaṭ idia gəlawi,
- ³⁰na lawi gaṭ idia gəsimun, na simun gaṭ idia gəyausa, na yausa gaṭ idia gəyusəf, na yusəf gaṭ idia gəyunan, na yunan gaṭ idia galiagim,
- ³¹na aliagim gaṭ idia gəmalia, na malia gaṭ idia gəminan, na minan gaṭ idia gəmatada, na matada gaṭ idia gənadan, na nadan gaṭ idia gədawud,
- ³²na dawud gaṭ idia gəyassi, na yassi gaṭ idia gubid, na ubid gaṭ idia gəbuas, na buas gaṭ idia gəsal mun, na sal mun gaṭ idia gənasun,
- ³³na nasun gaṭ idia gaminadab, na aminadab gaṭ idia gadmin, na admin gaṭ idia garam, na aram gaṭ idia gasrun, na asrun gaṭ idia gəfaris, na faris gaṭ idia gəyawuda,
- ³⁴na yawuda gaṭ idia gəyagub, na yagub gaṭ idia gisag, na isag gaṭ idia gibrayim, na ibrayim gaṭ idia gətera, na tera gaṭ idia gənawur,
- ³⁵na nawur gaṭ idia gəsaruj, na saruj gaṭ idia gərau, na rau gaṭ idia gəfalaj, na falaj gaṭ idia gabər, na abər gaṭ idia gəsala,
- ³⁶na sala gaṭ idia gəginan, na ginan gaṭ idia garfaksad, na arfaksad gaṭ idia gəsam, na sam gaṭ idia gənua na nua gaṭ idia gəlamak,
- ³⁷na lamak gaṭ idia gəmatusalala, na matusalala gaṭ idia gaknuk, na aknuk gaṭ idia gəyarid, na yarid gaṭ idia gəmalilil, na malilil gaṭ idia gəginan,
- ³⁸na ginan gaṭ idia ganus, na anus gaṭ idia gəsidi, na sid gaṭ idia gadəm, na adəm gaṭ idia gərəmwa.

luga 4

- ¹yesu gamiño alo yədəbarlida urdun, gwundeinu usilaga gatəte na usila gatəte nəḡəmamate eđəñwa
- ²ñoman eređia marldwan, ta setan aiyəmənđeici. iliga ildi gənəḡu gero gasa kwai kwai na ndə ñoman iñi ñaḡgato nəḡəcoiñəte.
- ³orn setan yəlwəṭəma ta, ndə agaṭ idia gərəmwa, lwaṭətu ḡwandra iḡi ta aḡṭəte aicəba.
- ⁴yesu nəḡuṭəbiṭi eḡen ta, ḡen ḡəwərdənu ta leđa laber lamətia aicəbaga ikəṭəḡ.
- ⁵orn setan niyəmai yəbəte naiyən niyəmaḡaice ḡələḡe pređ ḡalo taltal,
- ⁶niyeiṭi yesu ta, igidi eḡanaice ḡələḡe iḡi pređ na ḡaṭṭṭwa eḡen, ḡen ḡanta ḡələḡe ḡəneinəñi na iḡaṭəwađata iganaicia eđa garno igwonata.
- ⁷ntia ndə agaiñukwudəñiṭia alo igidi eḡənaice.

- ⁸yesu nənuṛəbīṭi eḡen ƚa, ɲen ɲəwərdənu ƚa, ukwudiñəṭr eləɲ alo igi gaṛ rəmwa erralo, na ḡurəḡəntəmar gunto.
- ⁹orn seṭan niyəmaməṭe alo yursalim niyəməṛi nal ekəl eḡəpe niyəmeiṭi ƚa, ndə agaṛ idia gərəmwa iṛu bəṛan,
- ¹⁰ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ƚa, rəmwa riḡ arəlwaṛəṭi məlaiyəka iləṛəɲu eḡen ɲələṛəɲa ƚa aiṇarəmoṭe,
- ¹¹na yənəɲulu yiḡ aiyəɲəndeieie elo raṇra eren ƚa ɲerte agəṛwa rəmanəñara alo eḡwandr.
- ¹²na yesu nənuṛəbīṭi eḡen ƚa, ɲen ɲəwərdənu ƚa ñerte ñagabirndəieie eləɲ rəmwa erralo.
- ¹³ndə seṭan yirndəicəma ḡəge eḡen preḡ niyəmaṇḡiṭi liga lomən laməlu leṭo.
- ¹⁴yesu nənuṛəbāṭe alo ijalil ɲabəṛaṇa ɲusila gatəṛe, na ɲen ɲələṛəɲu nəɲəmiñe alo isi preḡ.
- ¹⁵gənəɲu gərrəɲaicu leḡa ɲen imajma, na leḡa preḡ ldəmanaiee ḡame.
- ¹⁶orn gənəɲu geṭo alo inasiraṭ alo isi gaməḡəṭiau, na ɲen ɲarno gəbəḡia jaica gənəɲu gənṭu imajma iloman ləḡəmiñənianə, nəɲəṭwoḡe ƚa aṇəgəri egaḡam,
- ¹⁷nəɲəneini aḡam gənabi isaiya. na ndə gabəlaḡo aḡam ano nəɲəfiḡi alo isi ɲen ɲəwərdəniau ƚa,
- ¹⁸usila geləɲ rəmwa gafəñi nano, ɲen ɲanta rəṛəñi eḡen ƚa yərrəɲaieie leḡa ɲen ɲaṇəra ildi laṭo ləbai aṇəno. na rənəɲu raḡwaṭəñi ƚa yelwaṛəṭi leḡa ləndənu ƚa liḡ almiñəni, na leḡa laṇəlisi ƚa liḡ aləseidi, ƚa emiñe leḡa ildi lagiyənu,
- ¹⁹na ƚa elwaṛəṭe leḡa ƚa itəlia gəḡaṇəra nano ḡərəmwa ḡeṭo.
- ²⁰orn nəɲəbəṛeidi aḡam nəɲənaiee eḡa garəmoṭwa ɲen nəɲəṛaṇe alo. na leḡa preḡ ldəməṛi isi nano.
- ²¹orn gənəɲu gəlwaṛəṭəlo ƚa, ḡiñəḡi ɲen iṇi ɲəwərdənu egaḡam gərəmwa ɲaṛiñəḡeinu eñəɲ.
- ²²ntia leḡa preḡ laṭa gənəɲu gaṇəra ldirəwano ɲen ɲanta ɲen ɲaiñəla gənəɲu gwaṛwata. lḡaṭa, gəṛṭa fiḡia gəyusəf?
- ²³orn yesu nəɲələlwaṛəṭi ƚa, ḡeṭam ñagidi ñaiñəlwaṛəṭi ɲen iṇi ƚa, ya akim eiyəḡinu bəṛan. iḡu laṇge əli alo isi yələṛəɲa ildi ñagano ƚa agiḡəlo alo yəkafranawum.
- ²⁴nəɲələlwaṛəṭi ƚa, ḡeṭam igəndəlwaṛəṭia ƚa, leḡa laber ləbaṇənti nabi alo iləṛəɲu.
- ²⁵ḡeṭam liji lafo alo israyil lwaiña ildi ebaṇgenanda laiyo iliga ildi liliya, ɲen rəmwa rero raḡəne ntəlia niṛijin na nubwa ḡenəɲ nəɲəmiñe gunto, ƚa ɲorwaṭa nəɲəndi alo preḡ kaiñ,

- 26orn iliya gero gwəḏweintu eḏa gənəḡ iḡulu, orn gwəḏweintu wuji gənəḡ igi ebanḡen gaiyo galo ibernia sarfaḡi alo isida.
- 27na leḏa lafo lwaiḡa alo israyil ildi lagəro iliga ildi lənabi ilisa, orn eḏa gero iḡulu geidinu illi eḏa gəbernia naman galo isuria.
- 28ndə leḏa lano ḡen iḡi imajma ldundeini ḏeieianoda enare,
- 29ldətwode ldamamiḡe irnuḡ ldəmaməḡe naiyən elo isi irnuḡ gafau ḡa aləmauwəḡi igamurarro,
- 30orn gənəḡu nəḡəlomiḡe iligano nəgabəla.
- 31na yesu nəḡeḡa alo ikafranawum irnuḡ galo ijalil nəḡərrəḡaice leḏa ḡen iloman ləḏemiḡənianano.
- 32na leḏa ldirəwano eḡen ḡələḡəḡu ḡen ḡanta ḡerto ḡələḡe.
- 33na eḏa gəni gənəḡ imajma igi gerto usila nano geicia. na usila geicia nəḡarəḡaice ole kaiḡ nəḡaḡa,
- 34agageande eḏa ya yesu galo inasiraḡ? ageḡo ḡa ḡəndəməndaḏe? igaliḡeḡo agaḡ esegi, ya eḏa gatəḡe gərəmwa.
- 35orn yesu gagariḡatəma nəḡaḡa, bwaiḡo ḡəma ḡamamiḡe nano. na usila geicia nəḡauwəḡi maji eleḏa iligano nəḡamamiḡe nano nəḡerte gimidiḡa ḡen ḡeicia.
- 36na leḏa preḏ ldirəwano ldəḡwataide ḡa, wandigi gənəḡu gwaḡwata? ḡen ḡanta gwaḡwatitḡia nusila neicia ḡabəḡaḡa na ḡələḡeḡa na nusila neicia ḡanəmiḡo.
- 37na ḡen ḡələḡəḡu ḡamiḡo alo preḏ
- 38yesu nəḡamiḡe imajma nəḡənti eḡa gəsiman. unin siman gaḡəbwa gwuma, gubwa piḏ aḡəno, na leḏa ldeḡəḏe yesu eḡen ḡələḡəḡu,
- 39na gənəḡu nəḡəmauḏərwəḡe nəḡariḡate ḏəmwə, ndəmamiḡe nano, na wuji nəḡətwode taltal ḡaḡəlduḡəḏəntu.
- 40na erregano eḏəḡina yəbentḡia leḏa preḏ ildi lerto leḏa lwuma lerto ḏəmwə ḡetəḡeteo leḡəleya yesu nano, na gənəḡu nəḡələḡi ḏaḡ nano preḏ nəḡəleidi.
- 41nusila neicia cum namiḡe leḏa nano lwaiḡa narəḡaice ole naḡa, agaḡ idiḡa gərəmwa. orn yesu gagariḡatəlo nəḡerte galəḡḡitḡi anəḡwata ḡen ḡanta naliḡeḡo ḡa gənəḡu gaḡ al masiya.
- 42na ulalditəno yesu nəḡamiḡe nəgabəḡa aləsonḡ, orn leḏa lwaiḡa lamapwaiḡa, ldəmeḡa nano lonəḡa ḡa aḡerte gəlomiḡa.
- 43orn gənəḡu gəlwaḡətəlo ḡen ḏeḡam igəbərrəḡaidiḡa ḡen ḡaḡəra ḡəḡələḡe ḡərəmwa irnuḡ gwaiḡa. igwəḏweinu ḡen ḡanta yidiḡa ḡia.
- 44na gənəḡu nəḡərrəḡaice leḏa ḡen imajma alo yuḏiya.

luga 5

- ¹yesu gaturwa đabarlda nano đorɾa kaiñ đabernia jannisararɿ na leđa lwaiña lađitema ɿalno ɿen ɿerəmwa.
- ²orn nəɿəseici upəndəri giɿijan gəɿau igi gafo nətəndi. na leđa ildi ləbekendia ləmme lamiñəlau na ləni lwasa yar.
- ³yesu nəɿənti idəpundr đənəɿ idi đəsiman nəɿəmerəđe alɿe etəndi nano aten. orn nəɿarəɿe alo idəpundr nəɿərrəɿaici leđa ɿen.
- ⁴na ndə gərrəɿaicu leđa ɿen đəge nəɿəlwarəɿi siman, mbu eɿau ɿoliano na ɿirəwici yar eɿau ɿa ɿəndi ləmme.
- ⁵siman nəɿəmurəbiti eɿen ɿa, ya eləɿ ñagidu ɿəmərɿia uləɿgələɿ nəñerte ñagəbendia wagənəɿ, orn ɿen ɿanta agwalwarəɿiñi igirəweieia yar eɿau.
- ⁶na ɿen liđu ɿia ldəndi ləmme lwaiña kaiñ, yar ɿaiyonarəto yegəre.
- ⁷nɿia lənəɿulu ɿalurndəđu leđa rarɿa ildi lidəlda ɿəmərɿia ildi lafo idəpundr đwomən ɿa alela aldəmadate. na lənəɿulu leto ldundəjaice ləmme upəndəri giɿijan, upəndəri ɿarɿwonarəto girəwuɿa eɿau.
- ⁸na ndə siman butrus gaseieu ɿen inɿi nəɿwodəñiɿi yesu erəmanəɿ nəɿarəɿa, ya eləɿ ɿgarəto ñi nano ɿen ɿanta igar eđa geieia.
- ⁹butrus galwarəto ɿia ɿen ɿanta gənəɿu na leđa lafəlda ldirəwano eɿen ɿələmme lwaiña ləndəlo.
- ¹⁰na yagub na yuanna ildi larəto lidia ləsabdi ldirəwano cum ildi liđu ɿəmərɿia simanala. yesu nəɿeiti siman ɿa, ɿerte agidəñalo. đinəđi nəiñua agidi ɿəndi leđa ɿen.
- ¹¹na ndə leto upəndəriga etəndi nano lənəɿulu larəđo larɿe pređ ɿalteto yesu.
- ¹²na liga yesu gafo alo yənəɿ maji gənəɿ gafo gagəro kaiñ, ndə gaseicu yesu nəɿəmwodəñiɿi alo nəɿəmerəđe nəɿarəɿa ɿa, ya eləɿ ndə agamedəño agarəwadara ɿaiñarəre.
- ¹³na yesu nəɿwale đarɿ nəɿəməbərə nəɿarəɿa ɿa, igamedəño, tarəto. na ɿərəiñ nəɿəmarɿarəte nano.
- ¹⁴yesu nəɿəmeiti ɿa ɿerte agwalwarəɿa eđa gənəɿ. orn mbu ɿarɿaici kana arəno ilarəɿa orn ɿidi đərəđənia eɿen ɿədarəɿarəɿa đəlarəɿa garno musa gwarwatarə pənde, ɿa ɿərrəɿaice leđa ɿen ɿa ageidinu.
- ¹⁵orn ɿen ɿəyesu nəɿəmiñe alo yebərano kaiñ, na leđa lwaiña letəma nano ɿa alne na aleidini idumwa eđen.
- ¹⁶orn gənəɿu narɿerte ñoman ñəmən ɿarɿəɿurɿu rəmwa alo yənəɿ aləsonɿ.

- 17 lomanəŋ gənəŋu gafo gəbərrəŋaicia leđa ŋen na al farisiyin na leđa ildi ləbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun imusa laŋaŋalda ildi leto alo pređ ijəlil na alo yuđiya na alo yursalim. na ŋabəra ŋeləŋ rəmwa lafo yesuga ta aŋeidi leđa.
- 18 orn leđa lapo eđa gənəŋ al aŋgəremya igi gajəba aŋənoiya, na lonata ta alamənəci alməri alo yesu nēiñua,
- 19 orn lero ləfiđa alo ta aləmənəciau ŋen ŋanta leđa lwaiña. ŋen ŋafətia lənəŋulu ldabəte naŋəna eđəpe ldəŋgeici uruba ldirəwi maji al aŋgəremya eleđa iligano yesu nēiñua.
- 20 ndə yesu gaseicu donata eđen gənəŋu gwalwaŋətəma ta, maji, ŋen ŋəlaŋəŋa ŋeicia ŋəŋgeinu dəge.
- 21 orn leđa ildi ləbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun na al farisiyin laŋwataido ldata, esegi igi gwaŋwata ŋen ŋərəmwa ŋeicia? esegi gaŋwadaŋta gəŋgeicia ŋen ŋeicia illi rəmwa runto?
- 22 yesu nəŋaliŋete ta lwaŋwataido tia, nəŋələŋəde nəŋata ta, ñagwaŋwa-taidia eŋatəra eđa?
- 23 ŋen ŋəwande ŋaŋəra ta igabata, ŋen ŋəlaŋəŋa ŋeicia ŋəŋgeinu dəge, walla ta igabata, twođo ŋerlde?
- 24 orn ta allinete idia gəleđa gerto ŋələŋe alo ŋen ŋanta aŋgeici ŋen ŋeicia, gwalwaŋətə maji gwuma ta, igəŋəlwaŋətia twođo ŋape al aŋgərem eləŋəŋa ŋotəbate eŋa.
- 25 na gənəŋu nəŋətwođe taltal leđa nēiñua nəŋape al aŋgərem nəŋotəbate eŋa nəŋənaice rəmwa ŋaŋrwa.
- 26 na leđa pređ ldirəwano ldənaice rəmwa ŋaŋrwa ldundəjeini ŋəđaiñaŋa ldata ta, ñagəseicu aŋwara yoŋra diñəđi.
- 27 orn yesu nəŋəmiñe nəŋəseici eđa gənəŋ igi gatəmeicia tulba gəbərnia lawi igi gaŋaŋalo alo itulba nəŋəmeiti ta, tetəñi.
- 28 orn lawi gaŋgiŋu laŋge pređ nəŋətwođe nəŋəmatete.
- 29 na lawi giđu dəsə doŋra egeŋa gələŋəŋu ŋen ŋanta yesu na leđa lwaiña ild latəmeicia tulba na leđa larto cum lasəlda.
- 30 na al farisiyin na leđa elden ildi ləbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun ldəgiate taləmis eŋen ldata, ŋen ŋafo tau ñagəsə na ñagətia leđala ildi latəmeicia tulba na leđala ildi leicia?
- 31 na yesu nəŋələŋəbiŋtia eŋen nəŋata, gertə leđa ləpi ildi lonata al akim, orn leđa lwuma.
- 32 igero igeto ta yurundədi leđa luđərwato eŋen orn leđa leicia ta aloŋəbate rəmwa nano.
- 33 na lənəŋulu ldəmeiti ta, taləmis yəyuanna yaŋaŋa ŋorwaŋaŋa ñoman ñəmən na yaŋurŋi rəmwa, na taləmis yal farisiyin yəbəđia tia cum orn taləmis iləŋəŋa yasa na yətia.

³⁴orn yesu nəḡəleiti ta, ñagaṛəwadaṭa ñagəbəḡdia leḡa ildi laṛo rappa reḡa gaməḡdia laṛaṅa ḡorwaṭaṅa ḡen lafəlda?

³⁵orn liga liḡ alela, na eḡa gaməḡdia giḡ aḡəlomiñəni, na iliga ildei lənəḡulu liḡ aləṛaṅe ḡorwaṭaṅa.

³⁶yesu gwalwaṛəṭəlo ḡen ḡəwujənu cum nəḡaṭa ta, eḡa gero ḡənəḡ ḡəndəḡa erena ḡəmaiḡən ta aḡəbuṛaṭe egəren gaicwaro. ndə ḡəbəḡdia tia, erena ḡəmaiḡən ḡəndəḡənu na erena ḡətefr ḡəmaiḡən na erena gaicwaro nafa ṛetəṛeteo.

³⁷na eḡa gero ḡənəḡ garaica ḡuṛu iḡi ḡiḡənu maiḡən igərrua gaicwaro, ḡen ḡaṅṭa ḡuṛu ḡəmaiḡən ḡiḡ aḡəndəḡi ərrua ano na ḡiḡ aḡiṛəwuṭalo na ərrua giḡ aḡəməndəḡəni.

³⁸orn ḡuṛu iḡi ḡiḡənu maiḡən ḡarəjeinu igərrua ḡəmaiḡən.

³⁹na eḡa gero ḡənəḡ ndə ḡəṭu ḡuṛu ḡəram ḡwonata ḡuṛu ḡəmaiḡən taltal, ḡen ḡaṅṭa ḡəbaṭa ta iḡi ḡəram ḡaḡəra.

luga 6

¹iloman lomən ləḡəmiñəniano yesu nəḡamiñe ini na ṭaləmis neməndiñe ḡwala ṭailumuraieu eraḡ ṭailəso.

²na leḡa ləmaṭan igal farisiyin laṭa, ḡen ḡaṅṭau ñagəbəḡdia ḡen ḡəḡəñinu iloman ləḡəmiñəniano ?

³yesu nəḡəluṛəbiṭi eḡen ta, ñagero ñagəbəḡgəri ḡen iḡi ḡawud giḡu? ndə ḡənəḡu na leḡa ildi lafəlda laiewoiña

⁴ḡənəḡu ḡəṅṭu eṛa ḡəṛəmwə nəḡəme aicəba igi ḡəṛənu rəmwə nəiñua nəḡəse nəḡənaice leḡa ildi lafəlda. na ḡen ḡəḡəñinu ta leḡa lasa aicəba igi ḡəṛənu rəmwə nəiñua, illi al kana.

⁵yesu nəḡəleiti ta, idia ḡəleḡa ḡaṛ eləḡ ḡəloman ləḡəmiñəniano cum.

⁶na iloman lomən ləḡəmiñəniano yesu ḡəṅṭu imajma ṭaḡəṛṛəḡaicu leḡa ḡen. na maji ḡəni ḡənəḡ ḡaḡ ḡəḡṛəḡu ḡəḡaicəba ḡaiyaḡəno.

⁷na leḡa ildi ləbəṛṛəḡaidia ḡen ḡal ḡanun na al farisiyin lamarəmoṭwa ta alseici ndə ḡabakeidia leḡa iloman ləḡəmiñəniano ta alfiḡi ḡen iḡi laṛəwadaṭa liḡ alməsəkiau.

⁸orn yesu ḡaliḡəṭo ḡaṭəṛa eḡen, nəḡeiti eḡa ḡeṛṭo ḡaḡ ḡaiyaḡəno ta, twoḡo, ḡəḡuri iligano. na maji ḡatoḡo nəḡəḡuri iligano.

⁹orn yesu nəḡeṛəḡe al farisiyin nəḡaṭa, fəḡen ḡaḡga ḡero ḡəḡəñinu iloman ləḡəmiñəniano ? ta igəbəḡdia ḡen ḡaḡəra walla igəbəḡdia ḡen ḡeicia? ta igəbəri ḡaməṭia walla igarīña ḡaməṭia?

¹⁰nəḡəlwnane preḡ nəḡeiti maji ta, alwe ḡaḡ. ḡənəḡu nəḡiḡi tia na ḡaḡ ndaməṭe.

¹¹orn al farisiyinanda ldəciṭano kaiñ niyəṛwataide niyaṭa, ləḡaṛaicərau yesu?

- 12na iliga lakəl yesu nəḡabəte naiyən ta aḡəturti rəmwa na gənəḡu taḡəturtu rəmwa uləḡələḡ.
- 13na ulalditəno nəḡundədi taləmis nəḡəndi leḡa egworəb reḡ ldamiḡe eḡijan ildi gənəḡu gənəcəlo leḡa lwədweinū.
- 14fəḡulu siman igi yesu gənəcəma butrus, na andərawus orəba gələḡəḡu, na yagub na yuanna na filibus na bardulamawus,
- 15na matta na toma, na yagub idia galfi na siman igi gənəḡənu giwur,
- 16na yausa idia gəyagub, na yausa iskariyuti igi nəḡəḡete eḡa gagəbədə eḡen.
- 17orn yesu ldirəwəlda ldəḡuri pəlalo. leḡa ləni lwaiḡa lətaləmis iləḡəḡu, na leḡa lwaiḡa lalo preḡ alo yuḡiya na alo yursalim na leḡa lalo isur na isiḡa,
- 18leḡa ildi leto ta almanate na ta aleidini ildi lwuma, na ildi lerto nusila nano neicia. na lənəḡulu ldeidini.
- 19na leḡa preḡ lonata ləmaperra ḡen ḡanta ḡabəḡa ḡamamiḡa nano aḡəleidia preḡ.
- 20na yesu nəḡətuḡi isi nəḡənwane taləmis iləḡəḡu nəḡata ta, ya leḡa ḡaḡi ḡagaḡo ləbai aḡəno ḡagaḡəra nano ḡen ḡanta ḡələḡe ḡərəmwa eḡalo.
- 21ḡaḡ ḡaḡi ḡagaicoiḡa ḡiḡəḡi ḡagaḡəra nano ḡen ḡanta ḡagidi ḡabicini. ḡaḡ ḡaḡi ḡagabara ḡiḡəḡi ḡagaḡəra nano ḡen ḡanta ḡagidi ḡurrəməḡi.
- 22ḡagaḡəra nano ndə leḡa lanəḡənde na ndə ləndəmiḡa iḡulu, na ndə landəḡaməca eḡen na ndə lanəḡa ndrəḡ enalo labata neicia ḡen ḡanta idia gələḡa.
- 23ḡəreḡr nano iliga lakəl, akabotr elo ḡen ḡanta ḡagaḡəra nano, ḡen ḡanta ḡəpəḡa eḡalo eḡəḡa gərəmwa elo ḡoḡra kaiḡ. nər ḡen iḡi. eḡenanda elden lananaico al anbiya ḡen ḡubwa tia cum.
- 24orn ḡaḡ ḡaḡi ḡagerto laḡe lwaiḡa ḡagidi ḡaneini ḡen ḡubwa ḡen ḡanta ḡaganeinu ḡəbətiano eḡalo ḡəḡe.
- 25ḡaḡ ḡaḡi ḡagabəto ḡiḡəḡi ḡagidi ḡaneini ḡen ḡubwa ḡen ḡanta ḡagidi ḡaicoiḡəte. na ḡaḡ ḡaḡi ḡagurrəməḡa ḡiḡəḡi ḡagidi ḡaneini ḡen ḡubwa na ḡagidi ḡare.
- 26na ḡagidi ḡaneini ḡen ḡubwa ndə leḡa ləbata ḡagaḡəra. eḡenanda elden lata tia eḡen ḡal anbiya isi yaḡəlen.
- 27orn iḡəndəlwaḡətia ḡaḡi ḡagəna ta, bwitr leḡala ildi lageandr na naicr leḡa ḡen ḡaḡəra ildi lanəḡənde.
- 28abuḡtr leḡa ildi ləndwara na eḡəḡr rəmwa ḡen ḡanta leḡa ildi ləndəḡaməca eḡen.
- 29eḡa ḡaḡəpwa eḡerel, riḡəma erel gwomən cum. na eḡa igi ḡaḡəbata erena ḡənano ḡḡitəma aḡape erena gwomən cum.
- 30naicr leḡa laḡe ildi leḡəḡənde, na ḡerte ḡagəbətəḡia leḡa ta aloḡəbaice laḡe eldalo ildi lənəḡulu ləmaməlo.

- 31 nanaicr leđa ɲen pređ garno ɲen ñagwonata leđa ləndənanaića.
- 32 ndə ñagubwa ledala ildi lubwandiya, ɲen ɲafo tau rəmwā nēiñua? leđa leicia lubwa ledala ildi lubwaliya eum.
- 33 ndə ñagananaicia leđa ɲen ɲaɲəra ildi ləndənanaića ɲen ɲaɲəra ɲen ɲafo tau rəmwā nēiñua? leđa leicia lēbədīa tia cum.
- 34 ndə ñagananaicia leđa laŋge ildi ñagaliŋeto ta lənəɲulu liđ aləndəlukuṛəbiṭia ɲen ɲafo tau rəmwā nēiñua? leđa leicia lananaicia leđa leicia laŋge ta aldəlukuṛəbiṭia eum.
- 35 orn bwitr ledala ildi lageande, nanaicərldo ɲen ɲaɲəra na nanaiđr laŋge na ñerte ñagwonata leđa taləndukuṛəbiṭia laŋge. ndə ñagēbədīa tia đəpəra eđalo diđ adəṛete đotra na ñagidi ñaṛete liđia rəmwā irri roṛra ramiñata laŋge pređ ɲen ɲanta rənəɲu rəđərnata leđa ara alo ildi lero laŋərtəma nano na ildi leicia.
- 36 ləɲetr ɲəbaiyaɲəno garno eṭalo rəmwā raliŋeto ɲəbaiyaɲəno.
- 37 ñerte ñagəbindeicia leđa na ñagaber ñagidi ñinđeini. ñerte ñagakarme leđa na ñagaber ñagidi ñakəməni. ɲgeier leđa eɲen eɲen ɲeieia na ñagidi ñəɲgeini eɲen eɲalo ɲeicia.
- 38 nanaiđr na ñagidi ñananeini. ñagidi ñaneini laŋge laṛəjeinu, laṭərnəđeini alo na latəsəđənia na ldirəweidi. ñagidi ñaneim laŋge lakilinu ɲen ɲarno ñagakilia laŋge.
- 39 orn yesu gwalwaṛətəlo ɲen ɲənəɲ ɲəwujənu nəɲata, eđa gaɲəlisi gaṛəwadəata gabaɲaieia orəba đad igi gaɲəlisi cum? lənəɲulu laber liđ aliṛəti igaba ndəm?
- 40 eđa gərrəɲeinu ɲen gero goṛra neđa igi gamərrəɲaicia ɲen orn leđa pređ lərrəɲeinu ɲen, ndə lərrəɲeinu ɲen đəge lđaliŋete, lənəɲulu liđ alarnete eđa igi gərrəɲaieəlo ɲen.
- 41 ɲen ɲantau agəseicia lelia isi yoralo, na agaber agəseicia lwađe isi ilaṛəɲa?
- 42 na ɲen ɲantau agaṛəwadəata agwalwaṛəta oralo ta, ɲgiṭəñi eɲamate lelia isi, liga agaber agəseicia lwađe isi ilaṛəɲa? ya eđa ɲaɲgi agerto ɲen ɲeṛiɲan. meinu lwađe isi ilaṛəɲa ananəɲ orn agidi ɲaseidi ɲope ta ɲamiñeici oralo lelia isi iləṛəɲu.
- 43 uṛi gero gənəɲ gaɲəra galəɲa liđia leieia. na uṛi gero gənəɲ geicia galəɲa liđia laɲəra.
- 44 nuṛi pređ naliɲinu ilidīa elden. ɲen ɲanta leđa laber lamama ɲəbəđa eɲote na laber lamama ɲabartəña eɲorrəɲwa.
- 45 na eđa gaɲəra gamiña ɲen ɲaɲəra eɲatəra ɲaɲəra, na eđa geicia gamiña ɲen ɲeieia eɲatəra ɲeieia ɲen ɲanta eñua eleda ywaṛwata ɲen iɲi ɲamiña eɲatəra.
- 46 ɲen ɲantau ñagaiñənəci ta, ya eləɲ, ya eləɲ, orn təñerte ñagəna ɲen ɲələṛəñi.
- 47 igəndərrəɲaicia ɲen ta leđa pređ larno wande, ildi letəñi nano na ləna ɲen ɲələṛəñi na lēbədīa ɲcn iɲi.

⁴⁸lënəñulu larno eða igi gwaða eṛa, igi guralo yoliano nəñidi aḏuna nəñwandr. na ḡawa nəñobəde idəbarlda nəña-bwaicalo nəñəbuṛi eṛa gakəl orn nəñerte gəgəre ḡen ḡanta gwadənu gwondəto.

⁴⁹orn eða gəna ḡen orn gaber gəbəḏia gənəñu garno eða igi gwaða eṛa nduda, aḏuna yero. na ḡawa nəñobəde idəbarlda nəñabwaicalo nəñəbuṛi eṛa, na eṛa nəñiṛi taltal, nəñaməndəḏəni ḏəge.

luga 7

¹ndə gabərəndəto ḡen iṛi preḏ leḏa nəiñua, yesu gənṭu alo ikafranawum,

²na ebai geləḡ gənəḡ gaskari yalo irumiya gwuma kaiñ gwonaṭa gabaiya. na ebai igi gaḡəra kaiñ.

³ndə eləḡ gano ḡen ḡəyesu nəñəḏwəte leḏa loṛra lal yawuḏ ṭa alerəḏe yesu aḡela aḡeidi ebai gəlṛəḡu.

⁴na ndə leḏa loṛra leto yesu nano ldəmekeṛəḏe kaiñ ldata ṭa, fəñen ḡaḡəra ndə aganaicia eləḡ ḡen iṛi

⁵ḡen ḡanta gənəñu gubwa al yawuḏya na fəñu gwadəṭənde majma.

⁶na yesu labərəlda ldrəmaice ṭwain eṛa nano na eləḡ gwəḏweitəma leḏa laṛo rappa rəlṛəḡu na lənəñulu ldəlwaṛəṭi yesu ṭa eləḡ gaṭa, ya eləḡ ḡerte ageiewarini ḡen ḡanta igaber igarəjadato eḡen ṭa agəbentia eṛa gəlṛəḡi.

⁷fəñen iṛi igata igaber igarəjadato eḡen eum ṭa eḡeta nano. orn lwaṛo ḡəḡiṭi ebai gəlṛəḡi aḡeidim.

⁸ḡen ḡanta igənəñi eum igəneinu ḡələḡe na igerto askari. ndə igwalwaṛa ṭa yabəla yənəḡ yabəla, na ndə igwalwaṛa ṭa aiyela yənəḡ aiyela. na ndə igwalwaṛəṭa ebai gəlṛəḡi ṭa aḡidi ṭia, gənəñu gəbəḏia.

⁹na ndə yesu gano ḡen iṛi nəñirəwano, nəñərəḏialo nəñənwane leḏa lwaiña ildi ṭalmayətəto alo nəñələiṭi ṭa, igəndəlwaṛəṭia igero igafidia ḏonaṭa ḏarno ṭia alo preḏ yisrayil.

¹⁰na ndə leḏa ildi lwəḏweinu ldoṛəbaṭe egeṛa ldəfidi ebai gəpi ḏəge.

¹¹orn yesu ldəmiñe ldabəṭa alo yoṛra ibernia naiyin ṭaləmisya ywaiña ilṛəḡu na leḏala lwaiña.

¹²ndə garəmaieo alo yakəl leḏa lamiño lapo eða gənəḡ gaiyo. gənəñu gaṛ idia gunto gələḡgen na ləḡgen gaṭṛḏəñialo. na leḏa lwaiña lalo isi lafo wujiga.

¹³na ndə yesu gaseicu wuji ḡen ḡaṛəṭəma ḡəbaiyaḡəno, nəñeṭi wuji ṭa, ḡerte agabara,

¹⁴nəgabəṭa nəiñua nəñəbərə al aḡərəem na leḏa ildi larrapa al aḡərəem ldəḏuri. na yesu gaṭa, ya eḏəmwə, igəḡwalwaṛəṭia twodo.

¹⁵na eða igi gaiyo nəñətwode ṭaḡaṛwato na yesu nəñəmanaice ləḡgen.

- 16na ηḗdaiña nḗḡendi leḗa preḗ na lḗnḗḡulu lanaico rḗmwa ηḗḗrwa lḗaḗa ḗa, nabi yoḗra yatodḗndrau na rḗmwa reḗo leḗa nano ḗllḗḗḡu.
- 17na ηḗn iḡi ηḗyesu nḗḡabḗḗa alo preḗ yuḗiya na alo preḗ alo yuḗiya ḗwaiñ.
- 18ḗalḗmis iyuanna yalwaḗḗḗu yuanna ηḗn iḡi preḗ, na yuanna nḗḡundḗḗi ḗalḗmis ilḗḗḗḡu iḗijan
- 19nḗḡḗlḗḗwate yesu nano ḗa aiyḗmeḗḗḗe, aḡaḗ ḗḗa igi ηḗn ηḗwḗrdḗnu ḗa ḡiḗ aḡela, walla ñaḡaḗurḗi ḗḗa ḡarto?
- 20lḗnḗḡulu leḗo yesu nano ldḗmeiḗi ḗa, yuanna al mamuḗan ḡwaḗwaḗḗnde ηḗa nano ḗa ñaḡeḗḗḗe ndḗ aḡaḗ ḗḗa igi ηḗn ηḗwḗrdḗnu ḗa ḡiḗ aḡela walla ñaḡaḗurḗia ḗḗa ḡarto?
- 21iliga ildei yesu ḡeidu leḗa lwaiña ildi lwuma na ildi lerḗo nusila nano neicia nḗḡiḗi leḗa laḡḗlisi lḗseidḗa,
- 22nḗḡḗlukurḗbiḗi ḗḗen ḗa, mbḗr ñḗlwaḗḗḗi yuanna ηḗn ηḗlanḡe ildi ñaḡaseicḗlo na ñaḡanḗlo. leḗa ildi laḡḗlisi liḗḗnu laseidḗa na leḗa laḗo leḗḗo liḗḗnu labḗrlda, na leḗa laḡḗro liḗḗnu ltḗḗe na leḗa laḗ ndul liḗḗnu lḗnna, na leḗa laiyo latuḗḗinu na ηḗn ηḗḡḗra ηḗrḗmwa ηḗḗrḗḗeinu eḗḗa laḗo lḗbai aḡḗno.
- 23na ḗḗa ḡaḡḗra nano igi ḡero ḡafidḗa wḗḡḗnḗḡ ḗḗen ηḗlḗḗḗñi igi ḡamidḗa ḡabḗḗḗḗinḗa.
- 24na ndḗ leḗa ildi yuanna ḡwaḗwaḗḗḗlo labḗḗo yesu nḗḡḗlwaḗḗḗe leḗa ḗḗen ηḗyuanna ḗa, ñaḡabḗḗo eḗḗñwa ḗḗa? ḗa ñaseici pḗḗwḗpḗḗwa idi ḗḗbera ḗḗḗḗḗa?
- 25orn ñaḡabḗḗo ḗḗa? ḗa ñaseici ḗḗa ḡḗḗḗnu ndrena nano nḗmutiaḡḗno? leḗa ildi lḗḗḗnu ndrena nano naḡḗra kaiñ na lafo laḡḗela lwaiña, lḗnḗḡulu lafo eneḗra noḗra naḡḗra nḗnḗlḗḡ.
- 26orn ñaḡabḗḗo ḗḗa? ḗa ñaseici nabi ? a, igḗndḗlwaḗḗḗia ḗḗḗam ñaḡḗseicu ḗḗa ḡoḗra ḡamiñḗo nabi.
- 27fḗḡu iḡi ηḗn ηḗwḗrdḗnu ηḗn ηḗḗḗa ηu, seiḗu, igwaḗwaḗḗa ḗḗa ηḗa nḗiñua igi ḡiḗ aḡaḗoḗḗe ḗḗḗ ḗa nḗiñua.
- 28igḗndḗlwaḗḗḗia ḗa, eḗḗa ildi lḗlḗḗḗnu iliji ḗḗrlda ḗḗa ḡero ḡḗnḗḡ ḡoḗra ḡamiñḗo yuanna. orn ḗḗa igi ḡḗa ḡamiñḗo leḗa preḗ ḗḗḗlḗḗe ηḗrḗmwa, ḡḗnḗḡu ḡoḗra ḡamiñḗo yuanna.
- 29ndḗ leḗa lano ḗia, lḗnḗḡulu preḗ leḗala ildi latḗmeieia ḗḗlba lanaieo rḗmwa ḗame, ηḗn ηḗḗḗa yuanna ḡananaicḗlo mamuḗiya.
- 30orn al farisiyin na leḗa lḗḗḗḗḗaidḗa ηḗn ηḗal ḡanun lanḗḗo ηḗn rḗmwa rḗḗḗḗḗlo ηḗn ηḗḗḗa yuanna ḡero ḡananaicḗlo mamuḗiya.
- 31yesu nḗḡaḗa, leḗa ildi lafo diñḗḗi larno wande?
- 32lḗnḗḡulu larno ñere iñi ñaḗḗḗa nḗsuk ḗaiñurndḗḗu ḗaiñḗḗwataido ḗa, ñaḡḗriḗḗnde ηḗmḗḡi orn nḗñḗḗe ñaḡḗriḗia. ñaḡalḗḗḗḗnde deieianḗḗa orn nḗñḗḗe ñaḡabara.

- ³³ Һен Һанта ууанна ал мамудан Һето нәһертә Һәса аиеәба walla Һәтия Һава Һинәб на ҺаҺәбата та, Һәнәһу Һертә usila nano Һеicia.
- ³⁴ орн иҗиа Һәлеҗа Һето, нәһәсе нәһәти на ҺаҺәбата, сеier еҗа ҺамиҺеҗәҺәно иги Һәтия Һава Һинәб иги лаҗо рәппа леҗала илди ләтәмеicia тұлба на леҗала леicia.
- ³⁵ җалиҺәта Һен нәси җәррәҺеину та җаҗо җәтам леҗала илди лалиҺәто Һен нәси.
- ³⁶ на еҗа Һәнәһ Һал фарисийин Һәҗәҗо yesu та аҺела алдәсәлда, на yesu нәһәнти еҗа Һәләрәһу нәҺаҗәҺе ало та аҺәсе.
- ³⁷ на wuji Һәни ҺирнуҺ Һакәл Һаҗ аләиҺ. на Һәнәһу ҺалиҺәто та yesu Һәни Һәса еҺәҗа Һал фарисийин нәҺела ҺәлаҺа елwandr лиҗәну ларно Һаҗа на Һәла Һәмwәҗа ҺәиҺәла.
- ³⁸ на yesu Һаҗо Һандро Һаҗәрно лдwalalo таҺәсо на wuji нәҺәҗәри ндурту ало ерәманәһ рәләрәһу на Һәвал Һәwуҗи нәҺирәwути рәманәһ ндрәҗәте Һәу. на wuji нәҺәрреҗе рәманәҺа ириya еnеnҗа нәҺәмаҗәҗәте рәманәҺа нәҺәләсwәҗе ҺәлаҺа.
- ³⁹ ндә еҗа Һал фарисийин иги Һәнәеу yesu еҺәҗа Һәләрәһу Һәсеicu Һен иҺи Һәвалwәҗәину еҺәре нәҺәта, Һәбанта еҗа иги Һаҗо nabi та Һәнәһу ҺалиҺәто wuji та Һаҗо wәnde, иги ҺәмаҺәрра, та Һаҗ аләиҺ.
- ⁴⁰ на yesu нәҺәмәлwәҗәти та, ya siman игертә Һен Һәнәһ игwонәта еҺәлwәҗәти. на siman нәҺәмеити та, лwәҗәтиҺи, ya еҗа ҺәбәррәҺәидиә Һен.
- ⁴¹ на yesu нәҺәта, леҗа лиҗиҺан лертә амәсу еҺәҗа иги Һәнаиеәло Һәрус. еҗа Һәнәһ Һертә амәсу Һәнеи Һәрно ерәҗиа җенәһ на еҗа Һәwомән Һертә амәсу Һәрно Һәнеи җенәһ.
- ⁴² орн Һен Һанта леҗа илди лиҗиҺан леро ләҗәwәҗәтиә ламуҗәбити Һәрус еҗа Һакәл ҺәҺҗиту Һен җәҺе. на yesu нәҺәҗәҗе siman та, лwәҗәтиҺи, феҗа ҺәҺҺа иҺулу Һид аҺубwити маҺиҺа Һакәл ҺәмиҺәто орәба?
- ⁴³ siman нәҺәмуҗәбити еҺен та, игәбата еҗа иги Һертә амәсу Һәҗра. yesu нәҺәмеити та, аҺәвалwәҗә җәтам.
- ⁴⁴ на yesu нәҺәреҗәло нәҺәнwәне wuji нәҺәити siman та, аҺәсеиеia wuji иги? игәнту еҺәҗа ҺәләҗәҺа орн нәҺертә аҺәнаиеәҺи Һәва Һен Һанта ywәсе рәманәҺа. орн Һәвал Һәwуҗи нәҺирәwути рәманәҺа ндрәҗәте Һәу, на Һәнәһу нәҺәҗәрреҗе ириya еnеnҗа.
- ⁴⁵ аҺәро аҺәиҺидәҗәто, орн wuji иги нәҺәиҺидәҗәте рәманәҺа Һен игәнту еҺәҗа на җиҺәҗи мәлдин.
- ⁴⁶ аҺәро аҺәиҺәсwәҗә ндә ҺәлаҺа орн Һәнәһу ҺәиеwәҗәҺи рәманәҺа ҺәлаҺа Һәмwәҗә ҺәиҺәла.
- ⁴⁷ Һен Һәфәтиә игәҺәлwәҗәтиә та, Һен Һәләрәһу Һәеиеia иҺи ҺәwaiҺә ҺәҺҺеину. җәбwә җәләрәһу иҗи җәҗра җәбәррәҺәидиә Һен тиа.
- ⁴⁸ на yesu нәҺәити wuji та, Һен ҺәләҗәҺа Һәеиеia ҺәҺҺеину.
- ⁴⁹ на леҗа илди ләсәлда тәлwәтаидә лдәта, еҺәги иги ҺәррәҺҺеicia Һен Һәеicia?

⁵⁰orn yesu nəŋeiti wuji ta, donata dɛlaɾəŋa dɛbəriŋa. mbu idɛutaralo.

luga 8

¹orn yesu gakaldaico alo ywaiña nəŋərrəŋaide ŋen nəŋəɾwate eŋen ŋaŋəra ŋəŋələŋe ŋərəmwa. taləmis isi yaɾo reɖ ñerniñe eɾijan laldakaldaicalda,

²na liji ləmaɾan ɾrlda ildi lafo leiðinu nusila nano neieia na ðumwa nano. fəmiriam igi gəbernia majdaliya igi nusila neicia nəmiñəma nano ðenəŋ nəmiñe neɾijan,

³na yunna wasen kusi igi garəmoɾwa lanɟe lirudus, na susanna na lwaiña lomən. liji ildi ɾaldamico lanɟela elden.

⁴ndə leða lwaiña lamiño alo ywaiña ldərraide yesu nano gənəŋu nəŋələwəɾəti ŋen ŋənəŋ ŋəwujənu.

⁵nəŋata ta, eða gənəŋ gabəla ŋen ŋanta aŋabəðe ŋworeða. ndə gabəðəlo ŋəmaɾan nəŋəreinalo eðaɖ na leða ldrəldəɖatalo na ndəfia neɾo nəloɾe.

⁶ŋəmaɾan nəŋəreinalo eŋwandra nəŋobəðe orn nəŋamuðiti aŋəno ŋen ŋanta ŋawa ŋero.

⁷ŋəmaɾan nəŋəreinalo iri nəŋobəðe rira orn ri ndrələndi.

⁸ŋəmaɾan nəŋəreinalo alo yaŋəra nəŋobəðe nəŋələŋe liðia ereðia reɖ. ndə gwalwaɾo ŋen iŋi yesu nəŋata, eða gerto nənəñia ta aŋəliyene ŋgitəma aŋəne.

⁹na ɾaləmis iləɾəŋu niyeɾəðe yesu niyaɾa, ŋen iŋi ŋəwujənu ŋafo ɾau?

¹⁰gənəŋu nəŋələwəɾəti ta, ŋen ŋəneinənde ta ñaliŋete ŋaməɾa ŋəŋələŋe ŋərəmwa. orn leða ləɾənu ŋen ŋəneinəlo ŋəwujənu ta aləseici orn lero laseicia na ta alne orn lero laliŋeta.

¹¹ŋen iŋi ŋəwujənu ŋafo ɾia. ŋworeða iŋi ŋarno ŋen ŋərəmwa.

¹²ŋworeða iŋi ŋəreinalo eðaɖ ŋarno leða ildi lano ŋen orn seɾan niyela nelmaɾe ŋen eŋatəɾa eŋen ta alerte ləbendia ŋen na ləbərni.

¹³ŋworeða iŋi ŋəreinalo eŋwandra ŋarno leða ildi lanəntu ŋen ðaŋəraða nano orn lero urldia. lənəŋulu ləndu ŋen liga lobəlano orn ndə ldirndəini ldəŋgiti ŋen.

¹⁴ŋworeða iŋi ŋəreinalo iri ŋarno leða ildi lano ŋen orn ndə labərlda eðaɖ eŋen eŋen ldəndəni ðəgərðiaða na ðonataða lanɟe lwaiña na ŋenŋa ŋalo lderte laləŋa liðia.

¹⁵ŋworeða iŋi ŋəreini alo yaŋəra ŋarno leða ildi lano ŋen ldəndi kaiñ eŋatəɾa iŋi ŋaŋəra na ŋuðərwaɾo ldətəðe ŋabəɾaŋa ldaləŋe liðia lwaiña.

¹⁶eða gero gənəŋ gəɾu isia ilamba na gadətəɾəbwaɾa ləmbolua nano walla gəbətəɾia igal aŋgərem orn gəbətəɾi pələlo ta leða ildi leɾo alaɾəwəðate ləseicia arrerre.

¹⁷ŋen ŋanta lanɟe preɖ ildi laləbijənu lið aləmeini egarrerre, na lanɟe preɖ ildi latərnu lið alələŋini na lið alərrəŋeini.

- 18 ɲen ɲafəɲia rəmotr ɲen ta ñane ɲope. eɗa gerto lanɲe gid aɲəlneini ləmən təɲ orn eɗa igi gero lanɲe wanɲe gətəfr igi gənəɲu gaɲa gerto gid aɲəmeini.
- 19 ləɲgen yesu na lorəba əlləɲənu ldela, orn lero laɲəwadaɲa ldopədaɲɲaldə ɲen ɲanta leɗa lwaiña.
- 20 orn leɗa lɗaɲa ta, ləɲgalo na lorldalo laɲurwa ndəuwər laɲwonata, na ɲen ɲi ɲəlwaɲəntu yesu.
- 21 yesu nənɲurəbiti leɗa eɲen ta, ənna na lorldaiñ fəɲulu ildi lənna ɲen ɲərəmwa na ləbəɗia.
- 22 lomanəɲ təɲ yesu na taləmis iləɲəɲu ləntu idəpundri ɗəɲau na gənəɲu nənɲəleiti ta, aɲr alurəɗr idəbarlda idi ɗoɲra kaiñ, ldəɲe.
- 23 ɲen labəɲo ɲurid nənɲəndi yesu. orn ɗəbera ndətwoɗe idəbarlda na ɲawa nənɲənti idəpundr na ɲen nənɲəbərəɲe aɲəno.
- 24 taləmis yeɲo yesu nano niyəmatuɗi ɲurid niyəmeiti ta, ya eləɲ, ya eləɲ ləgaməndəɗəniar. orn gənəɲu nənɲətwoɗe ɲurid nənɲariñaɲe ɗəbera na ɲawa ɲi ɲakabora. na taltal ɗəbera ndurəti na ɲawa nənɲurəti cum.
- 25 yesu nənɲələɲəɗe nənɲata, ɗonata eɗalo ɗunɲa? yənəɲulu yəɗəña niyirəwano taiɲwataido ta, esegi igi ? ɲen ɲanta gənəɲu gwalwaɲəta ɗəbera na ɲawa na lənəɲulu lənna.
- 26 lənəɲulu labəɲo idəpundr ɗəɲau ldabəɲe alo ijadariyin. na alo ijalil yafo ɗəbarlda nano alo ɗəñina yawərnəti na alo ijadariyin yafo ɗəbarlda nano alo ɗəñina yawaraboɲwa.
- 27 ndə yesu nənɲərəməɲe nətəndi ldopədaide majiga gənəɲ galo yakəl, igi gafo gerto nusila nano neieia liga lwalano. na gənəɲu gafo məɲəmərəñ ndrena nerəma nano na gero gəfia egeɲa orn gafo alo erel.
- 28 ndə gaseieu yesu gənəɲu taɲarəjaico ole nənɲata agagiaiñi eɗa, yesu idia gərəmwa irri roɲra ramiñaɲo lanɲe pred? igaɲeɲəɗia ta ɲerte agaiñaiea ɲen ɲubwa.
- 29 ɲen ɲanta yesu nənɲəlwaɲəti usila geicia ta aɲəmiñe maji nano. usila geieia gafo gəndəma ñoman ñwaiña na leɗa lakasəma uridaga raɲ na rəmanəña, ldəmarəmoɲe orn gənəɲu taɲgero lanɲe ildi gakasənəliya na usila geicia nənɲəmaməɲe eɗəñwa.
- 30 yesu nənɲəməɲəɗe ta, agəbernia esegi? gənəɲu nənɲata, igəbernia aj jes, ɲen ɲanta gerto nusila nano neieia nwaiña.
- 31 na nusila neieia neɲəɗe yesu ta aɲerte gələɗwata alo yənusila neicia.
- 32 na iliga ildi lɲrua lafo lwaiña ləsa naiyən. na nusila neieia neɲəɗe yesu ta aɲələɲgiti anənti lɲrua nano. yesu nənɲələɲgiti anidi ɲia.
- 33 orn nusila neieia namiñe maji nano nənti lɲrua nano, na lɲrua ldəbəɗe naiyən ldərənti eɲau, na ɲawa nənɲəlɲiñe.

- 34ndə leđa ildi læsi ltrua laseieu ɲen ɲi ɲiðənu, ldobəde ldəre ldərwatiti leđa ɲen ɲi irnuɲ na alo pređ twaiñ.
- 35orn leđa leto ta aləseici ɲen ɲi ɲiðənu. lənəɲulu leto yesu nano ldəfiði maji igi nusila neicia namiñəma nano, nəɲəpiti nəɲəɾəni erenai nano, nəɲəɾəɲe yesu erəmanəña, na lənəɲulu ldidəñitalo.
- 36leđa lwomən ildi laseicu ɲen ɲi ɲiðənu ldəlwaɾəti ta maji gidənu gəpi tau.
- 37leđa pređ lalo ijadariyin ldeɾəde yesu ta aɲəlomiñe ɲen ɲanta ɲəđaiña ɲafo ɲəndəlo ɲoɾra kaiñ. ɲen ɲafətia yesu gəntu idəpundr dəɲau nəɲoɾəbətə alo ijalil.
- 38na maji igi nusila neicia namiñəma nano nəɲəɾəde yesu ta aldəgeɾe, orn yesu nəɲəmađwətə nəɲəmeiti ta,
- 39oɾəbətə egeɾa gəlaɾəɲa ɲərwate ɲen ɲi rəmwa ridətiaɲa. na gənəɲu nəgabəla nəɲərwatiti leđa pređ lalo yakəl ɲen ɲi yesu gitəma.
- 40na ndə yesu goɾəbətə alo ijalil .eđa .dəmaɲərti nano ɲen ɲanta lafo lamaɾurtia.
- 41maji nəɲela gənəɲ gəbernia yairus. gənəɲu gaɾ eləɲ gəmajma, nəɲwođəñiti yesu erəmanəɲ nəɲəmeɾəde aldəgeɾe egeɾa gələɾəɲu
- 42ɲen ɲanta geɾto ɲere ɲunto ɲaɾəbwa ɲeɾto ntəli ređ nemiñe niɾijan na ɲənəɲu ɲabaiya. ɲen gabəɾto leđa lwaiña talupidu yesu nano.
- 43na wuji gəni gənəɲ girəwa ɲəfəni jaica gafo idəbətia ntəlia ređ nəmiñe niɾijan na gafo gananaicia al akim ywaiña laɲge əlləɾəɲu pređ orn yənəɲulu yero yaɾəwađatia yameidi.
- 44gənəɲu geɾto yesu ndurtu nəɲəbəre erena gələɾəɲu gaɾo đurtu, na tatal ɲəfəni ɲələɾəɲu nəɲuɾəti.
- 45orn yesu nəɲata, esegi gabəriñi? leđa talabəlaico na butrusanda ldəmeiti ta, ya eləɲ, leđa lwaiña laditiana na talɲatərnaido, na ɲen ɲantau agata esegi gabəɾəɲa?
- 46orn yesu nəɲata, eđa gənəɲ gabəriñi ɲen ɲanta ɲabəɾa ɲamiñəni nano ɲədeidia.
- 47na wuji ndə gaseieu ta ɲen ɲələɾəɲu ɲələɲeinu nəɲela taɲgəđianəno nəɲəmwəđəñitalo. gənəɲu gwalwaɾətu yesu ɲen ɲələɾəɲu ɲi gabəɾəmau leđa pređ nəiñua na ta geidinu taltal.
- 48orn yesu nəɲəmeiti ta, wuji đonata đəlaɾəɲa deidiaɲa. mbu idəuɾaralo.
- 49ɲen yesu gwaɾwato məldin, eđa gənəɲ geɾto eɾa geləɲ gəmajma nəɲeiti eləɲ ta, ɲere ɲəlaɾəɲa ɲaiyo. ɲeɾte agaicwari eđa gəbərrəɲaidia ɲen məldin.
- 50yesu nəɲəne nəɲeiti eləɲ ta, ɲeɾte agidəñalo, orn əndu ɲen na ɲere ɲiđ aɲəpiti.
- 51na nde garəmatə eɾa yesu gero gaɲgitia leđa ləbentialda, illi butrus na yuanna na yagub na ləɲgen na eɾen ləɲere.

⁵²na leđa pred̄ talaro taləpwənu ħurumia ħen ħanta ħere ħaiyo. yesu nəħata, ħerte ħagabara. ħere ħero ħabaiya, orn ħandro.

⁵³leđa ldemađaməce eħen ħen ħanta laliħeto ta ħere ħaiyo.

⁵⁴na gėnəħu nəħėndi ħere eđan nəħata, ħere twođo.

⁵⁵na usila nəħotəbate ħere nano na ħėnəħu nəħotwođe taltal. yesu nəħəlwařeti leđa taalnaiee ħere laləməħ ta aħaləse.

⁵⁶ləħgen na eten ləħere ldirəwano, orn yesu nəħələlwařeti ta alerte lalwařetia eđa gəħəħ ħen iħi.

luga 9

¹yesu nəħundəđaiće taləmis lđəto ilėřəħu isi yařo red̄ nemiħe eřiħan, nəħəlnaiee ħabəřa na ħələħe ta aiyəmiħe nusila neicia leđa nano na ta aiyəkeidi leđa pred̄ lwuma,

²nəħələđwate ta aiyėrrəħaiee leđa ħen ħəħələħe ħərəmwā na ta aiyəkeidi leđa lwuma cum,

³nəħələiři ta, ħerte ħagərrapa laħge ħen ħanta eđad̄, walla ħəfra walla ħřrua walla aicəba walla gərus walla ndrena niřiħan, illi erena gunto.

⁴na ndə ħagəbentia eřa gəħəħ řaħrau orn ħaumiħe ndə ħaganğata alo yakəl.

⁵ndə leđa laber ləndaħənti, ndə ħagamiħa alo yakəl esen ħapweini abuřətua rəmanəħa eralo ta ħen iħi aħəřete đaməđata đageo leđa ildei.

⁶na taləmis yamiħo alo ywaiħa niyėrrəħaiee leđa ħen ħaħəra ħərəmwā niyəkeidi leđa lwuma alo isi pred̄.

⁷na ndə eləħ iruđus nəħəne ħen iħi pred̄ yesu giđu taħətəsəni egare ħen ħanta leđa ləmařan lařa yuanna gatwođo eħəřaiħ,

⁸na ləmařan lđata iliya geřo na ləmařan lđata nabi yəħəħ yəpənde yatwođo təħ.

⁹iruđus gata, igatəbato yuanna nda alo. feseħi igi igəħna ħen řia ħen ħantaħu? na taħwonato gaseicia yesu.

¹⁰leđa ləđweinu lđotəbəđe ldəlwařeti yesu ħen pred̄ liđu. na gėnəħu nəħələme ldabəřa alo yəħəħ ibernia beřsaida.

¹¹orn leđa lafiđu ħen řia talmaiyyəteto alo. yesu gaħəntəlo nəħələlwařeti ħen ħəħələħe ħərəmwā, nəħəkeidi leđa ildi lwuma.

¹²na erregano taləmis nəyeto yesu nano nəyəmeiri ta, đwato leđa alře irnuħ igi gafo řwaiħ na eneřa ta alpwaiħe alo iwundřəma na ħəsa, ħen ħanta ləgafr eđəħwa.

¹³na yesu nəħələiři ta, naičərldo laħge ħaganəħaħ ta aldəse. na yėnəħulu niyəmeiri ta, ħagertə ragif đenəħ na ləmmə liřiħan ikəřəħ illi ndə nanda ħagabəla ħilidi laħge ħen ħanta leđa ildi lwaiħa.

- 14 ɲen ɲanta leɗa lēni laɗorra alf ɗenəɲ. na yesu nənɛiti ɗaləmis ɗa, lwaɗətəlo ɗa alɗaɲe alo eɲəto ereɗia ɗenəɲ, ereɗia ɗenəɲ.
- 15 na yənəɲulu yiɗu ɗia na leɗa preɗ lɗəɗaɲe alo.
- 16 na yesu nənape ragif ɗenəɲ na ləmme liɗijan nənənwanəɗe elo nənələbunɗi nənəlɗere, na nənəlnaice ɗaləmis ɗa aiyəlanaice leɗa.
- 17 na leɗa preɗ laso lɗəbete. na ɲəsa inɗi ɲətēnu ɲəteta nənərərreidəni nənundəjaice ɲuməra reɗ nənəmiɲe ɲiɗijan.
- 18 orn ɲen yesu gaɗurtu rəmwa aləsoɲ na ɗaləmis lafəlda gənəɲu geɗəɗəlo ɗa, leɗa ləbata ɗa igənəni esegi?
- 19 yənəɲulu niyəmuɗəbiti eɲen ɗa, leɗa ləmatan ləbata ɗa agaɗo yuanna al mamudan na ləmatan ləbata ɗa agaɗo iliya na ləmatan ləbata ɗa agaɗo nabi yənəɲ yəpənde isi yatwodo təɲ.
- 20 na yesu nənələɗəɗe ɗa, ɲaganəɲaɲ ɲagəbata ɗa igənəni esegi? na butrus nənəmuɗəbiti eɲen ɗa, agaɗ al masiya gərəmwa.
- 21 orn yesu nənələlwaɗəti ɲen ɲondəto ɗa alerte ləlwaɗəti eɗa gənəɲ ɲen inɗi,
- 22 nənata, ɲen ɗetam idia gələɗa gid aɲəneini ɲen ɲwaiɲa ɲubwa ɲeicia na aɲənidəni eleda loɗra na enələɲ nəkana na eleda ildi ləbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun, na gənəɲu gid aɲəɲiɲəni na gid aɲətwoɗe ndə ɲoman ɲaɗo ɲiɗijin.
- 23 yesu gwalwaɗətu leɗa preɗ ɗa, ndə eɗa gənəɲ gwonaɗa gaiɲəteta ɲgitəma aɲənde etam gəlɗəɲu aɲarrəpe ɗuɗi ɗəlɗəɲu ɲoman preɗ aɲaiɲətete,
- 24 ɲen ɲanta eɗa igi garəmoɗwa ɗamətia ɗəlɗəɲu, gənəɲu gid aɲwoɗwe laɲge preɗ na ɗamətia cum, orn eɗa igi gabaiya ɲen ɲanta ɲi, gənəɲu gid aɲaməte ɗetam.
- 25 ɗaɗəjaicia ɗwunɲa ndə eɗa gəmama laɲge preɗ lalo orn gwoɗwa ɗamətia ɗəlɗəɲu?
- 26 ndə eɗa ganəɗəni na leɗa əllɗəni, idia gələɗa gid aɲəmanəɗe eum ndə gid aɲela eɲaɗrwa ɲəlɗəɲu na eɲaɗrwa ɲəɗata na ɲəməlaiyəka yetəɗe.
- 27 igəndəlwa ɗətia ɗetam ɗa ləmatan eleda ildi laɗurwa əli laber lid alaiye ɲen laməlu laseicia ɲələɲe ɲərəmwa.
- 28 ndə ɲoman ɲaɲgaɗo ɗenəɲ nəɲəmiɲe ɲiɗijin yesu nənəme butrus na yuanna na yagub ldabətalda naiyən ɗa aɲəturti rəmwa.
- 29 na ɲen gənəɲu gaɗurtu rəmwa isiano nereɗe ertwano na ndrena nəlɗəɲu nəbəjete nəwaɗialo.
- 30 na leɗa liɗijan laɗwato yesu ɲəla. fəmusa na iliya.
- 31 lənəɲulu leto ɲaɗrwaɲa ldəɗwate eɲen ɲəɗamiɲa alo ɗəyesu idi gənəɲu gid aɲəɲiɲəɗaɗe alo yursalim.

- 32na jurid̄ ɲafo ɲɛndu butrusanda orn ndə latwoɔo iɲurid̄ lɛnɛɲulu laseieu ɲaɾwa ɲɛyesu na leɔa liɾijan ildi laɾurrɔlda.
- 33ɲen musa na iliya lamiɲa yesu nano butrus nɛɲeiti yesu ɾa, ya elɛɲ ɲen ɲaɲɛra ɲagafo ɛli. ɲgitiɛnde ɲurate ɲutu ɲiɾijin, ɔlnɛɲ ɲen ɲaɲtaɲa na ɔlnɛɲ ɲen ɲaɲta musa na ɔlnɛɲ ɲen ɲaɲta iliya. orn butrus gaijɔba ɾa gwaɾwata ɾau.
- 34ɲen gwaɾwata ɾia ibwoɾua nileɾa nano na ɾalɛmis yidɛɲalo ndə yɛntu isbwoɾua.
- 35ole geto isbwoɾua nɛɲata, fidia gɛlɛɾɛɲi igi gɛɾɛnu. naɾɛmar.
- 36na ndə ole gero ɔge yesu gafidɛnu gafo alɛson. na ɾalɛmis ɾaiyɔbwaiɲo ɲɛma na yero ywalwaɾɛɾia eɔa gɛnɛɲ iliga lakɛl ɲen iɲi iseieu kwai kwai.
- 37na ulaldiɾano ndə yesu na ɾalɛmis ldirɛwi naiyɛn leɔa lwaiɲa ldopɛɔaidɛlda.
- 38maji gɛnɛɲ eleda ɾaɲurɛndɛɔu yesu pɛlelo nɛɲata, ya eɔa gɛbɛrrɛɲaidia ɲen iganɛɾɛɔia ɾa ɲaiɲɛnwanti idia gɛlɛɾɛɲi, ɲen ɲaɲta gɛnɛɲu gaɾ idia gɛlɛɾɛɲi gunto,
- 39na usila geicia gamakendia ɲoman ɲɛmɛn ɾaɲɛrɛjaieo ole pɛlelo na gɛnɛɲu ɾaɲgɛɔianɛno ɾaɲabɛɔo opwaiɲa ɛiɲua, na usila geicia ɾaɲɛmamaiɲo nano ɲen ɲabɾwanɛno na umi nɛɲaicwarɛte kaiɲ.
- 40igerɛɔo ɾalɛmis ilaɾɛɲa ɾa aiyɛmiɲe usila geieia orn niyerte yaɾɛwadaɾa.
- 41na yesu nɛɲata, ya leɔa ɲaɲgi ɲagero ɲagɛbendia ɲen na ɲagɛɾiano eɲen, ɲoman ɲaɾo mɛnau lɛgaɾaɲɾ na igwalarano eɲen eɲalo? maɾa umi ɛli.
- 42na ɲen umia leto eɔaɔ usila geieia nɛɲɛmauwɛti na umi ɾaɲgɛɔianɛno orn yesu nɛɲgariɲate usila geieia nɛɲeidi umi nɛɲuɾɛbiti eɾen.
- 43na leɔa pred̄ ldirɛwano eɲaɾwa ɲɛrɛmwa. na ɲen leɔa lirɛwano eɲen gɛnɛɲu gidu yesu nɛɲɛlwaɾɛti ɾalɛmis
- 44ɾa, ɲaganɛɲaɲ rɛmotɾ ɲen iɲi. idia gɛleda gid̄ aɲɛneidɛni eraɲ rɛleda.
- 45yɛnɛɲulu niyerte yaliɲeta ɲen iɲi na ɲen ɲalɛbɛjeinɛlo ɾa aiyerte yaliɲeta. orn nidɛɲitalo niyerte yimeɾɛɔia eɲen iɲi.
- 46na ɾalɛmis ɾaiyukuɾɛbijɛɔɛtu eɲen ɾa esegi goɾa iɲulu.
- 47na yesu galiɲeto ɲen iɲi eɲaɾɾa eɲen nɛɲape ɲere ɲɛta nɛɲɛɾɛni nano,
- 48nɛɲɛlwaɾɛti ɾalɛmis ɾa, eɔa gaɲɛntu ɲere iɲi igirɛɲ gɛlɛɾɛɲi gɛnɛɲu gaɲɛntiɲi na eɔa gaɲɛntiɲi gɛnɛɲu gaɲɛntu rɛmwa irri raɔwaɾiɲi. ɲen ɲaɲta eɔa gɛta eɲaɲ pred̄ gɛnɛɲu goɾa gamiɲaɾɛnde.
- 49yuanna nɛɲɛmuɾɛbiti eɲen ɾa, ya elɛɲ ɲagaseicu eɔa gɛnɛɲ igi gamiɲa nusila neicia irɛɲga gɛlaɾɛɲa na ɲagalwaɾɛɾɛma ɾa aɲerte gɛbɛɔia ɾia ɲen ɲaɲta gɛnɛɲu gaber ɲaganatɛɾɛlda.
- 50yesu nɛɲata, ɲiɾte ɲagamadɛrna ɲen ɲaɲta eɔa gero gageande gɛnɛɲu ɲagafɛlda.

51ndə liga ildi yesu giđ aṅaubeini elo lafo ƭwaiñ gēnəṅu nəṅṅi ɲen ƭa gabəƭa alo yursalim,

52nəṅəđwate leđa nēiñua. na lēnəṅulu labəro ldenti irnuṅ gənəṅ gəsamariyin ƭa alƭoƭate lanḡe ɲen ɲantaṅu.

53orn samariyin yero yamaṅenti ɲen ɲanta gēnəṅu gabəƭa alo yursalim.

54na ndə ƭaləmis yagub na yuanna laseieu ɲen iṅi ldeƭəde yesu ldata, ya eləṅ agwonata ƭa ñagəlwəƭətia isia ƭa aiyirəwi elo aiyələməndađe?

55yesu nəṅəredialo nəṅəlgariñaƭe nəṅəleiƭi ƭa, ñagajəba usila igi gēndənde,

56ɲen ɲanta idia gələda gero geƭo ƭa aṅəməndađe đamətia đələda orn ƭa aṅələbəri. na lēnəṅulu ldabəƭa irnuṅ gwomən.

57ɲen labəla eđađ, eđa gənəṅ nəṅəlwəƭəti yesu ƭa, ya eləṅ igidi eṅatete alo pređ isi agəwerldəƭa.

58yesu nəṅəmeiƭi ƭa, ndəloṅ nerto rtia na ndəfia nelo nerto alo noƭaṅa, orn idia gələda gero alo ƭa gauwəƭi nda.

59yesu nəṅeiƭi eđa gwomən ƭa, tetəñi. orn gēnəṅu gata, ɲgitəñi yaƭe yuri đata gələƭəñi ananoṅ.

60orn yesu nəṅəmeiƭi ƭa, ɲgiƭu leđa laiyo aluri leđa elden ildi laiyo orn aganəṅa mbu ɲape ɲenṅa alo ɲəṅələṅe ɲərəmwa.

61na eđa gwomən nəṅeiƭi yesu ƭa, ya eləṅ, igidi eṅatete, orn ɲgitəñi ananoṅ ene leđa eñua legeƭa gələƭəñi.

62yesu nəṅəmeiƭi ƭa, eđa gənəṅ igi gēnəu oriña eṅəməƭria orn nəṅgiƭi gero ɲeniano ɲen ɲanta ɲələṅe ɲərəmwa.

luga 10

1orn eləṅ yesu gwoto leđa lwomən laƭo eredia đenəṅ nalo eredia giƭiṅan na ndəjan, nəṅələđwate nēiñua liƭiṅan liƭiṅan alo pređ isi gēnəṅu gwonaƭa gwomiña.

2gēnəṅu nəṅəleiƭi ƭa, ɲwana ɲwaiña kaiñ orn leđa lwanđa ltefr. ɲen ɲafətia eƭədr eđa gerto ɲwana ƭa aṅəđwate leđa alƭe alwande ɲwana ɲələƭəṅu.

3mbər igandəđwata ñagarno yaṅala isi yafo iligano igal kəraiñ.

4ñerte ñagapa gərus walla ərɾua walla ndəbina, na ñerte ñagəṅna eđa eñua eđađ.

5na eƭa gənəṅ ñagəntiaƭu, lwaƭr ananoṅ, ɲgiƭu đəuƭaralo ađəfete egeƭa igi.

6ndə eđa gēni gəđəuƭaralo, đəuƭaralo eđalo đid ađəmeƭa nano na ndə eđa gero gəđəuƭaralo, đəuƭaralo eđalo đid ađəndəƭəbata nano.

7ƭaṅr egeƭa gakəl ñase na ñəti lanḡe leđa lanaieəndəlo, ɲen ɲanta ɲen ɲaṅəra ƭa eđa gəbəđia ɲəməƭria aṅəneini đəpəƭa. ñerte ñagabəƭa eƭa gwomən təṅ.

- ⁸na alo pred̄ isi ñagwörnətia na leđa ləndaŋənti, sər ɲəsa iŋi lənəŋulu lənaieənde.
- ⁹akeidr̄ leđa lwuma lalo yakəl ñalwaɾəti leđa ɬa, ɲələŋe ɲərəmwa ɲetənde ɬwaiñ.
- ¹⁰na alo pred̄ isi ñagwörnətia na leđa laber ləndaŋənti, mbər eɗad̄ ñələlwaɾəti ɬa,
- ¹¹abuɾətua igi gəndu rəmanəña eraiñ galo esalo ñagaməndədeini na ɲen iŋi ɲaɾo ɲaməla ɲageande. orn ləŋetr̄ ɬia ɬa ɲələŋe ɲərəmwa ɲetənde ɬwaiñ.
- ¹²igəndəlwaɾətia ɬa iloman lakəl ɬrəmwa ɬakəme ɬalo yakəl ɬid̄ aɗoɾreɬe ɬamiñaɬo ɬakəme ɬalo isəɗum.
- ¹³ya alo ikurisin agidi ɲaneini ɲen ɲubwa, na ya alo ibetsaid̄a, agidi ɲaneini ɲen ɲubwa, gəbanta aŋwara yoɾra isi yiɬənu eñaŋ yafə yiɬənu alo isur na alo isiɗa ɬa leđa lalo yakəl laŋgiɬu ɲen eŋen ɲeicia ram lɗəɾəŋe igubwan ləɾənu suwal nano, lɗoɾəbətə rəmwa nano.
- ¹⁴na iloman ildi rəmwa riɬ arawakəme alo, ɬakəme eɗalo ɬid̄ aɗoɾreɬe ɬamiñaɬo ɬakəme ɬalo isur na ɬalo isiɗa.
- ¹⁵na aganəŋa, ya alo ikafranawum ɲaŋgi agabeinu elo, agidi aŋirəweicəni alo isətan iɗurtu alo.
- ¹⁶eɗa gəndanata gənəŋu gaiñənaɬa, na eɗa gəndəneɗa, gənəŋu gaiñəneɗa na eɗa ganedəñi gənəŋu ganedə rəmwa irri raɗwaɬiñi.
- ¹⁷orn leđa ildei ereɗia reɬ nalo ereɗia giɾiŋan na ndəjan lɗoɾəbəde ɬaŋəraɗa nano lɗata, ya eləŋ nusila neicia cum nanatənde igirəŋ gəlaɾəŋa.
- ¹⁸yesu nəŋələlwaɾəti ɬa, igaseieu setan yiɾu elo garno rəmwa raso.
- ¹⁹igəndənaica ɲələŋe ɬaiñerlɗaɗaɬo imwa alo na ñogəɾar na ɲabəɾa pred̄ ɲəsətan na yənəŋu yaber yiɬ aiyəndəɾaice ɲen ɲənəŋ.
- ²⁰orn ñerte ñagaŋəra nano ɲen ɲanta nusila neicia niɬənu nandənata orn ɲəreɬr̄ nano ɲen ɲanta ndrəŋ enalo nəwərdənu egeɾa gərəmwa elo.
- ²¹iliga ildi yesu gaŋəra nano igusil nəŋaɬa, papa igəŋərtia nano, ɲaŋgi agaɾ eləŋ gelo na galo ɲen ɲanta agaləbəjaico leđa ɲen iŋi ildi laliŋəto ɲen nəsi na lwaiña ɲaɾəɾa orn agərrəŋaicu ñere ɲen. ɬətam papa ɲen ɲanta ɲen ɬia ɲiɗiaŋa agaŋəra nano.
- ²²na yesu nəŋəredəte ɬaləmis nano iləɾəŋu nəŋələiɬi ɬa, papa gələɾəñi ganaicəñi laŋge pred̄ na eɗa gero galiŋəto ɬa esegi gaɾ iɗia illi ɬaɬa, na eɗa gero galiŋəto ɬa esegi gaɾo ɬaɬa illi iɗia na eɗa igi iɗia gwonaɬa gamərrəŋaicia.
- ²³yesu nəŋəredəte ɬaləmis nano iləɾəŋu nəŋələlwaɾəti aləson ɬa, isi yaŋəra nano isi yaseicia ɲen ñagəseicia.
- ²⁴ɲen ɲanta igəndəlwaɾətia ɬa anbiya ywaiña na nələŋ nwaiña lafo lonata laseicia ɲen iŋi ñagəseicia orn lero laseicia, na lafo lonata ləna ɲen iŋi ñagəna orn lero ləna.

- ²⁵na eḁa gənəŋ gatwodo igi gəbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun nəŋindeici yesu nəŋata, ya eḁa gəbərrəŋaidia ŋen, igəbəḁia tau ta yerṭe ḁaməṭia ḁəbərṭəbətə?
- ²⁶yesu nəŋəmeiṭi ta, wandigi gəwərḁənu igal ganun? agəbəgəri wande igal ganun?
- ²⁷eḁa nəŋəmuṭəbiṭi eŋen ta, fəŋen iŋi. bwiṭu eləŋ rəmwara rəlarəŋa araga preḁ na usilaga preḁ na ŋabərṭaŋa preḁ na ŋaṭərṭaŋa preḁ na ŋubwiṭi eḁaga igi gaṭ əuwər garno etam gəlarəŋa.
- ²⁸yesu nəŋəmeiṭi ta, agwalwəro ŋope. iḁu ŋen iŋi na agiḁi ŋamətə.
- ²⁹orn eḁa gwonaṭa gaməḁeini eŋen geṭədo yesu nəŋəmeṭəḁe təŋ ta, esegi gaṭ əuwər gəlṭərəŋi?
- ³⁰yesu nəŋəmuṭəbiṭi eŋen ta, eḁa gənəŋ gamiŋo alo yursalim gwonaṭa gabətə alo yariya orn ndə gafo eḁaḁ ndom nəmēndi, nəmabətə ndrene nəmərwi nabəla nəməŋgiṭi gafo ŋərāiŋ twaiŋ.
- ³¹orn kana yənəŋ yabərṭo eḁaḁ dakəl na ndə yaseicu eḁa niyamiŋe alo yarto niyabəla.
- ³²na eḁa gənəŋ gaṭo lawi nəŋəmiŋe eḁaḁ iḁei eum nəŋarəmətə alo yakəl nəŋela taŋəseicu eḁa orn nəŋamiŋe alo yarto nəgabəla.
- ³³orn eḁa gənəŋ gəsəmariyin nəŋəmiŋe eḁaḁ iḁei cum nəŋəfiḁi eḁa. ndə gəseicəma nəŋəmaṭətə ŋəbaiyaŋəno.
- ³⁴gənəŋu nəŋəmaṭe nano nəŋəmaiewəḁe ŋela na ŋawa ŋinəb irṭi nəŋəmakase ndrənana, nəŋəmaṭe ŋəṭiŋgiaŋa ŋəlṭərəŋu ldabətə alo yal kurnu taŋəmarə-moṭo.
- ³⁵na ulalditəno gənəŋu nəŋəme gərus yarno riyal nəŋənaice maji gertə al kurnu nəŋəmeiṭi ta, rəmoṭo eḁa igi na ndə gərus isi yata yero yaṭəwəḁatəia eləŋge ildi agananaicəlo maji, igiḁi eŋṭiṭiṭia al gərus ndə igoṭəbəḁo.
- ³⁶yesu nəŋəṭəḁe maji ta, esegi eleḁa ildi liṭiṭin gaṭ əuwər gəmaji igi ndom nəndəma?
- ³⁷na maji nəŋata, fəmaji igi gagiətəma ŋəbaiya nano. yesu nəŋəmeiṭi ta, mbu ŋiḁi ṭia.
- ³⁸ŋen yesu na taḁəmis labəla ldarəmətə irnuŋ gənəŋ na wuji gənəŋ gəbərnia maḁḁa nəŋələnəci egeṭa gəlṭərəŋu.
- ³⁹maḁḁa gertə orəba gəbərnia miriam igi taŋaṭaŋo erəmanəŋ rəyesu taŋəno ŋen gənəŋu gwaṭwata.
- ⁴⁰orn maḁḁa gafo eŋəməṭṭria ŋwaiŋa. gənəŋu geṭo nəŋata, ya eləŋ ŋen ŋaŋərə ta oraiŋ gaŋgiṭiŋi yiḁi ŋəməṭṭria ŋi gunto? lwaṭətəma ta aiŋaməḁata.
- ⁴¹na eləŋ yesu nəŋəmuṭəbiṭi eŋen ta, maḁḁa, agagərḁo eləŋge lwaiŋa.
- ⁴²illi ŋen ŋəni ŋunto ŋaṭo ḁətam. miriam gwonaṭa ŋen iŋi ŋaŋərə iŋi ŋaber ŋiḁ aŋəməmeini.

luga 11

- ¹yesu gafo gaṭurtu rəmwa alo yənəḡ na ndə gatwodo dəge eḡa gənəḡ itələmis ilēṭəḡu nəḡəmeiti ta, ya eləḡ ərṛəḡaicənde ḡen ḡagiturtia rəmwa ḡen ḡarno yuanna gēṛṛəḡaiəu tələmis ilēṭəḡu.
- ²yesu nəḡələlwaṛəṭi ta, ndə ḡagaturtia rəmwa lwaṛ ta, papa egaiḡ, ḡgitu irəḡ ḡələṛəḡa aḡəḡəḡini aḡatəṛete. ḡgitu ḡələḡe ḡələṛəḡa aḡəṭa alo.
- ³naicənde aicəba ḡəḡoman ḡoman.
- ⁴ḡḡəḡeicənde ḡen ḡeicia eḡaiḡ ḡen ḡarno ḡagaḡḡəḡeicia leḡa ḡen eḡen ḡeicia iḡi lēnəḡulu lēnditia lageande, na ḡeṛte andēnicia eḡirndēicia.
- ⁵yesu nəḡələlwaṛəṭi eum ta, esegi eḡaḡ ḡerto ḡappa na nəḡəṛe ḡappa nano uləḡgiano nəḡəmeṛəḡe ta, ya ḡappa naicəḡi ḡagif riṛijin,
- ⁶ḡen ḡanta ḡappa ḡənəḡ ḡeṭəḡi nano igi ḡeṭo nwalḡaḡ na igero lələmən igəmalnaica?
- ⁷na eḡa egwaḡ ḡid aḡəmuṛəḡiṭi eḡen ta, ḡeṛte agaiḡəcwaria. əuwər yalḡandənu na igēnəḡi na ḡere ḡələṛəḡi ḡagandro. igaber igəṛəwəḡata igatwoda eḡanaiee.
- ⁸orn yesu nəḡata, igandəlwaṛəṭia, ndə eḡa gaber ḡid aḡətwode aḡəmanaice laḡe ḡen ḡanta laṛo ḡappa, orn ḡen ḡanta maji taḡəmekeṛəḡo orn ḡid aḡətwode aḡəmanaiee.
- ⁹igəndəlwaṛəṭia ta, eṛəḡr waḡe na waḡe ḡid aḡəndəneini. pwaḡiḡr waḡe na ḡagidi ḡafidi waḡe. pur əuwər na yid aindəḡagidəḡti.
- ¹⁰ḡen ḡanta leḡa preḡ ildi ləbekeṛəḡia laḡe lid alḡəneini, na lēnəḡulu ildi labapwaiḡa laḡe lid alḡəfidi na lēnəḡulu ildi ləpwa əuwər yid ailəḡagidəḡti.
- ¹¹esegi eḡaḡ ḡaṛo ḡata na idia ḡameṛəḡe ome, orn eṭen ḡid aḡəmanaice rəmwa reicia nəḡeṛte ḡamanaicia ome?
- ¹²walla ndə idia ḡameṛəḡe leḡa ləwəro eṭen ḡid aḡəmanaice logəṛar?
- ¹³ndə ḡaḡ ḡaḡḡi ḡageicia ḡagalineṭo ḡaganaicia ḡere eḡalo laḡe laḡəra ḡata ḡelo ḡamiḡatənde ḡid aḡənaice leḡa usila ḡatəṛe ildi labeṛəḡe.
- ¹⁴orn yesu gafo ḡamiḡa usila ḡeicia eḡa nano ḡaiḡəbima ḡəṛwata. ndə usila ḡeicia ḡamiḡo maji nano igi ḡaiḡəba ḡəṛwata maji taḡəṛwato, na leḡa preḡ ldirəwano.
- ¹⁵orn ləmaṭan iḡulu lḡata, ḡənəḡu ḡamiḡa nusila neicia ḡabəṛaḡa ḡəbalsabul igi ḡaṛ eləḡ ḡənusila neicia.
- ¹⁶na ləmaṭan ldəmindeici ldəmeṛəḡe ḡaməla ḡelo.
- ¹⁷yesu ḡalineṭo ḡatəṛa eḡen nəḡəleiti ta, ḡələḡe preḡ iḡi leḡa ləḡələḡe lageaḡaido eḡen ḡid aḡəməndəḡəni na ndə leḡa leḡeṛa lageaḡaido eḡen eṛa gaber ḡaṛəwəḡata ḡaḡurwa.
- ¹⁸na ndə setan egeaḡaido eḡen ḡələḡe ḡələṛəḡu ḡid aḡfete tau? ḡen ḡanta ḡagaṭa ta igamiḡa nusila neicia ḡabəṛaḡa ḡəbalsabul.
- ¹⁹ndə igamiḡa nusila neicia ḡabəṛaḡa ḡəbalsabul ḡere eḡalo ḡamiḡa nusila neicia ḡabəṛaḡa ḡesegi? ḡen ḡafəṭia ḡənəḡulu ḡid aiḡəndindeici.

- ²⁰orn ndə igamiña nusila neieia ɲabəɽaɲa ɲəɾəmwa ɖetam ɲələɲe ɲəɾəmwa ɲetənde nano ɖəge.
- ²¹ndə eɖa gwondəto igi gerto ɲerlda garəmotwa laɲge əllɛɽəɲu laɲge ildi laɽaɲa ɲope.
- ²²orn ndə eɖa gənəɲ gwondəto gamiñaɔ eɖa gakəl geɔto gamagea nəɲamaɖame, gənəɲu gid aɲəme ɲerlda iɲi maji gananoɲ gəndəlo na gənəɲu gid aɲəna-naide laɲge ildi gamaməlo.
- ²³eɖa gənəɲ gaber ɲagəldəfialda gənəɲu gagiaiɲi orn eɖa igi gaber ɲagararreiɖia laɲge gənəɲu galaldəɖia laɲge alo.
- ²⁴ndə usila geicia gamiña eɖa nano gabakaldaica alo yero ɲawano gabapwaiña ɖəmiñəɲiano. ndə gaber gafidia ɖəmiñəɲiano gəbata, igidi yorəbate egeɽa igi igamiñau.
- ²⁵orn gənəɲu nəɲela nəɲəfiɖi eɽa gaməndəɖəɲiau na gaɽuɽeinu,
- ²⁶orn nəgabəla nəɲəma nusila nomən neicia ɖənəɲ nəmiñe niɽijan ini neicia kaiɲ namiñaɖəma na nənɽi ɽanoɽaɲo na iliga ləndurtu maji gwuma kaiɲ gamiñaɔ iliga lananoɲ.
- ²⁷ndə yesu gwaɽwata ɲen iɲi wuji gənəɲ eleda ɽaɲarəjaico ole nəɲata, ara igi agələɲəɲiau na eɖu isi agadəɽau laɲəra nano.
- ²⁸orn yesu nəɲata, ɲen ɲaɲəra ɲamiñaɔ ɲen iɲi ɽa, ledə ildi ləɲna ɲen ɲəɾəmwa na ləbəɖia lənəɲulu laɲəra nano.
- ²⁹liga ledə lwaiña lararraidəma nano yesu gaɽa, ledə ləliga ildi leicia. lənəɲulu lapwaiña ɲaməla orn laber lid əlneini ɲaməla illi ɲaməla ɲəyunar,
- ³⁰ɲen ɲaɲta garno yunan gaɽo ɲaməla eleda lalo ininawa nɽia cum idia gələda gid aɲəɽeɽe ɲaməla eleda ləliga ildi.
- ³¹eləɲ gaɽəbwa galo yənəɲ eɖəɽəɖalo lid altwoɖe ledala ləliga ildi iloman ildi rəmwa rid arauwakəme alo na gid aɲələkəme, ɲen ɲaɲta geɔto ltuɲga ɖəɽti ɽa aɲəne ɖaliɲeta ɲen nəsi ɖəsuliman. na seicɽ, eɖa gəni gamiñaɔ suliman.
- ³²na ledə lalo ininawa lid altwoɖe ledala ləliga ildi iloman ildi rəmwa rid arauwakəme alo na lid əldakəme, ɲen ɲaɲta lano ɲen ɲəyunan ldəɲgiti ɲen eɲen ɲeicia ldoɽəbate rəmwa nano. na seicɽ, eɖa gəni gamiñaɔ yunan.
- ³³eɖa gero gənəɲ gəɽu isia ilamba nəɲɛɽi lamba egarra orn gəbɛɽi pələlo ɽa ledə ildi ləbərnəɽia eɽa ələseiei arrerre.
- ³⁴lamba laɲəno esalo fisi. ndə isi esalo yaɲəra, aɲəno preɖ esalo yaɽ arrerre cum orn ndə isi yeicia aɲəno preɖ esalo yaɽo ɲəɾəmia cum.
- ³⁵indeicɽ ɲen ɽa ɲafidɖi ndə arrerre eɲaɲ gaɽo ɲəɾəmia.
- ³⁶ndə aɲəno preɖ esalo yaɽ arrerre, alo yero yaɽo ɲəɾəmia, aɲəno aiyəɽeɽe arrerre preɖ ɲen ɲarno lamba ləwadiəlo na ldɛɽi arrerre alo.

- 37ndə yesu gwaɾwato d̄əge eḁa gənəŋ gal farisiyin nəŋəmeiṯi ʔa alənti eɾa gəl̄eɾəni alase. na yesu nəŋənti nəŋəɾaŋalo ʔa aŋase.
- 38na eḁa gal farisiyin, ndə gaseicu ʔia girəwano ŋen ŋanta yesu gero gwasəni ŋen gaməlu gasa.
- 39eləŋ yesu nəŋəmeiṯi ʔa, ya farisiyin ŋagwasa al finjan na ləmbolua l̄d̄eɾua orn egwaŋano ŋagwundeinu ŋenna ŋeɾiano na ŋeicia.
- 40ya leḁa laɾo liɾəɾiano, rəmwa irri ridənde ŋagaɾo ŋeɾua gerta rənəŋu ridənde egwaŋano cum?
- 41orn ndə ŋaganaica leḁa laɾo ŋəbaiyaŋəno laŋge naicərldo laŋge lenare na laŋge pred lid altəɾeɾe ŋen ŋanta ŋaŋ.
- 42orn ŋaŋ ya farisiyin ŋagidi ŋaneini ŋen ŋubwa ŋen ŋanta ŋagananaid̄ia laŋge egworəb eləŋge ɾred enana na epwaɾəlwə na eləŋge pred ildi laɾo ŋapwa ŋagələsa lteta orn ŋagaŋgitu ŋen ŋudərwaṯo na ḁubwa rəmwara. ŋen ŋaŋəra ŋaganaid̄o laŋge egworəb na ŋen ŋafo mənna ŋagaŋgitu ŋen ŋudərwaṯo na ḁubwa rəmwara.
- 43ya farisiyin ŋagidi ŋaneini ŋen ŋubwa ŋen ŋanta ŋagwonata ŋagaɾaŋa alo yaŋəra yaɾnda imajma na ŋagabwaiŋa ʔa leḁa ʔaləndənanano eĩŋua nəsuk.
- 44ŋagidi ŋaneini ŋen ŋubwa ŋen ŋanta ŋagarno rel irri rəram na leḁa ildi l̄d̄əwerlda laber l̄d̄əseicia.
- 45eḁa gənəŋ eleḁa ildi ləbərrəŋaid̄ia ŋen ŋal ganun nəŋəmuɾəbiṯi eŋen ʔa, ya eḁa gəbərrəŋaid̄ia ŋen, ndə agwaɾwata ŋen iŋi agəndəḁaməea eŋen cum.
- 46yesu nəŋata, ŋaŋ ŋaŋgi ŋagəbərrəŋaid̄ia ŋen ŋal ganun ŋagidi ŋaneini ŋen ŋubwa eum ŋen ŋanta ŋagabak̄eɾi leḁa ŋen nano iŋi ŋinia na ŋabɾwaŋəno ʔa alərrape na ŋagubwa ŋomanŋa eŋalo, ŋaganeḁo ʔa ŋagad̄wade kwai kwai.
- 47ŋen ŋanta ŋagwuru rel ral anbiya na eɾalanda laɾiŋəlo.
- 48na ŋaŋ ŋagəseieu ŋen iŋi, na ŋagaməḁata ŋen iŋi eɾalanda lidu ŋen ŋanta lənəŋulu laɾiŋo al anbiya na ŋagwura rel.
- 49ŋen ŋafəɾia rəmwa rata id̄aliŋeɾa ŋen nəsi ḁəl̄eɾəŋu, igidi eləḁweiti al anbiya na leḁa ltəɾe na leḁa lid aldəɾiŋe ləmaɾan na lid ald̄nanaiee ŋen ŋubwa ləmaɾan
- 50ʔa ḁakəme aḁuɾəbeini eleḁa ləliga ildi ŋen ŋanta ŋəfəni ŋal anbiya pred iŋi ŋirəwa ŋen alo yidənu na məldin ḁiŋəḁi,
- 51ŋəfəni ŋabil ŋananəŋ na ŋəfəni ŋəsakariya ŋəndurɾu igi gaɾiŋənu igal ekəl alo nano yetəɾe na ŋəfəni ŋəleḁa iŋi ŋirəwa iliga liligano.
- 52ya leḁa ildi ŋagəbərrəŋaid̄ia ŋen ŋal ganun ŋagidi ŋaneini ŋen ŋubwa ŋen ŋanta ŋagamo al muɾta yəḁaliŋeɾa na ŋaŋ ŋagero ŋagəbent̄ia id̄aliŋeɾa na ŋagatəriɾu leḁa ildi lafo ləbent̄ia.

⁵³ndə yesu gamiño alo yakəl al farisiyin na leđa ildi ləbərrəñaidia nən nəl ganun ldəmeicitiāno ldəmekeṛəḏe kaiñ eñen nḡwaiña.

⁵⁴lənəñulu laləldəbijəntia nən ta aləndi inji yesu gwaṛwato.

luga 12

¹iliga lakəl leđa larraido yesu nano lwaiña kaiñ taṛldadaidialo. na yesu gwalwaṛətu taləmis ananoñ ta, rəmojəḏr nən nəl farisiyin inji nḡaṛo nḡiṛijan, na inji nḡarno uḏəṛi.

²lanḡe preḏ latərnū liḏ alərrəñeini na lanḡe preḏ laləbijənu liḏ alələnini.

³nən nḡanta nən nḡagwaṛwato injərəm niḏ aḡənəni igarrerre, na nən inji nḡagwaṛwato nḡoṛoma eṛa egwaṇano niḏ aḡəlwaṛəni pəlelo ndəuwər.

⁴igəndəlwaṛətia nḡanḡi ləgaṛ rappa ta, nḡerte nḡagidəña leđa ildi laṛiña aḡəno orn laber laṛəwadaṛta ləbəḏia wagəñəñ təñ.

⁵igəndəlwaṛətia esegi nḡagidəñama. ḏiñitəmar igi ndə gaṛiño eḏa gerto nḡabəṛa ta aḡauwəti eḏa alo eñen nḡubwa kaiñ. ḏetam igəndəlwaṛətia, ḏiñitəmar.

⁶gertə uṛir gilidənu ḏenəñ nən nḡanta gərus yarno taṛifa ḏəṛijan? orn rəmwa raber rajəbeini eñen nḡuṛir gəñəñ.

⁷na iria enoḡəṛwa eḡalo yuməḏeinu. nḡerte nḡagidəñalo. nḡagerto nəniano nḡwaiña nḡamiñato uṛir gwaiña.

⁸igəndəlwaṛətia ta, leđa preḏ ildi ləbaṛta ta əlləṛəñi leđa nḡiñua idia gəleḏa gid aḡəlwaṛə ta lənəñulu əlləṛəñu məlaiyəka nḡiñua irəmwa.

⁹orn leđa preḏ ildi labəlaiciñi leđa nḡiñua liḏ alabəlaicəni məlaiyəka nḡiñua irəmwa.

¹⁰leđa preḏ ildi ləbaṛta lagea idia gəleḏa liḏ aləḡgəḏeini nən inji nḡeicia orn leđa ildi ləbaṛta usila gatəṛe geicia lənəñulu laber liḏ aləḡgəḏeini nən inji nḡeicia kwai kwai.

¹¹ndə leđa ləndəməmaṛta leđa nḡiñua ləmajma na nələñ nano na leđa nano ildi lertə nḡələñe nḡerte nḡagəṛḏe ta nḡagupijəni tau walla nḡagwalwaṛa tau,

¹²nən nḡanta iliga lakəl ḏurri usila gatəṛe gid aḡəndərrəñaiçi nən ta nḡaṛwate.

¹³na eḏa gəñəñ eḏeḏa nəñeiti yesu ta, ya eḏa gəbərrəñaidia nən lwaṛətu oraiñ ta nḡakarnəḏe lanḡe gənəñu garrata eñen.

¹⁴yesu nəñəmuṛəbiti eñen ta, esegi gidəñi igəṛ eləñ igi gəbakarnəḏia lanḡe eñəñ ?

¹⁵yesu nəñəlwaṛəti leđa ta, rəmojəḏr eñen preḏ nḡəḏamiñeḏəñano, nən nḡanta ḏamətia ḏeḏa ḏero ḏeto elanḡe lwaiña ildi gənəñu gertəlo.

¹⁶nəñələlwaṛəti nən nḡəñəñ nḡəwujənu. eḏa gafo gəñəñ gerto lanḡe lwaiña na gi gələṛəñu galəño nḡwana nḡwaiña kaiñ,

¹⁷na gənəñu taḡəṛwato bəṛan, igəbəḏia tau? igero alo ta ewəṛəjaice nḡwana.

- 18nəḡaṭa, igidi yiḡi ṭia. igagera nəmwuḡəni nələṛəni, elabəḡe nabərano kaiḡ, na elowəṛəjaice ḡwana na laḡe əlləṛəni,
- 19na igidi eṛwate bəṛan, igerto laḡe ləṛənu lwaiḡa kaiḡ ḡen ḡaṅṭa nṭəli nwaiḡa. igidi emiḡəniāno na igidi yese na igidi yəṭi na igid eḡəṛeṭe nano.
- 20orn rəmwā rəlwaṛəṭəma ṭa, agaṛ iṛəṭiāno, uləḡgi igi ḡeṭam ḡaməṭia ḡəlaṛəḡa ḡaḡameini. laḡe ildi agatəṛatəlo lesegi?
- 21na eḡa ḡarno ṭia igi ḡarəjaica laḡe ḡen ḡaṅṭaḡu na ḡero laḡe lwaiḡa rəmwā nəiḡua.
- 22yesu nəḡəlwaṛəṭi ṭaləmis ṭa, ḡeṛṭe ḡagagərḡe eḡen ḡəḡaməṭia eḡalo ṭa ḡagidi ḡase wande walla eḡen ḡaḡəno esalo ṭa ḡagidi ḡeṛəni wande nano.
- 23ḡaməṭia ḡamiḡaṭo ḡəsa na aḡəno yamiḡaṭo ndrena.
- 24Idəḡəḡeinr eḡen ḡaiyəḡwara. yənəḡulu yaber yawaḡa na yaber ywanda, na yero umuḡəni, orn rəmwā ralaməca. ḡeṛṭa ḡagerto ḡeniāno ḡwaiḡa ḡamiḡaṭo ndəfia ?
- 25eseḡi eḡaḡ ḡaṛəwaḡaṭa ḡabaṛəjaicia ḡaməṭia ḡələṛəḡu ḡagərḡiaḡa?
- 26nṭia ndə ḡagaber ḡagaṛəwaḡaṭa ḡagəbəḡia ḡen iḡi ḡətəṫr ḡamiḡaṭo ḡen preḡ, ḡen ḡaṅṭau ḡagagərḡa eḡen ḡəṭənu?
- 27Idəḡəḡeinr eḡəḡeḡiḡa. ḡənəḡulu ḡaber ḡameḡa al muṭəṛara na ḡaber ḡawaṭa ndrena. orn igəndəlwaṛəṭia ṭa suliman igi ḡerto ḡaṛṭwa ḡwaiḡa kaiḡ ḡero ḡaḡəra ḡaiyo ḡarno ḡəḡeḡiḡa.
- 28ndə rəmwā rarəmotwa ḡaiḡa ṭia, iḡi ḡafo eḡəḡwa ḡiḡəḡi na ḡid aḡəweieəni isia ulalditāno, rənəḡu raber riḡ arəndrəmotə kaiḡ ṭa ḡeṛṭe ndrena, ya leḡa ḡaḡgi ḡagerto ḡonaṭa ḡətəṫr?
- 29ḡaḡ, ḡeṛṭe ḡagabapwaiḡa lalasəm na laləṭənia na ḡeṛṭe ḡagagərḡe eḡen ḡəḡəḡ.
- 30leḡa preḡ lalo labapwaiḡa laḡe ildi orn eṭalo ḡaliḡeṭo laḡe ildi ḡeṭam eḡaḡ.
- 31orn bapwaiḡr ḡələḡe ḡərəmwā ḡaṛnda na laḡe ildi liḡ aləndəneini cum.
- 32ḡeṛṭe ḡagidəḡalo, ya ḡere ḡələṛəni, eṭalo ḡeṛu ḡen ṭa aḡəndənaice ḡələḡe ḡələṛəḡu.
- 33ilidṛ laḡe eldalo ḡananaice leḡa al ḡərus ildi laṛo ḡəbaiyaḡəno. eṛṫr eṛrua igərus igi ḡaber ḡid aḡaiəwəṛeṭe, laḡgela ildi laber liḡ aləməndəḡəni lelo, alo isi yero oṫom ano ṭwaiḡ na noṛəlea naber nagerau laḡe.
- 34ḡen ḡaṅṭa alo isi laḡe eldalo lararəidənu lafau, nare enalo niḡ anofeṭe eum.
- 35ḡagəṛənu ndrena nano ḡambaḡa ḡeṛṭo isiano ṭa ḡaṭuṛeini
- 36ḡaṛeṭe leḡa ildi laṭuṛṫi eləḡ eḡen aḡoṛəbəḡe idəsa ḡəḡaməḡia, ṭa ndə ḡənəḡu ḡeṭo nəḡubəṛi eṫwəṛ lənəḡulu liḡ almagagiṫi taltal.

- ³⁷lɔbɔi lɔŋɔra nɔno ildi ndɔ elɔŋ egen gɛto gid̄ aŋɔlɔfidi lapa sɔndua. igɛndɔlwarɛtia dɛtam ʔa, elɔŋ gid̄ aŋɔrɔmaice erena gɔlɛrɔŋu, gid̄ aŋɔlɔlwarɛti ʔa alrɔŋe alo alase na gid̄ aŋela aŋɔlnaice ŋɔsa.
- ³⁸ndɔ elɔŋ gɛto ulɔŋgiano gerregano walla ulɔŋgiano na gafidi leɔa lapa sɔndua lɛnɔŋulu lɔŋɔra nɔno.
- ³⁹ŋagaliŋeto ŋen iŋi, ʔa gɔbanta eɔa gerto eɔa galɔŋinnano liga oɔom yid̄ aiyɔwela ʔa gɛnɔŋu gero gaŋgitiɔa oɔorn aiyɛnti eɔa ŋabɔra.
- ⁴⁰dɛtam ŋaŋ cum ŋaɔurɛini. ŋen ŋanta idia gɔleɔa gid̄ aŋela iliga ndɔ ŋagabaɔa gamɔlu.
- ⁴¹na butrus nɔŋɛrɔɔe yesu ʔa, ya elɔŋ agwalwarɔ ŋen iŋi ŋɔwujɔnu ŋen ŋanta nanda walla ŋen ŋanta leɔa pred̄ cum?
- ⁴²elɔŋ yesu nɔŋaɔa, esegi gaɔ ebai igi gudɔrwarɔ eŋen na galiŋeto ŋen nɔsi igi eɔa gertɔma gamɛri gaɔnda eled̄a ildi lamɔɔurɔɔɛntia ʔa aŋɔlnaice aicɔba iliga lɔɔsa?
- ⁴³ebai gakɔl gaŋɔra nɔno, igi eɔa gertɔma ndɔ gɛto gid̄ aŋɔmafidi gɛbɔdia ŋen ʔia.
- ⁴⁴igɛndɔlwarɛtia dɛtam ʔa eɔa gertɔma gid̄ aŋidi ebai gakɔl gaɔnda elɔŋge pred̄ ɔllɛrɔŋu.
- ⁴⁵orn ndɔ ebai gakɔl gɔbata egare, eɔa gertiŋi gero gɛto ram, nɔŋɔtwoɔe nɔŋɔrwi leɔa ildi lɛbɔdia ŋɔmɛtria laɔorra na ɔrlda, nɔŋɔse nɔŋɔti kaiŋ nɔŋɔramuɔi
- ⁴⁶eɔa gerto ebai gakɔl gid̄ aŋela iliga ildi gɔbata gamɔlu na iliga ildi gaijɔba, na eɔa gertɔma gid̄ aŋɔmatɔbɔdiano aŋɔmɛnɔci eɔakɔme dɔleɔa ildi lɔɔiano eŋen.
- ⁴⁷ebai igi galiŋeto ŋen eɔa gertɔma gwonata orn gero gaɔrɔɔa ŋen walla gidu ŋen ŋagea ŋen eɔa gertɔma gwonata, ebai igi gid̄ aŋɔrwi kaiŋ.
- ⁴⁸orn ebai igi gaijɔba ŋen, eɔa gertɔma gwonata nɔŋidi ŋen ŋɔɔiano gɛnɔŋu gid̄ aŋɔrwi aten. ŋen ŋwaiŋa ŋid̄ aŋwoneini eled̄a ildi laneinu ŋen ŋwaiŋa. ŋen ŋwaiŋa ŋid̄ aŋiɔɔɔni eged̄a igi gananeinu ŋen ŋwaiŋa.
- ⁴⁹igeto ʔa eme isia alo na igwonata ʔa isia aiyfete diŋɔdi.
- ⁵⁰igerto mamudiya isi dɛtam igɔbentiɔu, na igananeini ŋen ŋini liga igamɔlu igɔbentiɔu.
- ⁵¹ŋagata ʔa igeto ʔa enaice leɔa lalo dɔbɛrɔdia eŋen? ndo, igɛndɔlwarɛtia ʔa igeto ʔa ŋafete ɔɔɔrɔteo.
- ⁵²na diŋɔdi na iliga lɔnɛiŋua leɔa leɔa lid̄ algeɔɔaide, na leɔa liɔijan lid̄ alɔge leɔa liɔijin.
- ⁵³dɔa gid̄ aŋge idia gɔlɛrɔŋu, na idia gid̄ aŋge eten. wuji gid̄ aŋge ŋere ŋɔlɛrɔŋu, na ŋere ŋid̄ aŋge lɔŋgen. na unin gid̄ aŋge una na una gid̄ aŋge unin.
- ⁵⁴na yesu nɔŋɔlwarɛti leɔa ildi lwaiŋa ʔa, ndɔ ŋagɔseicia ltuŋga labɔɔwa ndalɔŋgwa ŋata ʔa, taltal rɔmwa raɔɔne na dɛtam raɔɔne.

- 55 na ndə ñagəseicia đabera đura đəɾəđalo ñata ɬa, aɲal giđ aɲəbwiɬi na đetaɲ aɲəbwiɬi.
- 56 ya leđa ñaɲgi ñagerto ɲen ɲeɾɬiɲan. ñagaliɲeto ɲen ɲalo na ɲəltuɲga. ɲen ɲaɲtaɲ ñagaijəba ɲen ɲəliga ildi?
- 57 ɲen ɲaɲtaɲ ñagaber ñagabirndəicia ɲen ɬa ñaliɲete ɲen ɲəđetaɲ?
- 58 ndə ñagabəɬa nəsəria leđala ildi ləsəkənde, ndə ñagafo eđađ, ndeicɾ ɲen ɬa ñatoɾate ɲen ɬa leđa ildi ləsəkənde laber liđ aləndəbəlede eləɲ nēiɲua na eləɲ gaber giđ aɲəndənaice askari na askari yaber yiđ aiyəndənəei isijən.
- 59 igəndəlwaɾətia ɬa ñagaber ñagidi ñamiɲe isijən illi ndə ñaganaido gərus pređ məlin đero đətəni.

luga 13

- 1 iliga lakəl leđa ləmatan leto ldəlwaɾətɬi yesu ɲen ɲələđa lalo ijəlil ildi bilatɲ gəlobədaido ɲəfəni nano eɲen đəɾəđəniada eđen.
- 2 yesu nəɲəlurəbiti eɲen ɬa, ñagata ɬa leđa ildi lalo ijəlil ildi laneinu ɲen iɲi ɲubwa, leicia kaiɲ lamiɲato leđa lwomən lalo ijəlil?
- 3 igəndəlwaɾətia ndo. orn ndə ñagaber ñagaɲgitiɬa ɲen eɲalo ɲeicia ñoɾəbate rəmwa nano ñagidi ñaməndəđəni ɲen ɲarno lənəɲulu.
- 4 na leđa lakəl ɾeđ na đenəɲ ldəmiɲe liɾiɲin, ildi eɾa igi gađaɲəɬa elo alo isilwam nəɲəliɾətɬi nano nəɲələɾiɲe, ñagata ɬa lənəɲulu leicia lamiɲato leđa pređ lalo yursalim?
- 5 igəndəlwaɾətia ndo. orn ndə ñagaber ñagaɲgitiɬa ɲen eɲalo ɲeicia ñoɾəbate rəmwa nano ñaɲ pređ ñagidi ñaməndəđəni garno lənəɲulu cum.
- 6 yesu nəɲələɾəbiti ɲen iɲi ɲəwujənu, nəɲata, eđa gənəɲ gerto ebəda igi gakado igi gəlɛɾəɲu ginəb nəɲela nəɲata gamama lidia nəɲerte gələfidia.
- 7 na gənəɲu nəɲeiti eđa garəmotwa gi ɬa, nɬəlia niɾiɲin igeto ɬa epwaiɲe ɲebəda niyerte igələfidia. ređo uɾi. ɲen ɲaɲtaɲ uɾi gamo alo isi pređ məɾəməɾeɲ?
- 8 eđa nəɲəmuɾəbiti eɲen ɬa, ya eləɲ ɲgiɬu uɾi itəlia igi cum ɬa yuri alo yeworəjaice đəl.
- 9 ndə giđ aɲələɲe ɲen ɲəpi orn nde gaber giđ aɲələɲe agidi ɲarede.
- 10 na yesu gafo gəbərrəɲaicia leđa ɲen imajrna yənəɲ iloman ləđəmiɲəniəno,
- 11 na wuji gafo gənəɲ igi gerto usila nano geicia nɬəlia ređ na đenəɲ nemiɲe niɾiɲin gidəma garwato. wuji gafo geɾəwano kaiɲ na gero gaɾəwadətia gatota elo.
- 12 na ndə yesu gəseicəma nəɲəmundədi ɬa aɲəmeɬa nano nəɲata, wuji agamiɲənu idorwatia đəlaɾəɲa,
- 13 nəɲərnəɾi raɲ nano. na taltal wuji nəɲətote elo nəɲəđurwate nəɲənaice remwa ɲaɾwa.

- 14orn eləŋ gəmajma nəŋəciṭano kaiñ ɲen ɲanta yesu geidu eḁa iloman ləḁəmiñəniāno, nəŋəlwaɾəṭi leḁa ɾa, iñornan ḁenəŋ lḁəmiñe lunto leḁa ləbəḁia ɲəməɾria nṭia elar ɾa ñakeidini iñoman iñei, gəɾa iloman ləḁəmiñəniāno.
- 15na eləŋ yesu nəŋəmuɾəbiṭi eŋen ɾa, ya leḁa ñaŋgi ñagəɾto ɲen ɲiɾijan, gəɾa ñaŋ preḁ ñagamiña iri na ñəɾiŋgia eneɾa enen ɾa ñəlnaice ɲawa iloman ləḁəmiñəniāno ?
- 16na wuji igi gaɾo ɲere ɲibrayim igi setan gəndəma nṭəli reḁ na ḁenəŋ nemiñe niɾijin, na gəɾa ɲen ɲaŋəra ɾa gənəŋu aŋəmiñəni eŋen iŋi iloman ləḁəmiñəniānc?
- 17ɲen yesu gwalwaɾo ɾia leḁa preḁ ildi larnagea ldirəwano, ɲen nəŋələsəki enare, na leḁa preḁ laŋəra nano kaiñ ɲen ɲanta aŋwara preḁ yesu gidəlo.
- 18orn yesu nəŋaṭa, ɲələŋe ɲərəmwa ɲarno wande? igwalwaɾa ɾa ɲarno ɲen ɲəwande?
- 19ɲələŋe ɲərəmwa ɲarno ɲəlwa ɲəkardal iŋi ɲərresi kaiñ iŋi maji gənəŋ gakaḁo ijənena, na ɲəlwa nəŋobəḁe nəŋəɾeṭe uɾi goɾa kaiñ na ndəfia nelo naɾaŋa ndreṭe.
- 20na yesu nəŋaṭa təŋ, igidi elwaɾe ɾa ɲələŋe ɲərəmwa ɲarno wande?
- 21ɲələŋe ɲərəmwa ɲarno uḁəɾi igi wuji gamo nəŋənəci igaicəba igəsafiya iɾijan ɾa aŋəmiñe aicəbano preḁ.
- 22yesu gafo eḁaḁ gabəṭa alo yursalim, nəŋamiñe irnuŋ alo ywaiña.
- 23na eḁa gənəŋ nəŋəmeɾəḁe ɾa, ya eləŋ leḁa ildi ləbərni lənəŋulu ltefr? yesu nəŋələlwaɾəṭi ɾa,
- 24ndəjeicɾ ɲen ɲəɾwano ɾa ñənti igəuwər erraŋəno ɲen ɲanta igəndəlwaɾəṭia ɾa leḁa lwaiña liḁ alwonaṭe ləbentia orn laber liḁ alaɾəwəḁəṭe ləbentia.
- 25ndə eḁa gəɾto eɾa gatoda aŋəldande eɾa na ñaŋ ñagaɾurwa ndəuwər təñəpu əuwər təñəṭa, ya eləŋ, ya eləŋ gagitənde, gənəŋu gid aŋənduɾəbiṭi eŋen aŋaṭa, igaijəba ñagəto ɲga.
- 26orn ñagidi ñaṭa, ləgasɾ na ləgəɾ na agərrəŋaidu ɲen irnuŋ egaiñ.
- 27orn gənəŋu gid aŋaṭa, igəndəlwaɾəṭia ɾa igaijəba ñagəto ɲga. ɲgaṭəñr nano ya leḁa ildi ñagəbəḁia ɲen ɲeieia.
- 28ḁara na ḁəsata eŋaḁ liḁ alfete alo yakəl ndə ñagəseicia ibrayim na isag na yagub na anbiya preḁ lafo eŋələŋe ɲərəmwa na ñaŋ ñəɾəni ndəuwər.
- 29leḁa liḁ alela alo eḁaləŋgwa na alo eḁdele na alo eḁeɾəḁalo na liḁ alase eŋələŋe ɲərəmwa.
- 30ḁetam leḁa ləmaṭan ildi lənduɾtu liḁ alɾeṭe lnəiñua, na leḁa ləmaṭan ildi lnəiñua liḁ alɾeṭe lənduɾtu.
- 31iliga lakəl farisiyin yəmaṭan niyela niyeiṭi yesu ɾa, twoḁo alo isi ɲaɾe. iruḁus gwonaṭa gaŋaɾiña.

³²yesu nənəleiti ta, mbər ñəlwaɾəti oðəlanj gakəl ta, ðiñəði na ulalditano igamiña nusila neieia na igəbeidia ðəmwa na ndə ñoman ñaɾo ñitijin ηəmēɾria ηələɾəni ηið aηəɾiñadeini.

³³orn ðetam igabəla ðiñəði na ulalditano na ulalditano igēi ηen ηanta nabi yaber yaɾəwadaɾtia yebaiyətə alo yarto, illi alo yursalim.

³⁴ya ursalim, ya ursalim, ηaηgi agaɾiño al anbiya na agaməndaiyo leða ηwandranja ildi ləðweintianja. ñoman ñwaiña igafə igwonata igararraidia ñere ñəlaɾəna ñi nano ηen ηarno uɾəfia gararraidia ñere enəlde, orn aganedo.

³⁵seidu, eɾa gəlaɾəna gatəðəniəlo. igəηəlwaɾətia ta agaber agidi ηaiñəseiei təη illi ndə liga leto ildi agidi ηawatau, gənəηu gəbuηəntu igi geto igirəη geləη rəmwa.

luga 14

¹ndə yesu gəntu egeɾa gərnaji gənəη gaɾ eləη gal farisiyin ta aηəse iloman ləðəmiñəniəno leða larəmotəma.

²na maji gafə gənəη yesu nəiñua igi gwuma, gaɾo bwaðəbwað aηəno,

³na yesu nəηeɾəde leða ildi ləbərrəηaidia al ganun na al farisiym, nəηata, al ganun yaɾa ta ηen ηaηəra eða gabakeidia iloman ləðəmiñəniəno walla ηen ηəðəñinu?

⁴orn lənəηulu talbwaiño ηəma. yesu nəηəndi maji nəηəmeidi nəηəmadwate.

⁵na yesu nəηeiti farisiyinanda ta, esegi eñəη ndə idia gələɾəηu walla tia iləɾəηu liɾətu iləbu gənəηu gaber gabəla aηələbəce iloman ləðəmiñəniəno ?

⁶yənəηulu yero yaɾəwadaɾtia yamuɾəbiti eηen iηi.

⁷yesu nəηəɾəmotə leða ildi lənəjənu egeɾa lapwaiña alo yaηəra nəηələlwaɾəti ηen ηənəη ηəwujənu

⁸nəηata ta, ndə eða gənəη gaηundəði ta ηeta ndəsa ðəðamədia ηerte agaɾəna alo yaηəra ηen ηanta aηgaicia eða gundəðənu igi goɾɾətiaηa

⁹na eða igi gundəðənde gid aηela aηəlwaɾəti ta, naico maji igi alo yaηəra. orn nəηirəwano ηaɾəηe alo yəndurtu.

¹⁰orn ndə agundəðənu mbu ηaɾəηe alo yəndurtu ta ndə eða geto igi gundəðəna gənəηu gid aηwəlwaɾəti, oraiñ eləη ηaɾəηe alo yaηəra. orn leða preð ildi ñagaɾəηəlda lið alηanaice ðame.

¹¹ηen ηanta eða igi goɾɾinia bəɾan gənəηu gid aηiðəni gəta, na eða igi gəbəðəni gəta bəɾan gənəηu gid aηoɾɾini.

¹²yesu nəηəlwaɾəti maji cum igi gundəðəma nəηata, ndə agəbədia ðəsa ðoɾra ηerte agundəði leða laɾ rappa walla lorldalo walla ləmadalanda walla leða laɾəuwər ildi lwaiña lanje, ηen ηanta aηgaicia lənəηulu lomanəη lið alaηundəði ntia ηen ηið aηoɾəbətə nano.

- 13^{ndo}, ndə agēbēdīa d̄esa d̄oṛa undədu leḏa laṛo ḡəbaiyaḡəno na ildi laṛo lebəco na ildi laijəba ləbərlda na ildi laḡəlisi.
- 14^{nt̄ia} agid̄i ḡəreṭe nano ḡen ḡanta lēnəḡulu laber laṛəwadaṭia laḡuṛəbit̄ia ḡen. agid̄i ḡapəṛəni ḡen leḏa luḏərwaṭo eḡen lid̄ altud̄ini.
- 15^{ndə} eḏa ḡənəḡ igi laṛaḡəlda ḡano ḡen iḡi ḡēnəḡu nəḡəlwaṛəṭi yesu ṭa, eḏa ḡaḡəra nano igi gid̄ aḡase eḡələḡe ḡərəmwa.
- 16^{yesu} nəḡəmeit̄i ṭa, eḏa ḡənəḡ gid̄u d̄esa d̄oṛa kaiñ nəḡundəḏi leḏa lwaiña.
- 17na iliga d̄esa d̄afau maji ḡwəḏweit̄u ebai ṭa aḡəlwaṛəṭi leḏa lundəḏənu ṭa, elar ḡen ḡanta laḡe pred̄ laṭuṛeinu.
- 18^{orn} lēnəḡulu pred̄ lafo eḡen ḡunto lērəkəḏeid̄ia ḡen. eḏa ḡananəḡ ḡaṭa, igiliḏu ḡi na ḏeṭam igabəla enwane. igəḡeṛəḏia ṭa ḡaiñəḡit̄i.
- 19^{eḏa} ḡwomən nəḡaṭa, igiliḏu ñəndəri red̄ na igabəla yilənd̄eici. igəḡeṛəḏia ṭa ḡaiñəḡit̄i.
- 20^{eḏa} ḡwomən nəḡaṭa, igaməḏo maijən nt̄ia igaber igəṛəwadaṭa iget̄o.
- 21^{orn} ebai nəḡabəla nəḡəlwaṛəṭi eḏa ḡert̄əma ḡen iḡi, orn eḏa nəḡəc̄it̄ano nəḡəlwaṛəṭi ebai ṭa, mbu taltal irnuḡ ḡənd̄əuwər ḡamama leḏa ildi laṛo ḡəbaiyaḡəno na ildi laṛo lebəco na ildi laḡəlisi na ildi laijəba ləbərlda.
- 22^{orn} ebai nəḡaṭa, ya eləḡ igiḏu ḡen agwalwaṛəṭiñi orn alo yafo məldin.
- 23na eḏa nəḡəlwaṛəṭi ebai ṭa, mbu eraḏ na eḏəñwa ḡəmama leḏa ḡabəṛaḡa ṭa eṛa ḡəlṛəñi aḡund̄eini.
- 24^{igəndəlwaṛəṭia} ṭa eḏa ḡero ḡənəḡ igi igundəḏəma ananəḡ gid̄ aḡənaṭe ḡəsa ḡəlṛəñi.
- 25^{leḏa} lwaiña kaiñ labəṛo yesu ḡəla na yesu nəḡəred̄ialo nəḡələlwaṛəṭi ṭa,
- 26^{ndə} eḏa ḡənəḡ ḡet̄o ñi nano na ḡero ḡanəḏo ləḡḡen na eṭen na wasen na ñere ñəlṛəḡu na lorlden na etam ḡəlṛəḡu, ḡēnəḡu ḡaber ḡəṛəwadaṭa ḡaiñəṭeṭa.
- 27^{eḏa} igi ḡaber ḡarrəpa ḏuṛi ḏəlṛəḡu aḡaiñəṭeṭe ḡēnəḡu ḡaber ḡəṛəwadaṭa ḡaiñəṭeṭa.
- 28^{esegi} eñəḡ ndə ḡwonata ḡwada eṛa igi ḡaḏaḡəṭa elo, ḡaber ḡaṛaḡalo ananəḡ aḡiḡnd̄eici ḡen ḡəḡərus, ndə ḡert̄o ywaiña ḡen ḡanta ḡəmṝia iḡi?
- 29^{ḡen} ḡanta aḡgaica ndə ḡurəṭo aḏuna na ḡaber ḡəṛəwadaṭa ḡabəṛənd̄eṭa eṛa, leḏa pred̄ ildi laseieu lid̄ almaḏaməce eḡen,
- 30^{lḏata}, eḏa igi ḡurəṭo aḏuna nəḡert̄e ḡəṛəwadaṭia ḡwada.
- 31^{walla} eləḡ ḡwuḡa igi ḡabəla id̄əbwaiñəḏia eləḡa ḡwomən, ḡaber ḡaṛaḡalo ananəḡ nəḡiḡnd̄eici ḡen ndə leḏa əllṛəḡu ildi laṛo aləf red̄ laṛəwadaṭa laḏama leḏa leləḡ ḡwomən ildi laṛo aləf erēḏia ḡiṛijan?

³²ndə laber laɾəwadaɾia eləŋ gið aŋəðwaɾe leða ləmaɾan ndə gənəŋu gafo nwaldaŋ məldin ɾa aləɾəde eləŋ gwomən alərreidia eŋen dəbwaiñədia dəro.

³³nɾia cum eða gənəŋ eñəŋ igi gero gaŋgitia laŋge preð əlləɾəŋu gaber gaɾəwadaɾia gaiñəteɾa.

³⁴ŋərraɾa ŋəŋəra orn ndə ɾanaɾa aɾeɾte ŋið aŋəneieəni ŋope ɾau?

³⁵ŋero ŋeniano dəge ŋen ŋanta ɾuða na ŋero ɾəl ano. leða lauwaɾu dəge. eða gerto nənənia ɾa aŋəliyene, ŋgitəma aŋəne.

luga 15

¹leða preð ildi latəmeicia ɾulba na leða leicia laijomədaɾa yesu ɾwaiñ ɾa alne ŋen ŋələɾəŋu.

²farisiyin na leða ildi ləbərrəŋaidia ŋen ŋal ganun laməlaɾo ŋenŋa lɾaɾa, eða igi gəbaŋəntia leða leicia na lasəlda.

³yesu nəŋələwəɾəti ŋen ŋi ŋəwujənu, nəŋaɾa,

⁴esegi eñəŋ igi gerto yaŋala miyya na ɾwaɾo elorəb ɾənəŋ, gənəŋu gaber gaŋgitia yaŋala yəɾənu ereɾdia ɾənəŋ nalo ereɾdia marldwan na ɾənəŋ nemiñe marldwan eðəñwa aŋəbapwaiñe ɾaŋala idi ɾwaɾo orn aŋəfiði?

⁵ndə gafidu nəŋəreɾe nano nəŋabeini netam

⁶na ndə garəmaɾo eɾa nəŋundədi leða laɾ rappa na leða laɾ əuwəɾ nəŋəleiti ɾa, alaŋəreɾ nano ŋen ŋanta igafidu ɾaŋala idi ɾwaɾo.

⁷igəndəlwaɾətia garno ɾia eum ɾaŋəra nano ɾið aɾəfete egeɾa gərəmwa elo ŋen ŋanta eða gənəŋ geicia igi gaɾaɾo ŋen ŋələɾəŋu ŋeicia nəŋoɾəbaɾe rəmwa nano, ɾaŋəra nano kaiñ ɾamiñəto ɾaŋəra nano idi ɾafo ŋen ŋanta leða ereɾdia ɾənəŋ nalo ereɾdia marldwan na ɾənəŋ ləmiñe marldwan ildi luðərwəto eŋen.

⁸walla wuji gwuŋga igi gerto al kairia reð niyəɾwe yənəŋ egworəb gaber gəbəɾi isia ilamba aŋəməndade eɾa aŋəbapwaiñe kaiñ orn aŋəfiði ?

⁹ndə gafidu gənəŋu nəŋundədi leða laɾ rappa na leða laɾ əuwəɾ nəŋəleiti ɾa, alaŋəreɾ nano ŋen ŋanta igafidu al kairia isi ywəto.

¹⁰igəndəlwaɾətia ɾa, ŋen ŋarno ɾia cum məlaiyəka irəmwa yaŋəra nano kaiñ ŋen ŋanta eða gənəŋ igi gaɾaɾo ŋen ŋələɾəŋu ŋeicia nəŋoɾəbaɾe rəmwa nano.

¹¹yesu nəŋaɾa, maji gafo gənəŋ gerto liɾia liɾijan.

¹²na idia gəɾa nəŋeɾəde eten ɾa, akarnəɾəteɾənde ɾwala ŋaiñənaice ɾələɾəni. na eten giðu ɾia.

¹³iliga ltefr idia gəɾa nəŋərreidi laŋge preð nəgabəɾa alo yənəŋ nwaldaŋ. na alo yakəl gənəŋu nəŋəməndade gərəs eŋen ŋeicia.

- 14na ndə gərus yaməndəđənu dəge ɲorwata nəɲəndi alo isei na gənəɲu nəɲəcoiñəte,
- 15nəgabəla ldəraɲe edaga gənəɲ galo yakəl na eđa gwadwatəma eđəñwa ta aɲənanaice ltrua ɲəsa.
- 16na gənəɲu gwonaɲa kaiñ ta aɲundəjaice ara gəlɛrəɲu ɲəsəɲa ɲi ltrua lasa na eđa gero gənəɲ ganaicəma lalasəni.
- 17orn ara gəlɛrəɲu nəɲətwođc na gənəɲu nəɲata, gerta leđa laɲo lwaiña ildi lađuɾəđəntia papa lderte ɲəsa ɲwainə ɲen igabaiyata əli ɲorwata.
- 18igidi etwođe yeɲe papa nano emalwaɾəti ta, papa igidu ɲen ɲeicia ɲgeo rəmwa relo na ɲa nəiñua.
- 19na igero igarəjadata eɲen ta igar idia gəlaɾəɲa məldin. idəni igarno eđa gaɲəđuɾəđəntia.
- 20na gənəɲu nəɲətwođe nəgabəta eten nano. ɲen gənəɲu gafo nwaldəɲ məldin eten taɲəmaseicu nəɲəmaɾəte ɲabaiyaɲəno, nəɲobəde nəɲəməndiano nəɲəmweɾwəte eiñua egworəb.
- 21na idia nəɲəmeiti ta, papa igidu ɲen ɲeicia ɲgeo rəmwa relo na igero igarəjadata eɲen ta igar idia gəlaɾəɲa məldin.
- 22orn eten nəɲəlwaɾəti ləbai əllɛrəɲu ta, mbər taltal ñapa erena igi gaɲəra gamiñaɲo lorəba pred ñaməɾi nano, na naicəmar al kaɲeb eldoman na ndəbina nərəmanəña.
- 23mar ɲəndəri ɲadəwo ñarĩne na aləsr alaɲəreɾ nano,
- 24ɲen ɲanta idia igi gəlɛrəñi gafo gaiyo orn gaməto təɲ. gənəɲu gafo gwato orn gafidənu. na lənəɲulu ldaɲəreɲe nano kaiñ.
- 25orn idia goɾra gafo igi na ndə geɲo nəɲəjoməđate eɾa nano gənəɲu taɲəno leđa laɲəra nano taɾɾəjaico ole.
- 26gənəɲu nəɲundədi eđa gənəɲ igi gəbədia ɲəmɛɾria nəɲəmeɾəde ta ɲen ɲəwande?
- 27eđa gəbədia ɲəmɛɾria nəɲəmalwaɾəti ta, oralo geɲo na etalo gaɾiñətəma ɲəndəri ɲadəwo ɲen ɲanta idia goɾəbatəma nano, gəpi.
- 28orn idia goɾra nəɲəciɲano kaiñ nəɲəneđe gəbentia egeɾa. na eten nəɲəmiñatəma nano nəɲəmekeɾəde kaiñ.
- 29gənəɲu nəɲuɾəbiti eten eɲen ta, igidətəɲa ɲəmɛɾria ɲwondəto kaiñ ntəlia ini nwaiña, na igero iganeđa ɲen ɲənəɲ ɲəlaɾəɲa. orn agero agaiñənaica rldo ta ñaɲəreɲe nano leđala ildi ñagaɾəlda rappa.
- 30orn ndə idia igi gəlaɾəɲa geɲo igi gəsi liji laɲge əllaɾəɲa ildi laɲo nalaiñ agaɾiñətəma ɲəndəri ɲadəwo.
- 31na eten nəɲəmeiti ta, ɲere, ləgafr jaica na laɲge pred ildi igertəlo lənəɲulu əllaɾəɲa.

³²ñen ðetam ta ləganərar nano ñen ñanta orəba igi gəlaɾəña gafo gaiyo orn gaməto təñ. gənəñu gafo gwaɾo orn gafidənu.

luga 16

¹na yesu nəñəlwaɾəti tələmis iləɾəñu cum ta, eða gafo gənəñ gaɾ eləñ gerto lanje lwaiña gerto eða gəmanwantia lanje. orn leða lasəku maji igi ldəlwaɾəti eləñ ta, maji gasa lanje əllaɾəña.

²na eləñ nəñundəði maji nəñəmalwaɾəti ta, ñen ñantau inji igano ñen ñanta ña? añaieəñi ñen ñəlaɾəña, ñen ñanta agaber agaɾəwadaɾa agaiñənwantia lanje əlləɾəñi məldin.

³maji tañəɾwato bəran ta, igəbəðia tau ñen ñanta eləñ gələɾəñi gaiñamiña eñen? igero igwondəta ñen ñanta igawada na igirəwano ta igəbəkəɾəðia leða lanje.

⁴orn igaliñeto igəbəðia tau ta ndə igamiñəni ðəge eñen leða lið aləñañənti eneɾa enen.

⁵na gənəñu nəñərundəði leða ildi lerto aməcu egeleñ nəñeɾəðe eða gananoñ ta, aməcu gəlaɾəña gaɾo tau?

⁶eða nəñaɾa, ñela ñaɾo safiya ereðia reð. maji nəñəmeiti ta, mañ abreða gəlaɾəña ñaɾañe alo taltal ñəwərði, ereðia ðenəñ.

⁷maji nəñeɾəðe eða gwomən ta, aməcu gəlaɾəña gaɾo tau ? eða nəñaɾa, ñwana ñaɾo suwal ereðia reð. maji nəñəmeiti ta, mañ abreða gəlaɾəña ñəwərði ereðia ðenəñ nalo ereðia giɾijjin.

⁸na eləñ nəñənaice maji ðame igi gafo gəɾiano eñen ñen ñanta galiñeto ñen nəsi. ðetam liðia lalo isi laliñeto ñen nəsi iliga elden lamiñaɾo liðia larrerre.

⁹igəndəlwaɾətia ta, idr rappa ñenña ñəlanje lalo inji ñəɾiano ta ndə lanje lalo laməndəðənu lənəñulu aləndañənti eneɾa enen nəbəɾəbəte.

¹⁰eða igi guðərwato eñen ñətefr gənəñu guðərwato eñen ñoɾra, na eða igi gəɾiano eñen ñətefr gənəñu gəɾiano eñen ñoɾra.

¹¹ntia ndə ñagero ñaguðərwato eñen ñəlanje lalo esegi gið añəndənaice lanje ildi ləðetam ta ñarəmoɾe?

¹²na ndə ñagero ñaguðərwata eñen ñəleða lwomən esegi gið añəndənaice ñen eñalo?

¹³eða gero gənəñ gaɾəwadaɾa gəduɾəðəntia nələñ niɾijjan, ñen ñanta gənəñu gið añəneðe eləñ gənəñ na gið añubwiti eləñga gwomən walla gənəñu gið añənaice eləñ gənəñ etam gələɾəñu na gið añəðame eləñ gwomən. ñagaber ñagaɾəwadaɾa ñagəduɾəðəntia rəmwə na lanje lalo cum.

¹⁴al farisiyin cum isi yubwa gərusya kaiñ yano ñen inji niyəmadaməce eñen.

- ¹⁵yesu nəŋələlwaɾətɪ ʔa, ñaŋ ñagwaɾwa. tiɾia leða ʔa ñagudərwato eŋen rəmwa nəiñua, orn rəmwa raliŋetə nare enalo. laŋge ildi leða laɾa laŋəra loɾra lənəŋulu ləbuŋənu rəmwa nəiñua.
- ¹⁶ŋen yuanna gaməlu geɾto al ganun yafo na al anbiya yafo cum. ndə yuanna geɾto ŋələŋe ŋərəmwa ŋərrəŋeinu na leða preð ləbentia ŋabəɾaŋa.
- ¹⁷ŋen ʔa alo na elo yaməndədəni ŋenŋa ŋabapəð ŋamiñato ŋen ʔa ŋwəɾiña ŋunto ŋətəfr ŋal ganun aŋaməndədəni.
- ¹⁸eða ganədo wasen nəŋəme wuji garto gənəŋu gaɾ alaiñ. na eða igi gamama wuji igi ebaŋgen ganəðəma gənəŋu gaɾ alaiñ.
- ¹⁹maji gafo gənəŋ gerto laŋge lwaiña. ndrena nələɾəŋu naŋəra kaiñ nabɾwaŋəno, na gənəŋu gaŋəra nano ñoman preð eŋen ŋəlaŋge lwaiña əlləɾəŋu.
- ²⁰na eða gafo gənəŋ gaɾo ŋəbaiyaŋəno gəbernia liasə na gənəŋu nəŋandre igəuwə ɡəmaji gerto laŋge lwaiña, na gerto rəɾi aŋəno preð.
- ²¹na gənəŋu gajoicoiña gabicini aicəbaga gəmaji igi gəbətətia alo. na ñina ñetə ʔaiñəmatəŋato irəɾi.
- ²²orn eða gaɾo ŋəbaiyaŋəno gaiyo na məlaiyəka yapəma ʔaləndratə elo ibrayimga. na maji gerto laŋge lwaiña nəŋaiye cum nəŋwurəni
- ²³ʔaŋəɾaŋo alo isətan nəŋətudɪ isi ʔaŋəseicu ibrayim na liasə lafəldəga
- ²⁴nəŋundədi ibrayim nəŋaɾa, papa ibrayim giatəni ŋəbaiya nano ŋədwate liasə aŋənəei loman eŋau laɾnda ltefr, aŋəñəɾi ndaŋəla ʔa aɾaməleɾe, ŋen ŋaŋta igubwa pið aŋəno isia isi.
- ²⁵orn ibrayim nəŋaɾa, ŋere ləŋədeinu eŋen ʔa agananeinu ŋen ŋaŋəra ŋəlaɾəŋa liga agaməto garno liasə gananeinu ŋen ŋeicia. orn diñədi gənəŋu gabəɾinu nano əli orn agagərdo kaiñ.
- ²⁶na eum alo yəni yoliano iligano ʔa leða ildi lonata lamiña alo isi aləŋetə nano alerte laɾəwadata luɾədata əlua, na ʔa eða gero eñaŋ aŋaɾəwadate guɾədata əli.
- ²⁷na maji nəŋaɾa, orn igəŋeɾədia papa ʔa ŋədwate liasə egeɾa gədata gələɾəni,
- ²⁸ŋen ŋaŋta igerto lorldaiñanda deŋəŋ, ʔa gənəŋu aŋələbəɾe nano ʔa alerte leɾo alo isi eŋen ŋubwa kaiñ.
- ²⁹ibrayim nəŋəmeiɾi ʔa, lənəŋulu lerto musa na al anbiya. ŋgiɾəlo aldənate.
- ³⁰orn maji nəŋaɾa, ndo papa ibrayim. orn ndə eða gənəŋ geɾəlo nano gatwoɾo eŋəɾaiñ lənəŋulu lið alɾade ŋen eŋen ŋeicia aloɾəbate rəmwa nano.
- ³¹ibrayim nəŋəmeiɾi ʔa, ndə lənəŋulu lero ləna ŋen ŋəmusə na ŋal anbiya laber lið aləburgwadeini eŋen ndə eða gənəŋ gatwoɾo eŋəɾaiñ.

luga 17

- ¹yesu nəḡəlwəṛəṭi tələmis ilḡṛəḡu ta, ḡetam ɳen ɳiḡ aḡela iḡi ɳaṛəwadaṭa ɳəbəḡia leḡa aləḡiṭi ɳen ɳəḡṛəḡi. orn eḡa igi ɳəḡama ɳen iḡi ɳiḡ aḡəneini ɳen ɳubwa.
- ²gəbanta eḡa ɳakəl aḡakaseini lwandra egətam loṛra kaiḡ larno ala aḡəwəḡəni igal bar ɳen iḡi ɳaḡəra kaiḡ ɳamiḡaṭo ɳen ndə ɳənəḡu ɳəbəḡia eḡa ɳənəḡ eḡere iḡi aḡiḡi ɳen ɳeicia.
- ³rəmojəḡr eḡen. ndə oralo ɳaḡiṭia ɳen ɳeicia ɳariḡaṭəma na ndə ɳaḡḡiṭia ɳen ɳəḡṛəḡu ɳeicia ɳḡəḡeicəma ɳen iḡi.
- ⁴ndə ɳaḡiṭia ɳen ɳeicia ɳoman ḡənəḡ ɳemiḡe ɳiṛiḡan lomanto, orn nəḡela ɳoman ḡənəḡ ɳemiḡe ɳiṛiḡan, nəḡaṭa, igorəbaḡaṭo eḡen, ɳen ḡetam aḡiḡi ɳəməḡḡəḡeici ɳen ɳəḡṛəḡu ɳeicia.
- ⁵leḡa ləḡweinu ldeṭi eləḡ yesu ta, naicənde ḡonaṭa.
- ⁶eləḡ yesu nəḡaṭa, gəbanta ɳaḡerṭo ḡonaṭa ḡəṭefr ɳarno ɳəḡwa ɳərresi ɳal kardal ta ɳaḡaṛəwadaṭa ɳaḡwalwəṛəṭa uṛi igi, pəṛəḡu ɳəwəṛḡəni igal bar na uṛi ɳanəṭənde.
- ⁷eseḡi eḡaḡ igi ɳerṭo ebai ɳalaṛa na ɳəsi yaḡala ndə ɳeṭo igi ɳiḡ aḡəmalwəṛəṭi ta, eləḡ taltal ɳaṛaḡalo ɳase?
- ⁸orn ɳənəḡu ɳaber ɳəlwəṛəṭia ebai ta, aṛəṭiḡi ɳəsa ɳorəmaice eṛena ɳaiḡḡəḡṛəḡəḡiḡi liga igasa na igəṭia, orn aḡanəḡa aḡiḡi ɳase na aḡiḡi ɳeṭi?
- ⁹na ɳənəḡu ɳiḡ aḡerṭi ebai nano ɳen ɳanta ebai ɳiḡu ɳen ɳwalwəṛəṭəma ? igata ndo.
- ¹⁰ḡiṭia cum ndə ɳaḡanəḡaḡ ɳaḡiḡu ɳen pṛeḡ ɳwalwəṛəḡəḡəḡeḡe aṭar, ɳaḡaṛo ləbai lero ɳeniano. ɳaḡiḡu ɳen ɳaṛo ḡetam inanda.
- ¹¹ndə ɳabəla eḡaḡ iḡi ḡabəṭa alo yursalim yesu ɳabəṭo iligano alo nano isaməri na alo nano ijalil.
- ¹²ndə ɳəbentia irnuḡ ɳənəḡ leḡa reḡ ildi laḡəro loṛəḡaiḡəḡa. lənəḡulu laḡəru nwaldaḡ aten,
- ¹³talmurəḡḡəḡu lḡaṭa, ya eləḡ yesu ɳiaṭənde ɳəbaiya nano.
- ¹⁴ndə yesu nəḡəḡeici nəḡəḡəḡəḡi ta, mber ɳerṛəḡaice kana aḡəno esalo. ndə labəṛo lḡiḡəni lṭəṛe.
- ¹⁵na eḡa ɳənəḡ iḡulu ndə ɳəseicu ta aḡəno ilḡṛəḡu yeiḡinu nəḡorəbəḡe nəḡənaice rəmwa ɳaṛrwa olega pəlelo.
- ¹⁶na ɳənəḡu nəḡwoḡəḡiṭi yesu eṛəmanəḡ nəḡəmaḡerṭi nano. na ɳənəḡu ɳaṛ eḡa ɳalo isaməri.
- ¹⁷yesu nəḡəmuṛəbiṭi eḡen ta, ɳerṭa leḡa laṛo reḡ leiḡinu? leḡa luḡa ildi ləṭənu laṛo ḡənəḡ lḡəmiḡe marlḡwan?
- ¹⁸leḡa lero ildi loṛəbəḡo alnaice rəmwa ɳaṛrwa illi maji igi ɳaṛ ilia?
- ¹⁹na yesu nəḡəmeiṭi ta, twoḡo ɳaṛe. ḡonaṭa ḡəlaṛəḡa ḡeidiḡaḡa.

- ²⁰al farisiyin niyeræde yesu ta ηələne ηərəmwa ηid aηela ndoηeta. na gənənu nəηələbibi enen ta ηələne ηərəmwa ηaber ηid aηela ndə ñagarəmojədia.
- ²¹leđa laber lid aləwəre ta, seidr fənu inji, walla seidr fənu ηakəl. deṭam ηələne ηərəmwa ηafo eñə.
- ²²yesu nəηeiti ṭələmis ta, liga lid alela ildi ñagidi ñwonate ñagaseicia loman lənə eñoman ñidia gəleđa orn ñagaber ñagidi ñaseici.
- ²³leđa lid aləndəlwəreṭi ta, seidr fənu igi, orn seidr fənu gakəl. ñerte ñagabəla. ñerte ñaləldəñaicia elo.
- ²⁴ηen ηarno rəmwa rasa ndele narəwadiəlo preḏ ndaləngwa idia gəleđa gid aηidi ṭia cum iloman əlləreṭə.
- ²⁵orn ananoη ηen deṭam ta gənənu aηənanəini ηen ηwaiña ηubwa ηeicia na aηənidəni eleđa ləliga ildi.
- ²⁶ηen ηəliga ildi idia gəleđa gid aηəwəla ηid aηənete ηen ηəliga lənuə.
- ²⁷leđa laso ldəṭia ldəmame wasenanda na liji ṭrlda ldəmamənu ηen nua gaməlu gəbentiə egeṭa igi gəlaḏa nəηau, na ηawa ηeto ηwaiña nəηələməndəde preḏ.
- ²⁸ntia cum ηen ηid aηənete ηen ηəliga ləlot. leđa laso ldəṭia ldilidi, ldəwəde, ldwəde.
- ²⁹orn iloman lot gamiñau alo isəḏum isia na al kibriṭ lirəwa elo ldaməndəde leđa preḏ.
- ³⁰ηen ηid aηfete ṭia iloman idia gəleđa gid aηərrəneinau.
- ³¹iloman lakəl ndə eḏa gənə ηafo eṭa eḏəpe na laηe əlləreṭə lafo egeṭa ηgitəmar aηerte gəbentiə eṭa ndə girəwa ta aηəlmame, ntia cum ηgitr eḏa gafo igi aηerte gaḏaηa.
- ³²ləldəηədeinr enen ηəwasen lot.
- ³³eḏa igi garənotwa ḏaməṭia ḏələreṭə gənənu gid aηwote laηe preḏ na ḏaməṭia cum orn eḏa igi gəbaiya ηen ηanta ñi gənənu gid aηaməte deṭam.
- ³⁴igəndəlwəreṭia ta, uləηgi gakəl leđa liṭijan lid alandre nal aηgərem yento, na eḏa gənə gid aηəməni orn eḏa gwomən aηəṭəni.
- ³⁵liji liṭijan ṭrlda lidi ṭalwəḏo na wuji gənə gid aηəməni orn wuji gwomən gid aηəṭəni.
- ³⁶leđa liṭijan lid alfete igi, na eḏa gənə gid aηəməni orn eḏa gwomən gid aηəṭəni.
- ³⁷na ṭələmis niyuṭəbibi yesu enen ta, ya eləη, fəηga? yesu nəηələiṭi ta, alo isi aηəno yəwəηge gaiyo yafau atwar yid aiyorraidi eum.

luga 18

- ¹yesu nəηələwəreṭi ṭələmis ηen ηəwujənu ta deṭarn yənəηulu ṭayekeṭəḏo rəmwa jaiea jaiea na aiyerte yofəḏiano,

- ²nəḡaṭa, eləḡ gafo gənəḡ alo yənəḡ igi gero gidəña rəmwa na gero gidəña leḡa cum.
- ³na wuji gafo gənəḡ igi ebaḡgen gaiyo, na gənəḡu nəḡəmeṭa nano ñoman ñwaiña nəḡaṭa, naieəñi ḡen ḡuḡərwato ḡəḡa igi gagiaini.
- ⁴iliga ltefr gənəḡu ganeḡo orn iliga ləndurṭu nəḡaṭa egare, igero igidəña rəmwa na igero igidəña leḡa
- ⁵orn ḡen ḡanta wuji igi gaiñirndeieia kaiñ igidi emanaice ḡen ḡuḡərwato ḡen ḡanta ndurṭu alo gənəḡu aḡerte gaiñəcware.
- ⁶eləḡ yesu nəḡaṭa, nəḡ ḡen inḡi eləḡ gəṭiano eḡen gwalwaṭo.
- ⁷na rəmwa raber rarəmoṭwa ṭa leḡa əlləṭəḡu ildi lwoṭənu alneini ḡen ḡuḡərwato ildi lurəndəḡia əḡəñin na uləḡgi? na rənəḡu rəlaməḡaṭa aṭaten?
- ⁸igəndəlwəṭəṭia ṭa rənəḡu rarəmoṭwa ṭa lənəḡulu alneini ḡen ḡuḡərwato taltal. orn idia gəleḡa gid aḡfiḡi ḡonaṭa alo ndə gid aḡela?
- ⁹na yesu nəḡəlwəṭəṭi leḡa ləmaṭan ḡen ḡəwujənu ildi ləṭəni ḡəñano ṭa luḡərwato eḡen na ildi laḡaməca leḡa eḡen ildi lṭənu preḡ.
- ¹⁰leḡa liṭijan ləntu igal ekəl ṭa aleṭəḡe rəmwa. eḡa gənəḡ gal farisiyin na eḡa gwomən gatəmeicia ṭulba.
- ¹¹eḡa gal farisiyin gaḡəru nəḡəṭurṭu rəmwa ṭia eḡen ḡəṭəṭəḡu ṭa, ya rəmwa igəḡəṭṭəḡa nano ḡen ḡanta igero igəbarna leḡa ildi lṭənu, ildi lasaṭa lorəba na lagera ḡen na laṭaḡa lijila ṭrəto, na ḡen ḡanta igero igəbarna eḡa igi gatəmeicia ṭulba cum.
- ¹²igəṭaḡa ḡorwaṭaḡa ñoman ñiṭijan eñoman ḡenəḡ ñəmiñe ñiṭijan. na igananaidia laḡge egworəb ildi ṭreḡ eləḡge preḡ igananeinəlo.
- ¹³orn eḡa igi gatəmeicia ṭulba gaḡəru nwaldaḡ aten na gero gamedəñwa gatudi isi elo ṭaḡupənu lurumia bəṭan nəḡaṭa, ya rəmwa giatiñi ḡəbaiya nano ḡen ḡanta igeicia.
- ¹⁴yesu nəḡaṭa, igandəlwəṭəṭia ṭa eḡa igi gatəmeicia ṭulba gaḡaḡo guḡərwato eḡen rəmwa nəiñua orn eḡa gwomən gero gəbəḡia ṭia. ḡen ḡanta eḡa igi goṭrinia bəṭan gənəḡu gid aḡiḡəni gəṭa na eḡa igi gəbəḡəni gəṭa bəṭan gənəḡu gid aḡoṭrini.
- ¹⁵leḡa lafo lamamaṭi yesu ñere eñen ṭa gənəḡu aḡəṭəṭəṭre. orn ndə ṭaləmis yaseieu ṭia negariñate leḡa.
- ¹⁶yesu nəḡundəḡeini ñere nano, nəḡaṭa, ḡgiṭr ñere aiñəṭa nano. ñerte ñaḡəṭəṭriṭia ḡen ḡanta leḡa larno ṭia lid alənti eḡəṭəḡe ḡerəmwa.
- ¹⁷ḡəṭam igəndəlwəṭəṭia eḡa gənəḡ igi gaber gabaḡəṭia ḡəṭəḡe ḡerəmwa ḡen ḡarno ḡere ḡəṭa gənəḡu gaber gid aḡəṭi.
- ¹⁸na eləḡ gənəḡ geṭəḡo yesu nəḡaṭa, ya eḡa gaḡəṭa gəbəṭṭəḡaidia ḡen, igəbəḡi ṭau ṭa yerṭe ḡaməṭia ḡəbəṭəḡəṭe?
- ¹⁹yesu nəḡəmeiṭi ṭa, aḡənəciñi igəḡəṭa eḡa? eḡa gero gənəḡ gaḡəṭa illi rəmwa runto.

- 20 agaliñeto al ganun. ñerte agařaņa wujiga garto, ñerte agařĩñeđia, ñerte agalaldəbəca, ñerte agařəwen na đĩñetu etalo na ləngalo.
- 21 na eləñ nəñəmeiti ta, igarəmoto ñen inji pređ liga ildi igar eđəm na đĩñeđi məldin.
- 22 ndə yesu gano ñen inji nəñəmeiti ta agafo pwa eñen ñənəñ. mbu ñilidi lanje pređ əllařəņa orn ñananaice leđa al gərus ildi lařo ləbai na agidi ñerte lanje lwaiña egeřa gəřəmwə elo. na eləñ ñaiñətete.
- 23 orn eləñ tañwano kaiñ ndə gano ñen inji ñen ñanta gənəñu gerto lanje lwaiña.
- 24 ndə yesu gaseicu eləñ gwana kaiñ nəñata, ñen ñabřwanəno ta leđa ildi lerto lanje lwaiña alənti eñələñe ñəřəmwə.
- 25 ndə đəuri đəbentia idəři đal ibri ñen inji ñabapəđ ñamiñato ñen ta eđa igi gerto lanje lwaiña gəbentia eñələñe ñəřəmwə.
- 26 leđa ildi lano ñen inji lata, nde ñen ñafo tia esegi gařəwađata gəbərni.
- 27 yesu nəñata, ñen inji leđa laber lařəwađata ləbəđia rəmwə rənəñu rařəwađata rəbəđia.
- 28 butrus nəñata, seicu, nanda ñagañgiťu neřa enaiñ ñagañateta.
- 29 yesu nəñələłwařəti ta, đetam igəndələłwařətia ta leđa pređ ildi lanđiťu neřa enen na wasenanda na lorldenanda na etenanda na ləngənanda na ñere ñen ñanta ñələñe ñəřəmwə,
- 30 lənəñulu lid alneini đĩñeđi lanje lwaiña kaiñ lamiñato lanje lananoñ ña iliga ildi lid alela lid alneini đamətia đəbəřəbəte.
- 31 yesu nəñəmate taləmis aləsoñ nəñələłwařəti ta, seiđr ləgabətar alo yursalim na ñen pređ inji al anbiya yawərđu eñen ñidia gəleđa ñid añəřĩñəđeini,
- 32 ñen ñanta gənəñu gid añəneidəni eleđa ildi gertə lařo yawuđ na gid añəđaməjəni eñen na gid añwərni na gid añəđatabijəni nano.
- 33 lənəñulu lid alməupwi kaiñ almařĩñe na ndə ñoman ñařo ñiřijin gənəñu gid añətwođe.
- 34 orn taləmis yero yaliñeta ñen inji pređ na ñen ñaləbəjeinəlo. na yənəñulu yaijəba ñen inji yesu gwařwato.
- 35 ndə yesu gafo alo yariya twaiñ eda gənəñ gañəlisi gafo gařaņa eđađ tañekeřəđo leđa lanje.
- 36 ndə maji gano leđa lwaiña leťo eđađ nəñeřəđe ta, ñen ñəwande?
- 37 na leđa ldəmeiti ta, yesu galo inasirať fəñu ləberlda eđađ.
- 38 gənəñu nəñundəđi yesu nəñata, idia gəđawuđ, giatiñi ñəbaiya nano.
- 39 leđa ildi lafəma nəiñua ldəmagariñate ldəmeiti ta añəbwaiñe ñəma, orn maji tañurndəđu kaiñ nəñata ta, idia gəđawuđ giatiñi ñəbaiya nano.

- ⁴⁰yesu nənɔdɔri nənɔlwaɾɔti leɗa ʔa mar maji. ndə geʔo yesu nənɔmeɾɔde ʔa,
⁴¹fəwande igi agwonata iganɔtia ? maji nənɔata, ya eləŋ ɲgitiɲi iseidi.
⁴²yesu nənɔmeiti ʔa, seiɗu. ɗonata ɗɔlaɾəŋa ɗeidiŋa.
⁴³na maji nənɔseidi taltal nənɔtete yesu nənɔnaice rəmwa ɲaɾrwa. na leɗa pred
 ldənaice rəmwa ɲaɾrwa ndə laseieu ɲen ɲi.

luga 19

- ¹yesu gəntu alo yariya nənɔmiŋe.
²na maji gafo gənəŋ alo isei gəbernia sakka. gənəŋu gaɾ eləŋ gəleɗa latəmeieia ʔulba
 na gerto lanɲe lwaiŋa kaiŋ.
³gənəŋu ʔaŋwonato gwanwana yesu orn gero gaɾəwadaɕia ɲen ɲanta leɗa lafo lwaiŋa
 na gənəŋu gobəla.
⁴sakka nənɔfəde nēiŋua nənɔabəte egəbəɗa ʔa aŋəseiei yesu, ɲen ɲanta yesu gamiŋa
 eɗaɗ idei.
⁵ndə yesu garəmato alo isei nənɔɗaŋaide ʔaŋəseieu sakka iguɾi, nənɔmeiti ʔa, ya sakka
 irəwan taltal ɲen ɲanta ɗiŋəɗi igabəta egeɾa gəlaɾəŋa eɾaŋau.
⁶sakka nənɔirəwi taltal nənɔmaŋənti ɗaŋəraɗa nano.
⁷ndə leɗa laseicu ʔia laməlaɗia ɲenɲa ldata, gənəŋu gabəla ʔa aŋəɾete eɗa gaijəbato
 egeɾa gəmaji geicia.
⁸sakka nənɔdɔri nənɔeiti eləŋ yesu ʔa, ya eləŋ igid enanaice leɗa ildi laɾo ləbai wanɲe
 elorəba liɾijan elanɲe əlləɾəŋi na ndə igasata eɗa gənəŋ wagənəŋ igid emotəbiti lanɲe
 marldwan.
⁹yesu nənɔmeiti ʔa, ɗiŋəɗi ɗəbəri ɗeʔo egeɾa igi, ɲen ɲanta gənəŋu cum gaɾ idia
 gibrayim.
¹⁰ɲen ɲanta idia gəleɗa geʔo ʔa aŋəpwaiŋe na ʔa aŋəbəri leɗa ildi ləto.
¹¹ndə leɗa lano ɲen ɲi yesu nənɔləlwaɾɔti ɲen ɲəwujənu təŋ ɲen ɲanta gənəŋu gafo
 alo yursalim ʔwaiŋ, na ɲen ɲanta leɗa lata ʔa ɲələŋe ɲərəmwa ɲid aŋela taltal.
¹²ntia yesu nənɔata, eləŋ gafo gənəŋ nənɔɾe nwalɗaŋ ɲen ɲanta aŋəme ɲələŋe orn
 aŋotəbəde.
¹³na gənəŋu nənɔundəɗi ləbai red əlləɾəŋu nənɔlnanaice pred jənei nənɔleiti ʔa, rəmotɾ
 liga igero.
¹⁴orn leɗa lalo iləɾəŋu lanədo eləŋ na ldəmaɗweiti leɗa ildi ldata, ŋaganənaɗa ʔa agaɾ
 eləŋ egaiŋ.

- 15na ɲen ʒia ɲafo nde eləŋ gamo ɲələŋe nəŋoɾəbəde nəŋundədi ləbai ređ əlləɾəŋu, ildi gənəŋu ganaicəlo gərus, ɲen ɲanta aŋəlɲwanti al gərus yafo eɾətau eđa gwomən gaɾəjaico.
- 16ebai gənəiŋua nəŋela nəŋata, jənei isi aganaicəni yento igaɾəjaieo egworəb yaɾo ređ.
- 17na eləŋ nəŋata, ɲen ɲame agaɾ ebai gaŋəra. ɲen ɲanta agudərwato eŋen iŋi ɲətefr igaŋanaicia ɲələŋe ɲalo ređ.
- 18na ebai gwomən nəŋela nəŋata, ya eləŋ jənei isi aganaicəni yento igaɾəjaico egworəb yaɾo deŋəŋ.
- 19eləŋ nəŋata cnrn igaŋənaica ɲələŋe ɲalo deŋəŋ.
- 20na ebai gwornən təŋ nəŋela nəŋata, ya eləŋ, jənei isi aganaicəni fisi, igarəmotwa yakaseinu egeren.
- 21igədeŋaŋa ɲen ɲanta agabɾwanəno eŋen ɲaŋgi agamiŋa laŋge ildi agero agələnəci na ɲaŋgi agwanda laŋge agero agələwada.
- 22eləŋ nəŋəmeiti ta, agaɾ ebai geicia igaŋakarme eŋen ɲəlaɾəŋa đurri. agaliŋeto ta igabɾwanəno eŋen na igamiŋa laŋge ildi igero igələnəci na igwanda laŋge ildi igero igələwada?
- 23ntia ɲen ɲantau agero agəbencia jənei iləɾəni ibanki ta ndə igeto emame yaɾəjeinu aten?
- 24nəŋeiti leđa ildi laɾurwa twaiŋ ta, maɾəmar jənei ŋanaiee eđa igi gerto jənei ređ.
- 25orn leđa ldəmeiti ta, ya eləŋ gənəŋu gerto jənei ređ.
- 26orn eləŋ nəŋata, igəndəlwaɾətia ta eđa gerto laŋge gid aŋəlneini lomən təŋ na eđa igi gero laŋge, wanŋe gətefr gələɾəŋu gid aŋəmeini.
- 27na leđa ildi lageaiŋi ild lanedəni igaɾ eləŋ egen, mar leđa ildi ŋaləɾiŋate ŋi nəiŋua.
- 28ndə yesu gaɾa ʒia nəgabəta nəiŋua ɲen gabəta alo yursalirn.
- 29ndə gaijomato alo ibetfaji na alo ibetani aiyən nano ibernia aiyən isetun, gənəŋu nəŋədwaɾe ʒalərnis iɾiŋan,
- 30nəŋəleiɾi ta, mbər irnuŋ gakəl nəiŋua. ɲen ŋagabentia ŋagidi ŋafidi ɲəɾiŋgia ɲata ɲakasənu iŋi eđa gero gənəŋ gaborto. ŋamiŋa ŋaiyela.
- 31ndə eđa gənəŋ ganderədia ta, ŋagamiŋa ɲəɾiŋgia eđa? lwaɾətəmar ta, eləŋ yesu gwonaɾa.
- 32leđa ildi yesu gwaɾwaɾəlo ldabəla ldəfidi ɲen ɲarno gənəŋu gwalwaɾətəlo.
- 33na liga lənəŋulu lamiŋa ɲəɾiŋgia leđa ildi lerto ɲəɾiŋgia ldata, ŋagamiŋa ɲəɾiŋgia eđa?
- 34lənəŋulu ldata, eləŋ yesu gwonaɾa.

- ³⁵orn ldaməti yesu na leda ldəkēti ndrena n̄əṭiŋgia nano ldə nabəce yesu.
- ³⁶n̄en gēnəṅu gabəla leda ldekeləci ndrena alo eḏaḏ.
- ³⁷ndə gēnəṅu gaijomato eḏaḏ idi ḏirəwuta naiyən isetun taləmis preḏ isi ywaiña taiyarəjaico ole nenanaice rəmwa ḏame ḏaṅərəḏa nano n̄en n̄anta aṅwara preḏ isi yēnəṅulu yaseicu,
- ³⁸niyata, gēnəṅu gabuṅəntu igi gaṭ eləṅ gid aṅela igirəṅ geləṅ rəmwa. n̄gitr ḏəutaralo aḏəfete elo na n̄aṭrwa pələlo yamiṅato ltuṅga.
- ³⁹leḏa ləmatan lal farisiyin ildi lafəlda ldeiti yesu ta, ya eḏa gəbərrəṅaidia n̄en, gariṅato taləmis ilaṭəṅa.
- ⁴⁰yesu n̄əṅəlurəbiti eṅen ta igəndəlwaṭətia ta ndə yēnəṅulu yabwaiña n̄əma n̄wandra in̄i n̄id aṅərəjaice ole.
- ⁴¹na ndə yesu gaijomato n̄əṅəseici alo yursalim n̄əṅare n̄en n̄anta alo isei,
- ⁴²n̄əṅata, igwonata ta aganəṅa agaseieu ḏiṅḏi n̄en in̄i n̄aṭəwadaṭa n̄aṅanaica ḏəutaralo. orn n̄en in̄i n̄aləbijənu eṅa.
- ⁴³liga lid alela ildi leḏa lageaṅa lid aluṅuriti ḏuḏada aḏəṅḏiti n̄afete iligano agəndənu.
- ⁴⁴lənəṅulu lid aləṅauwəti alo na ṅere ṅəlaṭəṅa cum, na laber lid aləṅgidiṭi lwandra orəba nano, n̄en n̄anta agaijəba liga rəmwa reṭəṅau nano.
- ⁴⁵na yesu n̄əṅenti igal ekəl n̄əṅəmiṅe leḏa taltal ildi ləbəlida laṅge,
- ⁴⁶n̄əṅəleiṭi ta, n̄en n̄əwərdənu ta eṭa gəlṭəṅi gid aṅṭeṭe eṭa gəḏəṭurtia rəmwa. ṅagidu gaṭo alo endom.
- ⁴⁷na yesu gərrəṅaicu leḏa n̄en ṅoman preḏ igal ekəl. orn nələṅ nəkana na leḏa ildi ləbərrəṅaidia n̄en n̄al ganun, na leḏa loṭra lonata lamaṭiña,
- ⁴⁸orn lero laṭəwadaṭa lafiḏa n̄en ta ləbəḏia tau. n̄en n̄anta leḏa preḏ lanaṭəma kaiṅ.

luga 20

- ¹lomanəṅ iliga lakəl ndə yesu gafo igal ekəl gəbərrəṅaicia leḏa n̄en na gwaṭwata eṅen n̄aṅərə n̄ərəmwa nələṅ nəkana na leḏa ildi ləbərrəṅaidia n̄en n̄al ganun, na leḏa loṭra ldəmeṭa nano
- ²ldəmeiti ta, lwaṭətənde agəbəḏia n̄en in̄i n̄ələṅəṅa n̄esegi? na esegi ganaicəṅa n̄ələṅə in̄i ?
- ³yesu n̄əṅəlurəbiti eṅen ta, igənəṅi cum igəndəṭəḏia n̄en n̄əṅəṅ.
- ⁴lwaṭətiṅr, rəmwa raḏwato yuanna ta aṅənanaiḏe mamudiya walla leḏa?
- ⁵orn leḏa talṭwataido aləsoṅ ldata, ndə ləgəbaṭar ta rəmwa raḏwato yuanna, gēnəṅu gid aṅəndəlwaṭəṭr ta, ṅagero ṅagəbendia n̄en n̄əlṭəṅu eḏa?

- ⁶orn ndə ləgəbaṭar leḏa laḏwaṭəma, leḏa preḏ liḏ aləndəməndaiyr ḡwandranḡa, ḡen ḡanṭa lənəḡulu lḡṛəni ḏəḡano ṭa yuanna ḡaṛo nabi.
- ⁷lənəḡulu lduṛəbiṭi yesu eḡen ṭa, ḡagajəba esegi ḡwaḏwaṭo yuanna.
- ⁸na yesu nəḡəleṭi ṭa, igaber igiḏi endəlwəṛṭi eum igəbəḏia ḡen ḡi ḡələḡeḡa ḡesegi.
- ⁹na yesu nəḡəlwəṛṭi leḏa ḡen ḡi ḡəwujənu nəḡaṭa, maji ḡənəḡ ḡawaḏa ḡi ḡinəb nəḡənaice leḏa ṭa aṛṛəmoṭe nəḡabəṭa alo yənəḡ nwaldaḡ nəḡəṛḡe tu liga lwalano.
- ¹⁰na ndə liga laṛiḡaḏaḏo maji ḡwaḏwaṭo ebai eleḏa ṭa lənəḡulu almanaice liḏia ləmaṭan ləḡi. orn leḏa ldəməupwi ldəmaḏwaṭe rəṛa.
- ¹¹orn maji nəḡəḏwaṭe ebai ḡwomən. orn leḏa ldəməupwi ldəmanaice ḡen ḡubwa cum ldəmaḏwaṭe rəṛa.
- ¹²orn təḡ maji nəḡəḏwaṭe ebai ḡwomən. orn leḏa ldəməupwi rḡṛa ldəmauwəṭi ndəuwər.
- ¹³orn maji ḡeṛto ḡi nəḡaṭa, igəbəḏia ṭau? igiḏi eḏwaṭe iḏia ḡələṛəḡi ḡunto. aḡḡaica ndə lamaseica lənəḡulu liḏ almḡḏəḡiṭi.
- ¹⁴orn ndə laseicu iḏia lənəḡulu ṭalṭwataḏo ldata, fəḡu ḡiḏ aḡṛrate elanḡe ləmajī. almaṛiḡṛ ṭa ləḡiḏr alarratr elanḡe.
- ¹⁵na ldəmauwəṭi ndəuwər ldəmaṛiḡe. ḡṭia maji ḡeṛto ḡi ḡiḏ aḡṛṭaicaṭu?
- ¹⁶ḡənəḡu ḡiḏ aḡela aḡṛiḡe leḏa lakəl na ḡiḏ aḡənaice leḏa larto ḡi. ndə leḏa lano ḡen ḡi yesu ḡwaṛwato ldata, ndo kwai kwai.
- ¹⁷yesu nəḡənwane nəḡaṭa, orn ndə ḡen ḡero ḡafo ṭia ḡen ḡanṭau ḡi ḡəwəṛḏənu ṭa, lwandra ildi leḏa labijəḏia lanəḏo lənəḡu laṛo lwandra ildi laṛnda laḏuna.
- ¹⁸leḏa preḏ ildi ləbəṛṭia ldwandra lakəl lənəḡulu liḏ algirni kaiḡ na lwandra lid alafadaṭe leḏa alo ildi liṛṭəlo nano.
- ¹⁹leḏa ildi ləbḡṛṛəḡaiḏia ḡen ḡal ḡanun na nələḡ nəkana lafo lwonaṭa lamḡḏi iliga lakəl ḏurri ḡen ḡanṭa lənəḡulu laliḡeṭo ṭa yesu ḡwaṛwata ḡen ḡeṭi ḡəwujənu ḡagealo, orn liḏəḡa leḏa.
- ²⁰lənəḡulu labapwaiḡa liga ṭa almḡḏi ldəḏweiṭi leḏa ḡaməṛa ildi lḏiḏəni bəṛan larno leḏa ṛəmwa, ṭa ldəndəlda ḡen ḡənəḡ yesu ḡwaṛwato ṭa almḡṛi eḡələḡe ḡələḡ ḡoṛra.
- ²¹lənəḡulu ldameṛṭəḏe ṭa, ya eḏa ḡəbḡṛṛəḡaiḏia ḡen ḡagaliḡeṭo ṭa ḡen aḡwaṛwata na aḡəbḡṛṛəḡaiḏia fəḏeṭam na aḡəbəḏia leḏa preḏ laṛəwaṭo na aḡəbḡṛṛəḡaicia leḏa ḏaḏ ḏəṛəmwa ḡenḡa ḡəḏeṭam.
- ²²al ḡanun yəbaṭa ṭa ḡen ḡeṛpi ndə ḡagananaiḏia ṭulba ḡen ḡanṭa eləḡ ḡoṛra ḡaisar walla ḡen ḡafo mənna?
- ²³yesu nəḡaliḡeṭe ḡaḏəna eḡen nəḡəleṭi ṭa,

- 24 ɲaieiñr gərus yarno al kairia. yer̄to sura yesegi na ɲen ɲesegi? lənəɲulu lɔ̄mɯrəbɪtɪ eɲen ɤa, ɲəgaisar.
- 25 yesu nənəleɪtɪ ɤa, ntɪa naicr gaisar laɲge ildi əllɛr̄ɲu na naier rəmwa laɲge ildi əllɛr̄ɲu.
- 26 na lənəɲulu lero laɤwadaɤa ləbendia ɲen ɲəlɛr̄ɲu leɤa nēiñua. ldirəwano ɲen ɲanta ɲen gukurəbɪtəlo ldəbwaiñe ɲəma.
- 27 leɤa ləmatan isaddugiyin, isi yabata ɤa ɤatwoɤa ɤero eɲəraiñ ldeɤa yesu nano ldəmeɤəde,
- 28 lɔ̄ɤa, ya eɤa gəberrəɲaidia ɲen, musa gəwərdəɤənde ɲen ɤa ndə orəba geɤa gənəɲ gerto wasen orn nənaiye ñere ñero, eɤa igi giɤ aɲəme wasen aɲələnəɤtɪ orəba ñere.
- 29 lɔ̄ɤa, lorəba lafo ɤenəɲ ldəmiñe liɤijan. orəba gənēiñua gamo wasen orn nənaiye ñere ñero.
- 30 na orəba gwomən nənərrate igwuji orn nənaiye ñere ñero.
- 31 na orəba gwomən nənərrate igwuji təɲ ntɪa cum lorəba pred ldaməlaɤe igwuji orn ldaiye ñere ñero.
- 32 orn ndurtu wuji nənaiye cum.
- 33 ndə lənəɲulu liɤ altwoɤe eɲəraiñ wuji giɤ aɲəɤeɤe wasen gesegi? ɲen ɲanta lənəɲulu lamama pred.
- 34 yesu nənəluɤəbɪtɪ eɲen ɤa, ñere ñəliga ildi ñamaməɤia na ñamamənu,
- 35 orn leɤa ildi lafiɤənu larəɤaɤato eɲen ɤa aləntɪ iliga ildi liɤ alela na ɤa altwoɤe eɲəraiñ lənəɲulu laber liɤ almaməɤe na laber liɤ almaməni.
- 36 ɤəɤam lənəɲulu laber laɤwadaɤa liɤ alaiye təɲ ɲen ɲanta liɤ alarne məlaiyəka na laɤo ñere ñərəmwa ildi liɤ altwoɤe.
- 37 orn musa gərrəɲaido ɲen ɤa leɤa laiyo liɤ altuɤini ndə gəwərdənu ɲen ɲuɤtɪ igi goɤo isiya orn gero gaməndəɤənia. gənəɲu gwalwəɤo ɤa eləɲ rəmwa rəɤ rəmwa riɤrayim na rəɤ rəmwa risag na rəɤ rəmwa rəyagub.
- 38 rəmwa rero rəɤ rəmwa rəleɤa ildi laiyo orn rəleɤa ildi laməɤia ɲen ɲanta nēndr pred ləgaməɤiar iɲu.
- 39 leɤa lərnaɤan ildi ləberrəɲaidia ɲen ɲal ganun ldəmuɤəbɪtɪ eɲen ɤa ya eɤa gəberrəɲaidia ɲen agwalwəɤo ɲope.
- 40 na leɤa ldəməɤəñitɪ lderte ləmeɤəɤia ɲen təɲ.
- 41 yesu nənəɤəde leɤa ɤa, ɲen ɲantaɯ ñagəbata ɤa al masiya gaɤ idia gəɤawud ?
- 42 ɤawud gənəɲu gaɤa igəɤarn gəmasamir, eləɲ rəmwa nənəitɪ eləɲ gəlɛr̄ɲi ɤa ɤaɲalo ndan ɤaɲaicəba ɤəlɛr̄ɲi

⁴³ ɲen igaməlu igəbədiə leđa ildi laɲagea alɲete waɲge gərəmanəña rəlaɲəɲa.

⁴⁴ ndə d̄awud̄ gamənəci eləɲ ɲen ɲaɲtaɹ gaɲ id̄ia gədaɹud̄?

⁴⁵ yesu nənəiɲi t̄aləmis, na leđa ldəne cum ta,

⁴⁶ rəmojed̄r eled̄a ildi ləbərrəɲaid̄ia ɲen ɲal ganun ildi labakaldaiea ndrenna nano nwala, ldubwiɲi ɲenɲa t̄a leđa t̄aldənano ɛiñua nəsuk, ldubwa aloya yaɲəra imajma na alo yaɲnda inamədiə.

⁴⁷ lənəɲulu lasa laɲge ləliji ildi lt̄əd̄əniəlo, na ndə ləbət̄ədiə rəmwa t̄alɲwato ɲen ɲwalano t̄a leđa aldənəice d̄ame. lənəɲulu liđ alakəməni kaiñ.

luga 21

¹ yesu nənət̄udi isi nənəseici leđa ildi lert̄o laɲge lwaiña ləbak̄ɲi gərəs alo isi leđa lawak̄ɲi.

² nənəseici cum wuji gənəɲ gaɲəbwa igi gaɲ ebai kaiñ gət̄əd̄əniəlo nənɲɲi gərəs itefr yarno məlin ɛɲjan.

³ na yesu nənət̄a, igəndəlwaɲət̄iə d̄et̄am t̄a wuji igi gaɲ ebai ḡɲu gərəs ywaiña gamiñat̄o leđa pred̄,

⁴ ɲen ɲaɲta leđa lakəl pred̄ lanaico rəmwa gərəs egworəb igərəs esen ywaiña, orn wuji igi gero waɲge ganaid̄o gərəs pred̄ il̄ɲɲu, isi gata gid̄ aɲeyəse.

⁵ leđa ləmat̄an ldat̄a t̄a al ekəl yid̄ənu yaɲəra ɲaiyo ɲwandraɲa ɲaɲəra iɲi ɲak̄ɲənu ɲaiyo. na yesu nənət̄a,

⁶ liga liđ alela ildi laɲge ildi ñagələseicia liđ aləməndəd̄əmau na lwanda lənəɲ laber liđ lt̄əni norəba.

⁷ leđa ldəmɲəd̄e t̄a, ya ed̄a gəbərrəɲaid̄ia ɲen, ɲen iɲi ɲid̄ aɲfete ndoɲəɲa? na ɲaməla ɲid̄ aɲɲɲete t̄a iɲi ɲid̄ aɲəndərrəɲaicia t̄a ɲen iɲi ɲafo t̄waiñ?

⁸ yesu nənət̄a, rəmojed̄r t̄a ñert̄e ñagəbəd̄əni ɲad̄əna. ɲen ɲaɲta leđa lwaiña liđ alela igirəɲ gələɲəni alwaɲe t̄a, igaɲ al masiya na t̄a liga ildi l̄ɲənu lafo t̄waiñ. ñert̄e ñagalt̄e.

⁹ orn ndə ñagəna t̄a d̄əbwaiñədiə d̄waiña na d̄əgerd̄e d̄waiña cum ñert̄e ñagidiñalo. d̄et̄am ɲen iɲi ɲid̄ aɲfete ananoɲ orn d̄aməndad̄a d̄aməlu d̄id̄ ad̄ela.

¹⁰ orn yesu nənələlwaɲət̄i t̄a, leđa liđ alt̄wode lagea leđa na ɲələɲe ɲid̄ aɲət̄wode ɲagea ɲələɲe.

¹¹ alo ɲet̄ɲeteo yid̄ aiyət̄əsəni. laɲge liđ almiñat̄e lwaiña kaiñ, na ɲorwata ɲid̄ aɲfete. laɲge liđ alfete loɲra liđəniə liji alo na ɲaməla ɲid̄ aɲfete iltuɲga.

¹² orn liga laɲge ildi pred̄ laməlu leɲo leđa liđ alənd̄əndi aləndənənaice ɲen ɲubwa ɲeicia na alənd̄ɲi imajma na isijən. ñagidiñ ñaməni nələɲ n̄iñua noɲra ɲen ɲaɲta irəɲ gələɲəni.

- 13ntia liga liđ alfete ta ñarwate ñen ñeđetam.
- 14ñen ñafetia etr ñen eñateta eñalo ta ñerte ñagatozata ðopeta eđalo ananoñ,
- 15ñen ñanta igid endənaice ñen ñeđalineta ñen nəsi iñi eđa gero gənoñ gageand gaṛəwađata gabəlaica walla gađama.
- 16etalanda na ləngalanda na lorldalo na uđaralanda na rappa liđ aləndənaide na leđa liđ aləriñe leđa ləmañan eñañ,
- 17na leđa pred liđ aləndəneđe ñen ñanta irəñ gələreñi.
- 18orn đəri đero đənoñ đənenda eldalo đid adəməndəđəni.
- 19ñagidi ñaneini đamətia đeđetam ñen ñanta ñagaṛaño ñagwondəto.
- 20ndə ñagidi ñaseici alo yursalim idurintia askari yadaido, ñagidi ñalinete ta đaməndəđəni đələreño đafə twaiñ.
- 21orn ñgitr leđa lalo iyudiya alaldəñate naiyən. na ñgitr leđa ildi lafo alo yursalim egwañano aləmiñe, na ñerte ñagañgitia leđa ildi lafo eđəñwa alənti,
- 22ñen ñanta liga lakəl ləđakəme ta ñen pred ñəwərdənu egađam gərəmwa ñid aṇəriñadeini.
- 23liji ṛlda iliga lakəl ildi lonđaico na ildi lađuṛi ñere liđ alneini ñen ñubwa ñen ñanta ñen ñid aṇfete ñubwa kaiñ alo yakəl na đeiciano đid adəfete leđa nano.
- 24leđa liđ aləriñəni yoperreya na liđ aləkəndəni na almaməni alo pred na leđa ildi gerta laṛo al yawud liđ talərladaṛto ursalim alo, ñen liga ildi ləreñtu leđa gerta laṛo al yawud laməlu laməndəđəni.
- 25ñaməla ñid aṇfete eđəñina nano na ubwa nano na ropa nano na leđa lalo liđ algərđe kaiñ na liđ alaijəbete ta ləbəđia tau ñen ñanta al bar yəbərniano kaiñ na ñawa tañakaborto elo.
- 26leđa liđ aṛrejeini ñeđaiña enare ñen ñanta liđəña lañge kaiñ ildi lənoñulu ləlturṛia ta aleta alo, ñen ñanta lañge lelo liđ altəsəni.
- 27iliga lakəl leđa liđ aləseici idia gəleđa geṛto isbwoṛua ñabəraña na ñaṛwaña ñwaiña.
- 28ndə ñen ñananəñ ñelañge ildi ñeṛto, seidr elo na tuđir ñeṛwa ñen ñanta đəbəria eđalo đafə twaiñ.
- 29yesu nəñələwəreṛti ñen ñəwujənu ta, nwanr ebəđa na nuṛi pred.
- 30ndə nuṛi nəbəṛi ñeđobəraña ñagəseidia na ñagalineto bəṛan ta itəlia gaṛo.
- 31ntia eum nde ñagəseieia lañge ildi leṛto, ləneṛ ta ñələñe ñərəmwa ñafə twaiñ.
- 32deṛtam igəndələwəreṛtia ta lañge ildi liđ alfete ñen leđa ləliga ildi laməlu ləbaiya.
- 33elo na alo liđ aləməndəđəni orn ñen ñələreñi ñaber ñid aṇəməndəđəni kwai kwai.

³⁴rəmojədr̄ ta ɲaɲɛra ɛɲalo aɲerte ɲəbədəni ɲaɲo təgətəg ɲenna ɲaɲəno na dəraməruada na dəgərɲiada ɲalo nɲia ta loman lakəl laber lið aləndəndi taltal ɲen ɲarno yar yindia,

³⁵ɲen ɲaɲta loman lakəl lið alet̄a leða nano preð ildi lafo alo preð.

³⁶apr səndua, ɲekeɲəde rəmwa ta ɲaneini ɲwondəta ta ɲamiɲe elange ildi preð ildi lið alela na ta ɲaɲuri idia gələda nēiɲua.

³⁷na ɲoman preð ɛdəɲin yesu nəɲərrəɲaice leða ɲen igal ekəl na uləɲgi nəɲamiɲe nəɲfete naiyən ibernia setun.

³⁸na leða preð laɲatoɲo ram ulaldit̄ano ta almet̄a nano igal ekəl alne ɲen ɲələɲu.

luga 22

¹liga lafo ɲwaiɲ ləɲsa dəberma al fissa, ɲen al yawuɲ yesa aicəba gaicəfa.

²na nələɲ nəkana na leða ildi ləbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun lafo labapwaiɲa ɲen ɲənəɲ ta alet̄iɲe yesu. ɲen ɲaɲta lidəɲa leða.

³orn setan niyenti yausa egare igi gəbernia iskariyuɲi igi gaɲ eða gənəɲ itələmis red nemiɲe ɛɲjan.

⁴na gənəɲu nəgabəta nələɲ nəkana na nələɲ naskari yal ekəl ɲalɲwataidəlda ɛɲen ta gid aɲəlnaice yesu ɲau.

⁵lənəɲulu laɲera nano ldat̄a ta lið almanaice gərus.

⁶na gənəɲu larraido ɛɲen iɲi dəge nəɲəpwaiɲe liga ta aɲəlonaiɲe yesu ndə leða lero.

⁷orn loman leto ləɲsa aicəba gaicəfa ildi leða lauɲiɲa ɲaɲala idi ɲaɲo ɲəɲəɲənia ɲal fissa.

⁸yesu nəɲəɲwate butrus na yuanna nəɲələiti ta, mbər ɲandəɲəti ɲəsa alo ɲal fissa ta alasr.

⁹lənəɲulu ldəmeɲəde ta, agwonata ɲagəbəri ɲga?

¹⁰yesu nəɲələiti ta, ndə ɲagəntu irnuɲ ɲagidi ɲopəɲaide ɛɲaga gənəɲ igi garrəpa ɲawa iɲia. tetəmar ndə gəbentiɲa ɛɲa ɲaldəntəlda,

¹¹ɲeiti eða gerto ɛɲa, eða gəbərrəɲaidia ɲen gaɲeɲəde alo yaɲga isi losata al fissa ɲələmisya iləɲu.

¹²gənəɲu gid aɲəndəɲaice alo yənəɲ yoɲra elo isi yerɲo laɲge preð ləgəlwonat̄ar. ɛɲɲ ɲəsa alo yakəl.

¹³lənəɲulu ldabəla ldəfiði ɲen ɲarno yesu gwalwaɲətəlo ldəri ɲəsa alo ɲal fissa.

¹⁴na ndə liga leto yesu lɲaɲaɲalo leðala ildi ləðweinu.

¹⁵yesu nəɲələwəɲəti ta, igafə igwonata ləgasar al fissa isi ɲen igaməlu iganeini ɲen ɲubwa ɲeieia,

- 16 Һен Һанта игәндәлһарәтия та игәбер игиди есе ал фисса тәһ илли ндә Һен иҺи Һәриһәдеину еһәләһе Һәрәмһа.
- 17 ндә Һесу гәнеину ал финжан гәнәһу нәһәрти рәмһа нано нәһата, мәр һакәрнәде,
- 18 Һен Һанта игәндәлһарәтия та игәбер игиди ити Һаһа иҺи Һәлидия лера тәһ илли ндә Һәләһе Һәрәмһа Һәто.
- 19 нәһәме аиәба нәһәрти рәмһа нано нәһгере нәһәлнаиә нәһата, иги гәто аһәно иләтәһи, иси һанәидәну Һен Һанта һаһ. идр тһа тһиһаһһуләлдәһәдеһиһау.
- 20 Һтия сһм ндә ласо дәге Һесу нәһәме ал финжан нәһата, фәһу дәрреидия еҺен дәмәйжән иди дәндәну ало ҺәфәһиҺа Һәләтәһи иҺи Һирәһәтәндһало.
- 21 орн седр, дәһ дәда иги гәһһәнаидия дәфо дәһдә дәләтәһи Һтарәбеса.
- 22 идия гәләда габәла еҺен иҺи Һәртәну аһанәһ орн еда иги гәһанәидия гид аһәнеиһи Һен Һубһа.
- 23 һа тәләһис тәйүкүрәбижәдһи тә еҺен тә фәһәги иҺулу гид аҺиди тһа.
- 24 орн йәнәһулу һиүкүрәбижәдһи еҺен сһм тә еһәги готра гәһиһәто лорәба.
- 25 Һесу нәһәлеити тә, нәләһ нәло һәиүкүрәдһиә ләда ело һа ләнәһулу илли лертә Һәләһе еләда ләбәнәжәһи нәләһ.
- 26 орн Һен Һеро Һәфәтия еһаһ. Һгитр еда готра еһаһ аһарһәте еда гәта һа Һгитр еда гәһндә аһарһәте еда гәдүрәдәһтия ләда.
- 27 еһәги готра? гәнәһу иги гәһаҺа Һтарәбеса һаһа еда гәбәдия Һәмәртһа? гертә гәнәһу иги гәһаҺа Һтарәбеса? орн игәфо еһаһ игәт еда гәдүрәдәһтия ләда.
- 28 һаһ һаҺаҺо ләда илли ләгәлдәртәһарлида еҺен Һабртәһәһәно иҺи игәһанәеину.
- 29 һа Һен Һарно һаҺа гәләтәһи гәртәһиһи Һәләһе, Һтия сһрн игәндәртәти Һен
- 30 та һәһә һа һәти Һтарәбеса иләтәһи еһәләһе Һәләтәһи һа һаҺиди һәртә Һәләһе һирндәиәи ләда һисрайил илли ләто Һәртә һәд һдәһәһә һитһиҺан.
- 31 орн Һесу нәһата, һиһан, һиһан, һәтан йәндәһәтә һәд тә аийәндүрндәиәи ндә Һһаһа.
- 32 орн игәртәдо рәмһа Һен Һанта Һа тә дәһәтә дәләртәҺа әдәртә дәдәһәһи. һа аҺанәҺа ндә аҺәртәҺәто рәмһа нано ондәәо лорлдәһанда.
- 33 һиһан һүтрүс нәһәһәити тә, һа еләһ, игәһәдәһо тә ләгәбәтә һиҺән һа тә ләгәртәһәһиә.
- 34 Һесу нәһата, һүтрүс игәһһәлһарәтия тә дһиһәдһи аҺиди Һәһиһәбәләиә һиһан һиртһиҺиҺи Һен дһәтә дәһәлу дәҺаҺа.
- 35 Һесу нәһәртәде тәләһис тә, ндә игәһәдһәтәнде әрруа гәро гәгәрус һа әрруа гәро һа ндәҺиҺа һәро һәгәһәһ гәфо һәһа еһаһ? ләнәһулу һдәһәити тә, һәгәро.
- 36 һа Һесу нәһәлеити тә, орн дһиһәдһи Һгитр еда иги гәртә әрруа гәгәрус аҺәһә һа әрруа сһм, һа Һгитр еда иги гәро дәҺәрре аҺәлидһи ерәһа аҺилидһи дәҺәрре.

37 igəndəlwaɾət̪ia ʔa ɖet̪am ɲen iɲi ɲəwərd̪ənu egad̪am gərəmwa ɲaməlu ɲəɾiɲad̪eini eɲen ɲələɾəni ʔa, gənəɲu l̪ɛɾənu led̪ala ildi lagera ɲen. ɲen ɲanta ɲen iɲi ɲɛɾət̪iɲi ɲafə ʔwaiɲ ɲəɾiɲad̪eini.

38 ʔələmis niyəmeiʔi ʔa, eləɲ seicu yoperre yəni iɾiɲan. gənəɲu nəɲələwaɾət̪i, ɲgit̪r ɲen iɲi.

39 na yesu nəɲəmiɲe nəgabət̪a naiyən iset̪un ɲen ɲarno gəbəd̪ia jaica. na ʔələmis il̪ɛɾəɲu niyəmaiət̪ete alo.

40 ndə yesu nəɲarəmət̪e alo yakəl gənəɲu nəɲələiʔi ʔa, ekeɾədr rəmwa ʔa ɲert̪e ɲagabirnd̪eini.

41 na gənəɲu nəgabət̪a nəiɲua aten nəɲwoɖiɲiʔi ndr̪iana alo nəɲət̪urt̪i rəmwa,

42 nəɲət̪a, papa ndə agamed̪əno miɲeicəni finjan isi eɲen ɲubwa kaiɲ, orn ɲgit̪u ɲen aɲid̪əni iɲi agwonət̪a, gert̪a ɲen igwonət̪a.

43 na məlaiyəka ɖelo nd̪əmət̪a nano nd̪əmondeici,

44 na yesu nəɲgərde kaiɲ nəɲət̪urt̪i rəmwa kaiɲ na aɲal gələɾəɲu nəɲarnete ɲəfəni iɲi ɲwaldət̪alo.

45 na gənəɲu nəɲət̪wode id̪ət̪urt̪ia rəmwa nəɲət̪a ʔələmis nano nəɲəlfidi yandra ɲen ɲanta ywana,

46 nəɲələiʔi ʔa, ɲagandra eɖa? twodr ɲekeɾədr rəmwa ʔa ɲert̪e ɲagabirnd̪eini.

47 ɲen yesu gwaɾwata məldin led̪a lwaiɲa ld̪ət̪a ʔwaiɲ na eɖa gəbernia yausa gafəlo nəiɲua igi iʔələmis red̪ nemiɲe eɾiɲan. na gənəɲu nəɲəjomət̪e yesu ʔwaiɲ ʔa aɲəmwɛɾwɛt̪e ɛiɲua egworəb.

48 na yesu nəɲəmeiʔi ʔa, yausa aganaid̪ia id̪ia gələɖa ɖəɾwət̪ada ɛiɲua egworəb?

49 ndə ʔələmis yaseicu ɲen iɲi ɲet̪o niyəɾəde yesu ʔa, ya eləɲ ləgid̪r aldəpur yoperreya?

50 na ʔələmis yənəɲ niyubət̪i ebai geləɲ goɾra gəkana niyəmət̪ed̪ete ɛnəɲia alo gənd̪an ɖəɲaicəba.

51 orn yesu nəɲət̪a, ɲgit̪r ɲen iɲi, nəɲəbərə ɛnəɲia nəɲəmeidi.

52 yesu nəɲələwaɾət̪i nələɲ nəkana na nələɲ naskari yal ekəl na led̪a loɾra ildi leʔo lamagea ʔa, ɲaget̪o yoperreya na ɲəfraɲa garno ɲagagea oɾom?

53 liga ləgəfafr igal ekəl ɲoman pred̪ ɛɖəɲin, ɲagero ɲagwalia raɲ eralo ʔa ɲaiɲəndi. orn liga laldalo ildi diɲədi ndə ɲərəm ɲert̪o ɲələɲe.

54 led̪a ld̪əməndi ld̪əməməme ld̪əmənəei egeɾa geləɲ goɾra gəkana. na but̪rus ʔaɲəlt̪et̪o nwaldan.

55 led̪a ld̪ortaice isia eɾalo ld̪əraɲalo ld̪əɾo na but̪rus ʔaldəraɲəlda.

⁵⁶na ɲere ɲənəɲ inɲi ɲaɖuɾɛɖəntɪa leɖa nəɲəseici buɾus gaɾaɲalo egarɾerre gisia ɬəɲəmaseieu ɲope nəɲaɬa, maji igi lafo yesuga cum.

⁵⁷orn buɾus nəɲəməbəlaice nəɲaɬa, wuji, igaijəbama.

⁵⁸orn aten eɖa gwomən nəɲamaseici nəɲaɬa, aganəɲa cum agələɖa ildi lateɬa yesu. orn buɾus nəɲaɬa, maji gertə fəɬia.

⁵⁹orn eɖa gwomən nəɲaɬa ɖɛɾəniada ɖəɲano, ɖetam maji igi cum lafo yesuga ɲen ɲanta ɖetam gənəɲu galo ijalil.

⁶⁰orn buɾus nəɲaɬa, maji igaijəba ɲen agwaɾwata. na taltal liga buɾus gwaɾwata məldin ɖwaɬa ɬaɖaro.

⁶¹eləɲ yesu nəɲərəɖialo nəɲəseici buɾus, na buɾus nəɲələɖəɲəɖeini eɲen ɲeləɲ yesu ndə gwalwaɾəɬəma ɬa, ɖiɲəɖi agiɖi ɲaiɲəbəlaice ɲoman ɲiɾijin ɲen ɖwaɬa ɖaməlu ɖabara.

⁶²na buɾus nəɲəmiɲe ɬaɲaro kaiɲ.

⁶³na leɖa ildi larəmotwa yesu ɬalmadəməco eɲen ɬalməupwi,

⁶⁴ldəmətəri isiano ldəmeɾəɖe ɬa, lwaɾo esegi gəɲəupwa?

⁶⁵ɬalɬwato ɲen ɲwaiɲa ɲeieia təɲ ɲageama.

⁶⁶na ulalɖitano leɖa preɖ loɾra lal yawud na nələɲ nəkana na leɖa ildi ləbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun ldərraiɖe ldəmamate enələɲ enen ini nararraidia.

⁶⁷na lənəɲulu lɖaɬa, ndə agaɾ al masiya lwaɾəɬənde. na yesu nəɲələiɬi ɬa, ndə igəndəlwaɾəɬia ɲagaber ɲagidi ɲaɲənti ɲen ɲələɾəɲi.

⁶⁸na ndə igəndekerəɬia ɲagaber ɲagidi ɲaiɲakuɾəbiti eɲen na ɲagaber ɲagidi ɲaiɲəbəri.

⁶⁹na ɖiɲəɖi nəiɲua idia gələɖa gid aɲəɾaɲe alo ndaɲ ɖaɲaicəba ɖərəmwa irri rertə ɲabəɾa.

⁷⁰lənəɲulu ldəmeɾəɖe ɬa, ntia agaɾ idia gərəmwa? yesu nəɲələiɬi ɬa, ɲaɲ ɲagalwaɾo ɖetam.

⁷¹lənəɲulu lɖaɬa, ɲen ɲantaɯ ləgwonaɾar ləgəbertiar ɲen ɲwomən ɲamagea? ləganɾ ɲen inɲi igəiɲua gələɾəɲu ɖurri.

luga 23

¹na leɖa lakəl lafo imajlis ldətwoɖe ldəmamata yesu bilatus nano.

²na lənəɲulu ldətwoɖe ldəmasəki lɖaɬa, ɲagafiɖu eɖa igi lagera leɖa na gero gələɲgiti alnanaice eləɲ goɾra gaisar ɬulba, na gənəɲu nəɲaɬa ɬa gaɾ al masiya, gaɾ eləɲ.

³bilatus nəɲəmeɾəɖe ɬa, agaɾ eləɲ gal yawud? na yesu nəɲəmuɾəbiti eɲen ɬa, agwalwaɾo ɖetam.

- ⁴bilatus nəjeiti nələŋ nəkana na leđa ta, igero igəfiđia ɲen ɲənəŋ ɲeicia iɲu iɲi ñagəsəkimaiya.
- ⁵orn leđa ldəlwaɽe kaiñ ldata, deɽam gənəɲu gaɽatudia leđa, na gəbərrəŋaicia leđa ɲen alo pređ yuđiya. gənəɲu gatwođo alo ijalil orn nəŋeɽo ɛli.
- ⁶ndə bilatus nəŋəne ɲen ɲəjalil nəŋəleɽəde ndə yesu gaɽ eđa galo ijalil.
- ⁷na ndə galiŋeɽo ta yesu gafo eŋələŋe ɲirudus, gənəɲu nəŋəmwađwaɽe irudus nano ɲen ɲaɲta irudus gafo alo yursalim iliga lakəl cum.
- ⁸ndə irudus gaseicu yesu nəŋereɽe nano kaiñ. gənəɲu gafo gwonaɽa gamaseicia ɽwarran ɲen ɲaɲta gano ɲen ɲwaiña iɲu, na gafo gwonaɽa gaseicia yesu gəbəđia aɲwara.
- ⁹irudus nəŋekeɽəde yesu ɲen ɲwaiña orn yesu nəŋerte gamuɽəbiɽia eɲen kwai kwai.
- ¹⁰na nələŋ nəkana na leđa ildi ləbərrəŋaidia ɲen ɲal ganun lafo laɽurwa, ɽalɽwato ɲen ɲwondəɽo ɽalmasəki.
- ¹¹irudus cum na askari ilɛɽəɲu ldəmađaməce eɲen ldəmanaice ɲen ɲubwa. orn lənəɲulu ldəmɛɽi erena nano gaɲəra kaiñ ldəmadwaɽe bilatus nano.
- ¹²na iloman lakəl đurri irudus na bilatus laɽo đappa. lafo lageađo bətaɲəɽan.
- ¹³bilatus nəŋundəđaiice nələŋ ldəɽo nəkana na leđa loɽra
- ¹⁴nəŋələlwaɽəɽi ta, ñagamaɽiñi eđa igi nəiñua na ñagaɽa ta gənəɲu gaɽ eđa igi gagera leđa. igindeicəma ñaɲ nəiñua na igero igəfiđia ɲen ɲənəŋ iɲu iɲi ñagəsəkimaiya.
- ¹⁵na irudus gero gəfiđia ɲen cum ɲen ɲaɲta gwađweɽtəndəmar. gənəɲu gero gəbəđia ɲen ɲənəŋ ɽa aɲuɽiñeini.
- ¹⁶ɲen ɲafəɽia igid eməupwi orn eməbəri.
- ¹⁷ɲen deɽam ta bilatus gələbəriɽi eđa gənəŋ iliga lal fissa.
- ¹⁸orn leđa pređ ɽaɽrəjaico ole ldta, ɽiño eđa igi. ɛbəriɽənde barabas.
- ¹⁹na barabas gafo gɛɽənu isijən ɲen ɲaɲta gatuđu leđa ɲabəɽa lagea ɲələŋe alo yursalim nəŋeɽiñəde.
- ²⁰bilatus ɽaɲəɽəjaico ole təŋ nəŋələlwaɽəɽi leđa ta gwonaɽa gəbəri yesu.
- ²¹orn leđa ɽaɽrəjaico ole ɽalaɽa, ɽiñəma iduɽi, ɽiñəma iduɽi.
- ²²bilatus nəŋələiɽi təŋ ta, eđa? gənəɲu giđu wandigi geicia? igero igəfiđia ɲen ɲənəŋ ɽa aɲuɽiñeini. ɲen ɲafəɽia igid eməupwi orn eməbəri.
- ²³orn leđa ɽaɽrəjaico ole kaiñ ɽalɽwato ɲen ɲwondəɽo ta yesu aɲeɽiñəni iduɽi. na ole gwaiña egen na gənələŋ nəkana gađamo bilatus.
- ²⁴na bilatus nəŋaɽa ta ɲen leđa lonaɽa aɲidəni.

- 25 gënəŋu gëbəriṭəlo eḏa igi gërənu isijən ɲen ɲanta gatudu leḏa ɲabəra lagea ɲələŋe na nəŋəriñəde fəŋu igi leḏa lonatəma, orn nəŋənaide yesu eŋen lənəŋulu lonata.
- 26 liga leḏa lamamo yesu ldəndi maji gənəŋ galo igirəwaniya gəbərnia siman igi geṭo eḏəñwa ldəmərṭi ḏuṭi nano taŋeimamo yesu idurṭu.
- 27 na leḏa lwaiña kaiñ tałmaiyətəto alo na liji ṭrlda cum ildi tałəpənu ɲurumia tałmarto.
- 28 yesu nəŋərədialo nəŋələiṭi ta, ñere ñalo yursalim ñerte ñagəñarta orn arṭr aŋəno esalo na ñere eñalo,
- 29 ɲen ɲanta liga liḏ alela ildi leḏa liḏ aloṭwate ta, leḏa laŋəra nano ildi laṭo nətam na nare naŋəra nano ini ncro naləŋa kwai kwai na eḏu yaŋəra nano isi yero yuduṭənia.
- 30 leḏa liḏ alwaṭəte aiyən yoṭra ta, iṭəṭəndə nano na liḏ alwaṭəte aiyən yeta ta, tərəndə.
- 31 ɲen ɲanta ndə lənəŋulu ləbəḏia ɲen iŋi ndə uṭi giṭu liḏ aliḏi tau ndə uṭi gamuḏiaŋəno?
- 32 na leḏa lwomən liṭijjan ildi lagero ɲen lamamənəlda ta aldərṭiñənəlda.
- 33 na ndə larəmaṭo alo yəbərnia alo yarno bambiña gənda ldəmərṭi iduṭi na leḏa liṭijjan ildi laṭəndom, gənəŋ gafo ndaŋ ḏaŋaieəba na gənəŋ gafo ndaŋ ḏaŋabur.
- 34 na yesu nəŋata, papa ɲgeicu ɲen eŋen ɲeicia ɲen ɲanta laiŋəba ɲen iŋi lənəŋulu ləbəḏia. na askari yinḏeicu ɲen ta aiyəseici esegi gama wande, nṭia niyəkarnəde ndrena nələṭəŋu.
- 35 leḏa ldəḏuri tałmaseicu. na nələŋ cum leḏala tałmaḏaməco eŋen ldata, gənəŋu gəbərnu leḏa lwomən, ɲgiṭəma aŋəbərni bəraŋ ndə gənəŋu gaṭ al masiya irəmwa na eḏa gərənu.
- 36 na askari cum niyəmaḏaməci eŋen niyəməṭa nano niyəmanaiee ɲawa ɲinəb iŋi ɲeṭe,
- 37 niyəta, ndə agaṭ eləŋ gal yawud əbərni bəraŋ.
- 38 na ɲen ɲafo ɲəwərḏeinu nduṭi yesu nenda ta, fəŋu gaṭ eləŋ gal yawud.
- 39 orn eḏa gənəŋ eleda lagero ɲen ildi lərənu nduṭi ganaico yesu ɲen ɲeicia nəŋata, geṭa agaṭ al masiya? əbərni bəraŋ ɲandəbəri cum.
- 40 orn eḏa gwoməŋ nəŋəmuṭəbiṭi eŋen nəŋəmagariñaṭe nəŋata, agero agidəña rəmwa, ɲen ɲanta ləgafərlda eḏakəme ḏunto?
- 41 ḏakəme idi ḏudərwaṭo ɲen ɲanta lələŋ ɲen ɲanta ləgakəmənu ɲope ɲen ɲanta ɲen ɲeicia iŋi ləgidu, orn maji igi gero gəbəḏia mənna kwai kwai.
- 42 na gənəŋu nəŋata, yesu ləŋəḏeiniñau ndə agəntu eŋələŋe ɲələṭəŋa.
- 43 yesu nəŋəmeiṭi ta, ḏəṭam igaŋwalwaṭəṭia ta, ḏiñəḏi ləgidu alfəṭe alo yaŋəra kaiñ.
- 44 na liga ildi eḏəñina yafo iligano. na ɲərəm nəŋəndi alo preḏ eḏəñin yiṭijin.

- ⁴⁵na arerre gēđñina gađamənu kwai kwai, na erena igēuwər yal ekəl nəḡandəđiano pəlelo nəḡarəmate alo.
- ⁴⁶yesu nəḡərwate pəlelo ta, papa igəḡanaicia usila gəlērəñi eraḡ rəlaḡəḡa. ndə gwalwaḡo tia nəḡaiye.
- ⁴⁷na eləḡ gaskari nəḡəseici ḡen inḡi nəḡənaice rəmwa đame nəḡaḡa, đetam maji igi gero gēbəđia ḡen ḡənəḡ ḡeicia.
- ⁴⁸leđa pređ ildi larraido alo isi taləseicu ḡen inḡi ldađəḡe talērənu ḡurumia.
- ⁴⁹orn leđa pređ ildi laliḡetə yesu lađuru nwaldaḡ aten, na liji ḡrlda cum ildi letəlda alo ijalil na lənəḡulu taləseicu ḡen inḡi.
- ⁵⁰na maji gafo gənəḡ gəbərnia yusəf igi gaḡəra na guđərwaḡo eḡen, igi gaḡ eləḡ.
- ⁵¹maji igi gero gabaḡəntia ḡen ḡənələḡ nwomən. gənəḡu getə alo yaramətimađiya isi yaḡ irnuḡ goḡra gal yawud na gənəḡu cum taḡəḡurtu ḡələḡe ḡərəmwa.
- ⁵²gənəḡu nəgabəḡa bilaḡus nano nəḡəmeḡəđe aḡəno iyesu.
- ⁵³orn nəḡirəwa aḡəno nəḡəməndeici erenaga gaḡəra nəḡērḡi eđel doba idi aḡəno yero yērəniau yənəḡ kwai kwai.
- ⁵⁴na fəloman ildi leđa lal yawud latoḡaḡau ḡen ḡəđəsa, na loman ləđəmiñənianano lafo ḡwaiñ.
- ⁵⁵liji ḡrlda ildi letəlda alo ijalil talteḡo yusəf ləseici đel na aḡəno iyesu yērənu ḡau.
- ⁵⁶orn ldoḡəbəđe ldaḡəḡəḡe ḡela ḡəmwađa gaiñəla. na iloman ləđəmiñənianano lənəḡulu lamiñəniau ano ḡen ḡarno al ganun yalwaḡo.

luga 24

- ¹orn loman lənēiñua igusbua bərni bərnia ldeḡa ndel đoba liji la lwomən ḡrlda ldape ḡela ḡəmwađa gaiñəla inḡi laḡəḡaḡo.
- ²na lənəḡulu ləđiđi lwandra ləḡgeinu ndel nəiñua,
- ³ldēnti lderte lafiđia aḡəno.
- ⁴liga lənəḡulu talatəsənu enare eḡen inḡi leđa liḡijan ləəleḡa nano ildi lērənu ndrena nano ini nawađialo.
- ⁵na liji ḡrlda ləđəñalo kaiñ ldətwate ḡəḡwa alo, na leđa liḡijan ldəlwaḡəḡi ta, ḡen ḡaḡəḡau ñagaḡwaiña eđa gaḡəḡia eleđa egworəb ildi laiyo?
- ⁶ləldəḡəđeinr eḡen gənəḡu gwalwaḡəḡənde liga gafo alo ijalil məldin,
- ⁷ta, ḡen đetam idia gəleđa aḡəneidəni eraḡ rəleđa leicia aḡəḡiñəni iduḡi na iñoman ñiḡijin giđ aḡəḡwəđe təḡ.
- ⁸orn lənəḡulu talələđəḡəđeinu eḡen ḡələḡəḡu,

- ⁹Idoṛəbəḏe ndel ldəlwəṛəṭi tələmis reḏ nemiñe yento na leḏa ildi lateṭo yesu ɲen ɲi preḏ.
- ¹⁰fəmiriam galo imajḏaliya na yunna na miriam ləŋgen yagub na liji lwomən ɾrlda ildi lafəlda ildi ləlwəṛəṭu leḏa ləḏweinu ɲen ɲi.
- ¹¹orn ɲen liji lalwəṛo ɲen ɲarno ɲiṛəṭiano itələmisanda niyerṭe ibendia ɲen.
- ¹²orn butrus nəṅətwoḏe nəṅobəḏate ndel nəṅoləŋano tənəseidu eḏel nəṅerṭe gaseicia wagənəŋ illi ndena. na gənəŋu nəṅəḏəŋe nəṅirəwano kaiñ eŋen ɲi preḏ.
- ¹³iloman lakəl ḏurri leḏa liṛijan ildi lateṭo yesu lafo labəṭa irnuŋ gənəŋ gəbərnia imwas igi gafo nwaldaŋ aten alo yursalim garno mil ḏenəŋ nemiñe iṛijan na nus.
- ¹⁴na lənəŋulu lafo laṛwataidia eŋen preḏ ɲi ɲafo.
- ¹⁵ɲen laṛwataidia, yesu gənəŋu nəṅəleṭa nano taldərldəlda.
- ¹⁶orn isi esen nirəmiṭi ta alerṭe lamaliṇeta.
- ¹⁷yesu nəṅələṛəḏe ta, ɲen ɲəwande ñagoṛwataidia eḏad? lənəŋulu ldəḏuri na lafo lofəḏiano.
- ¹⁸eḏa igi gəbərnia kliwabas nəṅəmuṛəbiṭi eŋen ta, agaṛ eḏa gunto igi gafo alo yursalim igi gaijəba ɲen ɲi ɲafo tu iliga ildi ?
- ¹⁹yesu nəṅələṛəḏe ta, ɲen ɲəwande? lənəŋulu ldəmeiṭi ta, fəŋen iyəsu galo inasiraṭ, igi gaṛo nabi na igi gerṭo ɲabəṛa eŋəməṛria na eŋen rəmwa nəiñua na leḏa nəiñua preḏ.
- ²⁰na nələŋ nəkana inəndr na leḏa loṛra lanaidəma ta aŋəṛiñəni na ldəmaṛiñe iduṛi.
- ²¹orn nanda ñagafo ñagəṭurṭi ɲen ta fəŋu igi giḏ aŋəbəri israyil. na ḏiñəḏi ñoman ñaŋgato ñiṛijin na ɲen nəṅətwoḏe ɲwomən teŋ.
- ²²liji ləmaṭan ɾrlda inanda liḏənde ñagirəwano lənəŋulu labəṛo ndel ram,
- ²³lderṭe lafiḏia aŋəno iləṛəŋu orn ldela ldata ta məlaiyəka yamiñitəlo isi yaṭa ta gənəŋu gaməṭo.
- ²⁴na ləmaṭan ildi ñagafəlda ldabəṭa ndel ldəfiḏi ɲen ɲarno liji lalwəṛo, orn lero laseicia yesu.
- ²⁵yesu nəṅələlwəṛəṭi ta ñaŋ ñaŋgi ñagaṛo niṛəṭiano. ñagaiñələŋəno eŋatəṛa ta ñagero ñagəbendia ɲen preḏ ɲi al anbiya yalwəṛo.
- ²⁶gerṭa ɲen ḏəṭam ta al masiya aŋəneini ɲen ɲi ɲubwa na ta aŋənti eŋaṛwa ɲələṛəŋu?
- ²⁷na gənəŋu nəṅətwoḏe eŋen ɲəmusə na ɲal anbiya preḏ nəṅələṛṛəŋaice ɲen preḏ ɲəwərdənu egaḏam gərəmwa eŋen ɲələṛəŋu.
- ²⁸orn lənəŋulu laijomaṭo irnuŋ igi lauweṭa na yesu tənəmiñate irnuŋ.
- ²⁹orn lənəŋulu ldəmeṛəḏe kaiñ ldata, alṛaŋr əli ɲen ɲanta uləŋgi gaṛo. nṭia gənəŋu nəṅənti eṛa ldəṛaŋəlda.

- 30ndə laldəraŋalda alo gənəŋu nəŋəme aicəba nəŋəbuŋti nəŋgere nəŋəlnaiee.
- 31na isi esen niyəbərđi ldəmaləŋete na gənəŋu nəŋəltəmar̄te.
- 32na lənəŋulu tal̄wataido ta, gerta nare inələŋ nubwano naŋəra nano ndə gənəŋu gwaŋwatit̄ənde ŋen eđad nəŋəndərrəŋaice ŋen ŋadam gərəmwa?
- 33na lənəŋulu ldətwođe taltal ldoŋəbaŋte alo yursalim. na ldəfidi taləmis ređ nemiŋe yento leđala ildi r̄raidəlda.
- 34taləmisanda yata ta, eləŋ yesu gatwodo đətam nəŋəmiŋiti siman butrus.
- 35ntia cum ləda liŋjan ldəlwaŋəti taləmis ŋen pređ iŋi ŋidəntəlo eđad na fətau lənəŋulu laliŋetə yesu ndə gagero aicəba.
- 36ŋen lənəŋulu tal̄wataido eŋen iŋi yesu gənəŋu nəŋələmiŋəti nəŋələuđəri iligano.
- 37orn lənəŋulu ldabwor̄te elo ldiđəŋitalo kaiŋ ldata eŋatəra ta laseicia usila.
- 38yesu nəŋələŋəđe ta, ŋagagərdo eđa? na ŋen ŋantau đekeŋəđia đatwodo eŋatəra eŋalo?
- 39seicr raŋ rələŋəŋi na rəmanəŋa rələŋəŋi. fiŋi igənəŋi. pərriŋr ŋaseidi. usila gero eđe na ŋode larno ŋagaseicia ta igertəlo.
- 40ndə gwalwaŋo tia yesu nəŋələrrəŋaice raŋ rələŋəŋu na rəmanəŋa rələŋəŋu.
- 41ŋen leđa laməlu ləbendia ŋen iŋi ŋen ŋanta laŋəra nano kaiŋ na lirəwano kaiŋ, yesu nəŋələŋəđe ta, ŋagertə lalasəni əli ?
- 42na lənəŋulu ldəmanaiee ome gəmano gətəfr,
- 43na gənəŋu nəŋəme nəŋase ŋulu nəiŋua.
- 44yesu nəŋələlwaŋəti ta, fəŋen iŋi igwalwaŋəŋənde liga ləgafr ta ŋen pređ iŋi ŋəwərđənu iŋi igal ganun imusa na inađam nal anbiya na imasamir đətam aŋət̄iŋəđeini.
- 45orn yesu nəŋəbəriđi ŋatəra eŋen ta allin̄ete ŋen pređ ŋəwərđənu egađam gərəmwa.
- 46nəŋələlwaŋəti ta, ŋen ŋəwərđənu tia, ntia ŋen đətam ta al masiya aŋəneini ŋen ŋubwa ŋeicia na ndə ŋoman ŋaŋo ŋiŋiŋin gid̄ aŋətwođe eŋət̄aiŋ,
- 47na ta đətađa đəŋen ŋeicia na đəŋəbaŋa rəmwa nano ŋen ŋanta đəŋgeinia đəŋen ŋeicia adərrəŋeini leđa igirəŋ gələŋəŋu alo yursalim na alo pređ.
- 48ŋagaŋo đaməđate elan̄ge ildi.
- 49na điŋəđi igəndəđweīti ŋen iŋi papa gələŋəŋi gəŋu. orn ŋaganəŋaŋ, raŋr alo yursalim ŋen ŋagaməlu ŋagəbər̄əni ŋabəra nano ŋelo.
- 50yesu nəŋələmaməte alo ibet̄ani nəŋəbəce raŋ elo nəŋələbuŋti.
- 51na liga gələbuŋti, yesu nəŋələlomiŋe nəŋəbeini elo.
- 52na lənəŋulu ldəmabuŋti ldoŋəbaŋte alo yursalim đəŋərađa nano kaiŋ.

53 talfafo igal ekəl jaica jaica ldənanaice rəmwa đarne.

yuanna

yuanna 1

- ¹ananonj njen njafo, na njen inji njafo rəmwara na njen njaɾ rəmwə.
- ²njənənu njafo rəmwara ananonj.
- ³lanje pred lidənu njen njan̄ta fənu gidəlo, na wagero gənənj gidənu məɾəmərɛñ, gənənu gero.
- ⁴damət̄ia dafə inju, na damət̄ia daf̄ arerre gələda.
- ⁵na arerre gakare njərəmiano na njərəm njero njədama.
- ⁶eda gəfo gənənj igi rəmwə radwatəma na gənənu gəbernia yuanna.
- ⁷gənənu geto gəɾo damədəta aɳɳwate eɳen njarrerre ta ledə pred aləndi njen inju.
- ⁸gənənu gero gəɾ arerre, orn gwədweinu ta aɳjela aɳmədət̄e arerre.
- ⁹arrerre gədətam gəɾ arerre igi gawədənu eledə pred, fənu igi geto alo.
- ¹⁰gənənu gəfo alo, na fənu gidu alo, na alo yaijəbama.
- ¹¹gənənu geto alo iləɾənu na ledə əlləɾənu lanədəma.
- ¹²orn ledə lanəntu yesu enare enen, gənənu ganaieəlo njabəɾa ta alɳete ñere ñərəmwa, dət̄am ildi ləndu njen irəɳga gələɾənu,
- ¹³ildi laləɳənu gert̄a ləɳəfəni walla ləɳen njəɳəno walla eɳen njələda orn irəmwa.
- ¹⁴na njen njəmərnu njaɾ aɳəno na ləgafərlda na ləgondatr̄ njəɾwa njələɾənu, njarno njəɾwa njeda gunto gələɳənu edət̄a gwundəinu dənəieada dərəmwa na dət̄amda.
- ¹⁵yuanna gəməmədət̄a nəɳɳwatit̄i ledə olega pələlo nəɳata, fənu igi igwalwəɾətəndəmau. fənu igi gid̄ aɳəñela ndurtu, orn gamiñat̄əñi njen njan̄ta gənənu gəfo ananonj gamiñat̄əñi.
- ¹⁶ləndr̄ pred ləgamr̄ njen idwundəinia dələɾənu, na ləgamr̄ dənəica ndənəinia məɾəmərɛñ.
- ¹⁷njen njan̄ta al ganun yənəidənu imusa, orn dənəiea məɾəmərɛñ na dət̄am leto iyəsu masiya.
- ¹⁸eda gero gənənj gaseieu rəmwə liga lnəɳ kwai kwai, idia gələɳənu gunto igi lafo dət̄aga, gənənu gidəma gələɳinu.
- ¹⁹na damədəta dəyuanna dafə t̄ia. al yawud̄ yədwaɳo kana na lawiyin alo yursalim njen njan̄ta almeɾədə, aganəɳa esegi?
- ²⁰na gənənu nəɳata njen njədətam, na gero gabəlaica, orn nəɳata, igənəñi igero igəɾ al masiya.

- 21 na lēnəŋulu ldəmeɾəde ɲen ɲantau? aganəŋa fəŋa iliya? gənəŋu nənəta ta, ndo gerta fəŋu. lēnəŋulu ldəmeɾəde, fəŋa an nabi yakəl? gənəŋu nənəta ndo, gerta fəŋu.
- 22 ɲen ɲafətia lēnəŋulu ldəmeiti ta, aganəŋa esegi? lwaɾətənde ta ɲuɾəbiti leda ɲen ildi ləɖwatənde. agaɾau egətam gəlaɾəŋa?
- 23 gənəŋu nənəta, igaɾ ole geɖa gwaɾwata pələlo eɖəŋwa, ɖəreicɾ ɖaɖ ɖeləŋ ɲen, ɲarno nabi isaiya gwalwaɾo tia.
- 24 na leɖa ləmatan lal farisiyin ləɖweinu cum,
- 25 na lēnəŋulu ldəmeɾəde lɖata ta, ndə agero agaɾo al masiya, na agero agaɾo iliya, na agero agaɾo nabi yakəl, agananaicia leɖa mamudiya eɖa?
- 26 orn yuanna nənəlurəbiti eɲen, nənəta, igananaieia leɖa mamudiya ɲawaŋa orn eɖa gəni gənəŋ iligano ɲagajəbəma.
- 27 fəŋu giɖ aɲəñela ndurɾu na igero igarəjadata eɲen ta imamiñeici ndəbina erəmanəŋ rələɾəŋu.
- 28 ɲen inji ɲafo ɲafo alo ibetani, isi yafo ɖəbarlda nēiñua ɖəbernia urɖun, alo isi yuanna gaunanaieia leɖa mamudiya.
- 29 na eloman leteɾe orn yuanna taɲondato yesu gwətu geɾəma nano nənəlwaɾəti leɖa ta, nwanɾ ɾuma əlta ɾəmwa ildi ləŋgeicia ɲen ɲeicia ɲalo.
- 30 fəŋu igi igwalwaɾətəndəmau, fəŋu igi geɾəni ndurɾu, gamiñatiñi ɲen ɲanta gənəŋu gafo ananəŋ gamiñatiñi.
- 31 igafə igajəbama, orn igetə enanaiee leɖa mamudiya ta gənəŋu aɲidəni gələŋinu eleɖa lalo israyil.
- 32 na yuanna gaməɖatəma nənəta igwondato usila girəwu elo, garno buldugur nənəmirewuɾi nano.
- 33 orn igafə igajəbama, orn gənəŋu igi gwaɖwatiñi ta yela yenanaide mamudiya ɲawaŋa gənəŋu gwalwaɾətiñi ta, gənəŋu igi agaseiea usila girəwuɾəma nano na gafəma nano, fəŋu igi gananaidia mamudiya usilaga gatəɾe.
- 34 na igənəni igwondato, na igaməɖatəma ta fəŋu gaɾ idia gərəmwa.
- 35 na eloman leteɾe igei cum yuanna gatɾurwa na ɾaləmis iɾijan iləɾəŋu
- 36 taɲwondato yesu gələmiñate gabəla nənəta, nwanɾ ɾuma əlta ɾəmwa.
- 37 na ɾaləmis isi iɾijan ene yuanna gwalwaɾo, orn ɲulu ldəɾe ɾalmamo yesu idurɾu.
- 38 orn yesu nənəreɖi alo nənənwaneinəlo ndurɾu nənələiɾi ta, ɲagabapwaiña wande igi? lēnəŋulu ldəmeiti ta, ya rabbi, agaɾəŋa ɲga ɖurri? rabbi yaɾo eləŋ igi gəbərrəŋaidia ɲen.
- 39 gənəŋu nənələiɾi ta, aɾ ɲanwane. lēnəŋulu ldabəla ldondaɾe alo isi gəfau na ɲulu ɾaɾəŋəlda eloman ildi, na liga lafo ɾwaiñ ɲen ɲarno eɖəñina marldwan.

⁴⁰maji gunto eleḁa liṛijan ildi lanato yuanna, na ṭalmamo yesu idurṭu, gēnəṅu gənəṅ gəbərni andərawus, orəba gəsiman butrus.

⁴¹orn gēnəṅu nəṅəfiḁi orəba siman nəṅəmeiṭi ṭa, ṅagafiḁu al masiya. fəṅu igi gētənu.

⁴²na gēnəṅu nəṅəmamate yesu nano. na ndə yesu gwanwanəma nəṅata ṭa, aganəṅa agano siman, idia gəyuna, agidi ṅənəṅəni sifa, igi gaṛo lwandra,

⁴³na eloman leteṛe gwomən yesu gwonata gabəta alo ijalil nəṅəfiḁi filibus nəṅəmeiṭi ṭa, eləṅ ṅaiṅətete.

⁴⁴na filibus galo ibernia beṭsaidə, alo yandərawusanda ṅulu butrusga.

⁴⁵orn filibus nəṅəfiḁi naḁanayil, nəṅəmeiṭi ṭa, ṅagafiḁəma igi musa gawərḁu egaḁam gal ganun eṅen ṅəlētəṅu, na al anbiya lawərḁu eṅen ṅəlētəṅu cum. fəṅu yesu galo inasiraṭ idia igi gəyusəf.

⁴⁶na naḁanayil nəṅəmeiṭi ṭa, alo inasiraṭ yaṛəwadaṭa ebərtia wagənəṅ gaṅəra? orn filibus nəṅəmeiṭi ṭa, eləṅ ṅanwane.

⁴⁷yesu ṭaṅwondato naḁanayil gəmeṭa nano nəṅata ṅen ṅantaṅu, seier eḁa igi galo israyil, gēnəṅu gero ṅaḁənano.

⁴⁸naḁanayil nəṅəmeiṭi ṭa, agaliṅeḁəṭiṅi ṅga ? yesu nəṅəmuṛəbiṭi eṅen, nəṅata ṅen ananoṅ filibus guməlu gəṅundədia, ṅen agafo ebəḁa idurṭu igaseicəṅa.

⁴⁹naḁanayil nəṅəmuṛəbiṭi eṅen ṭa, ya rabbi aganəṅa agaṛ idia gərəmwa, agaṛ eləṅ galo israyil.

⁵⁰yesu nəṅəmuṛəbiṭi eṅen ṭa, ṅen ṅanta iganwalwaṛəṭia igaseicəṅa ebəḁa idurṭu agəndu ṅen? agidi ṅaseiei laṅge loṭra lamiṅato laṅge ildi.

⁵¹nəṅəmeiṭi ṭa, ḁəṭam, ḁəṭam, igandəlwəṛəṭia ṭa, orn ṅagidi ṅaseiei ltuṅga ləndəḁiano, na məlaiyəka irəmwa yarəbətwa elo na yikirəwuta alo idia nano gəleḁa.

yuanna 2

¹na ndə ṅoman ṅaṛo ṅiṛijin ḁəma ḁafo alo igana alo ijalil na ləṅgen yesu lafo tu,

²na cum yesu na ṭaləmis ilētəṅu lundəḁeinu ndəma.

³orn ṅen ṅawa ṅinəb ṅaməndəḁənu, ləṅgen yesu nəṅəmeiṭi ṭa, lənəṅulu lero ləbertia ṅawa ṅinəb.

⁴yesu nəṅəmeiṭi ṭa, wuji ṅen iṅi ṅafəṭau ṅa nano na ṅi nano? liga ildi lētəṅṅiṅi laməlu leṭo.

⁵orn ləṅgen nəṅeiṭi leḁa ildi ldiṭia ṅəmētṛia ṭa, ṅen ṅənəṅ gēnəṅu gəlwaṛiaṭandəu, idṛ.

⁶ṅəmwa ṅafo alo ṅafəḁo ḁənəṅ ləmiṅe lunto eṅen ṅal yawud ṅəḁwasəni raṅ na rəmanəṅa ṭa aləse. ṅəmwa ṅoṭra, ṅəmaṭan ṅaṛəwadaṭa ṅawano garno safiya marldwan, na ṅəmaṭan ṅaṛəwadaṭa ṅawano garno safiya ḁənəṅ nemiṅe yento.

- ⁷yesu nəŋəleiti ta, orəndəjaier ŋawa inəmwə, na lənəŋulu lorəndəjaicəlo nəŋurəndəinu.
- ⁸gənəŋu nəŋəleiti ta, arrəbədər ŋawa ŋanaice eđa gaɾ eləŋ gəđəsa, na ŋulu ldartəbədə ŋawa ldəmanaice.
- ⁹orn ndə eđa gaɾ eləŋ gəđəsa ganəto ŋawa inji ŋidənu ŋawa ŋinəb, nəŋundədi maji igi gamədia ŋen ŋanta gənəŋu nəŋajəbete alo ta ŋawa inji ŋeto ŋga. orn leđa ildi ldiŋtia ŋəmərria, ildi larrəbədə ŋawa, lənəŋulu laliŋeto.
- ¹⁰na eđa gaɾ eləŋ gəđəsa nəŋeiti maji igi gamədia ta, leđa pred ananəŋ larna ŋawa ŋinəb ŋaŋərə ŋamiŋato lorəba, na ndə leđa lətu ŋwaiŋa, lənəŋulu lama ŋawa ŋinəb ŋaber ŋaŋərə kaiŋ, orn aganəŋa aganŋitu ŋawa ŋinəb ŋaŋərə məldin diŋədi.
- ¹¹yesu giđu aŋwara isi ananəŋ alo igana alo ijalil, nəŋəŋaide ŋaɾwa ŋələrəŋu. na taləmis ilərəŋu nəyəndi ŋen ŋələrəŋu.
- ¹²orn yesu nəgabəta alo ikafranawum, gənəŋu na ləŋgen na lorəba na taləmis ilərəŋu orn ldəraŋe tu ŋoman ŋəmatan.
- ¹³na đəsa đal yawuđ idi đəbernia al fissa đəfo twaiŋ na yesu gabəta alo yursalim,
- ¹⁴nəŋəfidi leđa igal ekəl, alo isi al yawuđ yawabuŋtia rəmwə ləbəlidiŋtau ŋəndəri na yaŋala na buldugur na leđa ildi ləmərldədia al gərusya orəba ləfo ntarəbesa esen.
- ¹⁵yesu nəŋəmede ltua lwaiŋa ŋəɾwa nəŋiyəmiŋaici leđa pred ndəuwər igal ekəl, na ŋəndəri na yaŋala, nəŋarrəpe al gərus eleda ildi ləmərldədia orəba nəŋərəjaice alo, nəŋəđətərəbwate tarəbesa esen pred,
- ¹⁶nəŋeiti leđa ildi ləbəlida buldugur ta, apatr laŋge ildi ndəuwər. ŋerte ŋagəbədia eɾa igi gəpapa gaɾo ad dukan.
- ¹⁷na taləmis ilərəŋu tailəldəŋəđeinu eŋen inji ŋəwərđənu, đubwa eɾaga gəlaɾəŋa ŋid aŋəŋəse.
- ¹⁸ŋen ŋafətia al yawuđ nimurəbiti eŋen ta, fəŋaməla yaŋga agəndəŋaica ŋen ŋanta laŋge ildi agidəlo?
- ¹⁹yesu nəŋəlurəbiti eŋen ta, gerr ekəl isi orn eŋoman ŋiɾijin igid itudi.
- ²⁰orn al yawuđ neməlwaɾəti ta, al ekəl gwađənu intəli eređia marldwan na alo đenəŋ nəŋamiŋe gunto, na agidi ŋatuđi eŋoman ŋiɾijin?
- ²¹orn gənəŋu galwaɾo eŋen ŋal ekəl isi yaɾo aŋəno ilərəŋu.
- ²²ŋen ŋafətia ndə gənəŋu gatudinu eŋəraiŋ taləmis ilərəŋu tailəldəŋiđeinu eŋen ta gənəŋu gwalwaɾətəlo ŋen inji na lənəŋulu ldəndi ŋen inji ŋəwərđənu egađam gərəmwə na ŋen inji yesu gwalwaɾo.
- ²³orn ndə gafo alo yursalim iliga ləđəsa đəbernia al fissa leđa lwaiŋa laŋəntu ŋen igirəŋ gələrəŋu, ndə laseicu aŋwara isi gənəŋu gidəlo.
- ²⁴orn yesu gənəŋu gaber ganaicəlo etam gələrəŋu, ŋen ŋanta galiŋeto leđa pred,

²⁵na ɲen gerta ɔetam ta eɔa gənəɲ ganaica yesu ɔaməɔata ɔəleɔa, ɲen ɲanta gənəɲu galɲeto ɲen ɲi ɲafo eleda.

yuanna 3

¹maji gafo gənəɲ gal farisiyin gəbernia nikadimus, gənəɲu gaɾ eləɲ gal yawud.

²gənəɲu gabəɾo yesu nano uləɲgi nəɲəmeiti ta, ya rabbi ɲagaliɲetana ta agaɾ eɔa gəbərrəɲaidia ɲen igi geto rəmwa nano, ɲen ɲanta eɔa gero gənəɲ gaɾəwaɔata gəbəɔia aɲwara isi, illi ndə rəmwa lafəldəga.

³yesu nəɲəmwalwaɾəti ta, ɔetam, ɔetam, iganwalwaɾətia ta, eɔa gero gələɲənia maijən gaber gaɾəwaɔata ganwana ɲələɲe ɲərəmwa.

⁴nikadimus nəɲəmeiti ta, eɔa gaɾ utiɾi gaɾəwaɔata gələɲəni tau təɲ ? eɔa gaɾəwaɔata gabentia ləɲgen egare təɲ orn aɲələɲəni təɲ ?

⁵yesu nəɲəmeiti ta ɔetam, ɔetam iganwalwaɾətia ta, ndə eɔa gənəɲ gero gələɲəni eɲau na igusila gatəɾe gənəɲu gaber gaɾəwaɔata gabentia eɲələɲe ɲərəmwa.

⁶eɔa gələɲənu iganəno gənəɲu gaɾ aɲəno na eɔa gələɲənu igusila gənəɲu gaɾ usila.

⁷gerɾe agirəwano eɲen igwalwaɾətiaɲa ta ɔetam ɲələɲəni agəmaijən.

⁸ɔəbera ɔura eɲen ɲələɾəɲu na agano ole gələɾəɲu, orn nəɲaijəbete alo ta ɔeto ɲga na ɔabəta ɲga, na leɔa preɔ lələɲənu igusila gatəɾe larno tia.

⁹nikadimus nəɲəmuɾəbiti eɲen ta, ɲen ɲi ɲiɔ aɲfete tau?

¹⁰yesu nəɲəmuɾəbiti eɲen ta, aganəɲa agaɾ eɔa gəbərrəɲaidia ɲen galo israyil, orn agaijəba ɲen ɲi ?

¹¹ɔetam, ɔetam, iganwalwaɾətia ta, nanda ɲagaliɲeto ɲen ɲi ɲagwaɾwata na ɲagaseicu ɲen ɲi ɲagaməɔata orn ɲaganəɲaɲ ɲaganəɔa ɲen eɲaiɲ.

¹²ndə igalwaɾətənde ɲen ɲələɲge lalo na ɲerte ɲabaɲənti, ɲen ɲantau ɲagidi ɲaɲənti, ndə igwandəlwaɾətia ɲen ɲələɲge leɾa gərəmwa elo?

¹³eɔa gero gənəɲ gabətwa elo illi gənəɲu igi girəwu elo, fiɔia gələɔa igi gafo elo.

¹⁴ɲen ɲarno musa gəɾu rəmwa reicia elo eɔəɲwa, ntia eum ɲen ɔetam idia gələɔa gid aɲəɾəni elo,

¹⁵ta eɔa gənəɲ gəndu ɲen ɲələɾəɲu araga gaber gid aɲəməndəɔəni, orn aɲerte ɔamətia ɔəbətəbətə.

¹⁶ɲen ɲanta rəmwa rubwa leɔala lalo kaiɲ orn ndrəɔwate idia gələɾəɲu gunto ɲen ɲanta eɔa gənəɲ aɲəndi ɲen ɲələɾəɲu gaber gid aɲəməndəɔəni orn aɲerte ɔamətia ɔəbətəbətə.

¹⁷orn rəmwa raɔwato idia gələɾəɲu alo gerta ta aɲkarme alo orn ta alo aiyəbərni gənəɲuga.

- 18 eḁa gēndu ɲen ɲələṛɲu gaber gid aɲakarməni kwai kwai, orn eḁa gero gəbendia ɲen ɲələṛɲu gēnɲu gakəmənu ḁəge ɲen ɲaɲta gero gəbaɲəntia irəɲ gidia igi gaṛo gunto gələɲənu irəmwa.
- 19 fəɲu ḁakəme idi, ta arrerre geṭo alo, na leḁa lonata ɲərəmia lamiɲato arrerre ɲen ɲaɲta ɲen eɲen ɲeicia.
- 20 ɲen ɲaɲta leḁa preḁ ləbəḁia ɲen ɲeicia laber lonata arrerre kwai kwai, na lənəɲulu lero leṭo egarrerre lomanəɲ kwai kwai ta ɲen eɲen aɲerte ɲələɲini.
- 21 orn eḁa gəbəḁia ɲen ɲəḁetam jaica geṭo egarrerre, ɲen ɲaɲta ɲen ɲələṛɲu aɲələɲini ta ɲen ɲi ɲiḁənu ḁaməḁataḁa ḁərəmwa.
- 22 orn ndə ɲen ɲi ḁəge yesu na tələmis ldabəla alo yuḁiya na gēnɲu ldəṛaɲəlda tu ɲoman ɲəmaɲan nəɲananaiee leḁa mamuḁiya.
- 23 orn yuanna eum gafo gananaieia leḁa mamuḁiya alo yanun, alo yafo salim twaiɲ, ɲen ɲaɲta ɲawa ɲwaiɲa kaiɲ alo isei. orn leḁa lderlda ldənanəini mamuḁiya,
- 24 ɲen ɲaɲta liga ildei yuanna gaməlu gabəṛəni isijən.
- 25 na ɲen ɲatwoḁo itələmis iyuanna na igal yawuḁ eɲen ɲəḁatəṛe.
- 26 orn ldəṛe yuanna nano ldəmeiti ta, ya rabbi, eḁa igi gəgəluɲ ɲagəldəgəṛaɲa ḁəbarlda nəiɲua ḁurdun, igi aganaieəma ḁaməḁata, gēnɲu gəni gananaieia leḁa mamuḁiya, na leḁa preḁ lamaninia nano.
- 27 yuanna nəɲəlurəbiti eɲen ta, eḁa gero gaṛəwaḁata gəma wagənəɲ, illi ndə rəmwa ramanaica.
- 28 ɲaganəɲaɲ ɲagaṛəwaḁata ɲagaiɲaməḁata ɲen ɲi igata, igənəni igero igat al masiya, orn ta igwəḁweinu ɲen ɲaṛnda.
- 29 eḁa gerto ɲere ɲaməni, fəɲu maji igi gaməḁia. orn amal gəmajj igi gaməḁia, igi guḁəru taɲəno ole gələṛɲu, gēnɲu nəɲəreṭe nano kaiɲ ɲen ɲaɲta ole gəmajj igi gaməḁia. ntia eum ḁaɲəra nano ḁələṛəni ḁundeinu ndamiɲate ndəuwər.
- 30 ḁetam gēnɲu aɲotṛete na aɲotṛete orn igənəni etete na etete.
- 31 gēnɲu igi geṭo elo gaṛnda nəiɲua iliji preḁ, gēnɲu igi geṭo iduḁa gēnɲu gəḁuḁa nəɲalwaṛəti ɲen ɲəḁuḁa. gēnɲu igi geṭo elo gaṛnda nəiɲua iliji preḁ.
- 32 gēnɲu gaṛwata ɲen ɲi gēnɲu gaseicu na gano orn eḁa gero gənəɲ gēndu ḁaməḁata ḁələṛɲu.
- 33 eḁa igi gēndu ḁaməḁata ḁələṛɲu gəbərrəɲaidia ɲen ta rəmwa raṛo ḁetam.
- 34 gēnɲu igi rəmwa raḁwatəma gabəkəṛia ɲen ɲərəmwa ɲen ɲaɲta rəmwa ramananaicia usila gatəṛe, na ɲabəṛa ɲusila gatəṛe ɲwaiɲa kaiɲ, ɲaber ɲaṛəwaḁata ɲabirndeima.
- 35 ḁata gubwa idiaga na ganaiḁo ɲen preḁ eraɲ rələṛɲu.

³⁶edā gēndu nēn nīdīa gērēmwa araga gerto đamətīa đəbərəbətē, orn edā ganedo idīa gaber gid aḡəseici đamətīa, orn đeiciano đərēmwa đamaɾaŋa nano.

yuanna 4

¹ndə eləŋ yesu galīŋeto ɾa al farisiyin yano ɾa yesu gēbədīa leđa lwaiña ləmatetā, na gəlɲanaicia mamudīya lamīñato lorəba ləyuanna,

²orn yesu gēnəŋu gaber galɲanaieia mamudīya, orn ɾaləmis ilēɾəŋu yalɲanaicia mamudīya,

³gēnəŋu nəŋamiñe alo yudīya nəgabətā alo ijalil.

⁴na nēn nāfətīa đetam gēnəŋu gamiña alo isaməri.

⁵na gēnəŋu nəŋetā irnuŋ nano galo isaməri gəbərnia sukar, alo yafo ɾwaiñ alo nano isi yagub ganaico yusəf, idīa gəlēɾəŋu, pəndē.

⁶na ləbu ləyagub lafo tu. yesu nəŋəwaretē kaiñ nēn nāntā gerldo, nəŋəmiñənianano ldəbu ēđəñinano.

⁷orn wuji gənəŋ galo isaməri nəŋetā nəŋau gwonaɾa gabaɾa nawa. na yesu nəŋeiti wuji ɾa, naicəñi nawa iti.

⁸nēn nāntā ɾaləmis ilēɾəŋu yabərto irnuŋ ɾa ailidi nəsə.

⁹orn wuji galo isaməri nəŋəmeiti ɾa, nēn nāntau aganəŋa agaɾ al yawud na ageɾəđiñi nawa, ñiŋgi igalo isaməri? nēn nāntā al yawud na as samariyin lagiedr.

¹⁰yesu nəŋəmuɾəbiti eŋen ɾa, gəbanta agaliŋeto đənaica đərēmwa, na edā igi galwaɾətəŋa, naieəñi nawa iti, ɾa aganəŋa agidi namerəđe na gēnəŋu gid aŋanaice nawa nəđamətīa.

¹¹orn wuji nəŋəmeiti ɾa, ya eləŋ, agero agabertīa arrəmbei, na ləbu loliano. agidi namerəŋa nawa iŋi nəđamətīa?

¹²agoɾa agamiñata đata igaiñ yagub, igi ganaieənde ləbu, na luwətīa nawa, gēnəŋu na lidīa əllēɾəŋu, na đwala đəlēɾəŋu?

¹³orn yesu nəŋəmuɾəbiti eŋen ɾa, edā gətīa nawa iŋi aŋal gid aŋəmarre təŋ,

¹⁴orn edā gənəŋ gətīa nawa iŋi igamanaica gēnəŋu gero đərraŋalano lomanəŋ təŋ kwai kwai, nēn nāntā nawa iŋi igamanaiea niđ aŋəɾetē đoro iŋu idi đərrəmədīa nawanə bəɾəbətē nēn nāntā đamətīa đəbərəbətē.

¹⁵wuji nəŋəmeiti ɾa, ya eləŋ, naicəñi nawa iŋi taltal, ɾa aŋal aŋertē gaiñarra lomanəŋ təŋ, na yertē yidi yoɾəbətē nəŋau təŋ.

¹⁶yesu nəŋəmeiti ɾa, mbu nundədīa ebaŋgalo ñetā ēli.

¹⁷wuji nəŋəmeiti ɾa, igero ebaŋgaiñ. yesu nəŋəmeiti ɾa, agwalwaɾo đetam, ndə agata agero agabertīa ebaŋgalo,

- 18 Һен Һанта агафо агерто ебангаланда денәһ, на маји иги агертәма динәди гертә ебангало иги. Һен Һәларәһа Һәдетәм.
- 19 Һуји нәһәмеити та, яа еләһ, игалиһетәһа та агаһо наби.
- 20 даһанда елдаин лаһуһәтәһа рәмһа наийән isi, орн һаһ һагабаһа та урсалим гаһо ало isi дөтәм леда лаһуһтау рәмһа.
- 21 Һесу нәһәмеити та, Һуји әнду Һен Һәләһәһни, лига лид алала илди һагабер һагһабунти даһа рәмһа наийән isi walla ало урсалим.
- 22 һаһ һаһги һагаһо ас самарийин һагаийәба һагаһунтиа есеге, орн нанда һагалиһето та есеге һагамаһунтиа, Һен Һанта дөбәрия дөто игал яһууд.
- 23 орн лига лид алала, дөтәм леһо, на илге илди леда илди лаһоһа енаре Һоһе, ләнәһулу лаһунтиа даһа рәмһа игусила на еһен Һәдетәм, Һен Һанта даһа рәмһа ронаһа леда ларно тиа та лаһунтиа.
- 24 рәмһа раһ усила, на леда илди лаһунтиа дөтәм аләһунти усилге на Һенәһа Һәдетәм.
- 25 Һуји нәһәмеити та, игалиһето та ал масиһа гид аһела, феһу иги гәһәну. ндә геһо дөге гид аһәндәләһәти Һен преһ.
- 26 Һесу нәһәмеити та, феһу һагәлдәгһаһәтәһа, гаһ ал масиһа.
- 27 лига илди тәләмис иләһәһу яето мийәһәно Һен Һанта ләһәтәһа Һујиге, орн еда нәһерте гәнәһ иһулу геһәдәһа та, агебәди тау? walla та һагһаһәтәһа Һујиге еда?
- 28 на Һуји нәһәтәде тиа әлләһәһу нәһәтәбәте ирнуһ нәһәләһәти леда та,
- 29 елар һаһ преһ аһр һанһәне маји иги гһаһәтәһо Һен преһ иһи игиду, гертә феһу ал масиһа?
- 30 на ләнәһулу лдәла ирнуһ ләмаһе нано.
- 31 Һен Һуји габәһо аләһәтәһа лиһила, тәләмис тәийәһәтәһитү Һесу та, яа раһби, со лаһге.
- 32 орн гәнәһу нәһәлеити та, игерто Һәса игәса, иһи һагаийәба.
- 33 Һен Һаһәтиа тәләмис тәийәһәтәһәдәһо найәһа, еда гәнәһ гәмәтәһа Һәса гәсо?
- 34 Һесу нәһәлеити та, феһәса иһи Һәләһәһни, фәдидиа Һен Һәләһәһу иги гһадәһәтиһни, на дөбәһәндәһәдәһә дәһәмәһәтиа Һәләһәһу.
- 35 һирте һагабаһа та, лига ләдһәндә ләмәлу леһо нубһа марлдһән? сеиһр, игәндәләһәтәһәтиа тудир isi isalo һәсеиһи ни, Һен Һанта ни наһо норе динәди.
- 36 на еда иги гһәндә гәмаһа дөһәһә, Һен Һанта гәнәһу гәбәкәһәтиа Һәләһә лдәһо Һен Һанта дәмәтиа дөбәһәтәһәте, та еда гәһадә на еда гһәндә алаһәһәтеһә нано ндәһ.
- 37 Һен Һаһо дөтәм та еда гәнәһ гәһадә, на еда гһөмән тәһ гһәндә.
- 38 игһадәһәтәһәнде та һәһәндә Һәләһә, орн һагеро һагиду Һәмәһәтиа та һиди Һәләһә иһи. леда лөмән тәһ лиду Һәмәһәтиа орн һаганәһаһ нәһәһти еһәмәһәтиа еһен.

³⁹leđa lwaiña laṛo as samariyin lirnuy igei lëndu ɲen ɲəyesu ɲen ɲanta damədata dəwujɪ ndə gaṭa, gənəɲu gwalwaṛəṭiñi ɲen preḏ igiḏu.

⁴⁰na ndə as samariyin yetəma nano taimekeṛəḏo ta aldəraɲalda, orn laṛaɲalda ñoman ñiriɲan,

⁴¹na leđa lomən lwaiña ldēndi ɲen ɲələṛəɲu ɲen ɲanta ɲen gwalwaṛəṭəlo.

⁴²na lənəɲulu ldeiti wuji ta, ðiñəḏi ñagero ñagəbendia ɲen ɲəyesu ɲen ɲantaɲa orn ñagananda ñagano ḏurri, na ñagaliɲeto ta deṭam, gənəɲu gaṛo deḃəria ḏalo.

⁴³orn ndə ñoman ñaɲgaṭo ñiriɲan yesu nəɲəmiñe, nəɲabəṭa alo ijalil.

⁴⁴ɲen ɲanta yesu gənəɲu gaṭa, nabi gero gananeinia ḏamia irnuɲ gələṛəɲu.

⁴⁵ɲen ɲafəṭia ndə geṭo alo ijalil, liji lalo ijalil ldəmaɲənti ɲen ɲanta laseicu ɲen preḏ gənəɲu giḏu alo yursalim iliga ləḏəsa. lənəɲulu cum labəṛo ndəsa.

⁴⁶yesu nəɲoṛəbate alo igana ijalil, alo isi giḏiau ɲawa ta aɲəṛete ɲawa ɲinəb. na maji gafo gənəɲ gaṛ eləɲ gafo alo ikafranawum, na idia gələṛəɲu gafo gwuma.

⁴⁷nd gano yesu goṛəbato alo yudiya nəɲeto alo ijalil, nəɲəmaṛe nano nəɲəmekeṛəḏe kaiñ ɲen ɲanta aɲirəwi aɲeiḏi ɲere, ɲen ɲanta idia gafo ṭwaiñ gabaiya.

⁴⁸na yesu nəɲəmeiti ta, ndə agaber agaseicia ɲen ɲoṭra na aɲwara agaber agidi ɲēndi ɲen.

⁴⁹maji gaṛ eləɲ nəɲəmalwaṛəṭi ta, ya eləɲ irəwan ɰiñəḏiti, ɲere ɲələṛəñi ɲaməlu ɲabaiya.

⁵⁰yesu nəɲəmeiti ta, mbu, idia gəlaṛəɲa gwətu gatəḏo giḏ aɲəməte. orn maji nəɲēndi ɲen iɲi yesu gwalwaṛəṭəma nəgabəla.

⁵¹liga gənəɲu gaməlu girəwa gafo eḏaḏ ləbai əlləṛəɲu loṛəḏaiḏo ɲulda, ldəmwəlaṛəṭi ta, ɲere ɲəlaṛəɲa ɲwətu ɲiḏ aɲəməte.

⁵²ɲen ɲafəṭia nəɲələṛəḏe, eḏəñin yaṛo mənau ɲaməjəḏia, na lənəɲulu ldəmeiti ta, ḏəmwə ḏaɲgitəma erega eḏəñin yento.

⁵³ɲen ɲafəṭia eten galiɲeto eḏəñin yafo ḏurri, isi yesu gwalwaṛəṭəmau, idia gəlaṛəɲa gwətu gatəḏa, giḏ aɲəməte. na gənəɲu na leđa preḏ leṛa gələṛəɲu lëndu ɲen.

⁵⁴ɲen iɲi ɲafo egaɲwara iṭiɲan isi yesu giḏu ndə goṛəbato yudiya alo ijalil.

yuanna 5

¹orn ḏəsa ndəfete ḏənəɲ ḏal yawuḏ, na ɲen ɲafəṭia yesu nəgabəṭa alo yursalim.

²na alo yursalim alo yafo yənəɲ eɲau, yafo əuwər ṭwaiñ isi ibernia əuwər iyaɲala, na alo isi eɲau ibernia egole gibrianiyin beṭasḏa, na yerṭo ndropwa ano egwan ḏənəɲ.

³na alo isi leđa lwaiña kaiñ lwuma ləfau loṛaɲa, ləmaṭan laber laseiḏia, ləmaṭan laber labərlda na ləmaṭan laiɲəba aɲənoiya. leđa ildi laṭurṭia ḏuraguḏia ɲawano.

- ⁴ ɲen ɲanta məlaiyəka ɔ̄kirəwata ɛɲau ɲomanəña ɲomanəña yuragud̄ia ɲawano, orn eɔ̄a girəwətu ɛɲau nəiɲua ɛɲen ɲəɲawa ɲuragud̄əniāno, orn nəɲeide ɲəɲaiɲ iɲi ɲafəma nano.
- ⁵ maji gənəɲ galo isi gafo gwuma n̄təli eredia giɲijin na alo ɔ̄enəɲ nəmiɲe niɲijin.
- ⁶ orn yesu ɲəɲəmaseieu gandra nəɲəmalin̄ete ɲa gaɲəɲo alo liga lwala nəɲəmeiɲi ɲa, agwonata agəbeid̄ini?
- ⁷ orn eɔ̄a gwuma nəɲəmeiɲi ɲa, ya eləɲ igero eɔ̄a gaiɲəɲəweieia ɛɲau ndə ɲawa ɲuragud̄iniāno, orn ndə iguməlu igəwirəwata, eɔ̄a nəɲela nəɲəwirəwate nəɲəɲit̄ade.
- ⁸ yesu nəɲəmeiɲi ɲa, twoɔ̄o ɲape ɔ̄ətelia ɔ̄əlaɲəɲa, ɲerl̄de ɲaɲe.
- ⁹ orn taltal nəɲətode nəɲape ɔ̄ətelia nəɲaɲe. na loman ildi ləɔ̄əmiɲəniāno.
- ¹⁰ ɲen ɲafət̄ia al yawud̄ niyeiɲi maji geid̄inu ɲa, loman ildi ləɔ̄əmiɲəniāno ɲen ɲəɔ̄əɲinu ɲa agapa ɔ̄ətelia.
- ¹¹ gənəɲu nəɲəlurəbiɲi ɛɲen ɲa, eɔ̄a geid̄iɲi gwalwarəɲiɲi ɲa, yape ɔ̄ətelia ɔ̄ələɲəɲi ɛɲe.
- ¹² lənəɲulu ldəmeɲəɔ̄de ɲa, maji gəbəriā esegi gwalwarəɲiāɲa ɲa agapa ɔ̄ətelia ɲaɲe?
- ¹³ orn maji geid̄inu nəɲaijəbete ɲa eɔ̄a gəbəriā esegi ɲen ɲanta leɔ̄a lafo lwaiɲa na yesu gamiɲo.
- ¹⁴ orn yesu nəɲəmafidi igal ekəl nəɲəmeiɲi ɲa, seieu agaɲo agəpi, ɲerte agəbəɔ̄dia ɲen ɲwomən ɲeieia kwai kwai, ɲa ɲen ɲeicia ɲamiɲato ɔ̄əmwa ɔ̄akəl ɲaber ɲid̄ aɲəndi.
- ¹⁵ orn maji nəɲamiɲe nəɲwalwarəɲi al yawud̄ ɲa fəɲu yesu igi geid̄əma.
- ¹⁶ ɲen ɲafət̄ia al yawud̄ yatodo nenanaice yesu ɲen ɲubwa, ɲen ɲanta gənəɲu gəbəɔ̄dia ɲen iɲi iloman ləɔ̄əmiɲəniāno.
- ¹⁷ orn yesu nəɲəlurəbiɲi ɛɲen ɲa, papa gəbəɔ̄dia ɲəmɛɲɲiā ɔ̄iɲəɔ̄di məldin na igəbəɔ̄dia ɲəmɛɲɲiā cum.
- ¹⁸ na ɲen ɲafət̄ia al yawud̄ yonata kaiɲ yamaɲiɲa, gerta ɲen ɲanta gənəɲu gagero ɲen ɲəloman ləɔ̄əmiɲəniāno ikərəɲ, orn cum gwarwata ɲa rəmwa raɲ eten, n̄tia gidu etam gələɲəɲu ləɲəwato rəmwara.
- ¹⁹ orn yesu nəɲəlurəbiɲi ɛɲen ɲa, ɔ̄etam, ɔ̄etam, igandəlwə-ɲət̄ia ɲa, id̄ia gero gaɲəwadaɲa gəbəɔ̄dia ɲen ɲənəɲ bəɲan, illi ndə gaseica ɔ̄ata ɲa gəbəɔ̄dia ɲia. ɲen ɲənəɲ iɲi ɔ̄ata gəbəɔ̄dia, id̄ia gəbəɔ̄dia cum.
- ²⁰ ɲen ɲanta ɔ̄ata gubwa id̄iāga, gamɛrrəɲaicia ɲen preɔ̄ gəbəɔ̄dia na gənəɲu gid̄ aɲəmərrəɲaiei laɲge lamiɲato ɲen iɲi, ɲa ɲagidi ɲirəwano.
- ²¹ ɲen ɲarno ɔ̄ata gatudi leɔ̄a laiyo ɲaɲalidu laməto, n̄tia cum id̄ia gəbəɔ̄dia eɔ̄a gənəɲ aɲəməte igi gwonata ɲa gamət̄ia.
- ²² ɲen ɲanta ɔ̄ata gaber gakama eɔ̄a gənəɲ, orn ganaico id̄ia ɲen preɔ̄ ɲəɔ̄akəme,

- ²³ta leđa pred alnanaice idia dame, nen narno lananaicia đata dame. eđa gənəŋ gaber gananaicia idia dame, gənəŋu gaber gananaicia đata dame igi gađwatəma.
- ²⁴đətam, dətam, igandəlwaxətia ta, eđa igi gaiñənata na nəŋəmaŋənti egare igi gwadwatəni, gənəŋu gerto đamətia dəbətəbətə, gaber gid aŋakəməni, orn gamiño eŋətəiñ dəge nəŋənti eđamətia.
- ²⁵dətam, dətam, igandəlwaxətia ta, liga liđ alela, dətam leto dəge, ildi leđa laiyo liđ alnau ole gidia gərəmwa, na lənəŋulu ildi lano liđ alamətə.
- ²⁶nen narno đata gerto đamətia egətam gələtəŋu, ntia cum gənəŋu ganaico idia ta aŋerte đamətia egətam gələtəŋu,
- ²⁷nəŋəmanaiee ŋabətə ta aŋakəməde, nen ŋanta gənəŋu gaŋ idia gələda.
- ²⁸ñerte ñagirəwano eŋen inŋi nen ŋanta liga liđ alela ildi leđa pred ləfo erel liđ alnau ole gələtəŋu,
- ²⁹na liđ altwode. leđa ildi lafo ləbədia nen ŋame liđ altwode eđatoda nen ŋanta đamətia, orn leđa lafb ləbədia nen ŋeicia liđ altwode eđatoda nen ŋanta đakəme.
- ³⁰igero igaxəwadəta igəbədia nen ŋənəŋ bəŋan. ndə igəanna, igakəme, na đakəme đələtəni đudərwaŋo nen ŋanta igaber igwonata nen ŋələtəni, orn nen ŋələtəŋu igi gwadwatəni.
- ³¹ndə igənəni igerto đamədəta đələtəni, đamədəta đələtəni đero dətam.
- ³²fəŋu eđa gwomən gerto đamədəta đələtəni na igaliŋeto ta đamədəta đələtəni idi gənəŋu gerto đafə dətam.
- ³³ñagwadweitu yuanna leđa na gənəŋu gaxwata nen ŋədamədəta dədətam,
- ³⁴orn igaber igamama đamədəta eleda lalo, orn igandəlwaxətia nen inŋi ta ñabərni.
- ³⁵yuanna gaŋo lamba ildi loŋa lawadialo na ñagafo ñagwonata ñaŋərete nano egarrerre gələtəŋu iliga ltefr.
- ³⁶orn igerto đamədəta đamiñato orəba dəyuanna, nen ŋanta ŋəmətəria inŋi đata ganaieəni ta ibətəndətə, dətam ŋəmətəria inŋi igəbədia ŋəmama đamədəta đələtəni, ta đata gwadwatəni.
- ³⁷đata igi gwadwatəni gənəŋu gəmama đamədəta đələtəni. ñagero ñagəanna ole gələtəŋu kwai kwai, na ñagero ñamaseicia kwai kwai,
- ³⁸na ñagaber ñagabətia nen ŋələtəŋu ŋafəndau, nen ŋanta ñagaber ñaga-bendia nen neda igi gənəŋu gwadwatəma.
- ³⁹ñagagagwondwa idəwərdia nen ŋanta ñagabata ta ñerte đamətia dəbətəbətə eŋen inŋi ŋəwərdənu, orn fidi dəwərdia đaxo đamədəta idi gaiñamədəta,
- ⁴⁰orn ñaganedo ñagetəni nano ta ñerte đamətia.
- ⁴¹igaber igabaŋəntia dame eleda,

- 42orn igaliņeto dețam ta ñagero đubwa rəmwara enare enalo.
- 43igeto irəŋga gəpapa gəlērəñi, orn ñaŋ ñaganeđo ñagaiñanəntia. ndə eđa garto geto irəŋga gəlērəŋu orn ñəmaŋənti.
- 44ñagařwadəta ñagəbendia ɲen tau ndə ñaganəñan ɲanɟi ñagananaidia đamia eleđa lomən bəřan, orn ñaganeđo ñagapwaiña đamia idi dețo irəmwa irri rař runto?
- 45ñerte ñagabata ta igid indəsəki idata. ñagerto eđa gəndəsəkia, na fəŋu musa igi ñagata đonata eđalo did adəmaufete.
- 46gəbanta ñagəndu dețam ɲen ɲəmusa ta ñagəndu ɲen ɲəlērəñi cum ɲen ɲanta gənəŋu gawərđu ɲen ɲəlērəñi.
- 47orn ndə ñagaber ñagabendia ɲen ɲi gənəŋu gawərđu, orn fətau ñagidi ñəndi ɲen ɲi igwařwata?

yuanna 6

- 1orn yesu nəŋəmiñe nəŋuřədi idəbarlda đořra đəbernia jalil, walla tabiriya.
- 2na leđa lwaiña talmaiyețeto alo ɲen ɲanta laseieu aŋwara isi gənəŋu gidu eleđa lwuma.
- 3orn yesu nəgabəta naiyən na ldəřaŋe alo tu taləmisya ilərəŋu.
- 4na al fissa yafo twaiñ isi yařo đəsa đal yawuđ.
- 5yesu nəŋətuđi nda nəŋənwane liji lwaiña ləni larraidəma nano nəŋəlwařəta filibus ta, ləgařwadətar ləgəbəlidar ɲga aicəba ɲen ɲanta liji ildi aləse?
- 6orn yesu gwalwařo tia ta aŋəmindeici, ɲen ɲanta gənəŋu galiņeto ta gid aŋidi tau.
- 7filibus nəŋəmuřəbiti eŋen ta, ndə jənei yeřo eređia giřijan, yaber yabəliđa aicəba gwaiña ta leđa pređ lařwadəta ləmama gətetan.
- 8orn taləmis yomən ibernia andərawus igi orəba gəsiman butrus, nəŋeiti yesu ta,
- 9umi gəni gənəŋ əli gerto ragif đenəŋ na ləmme liřijan, orn agațau? lande ildi eleđa ildi lwaiña kaiñ?
- 10yesu nəŋata, lwařətr leđa pređ aləřaŋe alo. na leđa lařorra ildi lařo aləf đenəŋ ldəřaŋe alo isi yeřo ɲaiñano.
- 11yesu nəŋape ragif nəŋərti rəmwa nano nəŋənaice taləmis ilərəŋu na taləmis nelnanaice leđa ildi lařaŋa alo, ntia eum eləmme ɲen ɲarno lənəŋulu lonata.
- 12na ndə leđa labeto, yesu nəŋeiti taləmis ta, rraidr ɲəsa ɲi ɲəțənu alo ta lanđe alerte ləgiri.
- 13ɲen ɲafətia yənəŋulu yararraido lanđe lteta iragif đenəŋ ildi ləțənu, na lanđela ildi ləțənu yənəŋulu yurđəjaico ɲuməra ređ nəŋamiñe ɲəřijan.

- 14 Һен Һафәтия ндә ледә ләсеику аһwара isi гиду, лдәтә, дөтам фәһу an nabi иги геҫо ало.
- 15 yesu галиһето та lonata leto аләмәнди, та аләмиди гаҫ еләһ, na Һен Һафәтия гәнәһу нәһәҫәбәте naiyән төһ аләсоһ.
- 16 na ндә уләһги гаҫо тәләмис иләрәһу niyirәwәте дөбарлда,
- 17 нәyәнти идәпундәри дөһау та алуҫәди идәбарлда аҫе ало икафранawum. na ало yaҫо һәрәмia дәге na yesu гәмәлу гәлеҫта nano.
- 18 na һаwа нәһәтwоде таһакаборто ело, Һен һанта дөбера дөwaiһа һабәҫано дөра.
- 19 ндә тәләмис yабәҫо гарно mil yiҫijin walla marldwan еһау иligano, niyәсеiei yesu габәрлда нәһау едәпе na таһәлеҫта nano, niyidәһitalo kaiһ.
- 20 orn гәнәһу рәһәләwәҫәти та, fmi, һәрте һагидәһало.
- 21 na yәнәһулу yonata yamәнәci идәпундәри na тaltal дөпундәри ндәбәта ало едәҫе isi дөweleҫта
- 22 na еloman leҫеҫе ледә илди лwaiһа ләтурwа нәтәнди gwomән гәдөбарлда, лдәсеiei дөпундәри дәфо дүнто, дөро дөмән төһ, na лалиһето та yesu леро ләwәнтия тәләмисya иләрәһу, orn та тәләмис yamiһо аләсоһ.
- 23 orn upундәри gwomән төһ гало иҫибiriya гәijomato twaiһ ало isi ледә lasau аieәba, ндә еләһ yesu гәләһәдеinu ирәмwа дәге.
- 24 Һен Һафәтия ндә ледә лwaiһа ләсеieu yesu na тәләмис иләрәһу леро, ләнәһулу лдәнти игупундәри лдәбәта ало икафранawum, Һен һанта аләрwaiһе yesu.
- 25 Һен луҫәду идәбарлда лдәmafidiҫи лдәmeҫәде лдәтә, ya rabbi, агеҫо әли ндоһәҫа?
- 26 yesu нәһәлуҫәбиҫи еһен та, дөтам, дөтам, игандәлwәҫәтия та, һаганәһаһ һагаиһәрwaiһа, гәҫта Һен һанта һагәсеику аһwара, orn Һен һанта һагәсо рагиф нәһәбәте.
- 27 һәрте һәбәдия һәмәҫҫria Һен һанта һәса иһи һамамәндәдәни, orn Һен һанта һәса иһи һабәр һамәндәдәни orn һамama дәмәҫия дөбәрәбәте иһи идия гәлеҫа гид аһәндәнаice, Һен һанта дәта гәнаiceма һәләһе та аһиди ҫia.
- 28 orn ләнәһулу лдәmeiҫи та, nanda һагәбәдия тау та һиди һәмәҫҫria һәрәмwа?
- 29 yesu нәһәлуҫәбиҫи еһен та, фәһу һәмәҫҫria иһи һәрәмwа, та һәнди Һен һәләҫәһу иги рәнәһу радәwәҫәma.
- 30 Һен Һафәтия ләнәһулу лдәmeiҫи та, агиди һиди һамәла игwанде, та һанwәне orn һәнди Һен һәләҫәһа? агәбәдия һәмәҫҫria һәwанде?
- 31 datanda еldaiһ ләрәнде ләсо аieәba гәбәрnia manna едәһwа, Һен һарно һәwәрдәну, рәнәһу rananaiceәло аicәba ело та аләсе.
- 32 na yesu нәһәлеiҫи та дөтам, дөтам, игандәлwәҫәтия та, гәҫта musa иги гәнаiceнде аieәba гәдөтам ело, orn фәһу papa гәләҫәһи иги гәндәнаnaicia аicәba гәдөтам ело,

- 33 Һен Һанта аיעәба иги рәмwa randәnanaicia, фәһу иги гирәwa elo, na gananaieia alo җамәтия.
- 34 ләнәһулу лдәмеити та, ya elәһ, nanaicәnde аיעәба иги jaiea jaiea.
- 35 yesu нәһәлеити та, игәнәһи игаҗ аיעәба иги gananaidia җамәтия. еҗа гәнәһ геҗәһи nano габәр гид аһәcoиһәте kwai kwai, na еҗа гәнәһ гәнду Һен Һәләҗәһи габәр гид аһәте җәrraһalano kwai kwai.
- 36 orn игwalwaҗәтәnde та eum һаgaseicәһи na һаgero һаgabendia Һен Һәләҗәһи.
- 37 лаһge преҗ илди җаҗа гаиһәlnaieia лиҗ алиһәта nano na игәнәһи игабәр иганеҗа еҗа гәнәһ геҗәһи nano kwai kwai,
- 38 Һен Һанта игирәwa elo гәта та yidi Һен Һәләҗәһи, orn та yidi Һен Һәләҗәһу иги гwaҗwaҗиһи.
- 39 na фәһу Һен Һәҗаҗа иги гwaҗwaҗиһи та игабәр игwaҗia wagәнәһ гәнәһу ганаieәһи, orn та игиди yiltuҗи iloman илди ләндуҗту alo.
- 40 na fiһи Һен Һәpapa гәләҗәһи та leҗа преҗ лaseieia иҗиа orn аләнди Һен Һәләҗәһу аләте җамәтия җәbәҗәbәte, na та игиди yiltuҗи iloman илди ләндуҗту alo.
- 41 orn al yawuҗ таиҗwataido Һамәҗа Һен Һанта гәнәһу гаҗа, игәнәһи игаҗ аיעәба гирәwu elo.
- 42 ләнәһулу таҗата та, гәта фәyesu иҗиа гәyusәф, иги ләgалиһәтр еҗен na ләһgen? Һен Һафәтия гәнәһу гәbәта та геҗо elo таҗ?
- 43 Һен Һафәтия yesu нәһәлуҗәбиҗи еһен та, һәрте һаҗwataidia nano.
- 44 еҗа gero гәнәһ гаҗәwaҗаҗа геҗәһи nano, illi ndә җаҗа иги гwaҗwaҗиһи гамаbәleҗа, na игид иматуҗи iloman илди ләндуҗту alo.
- 45 Һен Һәwәрҗәну еnaҗam nal anbiya та, ләнәһулу преҗ лиҗ аләrrәһeini Һен ирәмwa. Һен Һафәтия leҗа преҗ лano җаҗа na ләbәrrәһeini Һен иһу лиҗ аләһәта nano.
- 46 orn еҗа gero гәнәһ gaseieu җаҗа, illi гәнәһу иги геҗо ирәмwa, гәнәһу gaseieu җаҗа.
- 47 җәтам, җәтам, игандәлwaҗәтия та, еҗа гәнду Һен Һәләҗәһи геҗо җамәтия җәbәҗәbәte.
- 48 игәнәһи игаҗ аיעәба иги gananaidia җамәтия.
- 49 җаҗанда еldalo ләpәnde laso manna еҗәһwa orn лdaiye.
- 50 фәһу аיעәба иги гирәwu elo та еҗа гәнәһ гаҗәwaҗаҗа гәsa na габәр гид аһaiye kwai kwai.
- 51 игәнәһи игаҗ аיעәба иги гаmәтия иги гирәwu elo. ndә еҗа гәнәһ гәsa аיעәба иги гид аһәmәте bәҗәbәte, na аיעәба иги игид еnaide Һен Һанта alo фәһу аһәno иләҗәһи, та alo аiyamәте.

- 52orn al yawud taigereḁo ɳen nano nɔyaṭa, ɳen ɳaṅṭau eḁa igi gaṛəwaḁaṭa gandənaieia aɳəno ilɛṛəɳu ɳase?
- 53ɳen ɳafəṭia yesu nəɳəleiṭi ṭa, ḁəṭam, ḁəṭam, igandəlwaraṭia ṭa, ndə ɳagaber ɳagasa aɳəno yidia gəleḁa, na ɳagaber ɳagəṭia ɳəfəni ɳələṛəɳu, ɳagaber ɳagabertia ḁaməṭia ano.
- 54eḁa gəsasa aɳəno ilɛṛəɳi na gətḁṭia ɳəfəni ɳələṛəɳi, gənəɳu gertə ḁaməṭia ḁəbərəbətə, na igid imatudi iloman ildi ləndurtu alo.
- 55ɳen ɳaṅṭa aɳəno ilɛṛəɳi ḁəṭam yaṛo ɳəsə, na ɳəfəni ɳələṛəɳi ḁəṭam ɳaṛo ḁəṭia.
- 56eḁa gəsasa aɳəno ilɛṛəɳi na gətḁṭia ɳəfəni ɳələṛəɳi gənəɳu ɳagafəldəga na igənəɳi ɳagafəldəga.
- 57garno ḁaṭa igi gaməṭo gwadwaṭiɳi na igaməṭo ɳen ɳaṅṭa ḁaṭa, nṭia cum eḁa igi gaiɳəsasa gid aɳəmətə ɳen ɳaṅṭaɳi.
- 58fəɳu aicəba igi girəwu elo, gertə garno orəba igi ḁaṭanda eldalo ləpənde ləso orn ldaiye. eḁa gənəɳ gasasa aicəba igi gid aɳəmətə bərəbətə.
- 59gənəɳu gwalwaṛo ɳen iɳi ndə gəbərrəɳaicia leḁa ɳen imajma, alo ikafranawum.
- 60ɳen ɳafəṭia lwaiɳa eleḁa ildi ṭaltəto yesu lḁaṭa ṭa, ɳen ɳwondəto, esegi gaṛəwaḁaṭa gəɳna ɳen iɳi?
- 61orn yesu nəɳələɳinnano ṭa leḁa ildi ləmatəṭa laṛwataidia nano eɳen iɳi, nəɳəleiṭi ṭa, ɳen iɳi ɳəndidia ɳagaborta elo?
- 62orn fəṭau ndə ɳagaseicia idia gəleḁa gəṛəbətə alo isi gafau bəṭaɳəṛan?
- 63fəɳu usila igi gananaidia ḁaməṭia, aɳəno yaber emadəṭa kwai kwai, ɳen iɳi igwalwaṛəṭənde ɳaṛ usila na ɳaṛo ḁaməṭia,
- 64orn leḁa ləni ləmaṭan eɳaɳ lero ləbendia ɳen ɳələṛəɳi. ɳeɳ ɳaṅṭa yesu galinəṭo ananoɳ esandəldi lero ləbendia ɳen, na esegi gid aɳəmanaide.
- 65na gənəɳu gaṭa, ɳen ɳaṛo ṭia igalwaṛəṭənde ṭa, eḁa gero gənəɳ gaṛəwaḁaṭa gətḁṭi nano illi ndə papa gələṛəɳi gamidia ṭa gaṛəwaḁaṭa.
- 66ɳen iliga ilḁei leḁa lwaiɳa lamatəṭa ldəməuwujəṭi ɳḁṛua, ldertə ləmarraidia nano təɳ.
- 67ɳen ɳafəṭia yesu nəɳələwaraṭi ṭaləmis ilɛṛəɳu isi yaṛo reḁ nemiɳe eṛijan, ṭa, ɳaɳ cum ɳagwonata ɳagamiɳa?
- 68siman butrus nəɳəmuraḁiṭi eɳen ṭa, ya eləɳ ɳagabəṭa esegi nano? aganəɳa agertə ɳen iɳi ɳanaidia ḁaməṭia ḁəbərəbətə,
- 69na nanda ɳagəndu ɳen na ɳagalinəṭo ṭa aganəɳa agaṛ eḁa gatəṛe gərəmwa.
- 70yesu nəɳələwaraḁiṭi eɳen nəɳata ṭa, igənəɳi igero igəndota reḁ ldəmiɳe liṭijan ? na eḁa gənəɳ eɳaɳ gaṛ usila geieia.

⁷¹gënəŋu gwaɾwato eŋen n̄əyausa, idia gəsiman iskariyuṭi. gënəŋu gunto itələmis red nemiñe eɾijan, orn gənaidəma.

yuanna 7

¹orn yesu gafo gabakaldaic alo ijalil, gaber gwonaṭa gabakaldaiea alo iyud̄iya, n̄en n̄anta al yawud̄ yamarwaiña ta aimariñe.

²na d̄əsa d̄ənəŋ d̄al yawud̄ d̄afo t̄waiñ ndə al yawud̄ yaɾaŋa injutu.

³n̄en n̄afəṭia lorəba l̄əyesu l̄əwəɾəṭəma ta, n̄gato ɛli n̄aɾe alo iyud̄iya ta leḏa ildi laŋatəṭa aləseiei laŋge ildi loɾa agaliḏia,

⁴n̄en n̄anta eḏa gero gēbəḏia laŋge eŋaməɾa ndə gwonaṭa gələŋini eḏeḏa. ndə agēbəḏia laŋge ildi n̄aŋeini alo preḏ.

⁵n̄en n̄anta eum lorəba lero ləbendia n̄en n̄ələɾəŋu.

⁶yesu n̄əŋələwəɾəṭi ta, liga laməlu ildi l̄əɾənt̄iñi, orn liga eldalo l̄eni jaiea jaica.

⁷leḏa lalo lero laɾəwəḏəṭa ləndəneḏa, fiñi n̄iŋgi lanedəñi, n̄en n̄anta igananaieia d̄aməḏəṭa ta n̄en eŋen n̄eieia.

⁸n̄aganəñəŋ abəɾ nd̄əsa. iguməlu igabəṭwa nd̄əsa idi n̄en n̄anta liga l̄əɾənt̄iñi laməlu ləɾiñəḏaie.

⁹yesu gwalwəɾəṭəlo n̄en inji orn gafo alo ijalil məldin.

¹⁰orn ndə lorəba labəṭo d̄əge gënəŋu cum n̄əŋabəṭe nd̄əsa, gəɾta eḏəḏ idi leḏa lwaiñau orn gamiño aləsoŋ.

¹¹al yawud̄ nd̄əsa yafo yamarwaiña na yafo yabekerəḏia ta, gënəŋu gwuŋga ?

¹²na leḏa taləɾwatəmau n̄aməɾa kaiñ, ləmatan laṭa gënəŋu game na lomən ldata ndo, gënəŋu gēbəḏia liji n̄aḏəna.

¹³orn eḏa gero gwaɾwata pələlo n̄en n̄antaŋu, n̄en n̄anta l̄ənəŋulu liḏiña al yawud̄.

¹⁴orn ndə d̄əsa d̄uməlu d̄əbəɾiŋdeini yesu n̄əgabəṭa al ekəl na gënəŋu t̄aŋərrəŋaicu leḏa n̄en.

¹⁵na al yawud̄ yafo yirəwano niyata, n̄en n̄antau gënəŋu gero gəbərrəŋeini naḏam orn galiŋetəlo tau?

¹⁶yesu n̄əŋələɾəbiṭi eŋen n̄əŋata, n̄en inji igərrəŋaidia, gəɾta gəl̄əɾəñi, orn gəl̄əɾəŋu igi gwad̄waṭiñi.

¹⁷ndə eḏa gənəŋ gwonaṭa gēbəḏia n̄en rəmwa ronata, gënəŋu giḏ aŋaliŋete ndə n̄en igəbərrəŋaidia n̄eṭo irəmwa walla ndə igwaɾwata bəɾan.

¹⁸eḏa gwaɾwata bəɾan gwonaṭa ganeini n̄aɾwa, orn eḏa gwonaṭa ta gënəŋu ganeini n̄aɾwa igi gwad̄waṭəma, gënəŋu gəḏetam na n̄en n̄əɾiano aŋeɾte n̄əmaufia kwai kwai.

- 19musa gero gəndənaicia al ganun? orn eđa gero eňaŋ gəbəđia ɲen ɲal ganun. ñagwonata ñagaiñaña eđa?
- 20orn leđa ldəmuɾəbiɿi eɲen ldata, aganəŋa agerto usila nano geicia. esegi gwonata gaŋaɲña?
- 21yesu nəŋəluɾəbiɿi eɲen ta, igidu ɲen ɲunto, na ñaŋ pređ nəñirəwəɿiano.
- 22ɲen ɲaɾo tia musa ganaieənde ɲen ɲəđuɾəđənia, orn ɲen ɲi ɲero ɲeto imusa orn idatənda ləpənde, na ñaguɾədia eđa iloman ləđəmiñəniano.
- 23ndə eđa guɾəđənia iloman ləđəmiñəniano ta ñerte ñagera al ganun imusa, ɲen ɲantəu ñageicəɿiñiano ɲen ɲanta igidu eđa game egaŋəno pređ iloman ləđəmiñəniano?
- 24indeicɾ ɲenia gerta ɲenɲa ɲəđəseicia orn indeicɾ ɲenia ɲenɲa ɲudərwəto.
- 25na leđa ləmatənan lalo yursalim ldata, gerta fəŋu igi lənəŋulu lonata lamaɲña?
- 26nwanəđr, gənəŋu gwaɾwatəta eleda na lənəŋulu lderte ləmwəlwəɾəta ɲen ɲənəŋ. nələŋ nəfiđu ɲen ta dətam gənəŋu gaɾ al masiya?
- 27orn ləndr ləgaliŋetr eđa igi gaŋga, orn ndə al masiya gid əŋela, eđa gero gənəŋ gid əŋəliŋete gənəŋu gaŋga.
- 28ndə yesu gabərrəŋaieia leđa ɲen igal ekəl, gwaɾwata pəlelo nəŋata, a, ñagaliŋetiñi na ñagaliŋeta ta igəŋga na igero igeto bəɾan eɲen ɲələɾəñi orn gənəŋu igi gwadwatini gənəŋu gədetam, igi ñagaijəbama,
- 29orn igaliŋetəma ɲen ɲanta igetəmau na gənəŋu gwadwatini.
- 30na lənəŋul talonato ləməndi orn eđa gero gənəŋ gəməɾtia đəŋ nano, ɲen ɲanta liga ləɾəntəma luməlu leto.
- 31orn leđa lwaiña ldəndi ɲen ɲələɾəŋu ldata, ndə al masiya gid əŋela gənəŋu gid əŋidi əŋwara ywaiña emiña to eđa igi?
- 32na al farisiyin yano leđa lwaɾwata ɲoɾoma tia ɲu, na ɲen ɲafətia nələŋ nəkana na al farisiyin ladwəto al kufr ɲen ɲanta alməndi.
- 33ɲen ɲafətia yesu nəŋələlwəɾəti ta, orn igənəñi ləgaɾaŋar liga lobəlano orn igidi yoɾəbətə ɲu nano igi gwadwatini.
- 34ñagidi ñaiñəpwaiñe orn ñagaber ñagidi ñaiñəfiđi na alo isi igafau ñagaber ñagaɾəwadəta ñagetəu.
- 35ɲen ɲafətia al yawud taiɾwataido ɲaməɾa niyata, gənəŋu gid əŋəte ɲga ləgaber ləgəmaufidar ? gənəŋu gabəta eleda eldain ildi lafo leđa nano, ildi gerta laɾo al yawud, na gabəla əŋərrəŋaiei leđa ɲen ildi gerta laɾo al yawud?
- 36ɲen ɲafətəu ɲi, gənəŋu gabaɾa ta, ñagidi ñaiñəpwaiñe, orn ñagaber ñagidi ñaiñəfiđi na ñagaber ñagidi ñaɾəwadəte ñagetə alo isi igawəta?

- 37 iloman t̄r̄eto l̄endurtu l̄eḏ̄esa, ildi loman loṭra yesu n̄əḣətode n̄əḣəlwaṭe p̄elelo t̄a, eḏa ḡənəḣ aṅal garr̄ema, ḣḡit̄ema igi ḡendu ḣen ḣəl̄̄̄r̄əñi aḣñ̄eṭa nano aḣ̄eṭi,
- 38 ḣen ḣarno ḣen ḣəw̄̄r̄ḏ̄ənu eḡaḏam ḡər̄əmwa t̄a, ḡənəḣu ḡiḏ aḣ̄erte ebarl̄da eḣau ḣḏ̄am̄eṭia ḣab̄erl̄da egare ḡəl̄̄̄r̄əḣu.
- 39 ḡənəḣu gwalwaṭo eḣen ḣusila gat̄̄e igi l̄ənəḣulu l̄endu ḣen ḣəl̄̄̄r̄əḣu liḏ̄ alneini. usila gat̄̄e gam̄elu geṭo, ḣen ḣan̄ta yesu gam̄elu ganeini ḣaṭrwa.
- 40 ḣen ḣaf̄eṭia leḏa lwaiña ildi lano ḣen l̄daṭa t̄a, ḏ̄eṭam ḡənəḣu gaṭo an nabi yak̄əl.
- 41 na leḏa lom̄ən l̄daṭa, f̄əḣu al masiya. orn lom̄ən t̄əḣ l̄daṭa, al masiya geṭo alo ijalil?
- 42 aḏam ḡər̄əmwa gero gaṭa t̄a al masiya ḡəl̄̄̄ḣ̄əni iḏ̄awuḏ, na irnuḣ alo ibeṭlam alo isi ḏ̄awuḏ gafau?
- 43 na leḏa lafo t̄eṭeṭeṭeo ḣen ḣan̄ta ḣu,
- 44 orn l̄emaṭan iḣulu lon̄ata l̄em̄endi, orn eḏa gero ḡənəḣ ḡ̄̄r̄ema ḏ̄aḣ nano.
- 45 n̄tia al kufr niyoṭ̄əbaṭe n̄ləḣ nano n̄əkana na al farisiyin. na n̄ləḣ n̄əleiṭi t̄a, ñagero ñagam̄ema eḏa ?
- 46 al kufr niȳəluṭ̄əbiṭi eḣen t̄a, eḏa gero ḡənəḣ gaṭwata n̄ḏə maji igei kwai kwai.
- 47 ḣen ḣaf̄eṭia al farisiyin niȳəluṭ̄əbiṭi eḣen t̄a, ñaḣ cum ñagid̄ənu ḣaḏ̄əna?
- 48 eḏa ḡēni ḡənəḣ en̄ləḣ walla igal farisiyin ḡendu ḣen ḣəl̄̄̄r̄əḣu?
- 49 orn leḏa ildi lero lalin̄eṭa waḡənəḣ eḣen ḣal ganun, l̄ənəḣulu labuḣənu.
- 50 maji ḡənəḣ iḣulu ḡəbernia nikad̄imus, ḡənəḣu igi geṭo yesu nano ul̄ḣgi, n̄əḣ̄leiṭi t̄a,
- 51 al ganun yaṭa t̄a l̄əgaṭ̄əw̄aḏ̄aṭiar l̄əgak̄əmiar eḏa ḣen l̄əgam̄əṭr̄ l̄əḡəman̄aṭar na l̄əḡəfiḏ̄iar ḣen ḡənəḣu ḡēb̄əḏ̄ia?
- 52 l̄ənəḣulu l̄ḏ̄əmuṭ̄əbiṭi eḣen t̄a, agan̄əḣa agalo ijalil cum? p̄waiñ̄ḏ̄o ḣ̄əseiḏi an nabi yero ȳənəḣ yeṭo alo ijalil kwai kwai.
- 53 na preḏ l̄ḏ̄eṭe eneṭa enen.

yuanna 8

- 1 orn yesu n̄əgab̄eṭa naiȳən iset̄un.
- 2 na ulald̄iṭano ram ḡənəḣu n̄əḣ̄əbaṭe igal ek̄əl na leḏa preḏ l̄ḏ̄əmeṭa nano. na ḡənəḣu gaṭaṅa alo orn t̄aḣ̄̄r̄əḣaieu leḏa ḣen,
- 3 na leḏa ildi l̄əb̄̄r̄r̄əḣaḏ̄ia ḣen ḣal ganun na al farisiyin l̄damama wuji igi leḏa l̄ēḏ̄əma liga gaṭaṅa majiga garto, l̄ḏ̄əmeṭi iligano,
- 4 na l̄ənəḣulu l̄deiṭi yesu t̄a, ya eḏa gab̄̄r̄r̄əḣaḏ̄ia ḣen, leḏa l̄endu wuji igi liga gaṭaṅa majiga garto,

- ⁵na eñen ñal ganun, musa gwalwařęęęde ęa ñamęndaiye liji ęia ñwandraņa, orn aganęņa agatęu?
- ⁶orn lęnęjulu lalwařo ęia ęa alęmindeiei ęa alerte ñen ñenęj lařęwadaęa almasękiau. orn yesu nęjwodęińęi alo nęjwęrdęi iduđa lomanla.
- ⁷orn lęnęjulu ęalmekeřędo męldin, nęjętwode nęjęleięi ęa, gęnęju gęnęj eńęj gero gębędia ñen ñenęj ñeicia kwai kwai, ñgięmar ańęmafe lwandrala ananęj.
- ⁸orn gęnęju nęjwodęińęi alo tęj nęjwęrdęi iduđa.
- ⁹orn ndę lano ñen ñęi ęalęmińo lnenęj lnenęj loęra ananęj na leđa pređ na ildi laęęu yesu gunto na wuji igi gęřęnu iligano.
- ¹⁰na yesu nęjętwode nęjęseidi eđa gero gęnęj illi wuji gunto nęjęmeięi ęa, wuji, leđa lunęa? eđa gero gęnęj gańakarme?
- ¹¹na wuji nęjęta, eđa gero gęnęj, ya elęj. yesu nęjęmeięi ęa, igęnęńi cum igaber igęakęme, mbu ñerte agębędia ñen ñeicia tęj kwai kwai.
- ¹²yesu nęjęlwařęięi leđa tęj nęjęta, igęnęńi igar arerre galo, eđa gaińęteęa gaber gid ańerlde ñęřęm kwai kwai, orn gid ańerte arerre gęđamęęia.
- ¹³ñen ñafęęia al farisiyin ñiyeięięi ęa, aganęņa agęmama đamęđęta đęlařęņa, đamęđęta đęlařęņa gerta đęđętam.
- ¹⁴yesu nęjęluřębęięi eñen ęa, ndę igęnęńi igęmama đamęđęta đęlęřęńi, đamęđęta đęlęřęńi đęđętam ñen ñanęta igalińęęo ęa igęęo ñęa na igabęta ñęa, orn ñagaijęba ęa igęęo ñęa na igabęta ñęa.
- ¹⁵ńęj ñagabirńdeicia lanęe ñenęj ñęjęno orn igaber igabirńdeicia eđa gęnęj.
- ¹⁶na ndę igęnęńi igabirńdeidia cum, đirńdeidia đęlęřęńi đęđętam ñen ñanęta igero igafę alęsonę, orn igęnęńi na đęta igi gwadęwaęięi ñagafęldęga ndęm.
- ¹⁷na ñen ñwęrdęnu igal ganun esalo cum, ęa đamęđęta đęleđa liřęjan đęđętam.
- ¹⁸igęnęńi igęmama đamęđęta đęlęřęńi, na đęta igi gwadęwaęięi gęnęju gęmama đamęđęta đęlęřęńi.
- ¹⁹na lęnęjulu ldęmeřęđe ęa, eęalo gwunęa? yesu nęjęluřębęięi eñen ęa, ñagaijębaińi na ñagaijęba papa gęlęřęńi cum. gębantę ñagalińęęęi ęa ñagalińęęo papa gęlęřęńi cum.
- ²⁰yesu gwaręwata ñen ñęi alo isi leđa lawakęřę gęrus, liga gabęrręņaicia leđa ñen igal ekęl, na eđa gero gęnęj gęndęma ñen ñanęta liga lęřęńęma lamęlu leęo.
- ²¹ñen ñafęęia yesu nęjęleięi ęa igęndaumińa, na ñagidi ñaińębapwaińe orn ñaiye eñen eńalo ñeicia. alo isi igawęęa ñagaber ñagaręwadaęa ñagęęau.
- ²²na al yawuđ ñiyeęa, gid ańęřęńęni bęřan ? ñen ñanęta gęnęju gaęa alo isi igawęęa ñagaber ñagaręwadaęa ñagęęau.

- 23 yesu nəjəleiti ta, ñaganəñan ñagəpələlo, na igənəñi igəpələlo, ñaganəñan ñagalo isi orn igənəñi igerta igalo isi.
- 24 ñen ñafətia igeitənde ta ñagidi ñaiye enen enalo ñeicia, ñen ñanta ndə ñagaber ñagabendia ñen ta igənəñi igar rəmwa ñagidi ñaiye enen enalo ñeicia.
- 25 lənəñulu ldəmeɾəde ldata, aganəña esegi? yesu nəjəleiti ta, igənəñi igarno igwalwaɾətənde ananoj.
- 26 igənəñi igerto ñen ñwaiña ta igwaɾwata na igakarme ñen eñan, orn gənəñu igi gwaɾwatiñi gənəñu gəɟetam na igwaɾwata alo ñen iganaɾəma.
- 27 lənəñulu lero laliñeta ta gənəñu gwalwaɾətəlo enen nəɟata.
- 28 na yesu nəjəleiti ta, ndə ñan ñagəru idia gələda elo ñagidi ñaliñete ta igənəñi igar rəmwa, na ta igaber igəbədia wagənəñ ñi bəran orn ñen ñarno inji ɟata gərrəñaicəñi, tɾwato elanɟe ildi.
- 29 na gənəñu gwaɾwatiñi ñagaldəgəraña, ɟata gero ganɟitəñi aləson, ñen ñanta igəbədia lanɟe ildi jaiea ləmidia ganəra nano.
- 30 ñen gənəñu gwaɾwata ñen inji leɟa lwaiña ldəndi ñen.
- 31 ñen ñafətia yesu gwalwaɾətu al yawuɟ isi yəndu ñen nəlɛɾəñu ta, ndə tənəraño enen nəlɛɾəñi, ɟetam ñarəte leɟa laiñəteta,
- 32 na ñagidi ñaliñete ɟetam na ɟetam ɟid adəndəbəri.
- 33 na yənəñulu niyəmuɾəbiti enen ta, nanda ñagaɾo ñere ñibrayim, na ñagero ñagaɾo ləbai leɟa gənəñ kwai kwai. ñen ñafo tau agwalwaɾo ñagidi ñabərni?
- 34 yesu nəjəluɾəbiti enen ta, ɟetam, ɟetam, igəndəlwaɾətia. ta, leɟa pɾeɟ ləbədia ñen ñeicia, lənəñulu laɾo ləbai ləñen ñeicia.
- 35 na ebai gero gəfia egeɾa bəɾəbəte orn idia gəfia egeɾa bəɾəbəte.
- 36 ñen ñafətia ndə idia gəndəbəri, ñagidi ñabərni ɟetam.
- 37 igaliñeto ta ñan ñagaɾo ñere ñibrayim, orn ñagwonata ñagidi ñaiñeɾiñe ñen ñanta ñagero ñanɟiti ñen nəlɛɾəñi aɟəndəwənti.
- 38 igənəñi igwaɾwata ñen igaseicia ndə ñagaɾaño ɟataga na ñan tiniɟu ñen etalo gərrəñaicənde.
- 39 yənəñulu niyəmuɾəbiti enen ta, papa, gənəñu fəñu ibrayim. yesu nəjəleiti ta, gəbanɾa ñaganəñan ñagaɾo ñere ñibrayim ta ñagəbədia nəmɛɾria ñibrayim,
- 40 orn ɟiñəɟi ñagwonata ta ñagidi ñaiñeɾiñe, ñinɟi igəndəɾwatitia ñen nəɟetam ñen igano irəmwa. ibrayim gero gəbədia tia.
- 41 ñan ñagəbədia ñen nətalo. orn tia yənəñulu niyəmeiti ta, nanda gerta ñere ñarto. nanda ñagerto papa gunto, gənəñu rəmwa.

- 42 ̎nen ̎afetia yesu n̄n̄leiti ta, ḡbanta r̄mwa raṯ etalo egalo ta ̄naīiyubwiti, ̄nen ̄nanta igeto r̄mwa nano na igeto eli. igero igeto b̄ran. orn r̄n̄n̄u radwat̄ini.
- 43 ̄nagaj̄ba ole ḡl̄r̄ni eḏa? ̄nen ̄nanta ̄nagaber ̄nagat̄wadaṯa ̄naganna ̄nen ̄n̄l̄r̄ni.
- 44 ̄naṯ ̄nagetalo ḡn̄n̄u setan na ̄nagwonata ̄naḡb̄dia ̄nen etalo gwonata. ḡn̄n̄u gaṯīndia ananoṯ, na gero ḡfia eḏetam, ̄nen ̄nanta gero gabertia ḏetam. nd̄ gwaṯwata ̄nat̄wen ḡn̄n̄u gwaṯwata b̄ran ̄nen ̄nanta ḡn̄n̄u gaṯwen na gaṯ eten ḡnat̄wen.
- 45 na ̄nagero ̄nagab̄dia ̄nen ̄n̄l̄r̄ni ̄nen ̄nanta igwaṯwata ḏetam.
- 46 esegi eṯaṯ gaṯwadaṯa ḡbaṯaica leḏa ̄nen ta ḏetam iḡb̄dia ̄nen ̄neicia? orn nd̄ igwaṯwata ḏetam ̄nagero ̄nab̄dia ̄nen ̄n̄l̄r̄ni eḏa?
- 47 ḡn̄n̄u igi ḡr̄mwa ḡnna ̄nen ̄n̄r̄mwa. ̄nen ̄nafetia ̄nagaber ̄naganna ̄nen ̄nanta gerta ̄naḡr̄mwa.
- 48 al yawuḏ niȳm̄r̄biti eṯen ta, ̄nagaber ̄nagwaṯwata ḏetam nd̄ ̄nagata agalo isam̄ri na agerto usila nano geicia?
- 49 yesu n̄n̄l̄r̄biti eṯen ta, igero igabertia usila nano geicia. igamia papa orn ̄naganeḏ̄ni.
- 50 igaber igwonata ta iganeini ̄nat̄rwa, eḏa gafo ḡn̄n̄u igi gwonata ta iganeini ̄nat̄rwa na ḡn̄n̄u gakam̄dia.
- 51 ḏetam, ḏetam, iḡnd̄l̄waṯetia ta, nd̄ eḏa ḡn̄n̄u gaṯm̄t̄wa ̄nen ̄n̄l̄r̄ni ḡn̄n̄u gaber giḏ aṯaiye kwai kwai.
- 52 al yawuḏ niȳmeiti ta, ḏīnd̄i ̄nagaliṯeto ta agan̄na agerto usila nano geicia. ibrayim gaiyo na al anbiya yaiyo cum na agwalwaṯetia ta eḏa gaṯm̄t̄wa ̄nen ̄n̄l̄r̄na gaber giḏ aṯaiye kwai kwai.
- 53 agan̄na agoṯra agamīn̄to ibrayim igi gaiyo? na cum al anbiya yaiyo. aḡb̄dia etam ḡl̄r̄na gaṯ esegi?
- 54 yesu n̄n̄l̄r̄biti eṯen ta, nd̄ iganeini ̄nat̄rwa b̄ran ̄nat̄rwa ̄n̄l̄r̄ni ̄nero waṯgano. f̄n̄u papa ḡl̄r̄ni igi gaīnaicia ̄nat̄rwa na f̄n̄u igi ̄nagabata ta ḡn̄n̄u gaṯ r̄mwa eralo.
- 55 na ̄naṯ ̄nagero ̄nagamaliṯeta, orn igaliṯet̄ma. nd̄ igabata ta igaīj̄bama iḡn̄ni igat̄wen nd̄ ̄naṯ, orn iḡn̄ni igaliṯet̄ma na igar̄m̄t̄wa ̄nen ̄n̄l̄r̄n̄u preḏ.
- 56 etalo egalo ibrayim gafo gaṯera nano ̄nen ̄nanta gaseicia liga aḏl̄r̄ni. ḡn̄n̄u gaseicu n̄n̄reṯe nano.
- 57 al yawuḏ niȳmeiti ta, agan̄na agero agabertia n̄t̄li er̄dia ḏen̄n̄, na agaseicu ibrayim?
- 58 yesu n̄n̄leiti ta, ḏetam, ḏetam, iḡnd̄l̄waṯetia ta, ̄nen ibrayim gam̄lu, igaf̄o.

⁵⁹ ɲen ɲafətia yɛnɛɲulu nɛyape ɲwandra ta aiyɛmalɛmɛndaiye, orn yesu nɛɲɛlɛbɛjɛini nɛɲɛmiɲɛ igal ekɛl.

yuanna 9

¹liga yesu gɛbɛrlda gaseieu maji gɛnɛɲ gɛlɛɲɛnu gaɲɛlisi.

²na talɛmis ilɛrɛɲu niyɛmɛrɛdɛ niyɛta, ya rabbi, maji igi gɛlɛɲɛnu gaɲɛlisi ɲen ɲanta ɲen ɲɛicia ɲɛsegi, ɲɛlɛrɛɲu walla ɲɛten na ɲɛlɛɲgen?

³yesu nɛɲɛlɛrɛbɛitɛ ɛɲen ta, gɛrta ɲen ɲanta gɛnɛɲu gidu ɲen ɲɛicia na gɛrta ɲen ɲanta ɛten na lɛɲgen lidu ɲen ɲɛicia, orn ta ɲɛmɛrɛria ɲɛrɛmwa aɲɛlɛɲɛnu iɲu.

⁴dɛtam igɛbɛdɛia ɲɛmɛrɛria ɲɛlɛrɛɲu igi gwaɔwaɔtɛɲi ɲen ɛdɛɲina yɛni mɛldin. ulɛɲgi gid aɲɛla igi ɛda gero gaɔwaɔɔta gɛbɛdɛiau ɲɛmɛrɛria.

⁵liga ildi igafɔ alo igɛnɛɲi igar arrerre galo.

⁶ndɛ gwalwaɔo tia orn nɛɲɛtɛbɛtɛ iduɔa nɛɲidɛ ɲaica ɲwaiɲaɲa nɛɲɛrɛ ɲaica maji isi,

⁷nɛɲɛmɛitɛ ta, mbu ɲwasɛni ɛgɛta gɛsalwam, na ɲen ɲirɛɲ igi ɲaɔo ɛda gwɛdweinu. na gɛnɛɲu nɛgabɛla nɛɲwasɛni nɛɲɛla gaseidɛia.

⁸ɲen ɲafɛtia lɛda ildi laɔaɲɛma twaiɲ na ildi laseicɛma ɲen gɛnɛɲu gaɲɛlisi mɛldin lwaɔwata ta, gɛrta fɛmaji igi gɛjaica gafo gaɔaɲa gɛbɛdɛia ɲɛbɛiɛya?

⁹lɛda lɛmatɛn laɔa, fɛɲu. lɛmatɛn tɛɲ laɔa, ndo, orn garnɛɲu. orn gɛnɛɲu gaɔa, fiɲi igɛnɛɲi.

¹⁰ɲen ɲafɛtia lɛnɛɲulu ldɛmwalwaɔrɛti ta, ɲen ɲantaɔu agidɛnu agaseidɛia?

¹¹gɛnɛɲu nɛɲɛlɛrɛbɛitɛ ɛɲen ta, maji igi gɛbɛrnia yesu gidu ɲaica nɛɲɛɲɛrɛ isi nɛɲɛɲɛitɛ ta, mbu ɛgɛta gɛsalwam ɲwasɛm. ndɛ igabɛrɔ nɛywasɛni isi nɛlɛɲɛtɛ igaseidɛia.

¹²lɛnɛɲulu ldɛmɛitɛ ta, gɛnɛɲu gwuɲga? gɛnɛɲu gaɔa, ndari.

¹³lɛnɛɲulu lamamo maji gafo gaɲɛlisi ldɛmanaice al farisiyin.

¹⁴loman ildi lɛdɛmiɲɛniano ildi yesu gidɛiau ɲaica na gidɛma gaseidɛia.

¹⁵na loman lomɛn tɛɲ al farisiyin eum yɛrɛdɛma ta, ɲen ɲantaɔu agaliɲɛto agaseidɛia? gɛnɛɲu nɛɲɛlɛrɛbɛitɛ ɛɲen ta, gɛnɛɲu gɛrɛɲi ɲaica isi orn nɛywasɛni nɛrɛwaɔɔtɛ igaseidɛia.

¹⁶na yɛmatɛn igal farisiyin niyɛta, maji igi gero gɛto rɛmwa nano ɲen ɲanta gɛnɛɲu gaber garɛmotwa ɲen ɲɛloman lɛdɛmiɲɛniano. orn yɛmatɛn tɛɲ iɲulu yɛta, ɲen ɲantaɔu ɛda gɛbɛdɛia ɲen ɲɛicia gɛbɛdɛia eum aɲwara garno tia? rɛtia yɛnɛɲulu yafo rɛtɛrɛtɛo.

¹⁷yɛnɛɲulu niyɛrɛdɛ maji tɛɲ igi gafo gaɲɛlisi niyɛta, agaɔau ɲen ɲantaɲu igi gidɛiaɲa agaseidɛia? na gɛnɛɲu gaɔa, gɛnɛɲu gaɔo nabi.

¹⁸orn al yawud yero yabendia ɲen ta gɛnɛɲu gafo gaɲɛlisi na dɛɲɛdɛ gidɛnu gaseidɛia, na niyundɛdɛ ɛten na lɛɲgen lɛmaji igi gidɛnu gaseidɛia.

- 19 niyoleɾeɾe ta fiɾia igi egalo, igi ñagabaɾa ta gënönju gälönönju gañälisi? orn ñen ñanta gaseiɾia ðiñeɾi?
- 20 eten na löngen lɾöluröbiri enen ta, ñagaliñeto ðetam ta fönu iɾia egaiñ, na ta gënönju gälönönju gañälisi,
- 21 orn ñagaijeba ta fötau gaseiɾia ðiñeɾi, na ñagaijeba esegi giðema gaseiɾia. gënönju goɾra, eɾeðamar, gënönju gaɾewadara gwalwara ñen ñölörönju.
- 22 eten na löngen laɾa tia ñen ñanta liðña al yawuð, ñen ñanta al yawuð yarreiðu ñen ðage ta nde eða gënönj gäbäɾa ta yesu gaɾo al masiya, gënönju gið añätärinti ndëuwär imajma.
- 23 ñen ñafäɾia eten na löngen laɾa, gënönju goɾra, eɾeðamar.
- 24 ñen ñafäɾia loman lomän tön yënönjulu niyundäɾi maji igi gafo gañälisi niyömeiɾi ta, naico rämwa ñaɾwa. ñagaliñeto ta eða igi gëbäɾia ñen ñeicia.
- 25 gënönju nönjöluröbiri enen ta, igënöni, igaijeba nde gënönju gëbäɾia ñen ñeicia. igaliñeto wagänönj, ta ananönj igañälisi orn ðiñeɾi igaseiɾia.
- 26 yënönjulu taimwarwatitu tön ta, gënönju gitiana tau? fötau giðiana agaseiɾia?
- 27 gënönju nönjöluröbiri enen ta, igwalwarätönde ðage, na ñagero ñagänna, ñen ñanta ñagwonara ñagänna tön ? ñan ñagwonara cum ñagamateta ?
- 28 yënönjulu taimwaro niyara, agänönja agamateta, orn nanda ñagateta musa.
- 29 ñagaliñeto ta rämwa ralwarätu musa, orn ñagaijeba eða igi geto nga.
- 30 maji nönjöluröbiri enen ta, ðetam ñen inji ñaɾ aɾwara, ta ñagaijeba gënönju geto nga, orn gënönju giðeñi igaseiɾia.
- 31 orn ñagaliñeto ta rämwa raber ränna leða ildi lëbäɾia ñen ñeicia, orn nde eða giðeña rämwa na gëbäɾia ñen ñölörönju rämwa ramänna.
- 32 ñen tia ñero ñänönju kwai kwai ta eða gälönönju gañälisi gið añiðeni gaseiɾia.
- 33 nde eða igi gero geto rämwa nano, gënönju gaber gaɾewadara gëbäɾia wagänönj kwai kwai.
- 34 yënönjulu nönjömüröbiri enen ta, agänönja agälönönju ðetam enen ñeicia orn agänderröñaicia ñen? na yënönjulu niyömatäriɾi.
- 35 yesu gano ta yënönjulu yatäriɾi maji, nönjömäfiði nönjömehi ta, agändu ñen ñiðia gërämwa?
- 36 gënönju nönjömüröbiri enen ta, ya elönj, gënönju esegi ta yëndi ñen ñölörönju?
- 37 na yesu nönjömehi ta, agaseicäma, na gënönju igi lögwarwata ðiñeɾi fönu gënönju,
- 38 na gënönju nönjara, ya elönj igändu ñen. nönjöbuñi yesu.

³⁹yesu gaṭa, igeto alo isi ṭa ekarme leḁa, ṭa leḁa ildi laṅḁlisi alḁseiḁi, na ṭa leḁa laseiḁia alaijḁete laseiḁia.

⁴⁰na yḁnḁjulu igal farisiyin isi lḁṭaṅalda yano ḁen iṅi na yḁnḁjulu niyḁmeiṭi ṭa, nanda cum ḁagaṅḁlisi?

⁴¹yesu nḁḁleiṭi ṭa, gḁbanta ḁagaṅḁlisi ṭa ḁagero ḁḁbḁḁia ḁen ḁeicia, orn ḁiḁḁi ḁagḁbata ṭa, ḁagaseiḁia, na ḁen ḁafḁtia ḁen ḁeicia ḁandḁṭaṅau mḁḁin.

yuanna 10

¹ḁṭam, ḁṭam, igḁndḁlwaṭṭia ṭa, eḁa gero gḁbentia igḁuwḁr gḁwarra gḁyaṅala, orn nḁḁamuri alo yarto, gḁnḁḁu gaṭ oṭom.

²orn gḁnḁḁu igi gḁbḁrnṭia igḁuwḁr gḁnḁḁu gaṭ eḁa gḁsi yaṅala.

³eḁa igi gwanwana ḁuwḁr gamagagitia ḁuwḁr, na yaṅala yanna ole gḁlḁṭḁḁu. gḁnḁḁu gwurundḁḁia yaṅala ndrḁḁḁna na gḁnḁḁu galḁmḁndeitḁi nḁiḁua.

⁴na ndḁ gḁnḁḁu gamḁḁeicu yaṅala preḁ ndḁuwḁr, gḁnḁḁu gafḁṭḁlo nḁiḁua, na yaṅala taiyḁmaiḁeteto alo, ḁen ḁanta yaliḁeto ole gḁlḁṭḁḁu.

⁵orn yḁnḁjulu yaber yateta eḁa garto, orn yamalaldiḁḁtia ḁen ḁanta yayjḁba ole gḁleḁa ṭṭo.

⁶yesu gwalwaṭṭu leḁa ḁen iṅi ḁawujḁnu orn lḁaijḁete ḁen iṅi gḁnḁḁu gwalwaṭṭḁlo.

⁷orn yesu nḁḁḁlwaṭṭi tḁḁ ṭa, ḁṭam, ḁṭam, igḁndḁlwaṭṭia ṭa, igḁnḁḁi igat ḁuwḁr gḁwarra gḁyaṅala,

⁸leḁa preḁ ildi leṭo ananḁ lḁata fḁtia, lḁnḁḁulu laṭo ndom, orn yaṅala yero yanḁlo.

⁹igḁnḁḁi igat ḁuwḁr. ndḁ eḁa gḁnḁḁ gḁntu iḁi gid aṅḁbḁrni, na gḁnḁḁu gid aṅḁntḁi na gid aṅamiḁe aṅfidi ḁaiḁa ḁaṅḁra.

¹⁰oṭom yero yeṭo illi ṭa aṅidi ḁoṭoma, na ṭa aṅṭiḁḁe na ṭa aṅgerḁe. igḁnḁḁi igeto ṭa lḁnḁḁulu alerte ḁamḁtia, na ṭa alerte ḁamḁtia ḁṭiḁḁeinu ḁurri.

¹¹igat eḁa gaṅḁra gḁsi yaṅala ḁope. eḁa gaṅḁra gḁsi yaṅala ḁope gid aṅanaide ḁamḁtia ḁḁlḁṭḁḁu ḁen ḁanta yaṅala.

¹²orn eḁa gḁmamḁnu eḁmḁṭria igi gḁṭa eḁa gḁsi yaṅala, na fḁḁu igi gḁṭa yaṅala ilḁṭḁḁu, gḁnḁḁu ṭaṅḁeieu al kḁraiḁ ywḁtu yeṭo nḁḁṭade yaṅala alo nḁḁḁlḁḁḁe na al kḁraiḁ niyarrḁe yaṅala yḁmaṭan niyḁlḁḁḁia yaṅala alo isi yḁṭḁnu.

¹³eḁa gḁmamḁnu eḁmḁṭria galaldiḁa ḁen ḁanta gḁnḁḁu gḁmamḁnu eḁmḁṭria na gaber gubwa yaṅalaya.

¹⁴igḁnḁḁi igat eḁa gaṅḁra gḁsi yaṅala ḁope na igaliḁeto yaṅala ilḁṭḁḁi na yaṅala ilḁṭḁḁi yaliḁṭḁḁi.

- 15 ɲen ɲarno ɗata galinɛtɛni, igalinɛto ɗata na iganaidɪa ɗamɛtia ɗɔlɛrɛni ɲen ɲanta yaɲala.
- 16 na igerto yaɲala imɛn tɛɲ gerta yɔwarra igi, na ɗɛtam elma cum na yɛnɛɲulu taino ole gɔlɛrɛni na warra aɲɛrɛte gunto na eɗa aɲɛrɛte gunto gɔsi yaɲala.
- 17 ɲen ɲafɛtia ɗata gubwaiɲiya ɲen ɲanta iganaidɪa ɗamɛtia ɗɔlɛrɛni ta eme tɛɲ.
- 18 eɗa gero gɛnɛɲ gaiɲɛmata orn iganaidɪa bɛran. igerto ɲɔlɛɲe ta igidi enaide na igerto ɲɔlɛɲe ta yɔrɛbaice. igamo ɲen inɲi ipapa gɔlɛrɛni.
- 19 orn al yawud yafafɛɗato ɲenna rɛtɛrɛteo tɛɲ ɲen ɲanta ɲen inɲi yesu gwalwɔro.
- 20 na leɗa lwaiɲa inɲulu lɗata, gɛnɛɲu gerto usila nano geicia na gaɾ ɛri. lɛgɛmanatar eɗa?
- 21 na lɛmatan lɗata, ɲen inɲi gerta ɲɛɗa gerto usila nano geieia. usila geicia gaɾɔwadaɗa gɛbɛɗia eɗa gaɲɔlisi aɲɛseidi?
- 22 iliga ildi ɗesa ɗafo alo yursalim ɗɛɗanaidɪa ɗɛmaijɛn na obɛɗaiya gaɾo.
- 23 na yesu gɛninia igal ekɔl iltu lɛsuliman ildi labijɛɗonu lɛɗeraiɲjala.
- 24 na al yawud nimadiɲi niyɛmeiɲi ta, ɲoman mɛnau agwalwɔrɛɲi agɛndɔsi aɲɛno esaiɲ ? ndɛ aganɛɲa agaɾ al masiya ɗɛtam lɔwɔrɛɲende tɛmwar.
- 25 yesu nɛɲɔlɔrɛbiɲi ɛɲen ta, igwalwɔrɛɲende na ɲagero ɲagɛbendia ɲen. ɲɛmɛrria inɲi igɛbɛɗia igirɛɲ gɛpapa gamama ɗamɛɗata ɗɔlɛrɛni,
- 26 orn ɲagero ɲagɛbendia ɲen inɲi ɲen ɲanta gerta ɲagɛyaɲala ilɛrɛni, ɲen ɲarno igwalwɔrɛɲende.
- 27 yaɲala ilɛrɛni yanna ole gɔlɛrɛni na igalinɛtɛlo na yɛnɛɲulu yaiɲɛtɛta,
- 28 na igalnanaiea ɗamɛtia bɛrɛbɛte na yaber wiɗ aiyɛmɛndɛɗeni kwai kwai, na eɗa gero gid aɲaiɲɔlabate eɗaɲ.
- 29 papa, igi ganaicɛɲalo, gɛnɛɲu gwondɛto gamiɲato leɗa pred, na eɗa gero gɛnɛɲ gaɾɔwadaɗa galɔbata papa eɗaɲ.
- 30 papa na ɲi ɲagaɾo ɲagunto.
- 31 ɲen ɲafɛtia al yawud niyɛrrape ɲwandra ta aiyɛmalɛ-mɛndaiye.
- 32 na yesu nɛɲɔlɔrɛbiɲi ɛɲen ta, igɛrrɛɲaicɛnde lanɲe lwaiɲa lame idata gɔlɛrɛni, fɔwanɲe gaɲga gɛnɛɲ igidu ɲagwonata ɲagaiɲɛmɛndaiya ɲwandraɲa?
- 33 al yawud nɛyɛmɔrɛbiɲi ɛɲen ta, ɲagaber ɲaɲɛmɛndaiye ɲwandraɲa ɲen ɲanta wagaɲɛra, orn ɲen ɲanta agwɔrɔwata ole gɛrɛmwa geieia, na ɲen ɲanta aganɛɲa igi agaɾo maji agɛbɛɗia etam gɔlarɛɲa gaɾ rɛmwa.
- 34 yesu nɛɲɔlɔrɛbiɲi ɛɲen ta, ɲen ɲero ɲɔwɛrɛɗonu igal ganun isalo tia ta, igata ɲaɲ ɲagaɾ imwa?

³⁵ndə leḏa ləbernia imwa, ildi ɲen ɲərəmwa ɲeɬəlau, na ɲen ɲaḏam gərəmwa ɲaber ɲaɬəwadaɬa ɲagirnia,

³⁶ɲagaiɲeiɬi ɲiɲgi ḏaɬa gərɬəɲi eɲen, na gwaḏwaɬəɲi alo ɬa, agwaɬwata ole gərəmwa geicia, ɲen ɲaɬa igata ɬa igənəɲi igat idia gərəmwa?

³⁷ndə igaber igəbəḏia ɲəmɛɬria ɲəpapa ɲerte ɲabendia ɲen ɲələɬəɲi,

³⁸orn ndə igəbəḏia ɲəmɛɬria ɲəḏaɬa, ndə ɲagaber ɲagəbendia ɲen ɲələɬəɲi, ɛndr ɲen ɲəɲəmɛɬria, ɬa ɲaseici na ɲəndi ɲen ɬa ḏaɬa gafəɲau na igafə idata.

³⁹ɲen ɲafəɬia yənəɲulu yafə yonaɬa yəmɛḏia təɲ orn gənəɲu nəɲəlomiɲe.

⁴⁰na liga təɲ yesu nəɲuɬəḏi idəbarld ḏurdun nəɲarəmaɬe alo isi yuanna gafo gaunanaicia leḏa mamudɬiya ananoɲ, na gənəɲu nəɲaɬaɲe tu.

⁴¹na liji lwaiɲa ldəmeɬa nano ldəlwaɬe ɬa, yuanna gero gəbəḏia aɲwara orn ɲen pred gənəɲu gaɬa eɲen ɲəmaji igi ɲafo ḏetam.

⁴²na ɲen ɲafəɬia lwaiɲa iɲulu alo isi ləndu ɲen ɲəyesu.

yuanna 11

¹na maji gafo gənəɲ gwuma gəbernia liasər galo ibetani, na irnuɲ igi gəmiriam na gəmaḏḏa, orəba gəlɛɬəɲu.

²fəmiriam igi gaicwaḏo eləɲ yesu rəmanəɲa ɲelaɲa ɲəmwaḏa gaiɲəla, nəɲərreḏe rəmanəɲa iriya ilɛɬəɲu enenda, igi orəba gəlɛɬəɲu liasər gwuma.

³ɲen ɲafəɬia lorəba ladweɬtu yesu ɲen ɬia, ya eləɲ, no, maji igi agabwamaiya gwuma.

⁴ndə yesu gano ɲen iɲi nəɲaɬa, ḏəmwa idi daber ḏəma ɲəɬaiɲ, orn ḏafo ɲen ɲaɬa ɲaɬrwa ɲərəmwa ɬa idia gərəmwa gid aɲəneini ɲaɬrwa.

⁵yesu gubwa maḏḏaga na orəbaga gəlɛɬəɲu gaɬəbwa na liasərəga cum.

⁶ndə gano ɬa liasər gwuma gaɬaɲo ɲoman ɲiɬijan təɲ alo isei gəfau.

⁷orn nəɲəlwaɬəɬi ɬaləmis ɬa, aloɬəbətə alo iyudɬiya.

⁸ɬaləmis niyəmeɬi ɬa, ya rabbi, liga lafo ɬwaiɲ al yawud yonaɬa yaɲaməndaiya ɲwandraɲa ḏəge, na agidi ɲawoɬəbətə?

⁹yesu nəɲəlurəbiɬi eɲen ɬa, gertə ɛḏəɲin red nəmiɲe eɬijan ɛḏəɲin igi? ndə ɛḏa gənəɲ gaberlda ɛḏəɲin, gaber gagagidialo ɲen ɲaɬa gaseieia arrerre galo isi,

¹⁰orn ndə ɛḏa gənəɲ gabərlda uləɲgi gid aɲgagidialo ɲen ɲaɬa arrerre gero iɲu.

¹¹gənəɲu gwalwaɬo ɲen iɲi, nəɲələiɬi cum ɬa, oraiɲ igəndr liasər gandro dəge, orn igabəla ematuḏi eɲurid.

¹²ɲen ɲafəɬia ɬaləmis ilɛɬəɲu niyəmeɬi ɬa, ya eləɲ, ndə gənəɲu gandro gənəɲu gid aɲəpiɬi.

- 13 yesu gwalwaɔ eɛen nɛnɛɔɔiɛn nɛlɛɔɔnɛ, orn yɛnɛnɔulu yɛbɔtɔ tɔ gɛnɛnɔ gwalwaɔ eɛen nɛnɛɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 14 nɛn nɔfɔtɔiɔ yesu nɛnɛlwaɔɔɔtɔ tɛmwar tɔ, liasɛr gaiyo,
- 15 na iganɔɔɔ nano nɛn nɔntɔ nɔn tɔ igafɔ igero tu, nɛn nɔntɔ nɔɛndi nɛn nɛlɛɔɔnɛ. almatɔ nano.
- 16 nɛn nɔfɔtɔiɔ tɔma, igi gaɔɔ dɛnɔr, gwalwaɔɔtɔ tɔlɛmis isi lafɔlda tɔ, aɔɔ cum tɔ alaiyɔ lɔɔɔ yesu nɛla.
- 17 orn nɛn yesu gɛtɔ nɛnɛnɛ nɛnɛfɔɔdi nɛn tɔ liasɛr gwurnu gandro eɔɔl dɔba nɔman marldwan.
- 18 na alo ibetɔni yafo alo yursalim tɔwaiɛn garno mil iɔɔɔɔ,
- 19 na leɔa lwaiɛna igal yawuɔ lafo leɔo maɔɔa na miriamanda nano, tɔ aldɛbɛɔɔiano eɛen nɔɔɔba.
- 20 nɛn nɔfɔtɔiɔ ndɔ maɔɔa gano tɔ yesu gwɛtu nɛnɛɔɔ aldɛgɔɔɔɔɔɔɔɔ eɔaɔ, orn miriam gɔtɛnu egeɔa.
- 21 na maɔɔa nɛnɛitɔi yesu tɔ, ya elɛn gɛbantɔ agafɔ ɛli tɔ oraiɛn gero gɛbaiya.
- 22 orn dɔnɔɔdi igalinɛtɔ tɔ wɔnɛ ageɔɔɔdo irɛmwa, rɛmwa riɔ araɔnanaice.
- 23 yesu nɛnɛmeitɔi tɔ, oralo gidɔ anɔtɔwɔɔe tɔnɔ.
- 24 maɔɔa nɛnɛmeitɔi tɔ, igalinɛtɔ tɔ gɛnɛnɔ gidɔ anɔtɔwɔɔe idɔtɔɔa iloman lɛndurɔtu alo.
- 25 yesu nɛnɛmeitɔi tɔ, igɛnɛnɛnɛ igafɔ dɔtɔɔa na dɔmatɔiɔ. eɔa gɛnɛnɛ gɛndu nɛn nɛlɛɔɔnɛ nde gaiyo gidɔ anɔamɔɔe,
- 26 na eɔa gɛnɛnɛ gamɔtɔiɔ na gɛndu nɛn nɛlɛɔɔnɛ gaber gidɔ anɔaiye kwai kwai bɛɔɔbɔte. agɛndu nɛn inɔi?
- 27 maɔɔa nɛnɛmeitɔi tɔ, a, ya elɛn, igafɔ igɛndu nɛn tɔ aganɛnɔ agafɔ al masiya, idia gɛrɛmwa igi gɛtɔ alo.
- 28 ndɔ gwalwaɔ nɛn inɔi nɛgabɔtɔ nɛnɛndɔɔdi orɔba gɛlɛɔɔnɛ miriam, tɔmwaɔɔwatɔtu nɔɔɔoma, eɔa gabɛrrɛnɔaidia nɛn gwɛtu tu gaɔnɛndɔɔa.
- 29 na nɛn miriam gɛnna tɔi nɛnɛtɔwɔɔe taltal nɛnɛmaɔɔe nano.
- 30 yesu gamɛlu gɛrɛmɔɔo irnuɔ orn gamɛlu gafɔ alo isi maɔɔa lopɔɔaidiau.
- 31 nɛn nɔfɔtɔiɔ al yawuɔ isi lafɔlda egeɔa nɛmabɛɔɔiano ndɔ yaseica miriam gatɔɔo ram nɛnɛmiɛnɛ, yɛnɛnɔulu tɔiyɛmaiɔtɛtɔ alo, nɛyɔtɔ, gɛnɛnɔ gabɔtɔ ndel dɔba tɔ anɔarɔte tu.
- 32 ndɔ miriam gɛtɔ alo isi yesu gafau nɛnɛmaseici, nɛnɛmwoɔɔnɛitɔi erɛmanɛnɛ nɛnɔtɔ tɔ, ya elɛn, gɛbantɔ agafɔ ɛli tɔ oraiɛn gero gɛbaiya.
- 33 ndɔ yesu gaseicɔma gabara na al yawuɔ isi letɔlda labara cum, gabɛrɛjɛnelo igusil, na tɔnɛgɔɔianɛno,

- 34 nənəta, ñagèrəma nga? yənəḡulu niyəmuṭəbiti eḡen ta, eləḡ ḡanwanəde.
- 35 orn yesu taḡaro.
- 36 ḡen ḡafətia al yawud yaṭa, nwanədeṛca gubwamaiya.
- 37 orn yəmatan iḡulu yaṭa, eṛa igi giḡu leṛa laḡəlisi ta laseidia, ḡənəḡu gero gafo gaṭəwaṛata ḡaḡḡitia liasəṛ aḡerte ḡəbaiya?
- 38 orn yesu ḡaməlu ḡabəṛəḡənelo egetam ḡələṛəḡu nənəta ndel ḡoba idi ḡafo idəṛi na lwandra lafo laṭaḡo nēiḡua.
- 39 yesu nənəta, ḡeicr lwandra. orn maḡḡa, orəba ḡəmaji gaiyo nənəmeiti ta, ya eləḡ ḡiḡəḡi ḡamwaḡənu, ḡen ḡanta gaiyo ḡoman ḡaṭo marldwan.
- 40 yesu nənəmeiti ta, igero igəḡwalwaṭətia ta ndə aḡəbendia ḡen ḡəseici ḡaṭṛwa ḡəṛəmwə?
- 41 ḡen ḡafətia lənəḡulu ləḡeicu lwandra alo isi eṛa gaiyo ḡəṛəḡənu. yesu nənəḡaḡaide nənəta, papa, igəḡṛtiaḡa nano ḡen ḡanta aḡanaṭəḡi.
- 42 a, igaliḡeto ta aḡaiḡənanata jaica jaica, orn igəfo igəta tia ḡen ḡanta leṛa ildi lwaiḡa, laṭurwa twaiḡ ta lənəḡulu aləndi ḡen ta aḡwaḡwaṭiḡi.
- 43 na ḡen ḡwalwaṭo tia, nənəḡwaṭe olega ḡoṭra ta, liasəṛ miḡo.
- 44 na ḡənəḡu igi gaiyo nənəmiḡe, ḡakasənu ndrenna nəḡel raḡ na rəmanəḡa, na isiano iləṛəḡu ḡakasənu erenaga cum. yesu nənəleiti ta, miḡeicəmarldo ḡəḡəbəri.
- 45 ḡen ḡafətia leṛa lwaiḡa igal yawud ildi leṭo miriam nano na ildi laseieu ḡen iḡi yesu giḡu ldəndi ḡen ḡələṛəḡu,
- 46 orn ləmatan iḡulu labəta al farisiyin nano ldələḡwaṭəti ḡen iḡi yesu giḡu.
- 47 ḡen ḡafətia nələḡ nəkana na al farisiyin larraido nələḡ ini nararraidia, ldata, ləḡəbəḡiar tau? ḡen ḡanta maji igi ḡəbəḡia aḡwara ywaiḡa.
- 48 ndə ləḡamaḡḡiṭiar ḡəbəḡia tia, leṛa preḡ lid aləndi ḡen ḡələṛəḡu na ar rumaniyin lid alməndade alo isəndr na ḡələḡe iḡəndr.
- 49 orn eṛa ḡənəḡ iḡulu ḡəbernia giyafa, igi gaṭ eləḡ ḡoṭra ḡəkana itəli ḡakəl nənəleiti ta, ḡaḡaiḡəba ḡen,
- 50 na ḡaḡaiḡəba ta ḡen ḡaḡəra inəndr ta eṛa ḡunto aḡaiye ḡen ḡanta leṛa na ḡerta leṛa preḡ laməndəḡəni.
- 51 ḡənəḡu gero ḡwalwaṭo ḡen iḡi bəṭan, orn ḡen ḡanta ḡənəḡu gaṭ eləḡ ḡoṭra ḡəkana itəli ḡakəl, ḡənəḡu ḡwalwaṭo ḡen ḡəṛəmwə ta yesu giḡ aḡaiyətəti al yawud,
- 52 na ḡerta ḡen ḡanta al yawud ikəṛəḡ orn cum ta ḡere ḡəṛəmwə iḡi ḡaḡaḡənu ḡidi ḡəṛeidiḡənu ldəṛo.
- 53 ḡen ḡafətia iloman ildei lənəḡulu lakəṭu eḡen ta alṭiḡe yesu.

⁵⁴ ɲen ɲafətia yesu gero gəbərlda tən alo al yawud yenwanatəmau orn nənəmifne nəgabətə alo isi yafə edəñwa, irnuɲ gəbernia afrim na gənəɲu laɾaɲa tu ɬaləmisya iləɾəɲu.

⁵⁵ na dəsə dal yawud dəbernia al fissa dafə ɬwaiñ na leɖa lwaiña ledəñwa ldabətə alo yursalim ɬa alɬuɾeini ɲen dəsə dāməlu.

⁵⁶ ɲen ɲafətia lənəɲulu lagagwonda yesu na ɬalɬwataidə ɲen lənəɲulu laɬurwa igal ekəl ldətə, ɲen ɲantəu? agatə gənəɲu gaber gid əɲela ndəsə kwai kwai?

⁵⁷ orn nələn nəkana na al farisiyin lanaidə ɲen ɬa ndə edə gənəɲu galiɲetə alo yesu gafau aɲidi ɲen iɲi ɲələnini, ɬa lənəɲulu aləmēndi.

yuanna 12

¹ ɲen dəsə dafə ɬwaiñ dəbernia al fissa, ñoman ñətənu dənəɲ ldamiñe lunto yesu nəgabətə alo ibetani alo isi liasər gafau, igi gənəɲu gatudəma eɲəɾaiñ.

² orn lənəɲulu lidu dəsətə ɲen ɲantaɲu na madɖa gəlitiə ɲəmɛɾria, orn liasər laso yesu ɲəla.

³ orn miriam nənəme ɲela ɲertə rotəl iɲi ɲəmwaɖa gaiñəla, ɲertə ilia ywaiña kaiñ nənəwəde yesu rəmanəɲ nənəɾreɖe iriya enenda na dəmwaɖa ndəfete egeɾa pred dənəla.

⁴ orn yausa iskariyuti, maji igi gaɾo ɬaləmis iyesu igi gid aɲəmanaidə gatə ɬa,

⁵ ɲen ɲantəu ɲela iɲi ɲero ɲəbəlidənia al gərus yarno jənei ereɖia girijin na al gərus yənanəinu leɖa ildi laɾo ləbai?

⁶ orn gənəɲu gwalwaɾo ɬia gertə ɲen ɲanta gubwa leɖala laɾo ləbai, orn ɲen ɲanta gənəɲu gaɾ oɾom, na gənəɲu garrəpa ərrua gal gərus gəɬaləmis na gauwasasa.

⁷ orn yesu nənətə, ɲgitəma, gənəɲu gəɾəñi ɲela ɲen ɲanta loman ləɖura dəlɛɾəñi.

⁸ ñagafo leɖala ildi laɾo ləbai ñagaɾaɲalda jaica jaica, orn igənəñi ləgerr ləgafiar jaica jaica.

⁹ leɖa lwaiña igal yawud lano ɲen ɬa yesu gwətu alo ibetani, ldela gertə ɬa aləseici yesu gunto orn ɬa aləseici liasər igi gənəɲu gatudəma eɲəɾaiñ.

¹⁰ orn nələn nəkana laɬwataidə eɲen ɬa alɬiñe liasər cum,

¹¹ ɲen ɲanta eɲen ɲəlɛɾəɲu leɖa lwaiña igal yawud lafo laltəda ldəndi ɲen ɲəyesu.

¹² na iloman leɬeɬe leɖa lwaiña ildi leɬo ndəsə ndə lano ɬa yesu gwətu geɬo alo yursalim,

¹³ ldəme iɾətia ldəmiñe ɬa alopədaidə yesu ɲəla, na lafo laɬwata pələlo, ldətə, usanna, gənəɲu gabuɲəntu igi geɬo igirəɲ geləɲ rəmwa. fəɲu eləɲ galo israyil.

¹⁴ yesu nənəfidi ɲəɾiɲgia ɲətə nənəbortə, ɲen ɲarno ɲəwərdənu,

- 15 ɲerte agidəñalo ya ɲere ɲəsaiyun, nwanədo, eləɲ gələɲəna gid aɲela gaborto ɲəɲɲingia ɲəta.
- 16 ɲen liga ildi tələmis ilɛɲəɲu yaijəba ɲen ɲi, orn ɲen dəge yesu ganeinu ɲaɲɲwa lənəɲulu ldəldəɲədeini eɲen ɲi ɲəwərdənu ɲu, na ta leda talmiɲu ɲen ɲi.
- 17 leda ildi lafəlda ɲen yesu gundədu liasər edel, gətudəma eɲəɲaiñ lafo laɲwataidia eɲen ɲi kaiñ.
- 18 na ɲen ɲafətia leda lwaiña ldamiñe ta alopədəidəlda, ɲen ɲanta lənəɲulu lano ta gənəɲu gid aɲwara isi.
- 19 ɲen ɲafətia al farisiyin tairwataido eɲen niyata, ñagaseieia ta ñagaber ñagaɲəwadaɲa ñagəbədia wagənəɲ. liji pred lalo talmayəteto alo.
- 20 na leda lafo ləmaɲan igal yunaniyin ɲulu ildi leto ndəsa ta aləbuɲti rəmwa,
- 21 ldabəta filibus nano, igi geto alo ibetsaida alo ijalil, ldəmekeɲəde ldata, ya eləɲ, ñagwonata ñagaseicia yesu.
- 22 filibus nəgabəla nəɲwalwaɲəti andərawus, orn filibus na andərawus ldəte ndəm ldəlwaɲəti yesu.
- 23 yesu nəɲəluɲəbiti eɲen ta liga leto dəge ildi idia gələda guneini ɲaɲɲwa.
- 24 dətam, dətam, igandəlwaɲətia ta, ndə lwana laber labəɲiɲialo iduda na lero ləbaiya, lid alfete aləsoɲ. orn ndə laiyo lid alələɲe lidia lwaiña.
- 25 eɲa igi garəmotwa dāmətia dəlɛɲəɲu gənəɲu gid aɲwotwe, orn eɲa igi ganedo dāmətia dəlɛɲəɲu alo isi, gənəɲu gid aɲaməte bəɲəbəte.
- 26 ndə eɲa gənəɲ gwonata gaiɲiɲtia ɲəmɛɲria, ɲgɲtəma aɲaiɲətete na alo isi igafau, eɲa gaiɲiɲtia ɲəmɛɲria gid aɲfetau cum. na ndə eɲa gənəɲ gaiɲiɲtia ɲəmɛɲria papa gid aɲəmanaiee dāme.
- 27 diñədi usila gəlɛɲəni gagərɲia kaiñ. igwalwaɲa tau? papa, əbəriñi iliga ildi? orn igeto iliga ildi ɲen ɲanta ɲen ɲi.
- 28 papa naico irəɲ gələɲəna ɲaɲɲwa. orn ole nəɲela elo nəɲata iganaico ɲaɲɲwa dəge, na igidi enaice ɲaɲɲwa təɲ.
- 29 ndə leda lwaiña ildi lamaturwa nano lano, ldata rəmwa rəbuɲəniəno, orn leda lomən təɲ ldata məlaiyəka yamwaɲwatiti.
- 30 yesu nəɲəluɲəbiti eɲen ta, ole igi geto gerta ɲen ɲanta ñi orn ɲen ɲanta ñaɲ.
- 31 alo isi yakəməni diñədi, diñədi eləɲ galo isi gauwujəni ndəuwər,
- 32 na igənəni ndə igabucinu elo, igid ibəlidini leda pred ñi nano.
- 33 gənəɲu gwalwaɲo tia ta aɲələɲaice ɲen gid aɲəwaiye tau.

- 34 leđa ildi lderraiđe ldemuṛəbiṭi eṇen ƚa, ñagano eṇen ṇal ganun ƚa, al masiya gafo bəṛəbəte, na fəṭau agata ƚa idia gəleđa đəṭam gabucini elo? esegi idia igi gəleđa?
- 35 yesu nəṇəleiti ƚa, arerre ñagidi ñafətəlda iliga lobəlano təṇ. erldr ndə ñagerṭo arerre ƚa ṇərəm aṇerte ṇəndəjopa. eđa gabərlda iṇərəm gaijəba ƚa gabəṭa ṇga.
- 36 ṇen ñagerṭo arerre aṇəntṛ ṇen ṇarerre ƚa ñaṛete lidia larrerre. ndə yesu gwalwaṛo ƚia nəṇəlomiñe nəṇələbijeini.
- 37 gənəṇu gafo giđu aṇwara ywaiña ṇulu nəiñua orn lero labendia ṇen ṇələṛəṇu,
- 38 ƚa ṇen ṇənabi isaiya aṇəṛiñəṛəini iṇi gwalwaṛo ƚa, ya eləṇ esegi gəndu ṇen eṇaiñ? na esegi gaṇeinu đaṇ đondəṭo kaiñ đeləṇ rəmwa?
- 39 ṇen ṇafətia lənəṇulu laber laṛəwaṛata labendia ṇen, ṇen ṇanta isaiya gwalwaṛo təṇ ƚa,
- 40 rəmwa ridəlo isi irəmiṭu ndrəlidi nare enen nabṛwaṇəno ƚa alerte laṛəwaṛata laseidia isiya na alerte laliṇəṭo enare enen na alerte lareṛialo iñi ƚa eleidi.
- 41 isaiya gwalwaṛo ƚia ndə gaseicu ṇaṛṛwa ṇələṛəṇu, nəṇəlwaṛe eṇen ṇələṛəṇu.
- 42 orn đəṭam leđa lwaiña enələṇ ldəndi ṇen ṇələṛəṇu orn lero laṛwata ƚia ṇen ṇanta lidəño al farisiyin, ƚa alerte lətərintia imajma.
- 43 ṇen ṇanta lonata ƚa leđa alđənanaike ṇaṛṛwa ṇen ṇamiñato rəmwa rəlnanaicia ṇaṛṛwa.
- 44 yesu gwalwaṛo pələlo nəṇata ƚa, eđa gəndu ṇen ṇələṛəṇi gerta fəṭa gəndu ṇen ṇələṛəṇi təldaṇ orn cum gəndu ṇen ṇələṛəṇu igi gwaṛwaṭiñi,
- 45 na eđa gaiñondata gamwondata cum igi gwaṛwaṭiñi.
- 46 iṇəṭo alo iṇaṛ arerre ƚa eđa igi gəndu ṇen ṇələṛəṇi aṇerte gafafia iṇərəm.
- 47 ndə eđa gəṇna ṇen ṇələṛəṇi na gaber gəbendia gerta fiñi igamakəme, ṇen ṇanta igero iṇəṭo ƚa yakəme orn ƚa yəbəri alo.
- 48 eđa ganəṛəṇi na gaber gəbendia ṇen ṇələṛəṇi, gənəṇu gerto waṇge igi gamakəme. fəṇen igwaṛwato, ṇid aṇamakəme iloman ildi lundurṭu alo,
- 49 ṇen ṇanta igero igwaṛwata bəṛan, orn data igi gwaṛwaṭiñi gənəṇu gwalwaṛəṭiñi ṇen ƚa yaṭa na eṛwate.
- 50 igaliṇəṭo ƚa ṇen ṇələṛəṇu ṇaṛo đamətia đəbəṛəbəte. ṇen ṇafətia ṇen igwaṛwatau, igwaṛwata ṇen ṇarno data gwalwaṛəṭiñi.

yuanna 13

1 ṇen đəsa đaməlu idi đəbernia al fissa, yesu galiṇəṭo ƚa liga ləṛəntəma leṭo ildi gənəṇu gaumiña alo na ildi gawabəṭa data nano. gənəṇu gafo gubwa leṛala əlləṛəṇu lalo na điñədi gid aṇərrəṇaiđe đubwa đələṛəṇu ƚa đəṛiñəṛəinu.

- ²na setan yafu yëru ñen egare gəyausa iskariyuti, idia gəsiman, ta aḡəmanaiḡe. ñen lənəḡulu lasa uləḡgi,
- ³ñen ñanta yesu galinḡeto ta ḡata gafo gëru lanḡe pred eraḡ rəlëḡəḡu, na ta geḡo rəmwa nano na goḡəbaḡa rəmwa nano,
- ⁴gənəḡu nəḡətwoḡe ndəsa nəḡəmiñeyəni erena nano nəḡəme erena gəḡətwoḡe inia ḡawa nano nəḡakaseini egweya.
- ⁵orn gənəḡu nəḡəraice ḡawa iləmbolua taḡwaso taləmis rəmanəña na nəḡəltwoḡe erenaga igi gakaseinu egweya.
- ⁶orn tia nəḡərəmate siman butrus nano. butrus nəḡəmeiti ta, ya eləḡ, agaḡa agwasa rəmanəña rəlëḡəm?
- ⁷yesu nəḡəmuḡəbiḡi eḡen ta, aḡero agalinḡeto ñen inḡi igəbəḡdia, wate orn aḡidi ḡalinḡete.
- ⁸butrus nəḡəmeiti ta, agaber agwasa rəmanəña rəlëḡəñi kwai kwai. yesu nəḡəmuḡəbiḡi eḡen ta, ndə igaber iganḡwasa, agaber agaḡəwadaḡa ləḡəbakarnəḡi ñen kwai kwai.
- ⁹siman butrus nəḡəmeiti ta, ya eləḡ gerta rəmanəña rəlëḡəñi ikərəḡ, orn eum aso ran na nda.
- ¹⁰orn yesu nəḡəmeiti ta, eḡa gwasənu aḡəno, ñen ḡero ḡetam inḡu ta gwasəni təḡ illi rəmanəña, orn gənəḡu gatəḡe pred. na ñan ḡagatəḡe, orn gerta ñan pred.
- ¹¹yesu galinḡeto esegi giḡ aḡəmanaiḡe, na ñen ḡafəḡia gənəḡu gaḡa, gerta ñan pred ḡagatəḡe.
- ¹²ndə gənəḡu gwasəlo rəmanəña ḡəge nəḡəme erena nəḡëḡəni nano nəḡoḡəbaḡe ndəsa nəḡəleiti ta, ḡagalinḡeto igitənde tau?
- ¹³ḡagaiñənəcia eḡa gəbërrəḡaidia ñen, na eləḡ, na ḡagafo ḡetam ndə ḡagaiñənəcia tia, ñen ñanta igarə tia.
- ¹⁴ntia ndə igənəñi igarə eləḡ egalo na eḡa egalo gəbërrəḡaidia ñen, igwasənde rəmanəña, ñen ḡafo ḡetam ta ḡwasəde rəmanəña eralo.
- ¹⁵igənəñi iganḡaicənde ñen ta ñan eum ḡidi ñen inḡi igitənde.
- ¹⁶ḡetam, ḡetam, igəndəlwaḡətia ta, ebai gero goḡra neḡa gertəma, na eḡa gwəḡweinu gero goḡra neḡa igi gwəḡwaḡəma.
- ¹⁷ndə ḡagalinḡeto ñen inḡi ḡanḡəḡe nano ndə ḡagəbəḡdia.
- ¹⁸igaber igəndəlwaḡətia ñan pred. igalinḡeto esandəldi igwoḡəlo, orn igalinḡeto ta ḡetam ñen ḡəwərdənu egadāḡ gərəmwa ḡid aḡḡiñəḡeini ta, eḡa igi gəsa aicəba gəlëḡəñi, gənəḡu giḡu ñen gagiaini.
- ¹⁹na ḡiñəḡi nēiñua igiḡ endəlwaḡəḡi lanḡe ñen lanḡe ildi laməlu lafo ta ndə lafo ḡəge ḡəndi ñen ta igənəñi igarə rəmwa.

- 20 ɔɔɔɔɔ, ɔɔɔɔɔ, igɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ igi igidɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ, na ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ igi ɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 21 yesu ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ igi ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ, ɔɔɔɔɔ, ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 22 ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔ yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ.
- 23 na ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ igi yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ yesu ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ.
- 24 ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔɔɔ yesu ɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ.
- 25 na ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ, ya ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ?
- 26 yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔɔ igi ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ. ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ, ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 27 na ɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ. ɔɔɔ yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ.
- 28 na ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 29 ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔ yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔ, ɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ, ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ.
- 30 na ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ, na ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ.
- 31 ɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ, yesu ɔɔɔɔɔ, ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ na ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ.
- 32 ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ, na ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ.
- 33 ya ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ. ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ, ɔɔ ɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔɔ.
- 34 ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔ. ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 35 ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 36 ɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ya ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔ? yesu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔ, ɔɔ ɔɔ ɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ.
- 37 ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ, ya ɔɔɔɔ, ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ? ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔ.

³⁸yesu nəḡəmuṛəbīti eḡen ta, agamedəño agəbentia eḡəraiñ ḡen ḡanta ñi? deṭam deṭam, iḡaḡwalwaṛəṭia ta, agidi ḡaiñəbəlaice ñoman ñiṛijin ḡen d̄waṭa d̄aməlu d̄abara.

yuanna 14

¹ñerte ñagaḡḡitia nare enalo ta d̄u d̄andəsano. ñaganəñanḡ ěndr ḡen ḡərəmwa na ěndr ḡen ḡələṛəñi cum.

²eḡeṛa ḡəpapa alo ywətu ywaiña, ḡəbanta ḡeṛta fəṭia ta iḡwalwaṛəṭənde. iḡabəla ḡen ḡanta indəṭuṛədeiti alo.

³ndə iḡabəla indəṭuṛədeiti alo igidi yoṛəbəde təḡ na endəme ta alo isi iḡəfau ñaufete cum.

⁴na ñanḡ ñagaliḡeṭo d̄ad̄ idi d̄abəṭa alo isi iḡawəṭa.

⁵toma nəḡəmeiti ta, ya eləḡ ñagaiḡəba agabəṭa ḡga, na fəṭau ñagaṛəwadaṭa ñagaliḡeṭo d̄ad̄?

⁶yesu nəḡəmalwaṛəṭi ta, iḡənəñi iḡaṛo d̄ad̄ na deṭam na d̄aməṭia. eṭa ḡero ḡənəḡ ḡaṛəwadaṭa ḡeṭo papa nano illi ñiḡa.

⁷ḡəbanta ñagaliḡeṭəñi ta ñagaliḡeṭo papa cum, na d̄iñədi nəiñua ñagaliḡeṭəma na ñagaseicəma.

⁸orn filibus nəḡəmeiti ta, ya eləḡ aḡaicənde d̄aṭa nṭia ñabete.

⁹yesu nəḡəmeiti ta ləḡafr liga lwalano orn aganəḡa ya filibus, agaiḡəbaiñi? eṭa ḡaseicəñi ḡənəḡu ḡaseicu d̄aṭa. fəṭau agata, aḡaicənde d̄aṭa?

¹⁰agero agəbendia ḡen ta iḡafo id̄aṭa na d̄aṭa ḡafo iñi. ḡen iḡi iḡəndəṛwatiti iḡaber iḡwaṛwata bəṛan, orn d̄aṭa igi ḡafo iñi ḡənəḡu ḡəbəṭia laḡge ildi.

¹¹ěndr ḡen ḡələṛəñi ta iḡafo id̄aṭa na d̄aṭa ḡafo iñi, orn ndə ñagero ñagəbendia ḡen iḡi ěndr ḡen ḡələṛəñi ḡen ḡanta laḡge ildi igaliṭia.

¹²deṭam, deṭam, iḡəndəlwaṛəṭia ta, eṭa ḡəndu ḡen ḡələṛəñi ḡənəḡu ḡaṛəwadaṭa ḡəbəṭia laḡge ildi igəliṭia, a, ḡənəḡu ḡaṛəwadaṭa ḡəbəṭia laḡge loṛra lamiñato laḡge ildi igəliṭia, ḡen ḡanta iḡabəṭa d̄aṭa nano.

¹³na wagəḡənəḡ ñagaiñeṛəṭia iḡirəḡ ḡələṛəñi igid̄ ind̄iti ta d̄aṭa aḡəneini ḡaṛṛwa igiṭia.

¹⁴ndə ñagabeṛəṭia wagəḡənəḡ iḡirəḡ ḡələṛəñi igid̄ ind̄iti.

¹⁵ndə ñagubwaiñiya rəmotr ḡen ḡələṛəñi.

¹⁶na igidi yeṛəde papa, na ḡənəḡu ḡid̄ aḡəndənaice eṭa igi ḡaṛo d̄aməṭaṭa təḡ ta ñaṛaḡəld bəṛəbete.

¹⁷fusila ḡədeṭam igi leṭa lalo laber laṛəwadaṭa ta ləma, ḡen ḡanta laber lond̄aṭa na laiḡəba orn ñanḡ ñagaliḡeṭo ḡen ḡanta ñaṛaḡəlda na ḡid̄ aḡəndauleṭe.

¹⁸iḡaber igid̄ indəḡḡitia ñagəṛe ñere ñəṭəṭəmallo, orn igid̄ indəṭa nano.

¹⁹iliga lobəlano leđa lalo laber liđ alaiñeseiei təŋ, orn ñaganəñan ñagidi ñaiñeseiei na ñagidi ñaməte məldin ɲen ɲanta igamətia məldin.

²⁰iloman lakəl ñagidi ñaliŋete ta igafə ipapa na ñagafə iñi na igafə eñan.

²¹eđa gerto ɲen ɲələrəñi, na taŋərldau, gənəŋu gubwaiñiya, na gənəŋu igi gubwaiñiya gubwənia papa nano na igubwəmaiya na igamaŋaiee etam gələrəñi.

²²yausa gerta iskariyuti, nəŋəmeiti ta, ya eləŋ fətau agidi ɲidi agələŋini inanda na gerta eleda lalo?

²³yesu nəŋəmuɾəbiɾi eŋen ta, ndə eđa gənəŋ gubwaiñiya, gənəŋu giđ aŋərəmoɾe ɲen ɲələrəñi na papa giđ aŋəmaiɾubwiɾi na nanda ñagidi ñamaɾe nano na ñagidi ñidi eɾa egaiñ iŋu.

²⁴eđa gero gaiñiyubwa gənəŋu gaber garəmoɾwa ɲen ɲələrəñi. na ɲen iŋi ñagəna gerta ɲen ɲələrəñi orn ɲen ɲəɟata igi gwadwaɾiñi.

²⁵igwalwaɾəɾənde ɲen iŋi liga ləgafr məldin.

²⁶orn gənəŋu igi gaməɟata, usila gatəre, igi ɟata giđ aŋəmwadwaɾe irəŋga gələrəñi, gənəŋu giđ aŋəndərrəŋaiee ɲen pređ na giđ aŋəndidi ñagələldəŋədeinia eŋen pređ igwalwaɾəɾənde.

²⁷igəndəŋgitiə deŋtaralo, igəndənaiee deŋtaralo delərəñi. igaber igəndənaiea ɲen ɲarno alo yəndənaiea. ñerte ñagaŋgitiə nare enalo ta du dandəsano na ta niđeñalo.

²⁸ñagano ɲen igwalwaɾəɾənde ta igamiña orn igidi indəta nano. gəbanta ñagubwaiñiya ta ñidi ñaŋereɾe nano ɲen ɲanta igwalwaɾo ta igabəta ɟata nano, ɲen ɲanta papa goɾraiñen.

²⁹na diñədi igwalwaɾəɾənde ɲen iŋi liga ɲaməlu ɲafə ta ndə ɲafə dege ñəndi ɲen ɲələrəñi.

³⁰igənəñi ləgaber ləgwaɾwatar twanaŋ təŋ, ɲen ɲanta eləŋ galo giđ aŋela, orn gənəŋu gero gabertia ɲen iñi.

³¹orn gənəŋu giđ aŋela ta leđa lalo alləŋete ta igubwa ɟataga na igəbədia ɲen iŋi ɟata gwalwaɾəɾiñi ta yiđi. twođr almiñr.

yuanna 15

¹igənəñi igar uɾi gədeɾtam, na papa gar eđa garəmoɾwa.

²gənəŋu garreda reɾia pređ iñi irri raber raləŋa liđia, na gənəŋu gagələta reɾia pređ irri raləŋa liđia ta araləŋe liđia lwaiña.

³diñədi ñan ñagagəlemu dege ndə reɾia ɲen ɲanta ɲen igwalwaɾəɾənde.

⁴fafiñərau na igəndaufafia. ɲen ɲarno deɾtia đaber đarəwadaɾta đaləŋa bəɾan illi ndə đafə iguɾi nɾia cum ñagaber ñagaɾəwadaɾta illi ndə ñagafəñau.

- ⁵igēnēni igar uri, ñan ñagar retia. eða gafēnau na igafēmau gēnēnu gid aṅelēne lidia lwaiña nen nanta ñagaber ñagarəwadata ñagēbēdia wagēnē kwai kwai bəran ndə igero.
- ⁶ndə eða gero gaiñaufia gēnēnu gawujəni nəṅwondəte ndə detia idi darreidəni did adəwujəni isia adəte.
- ⁷nd ñagaiñaufafia na nen ḡlētəni ḡandaufafia ñagarəwadata ñetəde wagēnē ñagwonata na ñagidi ñaneini wanje.
- ⁸papa gēneinia ḡarwa ndə ñan ñagaləna lidia lwaiña, ntia cum ñarəte ledə laiñəteta.
- ⁹nen ḡarno data gubwaiñiya ntia cum igubwandiya. fafr idubwa dəlētəni.
- ¹⁰ndə ñagarəmotwa nen ḡlētəni ñagidi ñafete idubwa dəlētəni, nen ḡarno igarəmoto nen ḡepapa na igafə idubwa dəlētənu.
- ¹¹igwalwarətənde nen inji ta danəra nano dəlētəni adəndaufete na ta danəra nano edalo adətīñēdeini.
- ¹²fətia nen ḡlētəni eñan ta ñaiyubwiði nen ḡarno igubwandiya.
- ¹³eða gero gēnē gertə dūbwa dāmiñato eða igi ganaidia dāmətia dəlētənu nen nanta lorəba əllētənu.
- ¹⁴ñan ñagarə lorldaiñ ndə ñagēbēdia nen inji igəndəlwarətia.
- ¹⁵igaber igəndənəcia ləbai məldin, nen nanta ebai gaijəba eða gertəma gēbēdia wande. orn igəndənəcia lorldaiñ nen nanta igwalwarətənde nen pred igano ipapa.
- ¹⁶ñagero ñagaiñətī, orn igwotənde na igəndənde enen ta ñaləne lidia lwaiña na ta lidia eldalo alətəne, nen nanta data aṅəndənəice wagēnē ñagameətəde irəṅga gəlētəni.
- ¹⁷fənen inji igəndəlwarətia ta ñaiyubwiði.
- ¹⁸ndə ledə lalo lanedənde, ñagaliṅetə ta lanedəni ananə.
- ¹⁹gəbanta ñagalo ta alo yubwa lanḡela əllētənu. orn alo yanedənde nen nanta gertə ñagalo orn igwotənde alo.
- ²⁰ləldəṅədeinr enen inji igwalwarətənde ta, ebai gero goṛra neləṅ gəlētənu. ndə lənəṅulu lanaicəni nen ḡubwa, lid aləndənəice nen ḡubwa cum. ndə larəmoto nen ḡlētəni lid aṛəmotə nen eḡalo cum.
- ²¹lənəṅulu lid alənditi nen inji pred nen nanta irəṅ gəlētəni, nen nanta laiḡəbama igi gwadwatīni.
- ²²gəbanta igero igetə igwalwarətəlo ta lənəṅulu alaiḡəbetə nen ḡeicia, orn diñədi lero labertia dərəkədeidia nen nen nanta nen enen ḡeicia.
- ²³eða igi ganedəni gēnēnu ganedə papa cum.

²⁴gəbanta igero igəbədia lanje injulu ildi eđa gero gwomən gidu ta lənəjulu lero labertia nən heicia. orn diñədi lənəjulu lafo laseicu ldaiñəde na papa cum.

²⁵orn fətia ta nən nəwərdənu egađam gal ganun aŋəriñədeini ta, lənəjulu lanəđəni mətəmətəñ.

²⁶orn ndə eđa igi gaŋo đaməđata gid aŋela, igi igidi endəmwadweitia papa nano, usila gədetam igi gamiña idata gənəju gid aŋela đaməđatađa đələrəni.

²⁷na ñaŋ cum ñagidi ñame đaməđata đələrəni nən nanta ñaŋ ləgafr ananoŋ.

yuanna 16

¹igwalwaŋətənde nən inji ta ñagaber ñagidi ñəkərəneini.

²leđa liđ aləndətriti imajma. a, liga liđ alela ildi eđa gənəŋ gid aŋəndauŋiñe, gənəju gid aŋata ta gəbitia rəmwa nəmərria.

³na lənəjulu liđ aləndidi tia nən nanta lajəba đata na lajəbaiñi,

⁴orn igwalwaŋətənde nən inji ta ndə liga leto đəge ñaləldəŋədeini eŋen ta igwalwaŋətənde tia. igero igəndəlwaŋətia nən inji ananoŋ nən nanta ləgafr,

⁵orn diñədi igamoŋəbaťa nano igi gwađwaŋiñi, na eđa gero gənəŋ eñaŋ gaiñeŋədia ta, agabəta nŋa?

⁶orn nare enalo nundəjeinu đwanano nən nanta igwalwaŋətənde nən inji.

⁷orn igəndəlwaŋətia đetam, ñagidi ñerte đarəjaica ndə igamiño, nən nanta ndə igero igəndaumiña, eđa igi gaŋo đaməđata gaber gid aŋəndəta nano orn ndə igamiño igidi endəmwadweiti.

⁸na ndə gid aŋela gənəju gid aŋidi leđa lalo alləŋete nən heicia, na nən nudərwato na đakəme.

⁹nən heicia, nən nanta leđa lero ləbendia nən nələrəni,

¹⁰na nən nudərwato nən nanta igidi yabəte papa nano, na ñaŋ ñagaber ñagidi ñaiñənwane təŋ,

¹¹na đakəme nən nanta eləŋ galo gakəmənu.

¹²igertə nən nŋwaiña məldin igwonata igəndəlwaŋətia orn diñədi ñagaber ñagaŋəwadaťa ñagaŋiñata nən inji,

¹³orn ndə usila gədetam geto gid aŋəndərrəŋaici nən pred nədetam. nən nanta gaber gwaŋwata bəŋan orn taŋwaŋwato nən gənəju gəna, na gənəju gid aŋəndərrəŋaici nən nəlanje laməlu leto.

¹⁴na gənəju taiñəmamətu nərwa, nən nanta gamama lanje əllərəni na gid aŋəndələwəŋətia,

- 15na lanġe pređ ild đata ġertalo, lėnənu lu əllėrtəni. nən nafaťia igwalwařətənde ta ġənənu ġid aňəme lanġe əllėrtəni aňəndəlolwařətı.
- 16orn iliga lobəlano n̄agaber n̄agıđı n̄aiñəseici, orn liga loməŋ təŋ lobəlano n̄agıđı n̄aiñəseici.
- 17nən nafaťia ləmaťan italəmis ilėrtənu taiyəřwataido niyaťa, nən nantau ġwalwařətənde ta, orn iliga lobəlano n̄agaber n̄agıđı n̄aiñəseici, orn liga lomən təŋ lobəlano n̄agıđı n̄aiñəseici? na, nən nanta igandaumiña yeře đata nano?
- 18nən nafaťia yənənu lu niyaťa ta, nən nantau inġi ġwařwata, liga lobəlano? ləġaijəbar ġwařwata tau.
- 19na yesu ġaliŋeto ta yonata yameřəde, nəŋəleiti ta, n̄agwařwataidia eŋen inġi n̄əłərtəni, orn iliga lobəlano n̄agaber n̄agıđı n̄aiñəseici, orn liga lomən təŋ lobəlano n̄agıđı n̄aiñəseici?
- 20đetam, đetam, igəndəlwařətia ta, n̄an n̄agıđı n̄iruwi n̄wal isi na n̄are, orn leđa lalo liđ alaňəreťe nano. n̄agıđı n̄wane orn đwana eđalo đid adəmėrni đanəra nano.
- 21ndə wuji ġařəbwa ġwonata ġaləŋa ġerto auřina nən nanta liga əllėrtənu ləřin̄ədeinu, orn ndə n̄ere n̄ələŋənu đəġe, ġaijəbeinu auřina, nən nanta đanəra nano đələrtənu ta eđa ġaməñito alo.
- 22ntia cum đin̄ədi n̄aġerto đwana, orn igid indəseici təŋ na nare enalo niđ ananəreťe nano na eđa ġero ġənəŋ ġařəwađata ġandəmaťa đanəra nano eđalo.
- 23na iloman lakəl n̄agaber n̄agıđı n̄aiñəřəde. đetam, đetam igəndəlwařətia ta, wagənəŋ n̄aġeřədo đata igirəŋ ġələrtəni, ġənənu ġid aňəndənaice.
- 24đin̄ədi məldm n̄aġero n̄aġəbeřədia wagənəŋ igirəŋ ġələrtəni. ekeřədr na n̄agıđı n̄aneini ta đanəra nano eđalo adundəjeini.
- 25igwalwařətənde elanġe ildi nənŋa n̄əwujənu, orn liga liđ alela ildi igaber igid elwařau tia təŋ, orn igid endəlwařətı nən nəđata təmwar.
- 26iliga ildi n̄agıđı n̄eřəde igirəŋ ġələrtəni na igaber igəbaťa ta igidı yeřəde đata nən nanta n̄an,
- 27nən nanta đata ġənənu ġubwandiya nən nanta n̄agubwaiñiya na n̄aġəndu nən ta igeto irəmwa.
- 28igeto idata niyeto alo. đin̄ədi iganġaťia alo na yəřəbaťe đata nano.
- 29orn taləmis ilėrtənu niyəmeiti ta đin̄ədi aġwařwata təmwar, na ġerta nən n̄əwujənu kwai kwai.
- 30đin̄ədi nanda n̄aġaliŋeto ta aġaliŋeto nən pređ na ta ġerta nən đetam ta eđa ġənəŋ ġaňeřəde. nən nafaťia n̄aġəndu nən ta aġeto irəmwa.
- 31yesu nəŋəluřəbiti eŋen ta, đin̄ədi đetam n̄aġəndu nən ?

³²nər. liga liđ alela, deṭam leṭo dege, ildi ñagidi ñaulaldəđoni alo eneṭa enalo, na ñagidi ñaiñonedete aləsoṅ. orn igero igafia ñi gunto, ɲen ɲanta daṭa ñagafəldəga.

³³igwalwaṭəṭənde elanḡe ildi ta ñeṭaralo iñi. alo ñagananeinia ɲen ɲubwa. ondəṭr eṅen. igənəñi igadəmo alo.

yuanna 17

¹yesu gwalwaṭo ɲen iñi nəṅədeṅaide elo nəṅata, papa, liga leṭo dege. naico idia gəlaṭəṅa ɲaṭrwa ta cum idia gəlaṭəṅa aṅanaice ɲaṭrwa,

²ɲen ɲarno aganaicəma ɲələṅe ɲələda pređ, ta gənəṅu aṅəlnaice deṃəṭia deṃəṭəṃəte ildi aganaicəmalə.

³na fiđi daṭo deṃəṭia deṃəṭəṃəte ta lənəṅulu aləṅaliṅete ɲaṅgi agaṭ rəṃwa runto rədeṭam, na yesu al masiya igi agwaṭwaṭəma.

⁴iganaiceaṅa ɲaṭrwa alo. igabəṭəndəṭo ɲəṃəṭria iñi aganaicəñi ta yidi,

⁵na deñədi papa naicəñi ɲaṭrwa ɲa nəiñua ɲaṭrwa iñi ləgeṭo ndəṃ ɲen alo yaməlu yəbədeñi.

⁶igidu irəṅ gəlaṭəṅa gələṅinu eleđa ildi aganaicəñəlo alo. lənəṅulu lafo əllaṭəṅa na aganaicəñəlo na lənəṅulu larəṃotə ɲen ɲəlaṭəṅa.

⁷deñədi lənəṅulu lafo laliṅəṭo ta lanḡe pređ agənaicəñi, lənəṅulu əllaṭəṅa.

⁸ɲen ɲanta ɲen aganaicəñi iganaicəlo na lənəṅulu ldaṅəṅti ldaliṅete ta deṭam igəṭəṅa nano, ldəndi ɲen ta agwaṭwaṭiñi.

⁹igaṅekeṭədi ɲen ɲanta ɲulu. igaber iganekeṭədi ɲen ɲanta alo, orn ɲen ɲanta ɲulu ildi aganaicəñəlo ɲen ɲanta lənəṅulu əllaṭəṅa.

¹⁰na lanḡe pređ əlləṭəñi lənəṅulu əllaṭəṅa na lanḡe pređ əllaṭəṅa lənəṅulu əlləṭəñi. na igafə iganeinu ɲaṭrwa iṅulu.

¹¹na igero igafə alo təṅ orn lənəṅulu lafo alo məldin na iganeṭa nano. papa agatəṭe, rəṃotəlo igirəṅ gəlaṭəṅa ildi aganaicəñəlo, ta lənəṅulu alṭeṭe lunto ɲen ɲarno lələṅ.

¹²ɲen ñagafəlda alo igarəṃotəlo igirəṅ gəlaṭəṅa. igarəṃotəlo ildi aganaicəñəlo na deṭa gero gənəṅ iṅulu gaməndədeṭnu illi idia gədeṃəndədeṭnia ta ɲen ɲəwəṭdeṭnu egaṭam gəṭəṃwa aṅəṭiñədeini.

¹³na deñədi iganeṭa nano na igwaṭwata ɲen iñi liga igafə alo məldin, ta lənəṅulu aləṭe deṅəra nano deṭəṭəñi deṭiñədeinu iṅulu.

¹⁴iganaicəlo ɲen ɲəlaṭəṅa, na leđa lalo lanədeṭəlo ɲen ɲanta lənəṅulu gəṭa lalo, ɲen ɲarno gəṭa igalo.

¹⁵igaber iganeṭədi ta ɲələṃe alo orn ta ɲaṭrəṃotə egeṭa geicia.

¹⁶lənəṅulu gəṭa lalo ɲen ɲarno gəṭa igalo.

- ¹⁷ĕrĕlo nennā nĕlārĕnā nĕđĕtam. nĕn nĕlārĕnā nāro đĕtam.
- ¹⁸nĕn narno agwadwatīni alo, ntīa cum igwadwatĕlo alo.
- ¹⁹na igĕrĕnu bĕran nĕn nanta nulu ta lĕnĕnulu alĕrĕni đĕtamđā.
- ²⁰igabekeĕđia gerta nĕn nanta nulu ertod orn nĕn nanta leđa pred ildi liđ alĕndi nĕn nĕlĕrĕni nennā eĕen,
- ²¹ta alĕte lunto nĕn narno papa agafĕnau na igafĕnau, ta lĕnĕnulu alĕndaufete ta leđa lalo alĕndi nĕn ta agwadwatīni.
- ²²iganaicĕlo nārwa inĕi aganaicĕni, ta alĕte lunto nĕn narno lĕlĕn,
- ²³ta elofete, na naiĕaufete, ta alidĕni lĕrĕnĕdeinu alĕte lunto đĕtam, na ta leđa lalo allĕte ta agwadwatīni, na agubwaliya nĕn narno agubwaiĕiya.
- ²⁴papa, igwonata ta alo igafau leđa ildi aganaicĕnĕlo nĕfĕtĕlda đurri, ta alĕseici nārwa nĕlĕrĕni inĕi aganaicĕni nĕn nanta agubwaiĕiya nĕn alo yamĕlu yĕbĕđani.
- ²⁵papa, nangi agerto nĕn nuderwato, leđa lalo laiĕbaĕa orn igaliĕetĕnā na leđa ildi laliĕeto ta agwadwatīni.
- ²⁶igidu irĕn ĕlārĕnā ĕlĕnĕnu inulu, orn igidi yidi ĕlĕnĕni ta đubwa idi agubwaiĕiya adĕfete inulu na ta igĕnĕni elofete.

yuanna 18

- ¹ndĕ yesu ĕwalwāro nĕn inĕi ldamiĕe talemisya ilĕrĕnu alo đĕbarlđā nĕiĕnua đĕbernia ĕadĕrun. jĕnena yafo alo isei na yesu na talemis ilĕrĕnu ldawĕnti.
- ²na yausa cum, igi ganaido yesu, galiĕeto alo isei nĕn nanta yesu laurraidia talemisya ilĕrĕnu nĕman nĕwaiĕa.
- ³nĕn nāfĕtia yausa ĕarreidu askari na al kufir yĕmatan enĕlĕn nĕkana na igal farisiyin na lĕnĕnulu ldĕre tu nambaĕa na yoperreya na nĕrldaiĕa, na leđa lĕmatan inulu likiricu isia cum.
- ⁴orn yesu nĕnĕlĕnĕnnano lanĕe pred ildi liđ alĕmĕta nano nĕnĕre nĕiĕnua nĕnĕlĕrĕđe, nĕapwaiĕa esegi?
- ⁵lĕnĕnulu ldĕmĕrĕbiti eĕen ta, yesu galo inasirat. ĕĕnĕnu nĕnĕlĕiti ta, fiĕinĕi. na yausa igi ganaidĕma ĕafo ĕadĕru inulu.
- ⁶ndĕ yesu ĕeitĕlo ta, fiĕinĕi lĕnĕnulu ldĕkoĕbāte erttu ldirtiti iduđā.
- ⁷nĕn nāfĕtia yesu nĕnĕlĕrĕđe tĕn nĕnata, nĕapwaiĕa esegi? lĕnĕnulu lđata ta, yesu galo inasirat.
- ⁸na yesu nĕnĕlĕrĕbiti eĕen ta, igwalwāĕtĕnde ta, fiĕinĕi. ndĕ nĕgaiĕerwaiĕa đĕtam nĕitr leđa ildi ăllĕrĕni alĕmiĕe aĕe.

- ⁹gënəŋu gwalwaɾo ʔia ʔa ɲen iɲi gwalwaɾo aɲəɾiñədeini ʔa, igero igwoʔia eða gənəŋ iɲulu ildi aganaicəñəlo.
- ¹⁰orn siman buʔrus gerʔo ɖoperre, nəɲuɾədi, nəɲəʔdeʔe ebai geləŋ goʔra gəkana ɛnəñia alo, na ebai gəbernia malkus.
- ¹¹ɲen ɲafəʔia yesu nəɲeiʔi buʔrus ʔa, oʔəbaieo ɖoperre ɖəlaʔəŋa igərrua. igaber igid iʔi al finjan isi ɖaʔa ganaicəñi?
- ¹²orn askari na eləŋ gaskari na al kufr yal yawuɖ ɪdendi yesu ɪdəmakase,
- ¹³ʔalmabərɪdeɖo ɪdəmanaiee annan ananoŋ. annan gaʔ unin gəgiyafa igi gaʔo eləŋ goʔra gəkana iʔəli gakəl.
- ¹⁴fəgiyafa igi gwalwaɾəʔu al yawuɖ ʔa, ɲen ɲaɲəra ʔa eða gənəŋ aɲaiye ɲen ɲaɲa leða preɖ.
- ¹⁵orn siman buʔrus na ʔaləmis yənəŋ ʔaltəto yesuga alo. na ʔaləmis yakəl yeləŋinu egeləŋ goʔra gəkana na gënəŋu ɪdenti yesuga eʔalo geləŋ goʔra gəkana.
- ¹⁶orn buʔrus gaɖəru igəuwər indəuwər. ɲen ɲafəʔia ʔaləmis yomən isi yeləŋinu egeləŋ goʔra gəkana nemiñe nemwalwaɾəʔi igi gwanwana əuwər nəɲənəci buʔrus.
- ¹⁷orn wuji gwanwana əuwər geiʔu buʔrus ʔa, aganəŋa cum agaʔo ʔaləmis imaji igi? gënəŋu nəɲaʔa ʔa ndo, igero igəʔo ʔaləmis iləʔəŋu.
- ¹⁸ɲen ɲaɲa alo yaməle ləbai na al kufr lortaico isia eʔo ɲorwa ɪdane ɪdubwiʔano na buʔrus ɪdanəlda nəɲubwiʔano.
- ¹⁹orn eləŋ goʔra gəkana gekeɾəɖo yesu ɲen ɲəʔaləmis iləʔəŋu na ɖərrəɲaidia ɲen ɖələʔəŋu.
- ²⁰yesu nəɲəmuɾəbiʔi eɲen ʔa, igwaɾwaʔiʔu alo ʔa leða preɖ laʔəwaɖaʔa ləna. igərrəɲaicu leða ɲen imajma na igal ekəl jaica jaica, alo isi al yawuɖ yaurarraidia, na igero igwaɾwata ɲen ɲaməɾa kwai kwai.
- ²¹agaiñeɾəɖia eða? eʔəɖəlo ildi lano ɲen igwalwaɾəʔəlo. abe, lənəɲulu laliɲəto ɲen igwaɾwato.
- ²²ndə gwaɾwata ʔia eða gənəŋ igal kufr igi gafo gaʔurwa ʔwaiñ nəɲəbuɾi yesu endrel ereɖaga nəɲaʔa ʔa, aguɾəbiʔia eləŋ goʔra gəkana eɲen ʔia?
- ²³yesu nəɲəmuɾəbiʔi eɲen ʔa, ndə igwalwaɾo ɲen ɲeicia lwaʔo ɲen iɲi ɲeicia, orn ndə igwalwaɾo ɲen ɲaɲəra agabuɾiñi eða?
- ²⁴orn annan nəɲəɖwaʔe yesu gakasənu giyafa nano, igi gaʔ eləŋ goʔra gəkana.
- ²⁵na siman buʔrus gafo gaʔurwa gəbana isia nəɲubwiʔano. ɲen ɲafəʔia leða ɪdəmeɾəde ʔa, aganəŋa cum, agaʔo ʔaləmis iləʔəŋu? gënəŋu gabəlaico nəɲaʔa, igero igəʔo ʔaləmis.
- ²⁶eða gənəŋ eləbai leləŋ goʔra gəkana igi gaʔ orəba geða igi buʔrus gəʔeɖəʔəma ɛnəñia alo nəɲaʔa, igero iganəseicia ñagafəlda alo ijənena?

- ²⁷orn butrus nəḡabəlaice təḡ na đwaṡa ndare taltal.
- ²⁸orn lənəḡulu ldamiḡe yesu alo igiyafa ldəmaiyeṡe egeṡa geləḡ goṡra igi leṡa lawakəmaicini. liga ildi luləldiṡano ram, na lənəḡulu ldertṡe ləbentia egeṡa geləḡ goṡra ṡa laber altaḡṡe orn ṡa aləṡəwadaṡe aləse idəsa idi đəbernia al fissa.
- ²⁹ḡen ḡafəṡia bilaṡus nəḡəmiḡaṡəlo nano nəḡaṡa, đəskidia đafə ṡau ḡen ḡagamama maji igi?
- ³⁰lənəḡulu ldəmuṡəbiti eḡen ṡa, ḡəbanta ḡənəḡu gero ḡəbəṡia ḡen ḡeicia ṡa ḡagero ḡagaḡamənaicia.
- ³¹bilaṡus nəḡəleiti ṡa, məmar ḡaganəḡaḡ, ḡamindeici eḡen ḡal ganun esalo. ḡen ḡafəṡia al yawuṡ niyəmeiti ṡa, ḡagero ḡagabertia ḡen ṡa ḡaṡiḡe eṡa ḡənəḡ.
- ³²ḡtia ḡen ḡəyesu iḡi ḡənəḡu ḡwalwaṡo ṡa ḡəbaiya ṡau ḡaṡəwadaṡia ḡəṡiḡəṡeini.
- ³³ḡen ḡafəṡia bilaṡus nəḡənti eṡa goṡra ḡəlṡṡəḡu təḡ nəḡundəṡi yesu nəḡəmeṡəṡe ṡa, agaṡ eləḡ gal yawuṡ ?
- ³⁴yesu nəḡəmuṡəbiti eḡen ta, agwalwaṡo ṡia bəṡan walla leṡa lomən təḡ lalwaṡəṡəḡa ḡen iḡi ḡəlṡṡəḡi?
- ³⁵bilaṡus nəḡəmuṡəbiti eḡen ṡa, igənəḡi igəṡ al yawuṡ? leṡa əllaṡəḡa na nələḡ nəkana lanaicəḡəḡa. agidi ṡau?
- ³⁶yesu nəḡəmuṡəbiti eḡen ṡa, ḡələḡe ḡəlṡṡəḡi gertə ḡalo isi. ḡəbanta ḡələḡe ḡəlṡṡəḡi ḡafə ḡalo isi ṡa leṡa laiḡitia ḡəmṡṡria aləbwaiəṡe ṡa igero igənemu al yawuṡ. orn điḡəṡi ḡələḡe ḡəlṡṡəḡi ḡero ḡafia alo əli.
- ³⁷ḡen ḡafəṡia bilaṡus nəḡəmeiti ṡa, ḡtia aganəḡa agaṡ eləḡ? yesu nəḡəmuṡəbiti eḡen ṡa, đəṡam, igəṡo ṡia. igələḡəḡu ḡen ḡanta ḡen iḡi, na igəṡo alo ḡen ḡanta ḡen iḡi, ṡa enaice đaməṡaṡa đəṡəṡam. leṡa preṡ ildi laṡ rappa rəṡəṡam ləḡna ole ḡəlṡṡəḡi.
- ³⁸bilaṡus nəḡəmeṡəṡe ṡa, đəṡam đaṡo ṡau ? ndə ḡaṡa ṡia nəḡamiḡaṡe al yawuṡ nano nəḡəleiti ṡa, igero igafidia ḡen ḡeicia iḡu kwai kwai,
- ³⁹orn ḡagerṡo ḡen ḡənəḡ ṡa igəndəbəriṡia eṡa ḡənəḡ iliga ləṡəsa đəbernia al fissa. ḡtia ḡagaiḡonaṡa ṡa igəndəbəriṡia eləḡ gal yawuṡ?
- ⁴⁰orn lənəḡulu preṡ ṡaṡrajaico ole pələlo təḡ lṡaṡa, ndo, gertə ḡu ḡənəḡu, əbəru barabas. barabas ḡənəḡu ḡaṡ oṡom.

yuanna 19

- ¹orn bilaṡus nəḡeme yesu nəḡəlwaṡəṡi askari ṡa aiyəməṡpwi ltuala.
- ²na askari nemeṡeidi ri newaṡe niyəməṡi nenda myəməṡi erena nano ḡore đore đəmənə,
- ³ṡaiyəmaninu nano niyaṡa, bəṡau ya eləḡ gal yawuṡ. niyəməṡpwi ndreṡəna endrel.

- ⁴orn bilatus nəḡəmiñe təḡ nəḡəlwaɾətɪ al yawud ʔa, nər, igəndoɾəbeɪtɪ yesu ʔa ñaliḡete ʔa igero igafidɪa ḡen ḡeieia iḡu kwai kwai.
- ⁵ntɪa yesu nəḡəmiñe na ḡənəḡu ḡerto ri rəweijənu nenda na erena nano ḡore đore đəmənu məldin, na bilatus nəḡələlwaɾətɪ ʔa, nwanr maji.
- ⁶ndə nələḡ nəkana na al kufr laseicəma ʔalɾwato pələlo ʔa, ɾiñəma iduɾɪ, ɾiñəma iduɾɪ. bilatus nəḡəleɪtɪ ʔa, mamar ñaganəñəḡ ñəmaɾiñe iduɾɪ, ḡen ḡanta igero igafidɪa ḡen ḡeieia iḡu kwai kwai.
- ⁷al yawud nimuɾəbitɪ eḡen ʔa, ñaḡerto al ḡanun na eḡen ḡal ḡanun esaiñ đetam ḡənəḡu ḡabaiya ḡen ḡanta ḡidu etam ḡəlɛɾəḡu ʔa ḡaɾ idɪa ḡərəmwa.
- ⁸ndə bilatus ḡano ḡen iḡi nəḡədiñitalo kaiñ,
- ⁹nəḡoɾəbate eḡeɾa ḡoɾra ḡəlɛɾəḡu nəḡeɾəde yesu ʔa, aḡeto ḡḡa? orn yesu nəḡerte ḡəmuɾəbitɪ eḡen ḡənəḡ.
- ¹⁰ḡen ḡafətɪa bilatus nəḡəmeɪtɪ ʔa, aḡanedo aḡaiñəlwaɾətɪ ? aḡaijəba ʔa igerto ḡələḡe ʔa eḡəbəri na igerto ḡələḡe ʔa eḡaɾiñe iduɾɪ?
- ¹¹yesu nəḡəmuɾəbitɪ eḡen ʔa, ḡəbanta ḡələḡe ḡero ḡaḡaneini elo, ʔa aḡero ḡələḡe iñi kwai kwai. orn ʔia eđa igi ḡanaieəñiḡa ḡerto ḡen ḡeieia ḡamiñato ḡen ḡeieia ḡələɾəḡa.
- ¹²na ḡen ḡanta ḡen iḡi bilatus ḡafo ḡwonata ḡaməbəri, orn al yawud ʔaiyərɾwato pələlo, ndə aḡəbərəma, aḡero aḡaɾo đappa đələḡ ḡoɾra ḡaisar. eđa ḡənəḡ ḡəbədɪa etam ḡəlɛɾəḡu ʔa ḡaɾ eləḡ ḡənəḡu ḡwaɾwata ḡaḡeo eləḡ ḡoɾra ḡaisar.
- ¹³ndə bilatus ḡano ḡen iḡi nəḡəmiñe yesu nəḡəɾaḡe alo nal kurs idakəme alo yəbernia alo eḡwandra yabijəđənu, walla jabađa egole gal ibraniiyin.
- ¹⁴fəloman ildi al yawud laɾoɾatau ḡen ḡal fissa, na eđəñinano. na bilatus nəḡeɪtɪ al yawud ʔa, seicr eləḡ egalo,
- ¹⁵orn yənəḡulu ʔaiyərɾwato pələlo ʔaiyata, miñeicəma ndəuwər, ɾiñəma iduɾɪ. na bilatus nəḡəleɪtɪ ʔa, an igidi eɾiñe eləḡ egalo ḡen? nələḡ nəkana nəmuɾəbitɪ eḡen ʔa ñaḡero eləḡ, illi ḡaisar.
- ¹⁶ḡen ḡafətɪa bilatus nəḡəlnaice yesu ʔa aḡəɾiñəni iduɾɪ. na lənəḡulu ləndəma ldəmaiyməñe.
- ¹⁷na yesu nəḡape đuɾɪ đəlɛɾəḡu nəḡəmiñate alo isi yəberni alo yarno bambiña ḡənda walla egole gibraniiyin ḡalgada.
- ¹⁸alo isi lənəḡulu ldəmɛɾɪ iduɾɪ na majianda lənəḡ liɾijan. lənəḡulu ləɾu eđa ḡənəḡ ndaḡ đaḡaicəba na eđa ḡwomən ndaḡ đaḡabur ldɛɾɪ yesu iligano.
- ¹⁹na bilatus nəḡəwərđi ḡen na lənəḡulu ldɛɾɪ nduɾɪ elo. ḡen iḡi ʔaḡata, yesu ḡalo inasiraɾ, eləḡ gal yawud.

- ²⁰al yawud̄ ywaiña taiyēgəru igirəŋ igi, ɲen ɲanta alo isi lənəŋulu lēɾiau yesu iduɾi yafo irnuŋ t̄waiñ, na ɲen iɲi ɲəwərdənu olega gal ibraniiyin na olega gal yunaniyin na olega gəlat̄iniya.
- ²¹ɲen ɲafət̄ia nələŋ nəkana ini nal yawud̄ neiɾi bilat̄us t̄a, gert̄a agəwərd̄ia, eləŋ gal yawud̄ orn t̄a gənəŋu gata igar̄ eləŋ gal yawud̄.
- ²²orn bilat̄us nəŋəlurəbit̄i eɲen t̄a, ɲen iɲi igəwərd̄u, igəwərd̄u d̄əge.
- ²³orn askari isi yēɾu yesu iduɾi neme ndrena nələɾəŋu niyəlakarnəde alo marldwan, eɗa gwomən nəŋəme gunto na gwomən nəŋəme gunto orn yaŋgit̄u erena gənəŋ goɾra. erena igi goɾra, garnu jelabia gero gabert̄a alo yaweicənu kwai kwai, orn gidənu gar̄ erena gunto pred̄.
- ²⁴n̄tia yənəŋulu niyəɾwataide eɲen niyəta, aler̄tr̄ aləɾandəderano orn aləndeicr̄ ɲen t̄a aləseicr̄ esegi gəma. ɲen ɲar̄o t̄ia t̄a ɲen ɲəwərdənu egaɗam gərəmwa aɲer̄iñədeini, iɲi ɲata t̄a, lənəŋulu lakarnədo ndrene nələɾəñi iŋulu, na lindeicu ɲen ɲen ɲanta erena gələɾəñi. na askari yidu ɲen iɲi pred̄.
- ²⁵lənŋen yesu na miriam orəba gələɾəŋu igi gar̄o wasen gəkloba, na miriam galo imajdaliya lafo laɗəru d̄uɾi t̄waiñ.
- ²⁶ɲen ɲafət̄ia ndə gaseicu lənŋen, na t̄aləmis isi gənəŋu gubwamaiya yəni yaɾurwa t̄waiñ, yesu nəŋeiɾi lənŋen t̄a, wuji, seicu id̄ia gəlaɾəŋa.
- ²⁷orn nəŋeiɾi t̄aləmis t̄a, seicu lənŋalo. na iliga ildeci t̄aləmis yamo wuji eger̄a gələɾəŋu.
- ²⁸orn yesu ɲen ɲanta galin̄eto t̄a ɲen pred̄ ɲabər̄ind̄inu, nəŋata, aɲal garriñi, t̄a ɲen aɲer̄iñədeini iɲi ɲəwərdənu egaɗam gərəmwa.
- ²⁹na ləmbolua ləni lundeinu ɲawano ɲinəb iɲi ɲer̄e. ɲen ɲafət̄ia leɗa ldənəci lifa eɲau ɲinəb ɲer̄e ldər̄i lifa ldəfra yesu eñua.
- ³⁰ndə gamo ɲawa ɲinəb ɲer̄e yesu nəŋata, ɲen ɲer̄iñədeinu. na nəŋirəwi ndano əllər̄əŋu nəŋənaiɗe usila gələɾəŋu.
- ³¹ɲen ɲanta loman ildi al yawud̄ lat̄or̄at̄au ɲen ɲəɗəsa, t̄a aɲəno yaber aiyər̄aŋe iduɾi iloman ləɗəmiñənianu, ildi lafo loɾra, al yawud̄ yer̄ədo bilat̄us t̄a rəmanəña eren rid̄ aragirni na aɲəno esen aiyirəwini.
- ³²ɲen ɲafət̄ia askari yeto negere rəmanəña reɗa gananoŋ na reɗa gwomən ildi lər̄ənu yesu ɲəla iduɾi.
- ³³orn ndə yeto yesu nano, yənəŋulu niyəseici t̄a gənəŋu gaiyo d̄əge niyerte yegera rəmanəña rələɾəŋu.
- ³⁴orn eɗa gənəŋ igaskari nəŋəmawade el̄tur na ɲəfəni na ɲawa ldirəwi taltal.
- ³⁵eɗa igi gaseidu gənəŋu gəmana ɗaməɗata, na ɗaməɗata ɗələɾəŋu ɗar̄o ɗet̄am, na gənəŋu galin̄eto t̄a gwaɾwata ɗet̄am, t̄a ɲaganəñəŋ ɲəndi ɲen.

³⁶ Һен иҗи Һаҗо Һиа Һа Һен Һәwәрдәну егадам гәрәмwa аҺәҗиһәдеини, иҗи ҺаҺа Һа, Һодиа Һеро ҺәләрәҺу Һид аҺгирни,

³⁷ на Һен Һомән тәҺ Һәwәрдәну егадам гәрәмwa ҺаҺа Һа, ләнәҺулу лид аләмәсеиҗи иги ләwадәма.

³⁸ орн yусәф гало yарамәҗимәдиya, иги гаҺәҺа yesu, орн еҺамәҺа Һен ҺанҺа гидәҺа ал yawuд, нәҺәҗәде биләҺуҺа Һа гәнәҺу аҺәпә аҺәно iyесu, на биләҺуҺа нәҺәмаҺәнтҗи. Һен ҺәфәҺиа yусәф геҺо нәҺәпә аҺәно iyесu.

³⁹ на никәдимус, гәнәҺу иги геҺо yesu nano ананәҺ уләҺги, геҺо нәҺәме Һәла ҺәмwаҺа гаҺиҺәла иҗи Һуrәгwудәну на Һәла Һәҗто гәрно миyyа rotәл.

⁴⁰ Һен ҺәфәҺиа ләнәҺулу лдәпә аҺәно iyесu лдәмәндеиҗи аҺәно ндрена ҺәлаҺа. фәҺен Һәл yawuд илди ләҺәҗәҺаҺа аҺәно Һиа Һен ҺанҺа Әура.

⁴¹ Һәненә yafo alo isi yesu гаҗиҺәниәу идуҗи на оба иги гаҺо Әәл ӘәмайҺән гаfo иҗәненә, еҺа геҺо гәнәҺ гурейниәу kwai kwai.

⁴² нҺиа, Һен ҺанҺа ломан илди ал yawuд ләҺәҗәҺаҺа Һен ҺәӘәса на Әәл егабwa Әәfo ҺwәиҺ ләнәҺулу ләҺәу yesu.

yuanna 20

¹ орн иломан ләнәиҺуә игусбуә miriam гало имәҗдәлиya геҺо ram бәрни бәрниә нӘәл Әәба нәҺәсеиҗи лwәндрә ләҺгеину нӘәл Әәба.

² Һен ҺәфәҺиа гәнәҺу нәҺәбәӘәте siman буҺрус nano на Һәләмис nano yомән isi yesu губwамәйя, нәҺәләлwәҺәҗи Һа, ләҺа ләмиҺә еләҺ yesu еӘәл, на ләгайҺәбар alo гаҺә ләҺәма Һәга.

³ Һен ҺәфәҺиа буҺрус на Һәләмис yомән лдәмиҺә лдәбәҺа нӘәл.

⁴ на ләнәҺулу лиҗиҺан лдәбәде ндәм, орн Һәләмис yомән ниyәбәде нәbwaҗә буҺрус нәрәмәҗә нӘәл ананәҺ,

⁵ ниyәләҺәно Һәйәсеиҗи ндрена alo, орн yәрәбәҺә.

⁶ орн siman буҺрус нәҺәла ндурҺу нәҺәнтҗи еӘәл Әәба ҺәҺәсеиҗи ндрена alo,

⁷ на ерена иги гәҗәҺу yesu нәнда геҺо гаҺәә елорәб орн гаҺәәдәну аләсәҺә alo yомән.

⁸ орн Һәләмис yомән isi yәрәмәҺо нӘәл ананәҺ нәҺәнтҗи нәҺәсеиди нәҺәнди Һен.

⁹ Һен ҺанҺа ләнәҺулу ләмәлу ләлиҺәҺа Һен Һәwәрдәну егадам гәрәмwa Һа, Һен ӘәҺәм yesu гаҺәҺа еҺәҺәиҺ.

¹⁰ на Һен ҺәфәҺиа Һәләмис ниyәмиҺә миyәҗәбәҗә егеҺә.

¹¹ орн miriam нәҺәӘәүри нӘәл ҺәҺиҗәwу Һwәл isi. Һен гиҗәwa Һwәл isi гәнәҺу нәҺәләҺәно ҺәҺәсеиду еӘәл,

- 12** Ƨaᅇseicu mēlaiyēka iᅇjan isi yēᅇnu nᅇrena nano nebijo eᅇaᅇe alo. ᅇᅇnᅇᅇ ᅇaᅇaᅇo alo enenda na ᅇᅇmᅇn ᅇaᅇaᅇo alo erᅇmanᅇᅇ, alo aᅇᅇno iyesu yafo yafau.
- 13** na yēnᅇᅇulu niyᅇmeiᅇi ᅇa, wuji, agirᅇwa ᅇwal isi eᅇa? gēnᅇᅇu nᅇᅇleᅇiᅇi ᅇa, leᅇa lamo elᅇᅇ gᅇlēᅇᅇᅇi na igaijᅇba alo lēᅇᅇmau.
- 14** ndᅇ gaᅇa ᅇen iᅇi orn nᅇᅇreᅇialo nᅇᅇᅇᅇ Ƨaᅇseicu yesu gaᅇurwa, orn gaijᅇbama ᅇa yesu igi.
- 15** yesu nᅇᅇmeiᅇi ᅇa, wuji, agirᅇwa ᅇwal isi eᅇa? agapwaiᅇa esegi? gēnᅇᅇu gᅇbaᅇa egare ᅇa fᅇᅇu igi gwanwana jᅇnena nᅇᅇmeiᅇi ᅇa, ya elᅇᅇ, ndᅇ agamamo, lwaᅇᅇiᅇi agēᅇᅇma ᅇga, na yidi yemame.
- 16** yesu nᅇᅇmeiᅇi ᅇa, miriam. taltal miriam nᅇᅇreᅇialo nᅇᅇmalwaᅇᅇi egole gal ibraniyin, rabbuni, na ᅇen iᅇi ᅇᅇnᅇnu, elᅇᅇ gᅇlēᅇᅇᅇi.
- 17** yesu nᅇᅇmeiᅇi ᅇa, ᅇᅇᅇ agaiᅇᅇᅇra ᅇen ᅇaᅇa igamᅇlu igabᅇᅇwa papa nano, orn mbu ᅇalwaᅇᅇi lorᅇldaiᅇanda ᅇa igabᅇᅇwa papa nano, na eᅇalo nano egalᅇ, na rᅇmwa nano rᅇlēᅇᅇᅇi, na rᅇmwa nano eralo.
- 18** orn miriam galo imajᅇdaliya gabᅇᅇo nᅇᅇlwaᅇᅇi ᅇalᅇmis ᅇa gaseicu elᅇᅇ yesu, na ᅇa gēnᅇᅇu gwalwaᅇᅇᅇma ᅇen iᅇi.
- 19** na erregano gᅇbᅇrni bᅇrnia gᅇloman ildei, ildi loman lᅇnᅇiᅇua igusbua, ndᅇ nᅇuwᅇr naldandᅇnu nᅇᅇa igi ᅇalᅇmis yarraidiᅇau ᅇen ᅇaᅇa yidiᅇa al yawuᅇ, yesu gᅇᅇᅇu nᅇᅇᅇᅇri iᅇulu iligano nᅇᅇlᅇlwaᅇᅇi ᅇa, ᅇᅇiᅇᅇ ᅇᅇᅇᅇralo ᅇafᅇᅇlda.
- 20** ndᅇ gwalwaᅇᅇo ᅇia gēnᅇᅇu nᅇᅇlᅇrrᅇᅇaice raᅇ rᅇlēᅇᅇᅇu na lᅇur ᅇllᅇᅇᅇᅇu, na ᅇalᅇmis yaᅇᅇra nano kaiᅇ ᅇen ᅇaᅇa yaseicu elᅇᅇ yesu.
- 21** yesu nᅇᅇlᅇlwaᅇᅇi ᅇᅇ ᅇa, ᅇᅇiᅇᅇ ᅇᅇᅇᅇralo ᅇafᅇᅇlda. ᅇen ᅇarno ᅇaᅇa gwaᅇᅇwaᅇiᅇi, nᅇᅇa igᅇnᅇᅇi igᅇndᅇᅇwaᅇa cum.
- 22** ndᅇ gwalwaᅇᅇo ᅇia, gēnᅇᅇu nᅇᅇlᅇᅇᅇwᅇᅇi ufᅇᅇa ano nᅇᅇaᅇa, mar usila igi gatᅇᅇ.
- 23** ndᅇ ᅇagaᅇᅇeicia ᅇen ᅇeicia ᅇᅇᅇa gᅇnᅇᅇ, ᅇᅇᅇam ᅇaᅇᅇᅇᅇu. ndᅇ ᅇagaᅇᅇᅇᅇia ᅇen ᅇeicia egeᅇa gᅇnᅇᅇ, ᅇᅇᅇam ᅇaᅇᅇᅇᅇu.
- 24** orn ᅇoma, igi iᅇalᅇmis, igi gᅇbᅇrnia ᅇᅇᅇᅇ, lero lafᅇlda ᅇen yesu gᅇᅇᅇu.
- 25** ᅇen ᅇafᅇᅇia ᅇalᅇmis isi yᅇᅇᅇu niyᅇmwalwaᅇᅇi ᅇa, nanda ᅇagaseᅇu elᅇᅇ yesu. orn gēnᅇᅇu gwalwaᅇᅇᅇlo ᅇa, ndᅇ igafᅇo igero igwanwana alo yesu gᅇᅇᅇwᅇᅇᅇᅇᅇ rwalara na igabᅇᅇᅇcia loman alo erwala, na igabᅇᅇᅇcia ᅇaᅇ ᅇᅇlēᅇᅇᅇi elᅇur ᅇllᅇᅇᅇᅇu, igaber igabᅇᅇᅇᅇᅇ ᅇen iᅇi kwai kwai.
- 26** orn ndᅇ ᅇoman ᅇaᅇᅇᅇᅇ ᅇᅇnᅇᅇ nᅇᅇᅇᅇᅇᅇ ᅇiᅇᅇᅇᅇ ᅇalᅇmis iyesu yafo ᅇᅇ ipᅇᅇᅇa na ᅇoma yafᅇlda. nᅇuwᅇr nafᅇ naldandᅇnu orn yesu nᅇᅇᅇᅇᅇᅇ nᅇᅇᅇᅇᅇᅇᅇ iᅇulu iligano nᅇᅇaᅇa, ᅇᅇiᅇᅇ ᅇᅇᅇᅇralo ᅇafᅇᅇlda.
- 27** nᅇᅇᅇᅇᅇᅇᅇ ᅇoma ᅇa, ᅇᅇu loman ᅇli ᅇᅇseici raᅇ rᅇlēᅇᅇᅇᅇ, aliaᅇ ᅇaᅇ ᅇᅇlaᅇᅇᅇa aiᅇᅇbᅇre elᅇur ᅇllᅇᅇᅇᅇᅇᅇᅇ na ᅇᅇᅇᅇ agaber agᅇbᅇᅇᅇᅇᅇ ᅇen, orn ᅇᅇᅇᅇ ᅇen.

²⁸toma nəḡəmuṛəbiṭi eḡen ta, ya eləḡ gəlṛəṇi na rəmwa rəlṛəṇi.

²⁹yesu nəḡəmeiṭi ta, toma an agəndu ḡen ḡen ḡanta agaseicəṇi? leḡa labuḡəntu ildi lero laiṇəseicia orn ləndu ḡen.

³⁰na aḡwara yafo ywaiṇa kaiṇ isi yesu giḡəlo ḡen taləmis yafo orn yaber yawərdənu eḡaḡam igi.

³¹orn lanḡe ildi lawərdənu ta ṇaḡ ṇəndi ḡen ta yesu gaṛ al masiya na gaṛ iḡia ḡərəmwa, na ta ndə ṇagəndu ḡen ṇerte ḡaməṭia igiriḡ gəlṛəḡu.

yuanna 21

¹orn yesu nəḡəḡaice taləmis etam gəlṛəḡu alo iḡəbarlda ḡəbernia ṭibiriya. ḡaḡaicu etam gəlṛəḡu ṭia.

²siman butrus na toma, igi ḡəbernia ḡəḡor, na naḡanayil galo igana ijalil, na liḡia ləsabdi, na leḡa lomən liṛijjan iṭaləmis iyesu lafəlda.

³na siman butrus nəḡəleiṭi ta, igabəla yekendi ləmme. lənəḡulu ldəmeiṭi ta, ləḡabəlar. lənəḡulu ldamiṇe ldənti iḡəpundr ḡəḡau, orn uləḡgi igi lero labendia wagənəḡ.

⁴na ulalditano ram yesu gafo gaṭurwa nətəndi, orn taləmis yaiḡəba ta yesu igi.

⁵ntia yesu nəḡəleiṭi ta, lorldaiṇ, ṇagerto ləmme? lənəḡulu ldəmuṛəbiṭi eḡen ta, ndo.

⁶na ḡənəḡu nəḡəleiṭi ta, auwəṭr yar nḡaḡ ḡaḡaicəba ḡəḡəpundri na ṇagidi ṇafidi ləmme. lənəḡulu ldiḡi ṭia na lero laṛəwəḡata labəleḡa yar, ḡen ḡanta ləmme lwaiṇa kaiṇ.

⁷ḡen ḡafəṭia taləmis isi yesu ḡubwamaiya niyeiṭi butrus ta, fəḡu eləḡ yesu. ndə siman butrus gano ta feləḡ gəlṛəḡu, ḡənəḡu nəḡṛəṇi erena nano, ḡen ḡanta gafo mətəməṛṛṛṇ nəḡorəṭe iḡəbarlda.

⁸taləmis isi yətənu niyela iḡəpundr, ḡen ḡanta yafo etəndi nano ṭwaiṇ, aḡgaiea miyya miṭr, niyebəleḡe yar yundəinu ləmme ano.

⁹ndə yabəṭo nətəndi, yənəḡulu yaseicu isia yəni eṛo ḡorwa, na ləmme lafo isia, na aieəba cum.

¹⁰yesu nəḡəleiṭi ta, marəldo ildi ṇagakendəlo ḡiṇəḡi eləmme ləmaṭan.

¹¹na siman butrus nəḡənti iḡəpundr nəḡəbəleḡeṭe yar isi yundəinu ləmme ano loṛa nətəndi na ləmme laṛo miyya, na ereḡia ḡenəḡ alo liṛijjan lwaiṇa kaiṇ orn yar niyerte yegəre.

¹²yesu nəḡəleiṭi ta, elar ṇase. eḡa gero iṭaləmis ḡeṛəḡəma, agaṛ esegi, ḡen ḡanta yənəḡulu yaliḡəṭo ta feləḡ yesu igi.

¹³yesu nəḡəla nəḡape aieəba nəḡəlnaice na ləmme cum.

- 14na ðiñæði ñoman ñaɾo ñiɾijin iñi yesu gërrəneinau ɬaləmis ilɛɾəŋu ɲen gatodo eɲəɾaiñ.
- 15ɲen laso ðeɣe yesu nəɲeiɬi siman butrus ɬa, siman, idia gəyuna, an agubwaiñiya ɲen ɲamiñaɬo laŋge ildi preð? butrus nəɲəmeiɬi ɬa, a, ya eləɲ agaliɲeto ɬa igubwaɲaiya. yesu nəɲəmeiɬi ɬa, naico ñaɲala ñələɾəñi ɲəsa.
- 16yesu nəɲəmeiɬi təɲ ɬa, siman, idia gəyuna, an agubwaiñiya ðetam? butrus nəɲəmeiɬi ɬa, a, ya eləɲ agaliɲeto ɬa igubwaɲaiya. yesu nəɲəmeiɬi ɬa, su yaɲala ilɛɾəñi.
- 17yesu nəɲəmeiɬi təɲ ɬa, ya siman idia gəyuna, an agubwaiñiya ðetam? ɲen nəɲəwəðe butrus egare ɲen ɲanta yesu geɾəðəma ñoman ñiɾijin nəɲaɬa, an agubwaiñiya ðetam? na gənəɲu nəɲeiɬi yesu ɬa, ya eləɲ, agaliɲeto ɲen preð. agaliɲeto ɬa igubwaɲaiya. yesu nəɲəmeiɬi ɬa, nanaico yaɲala ilɛɾəñi ɲəsa.
- 18ðetam, ðetam, iganwalwaɾətia ɬa, ɲen agata agakɛɾənu ðərna ðegweya aganəɲa, na agakaldaico alo yənəɲ agauwonata, orn ndə agidi ɲaɾete utɛɾi agidi ɲwale raɲ rəlaɾəɲa na eða gwomən aɲɛɾi ðərna egweya gəlaɾəɲa na aɲəme alo isi agaber agauwonata.
- 19gənəɲu gata tia ɬa aɲaɲaice fəɬau butrus gið aɲaiye ɲəɾaiñ ɲaɾəɬau na aɲauwənaice rəmwa ɲaɾrwa. ndə gata ɲen iɲi yesu gwalwaɾəta butrus, tetəñi.
- 20butrus nəɲəredialo nəɲənwaneini ɬaləmis isi yesu gubwamaiya gafo gəltəta. fəɬaləmis isi idəsa yɛɾu yesu nda ilurum nəɲəmeɾəðe ɬa, ya eləɲ fesegi gið aɲanaide?
- 21ntia, ndə butrus gaseicəma nəɲeɾəðe yesu ɬa, orn ya eləɲ gənəɲu gaɾo tau?
- 22yesu nəɲəmuɾəbiti eɲen ɬa, ndə igwonata ɬa gənəɲu gið aɲfete ɲen igaməlu igeto, ɲen iɲi ɲaɾo tau ɲa nano? aganəɲa tetəñi.
- 23ntia ɲen ɲatodo ilorəb ɬa ɬaləmis isi yaber yið ayaiye, orn yesu gero gamalwaɾətia ɬa yaber yið ayaiye. orn gata ɬa ndə igwonata ɬa gənəɲu gið aɲfete ɲen igaməlu igeto ɲen iɲi ɲaɾo tau ɲa nano?
- 24fəɲu ɬaləmis isi yəmama ðaməðata elanɣe ildi na isi yawərdəlo, na nəndr ləɣaliɲetr ɬa ðaməðata ðələɾəɲu ðaɾo ðetam,
- 25na yesu giðu laŋge lwaiña təɲ ildi ndə lafo ləwərdənu, igata aɲgaica alo preð yero yaɾəwəðata aiyerte naðam preð ano ini nið anəwərdəni.

amal ar rasul

amal ar rasul 1

- ¹egadam gənëiñua, ya dawufilus, igawërdu ñen pređ yesu gidu na gërrəñaidu,
- ²ñen loman laməlu gabətau rəmwa nano ndə galwařətu leđa əlləřəñu ildi ləđweinu, ildi gwoțəlo eleda, ñen pređ ñələřəñu usilaga gatəře.
- ³yesu gërrəñaiəlo aņəno iləřəñu ñen yaməto ndə gatodo eņəřaiñ ñenña ñəđetam. gamiñitəlo eñoman eredia marldwan nəñələlwařətəi ñen ñəñələñe ñərəmwa.
- ⁴ndə larraidəlda gənəñu galwařətəlo ƚa alerte latoda alo yursalim orn alturti ñen đata gəřu. nəñələiƚi ƚa, igalwařətənde ñen iñi,
- ⁵ñen ñanƚa yuanna gananaico leđa mamudiyə ñawaña, orn aten ndə ñoman ñaņgato ñəmaƚan ñaņ ñagidi ñaneini mamudiyə usilaga gatəře gərəmwa.
- ⁶ntia ndə lafəldəřo ldeřəđe yesu ldata, eləñ yesu agidi ñořəbeiti israyil ñələñe điñəđi?
- ⁷na gwalwařətəlo, ƚa gertə ñen eņalo ƚa ñaliņete liga đata gəřu eņələñe ñələřəñu.
- ⁸orn ñagidi ñaneini ñabəřa ndə usila gatəře gətənde enare orn ñařete đaməđata đələřəñi alo yursalim, na alo yudiyə, na alo isaməri na alo pređ na ltuņga đəřti.
- ⁹na ndə galwařo ƚia đəge lənəñulu laseieəma gabeinia elo na ibwořua nitəřəlo isiano esen.
- ¹⁰ndə laseidia elo kaiñ taltal leđa liřijan lađurəlo nano ildi lertə ndrena nano nabəjo kaiñ,
- ¹¹ldata, ya leđa lalo ijalil, ñagađəru ƚəñaseidu elo eđa? fəyesu igi gamənu eñaņ gid aņořəbəđe ñen ñarno iñi ñagaseicəma gabeinia elo.
- ¹²orn ldirəwi naiyən ibernia aiyən isetun ldabəřa alo yursalim, alo yafo ƚwaiñ, garno al ganun yařa ƚa leđa lařəwađata labərldau iloman ləđəmiñənianano.
- ¹³na ndə larəmařo ldənti eřa gənəñ gafo pələlo, alo isi lařaņau. fəbutrus na yuanna na yagub na andərawus, na filibus na ƚoma, bardulamawus na matta, yagub idia galfi na siman igi gənəjənu giwur na yausa idia gəyagub.
- ¹⁴ildi pređ lertə ara gunto ƚalturtu rəmwa araga gunto, leđala ƚrlda na miriam ləņgen yesu na lorəba əlləřəñu.
- ¹⁵iliga ildi butrus gatodo lorəba nəiñua, ildi pređ lařo eredia ređ na eredia giřijan, nəñařa ƚa,
- ¹⁶lorldaiñ, đetam ñen ñərəmwa ñařiñəđəinu ñəpənde, iñi usila gatəře galwařo eiuaya yədawud eņen ñəyausa maji igi gaməđato leđa ildi ləndu yesu.
- ¹⁷yausa guməđəinu landəlda na ləganeinərlda ñeməřria ñərəmwa.

- ¹⁸na maji igi giliđu gi đapərada đəŋen ɲələtəŋu ɲeieia nəŋiɽi nəŋandiđiano egare na yu nemiŋate ndəuwər pred.
- ¹⁹na ɲen inji ɲafo ɲaləŋinu eleđa pred lalo yursalim, na lənəcu gi igi akaldama egole gagen ɲen ɲanta gi gəŋəfəni.
- ²⁰ɲen ɲəwərdənu egadam gəmasamir ta, ɲgiɽu eɽa gələtəŋu aŋətəđəni, na eđa gənəŋ aŋerte gəfia egeɽa igi, na, ɲgiɽu eđa gənəŋ aŋərrate eŋəmɛɽria ɲələtəŋu.
- ²¹ɲen ɲafətia eleđa ildi ɽrwa ləgarraidərlda iliga pred ildi ɲagafo eləŋ yesu ɲəla,
- ²²iliga ildi yuanna gananaido mamudiya orn iliga ildi yesu gabeinu elo inəndr ɲen đətam ta eđa gənəŋ injulu ɲaldəɽətəlda đaməđata eđətoda eŋəɽaiŋ đələtəŋu.
- ²³orn fəyusəf gənəjənu barsaba, eɽen gəbərni yustus, na maɽiyas.
- ²⁴orn ldəɽurɽi rəmwa, ldata, eləŋ yesu agaliŋeto nar nəleđa pred, aŋaicənde maji igi agəndəma eleđa ildi liɽijan
- ²⁵ta aŋərrate eŋəmɛɽria ɲəyausa igi gəŋgato eŋəmɛɽria ɲərmwa taŋate alo ilətəŋu.
- ²⁶na ɽaləmis yəndeieu ɲen imajianda ildi, na ɲen ɲiɽəɽu maɽiyas nano na luməđeinu leđala ređ ldamiŋe liɽijan ildi ləđweinu.

amal ar rasul 2

- ¹ndə loman leto ildi ləbərnia al kamsin, larraido ldəro alo yunto
- ²na taltal ole nəŋirəwa elo garno đəbera đura na gwundəjeinu egeɽa igi loɽaŋa.
- ³na raŋəla ramiŋitəlo rarno isia ndrirəwətəlo nano ɽətəɽeteo.
- ⁴na pred ldundəjeini usilaga gatəɽe ɽalwaɽwato ole gələđa ɽətəɽeteo ɲen ɲarno usila ganaicəlo ta aɽwate tia.
- ⁵na leđa lal yawuđ lafo alo yursalim laŋəra eŋen, ildi leto alo pred.
- ⁶na ndə lano ole igi leđa lwaiŋa ldərraide ldəro orn ɲen ɲaijəbintəlo nano ɲen ɲanta pred lano ole egen ɽətəɽeteo.
- ⁷ldirəwano pred, ldata ta ildi laɽwata, gertə lalo ijəlil pred?
- ⁸orn ɲen ɲanta ləganr ole egaiŋ ɽətəɽeteo?
- ⁹ləgaɽr fartiym na maɽiyin na ilamiyin, na leđa lalo imabenalbaren, na lalo yudiya na lalo ikabađukiya, na lalo ibuntus na lalo yasiya,
- ¹⁰na lalo ifarijiya na lalo ibamfiliya, na lalo imasr na lalo pred ilibiya isi igirəwan, na leđa laiəbaɽo lalo irumiya na al yawuđ na leđa lalo yarto ildi ləndu ɲen ɲal yawuđ,
- ¹¹na kariɽiyin na arabiyin na ləganar lənəŋulu laɽwata ole igəndr ɽətəɽeteo lalwaɽətəndr ɲen ɲoɽra ɲərəmwa.
- ¹²ldirəwano pred ldiđəŋitəlo, ldata, ɲen ɲanta inji?

- 13orn ləmaʔan laɖamicəlo eʒen lɔɖa ʔa laraməʔua.
- 14buʔrus gaɖurəlia ildi ʔreɖ gamiño gunto, ʔaŋaʔwato ole pəlelo, nəŋəleiti ʔa, leɖa lalo yuɖiya na ildi lafo alo yursalim ñaŋ ʔreɖ, ləŋinr nano na nəŋ ɲope ɲen iŋi.
- 15ɲen ɲaŋʔa leɖa ildi lero laraməʔua garno ñagalwaʔo ɲen ɲaŋʔa ɛɖəñin yaʔo ɖenəŋ nemiñe marldwan ulalditano,
- 16orn fəŋen iŋi nabi yuwil galwaʔo pənde,
- 17ʔa, rəmwa rata ʔa liga ildi ləndurtu igidi erajaice leɖa usila nano ʔreɖ, na lemmi na ñere eñalo liɖ alʔwate ɲen ɲərəmwa na ɲen ɲiɖ aŋəmiñiti lɛɖəmwa eldalo, na ləʔwəʔi eldalo liɖi ʔaləndro ɲurid ɲeicia.
- 18ɖetam igidi erajaice usila gəlɛʔəñi ləbai nano əllɛʔəñi ʔrwa na ʔrlda, na liɖ alʔwate ɲen ɲərəmwa.
- 19na igidi yemiñeici laŋge loʔra elo laijəbintənde nano na aŋwara alo, ɲəfəni, na isia na ɖubwa.
- 20ɛɖəñina yid ayaməŋni ɲərəmia na ubwa gid aŋaməŋni ɲəfəni, ndə loman leləŋ rəmwa laməlu leʔo, loman lakəl loʔra kaiñ.
- 21na ɲen ɲiɖ aŋfete ʔa leɖa ildi liɖ alundədi igirəŋ geləŋ rəmwa liɖ aləbəŋni.
- 22ya leɖa lisrayil, nəŋ ole igi. yesu galo inasiraʔ maji igi rəmwa ridəma gələŋinu eñəŋ ɲenŋa ɲoʔra na aŋwaraiya na ɲaməlaŋa ildi rəmwa ridəlo eñəŋ ɲuga, garno ñagaliŋeʔo,
- 23fəŋu igi gəneidənu garno ɲen iŋi rəmwa rəʔu na raliŋeʔo pənde, na, ñagəndəma nəñamaʔiñe raŋra rəleɖa leicia ndə lɛʔəma iduʔi rwalara.
- 24orn rəmwa ratudəma eŋəʔaiñ raməbəri eɖubwa ɖəŋəʔaiñ, ɲen ɲaŋʔa ɲero ɲaʔəwadaʔa ɲaməndi.
- 25ɖawud gwalwaʔo eʒen ɲəlɛʔəŋu nəŋaʔa, igaseieu eləŋ rəmwa gafəñi nano jaica ɲen ɲaŋʔa gafəñi ɖaŋ ɖəŋaicəba ʔa yerte itəsəni.
- 26ɲen ɲafəʔia ara gəlɛʔəñi gaŋəra nano kaiñ, na ɖaŋəla ɖəlɛʔəñi ɖaŋəra nano, na aŋəno ilɛʔəñi cum yid aiyəʔurti ɲen iŋi ɲiɖ aŋfete ɖetam.
- 27ɲen ɲaŋʔa agaber agidi ɲaŋgiti usila gəlɛʔəñi gatɛɖəm alo eleɖa laiyo, na agaber agidi ɲaŋgiti eɖa gəlaʔəŋa gatəʔe aŋaicəbəre.
- 28agaŋaicəñi raɖ rəɖaməʔia, na agidi ɲaiñundəjaice ɖaŋəraɖa nano ɲaga na ləgid alfete.
- 29lorldaiñ, igandəlaʔəʔia ɖetam ɲen ɲənabi ɖawud ʔa gaiyo nəŋurəni, na ɖel ɖəlɛʔəŋu ɖəni iliga ildi.
- 30gənəŋu gaʔo nabi, na galiŋeʔo ʔa rəmwa ralwaʔəʔema ɖaləfiada ʔa ɲere ɲəlɛʔəŋu ɲəndurtu ɲiɖ aŋaʔaŋe nal kursi eŋələŋe ilɛʔəŋu,
- 31gənəŋu gaseicu ɲen ɲəndurtu na gaʔwato eʒen ɲəɖətoɖa eŋəʔaiñ ɖal masiya ʔa gero gatənu alo eleɖa laiyo na aŋəno ilɛʔəŋu yero yaieəbəro.

- 32 fənu igi yesu igi rəmwa ratudəma na enen inji nanda ñagaɾo ɗaməɗata,
- 33 na ɲen ɲanta gabeinu elo ɗaɲɗa ɗəɲaicəba ɗərəmwa, na ganeinu idata usila gatəɾe garno ɲen ɲɛɾənu, gənənu garaicənde ɲen nano inji ñagaseicia na ñagəna.
- 34 dawud gero gabəta elo, orn gənənu gata ta, eləɲ rəmwa ralwaɾətu eləɲ gələɾəni, ɾaɲalo ndaɲ ɗəɲaicəba ɗələɾəni,
- 35 ɲen igaməlu igəbəɗia leɗa ildi lageaɲa ta alɾete waɲge gərəmanəña rəlaɾəɲa.
- 36 ntia ɲgitr leɗa preɗ lisrayil allinete ɗetam ta rəmwa riɗuma gaɾ eləɲ na al masiya eum, yesu igi ñagaɾiñəma iduɾi.
- 37 ndə lano ɲen inji nəɲəlwaɗe enare, ldəlwaɾəti butrus na leɗa ləɗweinu preɗ ta, lorldaiñ ñagəbəɗia tau?
- 38 na butrus galwaɾətəlo ta, taɗr ɲen ɲeicia ñoɾəbətə rəmwa nano orn ñananeini mamudiya irəɲga gəyesu masiya ñaɲ preɗ, ɲen ɲanta ɗəɲgeinia ɗəɲen eɲalo ɲeicia, na ñagidi ñaneini ɗəneinia idi ɗaɾo usila gatəɾe.
- 39 ɲen inji ɲɛɾəntənde na ñere eñalo na ildi preɗ lafo nwaldaɲ, ildi preɗ eləɲ rəmwa erañ riɗ arəlunduɗi.
- 40 na butrus nəɲələlwaɾəti ɲen ɲwaiña nəɲələɾəɗe kaiñ nəɲata, əbərr ntam enalo eleɗa ləɾiano ləliga ildi.
- 41 orn leɗa ildi laɲəntu ɲen ɲələɾənu lananeinu mamudiya na ildi laɾəjeinu egworəb loman lakəl laɾo aləf iɾijin.
- 42 na ldənaiee ntam enen ldənti eɗərrəɲaidia ɲen ɲələɗa ləɗweinu, na eɗəɾəbəɗia ɲen na eɗagera aicəba na eɗaturtia rəmwa.
- 43 na ɲəɗaiña ɲəndəlo preɗ, na leɗa ləɗweinu ldiɗi ɲen ɲwaiña ɲoɾa kaiñ.
- 44 na ildi preɗ ləndu ɲen lafəldəɾo na laɲge elden lafəldəɾo,
- 45 ldilidi laɲge elden na lakarnəɗəlo ldəɾo garno lonata.
- 46 na lararraido igal ekəl ñoman preɗ, na ɾalgero aieəba eneɾa ɗaɲəraɗa nano na narna name,
- 47 ldənanaiiee rəmwa ɗame ɗaɲəraɗa nano na leɗa laɲəɾtəlo nano, na eləɲ rəmwa rabakaɾəjaieo ñoman preɗ ildi labəɾəni.

amal ar rasul 3

- 1 orn butrus na yuanna labəta al ekəl liga ləɗəturtia rəmwa, eɗəñin yaɾ iɾijin.
- 2 na maji gafo gənəɲ galəɲənu gero gabələɗia na leɗa ɾalmarrapo ɾalmakəɾu igəuwər yal ekəl isi ibernia əuwər eɲəra, ɲen ɲanta ɾaɲətəməɗeicu leɗa laɲge.
- 3 ndə gwanwano butrus na yuanna lonata labentia igal ekəl, nəɲələɾəɗe nəɲata naiciñi wagənəɲ.

- ⁴na buṭrus na yuanna ƚaləseicu maji, na buṭrus nəṅata, nwanənde.
- ⁵na gənəṅu nəṅəlnwane taltal ƚaṅata aṅgaicia lamanaica wagənəṅ.
- ⁶orn buṭrus nəṅata fadda na daəb yero, orn ɲen ɲəni ɲənəṅ igaṅanaicia, irəṅga gəyesu masiya galo inasiraṭ, erəldo.
- ⁷nəṅəmēndi eḍaṅ ḍəṅaicəba nəṅəmatuḍi, na ram rəmanəña rələṅəṅu na ɲuṛe lɔɛte ɲabəṛa.
- ⁸na ƚaṅakaborto elo nəṅuḍəri na ƚaṅerldo na ldenti igal ekəl ɲulda, na ƚaṅerldo, ƚaṅakaborto elo nəṅərti rəmwa nano.
- ⁹na leḍa pred ldamaseici gabərlda na gaṅərtu rəmwa nano,
- ¹⁰ldəmalinṅete ƚa fəṅu igi gaṛaṅa igəuwər yal ekəl isi ibernia əuwər eṅəra, fəṅu igi gətəməḍeieu leḍa lanṅe, na ɲen ɲaijəbintəlo nano lirəwətu ɲeniano iṅi ɲiḍəntu maji.
- ¹¹ɲen gəndu buṭrus na yuanna leḍa pred lobəḍatəlo nano iltu ləsuliman ildi labijəḍənu ləḍəraiṅjala, ldirəwano kaiṅ.
- ¹²ndə buṭrus gaseicu ɲen iṅi nəṅəleiṭi ƚa, leḍa lisrayil ɲagirəwano eṅen iṅi eḍa? na ɲagandəseicia kaiṅ eḍa? ɲaṅ ɲagata ƚa ɲagidu maji gəbərlda ɲabəṛaṅa eṅaiṅ walla ɲenṅa eṅaiṅ ɲuḍərwato?
- ¹³rəmwa ribrayim na risag, na rəyagub, rəmwa irri rəpapanda ranaieo yesu ɲaṛwa, igi gaḍuṛəḍəntia, igi ɲagəndəma na ɲaganeḍəma bilatʉs nəiṅua ndə gwonaṭa gaməbəri.
- ¹⁴orn ɲaganeḍəma igi gatəṛe na guḍərwato eṅen nəṅəṛəḍe ƚa maji aṅəbərni igi gaṛiṅəḍo.
- ¹⁵orn ɲagaṛiṅəma igi gananaidia ḍaməṭia. fəṅu igi rəmwa ratuḍəma eṅəṛaiṅ. orn nanda ɲagaṛo ḍaməḍata eṅen iṅi.
- ¹⁶na irəṅ gəlṅəṅu, gatudu ḍonata igirəṅ gəlṅəṅu nəṅənaice maji igi ɲabəṛa igi ɲagaseicəma ɲagalinṅətəma, fəḍonata idi ḍafo iyesu ḍeidu maji igi garno ɲagamaseicia.
- ¹⁷ḍiṅəḍi lorldaiṅ, igalinṅeto ƚa ɲagaijəba ɲen ɲagidu ɲeicia, garno nələṅ enalo naijəba cum.
- ¹⁸ntia rərnwa rəriṅadaido ɲen iṅi ralwato pənde əiṅuaya yal anbiya pred, ƚa al masiya ilṅəṅu giḍ aṅəneini ɲen ɲubwa.
- ¹⁹orn ɲgiṛ ɲen eṅalo ɲeicia ɲoṛəbate rəmwa nano, ƚa ɲen eṅalo ɲeicia aṅəməndəḍəni.
- ²⁰orn eləṅ rəmwa riḍ arəndənaice liga ləḍatoḍa, na riḍ arəndənaice yesu igi rṅəma gaṛ al masiya egalo.
- ²¹fəṅu eṛa gərəmwa elo gamaṅəntia ɲen liga lakəl laməlu ildi rəmwa riḍ aratoṛate ɲen pred ralwato pənde əiṅuaya yal anbiya ilṅəṅu pred yetəṛe.
- ²²musa gaṭa, eləṅ rəmwa riḍ arətuḍi nabi gunto elorldalo, ɲen ɲaṅtənde, garno ratuḍəni. ɲagidi ɲamanate eṅen pred giḍ aṅəndəlwaṛəṭi.

- ²³orn leđa pred ildi laber lonna nen nənabi isi lid aləməndēđəni eleđa pred.
- ²⁴na al anbiya pred, samwil na ildi ləndurtu, ndə lalwaɾo pənde lalwaɾo nen nənoman iñi.
- ²⁵ñan nagaɾo lidia lal anbiya na ləđərreidia nen idi rəmwa liđu eɾalandala ndə ralwaɾətu ibrayim ɾa, leđa pred lalo lid aləbuñənti enere nələɾəna.
- ²⁶ndə rəmwa ratuđu eđa gađuɾəđəntia rəđwatəma eñan ananon ɾa aɾəndəbuñti ndə ñagaɾədo nen enalo neicia.

amal ar rasul 4

- ¹na ndə laɾwatitia leđa, nələn nəkana na elən gaskari yal ekəl na as saddugiyin ldəleɾa nano,
- ²ldəeiɾano nen nanta butrusanda ləbərrənaieia leđa nen ɾa yesu gatodo enəɾaiñ.
- ³orn ldələndi na ldələnəei isijən ɾaldəɾtu ulalditəno, nen nanta erregano gaɾo.
- ⁴orn leđa lwaiña ildi lano nen ldəndi, garno aləf đenə.
- ⁵na iloman leteɾe nələn na leđa loɾa na leđa ildi labərrənaidia nen nəl ganun lal yawuđ larraido alo yursalim,
- ⁶na annan elən goɾa gəkana na giyafa na yuanna na alaskandr na pred ildi lelən goɾa gəkana.
- ⁷na ndə ləɾəlo iligano ldələɾəde ɾa, ñagiđu nen nəbəɾəna nesegi na irənga gesegi?
- ⁸orn butrus, gwundəjeinu usilaga gatəɾe nənəleiti ɾa, ya nələn nəleđa na leđa loɾa,
- ⁹ndə ñagandəndəicia đinəđi nen inji nənəɾa nidiəntu maji igi gaijəba gabələdia, ɾa gənənu geidinu ɾau,
- ¹⁰lənəɾ ñan pred, na leđa pred lisrayil, ɾa nen nidiənu irənga gəyesu masiya galo inasiraɾ, igi ñagaɾiñəma, igi rəmwa ratuđəma enəɾaiñ. đətam irənga igi na gəɾa irənga garto maji igi gafənde nəiñua gəpi.
- ¹¹fəlwandra ildi ñaganeđo, ñanji nagaɾo leđa labijədia, orn đinəđi laɾo lwandra laɾnda lađuna.
- ¹²đəbəria đero egeđa gənə tən, nen nanta irən gero gwomən tən igi gəfo ltunɾa idurtu alo, ganeinu leđa igi ləgaɾəwəđəɾ ləgiyəbərnar.
- ¹³ndə lwanwano butrus na yuanna ɾa lero lidəñalo, na lalinəɾəlo ɾa lero laɾəna imadrəsa, lero ləbəɾəntia nenia, lənənulu ldirəwano kaiñ, na lalinəɾəto ɾa lənənulu lafo yesu nəla.
- ¹⁴orn ndə lanwano maji igi geidinu laldəɾwalda lənənulu lero laɾəwəđəɾ ləbəɾa wagənə.

- 15orn ndə lalwaɾəto buɾrus na yuanna ʔa alamiñe enələŋ ini nararraido ʔalɾwataido eŋen eŋen,
- 16ldata, ləgiɾr aliɾr ʔau eleɾa ildi? ɾen ɾaŋʔa ɾen iŋi ɾiɾənu ɾaŋɾa eɾen ɾoɾra kaiñ na leɾa preɾ lalo yursalim laliŋeɾo na ləgerɾ ləgaɾəwaɾaɾ ləgabəlaicar.
- 17orn ʔa ɾen aŋeɾte aŋələldəɾəni alo eleɾa, aldəgariñatɾ ʔa alerte lalwaɾəɾia eɾa gəŋəŋ irəŋga igi gəyesu təŋ.
- 18orn ldələndəɾi ldələlwaɾəɾi ʔa alerte lalwaɾa na alerte labərrəŋaicia leɾa ɾen irəŋga gəyesu kwai kwai.
- 19orn buɾrus na yuanna ldələɾəbiɾi eŋen ʔa ndə ɾen ɾafo ɾope rəmwa nəiñua ʔa ñagandənaɾa eŋen ɾamiñata rəmwa, lwaɾr ñaganəñəŋ.
- 20orn nanda, ñagero ñagaɾəwaɾata ñagabwaiña ɾəma eŋen iŋi ñagaseieu na ñagano.
- 21na ndə lanaieəlo ɾen ɾubwa təŋ, lənəŋulu ldələbəri, na lero lafiɾdia ɾen ɾənəŋ ʔa lalasəkia ɾen ɾaŋʔa liɾəña leɾa ɾen ɾaŋʔa leɾa preɾ lananaieia rəmwa ɾame eŋen iŋi ɾiɾənu.
- 22ɾen ɾaŋʔa maji igi geiɾinu goɾra gamiñata nɾəli ereɾia marldwan, na ɾen iŋi ɾaɾ aŋwara.
- 23ndə ləbərnu buɾrus na yuanna labəɾa alo yərappa ldələlwaɾəɾi ɾen preɾ iŋi nələŋ nəkana na leɾa loɾra lalwaɾətəlo.
- 24ndə lano lənəŋulu lalwaɾəɾia rəmwa olega gunto ldata, eləŋ rəmwa fəŋa ɾaŋgi agiɾu elo na alo na ebarlda na laŋge preɾ ildi lafəlau,
- 25ɾaŋgi agwalwaɾo usilaga gatəɾe, əiñuaya yədawud, papa egaiñ, igi gaŋaɾuɾəɾəntia agata, leɾa ildi gerta laɾo al yawud leieiano eɾa? na leɾa lamaməta ɾen nəsi ɾeicia eɾa?
- 26nələŋ nalo natwoɾo na narraido ldəɾo nagea eləŋ rəmwa na al masiya gələɾəŋu.
- 27na ɾətam alo isi irudus na bilaɾus al bunti na leɾa ildi lero laɾo al yawud na leɾa lisrayil larraido ldəɾo lagea yesu, eɾa gatəɾe igi agəɾəma gaɾ al masiya, igi gaŋaɾuɾəɾəntia.
- 28lənəŋulu larraido ʔa aliɾi ɾen iŋi ɾafo ɾaŋ ɾəlaɾəŋa na ɾonaɾa ɾəlaɾəŋa ləɾu ʔa aŋiɾəni.
- 29na ɾiñəɾi eləŋ rəmwa, nwanə ɾen ɾubwa eŋen na naieo leɾa ildi laŋaɾuɾəɾəntia ɾabəɾa ʔa liɾ alwaɾe ɾen ɾəlaɾəŋa lero ɾaɾaiña,
- 30ndd agakwale ɾaŋ ɾəlaɾəŋa ʔa aɾeidi ɾəmwa na ʔa aɾiɾi aŋwara irəŋga gəyesu igi gatəɾe gaŋaɾuɾəɾəntia.
- 31na ndə laɾuɾtu rəmwa ɾəge alo isi lənəŋulu lafau ʔaiyətəsənu na preɾ lundəjeinu usilaga gatəɾe gərəmwa na ʔalɾwato ɾen ɾərəmwa lero ɾaɾaiña.

³²na leđa ildi lëndu ñen lertō ara gunto na ñen ñunto na eđa gero gənəñ gwalwaṛo elanġe əllēṛəñu ṭa lanġe əllēṛəñi ñen ñanṭa elden pređ ldəṛo.

³³na ñabəṛəñə ñwainə leđa ləđweinu yanaico leđa ñen ñədatoda đeləñ yesu eñəṛaiñ ñen ñanṭa alləñeṭe na đubwidia na đame đərəmwə đafəlo enare pređ.

³⁴eđa gero gənəñ gaṛ ebai iñulu ñen ñanṭa leđa ildi lertō ni na neṛa lirlidəlo na leṭo al ġərusya

³⁵ldēṛi erəmanəña rəleđa ləđweinu na lakarnəđiṭu leđa ñen ñarno eđa gwonata.

³⁶na yusəf igi gaṛo lawi galo igubrus igi leđa ləđweinu lənəeəma barnaba, irəñ gənənu eđa ġəbəṛiano,

³⁷gənəñu ġertō gi nəñəlidi nəñəme al ġərus nəñeṛi erəmanəña rəleđa ləđweinu.

amal ar rasul 5

¹orn maji gənəñ ġəbernia ananiya na wasen ġəlēṛəñu ġəbernia safira liliđu gi,

²na ġənəñu nəñəndi ġərus yəmatan, na wasen ġaliñeṭo, nəñəme isi yəṭənu nəñeṛi erəmanəña rəleđa ləđweinu.

³orn butrus gaṭa, ananiya, seṭan yəntu egare ġəlaṛəñə eđa ṭa agagabiṭia usila ġatəṛe ġərəmwə alo na agəndu ġərus yəmatan ñaməṛa isi agilidəlo gi?

⁴ndə gi ġaməlu ġilidənu ġertə ġəlaṛəñə? na ndə ġilidənu đəge ġertə al ġərus yafo eđan đəlaṛəñə? orn agēṛu ñen ñaṛəṭia egare eđa? aġero agagabiṭia leđa alo orn agagabiṭu rəmwə alo.

⁵nd ananiya ġano ñen iñi ġiṛu nəñaiye. na ñəđaiña nəñəndi leđa kaiñ ildi lano ñen.

⁶na ləđəmwə latwođo, ldəmanindeici erenaga, ldəmape ldəmaiyməmiñaṭe ndəuwəṛ ldəmuri.

⁷ndə eđəñin yañgaṭo yarno iṛjin wasen ġəntu, ġaijəba ñen ñidənu.

⁸na butrus nəñəmeiṭi ṭa, lwaṛəṭiñi fəġərus isi ṭia ñagilidəlo gi? na wuji nəñəṭa a, ġərus fisi ṭia.

⁹orn butrus nəñəmeiṭi ṭa, ñen ñanṭau ñaġarreidū ñen ñəñ ndəm ṭa ñəndəici usila ġeləñ rəmwə ? nwanə leđa ildi luru ebañgalo lafo igəuwəṛ na liđ alaṇape ndəuwəṛ cum.

¹⁰na ram nəñiṛəṭi erəmanəñ rəbutrus nəñaiye. ndə ləđəmwə ləntu lafidəma ġaiyo, ldəmape ndəuwəṛ ldəmuri ebañgen eđəṛe.

¹¹na ñəđaiña ñəndu leđa pređ ləkanisa kaiñ, na ildi pređ lano ñen iñi.

¹²ñen ñwainə ñoṛra na aṇwara liđənu leđa nēiñua rañra rəleđa ləđweinu. na lənəñulu pređ ṭaṛraidū iltu ləsuliman, ildi labijəđənu ləđəraiñjala, lafo alo yal ekəl.

¹³na leđa ləṭənu liđəñalo ṭa aldəṛəñəlda orn laṭa ṭa leđa ildi lame.

- 14na leđa ildi lëndu n̄en n̄eləŋ rəmwa ʔalakarəjaido egworəb lwaiña ʔrwa na ʔrlda.
- 15na leđa ʔalarrəpaʔo leđa lwuma erađ al aŋgərəmya na đəteliada n̄en n̄anta butrus usila gəlɛʔəŋu aŋaləmiñe nano ləmaʔan.
- 16na leđa lwaiña eum leʔo alo yursalim ʔwaiñ, larrapo leđa lwuma na ildi leʔo usila nano geicia, na leiđinu pređ.
- 17orn eləŋ goʔra gəkana gatwođo na ildi pređ lafəlda, na leđa las saddugiyin ldəeiʔano kaiñ,
- 18ldəkəndi leđa ləđweinu ldələkəʔi isijən yələđa pređ,
- 19orn uləŋgi məlaiyəka đərəmwa đagidu əuwər yəsijən na đamiñeicəlo ndəuwər ndaʔa,
- 20mbər ñađuri igal ekəl ñalwaʔəte leđa n̄en pređ n̄əđaməʔia idi đafo iyesu.
- 21na ndə lano n̄en iŋi ləntu igal ekəl bərni bərnia ʔalərrəŋaico leđa n̄en. orn eləŋ goʔra gəkana geʔo na ildi lafəlda ldundəđi nələŋ ini nararraidia lisrayil lađwaido isijən ʔa aləme butrusanda.
- 22orn ndə leʔo na lero ldəfiđa isijən loʔəbəđo
- 23ldaʔa ʔa, ñagafidu sijən yəldandənu n̄ope na askari yarəmoʔwa əuwər orn ndə ñagagidu ñagero ñagafidia eđa gənəŋ egwaŋ.
- 24orn ndə nələŋ nəkana na eləŋ gaskari yal ekəl lano n̄en iŋi n̄en n̄aijəbintəlo nano ldirəwano ʔa n̄en n̄aʔo ʔau.
- 25na eđa geʔo gənəŋ nəŋələlwaʔəʔi ʔa, leđa ildi ñagəʔəlo isijən lwətu igal ekəl lađəru ləbərrəŋaicia leđa n̄en.
- 26orn eləŋ gaskari na ildi lađuʔəđintəlo labəʔo ldələma, orn laməlo n̄en n̄ame n̄en n̄anta liđəña leđa, laʔa liđ aldəməndaiye n̄wandraŋa.
- 27na ndə laməlo, ləʔəlo iligano nələŋ nəiñua ini nararraidia na eləŋ goʔra gəkana geʔəđəlo
- 28nəŋaʔa, ñagwalwaʔəʔənde n̄ope ʔa ñerte ñagabərrəŋaicia leđa n̄en irəŋga igi gəyesu. na nwanr ñagwundəjaico alo yursalim đərrəŋaidia eđalo na ñagwonəʔa ʔa ñagoʔəbaica n̄əfəni n̄əmaji igi nanda nano.
- 29orn butrus na leđa lomən ləđweinu ldələuʔəbiʔi eŋen ʔa, n̄en n̄ame đətam ñaganəʔa rəmwa gamiñəʔo leđa.
- 30rəmwa rəpapanda ratuđu yesu igi ñagaʔiñəma ndə ñagəʔəma gabəreicia iduʔi,
- 31fəŋu igi rəmwa rabəʔəma elo ndəŋ đəŋaicəba đələʔəŋu gaʔ eləŋ na đəbəriə ʔa aŋanaice leđa lisrayil n̄en enare n̄əđəʔada na đəŋgeinia n̄en n̄eicia na đəʔəbaʔa rəmwa nano.
- 32na ñagaʔo đaməđəʔa eŋen iŋi na usila gatəʔe gərəmwa gaʔo đaməđəʔa cum igi rəmwa rananaicia leđa ildi ləmanaʔa.

- 33**ndə lano ɲen iɲi ldəciɽano kaiɲ, lonat̩a laldəɽiɲa.
- 34**orn maji gənəɲ gal farisiyin igi genələɲ ini nararraidia, gəbernia gəmalaiyəl igi gəbərrəɲaidia ɲen ɲal ganun, leɽa preɽ lubwamaiya, gənəɲu gatwoɽo nənəleiti ɽa, miɲeicərldo ndəuwər ɲen ɲətefr.
- 35**nənələlwaɽəti ɽa, leɽa lisrayil, rəmojədr eɲen iɲi ɲagidi ɲiti leɽa ildi.
- 36**bətəgəluɲ maji gəbernia ɽudəs gatwoɽo, gat̩a goɽra, na liji ɽrwa larno miyya marldwan ləndu ɲen ɲələɽəɲu, orn gaɽiɲənu na ildi preɽ ləmatəɽa laldəɽənu alo na ɲen nənəɽe ɽəge.
- 37**orn maji galo ijalil gatwoɽo gana yausa, iliga lakəl nələɲ numadət̩a leɽa, na leɽa latetəma lwaiɲa, na gənəɲu gaɽiɲənu cum na ildi preɽ lamatəɽa laldəɽənu alo.
- 38**na ɽiɲədi, eɲen ɲələɽa ildi igandəlwaɽəti ɲgiɽərldo, ɲen ɲant̩a ndə ɲen iɲi ɲələɽa, ɲid̩ aɲɽe,
- 39**orn ndə ɲərəmwa, ɲagero ɲagaɽəwadət̩a ɲagaləɽama. aɲgaica ɲen ɲid̩ aɲɽidəni ɽa ɲagagea rəmwa.
- 40**na lənəɲulu lano ɲen ɲələɽəɲu, na ndə lundəɽu leɽa ləɽweinu ləpəlo ldələlwaɽəti ɽa aləɽe laɽwata irəɲga gəyesu orn ldələbəri.
- 41**ndə lamiɲo enələɲ ini nararraidia laɲəra nano ɲen ɲant̩a laɽidənu larəjadət̩o eɲen ɽa alneini ɲen ɲubwa ɲen ɲant̩a irəɲ gəyesu.
- 42**na ɲoman preɽ igal ekəl na irnuɲ lero laɲgit̩ia ɽərrəɲaidia ɲen ɽa yesu gaɽo al masiya.

amal ar rasul 6

- 1**na iliga ildi ndə ɽələmis yaɽəjaido egworəb leɽa ildi laɽo al yawuɽ laɽwato ole gəyunaniyin, lamo ɲen ɲwaiɲa ɲagea leɽa laɽo al yawuɽ ildi laɽwato ole gibraniym ɲen ɲant̩a liji ɽrlda elden ləɽəɽəniəlo, ebangenanda laiyo lero lananeini laɲge lnəɲ eləɲge ildi labakarnəɽənia ɲoman preɽ.
- 2**na ɽələmis isi reɽ nemiɲe eɽijan yundəɽu ɽələmis preɽ ldəɽo niyət̩a, ɲen ɲero ɲafo ɲope ɽa nanda ɲagaɲgit̩ia ɽərrəɲaidia ɽəɲen ɲərəmwa, ɽa ɲagəbəd̩ia ɲəməɽria ɲələɲge ləɽəsa.
- 3**lorldaiɲ, oɽər leɽa eɲaɲ ɽrwa ɽənəɲ ldamiɲe liɽijan ildi luneini, lundəjeinu enare usilaga gatəɽe, na laliɲet̩o ɲen nəsi, ɽa ɲalnaice ɲəməɽria iɲi.
- 4**orn nanda ɲagəbendia ɲen ɲəɽəɽurɽia rəmwa na ɲəɽərrəɲaidia ɽəɲen ɲərəmwa.
- 5**na ɲen iɲi laɲərau nano preɽ ldəndi istəfanus, maji igi gwundəjeinu ɽonət̩ad̩a na usilaga gatəɽe gərəmwa, na filibus, na burukurus, na nikanur, na timun, na barminas na nikulawus galo yanɽakiya.
- 6**ldələme leɽa nəiɲua ləɽweinu na lənəɲulu ldəɽurɽi rəmwa ldələɽi raɲ nənəɽwa.

⁷na ɲen ɲerəmwa taɲundəjeinu alo na taɲəmis taɲyakaɲəjaɪdo egworəb ywaiña kaiñ alo yursalim na kana ywaiña yəndu ɲen ɲerəmwa.

⁸na istəfanus, gwundəjeinu dənaieiaða dərəmwa na ɲabəɲaɲa taɲiðu ɲen ɲoɲra na aɲwara leða nəiñua.

⁹na leða latwoðo ləmaɲan ləmajma isi yəbernia majma yələbartiniyin na ləmaɲan ləgirəwaniyin, na laskandariyin na lalo ikilikiya na lalo yasiya ldukuɲəbijəðəti eɲen istəfanus ɲəla.

¹⁰orn lənəɲulu lero laɲəwaðaɲa laməðama ɲen ɲaɲta gwaɲwato ðaliɲəɲaða ɲen nəsi na usilaga gatəɲe.

¹¹orn lənəɲulu lanaico majianda ole ɲaməɲa na ildi laɲa ñagano fəɲu gaɲa ta ɲen ɲəmusa ɲeicia na ɲen ɲerəmwa ɲeicia.

¹²na labwoðo ɲenɲa ɲeicia leðala na nələɲna na leðala ildi ləbərrəɲaɪða ɲen ɲal ganun ldəməndi na letəmaiya nələɲ nəiñua ini nararraɪða,

¹³na lamo leða ildi laɲwato ɲaɲəwen, ildi laɲa, maji igi gwaɲwata jaica ɲen ɲeicia ɲalo isi yəðəñinu yatəɲe na ɲal ganun cum.

¹⁴ɲen ɲaɲta ñaganəma gwalwaɲo ta yesu igi galo inasiraɲ gið aɲgere alo isi, na gið aɲaməleðe ɲen ɲiɲi musa ganaicəndr.

¹⁵na nələɲ preð ini nararraɪdo leðala ildi lafəlda taɲmaseicu ldəseici isiano yarno isiano iməlaiyəka.

amal ar rasul 7

¹na eləɲ goɲra gəkana geɲəðəma, fətiə ðetam ?

²na istəfanus nəɲaɲa, lorldaiñ na lətenia, natəñr. rəmwa rəɲaɲrwa ramiñitu papa igəndr ibrayim ndə gafo alo imabenalbaren ɲen gaməlu gaɲaɲa alo yaran,

³ndrəmeiɲr ta, twoðo alo ilaɲəɲa na ɲgiɲu leða əllaɲəɲa ɲaɲe alo isi igəɲaɲaicia.

⁴orn gamiño alo ikaldamyin nəgabəɲa alo yaran. ndə eɲen gaiyo ðəge rəmwa rətucəma alo isi ñagafau ðiñəði,

⁵orn rəmwa rero ranaicəma alo isi yətəfr cum isi gaɲəwaðaɲa gəwəri ðəmanəña ano. orn rəlwaɲəɲəma ta rið arəmanaice na ñere ñələɲəɲu ñəndurɲu, ɲen gero gəbertia ɲere.

⁶na rəmwa rəlwaɲo ɲen tiə, ta ñere ñələɲəɲu ñiði ñamərni ñarto alo yarto na leða lið aldiði laɲo ləbai na lið aldənaice ɲen ɲubwa ntəli miyya marldwan.

⁷orn rəmwa raɲa ta igiði ekarme leða ildi laldicwəri, orn lið alamiñe alo yakəl na lið alaiñəbuɲti alo isi.

⁸na rəmwa ranaico ibrayirn ɲen ɲəðuɲəðənia. na ibrayim galəɲo isag nəɲamuɲəði ndə ñoman ñaɲo ðenəɲ ñamiñe ñiɲiɲin, na isag galəɲo yagub na yagub galəɲo papanda ləpənde reð ldəmiñe liɲiɲan.

- ⁹na papanda ildi licətu yusəf ano ldəmilidiṭi leḏa lalo imasr, orn rəmwa rafəmaiya,
- ¹⁰na rəbərəma eḡen ḡubwa preḏ ganeinu, na rənaicəma ḏalinḡeta ḡen nəsi fero nəiḡua eləḡ galo imasr, na fero gaḡərtəma nano, na giḏərna gaṭ eləḡ alo imasr na eḡeṭa gəlḡəḡu preḏ.
- ¹¹orn ḡorwaṭa ḡeṭo alo imasr preḏ na alo iḡanan na ḏeicwara ḏwaiḡa, na papanda lderte lafiḏia laḡe lasəni.
- ¹²orn ndə yagub gano ḡen ta ḡwana ḡwətu alo imasr nəḡəḏwaṭe papanda iliga lənḡiḡua.
- ¹³na iliga ləndurṭu yusəf gaḡeinu lorəba nəḡələḡaice fero.
- ¹⁴na yusəf nəḡəḏwaiḏe ta yagub, eten aḡela na leḏa preḏ laṭ aməeu gəlḡəḡu, ildi laṭ ereḏia ḏenəḡ nalo ereḏia giṭṭijan na ḏenəḡ.
- ¹⁵orn yagub nəgabəṭa alo imasr, nəḡaiye, ḡənəḡu na papanda cum,
- ¹⁶na lənəḡulu larrapənu luṭəbeinu alo isakim na lurənu eḏel idi ibrayim gilidiṭu liḏia ləmaji ḡəbernia amur, alo isakim.
- ¹⁷ndə liga lafo ṭwaiḡ ildi rəmwa ronata rəṭiḡaḏata ḡen iḡi rḡṭətu ibrayim, liji ildi lalaḡəḏaiḏo alo imasr lwaiḡa,
- ¹⁸orn eləḡ nəḡətwode ḡəmaiḡən gaiḡəba yusəf.
- ¹⁹ḡənəḡu gafo galnanaiea ḡen ḡubwa ḡeicia kaiḡ ta papanda alabəlaice ḡere eḡen ḡen ḡanta aiḡerte ḡaməṭe.
- ²⁰iliga ildi musa gələḡənu gaṭo ḡere ḡaḡəra kaiḡ rəmwa nəiḡua, nəḡamicini nubwa niṭṭijin eḡeṭa ḡeten,
- ²¹nəḡḡṭəni ndəuwər na ḡere ḡəfero nəḡamabəṭe eḡeṭa gəlḡəḡu nəḡəṭeṭe idi gəlḡəḡu.
- ²²na musa nəḡḡrəḡeini ḡen ḡəḏalinḡeta ḡen nəsi ḏəleḏa lalo imasr, na ḡənəḡu ḡoṭra eḡen preḏ na eḡəmḡṭria.
- ²³ndə ḡerto ntəli ereḏia marldwan, ḡen nəḡaməṭa egare ṭaḡwonato ḡanwana lorəba əllḡṭəḡu, liḏia lisrayil.
- ²⁴na ndə gaseicu ḡunto ḡəneinu ḡen ḡubwa ḡamaḏatəma nəḡərreṭe eḡen ṭalpəḏu majiga galo imasr, nəḡəmaṭiḡe.
- ²⁵ḡənəḡu gaṭa ta lorəba lalinḡeṭo ta rəmwa ronata raləbəri ḏaḡḏa ḏəlḡṭəḡu, orn laiḡəba.
- ²⁶na iloman leṭeṭe təḡ ḡeṭəlo nano ndə ləpwəḏi ḡwonata ḡalbḡṭəḡəḏia, nəḡata, ḡaḡələḡənu, ḡaḡḡpwəḏi eḏa?
- ²⁷orn maji igi ḡəbiṭi orəba ḡen ḡeicia nəḡəḏwaḏe musa ḏaḡḏa, nəḡata, esegi giḏəḡa aḡaṭ eləḡ ta aḡəbikirndeicia ḡen eḡaiḡ?
- ²⁸agwonata aḡaiḡaṭiḡa ḡarno ereḡa aḡaṭiḡo maji galo imasr?

- 29ndə musa gano ɲen ɲi gobədaṭo alo yəmidian nəɲəmərni eḏa gaṭ ilia. orn nəɲaləɲe ñere ñiṭɲan ñarrwa alo yakəl.
- 30ndə ntəli naɲgato ereḏia marldwan, məlaiyəka ndəmeṭa nano ndəmiñeiei isi uṭi nano eḏəñwa aiyən nano ibernia sina.
- 31ndə musa gaseieu ɲen ɲaijəbintəma nano, na ndə gabəṭa ṭwaiñ ɲen ɲaṅṭa aɲəseiei ɲen ɲi nəɲəne ole geləɲ rəmwa igi gaṭa,
- 32igaṭo rəmwa reṭalanda, rəmwa ribrayim na risag na rəyagub. na musa ṭaɲgəḏianəno nəɲuləɲəḏeici nda alo.
- 33na eləɲ rəmwa reitəma ṭa miñeinu ndəbina erəmanəɲ rəlaṭəɲa, ɲen ɲaṅṭa alo isi agaḏərau yatəre.
- 34ḏetam igaseicu ɲen ɲubwa ɲələḏa əlləṭəñi alo imasr na igano ḏarəjinia alo eḏen, na igiruwəṭalo ṭa eləbəri. ḏiñḏi eləɲ, igid ɲəḏwəṭe alo imasr.
- 35musa igi fəɲu leḏa lanedəma, ildi laṭa, esegi gidəɲa agaṭ eləɲ na eḏa gabikirndəieia ɲen? rəmwa raḏwəṭəma ḏaɲḏa ḏəməlaiyəka idi ḏetəma nano iguṭi, gaṭ eləɲ na ḏəbəri cum.
- 36na musa gənəɲu gamiñəlo ndə gafo gidu ɲen ɲoṭra na aɲwara alo imasr na alo igal bar yore, na eḏəñwa ntəlia ereḏia marldwan.
- 37fəmusə igi galwəṭəṭu leḏa lisrayil ṭa, rəmwa riḏ arəndəṭuḏiṭi nabi yənəɲ elorldalanda garo ratuḏəñi.
- 38fəɲu igi gafo larraiḏu leḏala eḏəñwa na məlaiyəkaḏa idi ḏaṭwato ɲuga naiyən yana sina, na papandala, igi ganeinu ɲen ɲi ɲaməṭo ɲərəmwa ṭa aɲəndənaicr.
- 39papanda lanedəma, ləṭəma aləsoɲ, na enare enen ldoṭəbəṭe alo imasr,
- 40ldəlwəṭəṭi arun ṭa, itənde imwa yarto aiyandəfiṭi nəiñua, ñagajəba ɲen ɲəmusə gənəɲu igi gamiñəndr alo imasr ndə geṭo, ndə gaber geṭo.
- 41ldidi ɲəmbəṭo raɲra ldiṭi wəɲge igi lukwuḏiñəṭialo ḏəṭəḏənia ldaɲəreṭe nano egwəɲge liḏu.
- 42na rəmwa ratəḏəlo na raɲgiṭəlo ṭaləbuɲṭu laɲge lelo, garo gəwərdənu egaḏam gənabi ṭa rəmwa raṭa, liji lisrayil, ñaganaieəñi ḏetam laɲge ləḏəṭəḏinia eḏəñwa ntəli ereḏia marldwan?
- 43ñagarrapo al kema imolok na ḏopa ḏərəmwa rənəɲ rəbernia ramufan na laɲge ildi ñagidəlo ṭa ñəlukuwḏiñəṭialo. igidi endape alo ibabil nəiñua.
- 44orn papanda lertə al kema eḏərreidəia ɲen ndə lafo eḏəñwa garo rəmwa ralwəṭəṭu musa ṭa aɲidi ɲen ɲarno ɲi gaseicu.
- 45orn papanda lamo al kema isi ndə leṭo yosuala nde lamələḏaidə alo eledə lakəl ildi rəmwa rələḏiñəlo papanda nəiñua. orn al kema yaṭaɲa əli ntəli nwaiña kaiñ ḏawud nəɲaləɲəni nəɲəṭe eləɲ,

- 46 fənu rəmwa raŋərtəma nano, na geɾədo rəmwa ɬa aŋwade eɾa, rəmwa irri rəyagub.
- 47 orn suliman fənu gwado eɾa ɲen ɲanta rəmwa.
- 48 orn igi goɾra gamiñaɬo leɬa preɬ gənəŋu gaber gaɾaŋa eneɾa niɬənu raŋra, garno nabi galwaɾo,
- 49 elo yaɾo kursi iləɾəni, na alo yaɾo waŋge gərəmanəŋ rələɾəni. eləŋ rəmwa ralwaɾo, eɾa gaɾo ɬau igi ɲaŋ ɲagwadətiɲi, na alo yuŋga igumiɲənianano?
- 50 gerta raŋ rələɾəni riɬu laŋge ildi preɬ?
- 51 ɲaŋgi ɲagwondəto ntam, ɲagaməlu ɲagaliŋəto rəmwa enare na nənəniə enalo naɾ ndul eŋen ɲəɬəarn. ɲaganeɬo usila gatəɾe gərəmwa jaica. ɲen ɲarno eɬalanda liɬu ɲagəbədia cum
- 52 nabi yuŋga eɬalanda gero gamanaicia ɲen ɲubwa? na lənəŋulu laɾiɲəlo ildi lalwaɾo ananoŋ ɲen ɲəɬəla ɬələɾəŋu igi guɬərwato eŋen, igi ɲaganeɬəma na ɲagaɾiɲəma,
- 53 ɲaŋgi ɲagəneinu al ganun isi məlaiyəka yanaicənde orn ɲagero ɲagarəmoɬwa.
- 54 ndə leɬa lano ɲen iŋi lɬəciɬano enare kaiɲ ɬələsato eŋaɬ.
- 55 orn istəfanus gwundeinu egare usilaga gatəɾe gərəmwa, gaseiɬu elo nəŋəseici ɲaɾwa ɲərəmwa, na yesu gaɬəru ndaŋ ɬəŋaicəba ɬərəmwa,
- 56 nəŋata igaseicia ltuŋga lagagidənu, na idia gələɬa gaɬəru ndaŋ ɬəŋaicəba ɬərəmwa.
- 57 orn ɬaɾəjaico ole pələlo na lətərnu inənəniə ldamobəɬate nano taltal.
- 58 na lɬəməbərəldedeɬe ndəuwər alo yarto na lɬəməməndaiyə ɲwandraŋa, na leɬa laɾo ɬəməɬata ləɾu ndrena enen eɾəmanəŋ rəɬəmwə gənəŋ ganta sawul.
- 59 na ɲen laməndaiyə istəfanus ɲwandraŋa, gənəŋu geɾədo rəmwa, nəŋata, eləŋ yesu, aŋəntu usila gələɾəni.
- 60 na nəŋwodəniɬi alo ɬaŋarəjaico ole pələlo, nəŋata, eləŋ yesu ɲerte agalasəkia eŋen ɲeicia liɬu. na ɲen galwaɾo ɬia nəŋaiyə.

amal ar rasul 8

- 1 na sawul gameɬəno idəɾiɲənia ɲistəfanus. na iloman lakəl ɲen ɲatodo ɲubwa kaiɲ ɲagea leɬa ləkanisa idi ɬəfo alo yursalim, na leɬa preɬ laləldəɬəni alo alo yuɬiya na alo isaməri, illi leɬa ləɬweinu.
- 2 na leɬa laŋəra eŋen luru istəfanus na ɬalmarəto.
- 3 orn sawul giɬu kanisa ɲen ɲeicia kaiɲ na gəntu eneɾa preɬ nəŋakəndi leɬa ɾwa na ɾɾlda nəŋaləkəɾi isijən.
- 4 orn leɬa ildi laləldəɬənu alo ɬalakaldaico alo preɬ ɬalərrəŋaido ɲen ɲaŋəra ɲərəmwa.
- 5 na filibus nəŋirəwəta alo isaməri nəŋərrəŋaice leɬa ɲen ɲal masiya.

- ⁶na leđa lwaiña ƚalnaƚo filibus araga gunto, ndə lano ƚen ƚəłəƚəƚu na laseicu aƚwara giđu raƚra.
- ⁷ƚen ƚaƚa nusila neicia namiño leđa nano lwaiña ildi ləƚəlo nano, narəjaico ole pəlelo, na lwaiña lwuma na laƚo lebəco leiđinu.
- ⁸orn đaƚəra nano ndəfəƚə đwaiña alo isi.
- ⁹orn maji gənəƚ ganta siman gafo giđu ƚen ƚoƚra kaiñ alo yakəl ƚaijəbintu leđa pređ lalo isaməri ldirəwəƚiano kaiñ, fəƚu gaƚa ƚa gaƚ eđa goƚra.
- ¹⁰leda lanatəma pređ na nələƚ cum laƚa maji igi gaƚo ƚabəƚa ƚərəmwa iƚi ñənəƚənu ƚoƚra.
- ¹¹na lanatəma ƚen ƚaƚa liga lwalano giđu ƚen ƚaijəbintəlo.
- ¹²orn ndə lanato filibus ndə gərrəjaicəlo ƚen ƚame ƚəƚəleƚə ƚərəmwa na ƚirəƚ gəyesu masiya lđənanəini mamuđiya, ƚrwa na ƚrlda cum.
- ¹³na siman, fəƚu cum, gəndu ƚen na ndə ganeinu mamuđiya đəge ƚaƚatəto filibus, na ndə gaseicu ƚen ƚoƚra na aƚwara isi filibus giđu nəƚirəwano.
- ¹⁴orn ndə leđa ləđweinu ildi lafo alo yursalim lano ƚen ƚa leđa lalo isaməri laƚəntu ƚen ƚərəmwa, lđəłəđweiti buƚrus na yuanna,
- ¹⁵ildi leto ldeƚəde rəmwa ƚen ƚaƚa ƚulu ƚa liđ alneini usila gatəƚə gərəmwa,
- ¹⁶ƚen ƚaƚa gaməlu girəwətu leđa enare illi lənəƚulu lanəneinu mamuđiya igirəƚ geləƚ yesu.
- ¹⁷orn ləƚəlo raƚ nəƚəƚwa eƚen na lđəneini usila gatəƚə gərəmwa.
- ¹⁸orn ndə siman gaseicu ƚen ƚa laneinu usila gatəƚə ƚenƚa ƚərəƚə rəleđa ləđweinu ndə rəƚənu leđa nano, gwonaƚa gəlnaica gərus,
- ¹⁹nəƚaƚa, naicəni cum ƚabəƚa iƚi ƚa ndə igəƚu eđa gənəƚ raƚ nano rəłəƚəni giđ aƚəneini usila gatəƚə gərəmwa.
- ²⁰orn buƚrus nəƚəmeiti ƚa, fadda ilaƚəƚa ñagidi ñaldəgəməndəđəm ƚen ƚaƚa agata đənaicia məƚəməƚəñ đərəmwa đabəliđəni al gərus.
- ²¹agero eƚen iƚi kwai kwai ƚen ƚaƚa ara gəlaƚəƚa gero gafo ƚope rəmwa nəiñua.
- ²²ƚen ƚafəƚia ƚađo ƚen iƚi ƚeicia ƚəlaƚəƚa, na eƚədo eləƚ rəmwa ndə raƚəwadaƚa ƚa ƚen ƚafo egare gəlaƚəƚa aƚgeini.
- ²³ƚen ƚaƚa iganəseicia ƚa ƚen ƚeƚə ƚiđiaƚa garno agətu ƚisia na agəndənu eƚen ƚeicia kaiñ.
- ²⁴na siman nəƚəmuƚəbiti eƚen ƚa, ƚurtu rəmwa ƚen ƚaƚəni ƚa ƚen iƚi agəłwaƚo aƚeƚə ƚeƚəni nano.

- 25orn ndə laɾwato ɲen lɔdɛrɾɛɲaice leɖa ɲen ɲeləɲ yesu lɔdɔɾəbətɛ alo yursalim, ɬalɛrɾɛɲaicu leɖa ɲen ɲaɲərə ɲɛrəmwa irnuɲ gwaiɲa alo isaməri.
- 26orn məlaiyəkə ɖeləɲ yesu ɖeɪtu filibus ɬa twoɖo ɲirəwi eɖaɖ ɖamiɲa alo yursalim ɖabaɬa alo igasa. ɖaɖ iɖi alo yatəɾe ano.
- 27nəɲətwoɖe nəgabəla. na maji gənəɲ galo yabas igi gaɾo ɖəmwaɾɛ gaɾo maji goɾa egeɾa gəkandis eləɲ gaɾəbwa gələɖa lalo yabas, gaɾəmoɬo lanɲe pɾeɖ egeɾa geləɲ, orn geɬo alo yursalim ɲen ɲanta aɲəbuɲti rəmwa,
- 28ndə goɾəbəɖo eɬarəmbil ilɛɾəɲu isi yemərɬa, gaɾaɲau ɬaɲɛgəru aɖam gənabi isaiya.
- 29na usila gərəmwa galwaɾətu filibus ɬa, mbu ɬarəmbil nano.
- 30na filibus gobəɖatəma nano na gano gabɛgəri aɖam gənabi isaiya, na galwaɾətəma ɬa, agaliɲeɬo ɲen iɲi agabɛgəri?
- 31na maji nəɲaɬa, igaliɲeɬo ɬau, ndə eɖa gənəɲ gero gaməɖatəni? nəɲəlwaɾətɪ filibus ɬa, abətwaɲ alɬaɲe.
- 32na alo isi yaɖam gəwɛgəri, aɖam gaɬa ɬa, gaɾno ɖaɲala ɖɛɾəntu ɲɛɾaiɲ, walla gaɾno ɲaɲala ɲgələini wala ɲəbwaiɲa ɲəma, orn gənəɲu gabwaiɲo ɲəma eum.
- 33eɲen ɲubwa ɲəlɛɾəɲu gero gafidia ɲen ɲuɖərwaɬo idəskinia. esegi gaɾəwaɖaɬa gaɾwata ɲen ɲələɖa ləliga lakəl əllɛɾəɲu ɬa laɾo ɬau? ɲen ɲanta ɖamətɪa ɖəlɛɾəɲu ɖamiɲa alo.
- 34orn maji gaɾo ɖəmwaɾɛ nəɲeɪti filibus ɬa, lwaɾətɪni, nabi galwaɾo ɲen iɲi ɲesegi, ɲəlɛɾəɲu walla ɲeɖa garto?
- 35orn filibus nəɲəlwaɾɛ ɛiɲua nəɲəlwaɾɛ eɲen iɲi ananoɲ nəɲəmaɾwatətɪ ɲen ɲame ɲəyesu.
- 36na ndə leɬo eɖaɖ leɬo alo eɲau na maji gaɾo ɖəmwaɾɛ gaɬa, nwanə ɲawa ɲəni ɛli, ɲen ɲəni ɲənəɲ ɲaiɲiɖarna iganeinia mamudɪya?
- 37na filibus nəɲaɬa, ndə agəndu ɲen araga gunto agaɾəwaɖaɬa. na maji nəɲəmuɾəbitɪ eɲen ɬa, igəndu ɲen ɬa yesu gaɾo idia gərəmwa.
- 38na maji gaɖuri ɬarəmbil, lɔdɛrəwiti eɲau ndəm, filibus na maji, na filibus nəɲəmanaice mamudɪya.
- 39ndə labəɬo eɲau usila geləɲ rəmwa gabaɬo filibus alo yarto na maji gaɾo ɖəmwaɾɛ gero gamaseicia təɲ, na gabəla eɖaɖ gaɲərə nano kaiɲ.
- 40orn filibus nəɲəmiɲatɛ alo yasɖud nəɲakaldaice nəɲəmiɲe irnuɲ ɬaɲɛrɾɛɲaicu leɖa ɲen ɲaɲərə ɲɛrəmwa orn nəɲarəmatɛ alo igaisariya.

amal ar rasul 9

- 1orn sawul gertə ɲen egare məldin ɲəɖaɾiɲəni itələmis yeləɲ yesu, nagabəɬa eləɲ nano igi goɾa gəkana,

- ²nəḡata ʔa aḡamanaice naḡam aḡəliyeʔe enələḡ nəmajma alo idimiska, ʔa ndə gafidū leḡa ləndu ḡen ḡəḡad idī ḡəyesu, ʔrwa na ʔrlda cum gid aḡalakəndi aḡaleʔe alo yursalim.
- ³orn ndə gafo eḡad alo idimiska ʔwain̄ arerre nəḡirəwa elo nəḡamawade nano taltal,
- ⁴nəḡiʔəʔi iduḡa nəḡəne ole elo gəbaʔa ʔa, sawul sawul, aḡaiḡənanaiēia ḡen ḡubwa eḡa?
- ⁵sawul nəḡata, ya eləḡ, aḡaʔ esegi ? na ole nəḡate fiḡi yesu galo masirat, ḡiḡi aḡaiḡənanaiēia ḡen ḡubwa.
- ⁶twoḡo ḡaʔe irnuḡ na aḡidi ḡwalwaʔənti ḡen ʔa aḡidi ḡidi ʔau.
- ⁷leḡa ildi lafəlda eḡad ldəḡuri ʔalabwain̄o ḡəma, ḡen ḡaḡa lano ole orn ʔaləʔto laseicia eḡa gənəḡ.
- ⁸na ndə sawul nəḡatwoḡe nəḡəbəri isi nəḡəfiḡi irəmiʔu, na leḡa ʔalmakəndu eraḡ ldamaiyəʔa alo idimiska.
- ⁹na ḡoman ḡiʔjiḡin gero gaseiḡia, na gero gasa na gero gəʔia cum.
- ¹⁰na ʔaləmis yəni yənəḡ alo idimiska gana ananiya, na eləḡ yesu nəḡamalwaʔəʔi iḡurid̄ nəḡata, ananiya. na ananiya nəḡəmeiʔi ʔa, igəni ēli eləḡ.
- ¹¹na eləḡ yesu geiʔəma ʔa twoḡo ḡaʔe eḡad idī ḡaḡa ḡuḡərwato, ḡaʔe eʔa gəyauḡa ḡeʔəde leḡa ʔa maji gəni galo iʔarsus gəḡa sawul, ḡen ḡaḡa gənəḡu gəʔurʔia rəmwa,
- ¹²na gaseicu ḡen ʔa maji gəḡa ananiya geʔəma nano nəḡaməʔi raḡ nano ʔa aḡaməbəriḡi isi.
- ¹³orn ananiya nəḡəmuʔəbiʔi eḡen nəḡata, ya eləḡ, igano eleḡa lwaiḡa eḡen ḡəmaḡi igi ʔa giḡu ḡen ḡeicia ḡwaiḡa eleḡa əllaʔəḡa lʔəʔe alo yursalim,
- ¹⁴na geʔo ēli ḡiḡəḡi gəʔto ḡələḡe enələḡ nəkana ʔa gabakendia leḡa ildi pəḡ laʔwata irəḡ gəlaʔəḡa.
- ¹⁵orn eləḡ nəḡəmeiʔi ʔa, mbu, ḡen ḡaḡa igundəḡəma ʔa aḡəme irəḡ gələʔəḡi eleḡa gəʔa laʔo al yawuḡ na enələḡ enen na ilidi lisrayil,
- ¹⁶na igid̄ eməḡaice ḡen ḡubwa gid̄ aḡənaneini ḡen ḡaḡa irəḡ gələʔəḡi.
- ¹⁷orn ananiya gabəla nəḡənti eʔa, nəḡəʔi raḡ maji nano nəḡata, oraiḡ sawul, eləḡ yesu, igi gaməḡiʔiḡa eḡad̄ ndə ageto, gənəḡu gaḡwətiḡi ḡa nano ʔa iḡəbəriḡi isi na ʔa ḡundeini usilaga gəʔəʔe gərəmwa.
- ¹⁸na ram wagənəḡ garno abreḡa nəḡamiʔi isi nəḡaseiḡi. orn nəḡətwoḡe nəḡəneini mamuḡiya,
- ¹⁹nəḡase ḡəsa ḡəge nəḡafidi ḡabəʔa. orn gaʔəḡa alo idimiska ʔaləmisya ḡoman ḡəmaʔan.
- ²⁰na ram imajma ywaiḡa ʔaḡərrəḡaidū ḡen ḡəyesu, ʔa yesu gaʔ̄ idia gərəmwa.

- 21na leḁa preḁ ndə lano ldirəwano, lḁaṭa, gerṭa fəmajī igi gēbəḁia ḁen ḁeicia alo yursalim eleḁa ildi laṭwata igirəḁ igi? na geṭo ēli eḁen iḁi cum ṭa ḁabakendi leḁa alḁakase alḁeṭe enələḁ nəkana?
- 22orn sawul gabakēṭejintī ḁabəṭa ḁwainā ṭaḁəḁamo leḁa lal yawuḁ ildi lafo alo iḁimiska ḁenḁa ḁəyesu ṭaḁələṛṛəḁaieu ṭa yesu gaṭ al masiya ḁeṭam.
- 23ndə ḁoman ḁaḁgato ḁwainā, al yawuḁ myəṭwataiḁe eḁen ṭa aiyəmaṭiḁe,
- 24orn sawul nəḁələḁinnano eḁen iḁi. na leḁa ṭaṭṛəmoṭo ēuwəṛ yirnuḁ ēḁəḁḁəḁin na uləḁgələḁ ṭa almaṭiḁe,
- 25orn ṭaləmis lamama uləḁgi lḁəmēṭi egone lḁəmirəwi nuṭa.
- 26na ndə geṭo alo yursalim gwonaṭa larraidiḁa ṭaləmisya orn ṭaləmis niyiḁəḁiṭalo preḁ ḁen ḁaṭa yero yebendia ḁen ṭa gaṭ eḁa gateto ḁen ḁəyesu.
- 27orn barnaba gamama na geṭomaia leḁa nano ləḁweinu nəḁələḁwaṭəṭi ḁope ṭa ḁen gafo eḁaḁ gaseicu eləḁ yesu, igi ganaicəma ole, na alo iḁimiska gēṛṛəḁaieu leḁa ḁen irəḁga gəyesu ḁəḁaiḁa ḁero.
- 28orn lḁəfete ṭaləmisya lḁəṭo alo yursalim,
- 29ṭaḁṛṛəḁaiḁu ḁen irəḁga geləḁ yesu ḁəḁaiḁa ḁero. na ṭaḁṭwataiḁo leḁala, ildi laṭ al yawuḁ orn ləṭo ole gal yunaniyin, orn ṭalonəṭo lamaṭiḁa.
- 30na ndə lorəba lələḁinnano lḁəmaiyoṭe alo igaisariya, na lḁəmaḁwaṭe alo iṭarsus.
- 31orn kanisa preḁ isi yafo alo yuḁiya na alo ijalil na alo isaməri yerto ḁen ḁaḁəra yaṭaḁa ḁope na yafidū ḁabəṭa, na ṭaḁerlḁo ḁope eləḁ yesu nəiḁua na ḁaməḁaṭaḁa ḁusila gatəṭe gəṛəmwə nḁoṭṛeṭe.
- 32orn ndə buṭrus gafo gabakalḁaiea iḁulu preḁ gabəṭa leḁa nano lṭəṭe ṭṛəmwə ildi lafo alo iluḁḁa cum,
- 33nəḁəfiḁi maji tu ganta ainias gwuma gajəba rəmanəḁara gandro nal aḁgəṛem nṭəli ḁenəḁ nemiḁe niṭijin.
- 34na buṭrus geiṭəma ṭa, ainias, yesu al masiya gaḁeidi, twoḁo ḁekelee nal aḁgəṛem ilaṭəḁa. na maji nəḁətwoḁe ram.
- 35na leḁa preḁ lalo iluḁḁa na alo isarun ləseieəma lḁəndi ḁen ḁeləḁ yesu.
- 36orn alo yaṭa yafa wuji gēni gənəḁ gaṭəbwa gəḁernia ṭabiḁa, igi irəḁ gələṭṛəḁu ḁorkəs walla oḁe. gənəḁu gēbəḁia ḁen ḁaḁəra ḁwainā ḁəḁubwiḁiya.
- 37orn iliga lakəl nəḁwuməṭi nəḁaiye, na lwasəma lḁəmēṭi egeṭa pələlo, igi gakadəreidu gwala.
- 38orn ḁen ḁaṭa alo iluḁḁa yafo ṭwaiḁ alo yafa, na ṭaləmis yano ṭa buṭrus gwəṭu alo iluḁḁa, niyaḁwaṭe leḁa liṭijan lḁaṭa, aṭṛ tu taltal.

³⁹orn butrus gatwodo na letelda. orn nde larəmato labətəmaiya egeɾa pələlo. na leđa pred ɾɾlda ildi lətēdənialo lađəruma eđəre twaiñ talaro, na talərrəjaico butrus ndrena nənano ini dorkəs gidəlo nde lafəlda.

⁴⁰orn butrus gamiñeicu leđa pred ndəuwər nəjwodəñiti ndria nalo tənəturtu rəmwa, orn nəjəreide nəjənwane aɾəno nəjəta, tabida, twođo. na tabida nəjəbəri isi na nde ganwano butrus nəjətwođe nəjəraɾalo.

⁴¹na butrus nəjwalitəma đaj nəjəmatuđi orn nəjundəđi leđa ltəre ɾrəmwa na leđa ɾɾlda ildi lətēdənialo na ganaicəlo wuji igi gaməto đəge.

⁴²orn ɾen iɾi ɾələɾinu alo yafa pred na leđa lwaiña ləndu ɾen ɾələɾ yesu.

⁴³orn butrus nəjəraɾe alo yafa ñoman ñwaiña majiga ganta siman igi gəbəri yerna.

amal ar rasul 10

¹alo igaisariya maji gəni ganta karnilius gaɾ eləɾ gaskari yaɾo miyya ijəs ibernia yitalia.

²gənəɾu gaɾəra eɾen na gidəña rəmwa leđala pred legeɾa gələɾəɾu, na gitu leđa pred ɾen ɾwaiña ɾaɾəra, tənəturtu rəmwa jaica.

³na lomanəɾ garno eđəñin iɾijin, ɾen ɾamiñitəma nəjəseici ɾope məlaiyəka đərəmwa đaməta nano ndəta, karnilius.

⁴na tənaseicu kaiñ na ɾəđaiña nəjəməndi, nəjəta ɾen ɾantəu ya eləɾ ? orn məlaiyəka ndəmeiti ta, đəturtia đəlaɾəɾa na đaliɾəto đəño đəlaɾəɾa đabəto rəmwa nano na đaləɾədeiniau rəmwa nəiñua.

⁵na điñəđi đwəto leđa alo yafa ta alundəđi eđa gəbernia siman, igi ganta butrus eum,

⁶gənəɾu gaɾəɾa egeɾa gəsiman, igi gəbəri yerna. na eɾa gafo al bar nano.

⁷nde məlaiyəka đabəro đəge, idi đanaico karnilius ɾen, gənəɾu gundəđu leđa liɾijan na askari isi yaɾəra eɾen ildi lađurəđəntəma,

⁸na nde galwaɾətəlo ɾen pred nəjələđwəte alo yafa.

⁹na iloman leteɾe nde lafo alo yafa twaiñ, butrus nəjəbəri eɾa eđəpe ɾen ɾanta aɾəturti rəmwa eđəñinano.

¹⁰orn nəjəeoiñəte kaiñ tənwonəto gasa, orn nde liji lətu ləbəđia aicəba, ɾen ɾamiñitəma ɾarno iɾurid.

¹¹na gaseicu ltunɾa lagagidənu na wagənəɾ garno al farəđi yiruwətu alo gakasənu alo marldwan,

¹²yerto lanɾe ano ɾrugudu đwala đəđəñwa na đirnuɾ, na imwa yeicia na ndəfia nelo.

¹³na ole nəjəməta nano nəjəta, butrus, twođo ɾaɾiñe ɾase.

- 14orn butrus nəḡaṭa, ndo, eləḡ yesu, igənəñi igero igaso wagənəḡ gataḡa geieia lomanəḡ.
- 15orn ole igi geṭəma nano təḡ nəḡaṭa, waḡge rəmwa riḡu gatəre gerṭa agabaṭa ṭa gataḡa.
- 16orn ḡen inḡi ḡaṭaico lorəba ḡiṭḡin orn waḡge goṭəbaṭe elo ḡəge.
- 17orn butrus girəwano ginḡeiea ḡen məldin egare gəlḡṭəḡu ṭa ḡen inḡi ḡantaṭau. orn leḡa ildi karnilius gaḡwaṭəlo labekerəḡḡia eṭa gəsiman, laṭurwa igəuwər iliga lakəl ḡurri,
- 18na lundəḡu ldeṭəḡe ṭa, siman igi ganta butrus gəni əli?
- 19na ndə butrus gafo ginḡeicia ḡen egare gəlḡṭəḡu inḡi gaseicu, usila gərəmwa galwaṭəṭəma ṭa, nwanə, leḡa ləni liṭḡin laḡapwaiña.
- 20twoḡo ḡirəwe ḡaṭelda. gerṭa agirəwano eḡen ḡənəḡ, ḡen ḡanta igənəñi igəḡwaṭəlo.
- 21ntia butrus nəḡəlirəwəṭi nano nəḡaṭa ṭa fiñi ḡiḡi ḡagaiñəpwaiña. ḡen ḡantaṭau inḡi ḡagiltu?
- 22na leḡa lḡaṭa, karnilius, maji gaṭ eləḡ gaskari miyya igi guḡərwaṭo eḡen rəmwa nəiñua na gidəña rəmwa, na al yawuḡ preḡ laṭo ḡaməḡaṭa eḡen ḡaḡəra ḡəlḡṭəḡu, gənəḡu gancinu ḡen məlaiyəkaḡa ḡatəre ḡərəmwa ṭa aḡundəḡaici egeṭa gəlḡṭəḡu aḡənaṭe ḡen ḡəlaṭəḡa.
- 23orn butrus gundəḡəlo ṭa alənti egwaḡ. na iloman leṭeṭe lamiño butrusala na lorəba ləmaṭan lalo yafa ldabeləlda.
- 24na iloman leṭeṭe lomən ldənti alo igaisariya. na karnilius gafo gəlṭurṭia na gundəḡu leḡa əllḡṭəḡu na rappa.
- 25ndə butrus gəntu eṭa karnilius nəḡəmudiniṭi alo.
- 26orn butrus gatudəma nəḡəmeiti ṭa, twoḡo, igənəñi igəṭo maji cum.
- 27orn ṭalṭwatəldəga ldənti nəḡəfiḡi leḡa lwaiña larraido
- 28na butrus nəḡəleiṭi ṭa, ḡaganəñəḡ ḡagaliḡeṭo ḡope ṭa ḡen ḡəḡəñinu kaiñ ṭa eḡa gaṭ al yawuḡ laṭaḡa eḡaga garto, na ṭa gabəṭa egeṭa gəlḡṭəḡu, orn rəmwa raḡaicəñi ḡen ṭa igaber igalwaṭa ṭa eḡa gənəḡ gataḡa walla geicia.
- 29ntia ḡiñəḡi igeto igero iganəḡa ndə ḡagundəḡiñi orn igandəṭəḡe ṭa, ḡagundəḡiñi eḡa?
- 30na karnilius nəḡaṭa, ḡiñəḡi ḡoman ḡaḡaṭo marldwan ḡen ḡarno eḡəñin isi, eḡəñina iṭḡin, igəfo igəṭurṭia rəmwa egeṭa gəlḡṭəḡi, orn maji nəḡəñəḡuri nəiñua gḡṭəḡu ndrena nano nəwəḡialo natəre kaiñ,
- 31nəḡaṭa, karnilius, ḡəṭurṭia ḡəlaṭəḡa ḡanənu na ḡaləḡeṭa ḡəño ḡəlaṭəḡa ḡaləḡeḡeiniəu rəmwa nəiñua.
- 32ḡwaṭo leḡa alo yafa ḡundəḡi siman ganta butrus, gənəḡu gafo eṭa gəsiman maji gəbəṭi yerna igi gafo al bar nano.

- 33orn igwad̄weiṭianalo ram, orn agiḍu ɲen ɲaɲəra, ageṭo. orn ḍiñəḍi ñagarraido preḍ rəmwa nēiñua ṭa ñane ɲen preḍ iɲi eləɲ yesu galwaɾəṭəɲa.
- 34na butrus nəɲəbelaḍe ēiñuano ilēṭəɲu nəɲaṭa ṭa, ḍeṭam igaseicu ɲen na igaliɲeṭo ɲope ṭa rəmwa rero rabertia ɲen ɲənəɲ eleda ləmaṭan na ɲarto eleda ləmaṭan,
- 35orn leḍa preḍ lalo preḍ, ndə lidəña rəmwa na lēbəḍia ɲen preḍ rəmwa ronəṭa, rəmwa ralaɲənti.
- 36fəɲen iɲi rēnəɲu raḍwato eleda lisrayil ṭa arələrrəɲaide ɲen ɲaɲəra ɲəḍēuṭaralo iyesu masiya, gēnəɲu igi gaɾo eləɲ gəlaɲge preḍ.
- 37ɲen ɲakəl ɲərrəɲeinu alo yuḍiya preḍ, ɲatwoḍo alo ijalil, ndə yuanna gərrəɲaieu leḍa ɲen ɲəmamuḍiya.
- 38ñagaliɲeṭo ṭa rəmwa rabuɲṭu yesu galo inasiraṭ usilaga gatəɾe na ɲabəɾaɲa, na gēnəɲu ṭaɲakaldaieo ṭaɲiḍu ɲen ɲaɲəra ṭaɲakeiḍu leḍa preḍ ildi laḍamənu iseṭan, ɲen ɲanta rəmwa rafomaiya.
- 39na nanda ñagaɾo ḍaməḍaṭa eɲen preḍ iɲi gēnəɲu giḍu alo yal yawuḍ na alo yursalim. leḍa laɾiñəma ndə lēṭəma gabəreieia iḍuɾi
- 40orn rəmwa ratuḍəma ndə ñoman ñaɾo ñiɾijin ndrəmaɲgiṭi aɲəseini,
- 41gertə eleda preḍ orn inanda ñaɲgi rəmwa roṭənde eleda ananoɲ ṭa ñaɾeṭe ḍaməḍaṭa, nanda ñaɲgi ñagasəlda na ñagəṭəlda ɲen gēnəɲu gatwoḍo eɲəɾaiñ.
- 42yesu gwalwaɾəṭənde ṭa ñərrəɲaiee leḍa na ñaɾeṭe ḍaməḍaṭa ṭa fəɲu igi rəmwa rēṭəma gaɾ eləɲ igi giḍ aɲakarme leḍa laməṭo na laiyo.
- 43fəɲu al anbiya preḍ yaro ḍaməḍaṭa eɲen ɲələṭəɲu ṭa leḍa preḍ ildi ləndu ɲen ɲələṭəɲu liḍ aləɲgəḍeini ɲen eɲen ɲeieia irəɲga gələṭəɲu.
- 44ndə butrus gaɾwata ɲen iɲi usila gatəɾe gərəmwa nəɲəliruwəṭi nano ildi preḍ lano ole.
- 45na leḍa ildi leto butrusala ildi ləndu ɲen ɲərəmwa, na luṭəḍənu lənəɲulu ldirəwano kaiñ ɲen ɲanta ḍənaica usila gatəɾe gərəmwa girəwuṭu leḍa enare ildi lero laɾo al yawuḍ.
- 46ɲen ɲanta lalnaṭa laɾwata ole ɾeṭəɾeteo lḍənanaice rəmwa ɲaɾwa. orn butrus gaṭa,
- 47eda gənəɲ gaɾəwadaṭa ganəḍa ṭa leḍa ildi laneini mamuḍiya, ildi laneinu usila gatəɾe gərəmwa garno nanda?
- 48na galwaɾəṭəlo ṭa alneini mamuḍiya irnga gəyesu masiya. orn ldeṭəḍe butrus ṭa aləɾaɲəlda ñoman ñəmaṭan.

amal ar rasul 11

- 1orn leḍa ləḍweinu na lorəba ləkanisa lafo alo yuḍiya, lano ṭa leḍa ildi gertə laɾo yawuḍ lərrəɲeinu ɲen ɲərəmwa eum.

- ²orn ndə butrus gabəta alo yursalim leđa ildi ləndu nən nəduɾəðənia təlɥwataido butrusga,
- ³ldata, agabəro eleda lero luɾəðənia nənasəlda eđa?
- ⁴orn butrus galwaɾətəlo nən pređ igətərria nənata,
- ⁵igafo igafo alo yafa tɪturtu rəmwa, orn nən naminɪtiɪni. wagənəŋ girəwu elo garnu al farədi yoɾa yakasənu alo marldwan niruwətiɪni nano.
- ⁶orn tiseieu nɔpe ninwane lanɟe ɾugudu, đwala đedəñwa na đirnuɟ na imwa yeicia na ndəfia nelo.
- ⁷na nene ole geitiɪni ta, butrus, twođo nariñe nase.
- ⁸orn niyata ndo eləŋ yesu, wagero gənəŋ gataŋa geicia gəntiɪni eĩnuu lomanəŋ.
- ⁹orn ole igi geitiɪni nano təŋ nənata, wanɟe rəmwa riđu gatəɾe gertə agabaŋa ta gataŋa.
- ¹⁰orn nən inɪ nariaco lorəba niɾijin orn wanɟe nənoɾəbətə elo dəge.
- ¹¹orn iliga lakəl đurri leđa liɾijin larəmato eɾa igei igafau, ləđweintiɪni alo igaisariya.
- ¹²na usila gərəmwa galwaɾətiɪni ta ñarəlda yerɾe igirəwano eŋen nənəŋ. orn ñarə lorldaiñala ildi laɾo đenəŋ nənamiñe guntu niñənti eɾa gəmajɪ.
- ¹³orn nənəndəlwaɾəti fətau gaseicu məlaiyəka đadəru egeɾa gəlɛɾəŋu, ndəmeiti ta, đwaɾo leđa alo yafa aɾe alundədi siman igi gənəjənu butrus,
- ¹⁴gənəŋu gid ənəndəlwaɾəti nən inɪ agiyəbərəni na leđa pređ legeɾa gəlaɾəŋa.
- ¹⁵orn nən igabəta nole igarwata, usila gatəɾe gərəmwa nənaliruwəti enare nən narno nanda ananoŋ.
- ¹⁶orn niləŋədeini eŋen nələŋ yesu galwaɾo ta, yuanna gananaido mamudiya nawaŋa, orn ñanə ñagidi ñananeini mamudiya usilaga gatəɾe.
- ¹⁷orn ndə rəmwa ranaieəlo đanaica đurri nən narno ranaicənde ndə ñagəndu nən nələŋ yesu masiya, igənəni esegi ta igadama rəmwa eŋen ralwaɾo.
- ¹⁸orn ndə lano nən inɪ ldabwaiñe nəma, orn ldanaice rəmwa nariɾwa ldata orn rəmwa ranaico leđa nən ildi gertə laɾo al yawud cum ta aləŋgədeini nən eŋen nɛicia aloɾəbətə rəmwa nano ta alaməte.
- ¹⁹orn leđa ildi lalaldəðənu alo nən nanta nən nɔbwa inɪ natwođo eŋen niɾtəfanus labəro nwaldaŋ alo ifinigiya na igubrus na yantakiya orn lderte ləbərrəŋaicia leđa nən nərəmwa illi al yawud ərtod.
- ²⁰orn ləmatan inɟulu lalo igubrus na igirəwaniya, ndə ləntu alo yantakiya ldərrəŋaici leđa nən nələŋ yesu, ildi gertə laɾo al yawud,
- ²¹na đanə đeləŋ yesu lafəlda na lwaiña ldəndi nən ldredeɾe eləŋ rəmwa nano.
- ²²ndə leđa lalo yursalim lano nən inɪ ldadwate barnaba ta anarə alo yantakiya.

²³ndə geṭo na gaseicu ḍubwiḍiya na ḍame ḍərəmwa, nəḡereṭe nano, gërrəḡaicəlo ḡen kaiñ ṭa alḍuri ḡope eḡen ḡeləḡ yesu araga ḡunto ḡenḡa ḡwondəṭo,

²⁴ḡen ḡanṭa ḡənəḡu ḡaḡəra egare ḡwundəḡeinu usilaga ḡatəṭe na ḍonaṭaḍa. na leḍa lwaiña laṭəḡaido eḡeləḡ yesu.

²⁵orn barnaba nəḡabəṭa alo iṭarsus ṭa aḡəpwaiñe sawul.

²⁶na ndə ḡafidəma ḡaməma alo yanṭakiya. na lənəḡulu larraidə iḡanisa itəli ḍurri lërrəḡaicu leḍa ḡen lwaiña kaiñ. na alo yanṭakiya iliga lakəl ṭaləmis yənəḡənu masiyin ḡen ḡaṭnda.

²⁷na iñoman iñi anbiya yeṭo alo yursalim yabəṭa alo yanṭakiya,

²⁸na ḡənəḡ iḡulu ḡanṭa agabus ḡatwoḍo nəḡəlwəṭe usilaga ḡatəṭe ṭa ḡorwəṭa ḡid aḡela ḡoṭra aḡəndi alo preḍ, na ḡorwəṭa iḡi ḡeṭo iliga ləkuludius.

²⁹na ṭaləmis yeṭu ḡen enare ṭa yid aiyaməḍate lorəba ləkənisə alo yudiya laḡgela, ḡen ḡarno laḡe rəmwa ranaicəlo ṭetəṭeṭe.

³⁰na ṭaləmis niyiḍi ṭia niyəḍwəṭe barnaba na sawul laḡgela enələḡ nəkanisa alo yudiya.

amal ar rasul 12

¹iliga lakəl eləḡ ḡanṭa irudus ḡəndu leḍa ləmaṭan ləkənisə nəḡəlnaice ḡen ḡubwa.

²nəḡaṭiñe yagub, orəba ḡəyuanna ḍoperreḍa

³na ndə ḡwanwano ḡen iḡi ḡaḡəra leḍa nano lal yawud nəḡəndi butrus cum. ḡen iḡi ḡafo iliga ləḍəsa ndə leḍa laso aicəba ḡaicəfa.

⁴orn ndə ḡəndəma ḡəṭəma isijən nəḡəḍwəṭe askari reḍ na ḍenəḡ nemiñe yunto, niyela liga lnəḡ marldwan na iliga lnəḡ marldwan, ḡaṭa ndə ḍəsa ḍaḡḡaṭo ḡid aḡəməṭe leḍa nəiñua.

⁵na butrus ḡərəməḡeinia isijən, orn leḍa ləkənisə lafo laturtia rəmwa araga ḡunto eḡen ḡələṭəḡu.

⁶na uləḡḡi ḡakəl ḍurri ndə irudus ḡwonəṭa ḡamamaṭa leḍa nəiñua butrus ḡafo ḡandro askariya iṭijən yeṭitəma iligano ḡakasənu nuridana niṭijən, orn askari yafo igəuwər yarəmoṭwa sijən.

⁷na məlaiyəka ḍeləḡ rəmwa ndəla na arerre nəḡəwəḍialo isijən, na məlaiyəka ḍabəṭu butrus aḡəno ndəmatuḍi iḡurid ndəṭa, twoḍo taltal. na nurida nəmiṭi raḡ.

⁸na məlaiyəka ndəmeiti ṭa arəniḡənu ndrena na ndəbina nərəmanəña. nəḡidi ṭia. orn məlaiyəka ndəmeiti təḡ ṭa, tərənu molfaya isi yaṭo erena ḡəṭəña na ḡaiñəṭeṭe.

⁹nṭia nəḡəmiñe ṭaḡəṭeṭo, orn nəḡaiḡəbete ṭa ḡen iḡi ḡidənu məlaiyəkaḍa ḡaṭo ḍeṭam, orn ḡaṭa aḡḡaica ḡaseicu ḡen iḡurid.

¹⁰ndə lamiñato askari yeřnda na yomən indurtu ldarəmate igəuwər yipeini, əuwər isi eredəto nəruk, yəgəgidəntəlo mərəmərən, na lamiñato ndəuwər lderlde mənna mənna na ram ldəpərəđənianano məlaiyəkađa.

¹¹na butrus galəñinnano ta gəbərnu nəñata ta, diñədi igaliñeto ta eləñ yesu gadwačo məlaiyəka dələrəñu ndəbəriñi eđan đirudus na eñen pred iñi leđa lal yawud laiñəturti.

¹²orn ndə galiñeto ta nən iñi nəđetam nəñate egera gəmiriam, ləñgen yuanna igi ganča margus, igi leđa lwaiña lafo laurraidia talturtu rəmwa.

¹³orn butrus gabərnu dəpundri dəuwər yeřa na nərə nəñela nənča ruda ta aňaləñete nən,

¹⁴orn ndə naliñeto ole gəbutrus nəñərete nano kaiñ na nəñerte nəmagagiti, orn nəbədəto egwan nəñalwařəti leđa ta, butrus gəni gaturwa igəuwər.

¹⁵na leđa ldəmeiti ta ağəramərwa. orn tañəlwačo ta dətam fəñu. na lənəñulu ldata fəməlaiyəka dələrəñu.

¹⁶orn butrus tañəpu dəpundi məldin, na ndə ləgəgidu lanwanəma ldirəwano kaiñ.

¹⁷orn butrus nəñəlabeiti đan elo ta alrañe aten, nəñələlwařəti nən tau eləñ ycsu gəbərma isijən. nəñata lwařətr yagub nən iñi na lorəba cum. orn nəñamiñe nəñate alo yarto.

¹⁸na ndə eđəñin gačo dəge nən nəñwaiñəte igaskari nən nənča butrus gero.

¹⁹na ndə irudus gapwaiñəma na gero gamafidia gindeicu askari na gagariñaido ta aiyəmaməm aiyəriñini. orn nəñətwođe alo yudiya nəñate alo igaisariya nəñafete tu.

²⁰orn irudus nəñəcičano eleđa lalo isur na isiđa, na lənəñulu ldəmetə nano nənəñ nuntə, orn laridicu bilastəs eñen eñen, maji gadurəđəntia eləñ, ldeřəde eləñ ta altořate nən aňərete nano, nən nənča alo esen leđa lamama lalasəni egeləñ.

²¹orn iloman ildi ləřənu eləñ irudus garrəpo ndrena nano nəñələñe na nəñərañe nal kurs tañəřwatitu leđa.

²²na leđa larəjaico ole ldata, ole igi gərəmwa, gərta geđa.

²³na ram məlaiyəka dələñ yesu đabərma nən nənča gero ganaiea rəmwa nərwa, orn luđa talmaso nəñaiye.

²⁴orn nən nərəmwa tañəkařəjaido ta nərwa.

²⁵na barnaba na sawul lořəbədo alo yursalim ndə lařiñəđato nəməřria dəge, ldame yuanna igi ganča margus.

amal ar rasul 13

¹na ikanisa alo yančakiya anbiya yəni na leđa labərrəñaidia nən. fəbarnaba, na simaun igi ganča nijar, na lukiyus galo igirəwaniya, na manayin igi laməto eřa guntə irudusga gačo eləñ, na sawul.

- ²ndə lafo labuñtia rəmwa, na laɾaŋo ɲorwaɾaŋa, usila gatəre gərəmwa gəlwaɾətəlo ɾa, ɛɾ barnaba na sawul aləsoŋ ɾa alitiñi ɲəmɛɾɾia iŋi gwundədeieəlo.
- ³orn ndə laɾaŋo ɲorwaɾaŋa laɾurtu rəmwa ldələɾi raŋ nəŋəɾwa ldələdwaɾe.
- ⁴na ildi liɾiŋan lədweinu eŋen ɲusila gatəre labəro alo isalukiya, na tu ləntu idəpundr dəŋau ldabəɾa alo igubrus.
- ⁵ndə larəmato alo isalamis ldərrəŋaiei leɾa ɲen ɲərəmwa imajma yal yawud. na lafo yuannala galaməɾa.
- ⁶nd lərrəŋaicu leɾa ɲen alo pred, alo isi yerɾo neɾa ano ɲawa ɲakədiɾu iligano, ldarəmate irnuŋ gənəŋ gəbərnia bafus ldəfiɾi maji gaɾo yawud gaɾo udəmi na gaɾo nabi eŋaɾəwen ganta baryesu.
- ⁷lafo majiga goɾra iŋəmɛɾɾia ɲələŋ, ganta sərjius buləs, gənəŋu gerɾo ɲaɾəra ɲoɾra eŋen pred. na gənəŋu gundədu barnaba na sawul ɾa aŋalnaɾe ɲen ɲərəmwa.
- ⁸orn maji igi gaɾo udəmi, igi irəŋ gəlɛɾəŋu gwomən ganta alim, gagealo ɲen ɲanta gaber gwonaɾa ɾa maji igi goɾra gəbendia ɲen ɲərəmwa.
- ⁹orn sawul, igi ganta bulus cum, gwundəjeinu usilaga gatəre, ɾaŋəmaseicu kaiñ,
- ¹⁰nəŋaɾa aganəŋa ɲaŋgi agaɾo ɲere ɲəsətan, agageo ɲen pred ɲudərwato, agwundəjeinu ɲadəna nano na ɲenŋa ɲeicia təmətəm, agabwaiña ɾa agagera dād dərəmwa idi dūdərwatojaica?
- ¹¹na diñədi dāŋ dələŋ yesu dafəŋa nano. agidi ɲərəmiɾi ɾa ɲerte agəseidia ɛdəñina liga ləmaɾan. na ram nəŋərəmiɾi ɾaŋapwaiño ɛda gəmakendi ɛdāŋ ɾaŋəmirdlu.
- ¹²orn maji goɾra ndə gaseicu ɲen ɲidənu nəŋəndi ɲen, ɲen ɲanta gafo girəwano idərrəŋaidia dələŋ yesu.
- ¹³orn bulusanda ldətwoɾe alo ibafus, ldabəɾa alo ibarja alo yanɾa bamfiliya. na yuanna gaɾadəlo nəŋoɾəbaɾe alo yursalim.
- ¹⁴orn lənəŋulu ldamiñe alo ibarja ldabəɾa alo yanɾakiya alo ibisiɾiya. iloman lədəmiñənianano ldənti imajma ldəɾaŋalo.
- ¹⁵ndə nələŋ nal majma nəgəriɾi leɾa ɲen ɲadam gəmusa na ɲal anbiya dəge neɾəde bulusanda ɾa, lorldaiñanda ndə ɲagerɾo ɲen ɾa ɲagabərrəŋaicia leɾa, ɛrrəŋaicərldo.
- ¹⁶orn bulus nəŋətwoɾe nəŋabəce dāŋ elo nəŋaɾa, leɾa lisrayil na ildi lidəña rəmwa, nər,
- ¹⁷rəmwa rələda iləndr lisrayil rənəŋu roɾo papanda ildəndr na riɾəlo loɾra ndə lafo alo imasɾ, na dāŋda dəbeini elo ndrəlamiñi.
- ¹⁸na garno nɾəli ɛredia marldwan ragagariñaɾəlo ɛdəñwa.
- ¹⁹na ndə raməndaɾo leɾa lerɾo ole ɾetəɾeteo laiyeŋ dənəŋ nemiñe iɾiŋan alo ikanan, ndrəlakarnədiɾi dūda ndrəlanaice garno nɾəli miyya marldwan na ɛredia dənəŋ.

- 20orn ndə n̄təli naŋgaṭo ini rəmwa rənaicəlo al gaḍianda, orn ndə al gaḍianda ildi ḍəge rənaicəlo samwil igi gaṭo nabi.
- 21orn leḍa ldəmeṭəḍe eləŋ goṭra ḍəge, na rəmwa ranaicəlo sawul idia gəgayis eleḍa ləbenyamin, ŋen ŋaṅta n̄təli ereḍia marldwan.
- 22na ndə raŋgeicəma ḍəge ndrətudi ḍawud gaṭo eləŋ egen, ndrəta, igafidu ḍawud idia gəyassi, maji gerto ara garno gəlṛəñi igi gid aṅidi ŋen preḍ igwonata.
- 23orn ilid̄ia ləmaji igi ləndurtu rəmwa ranaico israyil ḍəbəri, fəŋu yesu, garno rṛu ŋen pənde.
- 24ndə gaməlu geṭo yuanna gərrəŋaicu leḍa preḍ lisrayil ta mamud̄iya yaṭo ḍaməḍata ḍəḍataḍa ŋen ŋeicia na ḍəḍoṭobaṭa rəmwa nano,
- 25na ndə yuanna gafo ṭwaiñ gaṭiñḍata ŋəmṛia ḡəlṛəŋu gaṭa, ñaganəñəŋ ñagaṭa fiñi esegi? igero gaṭo al masiya orn eḍa gəni gəŋəŋ gid aṅəñela ndurtu na igero igarəḍaḍata eŋen ta igobaica yar ano yəndəbina nərəmanəŋ rəlṛəŋu.
- 26lorldaiñ, lid̄ia laməcu gibrayim, na ildi lafəndau lid̄iña rəmwa ŋen ŋaḍweintəndr iŋi ḡḍḍəbəri idi.
- 27ŋen ŋaṅta leḍa ildi lafo alo yursalim na nələŋ enen laijəba yesu na ŋen ŋal anbiya iŋi ŋaṭwatəni ñoman preḍ ñəḍəmiñənianə, lənəŋulu laṭiñḍaṭo ŋen iŋi ndə lanedəma, ldəmakarme.
- 28lero lafidia ŋen ŋəŋəŋ ta almauṭiñe orn leṭədo biləṭus ta aṅəṭiñəni.
- 29orn ndə laṭiñḍaṭo ŋen preḍ ḡəwərdənu eŋen ḡəlṛəŋu liruwəma iduṭi ldəməṭi eḍel.
- 30orn rəmwa ratud̄ima eŋəṭaiñ,
- 31na ñoman ñwaiña gamiñiṭu leḍa ildi latodəlda alo ijalil labəṭa alo yursalim, na ḍiñḍi laṭo ḍaməḍata ḍəlṛəŋu eleḍa.
- 32na nanda ñagəndərrəŋaicia ŋen ŋaṅəra ta ŋen iŋi rəmwa rṛəṭu papanda ləpənde,
- 33iŋi rənəŋu raṭiñḍiṭəndr ləŋgr ləgaṭr ñere eñen ndə ratuṭəndr yesu, garno ŋen ḡəwərdənu egaḍam gəmasmur iṭijan ta, aganəŋa agaṭo idia gəlṛəñi, iloman ildi igaləŋaŋa.
- 34na eŋen iŋi ta rətuḍəma eŋəṭaiñ gaber gid aṅoṭəbətə ta aṅaicəbərə təŋ, raṭa, igidi indənaice ḍəbuṅṭia idi ḍatəṭe na ḍaṭo ḍəṭam idi igṛəṭu ḍawud.
- 35ralwaṭo cum imasmur gwomən ta, agaber aganḡiṭi eḍa gatəṭe gəlaṭəŋa aṅaicəbərə.
- 36ŋen ŋaṅta ḍawud ndə gidu ḡəmṛia ḡərəmwa ḍəge gandro eŋəṭaiñ nəŋurəni eṭenandala, nəŋaicəbərə,
- 37orn igi rəmwa ratud̄ima gero gaicəbərə.
- 38orn ḡiṭr ŋen iŋi aṅələŋini eñəŋ, lorldaiñ, ta ŋen iŋi ñagano diñḍi ḡəḍəŋgeinia ḍəŋen ŋeicia idi ḍafo imaji igi,

39na inu leđa pred ildi lēndu ņen alēbərni eņen pred inĭ lero laṛəwadaṭa ṭa lēbərni igal ganun imusa.

40orn rəmotr ņen ṭa ņen aņerte ņəndəṭa nano inĭ al anbiya yalwaṛo,

41ṭa, nwanəḍr, ņaņgi ņagəḍama ņen, irəwarano na ņaiye ņen ņanta igēbəḍia ņen ņəņəŷ iliga eldalo na ņen inĭ ņagaber ņagidi ņagaņəņti kwai kwai ndə eḍa gəņəŷ galwaṛəṭənde.

42na ndə lamiņaṭo ndəuwər leđa leṛəḍəlo kaiņ ṭa aldərrəņaiee ņen inĭ təŷ ndə loman leṭo ləḍəmiņəņiano təŷ.

43na ndə ņen ņaməndəḍənu leđa lwaiņa, ildi laṛo al yawuḍ na ildi larto lēndu ņen, lateṭo bulus na barnaba, ildi lalwaṛəṭəlo ņen araga gunto ṭa alṭaņe ņope eņen ņəḍubwiḍiya na ḍame ḍərəmwə.

44orn ndə loman leṭo lwoməņ ləḍəmiņəņiano leđa larraido lwaiņa kaiņ ṭa alne ņen ņərəmwə.

45orn ndə leđa lal yawuḍ laseicu leđa lwaiņa ldəciṭano, ṭaləkuṛəbəjəḍəṭu eņen bulusala, ldəmwəre.

46na bulus na barnaba lalwaṛəṭəlo nēiņua ņəḍaiņa ņero, lḍaṭa ņen ḍəṭam ṭa ņagano ņen ņərəmwə ananoŷ ņaganəņaņ. orn ḍiņəḍi ņen ņanta ņaganəḍo na ņagamo ḍəskinia ntam enalo ṭa ņagero ņagarəjəḍaṭa eņen ṭa ņiṛṭe ḍaməṭia ḍəbəṛəbəṭe, orn ḍəge ņagabərrəņaiee leđa ņen ildi gəṛṭa laṛ al yawuḍ

47ņen ņanta eləŷ rəmwə rwalwaṛəṭənde ṭa, igəṛənde ņagaṛ arerre ņen ņanta leđa ildi gəṛṭa laṛo al yawuḍ ṭa ņananaide ḍəbəri alo pred na ltunŷa ḍəṛti.

48na ndə leđa lano ņen inĭ ildi gəṛṭa laṛo al yawuḍ lḍaņəreṭe nano ṭaloṛe ņen ņeləŷ yesu, na ildi rəmwə roṭəlo pənde ram ṭa alame ḍaməṭia ḍəbəṛəbəṭe ldəndi ņen.

49na ņen ņeləŷ yesu ņəlaldəḍəni alo pred.

50orn leđa lal yawuḍ lḍatuḍi nare nəlĭji ṛlda eņen ildi laņəra eņen, ṭaņəbuņṭu rəmwə na leđa loṛra lalo yakəl, ldənanaiee bulus na barnaba ņen ņubwa ldəlmiņe alo esen.

51orn bulus na barnaba labuṛuṭəlo abəṛəṭua erəmanəņa eren, nəlṭaḍe ldəbəṭa alo igunia,

52na ṭaləmis yundəinu enare ḍaņəraḍa nano na usilaga gatəṛe.

amal ar rasul 14

1orn alo igunia lēntu ndəņ imajma yal yawuḍ ldələrrəņaiee ņen ņabəṛaņa ņusila gatəṛe orn lwaiņa lal yawuḍ na lal yunaniyin lano ldəndi ņen.

2orn leđa lal yawuḍ ildi lero labendia ņen lətuḍeieu leđa ņen enare ildi gəṛṭa laṛ al yawuḍ, ldəṛiḍici eņaṭəṛa ṭa aləgea lorəba ləkanisa.

- ³orn bulus na barnaba laɾaɲa alo yakəl ñoman ñwaiña talèrrəɲaicu leɗa ɲen ɲeləɲ yesu lero ɲəɗaiña nano, na gənəɲu gaɾo ɗaməɗata eɲen ɲələɾəɲu inɲi ɲəɗubwidiya na ɗame ɗələɾəɲu, na giɗu ɲen ɲoɾa na aɲwara raɲra eren.
- ⁴orn leɗa lalo yakəl lakarnəɗiano, ləmaɲan lwonaɲa ɲen ɲal yawuɗ na ləmaɲan lwonaɲa ɲen ɲəleɗa ləɗweinu.
- ⁵orn ɲen ɲafo eleɗa ildi gerta laɾ al yawuɗ na igal yawuɗ cum na enələɲ enen, ɲa aldəndi na aldaməndaiye ɲwandraɲa.
- ⁶orn ndə laləɲinnano lɔbəɗaɲe alo ilistra na iɗarba alo ilikoniya na alo preɗ tu,
- ⁷na talèrrəɲaicu leɗa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa alo yakəl.
- ⁸orn alo ilistra maji gəni gənəɲ gaɾaɲa alo igi gaijəba rəmanəñara, gələɲənu egare gələɲgen gaɾo ɲia, gaijəba gabərlda kwai kwai.
- ⁹maji gano bulus gaɾwata, na bulus ɲaɲəmaseici kaiñ galəɲinnano ɲa gənəɲu gerto ɗonaɲa ɲa aɲeidiɲi,
- ¹⁰nəɲalwaɾe olega goɾa, nəɲaɲa, twoɗo ɲəɗuri. orn nəɲəborte elo ɲaɲerlɔ.
- ¹¹na ndə leɗa preɗ lanwano ɲen inɲi bulus giɗu, lalwaɾo pələlo olega galo ilikoniya lɔaɲa, imwa niyirəwətəndau yarno leɗa.
- ¹²na leɗa lənəcu barnaba sifs na bulus armis, ɲen ɲaɲa gənəɲu goɾa eɲen.
- ¹³orn kana irəmwa irri raɲa sifs, irri rerɲo eɾa gələɾəɲu eɗaɗ idi ɗəbentia irnuɲ igi, yamo ñəndəri na ɲəɗobəra ɲen ɲaɲa yonaɲa yanaica rəmwa eren ɗəɾəɗinia leɗala igəuwər yirnuɲ.
- ¹⁴ndə leɗa ləɗweinu, barnaba na bulus lano, lagero ndrena enen lɔbadaɲe leɗa nano ndəuwər ɲaɾajaico ole,
- ¹⁵lɔaɲa, leɗa bəɾau. ñagəbəɗia ɲia eɗa? nanda ñagaɾo leɗa cum, ñagarno ñaɲ na ñagandèrrəɲaicia ɲen ɲaɲəra ɲa ñaɲgiɲi ɲen inɲi ɲəpiano ñatete rəmwa raməto irri riɗu elo na alo na ebarlda na laɲge preɗ ildi lafəlau.
- ¹⁶iliga ləpənde raɲgiɲu leɗa ɲalerlɔ eɲen eɲen,
- ¹⁷orn rerɲo ɗaməɗata ɗələɾəɲr jaica jaica, ɲen ɲaɲa rənəɲu riɗu ɲen ɲame ranaieənde ɲawa ɲaɗəne na laləsəni igitəli, na nare enalo lɔbete lɔɲərete nano.
- ¹⁸ndə leɗa lano ɲen inɲi lwonaɲa ɲa lalnaicia ɗəɾəɗinia məldin orn lɔɲgiɲi ɲen.
- ¹⁹orn al yawuɗ yeɲo alo yaɲtakiya na alo igunia yanaieo leɗa ɲen niyətudi nare enen orn leɗa ldaməndaiye bulus ɲwandraɲa ldamabəleɗete ndəuwər lɔaɲa gaiyo.
- ²⁰orn ɲələmis yarraidəma nano yəɾiɲima iligano nəɲatwoɗe nəɲoɾəbate alo yakəl na iloman leɲete lɗabəla barnabaga alo iɗarba.
- ²¹ndə lèrrəɲaicu leɗa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa alo yakəl na leɗa lwaiña lateɲəlo lɔidiəni ɲələmis, lɔoɾəbate alo ilistra na alo igunia na alo yaɲtakiya,

²²lamadaṭa ṭaləmis eḡen ḡerəmwā lalwaṭəṭəlo ṭa alḡuri ḡope alerte ḡonata, lḡata, ləḡəbentḡiar eḡələḡe ḡerəmwā ḡirəndəiniada ḡwaiña na ḡeḡḡa ḡubwa.

²³na ṭalturtu rəmwā ṭalṭaḡo ḡorwaṭaḡa ṭa aləndi leḡa ildi rəmwā ronata ṭa aləṭete nələḡ ikanisa preḡ, na leṭəḡo eləḡ yesu ṭa aḡələbuḡṭi ildi ləndu ḡen ḡələṭəḡu.

²⁴orn lamiño alo ibisiḡiya ldeṭa alo ibamfiliya,

²⁵na ndə lərrəḡaicu leḡa ḡen ḡerəmwā alo ibarḡa leṭo alo yaṭalia.

²⁶orn latwoḡo tu iḡəpundr ḡəḡau ldabəṭa alo yaṭakiya, alo isi kanisa yaḡwaṭəlo ṭa aliḡi ḡəmēṭṭria ḡerəmwā iḡi laṭiñəḡaṭo.

²⁷na ndə larəmaṭo ḡəḡe larreidu leḡa ləkanisa ldələwaṭəṭi ḡen preḡ rəmwā riḡu ḡulda na ragagiḡu əuwər eleḡa ildi geṭṭa laṭ al yawuḡ ṭa alaṭəwaḡate ləbertia ḡonata.

²⁸na laṭaḡa tu ñoman ñwaiña ṭaləmisya.

amal ar rasul 15

¹orn leḡa ləmaṭan leṭo alo yuḡiya ṭalərrəḡaieu leḡa ḡen, lḡata, ndə ñaḡero ñaḡuṭəḡənia garḡo ḡen ḡəpənde ḡəmusa ñaḡaber ñaḡaṭəwaḡata ñaḡəbərni.

²na ndə bulus na barnaba lukuṭəbijəḡəṭu leḡala ole kaiñ, bulus na barnaba na leḡa ləmaṭan ləḡweinu alo yursalim ḡen ḡanta aṭṭraide leḡala ləḡweinu na nələḡna nəkanisa eḡen iḡi.

³orn ildi lorəba ləkanisa ləḡwaṭəlo lamiño alo yaḡimḡiya na alo isaməri lalwaṭəṭu leḡa ləkanisa tu ṭa leḡa ildi geṭṭa laṭ al yawuḡ lano ḡen ḡerəmwā ldəndi. na ndə lano ḡen iḡi ldaḡereṭe nano kaiñ.

⁴ndə bulusanda larəmaṭo alo yursalim leḡa ləkanisa tu leḡala ləḡweinu na nələḡanda nəkanisa laməlo eḡaḡ ldələḡəṭe nano. na bulusanda lələwaṭəṭo ḡen preḡ rəmwā riḡu ḡulda.

⁵orn leḡa ləmaṭan ildi ləndu ḡen laṭo al farisiyin, latwoḡo lḡata, ḡen ḡeṭam leḡa ildi aluṭəḡəni na alərrəḡeini ḡen ṭa aṭṭəṭe ḡen ḡal ganun imusa.

⁶na leḡa ləḡweinu na nələḡ nəkanisa larraide ldəṭo ṭalinḡeicu ḡen iḡi.

⁷na ndə laṭwataide liga lwalano butrus nəḡəṭwoḡe nəḡəleiti ṭa, lorldaiñ, ñaḡaliḡeṭo rəmwā rundəḡiñi bəṭəḡələḡ eñaḡ ṭa leḡa geṭṭa laṭ al yawuḡ liḡ alne ḡen ḡerəmwā əiñuaya iləṭəñi na aləndi.

⁸na rəmwā irri raliḡeṭo nare nəleḡa raṭo ḡaməḡata eḡen, ranaicəlo usila gaṭeṭe ḡələṭəḡu ḡen ḡarno rənaicəndr,

⁹na rero rənaicəndr ḡen ṭeṭeṭeṭo, rənaicəndr ḡen ḡunto, orn rwasəlo enare ḡonataḡa.

¹⁰orn ñaḡabinḡeica rəmwā eḡa? ñaḡanaicia ṭaləmis isi ḡen ḡinia papanda iḡəndr lero laṭəwaḡata na nəndr ləḡerr ləḡaṭəwaḡaṭar ?

- 11orn lagēndr n̄en ƚa lēgīdr alēbērn̄r đēnaicada đeləŋ yesu, n̄en n̄arno n̄ulu.
- 12orn leđa pred̄ labwaiña n̄əma, lanato barnaba na bulus ndə lalwařətəlo n̄en n̄ořra na aŋwara ildi rəmwa ridəlo eŋen eŋen eleđa gert̄a lař al yawuđ.
- 13ndə lalwařo đəge yagub nəŋata, lorldaiñ nařin̄r.
- 14siman galwařətəndr n̄en n̄ərəmwa ndə reto leđa nano gert̄a lař al yawuđ n̄en n̄arnda ƚa arēndi leđa ləmařan eleđa ildi ƚa alme irəŋ gəlėřəŋu.
- 15na n̄en in̄i ñagano đin̄əđi na n̄en in̄i n̄al anbiya yəpənde n̄ařo n̄unto n̄en n̄anta n̄en n̄əwərdənu egađam gərəmwa ƚa,
- 16rəmwa ralwařo ƚa, orn igidi yorəbəde na igidi yabəjeđi eřa gəđawuđ təŋ, igi giřu, igidi yařorəte laŋge əllėřəŋu ildi liřu iltuđi,
- 17igidi yidi ƚia ƚa leđa ildi lətēnu aləpwaiñe eləŋ rəmwa, na ildi pred̄ gert̄a lař al yawuđ alənəjəni irəŋga gəlėřəñi.
- 18rəmwa ralwařo n̄en in̄i irri ranaicəndr n̄en pənde.
- 19orn igwalwařo ƚa ləgaber ləgaicwariar leđa ildi gert̄a lař al yawuđ ildi lēndu n̄en n̄ərəmwa,
- 20orn aldənaier ađam ƚa aləŋgiti laŋge ildi ltaŋa ildi leđa ldukwuđin̄əřialo, na n̄en pred̄ in̄i n̄ataŋa n̄aŋəno, na laŋge pred̄ ildi laiyo mərəmərēñ n̄əfəni n̄ero n̄irəwa, na n̄en ƚa leđa labəkėři n̄əfəni egaicəba lasa.
- 21n̄en n̄anta đėrrəŋaidia idi đəmusə đafə alo pred̄ ntəli pred̄ n̄en n̄anta đəřwatəni imajma ñoman pred̄ ñəđəmiñənianə.
- 22orn leđa ləđweinu na nələŋ nəkənisə na leđa pred̄ ləkənisə lařa ƚa n̄en n̄ame ləgəbendiar leđa egworəb ləmařan inēnd aldəđwař bulusala na barnaba alo yantakiya. orn ldəđwaře yauda gənəjənu barsaba na sila, ildi lořra eleđa ləkənisə.
- 23ləđwařəlo ađamga igi gata, fənanda leđa ləđweinu na nələŋ nəkənisə ñaŋgi ñagařo lorldalo, ñageřədo lorldaiñ eleđa gert̄a lař al yawuđ, ildi lafo alo yantakiya na alo isuriya na alo ikilikiya.
- 24ñagano n̄en ƚa leđa ləmařan inanda liđənde ñagagərđə n̄enŋa eŋen n̄aijəbintənde nano ildi ñagero ñagaləđwařa n̄enŋa in̄i,
- 25na n̄en n̄afəřia n̄en n̄aŋərənde nano imajlis esaiñ ƚa ñagəbendia leđa inanda ləmařan ƚa ñandələđweiti barnabaga na bulus ildi ñagubwaliya.
- 26ildi lēntu eŋəřaiñ n̄en n̄anta eləŋ igēndr yesu masiya.
- 27orn ñagwađwařo yauda na sila, na lənəŋulu liđ əlandəłwařəři n̄en in̄i eĩnuaya đurri.
- 28n̄en n̄anta usila gatəře na nanda ñagata ƚa n̄en n̄aŋəra ñagaber ñagandəcwaria n̄enŋa n̄waiña.

²⁹illi ñagwonata ta ñañ ñerte ñagasa idəṛəḍənia ḍəlanje ləpiano ildi leḍa lḍukwudiñəṭialo walla ɲəfəni inji leḍa labəkəṛia igaicəba walla lanje ildi laiyo məṛəməṛeñ na ta ñanḡiti ɲen ɲeieia ɲanəno, ndə ñagataḍa ɲen inji preḍ ñagəbəḍia ɲen ɲanəra. a, ḍəge, erṭr ɲabəṛa.

³⁰orn ndə ləḍweinu ḍəge ldabəṭe alo yantakiya, ldərreidi leḍa ḍəge ldəlnaice aḍam.

³¹ndə leḍa ləgəritu ḍəge ldanərete nano kaiñ.

³²na yauda na sila, ildi laṭo anbiya ḍurri, lərrəṅaicu lorəba ɲen ɲope ḍurri laməḍatəlo ɲope.

³³ndə ldəṛanje tu liga orn lorəba loṭəbaicəlo eḍaḍ ḍeṭəḍiaḍa ḍanəra təṅ eleda ildi laḍwatəlo.

³⁴orn ɲen ɲanəra sila nano ta gaṛanə tu.

³⁵orn bulus na barnaba laṛanə alo yantakiya ldərrəṅaice leḍa ɲen ɲeləṅ yesu leḍala larto eum.

³⁶ndə ñoman ñanḡaṭo ñəmaṭan bulus geitu barnaba ta, aṛe alnwane lorəba ildi ləgərrəṅaiceəlo ɲen ɲərəmwa ikanisa təmətəm, gaṛe lafo ɲope.

³⁷na barnaba gwonata yuanna igi gəbernia margus ta alṭəlda,

³⁸orn bulus gaṭa, gəbanṭa ləganḡitia yuanna igi gaṭaḍənde alo ibamfilia na gero gandaḍata iṅəmḗṭria inji ɲərəmwa.

³⁹orn ḍeiciano ndətwode ndəlandəḍiano, ldəbapərəḍənianio ṛetəṛeteo. barnaba gamo margus ldənti idəpundr lamiña alo yanṭa gubrus.

⁴⁰orn bulus nəṅəme sila ldabəla na lorəba ləkanisa ṭalduturtu rəmwa.

⁴¹lənəṅulu ldabəṭa eḍaḍ ḍalo isuria na alo ikilikiya ldaməḍate kanisa preḍ.

amal ar rasul 16

¹na lənəṅulu ldeṭa alo idarba na alo ilistra. na ṭaləmis yafo tu yənəṅ yanṭa ṭiməḍawus, ləṅgen gaṭo yawuḍ gəndu ɲen ɲərəmwa orn eṭen gaṭo yunani.

²lorəba preḍ lalo ilistra na lalo igunia lubwamaiya.

³na bulus gwonata gamama ṭiməḍawus, nṭia guṛəḍəma ɲen ɲanṭa al yawuḍ isi yafo alo isi aiyaḷəṅinnano ta eṭen gaṭo yunani.

⁴orn ndə labəṭa kanisa preḍ lərrəṅaiceəlo ɲen ɲal ganun yəkanisa isi leḍa ləḍweinu na nələṅ nəkanisa latoṛaṭo alo yursalim.

⁵nṭia kanisa preḍ yəfiḍu ɲabəṛa idonaṭa na leḍa ṭalakaṛəjaido egworəb ñoman preḍ.

⁶na bulusanda lamiño alo ifrijiya na alo yəgəlatiya, orn usila gatəṛe gərəmwa ganəḍo ṭa ləbərrəṅaicia leḍa ɲen ɲərəmwa alo yasiya.

- 7na ndə laredədo aloya imisiya lonata labəta alo ibidiniya orn usila gəyesu ganeđo,
8ntia lamiñato alo imisiya ldabəta alo itruwas.
- 9na bulus gaseieu ɲen injurid uləŋgi nəɲaseici maji galo imaktunia gadəru, taɲata, elan ɲeta alo imaktunia ɲandəmađate.
- 10na ndə bulus gaseicu ɲen inji, ram ldata ta ñagabəla, rəmwa rundəđənde ta ñərrəɲaice leđa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa tu.
- 11ntia ñagatwođo alo itruwas idəpundr đəɲau na ñagamo đad idi đudərwato đabəta alo isamuđraki, na iloman leteɲe nəñarəmate alo iniyabulis,
- 12orn ñageto alo ifilibi, isi yaɲo suk yoɲra yalo imaktunia na leđa lalo irumiya gerto ɲələɲe ɲalo isi. nəñaɲaɲe alo isi ñoman ñəmaɲan,
- 13na iloman ləđəmiñənianano ñagamiñata ndəuwər, nəñagabəta đəbarlda nano, ñagata aɲgaiea alo yəni ñagauɲurtia rəmwa. na ñagaɲaɲalo ñagəbərrəɲaicia liji ɲrlda ɲen ildi larraido tu.
- 14na wuji gafu gənəɲ gənna ɲen eɲaiñ ganta lidiya galo idiyatira, igi gəbirldidia ndrena nore đore đəmənu, taɲəbuɲtu rəmwa, orn eləɲ yesu gagagidu ara gələɲəɲu ta aɲəne ɲen ɲəbulus.
- 15orn ndə lidiya ganeinu mamudiya na leđa pred legeta gələɲəɲu, gənəɲu geitənde ta ndə ñagata ta igəndu ɲen ɲələɲ yesu đetam, etar eɲa gələɲəni ñauɲaɲe. orn nəñane nəñabəla.
- 16na lomanəɲ ndə ñagabəta alo idəɲurtia rəmwa ñagopəđaido ɲerela ɲaɲ ebai ɲerto usila nano geieia, igi gwaɲwato ɲen ɲaməlu ɲeto, na leđa ildi ɲəđurəđəntəlo lamama gərus eɲen ɲələɲəɲu ndə gwalwato ɲen ɲaməlu ɲeto.
- 17na ɲere inji ɲəteta bulus na nanda nəɲarəjaiee ole nəɲata, leđa ildi lađuɲəđinti rəmwa irri roɲra ramiñato laɲge pred ləndərrəɲaieia ɲen ɲəđəbəria.
- 18na ɲere ɲidu tia ñoman ñwaiña. orn bulus nəɲəeitano nəɲərəđialo nəɲeiti usila geieia ta, igagariñaɲaɲa irəɲga gəyesu masiya ta ɲamiñe ɲere nano. orn usila geieia nəɲamiñe nano liga ildi đurri.
- 19orn ndə leđa ildi lerto ɲere laliɲeto ta ɲen ɲagəro ɲəgərus đəge ləndu bulus na sila ldəlabərləđete nəsuk nələɲ nəiñua,
- 20na ndə leto nələɲ nano ldəleiti ta, leđa ildi laɲo yawud na liđu ɲen ɲwaiña alo esaiñ,
- 21lərrəɲaicu leđa ɲen inji al ganun esaiñ yaɲa ta ñagero ñagaɲəwadaɲa ñagəbendia walla ñagəbədia ɲen ɲanta ñagaɲo rumamym.
- 22orn leđa ldətwođe leiciano, na nələɲ nələbərləđete ndrena nano naɲa pərldo.
- 23na ndə leđa ləpəlo kaiñ ldələɲi isijən na nələɲ nəlwəɲəti gafir isi yarəmotwa sijən ta, rəmoto majianda ildi ɲope.

²⁴ndə gafir yano nən inji yənəcəlo isijən egwaḡano niyələrənəci rəmanəña esandug nən nənṭa alerte laṭəwaḡata ləbərlda.

²⁵orn uləḡiano bulus na sila laṭurtu rəmwa na ṭalaləḡitu rəmwa, na leḡa ildi lakəndənu ṭalno.

²⁶orn nən nəḡela taltal ḡuḡa ṭadətəsənu na aduna yəsijən ṭaiyətəsənu na ram ipundri inəuwər nigagidəni preḡ na nurida nemiñe erəmanəña preḡ rələḡa ildi lafo egwaḡ.

²⁷orn gafir isi yarəmoṭo sijən ndə gatwoḡo injurid ṭəḡəseieu nəuwər nagagidənu preḡ niyuṭḡeini ḡoperre nəḡaṭa ḡaṭiñəni bəṭan ṭayaṭa leḡa lobəḡo preḡ.

²⁸orn bulus ṭəḡamurundəḡu pələlo ṭəḡaṭa, ḡertə agasini aḡəno. ñagəni preḡ.

²⁹orn gafir niyəḡwəte eḡa aḡəmaməṭi lamba niyəbəḡate egwaḡ, ṭaiyəḡəḡia aḡəno niyəwoḡəñiṭi bulus na sila alo erəmanəña,

³⁰na niyəlamiñi niyəṭa, ya nələḡ, igəbəḡia ṭau ṭa yəbərni?

³¹na lənəḡulu ldəmeiṭi ṭa, əndu nən ḡələḡ yesu orn ḡəbərni na leḡa əllaṭəḡa cum.

³²na bulusanda ldəmərṭəḡaice nən ḡələḡ yesu na leḡa leḡəṭa ḡələṭəḡu preḡ.

³³na uləḡi igi gafir niyələme niyəlwase erəṭi, niyəncəni mamudiyə na leḡa əlləṭəḡu preḡ.

³⁴orn yənəcəlo eṭa ḡələṭəḡu, niyəlnaice ḡəsa, niyəṭṭi rəmwa nano kaiñ na leḡa leḡəṭa ḡələṭəḡu preḡ nən nənṭa yəndu nən ḡərəmwa.

³⁵na iloman leṭeṭe alo yakaro nələḡ nəḡwəte askari naṭa aiyəḡwəte bulusanda.

³⁶na gafir yalwaṭəṭu bulus nən niyəṭa, nələḡ naḡwəṭo nən ṭa ñagabəla. twodr ñaṭe ḡəḡe ḡaḡəraḡa nano.

³⁷orn bulus nəḡələiṭi ṭa, nənəḡulu nəpənde leḡa nəiñua, ñagero ñagakəməni, na ñagaṭo rumaniyin, na nəndəṭi isijən. orn ḡiñəḡi nəḡwəṭənde ḡaməṭa? ḡḡiṭəlo anela anəndəbəri.

³⁸askari yəlwaṭəṭu nələḡ nən inji na niḡəñiṭalo ndə lano ṭa ildi laṭo rumaniyin,

³⁹na neṭəlo nano nəlwaṭəṭi bulusanda ṭa ñagidə mənna. orn namiñeicəlo ndəuwər nələiṭi ṭa, ḡaṭṭ alo esaiñ.

⁴⁰na ndə lamiño isijən ldabəṭa eṭa ḡəliḡiyə na ndə laseicu lorəba laməḡaṭəlo eḡen ḡərəmwa orn labəla ḡəḡe.

amal ar rasul 17

¹orn ndə lamiño alo yamfibulis na alo yabulunia larəmaṭo alo iṭasəluniki, alo isi yerṭo majma yal yawuḡ.

²na bulus ḡəntu, nən ḡarno ḡəbəḡia jaica, ldukuṭəbijəḡəṭi leḡala eḡen ḡəḡaḡam ḡərəmwa usbua iṭijin,

- ³gërrəŋaicəlo ɲope ʔa ɲen ɔ̄ɔtam al masiya gid̄ aɲəneini ɲen ɲubwa na gid̄ aɲatwoɔde eɲəɔaiɲ, nəɲaʔa ʔa fəyesu igi igandërrəŋaicia ɲen ɲələɔɔɲu, fəɲu gaɔo al masiya ɔ̄ɔtam.
- ⁴na leɔa ləmaʔan iɲulu lanatəma na ləntu eɲen bulusla na sila, na leɔa lwaiɲa laɔo yunamyin cum, ildi ʔalbuɲtu rəmwa, na lwaiɲa ɔ̄ɔɔda cum ildi laɔo wasenanda ləleɔa loɔra.
- ⁵orn al yawud̄ yagiato bulusanda eɲen lamo leɔa ildi leicia eleɔa lero ɲəɔwa ldəbwaide leɔa, na leɔa preɔ liruɲ ldətoɔde ldəciʔano na labəʔa eɔa gəmaɲi ganta yasun almaɔiɲalo ɲen ɲanta aldəmiɲiɔi bulusanda.
- ⁶orn ndə lero ləfiɔəlo labərldəɔa yasun na lorəba ləmaʔan eum ləkanisa nələɲ nano, lɔaʔa, leɔa ildi lariɔu leɔa lalo isiano leɔo əli eum
- ⁷na yasun gaɲəntəlo. lənəɲulu preɔ lageo ɲen ɲələɲ goɔra gaisar ɲen ɲanta lɔaʔa ʔa eləɲ gəni gwomən ganta yesu.
- ⁸na leɔa na nələɲanda ldirəwano ndə lano ɲen iɲi
- ⁹na ndə yasunanda lənaico nələɲ wəɲge ʔa aloɔəbəɔde, nələɲ nələbəri.
- ¹⁰na ram lorəba ildi lafo eɲen ɲunto laɔwaɔo bulus na sila alo ibiria uləɲgi, na ndə larəmaɔo ɔ̄ge ldənti imajma yal yawud̄.
- ¹¹orn al yawud̄ yalo isi yame eɲen yamiɲaɔo isi yalo iʔasəluniki ɲen ɲanta yaɲəntu ɲen araga gunto, labirndəicia aɔam gərəmwa ɲoman preɔ ɲen ɲanta ʔaləseicu ndə ɲen ɲaɔo ʔia.
- ¹²orn lwaiɲa ldəndi ɲen, ildi ɔ̄ɔɔda cum wasenanda ləleɔa loɔra laɔo yunaniyin na ɔ̄ɔwa eum lwaiɲa.
- ¹³orn ndə al yawud̄ yalo iʔasəluniki isi yeieia yaliɲəto ʔa bulus gəbërrəŋaicia leɔa ɲen ɲərəmwa alo ibiria cum yənəɲulu yeɔo alo yakəl cum lɔaɔuɔi nare nələɔa lwaiɲa.
- ¹⁴na ram lorəba ləkanisa ləɔwaɔo bulus eɔaɔ id̄i ɔ̄amiɲa nəɲau, orn sila na ʔiməɔawus ldəɔaɲe məldin.
- ¹⁵na leɔa ildi laɔeicu bulus ldərəmaɔəlda alo yaɔina orn bulus nəɲələɔiɔi ʔa mbər ɲalwaɔəɔi sila na ʔiməɔawus alela taltal, orn labəla.
- ¹⁶na ndə bulus galɔurɔi alo yaɔina girəwano kaiɲ ɲen ɲanta gaseicu alo yundəinu langela ləpiano ildi leɔa ld̄ukwuɔiɲəɔiɔo.
- ¹⁷orn ɲoman preɔ gokoɔəbijəɔətu eɲen al yawud̄ya na leɔala laɲəra eɲen imajma, na alo yəsuk eum leɔala ildi labərldəɔa nəsuk.
- ¹⁸na ləmaʔan cum ləbikuriyin, na ləmaʔan ləruwagiyin, leɔa ildi laliɲəto ɲen nəsi ɲalo laɔwataid̄ia eɲen ɲəɔaməɔia ɔ̄leɔa lənəɲulu ldəpəɔaide bulusala. na ləmaʔan laʔa ʔa, maji igi gwaiɲa ɲeniano gwonata gandəlwəɔəɔi ɲen ɲantaɔu? na ləmaʔan laʔa ʔa, aɲgaica gəɔo dërrəŋaid̄ia ɲen dərəmwa rarto. lwalwaɔo ʔia ɲen ɲanta gërrəŋaicia leɔa ɲen ɲəyesu na ɲəɔəwoɔa eɲəɔaiɲ.

¹⁹na lëndəma ldəmaiyəre alo ibernia arbusabagus, yaɾo alo yəwirndēini nən nōɾa, laɾa ta n̄agwonata n̄ananaɾa nən in̄i n̄emaijən agabērrənaicia leɾa.

²⁰nən nanta nən nəmatan n̄agano n̄aijəbintənde nano n̄agwonata n̄agaliŋetə nən in̄i n̄afo ɾau.

²¹leɾa preɾ lalo yaɾina na leɾa ildi larto lafo alo yaɾina, ɾaɾraidu jaiea labəkēɾia nən nənəŋ n̄emaijən.

²²orn bulus gaɾəru arbusabagus iligano n̄əŋəleiti ɾa, leɾa lalo yaɾina igaliŋetə ɾa n̄agwonata n̄agaliŋetə rəmwa.

²³nən nanta ndə igetə eɾaɾ igaseicu lanŋe lwaiña ildi n̄agəlukwuɾiñəɾialo, na igaseicu aɾuna cum na nən n̄əwərdənu ɾa, nən nanta rəmwa irri rajjəbənu. orn irri n̄agəturti n̄agajəba fəŋu irri indērrənaice nən n̄əlēɾəŋu.

²⁴rəmwa irri ridu alo na lanŋe preɾ lafau, irri raɾ eləŋ relo na ralo, rero rafo elanŋe lidənu raŋra rəleɾa,

²⁵na cum eɾa gero gaɾəwaɾata ɾanamaɾuɾəɾintu nən narno ɾa ronata wagənəŋ, nən nanta fəŋu rənəŋu rananaica leɾa preɾ ɾaməɾia, na ufuda enare, na lanŋe preɾ.

²⁶na rənəŋu ridu leɾa preɾ egeɾa gunto lalo preɾ ɾa alɾanə alo, orn rēɾu liga ananəŋ ləleɾa preɾ na rēɾu alo eum yəleɾa ɾetəɾeteo,

²⁷ɾa alpwaiñe rəmwa na anŋaiea alparəɾi alfidi. orn rəmwa rero rafia nwaldan, rafəndr ɾwaiñ, lēndr preɾ.

²⁸nən nanta lagerɾ ɾaməɾia in̄u na ləgəbərldar na ləgafr in̄u garno nən in̄i n̄əleɾa ləmatan eldalo ildi laɾo nələŋa, ldata ɾa n̄agaɾo n̄ere n̄əlēɾəŋu.

²⁹orn ndə n̄agaɾo n̄ere n̄ərəmwa nən n̄afo mənna ndə n̄agəbata ɾa rəmwa irri roɾra rarno ɾaəb walla faɾɾa walla n̄wandra walla lanŋe laɾəwaɾata lidəni raŋra na n̄atəɾanə ləleɾa.

³⁰liga lakəl leɾa laiŋəba nən, rəmwa ranŋitu ɾəge, orn ɾiñəɾi ralwaɾəɾia leɾa preɾ alo preɾ ɾa alɾaɾe nən n̄eicia enən aloɾəbate nano

³¹nən nanta rəmwa rertə liga ɾa rid arəwakəme alo nənna n̄uɾəwaɾo eɾaga gənəŋ igi rəmwa rēɾəma. rənəŋu rērrənaicu leɾa preɾ ɾa nən in̄i n̄əɾetam ndə ratudəma enəɾaiñ.

³²orn ndə lano nən n̄əɾetoda enəɾaiñ ləmatan ldata ɾa, nən n̄əpiano na ləmatan ldata ɾa, n̄agidi n̄ananaɾe nən in̄i təŋ.

³³orn bulus gətəɾəlo.

³⁴orn leɾa ɾrwa ləmatan lano nən n̄əbulus ldēndi, maji gənəŋ ganɾa ɾiwiniwus galo yarbusabagus na wuji gaɾəbwa ganɾa ɾamaris na ləmatan təŋ.

amal ar rasul 18

¹orn bulus gatwoɾo alo yaɾina nəgabəɾa alo ikərundus,

- ²nəḡəfidi al yawud yənəḡ yanta akila yalo ibuntis, geḡo alo italia wasenga ganta briskila, ḡen ḡanta eləḡ kuludius gəḡu ḡen ta al yawud preḡ aiyətwode alo irumiya. orn bulus nəgabəla nəḡəlwnane, na ḡen ḡanta lafo eḡəmēḡria ḡunto laḡaḡəlda, na ləbədia ḡəmēḡria, ḡen ḡanta ḡəmēḡria eḡen lawata al kema.
- ⁴na lukurəbijəḡḡtu eḡen ḡoman preḡ ḡəḡəmiḡḡiano imajma na gabərəldedəḡa al yawud na yunaniyin lwaiḡa eḡen ḡərəmwa.
- ⁵ndə sila na ḡiməḡawus leḡo alo imaktunia ḡəge lafiḡu bulus gabərrəḡaieia leḡa ḡen kaiḡ, ḡaḡəḡwatitu al yawud ḡen ta yesu fəḡu gaḡo al masiya ḡetam.
- ⁶orn ḡen ḡanta lamwara na lanəḡo ḡərrəḡaieia idi orn nəḡape ndrena nələḡəḡu nəḡəlupi abəḡətua nəḡələḡi ta, ḡəḡəni eḡalo ḡarəmaḡatənde ḡia nəḡəḡwa eḡalo, igənəḡi igəpi. ḡiḡəḡi igabəla ḡiyərrəḡaieia leḡa ḡen ildi gerta laḡ al yawud.
- ⁷orn nəḡətwode nəgabəḡa eḡa ḡəmaḡi ḡəbərnia ḡitḡus yustḡus, igi ḡaḡəbuḡtu rəmwa na eḡa ḡələḡəḡu gafo majma nano ḡwaiḡ.
- ⁸na krisbus, eləḡ ḡəmaḡma, ḡəndu ḡen ḡeləḡ yesu na leḡa preḡ legeḡa ḡələḡəḡu, na leḡa lwaiḡa lalo ikərundus ndə lano ḡen ḡəbulus ldəndi orn ldəneini mamudiya.
- ⁹na uləḡḡi ḡəḡəḡ ḡen ḡamiḡiḡu bulus nano na eləḡ yesu nəḡəmeḡi ta, ḡerte agidəḡalo, ḡwato, ḡerte agabwaiḡa ḡəma,
- ¹⁰ləgafo, na eḡa gero ḡəḡəḡ ḡid aḡafe aḡəndi walla aḡanaiee ḡen ḡeicia ḡəḡəḡ ḡen ḡanta igertə leḡa lwaiḡa alo isi.
- ¹¹ntia bulus nəḡəḡiḡadate itilia na nubwa ḡenəḡ nəḡəmiḡe ḡunto gabərrəḡaieia leḡa ḡen ḡərəmwa alo isei.
- ¹²orn liga kalyun gaḡo eləḡ galo yakaiya, al yawud nəyiḡi ḡen ldəḡo niyəndi bulus niyəmaiḡəḡe nəsəria,
- ¹³niyata, maji igi ḡarəkeidia leḡa ta albuḡti rəmwa ḡen iḡi al ganun esaiḡ enedə.
- ¹⁴orn ndə bulus gwonaḡa galwaḡo, kalyun nəḡeḡi al yawud ta, ndə ḡen ḡoḡra ḡeicia ḡidənu igarəwadaḡa igəḡna ḡen eḡalo, ḡiḡ al yawud,
- ¹⁵orn ḡen ḡanta ḡen iḡi ḡadāḡ na ḡole, na ḡəndrəḡ na ḡal ganun esalo, mbər ḡianwane ḡen ḡaganəḡaḡ. iganəḡo igəbirndəieia ḡen iḡi igənəḡi.
- ¹⁶na ḡənəḡu nəḡələmiḡi igəsəria.
- ¹⁷orn leḡa preḡ ldəndi sostanis, igi gaḡo eləḡ gal majma, ldəməḡpwate eḡa nəiḡua ḡəsəria, orn eləḡ kalyun ḡaḡḡitəlo eḡen eḡen.
- ¹⁸orn bulus nəḡaḡaḡe alo isei ḡoman ḡwaiḡa təḡ, orn nəḡatade lorəba nəgabəḡa alo isuria idəḡundr ḡəḡau, na briskila na akila ldəbələlda. na alo ikangiria bulus nəḡəbaḡəni nda ḡen ḡanta ḡen ḡəndəma ḡəḡəḡ.
- ¹⁹orn nde larəmaḡo alo yafəsus nəḡalḡade nəḡənti imajma nəḡukurəbijəḡḡti al yawud eḡen.

- ²⁰orn ndə leṛəḏəma ʔa aṇəraṇe alo esen bulus nəṇəneḏe.
- ²¹orn ndə gwonata gabəla dəge nəṇəleiti ʔa, igidi yoṛəbəḏe ndə rəmwa ranḡitiṇi. orn nəṇənti idəpundr dənau nəṇətwode alo yafəsus.
- ²²na ndə garəmaṭo alo igaisariya nəṇəṛe ikanisa nəṇəne leḏa ɛiṇua, orn nəgabəṭa alo yanṭakiya.
- ²³orn ndə gaṛaṇo alo isei ṇoman ṇamaṭan orn nəṇakaldaice alo ikanisa preḏ, alo igəlatiya na ifrijiya, nəṇaməḏate ʔaləmis preḏ.
- ²⁴eḏa gənəṇ gal yawuḏ ganṭa abullus galo yiskandriya geṭo alo yafəsus. gənəṇu galiṇeṭo gaṛwata na galiṇeṭo aḏam gərəmwa ṇope.
- ²⁵gənəṇu gafo gərrəṇeinu ṇen ṇeləṇ yesu, gerṭo ṇabəṛa ṇərəmwa kaiṇ, gabərrəṇaicia leḏa ṇen ṇope kaiṇ ḏurri iṇi ṇəyesu, orn gənəṇu galiṇeṭo mamuḏiya ḏəyuanna gunto.
- ²⁶na gənəṇu gərrəṇaicu leḏa ṇen imajma ṇabəṛaṇa ṇəḏaiṇa ṇero, orn ndə briskila na akila lano ṇen ṇəlṛəṇu ldəmame ldəmərrəṇaici ṇen ṇərəmwa ṇwaiṇa təṇ.
- ²⁷orn ndə abullus gwonata gabəṭa alo yakaiya lorəba ləkanisa ldəmaməḏate ldəwərdəṭi ʔaləmis tu aḏam ʔa, aṇənr maji igi araga gunto. ndə garəmaṭo tu ḏəge gaməḏata leḏa kaiṇ ildi ləbərnu ṇen ṇanṭa ḏənaicia məṛəmṛeṇ ḏərəmwa,
- ²⁸ṇen ṇanṭa gənəṇu gaḏaḏamo al yawuḏ ṇabəṛaṇa ṇərəmwa leḏa nēiṇua, ṇen ṇanṭa gaṇaicəlo ṇen aḏamga ʔa yesu gaṛo al masiya ḏəṭam.

amal ar rasul 19

- ¹ndə abullus gafo alo ikərundus bulus gabakaldaico alo yafo ndele orn nəṇirəwəṭa alo yafəsus. na alo isi gafidū ʔaləmis yəmaṭan,
- ²nəṇəleiti ʔa, ṇaganeinu usila gatəṛe gərəmwa liga ṇagəndu ṇen? orn lənəṇulu ldəmeiti ʔa, ndo, ṇagero ṇagəṇna lomanəṇ ʔa usila gatəṛe gəni.
- ³orn bulus nəṇeṛəḏəlo ʔa, ṇaganeinu mamuḏiya ḏəwande? orn ldata ʔa, ṇaganeinu mamuḏiya ḏəyuanna.
- ⁴na bulus nəṇata, mamuḏiya ḏəyuanna ḏaṛo ḏəṇgeinia ḏəṇen ṇeicia. gənəṇu gərrəṇaicu leḏa ṇen jaica ʔa aləndi ṇen ṇeda igi giḏ aṇəmela ndurṭu, fəyesu igi.
- ⁵na ndə leḏa lano ṇen iṇi ldəneini mamuḏiya irəṇga geləṇ yesu,
- ⁶na ndə bulus gəṛəlo raṇ nəṇəṛwa usila gatəṛe geṭəlo nano na ʔalṭwato olega gwaiṇa ʔetəṛeteo na ʔalṭwato ṇen ṇərəmwa.
- ⁷na ildi larno reḏ ldamiṇe liṭijan.
- ⁸orn bulus nəṇənti imajma alo isei na nubwa niṭijin ʔaṇaṛwato ṇabəṛaṇa ṇəḏaiṇa ṇero, ʔaṇukuṛəbjidəṭu leḏa eṇen ṇəṇələṇe ṇərəmwa ṇəṭəḏaṇa,

⁹orn ndə ləmaṭan lwondəto enare ʔa alerte lənna, ʔalṭwato ʔen ʔeicia ʔədaḏ idī dəyesu, leḏa nəiṅua, bulus nəḡəḷṭade nəḡəme ʔaləmis ʔalukuṭəbijəḏətu leḏala eḡen ṅoman preḏ alo yəmajī ganṭa ʔiranus.

¹⁰na bulus ʔaḡiḏu ʔia nṭeli niṭijan na leḏa preḏ lalo yasiya, al yawuḏ na leḏa gerṭa laṭ al yawuḏ ldəne ʔen ʔeləḡ yesu.

¹¹na rəmwā riḏu ʔen ʔoṭra kaiṅ raḡra rəbulus,

¹²ndə leḏa ldape erena gənəḡ gəbulus ldəṭi leḏa nano lwuma orn alpiṭi na nusila neicia namiṅəlo nano.

¹³orn al yawuḏ yəmaṭan, isi yəbakəldaica alo yaṭo ndəmia yinḏeicu ʔen niyərṭate irəḡ gəyesu leḏa nano ildi lertə nusila nano neicia, na yeiṭu nusila neicia ʔa, igəndalwaṭəṭia irəḡga gəyesu igi bulus gərrəḡaieia leḏa.

¹⁴al yawuḏ yənəḡ yaṅṭa sika, isi yaṭo eləḡ gəkana, yerṭo lidia ḏenəḡ ldəmiṅe liṭijan ləbəḏia ʔia.

¹⁵orn usila geicia nəḡəluṭəbiṭi eḡen ʔa, igaliḡeto yesu, na igaliḡeto bulus, orn ṅaganəṅaḡ ṅagaṭ esegi?

¹⁶na maji igi gerṭo usila nano geicia nəḡələborṭe nano nəḡələḏaməce ldobəḏate ndəuwər ləpənu rəṭra lero ndrena nano.

¹⁷na ʔen iḡi ʔələḡinu eleḏa preḏ lalo yafəsus, na al yawuḏ na al yunaniyin cum, na ʔəḏaiṅa nəḡələḏi preḏ na irəḡ geləḡ yesu nəḡoṭrete.

¹⁸na leḏa lwaiṅa cum ildi ləḏu ʔen maijən ʔalerldo ʔaləmiṅu ʔen iḡi lafau mənna ananoḡ.

¹⁹na leḏa lwaiṅa ildi laṭo ndəmia ildi lertə naḏam nəḡuḏəmi laməlo ldəluṭi leḏa nəiṅua preḏ, na ndə luməḏata al gərus isi yilidinu naḏam ywaiṅa kaiṅ yarno jənei aləf ereḏia giṭijan.

²⁰orn ʔen ʔeləḡ yesu nəḡamiṅe alo yoṭra ʔabəṭaḡa kaiṅ.

²¹orn bulus gəṭu ʔen egare usilaga gatəṭe ʔa aḡamiṅe eḏaḏ idī ḏabəṭa alo imaktunia na yakaiya orn aḡəṭe alo yursalim, nəḡaṭa ʔa ndə igaseicu ʔen tu orn yeṭe alo irumiya cum.

²²orn ʔen ʔaṅṭa gafo gaḏwato ʔiməḏawus na arastus alo imaktunia, gənəḡu gaṭaḡa alo yasiya aten.

²³na iliga lakəl ʔen ʔatwoḏo ʔwaiṅa ʔagea ḏaḏ dəyesu.

²⁴ʔen ʔaṅṭa maji gənəḡ ganṭa ḏimitriwus gənəḡu gəḏota ipeini isi yaṭo fadda, ʔaḡiḏu lanḡe ləpiano larno arṭamis igi leḏa ləmwuḏiṅəṭialo na leḏa ildi liḏu ʔəmṭria iḡi lertə leḏa lwaiṅa ldiliditi.

²⁵orn nəḡələrreidi leḏala preḏ ildi liḏu ʔəmṭria iḡi, nəḡəleiṭi ʔa, ya leḏa ṭrwa, ṅagaliḡeto ʔa ʔəmṭria fiḡi ʔandənənaiear ḏwala idəḏr ḏwaiṅa.

²⁶na ñagaseicu na ñagano, gerta falo yafesus yunto orn alo ywaiña alo yasiya fəbulus igi gərəkədia nare nəleđa lwaiña, nəñaťa ta rəmwa irri riđənu raŋra gerta rəmwa irri.

²⁷na ɲen ɲaɾəwadaťa ɲeto ɲeicia, gerta ɲen ɲəɲəmɛɾria ɲəndr gunto ndə leđa laťa ɲeicia, orn cum ɲen ɲanta eɾa igi goɾra gaɲəra gərəmwa irəndr irri raɾəbwa ranťa artamis ta leđa lid əlneđe, na ɲen ɲərəmwa irri cum ɲid aɲəpitanə, irri leđa lasiya pređ na lalo pređ taləbuɲtu.

²⁸ndə lano ɲen ɲi ɲəeitanə kaiñ taɾɾəjaico ole, ldata ta, artamis gəleđa lalo yafesus goɾra kaiñ.

²⁹na leđa pređ talidu ɲen ɲwaiña ɲaijəbintəlo nano, ɲobədate alo isi leđa laurarraidia ɲdenti egwaɲ ɲabərəldəđe gaiyus na aristarkus leđa lalo imaktunia ildi leto bulusala.

³⁰na bulus gafo gwonaťa gəbentia eleđa orn taləmis yanədo.

³¹na ləmatan cum lalo yasiya ildi laɾo rappa rəbulus ləđwaidə olega ta bulus aɲerte gəbentia eleđa ildi larraidə.

³²leđa taɾɾəjaico ole ɾetəɾeteo na lwaiña ɲulu laijəba ɲen ta larraidə eđa.

³³leđa ləmatan ɲəlwəɾəti iskandr igi al yawud taiyəmadwəwəto nəiñua ta aɲətwəde, na iskandr nəɲabeici raɲ elo ɲen ɲanta gwonaťa galwəɾətia leđa ɲen ɲənəɲ.

³⁴orn ndə leđa laliɲetəma ta gənəɲu gaɾo yawud, taɾɾəjaico ole twannaɲ talata, artamis gəleđa lalo yafesus goɾra kaiñ.

³⁵orn ndə kaɾib yidu leđa labwaiña ɲəma, na gənəɲu nəɲəleitə ta, ya leđa ɾwa lalo yafesus, eđa gwuɲga gaijəba ɲen ta alo yafesus yarəmotwa eɾa game gatəɾe gaɾtamis na lwandra lakəl ɲtəɾe ildi ɲiɾu pələlo?

³⁶diñədi ɲen ɲanta ñaliɲete ta ɲen ɲi ɲero ɲaɾəwadaťa aɲəmələdəni gəbanta ñagabwaiña ɲəma aiñerte ñagəbədia ɲen taltal.

³⁷ɲen ɲanta ñagəndu leđa ildi ɾwa ildi lero ləbədia ɲen ɲeicia na lero lalwəɾa ɲen ɲeicia ɲənəɲ ɲərəmwa irəndr raɾəbwa.

³⁸ndə dimitriwus na leđa ildi lafo ɲəməɾria ɲələɾəɲu lonata ləsəki eđa gənəɲ, səria yəni na nələɲ nəni. ɲgitəlo aləskidi.

³⁹orn ndə ñagwonaťa ñagabindeicia ɲen ɲwomən ɲen ɲi ɲid aɲindeini imajlis liga ildi ləɾənu.

⁴⁰ɲen ɲanta lagaɾəwadaɾar lagundədənr aləskinr ta ləgatudr iloman ildi, ɲen ɲanta ɲen ɲero ɲənəɲ ɲudərwəto ləgwalwəɾar eɲen ɲi.

⁴¹orn ndə galwəto tia nəɲəleitə ta, ləldədəndr alo.

amal ar rasul 20

¹ndə ɲen ɲaməndədo dəge ɲi ɲwaiña ɲeicia, orn bulus nəɲundədi taləmis nəɲəlamədate nəɲalne eñua orn nəɲətwəde nəgabəta alo imaktunia.

- ²na ndə gamiño alo isei dəge na gamədaṭo leḏa kaiñ orn nəgabəṭa alo yallas,
- ³nəṇaṭaṇe tu nubwa niṭijin, orn ndə gwonaṭa gatwoḏa gabəṭa alo isuriya galəṇinnano ṭa al yawuḏ yerto ṇen ṇaməṭa ṇamagea orn nəṇamələḏi ṇen nəṇoṭəbəḏe eḏaḏ ḏabəṭa alo imaktunia.
- ⁴na sobaṭrus galo ibiria, idia gəbairus, labəla bulusga, na aristarkus na sakundus lalo itasəluniki, na gaiyus galo idarba, na ṭiməḏawus, na ṭikikus na ṭrufimus lalo yasiya.
- ⁵ildi preḏ labəṭo nəiñua ləndəṭurtia alo itruwas,
- ⁶orn nanda ṇagatwoḏo alo ifilibi idəpundr ḏəṇau ndə ṇoman ṇaṇgaṭo ṇəḏəsa ḏəbərni faṭir ndə leḏa laso aicəba gaicəfa, orn ndə ṇoman ṇaṇgaṭo ḏenəṇ nəṇarəmaṭe alo itruwas nəṇələḏiḏi dəge, nəṇaṭaṇəld alo yakəl ṇoman ḏenəṇ ṇəmiñe ṇiṭijan.
- ⁷na iloman lənəiñua igusbua, ndə ṇagarraido ldəṭo ṭa ṇagere aicəba, na bulus gwaṭwatitū leḏala na gafo gwonaṭa gabəṭa alo yarto iloman leṭeṭe nṭia ṭaṇərrəṇaieu leḏa ṇen ṇərəmwa kaiñ, uləṇgiano nəṇəṭeṭe.
- ⁸na ṇamba ṇafo ṇwaiña alo isi leḏa larraidaḏu egeṭa pələlo, eṭa igi gakaḏərreidu lorəba eḏəpe naṭo niṭijin.
- ⁹na eḏəmwā gafo gənəṇ gəbərnia aṭikus gaṭaṇa igəuwər isəbak. orn ṇen ṇaṅṭa bulus galwaṭo ṇen ṇwalano ṇurid ṇapəma kaiñ nəṇiṭeṭi pələlo nəṇapəni gaiyo.
- ¹⁰na bulus nəṇəmirəwata nano nəṇəməndiano nəṇəlwaṭeṭi leḏa ṭa, ṇerte ṇagakərḏia. maji gaməṭo.
- ¹¹na ndə bulus goṭəbaṭo egeṭa elo na ndə gagero aicəba nəṇəse dəge nəṇoṭəbaṭe nolə ṭaṭwataido pər alo nəyakarte, orn nəṇaṭe dəge.
- ¹²na leḏa ldəmamo eḏəmwā gaməṭo ldaṇereṭe nano kaiñ.
- ¹³orn nanda ṇafəḏe nəiñua nəṇənti idəpundr ḏəṇau nəṇaṭe alo yaṅṭa asus na ṇagwonaṭa ṇagəbencia bulus idəpundr tu ṇen ṇarno galwaṭəṭənde ṭa ṇaṭe ṇaldopəḏaidəlda tu ṇen ṇaṅṭa gid aṇela rəmandra alo.
- ¹⁴orn ndə ṇagəḏiḏəma alo yasus nəṇəntəlda idəpundr nəṇaṭe alo imiṭilini.
- ¹⁵orn ṇagatwoḏo tu na iloman leṭeṭe alo ikiwus, na iloman leṭeṭe igei nəṇarəmaṭe alo isamus, na iloman leṭeṭe gwomən təṇ nəṇarəmaṭe alo imiliṭus.
- ¹⁶ṇen ṇaṅṭa bulus gafo gwonaṭa gabəla taltal gaber gwonaṭa gəḏəru alo yafəsus ṇen ṇaṅṭa liga lero gaṭaṇa alo yasiya, gwonaṭa garəmaṭa alo yursalim ndə gaṭəwadaṭa iloman ləbərnia al kamsin.
- ¹⁷na alo imiliṭus nəṇaḏwaidə alo yafəsus nəṇundəḏi nələṇ nəkanisa ṭa anəmeṭa nano.
- ¹⁸ndə neṭəma nano bulus nəṇəleiṭi ṭa, ṇaṇ ṇagaliṇeṭo ṇen ṭa ləgafr ṭau təṅgalo ṇen igəṭo ṇen ṇaṭnda alo yasiya.

- 19 ñagaliñeto ta igaduřadıntu eləŋ yesu araga gəta, na ŋwalŋa na ŋenna ŋubwa iŋi ŋetəñi nano ŋenna al yawuđ yəřu,
- 20 ñagaliñeto ta igero igabakořalo ta igəndəlwařətia ŋen pređ iŋi ŋařəwađata ŋəndaməđata na igərrəŋaicənde ŋen leđa nēiñua pređ na eneřa cum.
- 21 igərrəŋaicu al yawuđ na al yunaniyin ŋen ŋope ta aləŋgiři ŋen ŋeicia alořəbətə rəmwa nano na alerte đonata egeləŋ igəndr yesu masiya.
- 22 na điñəđi ñagaiñəseica igabəta alo yursalim. usila gərəmwa gaiñəmamařa tu na igaber igarəwađata iganeđa, orn igaijəba ŋen iŋi ŋiđ aŋəñeřa nano tu,
- 23 illi usila gatəře gařo đaməđata egare gələřəñi ta đəndəni isijən na ŋen ŋubwa laiñəturtia alo pređ isi igawənini.
- 24 orn igaber igarəmořwa etam gələřəñi illi igwonata ta eřiñadəte ŋen iŋi rəmwa ranaicəñi na ŋəmėřria iŋi eləŋ yesu ganaicəñi ta igarə đaməđata đəŋen ŋaŋəra ŋəđubwiđiya na ŋəđamia đərəmwa.
- 25 na điñəđi igaliñeto ta ñaŋ pređ ñaŋgi igakalđaico eñəŋ igərrəŋaicənde ŋen ŋəŋələŋe ŋərəmwa ñagaber ñagiđi ñanwane isiano iləřəñi təŋ.
- 26 na điñəđi igəndəlwařətia ta igero ŋen ŋənəŋ ŋətəđənu ñi nano eŋen ŋəŋəfəni eŋalo,
- 27 ŋen ŋaŋta igero igabakořalo ta igəndərrəŋaicia ŋen pređ ŋərəmwa, ŋəđaiña ŋero ñi nano.
- 28 rəmořr ŋen iŋi eŋalo na ŋələđa pređ ildi usila gatəře galnaicənde ta ñəřrəmořte ta ñəsi yaŋala yeləŋ yesu isi gilidəlo ŋəfəniŋa ŋələřəŋu.
- 29 igaliñeto ndə igabəřo đəge al kəraiñ yeicia kaiñ yid aindəta nano yero ŋəbaiya nano,
- 30 na leđa ləni ləmařan lid altwode eñəŋ đurri alřwate ŋen ŋəfo mənna ta taləmis yid aiyəltete.
- 31 nřia apər səndua, ñələldəŋəđeini eŋen ta nřəlia mřijin igərrəŋaicənde ŋen uləŋgi na əđəñin, igero igəŋgiřia ŋen lomanaŋ, na igaməđatənde ñaŋ pređ ŋwalŋa.
- 32 na điñəđi iganaiđənde eđəŋ đərəmwa, na eŋen ŋəđubwidia na dame əlləřəŋu iŋi ŋerto ŋabəřa ta ŋandořre eŋen na ta ŋəndanaicia đərrařa eŋen leđala ildi ltəře.
- 33 igero igwonata wagənəŋ egalə, fađda walla đəəb walla ndrena.
- 34 ñaganəñəŋ ñagaliñeto ta fəraŋ irri igidiliya ŋəmėřria pređ ŋələřəñi na ŋəmajianda ildi ñagafəlda.
- 35 eŋen pređ iŋi igərrəŋaicənde ŋen ta ñaliŋete ta ŋen iŋi ŋařo đetam ñagaməđata leđa ildi laiřəba ləbəđia ŋəmėřria, ŋabəřa ŋero, ŋen ŋaŋta ñələldəŋəđeini eŋen eləŋ yesu galwařo, ta đəbuŋřia đafo idənaidia ŋen gamiñata idəma.
- 36 orn ndə galwařo řia nəŋwođiñiři ndria nalo leđala pređ ildi lafəlda nəŋəřurti rəmwa.
- 37 na talaro pređ na talmakəndu ano talmwətwəřu əiñua egworəb eŋen ŋəđubwiđiya,

³⁸talnwano kaiñ eñen inji galwaṛo ƚa laber liḁ alseice isiano ilēṛəñu lomanəñ təñ. orn ldəmaiyaṛe ḁəpundri nano ḁəñau.

amal ar rasul 21

¹na ndə ñagañgitiḁo ḁəge ñagamiño eḁaḁ idi ḁuḁərwəṛo ḁabəṛa alo ikus, na iloman leṛeṛe nəñabəṛa alo iruḁus orn nəñabəṛa alo ibatara.

²orn ñagafiḁu ḁəpundri ḁəñau, ḁabəṛa alo ifinigiya, orn nəñənti nəñatwoḁe.

³orn ndə ñagarəmato alo igubrus ƚwaiñ ñagataḁo alo isi ḁaṇ ḁaṇabur nəñəndi ḁaḁ idi ḁuḁərwəṛo ḁabəṛa alo isuriya orn nəñaṛe nəñaḁuri alo isur ɣen ɣanta alo isi ḁəpundri ḁoḁataḁa laṅge.

⁴orn nəñaṛe ñapwaiñe ƚaləmis alo isei nəñaṛaṇəlda ñoman ḁenəñ nəñəmiñe ñiṛiṇan. orn ƚaləmis yalwaṛəṛu bulus usilaga gatəṛe ƚa aṇeṛe gabəṛa alo yursalim.

⁵orn ndə ñoman ñaṅgaṛo iñi nəñatwoḁe na nəñaṛe, na ƚaləmisanda na wasenanda na ñere preḁ ldeṛeieci eḁaḁ nəñarəmate irnuṇ ndəuwəṛ orn nəñwoḁəñiti alo nəṛəndi nəñatṛiṛi rəmwə orn nəñanənəḁe eñnua preḁ.

⁶orn ñagəntu ḁəge iḁəpundri ḁəñau na lənəñulu ldoṛəbate irnuṇ.

⁷orn ndə ñagaṅgaṛo alo isur ñagabəṛo alo ibuṛulimais na alo isi ñagano lorəba eñnua nəñaṛaṇəlda lomanto.

⁸na iloman leṛeṛe nəñatwoḁe nəñabəṛa alo igaisariya, nəñənti eṛa gəfilibus igi gabəṛrəñaicia leḁa ɣen ɣərəmwə, fəñu ildi ləndənu laṛo nələñ ɣen ɣaṛnda ḁenəñ ldamiñe liṛiṇan, nəñaṛaṇəlda.

⁹gənəñu gerto ñere marldwan iñi ñero ñəməni ñaṛwato ɣen ɣərəmwə.

¹⁰ndə ñagaṛaṇo alo isei ñoman ñəmatan nabi niyela yənəñ yanta agabus geto alo yuḁiya.

¹¹na geto ƚa gəndənwana nəṅape ḁərna ḁəbulus ḁegweya nəṅakəsəni rəmanəña na raṇ nəṅata ƚa, usila gatəṛe gaṛa al yawuḁ isi yafo alo yursalim yiḁ aiyakase maji igi gerto ḁərna idi ɣen ɣarno inji igəkəsənu, orn almanaiee leḁa ildi gerta laṛo al yawuḁ.

¹²ndə ñagano ɣen inji, nanda na leḁa lalo isi, ñagalwaṛəṛu bulus kaiñ ƚa aṇeṛe gabəṛa alo yursalim ḁəṛam.

¹³orn bulus nəṅənduṛəbiti eñen nəṅəndeiti ƚa, ñagəbəḁi ƚau ñagabara ƚia ñagagero ara gəlṛəñi ? igamedəño gerta ƚa igəndənu isijən ikərəñ orn cum ƚa yaiye alo yursalim ɣen ɣanta irəñ gələñ yesu.

¹⁴orn ndə gero ganaṛənde eñen inji nəñəñgiti nəñata ƚa, ɣgitṛ ɣen inji eləñ yesu gwonata aṇidi.

¹⁵orn ndə liga laṅgaṛo ildi nəñarreiḁi laṅge nəñabəṛa alo yursalim.

- 16**na ƚaləmis yəmaƚan yalo igaisariya ñagabəɾəlda, laŋaieənde eɾa gəmajɪ gəbərnia manasun galo igubrus, fəŋu gaɾo ƚaləmis ram, ƚa ñaɾaŋe egeɾa gəlɛɾəŋu.
- 17**ndə ñagarəmaƚo alo yursalim lorəba ləkanisa ldamame ɗaŋərəɗa nano.
- 18**na iloman leɾeɾe nəñaɾe bulusala eɾa gəyagub, na nələŋ pɾeɗ nəkanisa nafa eum.
- 19**ndə bulus ganəlo ɛiñua pɾeɗ ɗəge, nəŋələlwəɾəɾi ŋen pɾeɗ ŋənənəŋ ŋənənəŋ ŋalo təmətəm iŋi rəmwa riɗu eleɗa gɾta laɾ al yawuɗ eŋəmɛɾia ŋəlɛɾəŋu.
- 20**orn ndə lano lɗaŋɛɾti rəmwa nano. orn lɗəmeiti ƚa, oraiñ, agaseieu ƚa leɗa lwaiña kaiñ laɾo al yawuɗ ləndu ŋen, orn larəmoɾwa ŋen ŋal ganun imusa kaiñ,
- 21**na lano ŋen ƚa agəbərrəŋaieia al yawuɗ ŋen alo pɾeɗ, isi yafo leɗala ildi gɾta laɾ al yawuɗ, ƚa aləŋgiti musa na alerte luɾɗa ñere eñen na aləŋgiti ŋen pɾeɗ ŋəlɛɾəŋu.
- 22**orn agəbəɗia ƚau ɗiñəɗi? ɗetam lid alne ŋen ƚa ageto.
- 23**ŋen ŋafətia iɗu ŋen iŋi ñagaŋəlwaɾəɾtia. ñagerto leɗa marldwan ildi ləndənu eŋen ŋənəŋ.
- 24**ma leɗa ildi na ñaldətəɾeinəlda, na eŋen iŋi ŋwonata al gərus naiɗo al gərus aganəŋa ƚa lənəŋulu aɾəwadaɾa ləbaɗəni. nɾia leɗa pɾeɗ lid alaləŋete ƚa ŋen ŋəpiano iŋi lano ŋen ŋanta laseieŋa agarəmoɾwa ŋen ŋal ganun imusa.
- 25**orn eŋen ŋələɗa gɾta laɾ al yawuɗ, ildi ləndu ŋen, ñagwaɗweɾtəlo aɗam ƚa aɾrəmoɾe ŋen iŋi ŋarno kanisa ɗarəmoɾwa eɗaiñ, ƚa alerte ləsa iɗəɾəɗənia ɗəlaŋge ləpiano ildi leɗa lɗukwuɗiñəɾialo na ŋəfəni, na laŋge ildi laiyo məɾəməɾeñ na ƚa aləŋgiti ŋen pɾeɗ ŋeieia ŋaŋəno.
- 26**na bulus nəŋame leɗa ildi iloman leɾeɾe lɗətoɾeinəlda na lɗənti igal ekəl ƚa alwaɾe ŋen ŋəliga elden ləɗatoɾaɾo ƚa aləɾiñəɗeinu ndoŋəɾa na ŋəɗənaidia ŋen ŋantəlo pɾeɗ.
- 27**ndə ñoman ñafo ƚwaiñ ñaməndəɗəni iñi ñaɾo ɗenəŋ nəñəmiñe ñiɾiŋan al yawuɗ yalo yasiya isi yaseicu bulus igal ekəl, niyətuɗi nare nəleɗa pɾeɗ lɗəciɾano orn niyəməndi,
- 28**ɾairajaico ole niyəta, ya leɗa ɾwa lisrayil, aməɗaɾəndr. fəmajɪ igi gabərrəŋaieia leɗa ŋen alo pɾeɗ iŋi ŋageo leɗa elɗaiñ na al ganun na alo isi, na cum gaməmaɾo yunaniyin igal ekəl na giɗu alo isi yatəɾe yətaŋa.
- 29**ŋen ŋanta yafo yaseicu ɾufimus galo yafəsus lafo bulusga nəsuk niyəta ƚa aŋgaica bulus gənəcəma igal ekəl.
- 30**orn leɗa pɾeɗ lalo yakəl lɗəciɾano lɗobəɗate lɗəɾo lɗəndi bulus lɗəməbərldəɗete ndəuwər lɗəndənde ɛuwər ram.
- 31**na leɗa laɾa ƚa lamaɾiña na ole nəŋarəmate majɪ nano igi gaɾo eləŋ goɾra gaskari ƚa alo yursalim yafo ŋen ŋwaiña ŋəɗəgerɗe.
- 32**na eləŋ goɾra gaskari nəŋəme askari na nələŋ nəta naskari lɗobəɗate leɗa nano, orn ndə leɗa lanwano askari lɗaŋgiti bulus ƚa lɗerte laməɾwa təŋ.

³³na eləŋ goŋra gaskari nəŋaməta nano nəŋaməndi nəŋalwaŋətəi askari ta aiyəmakase nuridana niŋtjan, orn geŋədo leda ta maji gaŋga igi na gidu tau?

³⁴na ləmaŋan larəjaico ole ldata ŋen ŋənəŋ na ləmaŋan ldata ŋen ŋwomən, orn eləŋ nəŋerte gaŋwadaŋa galineto ŋen ŋope ŋen ŋanta ŋen ŋwaiŋa laŋwata orn galwaŋətəu askari ta aiyəmamamate egeŋa egen.

³⁵orn ndə bulus garəmaŋo nəŋəbapəŋga neŋa gaskari, askari nimapate elo ŋen ŋanta leda leiciano kaiŋ,

³⁶ŋen ŋanta leda ildi lwaiŋa laldetetaləo taŋrajaico ole ldata ta, riŋəmar.

³⁷orn ndə yonata ta yəmənei egwaŋ dəge bulus nəŋerəde eləŋ goŋra gaskari ta, igəŋalwaŋətəia ŋen ŋənəŋ ? na eləŋ goŋra gaskari nəŋeiti bulus ta, agalineto ole gal yunaniyim?

³⁸geŋa fəŋa agaŋo maji galo imasŋ igi gatudu dəgerde maijən orn nəŋəme leda ildi laŋiŋədo laŋo aləf marldwan nəŋaŋəlda eđəŋwa?

³⁹bulus nəŋəmuŋəbiti eŋen ta, igəŋo al yawud galo itarsus alo ikilikiya, igəŋo eđa galo isi yoŋra yələŋinu alo pređ, ŋgiŋiŋi igalwaŋətəia leda.

⁴⁰orn ndə gaŋgiŋəma, bulus nəŋudəri nəŋəbapəŋga nəŋəbeiti leda raŋ elo, na ndə leda laŋgitu ole dəge nəŋəlwəŋətəlo olega gibraniyin, nəŋata,

amal ar rasul 22

¹lorldaiŋ na ltenia, nəŋəpəta idi igwonata igəndəlwəŋətəia.

²orn ndə lano ta galwaŋətəlo tia olega gibraniyin, talabwaiŋaidə ŋəma nano kaiŋ. na bulus nəŋata,

³igəŋo al yawud, igələŋeinu alo itarsus alo ikilikiya, orn igamətətəo alo isi na gamalayil gərrəŋaieini ŋen ŋope ŋal ganun yəpapanda iləndr ta yerte igamiŋa eđəŋe na igəndu ŋen araga gunto ŋen ŋarno ŋaŋ ŋagəndu məldin diŋədi.

⁴igəfo igananaico leda ŋen ŋubwa kaiŋ ta alaiye ildi lafo eđađ idi dəyesu. igakəndu leda rŋwa na rŋlda eum niləkəŋe isijən,

⁵na eləŋ goŋra gəkana na nələŋ pređ ini nararraidia laŋo dəmədəta dələŋəni eŋen inji. lənəŋulu lanaicəni nađam nəlorəba lalo idimiska ta yekəndi leda tu ildi ləndu ŋen ilmamaŋa alo yursalim lakeinu nuridana ŋen ŋanta alakəməni.

⁶ndə igəfo eđađ igəfo twaiŋ igaramata alo idimska eđəŋinano taltal arerre nəŋirəwa elo nəŋaiŋəwəde nano.

⁷na niŋiti iduđa alo na nene ole geitiŋi ta sawul, sawul, igaiŋananaieia ŋen ŋubwa eđa?

⁸na igəŋəbaico ŋen ta, ya eləŋ agaŋ esegi? na nəŋəŋeiti ta, fiŋi yesu galo inasiraŋ igi agaiŋənanacia ŋen ŋubwa.

⁹na leda ildi ŋagəfəlda laseieu arerre orn lero lənna ole geđa igi galwaŋətəiŋi.

- 10orn niyata, igëbëdia tau eləŋ yesu? na eləŋ yesu nəŋaiñəlwaɾəti ta, twoḍo ɲaɾe alo idimiska na tu agidi ɲalwaɾənti ɲen preḍ iɲi ɲatuɾəḍintiaŋa alo ta agidi ɲidi.
- 11na igafɔ igaijəba igəseidia ɲen ɲanta arrerre garəmicini, na leḍa ildi ɲagafəlda talñəkəndu eraŋ ldaiñeta alo idimiska.
- 12na maji gənəŋ ganta ananiya garəmotwa al ganun ɲope, na al yawuḍ preḍ yalo isi yaŋərtəma nano,
- 13gənəŋu geṭəni nano na nəŋuḍəri nəŋəñeiṭi ta, oraiñ sawul, ëbərəḍu isi. na iliga ildi taltal tiywondaido na timaseieu.
- 14nəŋata, rəmwa rəpapanda ildəndr rundəḍəŋa ta ɲaliŋete ɲen ɲəŋəma ɲələṛəŋu ta ɲamaseici igi gerto ɲen ɲuḍərwato na taŋəno ole igëiñua iləṛəŋu,
- 15ɲen ɲanta agidi ɲaɾete ḍaməḍata ḍələṛəŋu eleḍa preḍ eɲen iɲi agwondaṭo na agano.
- 16na ḍiñəḍi agaṭurtia wande? twoḍo ɲaneini mamudiya ɲundəḍi irəŋ gəyesu ta ɲwaseini ɲen ɲeicia ɲələṛəŋa.
- 17ndə igotəbaṭo alo yursalim igafɔ igaturtia rəmwa igal ekəl na ɲen ɲamiñitiñi ɲarno iɲurid.
- 18igaseicu yesu nəŋaiñəlwaɾəti ta, twoḍo ɲaɾe taltal ɲaŋgate alo yursalim ɲen ɲanta leḍa laber liḍi alne ɲen ɲələṛəni eɲen ɲələṛəŋa.
- 19niyata ya eləŋ yesu, lənəŋulu laliŋeto ta igafɔ igakəndia leḍa igal majma preḍ ildi ləndu ɲen ɲələṛəŋa, na igəpəlo.
- 20na ndə ɲəfəni ɲistəfanus igi gaɾo ḍaməḍata ḍələṛəŋa ɲirəwəṭalo, igənəni eum igafɔ igafəma nano twaiñ na igafɔ igamedəno idəriñinia ḍələṛəŋu na igafɔ igabendeieia ndrena nəleḍa ildi laɾiñəma.
- 21orn yesu geitiñi ta, mbu ɲen ɲanta igidi eɲaḍwate nwaldaŋ ileḍa ildi gerta laɾ al yawuḍ.
- 22leḍa lafo lamanata orn ndə lano ɲen iɲi taɾɾəjaieo ole ldata, ɲgeier maji igi alo, gəbanta aɲerte gamətia.
- 23na taɾɾəjaico ole na taltaseieu ndrena elo na talauwətu abəɾətua elo,
- 24na eləŋ goɾra gaskari nəŋalwaɾəti askari ta alənei bulus egwaŋ ɲen ɲanta aɲəndəini ḍəpəniada ɲen ɲanta aɲaliŋete ɲen iɲi leḍa ɾəjeitia ole.
- 25orn ndə lakasəma ḍərnada bulus nəŋeɾəḍe eləŋ gəta gaskari ta, al ganun yəndeita ta ɲəpwi eḍa gaɾo rumani igi gero gakəməni cum?
- 26orn ndə eləŋ gəta gano ɲen iɲi nəŋaɾe eləŋ nano goɾra gaskari nəŋəmeiti ta, agëbëdia tau? ɲen ɲanta maji igi gaɾo rumani.
- 27ntia eləŋ goɾra nəŋəmeita nano nəŋəmeiti ta, lwaɾətiñi, agaɾo rumani? na bulus nəŋata, a.

²⁸na eləŋ geitəma ʔa, iganaido gərus ywaiña ʔen ʔanta imərnɪ rumani. na bulus nəŋaʔa, orn igənəni igarɔ rumani ʔen ʔanta igələŋənu igarɔ rumani.

²⁹orn leða ildi lonəʔa lamindeica ldəmaŋgəte nano taltal, na eləŋ igi goʔra gaskari nəŋidəniʔalo eum, ʔen ʔanta gələŋinnano ʔa bulus garɔ rumani na ʔa fəŋu gakasəma.

³⁰orn iloman leteʔe ʔaŋwonəʔa ʔa galiŋeʔo ʔope ʔa al yawud yasəkima eŋen ʔaŋga, na nəŋamamiñi, na nəŋalwaʔeʔi nələŋ nəkana na nələŋ preð ini nararraidia ʔa aʔrraide, na nəŋəme bulus na nəŋəmēʔi ʔulu nəiñua.

amal ar rasul 23

¹na bulus ʔaŋwondəʔo nələŋ isiano ini nararraidia nəŋaʔa, ya lorldaiñ, igafɔ rəmwa nəiñua araga gatəʔe jaica na ðiñəði məldin.

²na eləŋ goʔra gəkana gəʔa ananiya nəŋalwaʔeʔi leða ildi luðərəma nano ʔa albuʔəte bulus əiñua.

³orn bulus nəŋəmeiti ʔa, rəmwa rið araŋəpwi aganəŋa agarno uʔa gəʔaŋa igi gabəlidənu ʔawa nano ʔabəjo. agəʔa agaiñakame eŋen ʔal ganun orn ʔaŋaʔwatitʔu leða ʔa aliñəpwi ʔen iŋi al ganun yanədo?

⁴na ildi laðəru laʔa, agaboŋa eləŋ goʔra gəkana gərəmwa?

⁵orn bulus nəŋaʔa, igaijəba lorldaiñ ʔa fəŋu gaʔ eləŋ goʔra gəkana, ʔen ʔanta ʔen ʔəwərdənu ʔa, ʔeʔe agaboŋa eləŋ gələða əllaʔəŋa.

⁶orn ndə bulus galiŋeʔo ʔa leða ləmaʔan laʔ as saddugiyin, na ləmaʔan laʔ al farisiyin, nəŋaraice ole enələŋ ini nararraidia nəŋaʔa, lorldaiñ, igarɔ farisi igal farisiyin, na igindeinia ðiñəði eŋen ləgəʔurtiʔar ʔa leða laiyo lið altwoðe.

⁷orn ndə galwaʔo ʔia ðəge ʔen ʔatwoðo ʔwaiña eledə laʔ al farisiyin na as saddugiyin na leða ldakarnədiano.

⁸ʔen ʔanta as saddugiyin laʔa ʔa ðatwoðo eŋəʔaiñ ðero na məlaiyəka ðero na usila gero, orn al farisiyin yəndu ʔen iŋi preð.

⁹orn ʔen ʔatodo ʔwaiña ʔeicia ðəge na leða ləmaʔan lal farisiyin ildi ləbərrəŋaidia ʔen ʔal ganun latwoðo leiciano ldata, ñagero ñagəfiðia ʔen ʔeicia ʔənəŋ imaji igi. ndə usila walla məlaiyəka ðəlwəʔəʔəma ʔen, fəwandigi təŋ?

¹⁰orn ndə ʔen ʔatwoðo ʔubwa kaiñ ðəge eləŋ goʔra gaskari nəŋidəniʔalo ʔa aŋgaica leða aləgələðe bulus ano, na nəŋalwaʔeʔi askari ʔa aiyirəwa aiyapa bulus eledə iligano aiyamaiyeta egwaŋ eʔa gaskari.

¹¹na uləŋgiano eləŋ yesu nəŋudəri bulus nano nəŋəmeiti ʔa, əʔinu ðəñano ʔen ʔanta garno agwaʔwato ʔen ʔələʔəni alo yursalim ðəʔam, agidi ʔaʔeʔe ðamədata ðələʔəni alo irumiya cum.

¹²ndə əðəñin garɔ al yawud yəmaʔan yarreiðu ʔen nəyəndəni bəʔan eŋen iŋi ðaləfiada, yaʔa ʔa yaber yasa walla yəʔia kwai kwai illi ndə yaʔiño bulus.

- 13 leḁa ildi lalwaḁo ʒia lamiñaḁo eḁeḁia marldwan.
- 14 orn ldabela nələḁ nano nəkana na leḁa nano loḁra ldaḁa, ñagēndənu bəḁan eḁen ḁaləfiḁaḁa ʒa ñagaber ñagənaḁa ḁəsa ḁənəḁ kwai kwai illi ndə ñagaḁiño bulus.
- 15 orn ñaḁ na nələḁ cum ini nararraidia, lwaḁəḁr eləḁ goḁra gaskari aḁəndəḁa nano bulusga garno ʒa ñagwonəḁa ñagabindeicia ḁen ḁələḁḁḁu ḁope. orn nanda ñagaḁoḁaḁo ḁen ʒa ñagidi ñamaḁiñe ndə gafo eḁaḁ gaməlu garəmaḁa.
- 16 orn idia gorəba gaḁəbwa gəbulus nəḁəne ḁen eḁen nəgabəḁa alo yaskari nəḁənti egwaḁ nəḁalwaḁəḁi bulus.
- 17 na bulus nəḁundəḁi eləḁ gənəḁ gaskari nəḁəmeiti ʒa, mo eḁəmwə igi ḁəmaiḁəḁe eləḁ nano goḁra gaskari ḁen ḁanta gerto ḁen gwonaḁa gamalwaḁəḁia.
- 18 orn nəḁəmaiḁəḁe eləḁ nano nəḁaḁa, bulus igi gēndənu gundəḁiñi ʒa yela eḁəmwəga igi ḁen ḁanta gerto ḁen ḁənəḁ gwonaḁa gəḁalwaḁəḁia.
- 19 na eləḁ goḁra gaskari nəḁəndi eḁəmwə eḁaḁ nəḁəmaiḁəḁe aləson nəḁəmeiti ʒa, ḁen ḁantaḁu agwonaḁa agaḁiñəlwaḁəḁia?
- 20 na eḁəmwə gaḁa, al yawuḁ larreidu ḁen ldəḁo ʒa aḁḁəḁə ʒa aḁaḁe bulusga enələḁ ini nararraidia eḁəḁe, garno ʒa ywonaḁa yəbindeicia ḁen ḁələḁḁḁu ḁope.
- 21 orn ḁeḁte agəna ḁen eḁen, ḁen ḁanta yawuḁ ywaiña yamiñaḁo eḁeḁia marldwan yamaḁaḁəḁia ḁen ḁanta niyēndəni bəḁan eḁen ʒa yaber yasa walla yəḁia kwai kwai illi ndə yaḁiño bulus, na diñəḁi yaḁuḁəḁeinu alo yaḁuḁtia ole gəlaḁəḁa.
- 22 orn eləḁ nəḁəḁḁiḁi eḁəmwə ʒa aḁəḁe orn nəḁəmeiti ʒa, gerta agəlwaḁəḁia eḁa gənəḁ ʒa agəlwaḁəḁiñi ḁen iḁi.
- 23 orn nəḁundəḁi nələḁ niḁijan nəḁa naskari nəḁəleiti ʒa, uləḁḁi igi garno eḁəñin ḁənəḁ nemiñe marldwan ʒoḁəḁaḁr askari alo miyya eḁijan, na isi yənəmaḁa eḁeḁia ḁənəḁ nalo eḁeḁia giḁijan, na isi eḁarlda miyya eḁijan ʒa aiyəḁe alo igaisariya.
- 24 na eum mar nəmaḁaḁa nəmaḁaḁan ḁen ḁanta bulus aḁaborte, ñəmaiḁəḁe ḁope eləḁ filiks nano.
- 25 nəḁəwəḁi aḁam ḁen ḁaḁo ʒia.
- 26 fiñi kuludius lisias igəḁəḁəḁa kaiñ, ya eləḁ goḁra filiks.
- 27 al yawuḁ yēndu maji igi ywonaḁa yamaḁiña, na ñagano ʒa maji igi gaḁo rumani na ñaleḁa nano askariya nəñəməbəri.
- 28 orn igafu igwonaḁa igaliḁəḁa ḁen ʒa yasəkima eḁa, orn imaiḁəḁe nələḁ nano enen ini nararraidia.
- 29 na igafidu ḁen ʒa yasəkima eḁen ḁal ganun esen, gerta ḁen iḁi ḁaḁəwəḁaḁa ḁəma ḁəḁaiñ walla ḁēndəni.

³⁰orn ndə igano ɲen ʔa yawuɖ yərreidu ɲen ɲamagea ʔa aiyəmaɾiñe mɲamaɖweiti taltal, na igalwaɾətu leɖa ildi ləsəkima ʔa alela aləɲalwaɾəti ɲen iɲi lonata lamasəkiau.

³¹orn askari niyəme bulus niyəmaiyoɾe uləɲgi ɲen ɲarno ilwaɾəntu alo yaɲtiɓaɾis.

³²na iloman leteɾe askari yəmaɲan nəyoɾəbaɾe alo esen, na niyəɲgiɾi isi yerto nəmarɾa niyabəla bulusga.

³³ndə yarəmaɾo alo igaisariya niyənaiee eləɲ aɖam, orn niyəmanaice bulus cum.

³⁴orn ndə gəgəru aɖam nəɲeɾəɖəɖe ʔa eləɲ gəlɛɾəɲu fəgaɲga ɖurri.. " orn ndə galinɛto ʔa bulus galo ikilikiya

³⁵nəɲata, igidi eɲanaɾe ɲen cum ndə leɖa leto ildi ləsəkiɲa. na nəɲalwaɾəti askari ʔa, aiyerəmaɖwaɾe bulus egeɾa giruɖus.

amal ar rasul 24

¹orn ndə ñoman ñaɲgato ɖenəɲ eləɲ goɾra gəkana, ananiya nəɲela leɖala ləmaɲan loɾra na ʔartulus igi galinɛto ɲen ʔaɲalukuɾəbeitu ole. orn ldəlwaɾəti eləɲ ɲen iɲi ləsəkiau bulus.

²na ndə bulus gundəɖənu ɖəge ʔartulus nəɲalwaɾe ɲen iɲi ləsəkimau, nəɲata ʔa, ya eləɲ filiks, agame, ɲen ɲanta eɲen ɲəlaɾəɲa ɖəuɾaralo ɖafo, na ɲen ɲiɖənu ɲwaiña ɲame alo esandr ɲen ɲanta ɖalinɛta ɲen nəsi ɖəlaɾəɲa.

³na alo preɖ ñagaɲəntu ɲen preɖ ɲəlaɾəɲa ɖaɲəraɖa nano.

⁴orn ɖiñəɖi ñagaber ñagwonata ñagəɲagereicia ɲəmɛɾria orn iganɛɾəɖia ɲen ɲanta agerto ɲabaiya nano ʔa agidi ɲandəne eɲen iɲi eɲaiñ ɲobəlano.

⁵ñagafiɖu maji igi gwaiña ɲeniano kaiñ na gaɾətuɖia ɲen ɲwaiña jaica jaica igal yawuɖ alo preɖ, na fəɲu ɖurri goɾra eleɖa ildi ləbernia nasariyin.

⁶na gənəɲu gwonata gəbəɖia al ekəl yataɲa orn nəñaməndi. na ñagata ʔa ñagidi ñaminɖeici al ganunya esaiñ.

⁷orn eləɲ goɾra gaskari gaberni lisias nəɲela nəɲəndəməmaɾe ɲabəɾa ɲwaiña

⁸nəɲagariñaɾe leɖa ildi lasəkima ʔa aləɲeta nəiñua. ndə agaminɖeicia aganəɲa, agaɾəwaɖato agidi ɲaləɲete ɲen preɖ iɲu iɲi ñagəsəkimau.

⁹al yawuɖ cum niyənti eɲen niyəta ɲen iɲi preɖ ɲaɾo ɖetam.

¹⁰orn eləɲ goɾra gwalwaɾətu bulus ɖaɲɖa ʔa aɲəlwaɾe ɖəge, na bulus nəɲata, ɲen ɲanta igalinɛto ʔa agaɾo eləɲ alo isi ntəli nwaiña igopəta ɖaɲəraɖa nano.

¹¹agaɾəwaɖata agalinɛto ɲope ʔa liga lakəl igabəɾo alo yursalim ʔa ibuɲti rəmwa igerto garno ñoman reɖ nəñəmiñe ñiɾijan,

¹²na leɖa lero laiñəfiɖia ñagagerɖia eɖaga gənəɲ, walla igatudia ɲen eleɖa lwaiña, ndə igal ekəl walla imajma walla alo yursalim.

- 13**na lero laṛwadaṭa ləbərrəṅaidia ḡen ḡunto ḡəḑeṭam eḡen ləsəkiṅau.
- 14**orn igaṅalwaṛeṭia ḡen iṅi, ṭa eḡen iṅi ḡəḑaḑ idi ḑəyesu ḡen iṅi laṭa ḡafo mənna, igəḑuṛəḑeṅṭia rəmwa irri rəpapanda ildəndr, na igəndu ḡen preḑ iṅi ḡəwərdənu enaḑam nal ganun na nal anbiya,
- 15**na igerto ḡen igaturtia egare garno ḡulu lerto cum ṭa ḑatoda eḡeṛaiṅ ḑiḑ aḑəfete eleḑa ildi luḑərwaṭo eḡen na ləṛiano eḡen cum.
- 16**nṭia igarəmotwa ḡen jaica ṭa ara ḡələṛəṅi aḡəfete ḡope rəmwa nəiṅua na leḑa nəiṅua.
- 17**orn ndə nṭəli naṅgaṭo nəmaṭan igeto ṭa enanaice leḑa ildi lalo iləṛəṅi laṅge ləḑubwidia na ḑənaidia.
- 18**na ndə igəbəḑia ṭia ləfiḑəṅi igal ekəl igatəṛe, gertə leḑala lwaiṅa walla ḡeṅḡa ḡwaiṅa. orn yawuḑ yafo yəmaṭan yalo yasiya.
- 19**na ḡəbanta yənəḡulu aiyəfeteṅa nəiṅua ḑiṅəḑi ṭa aiṅəsəki, ndə yerto ḡen ḡənəḡ ṭa aiṅəsəkiau.
- 20**walla ḡḡitəlo ildi lafo ḑiṅəḑi alwaṛe ḡen iṅi lafiḑu ḡafo mənna eḡen ḡələṛəṅi ndə igəḑəru nələḡ nəiṅua ini nararaidia.
- 21**illi ḡen iṅi ḡunto ndə igarəjaico ole ṭa, igiṅdeinia ṅaḡ nəiṅua ḑiṅəḑi eḡen ḡəḑatoda eḡeṛaiṅ.
- 22**orn eləḡ filiks ḡaliḡeto ḡope ḡen iṅi ḡəḑaḑ idi ḑəyesu na gaburgwaḑeicu ḡen nəḡələlwaṛeṭi ṭa, ndə eləḡ ḡaskari lisias ḡeto igiḑ iṅdeici ḡen eḡalo.
- 23**na ḡalwaṛeṭu eləḡ ḡaskari ṭa bulus aḡəndəni orn aḡəbərəini alo, na ṭa ndə rappa reṭo rələṛəḡu ronata ramaməḑata arerte rətrintia.
- 24**ndə ṅoman ṅaṅgaṭo ṅəmaṭan filiks ldela wasenga ḡanta ḑrusila, igi ḡaṛo yawuḑ, nəḡundəḑeṅṭi bulus nəḡəne, ḡalwaṛa eḡen ḡəḑonata igal masiya yesu.
- 25**na ndə bulus laṛwata eləḡga eḡen ḡəḑəḑərwaṭa eḡen na ḡəḑərəkəḑi aḡəno na ḡəḑəṭaṅa na ḡəḑəkarmənia idi ḑiḑ aḑəfete ḑərəmwa, filiks nəḡirəwano na nəḡiḑəṅitəlo na nəḡeiti bulus ṭa, mbu ḑiṅəḑi. ndə igerto liga orn iḡundəḑi təḡ.
- 26**na ḡafo ḡabaṭa ṭa aḡḡaica bulus ḡiḑ aḡəmanaice ḡərus nṭia ṭaṅamurundəḑu ṅoman ṅwaiṅa ṭalṭwatəldəga.
- 27**orn filiks ḡen ḡanta ḡwonata ṭa al yawuḑ yamaḡeṛti nano nəḡḡiti bulus aḡəndəni isijən. na ndə nṭəli naṅgaṭo niṛijan burkius fastus nəḡəme ḡələḡe ḡəfiliks.

amal ar rasul 25

- 1**orn ndə eləḡ fastus ḡeto ḡaṛaṅa alo eḡələḡe ḡələṛəḡu, ndə ṅoman ṅaṅgaṭo ṅiṛijin nəḡətode alo igaisariya nəḡabəṭa alo yursalim.
- 2**na nələḡ nəkana na leḑa ilei loṛra eḡen igal yawuḑ ldəmaṅaiei ḡen iṅi ləḡiaieau bulus, na ldəmalwaṛeṭi kaiṅ ṭalmaritu ḡabaiya

- ³ta aḡelamədate, laṭa ḡgiṭu maji aḡwəḡweinia alo yursalim, ḡen ḡanta lənəḡulu lerto ḡen enare ṭa aləmaṭaḡəṭi almaṭiḡate eḡaḡ.
- ⁴na fastus nəḡələwəṭəṭi ṭa bulus aḡarəmuḡəni alo igaisariya, orn aten giḡ aḡeṭe tu ḡənəḡu.
- ⁵orn nəḡata, ḡgiṭr leḡa ildi loṭra eḡaḡ aiḡirəwəlda, na ndə ḡen ḡənəḡ ḡafo mənna imaji igi ḡgiṭəlo almasəki.
- ⁶orn ndə laṭaḡo ḡoman ḡəmaṭan ḡeṭa ḡamiḡato ḡenəḡ nəḡamiḡe ḡiṭijin walla reḡ, nəḡirəwəṭa alo igaisariya, na iloman leṭeṭe nəḡeṭaḡe nal kurs eḡələḡe nəḡəlwaṭe ṭa bulus aḡəyelni.
- ⁷orn ndə ḡeṭo ḡəḡe al yawuḡ isi yafo yeṭo alo yursalim niməḡiṭi ṭwaiḡ nisəki bulus ḡen ḡwaiḡa ḡini orn nəyerṭe yaṭəwəḡata yəbərrəḡaiḡia ḡen ḡənəḡ ṭa ḡəḡeṭam.
- ⁸orn ndə bulus ḡopəṭo ḡənəḡu nəḡata, iger igagera ḡen ḡənəḡ ḡal ḡanun yal yawuḡ walla ḡal ekəl walla ḡeləḡ ḡoṭra ḡaisar.
- ⁹orn fastus ḡen ḡanta ḡwonata al yawuḡ yəḡeṭəma nano, ḡeṭu bulus ṭa, aḡwonata aḡabəṭa alo yursalim ṭa ḡinḡeini tu eḡen iḡi yəlwaṭəṭəḡi?
- ¹⁰na bulus nəḡata, igəḡəru kursi nəiḡua yeləḡ ḡoṭra ḡaisar, alo isi ḡəbanta iwinḡeini, igero igəbiṭia al yawuḡ ḡen ḡafo mənna ḡənəḡ ḡarno aḡaliḡeṭo ḡope cum aḡanəḡa.
- ¹¹orn ndə igiḡu mənna na igiḡu ḡen ḡənəḡ ḡeicəia ḡaṭəwəḡata ḡəma ḡeṭaiḡ igaber igwonata igəbərni eḡeṭaiḡ, orn ndə ḡen ḡero ḡənəḡ iḡəskiḡia eḡen eḡa ḡero ḡənəḡ ḡaṭəwəḡata ḡaiḡənaiḡia iḡulu. igwonata eləḡ ḡoṭra ḡaisar aḡinḡeici ḡen.
- ¹²orn fastus, ndə linḡeicu ḡen leḡala ildi laməḡatəma nəḡəmuṭəbiṭi eḡen ṭa, aḡwonata eləḡ ḡoṭra ḡaisar, aḡiḡi ḡaṭe eləḡ ḡoṭra ḡaisar nano.
- ¹³orn ndə ḡoman ḡaḡaṭo ḡəmaṭan eləḡ aḡribas na barnika leṭo alo igaisariya ḡen ḡanta alne eləḡ fastus eḡiḡua.
- ¹⁴na ndə laṭaḡa tu ḡoman ḡwaiḡa fastus nəḡəlwaṭəṭi eləḡ aḡribas ḡen ḡəbulus nəḡata, maji ḡəni ḡənəḡ filiks ḡəṭaḡəma ḡəndənu,
- ¹⁵na ndə igafə alo yursalim nələḡ nəkana na leḡa loṭra eḡen ḡal yawuḡ lalwaṭəṭiḡi ḡen ḡəlṭəḡu, ldaiḡeṭəḡe ṭa emakəme.
- ¹⁶orn iguṭəbiṭəlo eḡen ṭa ḡeṭa ḡen ḡərumaniyin ṭa yanaiḡe eḡa ḡənəḡ ndə ḡaməlu ḡabinḡeini leḡa nəiḡua ildi lamasikia, na aḡeṭe liga ṭa aḡopəṭe eḡen iḡi ləsəkimau.
- ¹⁷orn ndə larraiḡo eḡi niyerṭe igaturtia liga larto orn iloman leṭeṭe neṭaḡe nal kurs eḡələḡe niyəlwaṭe ṭa maji aḡəməni.
- ¹⁸na ndə leḡa ildi lasəkima latwoḡo, lderte ləmasəki eḡen ḡeicəia ḡənəḡ giḡu ḡarno igəbaṭa aḡḡaica ḡəni,
- ¹⁹orn lerto ḡen ṭeṭeṭeṭe eḡen iḡi ləndu na eḡen ḡəmajḡi ḡənəḡ ḡanta yesu, igi ḡaiyo orn bulus ṭaḡata ḡaməṭo.

²⁰orn igaijəba ɲen ʔa igəbindeicia ɲen iɲi ʔau, orn niyəmeɾəde ndə gwonaʔa gabəʔa alo yursalim ʔa aɲindeini tu eɲen eɲen.

²¹orn bulus gwonaʔa ʔa aɲəndəni aɲindeini egeləɲ goɾɾəʔu nələɲ, na nimadarnate ɛli ɲen ɲanta yidi imadweiti eləɲ goɾɾa gaisar.

²²na agribas nəɲeiti fastus ʔa, igənəni igwonaʔa igid enaʔa maji ɲen, na fastus nəɲaʔa, eɾeɾe agidi ɲamanate.

²³na iloman leɾeɾe agribas na barnika leʔo ldenti alo isi leda laurraidia lətiɲa ɲen nano, nələɲna naskari na leɟala ildi loɾra eɲen lalo isi. orn fastus nəɲalwaɾe ʔa bulus aɲəməni.

²⁴na fastus nəɲaʔa, ya eləɲ agribas na ɲaɲgi preɟ ləgafr, ɲagaseicia maji igi al yawud preɟ isi yalo yursalim na yalo isi eum, yarəjaieu ole na yalwaɾətiɲi ʔa maji aɲeɾte gamətia təɲ.

²⁵orn igənəni igero igafidiʔa ɲen ɲənəɲ gidu ɲeicia ɲarəjadato eɲen ɲəɲəɾaiɲ, na ɲen ɲanta gənəɲu gwonaʔa gəbindeinia egeləɲ goɾɾəʔu nələɲ igata ʔa igamadwata.

²⁶orn igero igafida ɲen ɲənəɲ ɟurri eɲen ɲələɾəɲu ʔa igawərɟətia eləɲ goɾɾa adam. nɲia igetəmaiya ɲaɲ nəiɲua, na ɲa ɟurri, ya eləɲ agribas, ʔa ndə ləgindeicəmar ifidi ɲen ɲənəɲ iwərɟi.

²⁷ɲen ɲanta igənəni igata ɲen ɲafo mənna igadwata eɟa gəndnu eləɲ nəiɲua na igero igalwaɾa ɲen ɲənəɲ ʔa gəsəkinu eɟa.

amal ar rasul 26

¹agribas nəɲeiti bulus ʔa, agerto liga ʔa agəlwaɾa ɲen ɲələɾəɲa. bulus nəɲəbaice ɟaɲ elo nəɲopəte ɟəge,

²nəɲaʔa, iganəra nano ʔa eɲəpəte ɲa nəiɲua ya eləɲ agribas, eɲen iɲi preɟ al yawud yasəkiɲau

³ɲen ɲanta aganəɲa agaliɲeʔo ɲope ɲen preɟ ɲal yawud na ɟəgiaidia eɲen eɟen, na ɲen ɲafətia iganəɾəɟia ʔa ɲaiɲənate araga gwalano.

⁴ɲen preɟ ɲələɾəni ɲələɲinu ɲope igal yawud preɟ ɲen ɲagafə leɟala əlləɾəni na alo yursalim eum.

⁵yaliɲeʔo liga lwalano, ndə yonaʔa yalwaɾo, ʔa igarə farisi na igəndu ɲen preɟ ɲal yawud araga gunto garno leɟa ildi lero lamiɲa eɟəɾe.

⁶na ɟiɲəɟi igəɟəru igindeini ɛli ɲen ɲanta igata ɲen iɲi ɲid aɲfete ɟetam iɲi rəmwa rəɾəʔu papanda ildəndr,

⁷iɲi leɟa elɟaiɲ ləɲəɾwa reɟ ldamiɲe liɾiɲan lafo ləbuɲtia rəmwa araga gunto uləɲgi na ɛɟəɲin ɲen ɲanta laʔa lid ələseiei ɲen ɲid aɲfete. na ya eləɲ, igəsəkinu igal yawud ɲen ɲanta igaturtia ɲen iɲi.

- ⁸ñagəđamo ɲen ʒa rəmwa raʒəwadəta ratuđi eđa eɲəʒaiñ eđa?
- ⁹igənəñi đurri igəta gəbanta igəbəđia ɲen ɲwaiña ʒa egeye irəɲ gəyesu galo inasirat.
- ¹⁰na igiđu ʒia alo yursalim. na gertə igakəndu lwaiña eleđa ltəʒe ikərəɲ ɲələɲeɲa ɲənələɲ nəkana, orn cum ndə ləʒiñənu igəta ɲen ɲəpi alʒiñərldo.
- ¹¹na igafə igakəmalo ñoman ñwaiña igal majma pređ na igananaicəlo ɲen ɲubwa ʒa alwaʒe ɲen ɲəyesu ɲeicia, na đeicianoda đwaiña igagealo, na igananaicəlo ɲen ɲubwa alo yarto nwaldaɲ.
- ¹²na eɲen iɲi igabəta alo idimiska ɲələɲeɲa ɲənələɲ nəkana ini nađwaʒiñi,
- ¹³na eđəñinano, ya eləɲ, ɲen igafə eđađ igaseieu arerre girəwa elo gatəʒe kaiñ gamiñaʒa eđəñina, nəɲaiñəwəde nano na leđa nano ildi ñagafəlda,
- ¹⁴na ndə ñagirətətu alo nəñane ole gaiñilwaʒəti olega gibraniiyin, nəɲata ʒa, sawul, sawul, agaiñənanaića ɲen ɲubwa eđa? ɲen ɲwondəto ɲa nano ʒa aganeđa ɲen ɲələʒəñi.
- ¹⁵niyaʒa, ya eləɲ agaʒ esegi? na eləɲ yesu nəɲata, fiñi yesu, ñiɲgi agaiñənanaića ɲen ɲubwa.
- ¹⁶orn twođo ɲəđuri rəmanəñara alo rələʒəɲa ɲen ɲanta igamiñitiɲa eɲen iɲi, ʒa iɲundəđi ñaiñiđurəđinti na ɲaʒəte đaməđata eɲen iɲi agwondətiñau, na eɲen iɲi igiđi iɲaumiñiti.
- ¹⁷igiđi iɲəbəri eđaɲ đəleđa na eleđa ildi gertə laʒo al yawuđ, ildi igiđi eɲələđweiti
- ¹⁸ʒa ɲələbərđi isi esen ʒa aʒređe iɲərəm aletə egarerre na ʒa aʒređe eɲabəʒa ɲəsetan aletə rəmwa nano, ʒa aləɲgədeini eɲen ɲeicia eɲen na alfidi alo leđala ildi ltəʒe ɲen ɲanta lertə đonaʒa iñi.
- ¹⁹orn ya ełəɲ agribas, igero iganeđa ɲen iɲi ɲeʒo elo,
- ²⁰ananəɲ igalwaʒətu leđa ɲen ildi lalo idimiska orn ildi lalo yursalim, orn alo pređ yuđiya, na leđa ildi gertə laʒ al yawuđ cum, ʒa alʒəde ɲen eɲen ɲeicia aʒređe rəmwa nano na ʒaliđu ɲen iɲi ɲəbərrəɲaiđia ɲen ʒa loʒəbaʒo rəmwa nano.
- ²¹na eɲen iɲi al yawuđ yəndeiciñi igal ekəl niyaʒa yaiñaʒiña.
- ²²na rəmwa raməđatiñi jaica jaica na điñəđi məldin, na ɲen igadəru ełi igəʒo đaməđata eleđa lərra na loʒra pređ, igero igəlwaʒa ɲen ɲənəɲ illi ɲen iɲi al anbiya pređ na musa lalwaʒo ʒa ɲiđ aɲfete,
- ²³ʒa al masiya gid aɲəneini ɲen ɲubwa, na ɲen ɲanta fəɲu gatwođo eɲəʒaiñ ananəɲ gənəɲu gid aɲəɲaiee al yawuđ na leđa arerre ildi gertə laʒ al yawuđ.
- ²⁴ndə bulus gopəto ɲenɲa iɲi fastus nəɲərəjaice ole pələlo nəɲata, bulus agəraməʒua, đaliɲeʒa đələʒəɲa đwaiña đagera ɲaʒəʒa ɲələʒəɲa.
- ²⁵orn bulus nəɲata, igero igəraməʒua, ya eləɲ fastus. igəʒwata ɲen iɲi ɲuđərwəto na ɲədeʒam.

²⁶ ɲen ɲanta eləŋ agribas galiŋeto ɲen iɲi ɲope na igalwaɾətəma ɲəɖaiɲa ɲero, ɲen ɲanta igata ɖetam gənəŋu galiŋeto ɲen iɲi preɖ ɲen ɲanta ɲen ɲero ɲənəŋ ɲaləbijənu.

²⁷ nənata, ya eləŋ agribas agəndu ɲen ɲal anbiya? igaliŋeto ta agəndu.

²⁸ na agribas nənəiti bulus ta, agata ta agaiɲimeɖiɲwa ta yəndi ɲen ɲal masiya iliga lobəlano.

²⁹ na bulus nənata, ndə liga lobəlano walla lwalano igwonata irəmwa ta gerta aganəŋa agunto orn leɖa preɖ ildi lano ɲen ɲələɾəni ɖiɲəɖi aiɲarnete, illi ɲerte ɲagabəkəsəm nuridana.

³⁰ orn eləŋ fastus nənətwoɖe na eləŋ goɾra agribas na barnika na ildi preɖ lafəlda,

³¹ na ndə lamiɲata ndəuwər ɬalɬwataiɖo lɖəɾo ldata, maji igi gero gəbəɖia ɲen ɲənəŋ ɲeicia ta aɲəɾiɲəni walla aɲəndəni.

³² na agribas nənəiti fastus ta, maji igi ndə gero gəbata aɲindeini eləŋ goɾra gaisar nano gaɾəwadaɖa gəbərni.

amal ar rasul 27

¹ na ndə liga ləɾənu ɖəge ta ɲaɾe alo italia iɖəpundr ɖəŋau, eləŋ gənəŋ gaskari miyya ijes ibernia yugastas igi ganta yulius, ganeinu bulus na leɖa lwomən ləndənu ta aɲaɾəmotə.

² na nənənti iɖəpundr ɖəŋau alo yadramitinia, iɖi ɖonata ɖabəta alo yipundri yasiya, nənətwoɖe ɖəge. na maji gənəŋ ɲagafəlda gəbernia aristarkus galo itasəluniki alo imaktunia,

³ na iloman leɾe nənərəmate alo isida na yulius nənɟiate bulus ɲabaiyanəno, nənəmaɲɟiti ta aɲəɾe rappa nano rələɾəŋu ta arəmaməɖate.

⁴ na ndə ɲagatwoɖo tu nənəndi ɖaɖ ɖamiɲa alo igubrus ɬwaiɲ ɖəɾe ɖəndaləŋgwa ɲen ɲanta ɖəbera ɖafo ɖwaiɲa ɖwonata ɖoɾəbaica ɖəpundr ndurtu.

⁵ na ndə ɲaguɾəɖu igal bar alo ikilikiya na ibamfiliya, nənəta alo imira alo ilikia.

⁶ na alo isi eləŋ nənəfiɖi ɖəpundri ɖalo iskandriya ɖabəta alo italia orn nənənti.

⁷ na ɲoman ɲəmatan ɬəɲəlaldiɲu aten aten nənərəmate alo ikimɖus ɲenɲa ɲini, na ɲen ɲanta ɖəbera ɖero ɖandingitia ta ɲagəbendia ɖaɖ ɖənəiɲua orn nənəndi ɖaɖ iɖi ɖabəta alo isalmuni ɖəɾe ɖəndaləŋgwa alo ikrit.

⁸ orn nənəɾe aten aten ətəndi nano ɲenɲa ɲini nənəta alo yanɖa almawani alo isi yafo alo ɬwaiɲ ilasaiya.

⁹ orn liga lwaɖo lwalano na ɖaɖ ɖəɾto ɲen ɲini, na liga labəɾo ildi leɖa laɾəŋau ɲorwataɲa, na ɲen ɲafətia bulus nənəleiti ta,

¹⁰ ya nələŋ, igwondata ta ɲen ɲini ɲiɖ aɲfete eɖela iɖəndr, gerta eləŋge ildi lafo iɖəpundr na iɖəpundr ikərəŋ, orn entam inəndr cum.

- 11orn eləŋ yulius nəŋanaŋe eləŋ gəđəpundr na maji gerto đəpundri gamiñaŋo ŋen ŋəbulus.
- 12na alo yakəl yero yaŋəra ƚa laurəŋa obəđaiya, na leđa lwaiña ldata, gəbanta ləgabəlar ŋen ŋanta aŋgaica ləgiđr aŋrəmatr alo ifiniks alo isi đəpundri đəturwa alo ikriŋ ərədeŋo đəre đəndele na đəndələŋgwa, orn alŋaŋe tu obəđaiya.
- 13na ndə đəbera deŋo ndaləŋgwa aten ldata aŋgaica đəriñađato ŋen eŋen, orn ldape đəpeini idi đəbekendia đəpundri ldətwođe na ƚaldadaŋo eŋəndi nano galo ikriŋ.
- 14orn aten đəbera đwaiña kaiñ ndirəwa ndele, ƚaduru alo isei,
- 15na ndə đəbera deŋəsu đəpundri ndə ñagaliŋeŋo ƚa ñagero ñagaŋəwadaŋa ñagəđama đəbera nəñəŋgiŋi đəbera ƚa adəŋwade đəpundri ŋen ŋarno đonata.
- 16orn nəñamiñe eđad idi đamiño jəsira nano yanta kaluđi, alo isi ŋawa ŋakadiŋu iligano, na alo isi nəñape đəpundri deŋa idi đakaseinu orəba nano deŋra nəñabəŋe egworəb ŋenŋa ŋini kaiñ nəñakase ŋope,
- 17orn ndə labaico đəpundri egworəb dege ldakasate yar đəpundri nano ŋen ŋanta ƚaiyarəmoto, orn ŋen ŋanta lidiñalo ƚa aŋgaica đəpundri adəliyeŋe sirtis, isi yaŋo ebe gəbərnicia laŋge, orn ldirəwi ndrena ini nəmama đəbera na đəbera ƚadəŋwado đəpundri bipi.
- 18na ŋen ŋanta ŋawa ŋarrapa deŋundi deŋra deŋra kaiñ iloman leŋeŋe leđa ldarruŋi laŋge ləmatan eŋau, ildi lapənu lilia,
- 19na iloman leŋeŋe gwomən ñoman ñaŋo ñiŋiŋin dege, ldarruŋi laŋge lədeŋundri deŋri raŋra eren,
- 20na ndə eđəñina na ropa ldeŋe ləseini ñoman ñwaiña, na wəŋəni gaicwarənde kaiñ gəŋawa na gəđəbera, nəñaŋa ñagaber ñagaməŋia təŋ.
- 21orn ŋen ŋanta lero lasa liga lwalano bulus nəŋeŋa leđa nano nəŋəleiti ƚa, ya leđa, gəbanta ñaganatiñi ƚa ləgerr ləgatwođar alo ikriŋ ƚa laŋge ildi pređ alerte lagirnu ldwoŋe.
- 22na deŋədi eŋənr deŋəno ŋen ŋanta eđa gero gəŋəŋ inəndr gid aŋeŋe ŋen ŋəŋəŋ illi deŋundri deŋto.
- 23ŋen ŋanta eŋəndi uləŋgi məlaiyəka deŋəmwə irri igəŋo eđa gələŋeŋu na irri igabuŋŋia deđəriñi nano,
- 24ndəñeiti ƚa, bulus, gerta agideñalo, deŋam agidi ŋəđuri eləŋ goŋra gaisar nəiñua, na rəmwə ranaicəŋa leđa pređ ildi ñagafəlda ideŋundr.
- 25nŋia eŋənr deŋəno ya leđa, ŋen ŋanta igerto deŋata irəmwə ƚa ŋen ŋid aŋəfeŋe iŋi ŋəlwaŋəŋiñi deŋam.
- 26orn deŋam deŋundri deđ adətridinti alo yəŋəŋ yəjəsira isi ŋawa ŋakadiŋu iligano.

- 27na ndə ñoman ñaɽo ređ nəñəmiñe marldwan uləŋgi ñagabakəldaica nəŋau bipi igal bar yadria, uləŋgiano leđa ləđəpundri laɽa ɽa aŋgaica laijomate ətəndi gənəŋ,
- 28orn ndə lindeieu ŋawa ldəfiđi ŋoliano aten. orn aten ldindeici təŋ ldəfiđi ŋaɽarwano aten.
- 29orn ŋen ŋanta lidinalo ɽa aŋgaica larəmaɽo alo yeicia yerɽo ŋwandra, ldauwəti ipeini marldwan, isi yəfo đəpundri ndurtu ɽa aiyəndeiei đəpundri, na lafo lonata ɽa alo aiyakerte.
- 30orn leđa ləmaɽan ildi ləbəđia ŋəmərria idəpundr, lapwaiño ŋen ɽa alobəde idəpundr đoɽra orn ldiruwate đəpundri đəta idi đəfo idəpundr đoɽra. laɽa ɽa lonata lauwəti ipeini isi idəpundr nəiñua.
- 31na bulus nəŋalwaɽəti eləŋ gaskari na askari ɽa, ndə leđa ildi laber laɽaŋa idəpundr ñagaber ñagaɽəwadaɽa ñagəbərni.
- 32na askari nəyagəle yar idəpundr đəta ɽa ađiri.
- 33ndə alo yaɽo bərni bərnia bulus nəŋalwaɽəti leđa ɽa aləse, nəŋata ɽa, đinəđi ñoman ñaɽo ređ nəñəmiñe marldwan ŋen ŋaijəbintənde nano na ñagaɽaŋo ñagero ñagəsa.
- 34ŋen ŋafətia igəndəlwaɽətia ɽa ñase ŋəsa inji aŋandənaice ŋabərɽa, ŋen ŋanta đəria đənənda đaber đid ađətwe đəda gənəŋ eñəŋ.
- 35ndə galwaɽo ɽia nəŋape ragif nəŋərɽi rəmwa nano leđa nəiñua pređ nəŋgerano ɽaŋaso.
- 36orn ldondəjeini na ɽalaso lənəŋulu cum.
- 37na nanda pređ ñaŋgi ñagafo idəpundr đəŋau ñagaɽo miyya iɽijan na eređia đənəŋ nalo eređia giɽijan, na đənəŋ nəŋəmiñe gunto.
- 38ndə labetəo đəge leđa larrutu ŋwana eŋau ŋen ŋanta đəpundri ađəbitano.
- 39orn ndə alo yakero đəge ldaijəbetə alo, orn ɽalseicu alo yənəŋ yandralo, ətəndi nano, yaɽo ebe, ldata ɽa ndə ləgaɽəwadaɽr aɽr đəpundrida alo isi.
- 40orn ldəgele ipeini isi yəbəkendi đəpundri ldəltəde eŋau, na cum ldamiñe yar ano isi yəndu wəŋge igi gərəkəidia đəpundri, na ldabaiee erena elo igi gafo nəiñua ɽa đəbera ađandəmamate ətəndi nano.
- 41orn ndə ñagarəmaɽo alo eŋau ŋorəpəđaido ŋəlaldiña ŋwaiña ŋabərano kaiñ na đəpundri đəɽnda ndənti iduđa ndəndəni kaiñ, na ŋawa nəŋgere đəɽo đurtu.
- 42na askari niyaɽa ɽa yaɽiña leđa ildi ləkəndənu ŋen ŋanta yabaɽa aŋgaica liđ aləlale nəŋau alabəta nətəndi alaldiñe,
- 43orn eləŋ gaskari ŋen ŋanta gwonaɽa gəbəri bulus nəŋgere ŋen inji. na nəŋalwaɽəti leđa ildi laliŋetəo lalala nəŋau ɽa alirəwəti eŋau ananəŋ na aləlale alabəte nətəndi,
- 44na ildi ltənu alakuɽəđi ipəndri isi yagəro. nɽia pređ ldəbərđeini nətəndi.

amal ar rasul 28

- ¹orn ndə ñagëbërəðənu pred̄ ðəge ñagaliŋetə ʔa alo isi yaʔo jəsira ibernia malit̄a.
- ²na leða lalo isi ləgiatənde ɲabaiyaŋəno kaiñ ɲen ɲaŋʔa lorəðaieo isia na ldəndundəði pred̄, ɲen ɲaŋʔa rəmwa radəne na alo yaməle.
- ³na bulus gafo gararreiðu ərwa nəŋəlēt̄i isia na rəmwa reieia ndramiñe erwa ɲen ɲaŋʔa ridəña aŋal gisia, ndrəmase ðaŋ.
- ⁴ndə leða lalo isi ləseicu rəmwa rəndudəma ldata, ðet̄am maji igi gaʔiñəðo. gëbərnu eŋau orn ɲen ɲudərwaʔo ɲənedəma gaməʔia.
- ⁵orn bulus nəŋəfərijaði rəmwara isia na ɲen nəŋert̄e ɲet̄əma nano ɲeieia ɲənəŋ,
- ⁶orn leða ʔalturt̄u ɲen ʔa lanwana bulus gəmaməni aŋəno walla aŋiʔi aŋaiye taltal, orn ndə laturt̄u liga lwalano ldəseiei ɲen ɲero ɲet̄əma nano ɲeicia ɲənəŋ ldamələðe ɲen eŋen ldata ʔa gənəŋu gaʔo rəmwa rənəŋ.
- ⁷na alo isi ʔwaiñ alo yafo yeləŋ yəfəsira igi gəbernia bublius, gamənde nəŋəndrəmot̄e ɲope ñoman ñiʔijin.
- ⁸na et̄en bublius gafo gwuma gubwa pið aŋəno na gurəða ɲəfəni, na bulus nəŋamaʔe nano nəŋaʔurt̄i rəmwa nəŋamēt̄i raŋ nano nəŋəmeiði.
- ⁹ndə ɲen ɲiðənu iŋi leða pred̄ ildi yəjəsira lwuma leʔo ldeidini.
- ¹⁰na ldəndənaice laŋge lwaiña na ndə ñagatwoðo ldəndəkēt̄əʔi laŋge idəpundr garno ñagwonata.
- ¹¹ndə nubwa naŋgaʔo niʔijin nəñatwoðe idəpundr ðənəŋ ðalo iskandriya idi ðafo alo imalit̄a liga lobəðaiya, idi ðert̄o ðəpundri ðənəiñua ðaʔuʔeinu ðarno lorəba ildi laʔo yeŋor.
- ¹²orn nəñarəmate alo yaŋʔa sirakusa nəñaraŋe tu ñoman ñiʔijin.
- ¹³orn nəñatwoðe təŋ nəñadaide alo nəñarəmate alo irigiyun, na ndə loman laŋgaʔo lunto ðabera ndətwəðe ðəʔe ðəndaləŋgwa, na iloman leʔeʔe gwomən nəñet̄a alo ibut̄uyuli.
- ¹⁴alo isi ñagəfiðu lorəba orn ldəndeiʔi ʔa ñaʔaŋəlda ñoman ðənəŋ nəñəmiñe ñiʔijan, orn nʔia ñagarəmaʔo alo irumiya.
- ¹⁵ndə lorəba tu lano ɲen ʔa ñaget̄o ldela nwaldaŋ alo ifarun, yalo yabiyus na alo yaluwanit̄ ʔa ñopəðaidəlda. ndə bulus ganwanəlo nəŋərt̄i rəmwa nano na nəŋəʔəni ðəñano.
- ¹⁶ndə ñaget̄o alo irumiya eləŋ gaskari nəŋgiʔi bulus ʔa aŋəʔaŋe aləsoŋ askariya yənəŋ isi yamarəmot̄wa.
- ¹⁷orn ndə ñoman ñaŋgaʔo ñiʔijin bulus nəŋundəði leða ildi loʔra eŋen ɲal yawud, na ndə larraidə ðəge bulus nəŋəleiʔi ʔa, lorldaiñ, igero igəbəðia ɲen ɲeicia ɲənəŋ eleða

walla igal ganun ipapanda ildendr ləpənde, orn igəndənu iganeinu rumaniyin alo yursalim.

¹⁸ndə lindeieini lafo lonata ta lainəbəri nən nanta lero lafidia nən nənəy nertə orəbano gəyərtañ eñen nələrəñi.

¹⁹orn ndə al yawud yanədo igata, gəbanta igəbindeini egeləy goṭra gaisar, orn igero igəbertia nən nənəy ta igəsiki leda əllərəñi.

²⁰eñen inji igundədənde ta alṭwatr, nən nanta fəñen inji nədəturtia đisrayil igəndeinau uridaga igi.

²¹na lənəyulu ldəmeiti ta, ñagero ñagəneinia ađam gənəy galo yudiya eñen nələtəña na leda lero lnəy leṭo tu lalwaṭo nən nəcicia nələtəña.

²²orn ñagwonata ta ñagañanata nən inji agəndu, nən nanta ñagaliṇetə ta alo pred leda laṭwata lagea nən inji.

²³orn ndə lərətəma liga dəge ldəmetə nano lwaiña alo isi gafau. na bulus nəyələrrəñaiçe nən inji əđəñəđəñin nəyaləlwaṭəti nən nəyələñe nərəmwa na nəyələđərnaide eñen nəyesu nənña nəl ganun imusa na nəl anbiya.

²⁴na ləmatan ldəđərneinədi na ləmatan lderte ləbendia nən.

²⁵ntia ldəđəñe taṭwatətəlo orn ananəy bulus gafo galwaṭətəlo nən nuntə təy ta, usila gatəṭe gərəmwa galwaṭo nəpe nən galwaṭətu etalandə nən nabiya isaiya.

²⁶isaiya gata, mbu eleđa ildi nələlwaṭəti ta, dətam ñagidi ñane orn ñagaber ñagidi ñaliṇetə, ñagidi ñaseidi orn ñagaber ñagidi ñaseidi.

²⁷nən nanta nətəṭa nələđa ildi nəṭo təgətəg na laṭ ndul na laldandəinu isi ta alerte ləseidia isiya na ta alerte lənnə nənəñiana na ta alerte laliṇetə eñətəṭa na ta yerte igəleidia.

²⁸orn ləñinr nano ta dərbəria idi dərəmwa dəđweintu leda gertə laṭ al yawud, na lənəyulu liđi alne.

²⁹orn ndə galwaṭo tia al yawud yabəṭo taṭukuṭəbijəđətu nən nṭwaiña ldəṭo.

³⁰na bulus nəñatəñe alo isi nṭəli niṭijan na gafo gəsa ndəñ dələṭəñu, gəyərṭu leda nano ildi pred lamerldəta nano,

³¹nəyələrrəñaide nən nəyələñe nərəmwa na nələy yesu al masiya nəməṭa nərəo na gero gandəgiritia.

rumiya

rumiya 1

- ¹fiñi bulus, ñiñgi igar ebai gəyesu masiya, ñiñgi igwundəđənu ƚa eƚete đəđweinia, ñiñgi igērənu aləsoŋ ƚa yərrəŋaiđe ɲen ɲaŋəra ɲərəmwa,
- ²iŋi rənəŋu rēƚu pənde ƚa riđ arənaiđe ɲen iŋi ɲaŋəra al anbiyaya ilērəŋu egađam gəlērəŋu igi gatəƚe gəđəñinu.
- ³ɲen iŋi ɲaŋəra ɲafo eŋen ɲiđia gəlērəŋu igi gələŋənu eleđa lɔawud eŋen ɲaŋəno,
- ⁴na ɲen ɲərrəŋeinu eleđa ɔatodəđa ɔəlērəŋu eŋəraiñ ƚa gənəŋu gaƚ idia gərəmwa ɲabəƚaŋa igusila igi gatəƚe. fəŋu yesu masiya, eləŋ igəndr.
- ⁵ləgamr ɔanaicia məƚəməƚeñ ɔərəmwa gənəŋuga na gənəŋu gwadwaƚənde ƚa ñaməɔate leđa lalo pređ ƚa lənəŋulu aləndi ɲen ɲəlērəŋu na alne.
- ⁶na ñaŋ cum ñagələđa ildi, ñaganəñəŋ ñaŋgi ñagwundəđənu ƚa ñaƚete ñagəyesu masiya.
- ⁷igeƚəđo leđa pređ ildi rəmwa rubwaliya alo irumiya, ildi lundəđənu ƚa alƚete leđa əllērəŋu lƚəƚe. igəbeƚəđia ƚa rəmwa papa igəndr na eləŋ yesu masiya aləndənaice ɔəbuŋƚia ɔusila na ɔəuƚaralo.
- ⁸ananəŋ, yesu masiya gaiñaməɔata ƚa iŋəri rəmwa nano rəlērəñi ɲen ɲaŋta ñaŋ pređ, ɲen ɲaŋta leđa lalo pređ lalwaƚa eŋen ɲədonata eɔalo.
- ⁹igəbiƚia rəmwa ɲəmēƚria igusil gəlērəm ndə igəbərrəŋaiđia ɲen ɲaŋəra ɲiđia gəlērəŋu. rəmwa raliŋeto ƚa igaber igəŋgiƚia ƚa igwalwaƚəƚia eŋen eŋalo ndə igamaƚwatitia.
- ¹⁰igəbekeƚəđia ƚa rəmwa aronate ƚa eɔađ ɔənəŋ ɔiñəđi ndurtu, yerte liga laŋəra ƚa endeta nano.
- ¹¹ɲen ɲaŋta igwonata kaiñ ƚa endənwane, ƚa yəndiđi ƚa ləgertr ɔanaicia iđi usila gatəƚe gananaidia, ƚa ñaŋ ñagidi ñondəcim.
- ¹²ɲen iŋi ɲafo ƚia, ta ləndr aləbəƚaieəndr lɔəro liga ləgafərlda, ɲen ɲaŋta ñagəndu ɲen ɲərəmwa na igəndu ɲen ɲərəmwa.
- ¹³igwonata ƚa ñagalinieto lorldaiñ, ƚa ñoman ñwaiña igēru ɲen ƚa igetənde nano ƚa igidi yerte leđa eŋəŋ cum ildi ləbendia ɲen ɲərəmwa, ɲen ɲarno igerto eleđa lətənu ildi lafo laijəba rəmwa, orn iguƚəbəđənu ɔiñəđi məldin.
- ¹⁴igerto aməeu igal yunaniyin na eleđa pređ ildi gerta laƚ al yunaniyin. igerto aməeu eleđa ildi laliŋeto ɲen nəsi na eleđa ildi laijəba ɲen nəsi.
- ¹⁵ntia, ndə igarəwadaƚa, igwonata kaiñ ƚa igəndərrəŋaicia ɲen ɲaŋəra ɲərəmwa, ñaŋ eum ñaŋgi ñagafo alo irumiya.

- 16 igerō igidēña nēn nano inji nāḡera ḡal masiya nēn ḡanta nēn inji ḡaṛo ḡabēṛa ḡerēmwa ṭa rēnēḡu arēbēri leḡa preḡ lal yawuḡ ananoḡ ildi lēndu nēn ḡelēṛēḡu na cum leḡa preḡ ildi ḡeṛṭa laṛ al yawuḡ ildi lēndu nēn.
- 17 nēn ḡanta eḡen inji nāḡera rēmwa rēbērrēḡaidia ṭa rēnēḡu ruḡerwaṭo eḡen na ṭa raṛēwaḡata rēbēḡia leḡa ṭa aluḡerwaṭe eḡen nēn ḡanta leḡa lēndu nēn ḡelēṛēḡu, na ṭa leḡa alēndi nēn ḡelēṛēḡu. nēn inji ḡōwēṛḡōnu ṭia, ṭa leḡa preḡ ildi luḡerwaṭo eḡen lamēṭia ḡonataḡa.
- 18 nēn ḡanta ḡeieiano ḡerēmwa ḡērrēḡeinu elo, ṭa rēnēḡu ragea leḡa preḡ ildi lero lēbēndia nēn ḡelēṛēḡu na ildi leicia, lēnēḡulu ildi luṛēbēḡia nēn ḡḡeṭam ḡenḡa eḡen inji ḡerṭiano.
- 19 nēn ḡanta nēn ḡērrēḡeidēnu injulu inji leḡa laṛēwaḡata lalinēṭo eḡen ḡerēmwa, nēn ḡanta rēmwa rēnēḡu rērrēḡaicēlo nēn inji.
- 20 liga rēmwa riḡu alo na ḡiñēḡi mēḡḡin leḡa lalinēṭo ḡope nēn inji ḡerēmwa inji lēnēḡulu laber laṛēwaḡata laseieia isiya. lēnēḡulu lafo lalinēṭo ṭa rēnēḡu rerṭo ḡabēṛa bēṛēbēṭe na ṭa rēnēḡu raṛ rēmwa nēn ḡanta lanḡe ildi rēnēḡu riḡēlo. nēn ḡafēṭia leḡa laber laṛēwaḡata lērēkēḡeidia nēn,
- 21 nēn ḡanta ndē lafo lalinēṭo rēmwa lēnēḡulu lero lanaicia ḡamia na lero lēḡerṭia nano. ndē lēnēḡulu laṛwata elanḡe ildi, nēn eḡen ḡaṛo ḡerṭiano, na nare enen ini nafa nero naulēḡḡeḡeina nafa niḡōnu ndē ḡerēmia.
- 22 lēnēḡulu laṭa ṭa ḡulu lalinēṭo nēn nēsi orn lēnēḡulu laṛo leḡa ildi laijēba nēn nēsi,
- 23 lēnēḡulu lanēḡo ḡaṛwa ḡerēmwa irri raber riḡ arēmēndēḡōni kwai kwai, lēndi lanḡe lotē na lēḡwandra ildi liḡōnu larno leḡa na ndēfia na ḡwala na imwa yeieia.
- 24 nēn ḡafēṭia rēmwa ranḡiṭēlo ṭa aliḡi nēn ḡeieia ṭerom ḡarno nar enen nafa nonaṭa. lēnēḡulu liḡu nēn ḡeicia kaiñ aḡōnoiya esen.
- 25 lēnēḡulu lamēḡēḡu nēn ḡḡeṭam ḡerēmwa lḡōme nēn ḡaṛōwen. lēnēḡulu lananaieo lanḡe ildi liḡōnu ḡamia lḡelabuḡṭi, na lero lēbiṭia eḡa igi ḡiḡēlo ḡēmēṛṭria igi ḡabuḡōntu bēṛēbēṭe, fēḡu rēmwa. amin.
- 26 nēn ḡafēṭia rēmwa ranḡiṭēlo ṭa aliḡi nēn inji ḡeicia ṭerom inji leḡa lonaṭa. liji elden ṭṛlḡa lanḡiṭu nēn ḡope ḡaḡōno esen ṭaliḡu nēn ḡeicia.
- 27 leḡa ṭṛwa liḡu ṭia eum. lēnēḡulu lanēḡo laṛaḡa lijiḡa ṭṛlḡa. lēnēḡulu lonaṭa kaiñ leḡa lomōn ṭṛwa. lēnēḡulu liḡu nēn ḡeieia lḡerṭo lḡōme ḡerēṛa entam enen iḡi ḡafo nēn ḡanta nēn inji ḡafo mēnna.
- 28 na nēn ḡanta lēnēḡulu lanēḡo ṭa lwaṛwata ṭa lafo lalinēṭo rēmwa, rēmwa ranḡiṭēlo alerte ḡaṭṛa ḡeieia, ṭa aliḡi nēn inji ḡero nāḡera ṭa lēbēḡia.
- 29 lēnēḡulu lēbēḡia kaiñ nēn preḡ ḡerṭiano, lēnēḡulu leieia kaiñ, na lonaṭa lanḡe lēleḡa ṭṛēto jaica jaica, na lerṭo nare ini nonaṭa nananaica leḡa nēn ḡubwa. lēnēḡulu lagiṭa

nen kaiñ, na laṛiña leḏa na lundeinu ḏagerḏeḏa na ḡaḏanaḡa. lēnəḡulu laṛo nəṛəḏənia na laṛwata ḡaməṛa eḡen ḡəleḏa.

³⁰lēnəḡulu labwaiḏia nen, na lanedo rəmwa, laḏaməea leḏa eḡen. lēnəḡulu labərlda iḏinia, na lēminia bəṛan. lēnəḡulu lēbəḏia laḡge leieia na laber lənna nen ḡetenanda na ḡələḡgenanda.

³¹lēnəḡulu laijəba nen nəsi, na larreiḏia nen orn lēnəḡulu ldəgere. lēnəḡulu laber lonata leḏa, na laber laməḏata leḏa.

³²lēnəḡulu lalinəto nen inḡi rəmwa ralwaṛo ḡələnḡe ildi preḏ. rəmwa rata ta, leḏa ildi lēbəḏia laḡge ildi larəjadato eḡen ta aləṛiñəni. orn lēnəḡulu lēbəḏia laḡge ildi məldin ḏurri na laṛwatitia leḏa ildi lēbəḏia tia, ta nen ḡaḡəra.

rumiya 2

¹nen ḡafətia ñaḡ, ñagero ḏərəkəḏeidia nen, ñaḡ preḏ ñaḡḡi ñagabirndeieia nen ḡəleḏa ṛəto, nen ḡanta ndə ñagabəndeicia nen ḡeḏa ḡənəḡ ñagakəmia ntam enalo, nen ḡanta ñaḡ ñaḡḡi ñagabirndeicia nen ñaganəñaḡ cum ñagəbəḏia nen inḡi ḡunto.

²ḏetam, ləḡalinəṛ ta ḏakəme ḏərəmwa ḏəbiṛətia ḡenna ḡeḏetam leḏa nano ildi lēbəḏia nen inḡi ḡeieia.

³na ñaḡ ñaḡḡi ñagabirndeieia leḏa ildi lēbəḏia nen inḡi ḡeicia, orn ñagəbəḏia nen inḡi ḡunto eum, ñagəbata ta ñaḡiḏi ñamiñe eḏakəme ḏərəmwa?

⁴ñagaḏama nen ḡaḡəra ḡəḏalinəṛta ḡabaiya ḏərəmwa na ḏwalarano ḏəlṛəḡu na ḏaṛiñata nen ḏəlṛəḡu? ñagaijəba ta ḏalinəṛta ḡabaiya ḏəlṛəḡu ḏəndaməḏata ta ñataḏe nen ḡeieia ñoṛəbətə nano?

⁵ñagəbəḏia nen enar enalo na nar enalo nanəḏa ta natada nen ḡeicia ntia ñagararreiḏia ḏeieiano nen ḡanta ñaḡ iloman ləḏeieiano, ndə ḏakəme ḏərəmwa iḏi ḏuḏərwato ḏiḏ aḏərrəḡeidəni.

⁶ndə rəmwa rabirndeicia nen ḡəleḏa preḏ rənəḡu riḏ aralapəṛe eḡen ḡələnḡe lēnəḡulu liḏəlo.

⁷rənəḡu riḏ arananaice leḏa ḏamətia ḏəbəṛəbətə, ildi lēbəḏia nen ḡaḡəra ḏwalada arano na ildi labapwaiña ḡaṛwa na ḏamia na nen ta lēnəḡulu laber liḏ aləməndəḏəni kwai kwai.

⁸orn leḏa lwaiña lēbəḏia nen enar enen, na lanəḏa nen ḡuḏərwato orn lanaica nen ḡafo mənna aḡəno esen, na nen eḡen ḡafo tia, ta rəmwa riḏ arəlnaice ḏeieiano na ḏakəme.

⁹leḏa preḏ ildi lēbəḏia nen ḡeicia liḏ alneini nen ḡubwa inḡi ḡələḏərnatalo, na ḏwana iḏi ḏəsa nar enen kaiñ, leḏa lal yawuḏ ananoḡ na leḏa ḡeṛta laṛ al yawuḏ ndurṛu.

¹⁰orn rənəḡu riḏ arənanaice leḏa preḏ ḡaṛwa na ḏamia na ḏəuṛaralo ildi lēbəḏia nen ḡaḡəra, leḏa lal yawuḏ ananoḡ na leḏa ḡeṛta laṛ al yawuḏ ndurṛu,

¹¹nen ḡanta leḏa preḏ laṛəwato eḡen rəmwa nəiñua.

12 leđa pred ildi lero ləbertia al ganun yərəmwa na liđu nen heicia lənəşulu liđ aləməndəđəni al ganun yero, na leđa ildi ləbertia al ganun na ləbəđia nen heicia liđ alakəməni al ganunya.

13 nen nanta ndə eđa gənəş gəna al ganun yərəmwa mətəmətəñ nen ini naber namidia guđərwašo enen rəmwa nəiñua. orn leđa ildi ləbəđia nen ŋal ganun, nen ŋiđ aŋəlwaʔəni ta lənəşulu luđərwašo enen rəmwa nəiñua.

14 deťam, ndə leđa gerta laʔ al yawuđ ildi lero ləbertia al ganun, orn ləbəđia nen bipi ŋal ganun, lənəşulu lero al ganun orn nen enen ŋaʔo al ganun esen.

15 leđa ildi lərrəŋaidia nen ta nen ini al ganun yaʔwata ta leđa aliđi nəwərdənu enar enen, nen nanta nare enen ini naʔwata deťam niđ anəlamədate na ŋaʔəra enen ŋiđ aŋələsəki walla ŋiđ aŋəʔəkədeideđəti nen,

16 iloman ildi rəmwa riđ arawindeiei nen nənəməra nələđa yesu al masiyaga. nen ini ŋaʔo nəmatan enen ŋaŋəra ini igabərrəŋaidia.

17 diñəđi, aganəŋa ŋaŋgi agəbata ta agal yawuđ na agandraťa al ganun yərəmwa na agəminia bəʔan enen nərəmwa,

18 na agaliŋeto nen ini rəmwa ronata, na agaʔəwadəta agaliŋeto nen ini ŋaŋəra namiñata lorəba nen nanta agərrəŋeinu al ganun,

19 na agaburgwədeinu enen ta agamədata leđa ildi laŋəlisi, na ta agaʔ arerre eleđa ildi lafo iŋəram,

20 na agatoʔata nen nələđa ildi laiŋəba nen nəsi na agabərrəŋaieia ñere nen, nen nanta agaliŋeto nen nəmatan nədeťam ŋal ganun.

21 aganəŋa ŋaŋgi agabərrəŋaicia leđa ʔrəto nen, agaber agabərrəŋeini bəʔan? aganəŋa ŋaŋgi agabərrəŋaicia leđa nen ta lənəşulu laber lalaldəbəca laŋge, agalaldəbəca laŋge?

22 aganəŋa ŋaŋgi agwalwaʔəta leđa ta lənəşulu alerte laʔaŋa lijila ʔrəto, agaʔaŋa lijila ʔrəto? aganəŋa ŋaŋgi agaŋgeiđu laŋge alo ləpiano ildi leđa ldukwuđəñiđialo, agalaldəbəca laŋge eneʔa ñəđəñinu?

23 aganəŋa ŋaŋgi agəminia enen ŋal ganun, agagera nen ŋal ganun ntia aganaicia rəmwa deicia?

24 nen nanta nen nəwərdənu ta, irəŋ gərəmwa gwalwaʔənu geieia nen nanta ñaŋ eleđa ildi gerta laʔ al yawuđ.

25 duʔədema deđdamədata ikəreŋ ndə ñagəbəđia nen ŋal ganun, orn ndə ñagagera nen ŋal ganun duʔədeña eđalo deʔo garno duʔədeña deero.

26 ntia ndə eđa igi gero guʔədeña gəbəđia nen nuđərwašo ŋal ganun, rəmwa raber rabaŋənti eđa igi gero duʔədeña garno eđa guʔədeñu?

- 14 Էինուա esen yundeinu ճախոյաճա na ղենյա ղեթե.
- 15 րօմանօնա eren ralaldiճա տա լենոյուլու ալօրինօճե.
- 16 լենոյուլու լաղցիտա ճադերա na ճաւանա կաին Էճճ Էճեն.
- 17 լենոյուլու լայթօճա ճճճ ճճճԷտարալօ.
- 18 ղոճճաինա ղրօրօմա ղերօլօ isiano esen.
- 19 օրն լօգալիդեր տա ղեն ղի ալ գանոն ղաւաւաւա, ղենոյու ղաւաւաւաւա լեճա ildi լաֆօ Էղօլօղ ղալ գանոն, տա Էինուա ղրեճ աիյԷնճիյօճճոնա na տա լեճա ղրեճ լալօ ալօրօճիտի րօմա ղեն Էղեն.
- 20 Էճա դերօ գօնօղ գաւաւաւաւա աղիճճոնա գոճճաւաւօ Էղեն րօմա նօինուա ղեն ղաճա գօնօղ ղեթօճիա ղեն ղրեճ ղալ գանոն. ղեն ղաճա ալ գանոն ղաւաւաւաւա ղերրօղաիճա լեճա ղեն ղկօրօղ տա լենոյուլու լեթօճիա ղեն ղեիճա.
- 21 օրն ճինօճի ղեն ղոճճաւաւօ ղրօրօմա ղերրօղեիճոնօ Էճճ ղիճ ճաֆօ ալօսօղ Էղեն ղալ գանոն, օրն ալ գանոն na ալ աճիյա լաճճաւաւա ղեն ղի.
- 22 ղեն ղոճճաւաւօ ղրօրօմա ղաֆօ ղեն ղաճա լեճա ղրեճ ildi լօնճօ ղեն ղրօրօմա ճոճաւաւա ղիյեսօ մաիյա. լեճա ղրեճ լաւաւաւօ րօմա նօինուա,
- 23 ղեն ղաճա լեճա ղրեճ լիճօ ղեն ղեիճա na լաֆօ լերօ լօրինօճաիճա Էղաւաւա ղրօրօմա,
- 24 օրն լեճա ղրեճ լեթօճոնա լոճճաւաւօ Էղեն րօմա նօինուա na րօմա ղեթօճիա տա Էղեն ղոճճաիճա մօրօմօրօղ ղեն ղաճա ճաւաւա ղիճ ալ մաիյա ղեսօ գաճաիճօ.
- 25 ղեն ղաճա րօմա ղերտօ ղեսօ մաիյա գաւօ ճօրօճճոնա, տա լեճա ildi լօնճօ ղեն ղղօլօրօղ ալօրօճեիճա նաճա րօմա նաճօ ղօֆօնիյա ղղօլօրօղ. ղեն ղի ղերրօղաիճա ղեն տա ղոճճաւաւօ Էղեն. ղենօղ ղաղցիտօ ղեն ղեիճա ղղօլօճա ildi լաֆօ ղօնճե, լիյա ղեսօ գաճալօ գաւաւաւօ, ղեն ղաճա ճաւաւաւօ ճղօլօրօղ.
- 26 ճեղամ, ղենօղ ղաճա ղեսօ տա աճերրօղաիճի տա ղենօղ ղոճճաւաւօ ղոճ ղոնճեիճա ղեն ճինօճի, տա ղենօղ ղոճճաւաւօ Էղեն na տա ղեթօճիա լեճա լոճճաւաւօ Էղեն ildi լօնճօ ղեն ղղօլօրօղ.
- 27 ղիճա ճեմինա ճղան ճղօլօճա ճաճօղա ղղա? ճեմինա ճղան ճղօլօնճեիճօ ղոճօւաւօ. Էճա, ղեն ղղօւաճե? ղենյա ղղօղօմերիա ղի լեճա լեթօճիա? ղոճօ, ղենյա ղղօնօղա ղիյեսօ.
- 28 ղեն ղաճա լօղօնճր ղեն տա Էճա գօթօճոնա գոճճաւաւօ Էղեն ճոճաւաւա ճղօլօրօղ, ճիճա ճղեն ղալ գանոն ճերօ կաի կաի.
- 29 օրն րօմա ղաղ րօմա ղալ ղաւոճ ղկօրօղ? գերտա ղենօղ ղաղ րօմա ղղօլօճա ildi գերտա ղաղ ալ ղաւոճ Էւմ? աբօ, ղենօղ ղաղ րօմա ղղօլօճա ildi գերտա ղաղ ալ ղաւոճ,
- 30 ղեն ղաճա րօմա ղաղ ղոնտօ, ղրի ղիճ աճիճի լեճա լոճճաւաւօ Էղեն ildi լաղօճոնօ ղոճ լենոյուլու լեթօճիա ղեն ղղօլօրօղ, na ղիճ աճիճի լեճա լոճճաւաւօ Էղեն Էւմ, ildi լերօ լաղօճոնօ, ղոճ լենոյուլու լեթօճիա ղեն ղղօլօրօղ.
- 31 ղեն ղաճա ղեն ղի լօղօթօճիար ալ գանոն ղղօլօրօղ ճոճաւաւա? ղոճօ, կաի կաի, օրն լօղօթօճիար ալ գանոն ալօ.

rumiya 4

- ¹lægəbatrau ejen nəpapa gəpənde ibrayim?
- ²ndə nen ηwalwaɾənu ta gənənu guɖərwəto ejen rəmwa nəiñua nen ηanta lanqe gənənu gidəlo, gənənu gaɾəwadəta gəminia bəɾan, orn gertə rəmwa nəiñua.
- ³aɖam gərəmwa gaɾa tau? aɖam gaɾa ta, rəmwa raŋəntu ibrayim guɖərwəto ejen ηu nəiñua nen ηanta gənənu gəndu nen nərəmwa.
- ⁴ndə eɖa igi gəbəɖia ηəmɛɾia gəmama ɖapəɾa ɖələɾənu, gertə nen ηəɖanaicia məɾəməɾeñ orn nen ηaməcu.
- ⁵orn ndə eɖa gaber gəbəɖia ηəmɛɾia, orn gəbendia nen nərəmwa ikərəŋ irri rəbəɖia leɖa laijəbama luɖərwəto ejen, rəmwa rabaŋənti ɖonata ɖələɾənu ntia rəbata ta gənənu guɖərwəto ejen ηu nəiñua.
- ⁶ntia cum ɖawud gaɾa ta eɖa igi rəmwa rəbata ta gənənu guɖərwəto ejen ηu nəiñua, gənənu gaŋəra nano. na nen iŋi gertə nen ηəwagənəŋ eɖa gəbəɖia.
- ⁷ɖawud gaɾa ta, ndə ɖaneɖa ɖəŋələŋe ɖeɖa gənəŋ ɖəŋgeinu na nen ηeicia ηələɾənu ηatərnu gənənu gaŋəra nano.
- ⁸ndə eləŋ rəmwa raber rəbɛɾia nen ηeicia ηeɖa gənəŋ ηamagea, eɖa igi gaŋəra nano.
- ⁹ɖaŋəra nano idi ɖeɬo leɖa nano ikərəŋ ildi luɾəɖənu walla leɖa nano cum ildi lero luɾəɖəni ? nen ηanta ləgabatɾ ta rəmwa raŋəntu ɖonata ɖibrayim ɖaɾo nen ηuɖərwəto.
- ¹⁰rəmwa raŋəntəma guɖərwəto ejen tau? gənənu guɾəɖənu liga lakəl walla gero guɾəɖəni? gənənu gaməlu guɾəɖəni.
- ¹¹orn ndurɬu gənənu ganeinu nen ηəɖuɾəɖənia idi ɖaɾo ηwɛɾiña nərəmwa na ɖərrəŋaidia ɖəŋen ta rəmwa raŋəntəma guɖərwəto ejen nen ηanta gənənu gəndu nen nərəmwa liga gənənu gaməlu guɾəɖəni. na gənənu gaɾo papa gələɖa preɖ ildi ləndu nen nərəmwa liga lənəŋulu laməlu luɾəɖəni, ta rəmwa riɖ arələŋənti luɖərwəto ejen.
- ¹²na gənənu gaɾo papa gələɖa ildi luɾəɖənu orn cum ildi lətəta ɖaɖ ɖetən ibrayim eɖonata ɖələɾənu idi gənənu gertə liga gaməlu guɾəɖəni.
- ¹³nen iŋi rəmwa rɛɾəɬu ibrayim, ta alo preɖ yiɖ aiyfete ilɛɾənu na ilidia əllɛɾənu ηero ηɛɾənu ejen ηal ganun orn ejen nəŋen ηuɖərwəto iŋi gənənu gertə rəmwa nəiñua ɖonataɖa.
- ¹⁴ndə leɖa ildi lafo ejen ηal ganun liɖ alarrate alo, ɖonata ɖafo ɖiɖənu wagero, na nen iŋi rəmwa rɛɾu ηafo ηiɖənu ηəpiano.
- ¹⁵al ganun yəmama ɖeieiano ɖərəmwa ikərəŋ. ndə al ganun yero, nen ηero ηeicia cum.
- ¹⁶nen ηafətia nen iŋi ηɛɾənu eɖonata, ta aŋfete iɖanaicia məɾəməɾeñ ɖərəmwa ta nen ηɛɾənu ηiɖ aŋəndame ilidia preɖ librayim, gertə lənəŋulu ildi lal ganun ikərəŋ orn iŋulu ildi lafo eɖəɾəbəɖia ejen ηəɖonata ɖibrayim. gənənu gaɾo papa igəndɾ preɖ,

¹⁷garno ɲen ɲəwərdənu ʔa, igid̪ iɲid̪i agaɽo papa gələda lwaiɲa kaiɲ. ɲen iɲi ɲafo rəmwa nəiɲua irri raɽəwadaɽa rəbədia leda laiyo ʔa alamote, na raɽəwadaɽa rurundədeini laɲge nano ildi lero garno laɲge ildi lafo. fərəmwa irri ibrayim gəndu ɲen ɲələɽəɲu.

¹⁸ndə ɲen ɲero ɲaɽəwadaɽa aɲfete, ibrayim gəndu ɲen iɲi na gaiyəturti, nɽia gənəɲu gaɽo papa gələda lwaiɲa kaiɲ ɲen ɲarno rəmwa rwalwaɽətəma ʔa, lidia əllaɽəɲa lid̪ alaijəbete lumadeini.

¹⁹donata dələɽəɲu dero daɽo dēbia. gənəɲu galineto ʔa aɲəno ilɽəɲu yafo ɲəɽaiɲ ʔwaiɲ, ɲen ɲanta gerto nɽəli miyya, na ʔa sara gaijəba galəɲa,

²⁰orn ɲen ɲanta rəmwa rɽɽu ɲen iɲi gənəɲu gero gəɽəbədia nara ɲen ɲanta donata dələɽəɲu dero dafo pwa orn gənəɲu ganeinu ɲabəɽa donataɽa nəɲənaice rəmwa ɲaɽɽwa,

²¹an gənəɲu galineto ʔa rəmwa raɽəwadaɽa rəbədia ɲen iɲi ɲen ɲanta rənəɲu rɽɽu.

²²ɲen ɲafəɽia donata dələɽəɲu dɛɽənu ɲen ɲantaɲu daɽo ɲen ɲudərwato rəmwa nəiɲua.

²³ɲen iɲi, ʔa donata dələɽəɲu dɛɽənu ɲen ɲantaɲu gerta ɲəwərdənu ɲen ɲantaɲu ikəɽəɲ.

²⁴ɲen iɲi ɲəwərdənu ɲen ɲanta nēndr eum, ɲen ɲanta ɲen ɲid aɲɽəni ɲen ɲanta nēndr ləɲgr ləgəndr ɲen ɲərəmwa irri ratuɽy eləɲ igəndr yesu eɲəɽaiɲ.

²⁵gənəɲu ganeinu ɲəɽaiɲ ɲen ɲanta ɲen iɲəndr ɲeicia orn gənəɲu gatudinu ʔa ləgidənr ləgudərwatr eɲen rəmwa nəiɲua.

rumiya 5

¹ɲen ɲanta ləgidənr ləgudərwatr donataɽa, ləgerɽr dɛutəralo rəmwarə egeleɲ igəndr yesu masiya.

²iyesu eum ləgaɽəwadaɽar ləgəbentiar eɲen ɲədanaicia məɽəməɽeɲ dərəmwa donataɽa. ləgaɽurr eɲen ɲədanaicia məɽəməɽeɲ dərəmwa, na ləgaɲərar nano ɲen ɲanta ləgaturtiar ɲen ʔa ləgidr aləɽəbədr eɲaɽɽwa ɲərəmwa.

³na gerta ɲen iɲi ikəɽəɲ. ləgaɲərar nano cum ɲen ɲanta ləgəneinr ɲen ɲubwa ɲeicia, ɲen ɲanta ləgalinetr ʔa ɲen ɲubwa ɲeicia ɲamama daɽiɲata ɲen,

⁴na daɽiɲata ɲen dāmama daɲəntia, na daɲəntia dāmama dəturtia eɲen,

⁵na dəturtia eɲen daber dəndidiar ləgirəwarano ɲen ɲanta rəmwa raraieo dūbwa dələɽəɲu enar inəndr ʔa anundəjeini, igusila gatəɽe igi gəneinəndr.

⁶ɲen ɲanta ndə ləgafr ləgaməɽr ləgwondəɽar, iliga ildi lafo ɲope, al masiya gaiyo ɲen ɲanta leda ildi laiɲəba rəmwa.

⁷aɲgaicia eɽa gero gənəɲ gabaiya ɲen ɲanta eɽa garto igi gudərwato eɲen, orn aɲgaica eɽa gunto gaber gidinaɽo ʔa gabaiya ɲen ɲanta eɽa gaɲəra.

⁸orn rəmwa rērrəŋaidu ɲen ʔa rēnəŋu rubwandriya ɲen ɲanta al masiya gaiyətəndr liga ləgafr ləgəbəd̪iar ɲen ɲeieia mældin.

⁹nt̪ia ndə ləgafr ləgidənr ləgudərwatr eɲen rəmwa nəiñua ɲəfəniɲa ɲəyesu, ɲen ɲələŋinu ɲamiñato orəba igi ʔa ləgidr aləbənr ɲeiciano dərəmwa gənəŋuga.

¹⁰ɲen ɲanta ndə ləgafr ləgəmən̪r rəmwa nano liga ləgageamar ɲen ɲanta ɲəɲaiñ ɲid̪ia gəl̪əŋu, ɲen ɲələŋinu ɲamiñato orəba igi ʔa ləgidr aləbənr d̪amət̪iada d̪əl̪əŋu ɲen ɲanta ləgafr ləgamameiniar nano.

¹¹na gert̪a ɲen iɲi ikərəŋ. ləgidr aləŋərətr̪ nano irəmwa ɲen ɲanta eləŋ igəndr yesu masiya, gənəŋu igi gəɲəbaieəndr rəmwa nano.

¹²nt̪ia ɲen ɲeieia ɲənt̪u alo eɲen ɲəda gunto na ɲəɲaiñ ɲenɲa ɲeieia nt̪ia ɲəɲaiñ ɲəndu ləda p̪red̪ ɲen ɲanta ləda p̪red̪ ləbəd̪ia ɲen ɲeieia.

¹³d̪et̪am ɲen ɲeieia ɲafo alo liga al ganun yaməlu yaneidənu, orn ɲen ɲeieia ɲero ɲəb̪ər̪əni ɲageo ləda ndə al ganun yero.

¹⁴orn ɲəɲaiñ ɲafo ɲert̪o ɲələŋe iliga ləd̪əm nəŋarəm̪at̪e iliga ləmusa mældin, ɲafo ɲert̪o ɲələŋe eləda cum ildi lero ləbəd̪ia ɲen ɲeieia garno ɲen ɲad̪əm d̪urri. ɲen ɲad̪əm ɲəndərrəŋaiciar ɲen ɲəda garto igi gəto ndurt̪u.

¹⁵orn d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ dərəmwa gert̪a garno ɲen iɲi ad̪əm gid̪u iɲi ɲafo mənna. ndə ləda p̪red̪ laiyo ɲen ɲanta ɲen ɲeieia ɲəda gənəŋ, ɲen d̪et̪am ɲamiñato orəba igi ʔa d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ dərəmwa na d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ d̪əd̪ubwa d̪əl̪əŋu d̪əɲəjeinu nd̪əm̪əñat̪e nd̪əuwər ɲen ɲanta ləda p̪red̪ eɲen ɲəda gunto, gənəŋu yesu masiya.

¹⁶orn d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ gert̪a garno laŋge ildi latwoɲa eɲen ɲeieia ɲad̪əm gunto, kwai kwai. na d̪əskid̪ia d̪akəl d̪et̪o ɲen ɲanta ɲen ɲeieia ɲəda gunto na d̪amo d̪akəme. orn d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ d̪et̪o ɲen ɲanta ɲen ɲeieia ɲələda lwaiñna na d̪amo ɲen ɲud̪ərwato.

¹⁷ndə ɲəɲaiñ ɲert̪o ɲələŋe ɲen ɲanta ɲen ɲeieia ɲəda gunto, ɲen d̪et̪am ɲamiñato orəba igi ʔa ləda ildi lananeini d̪ubwa d̪əl̪əŋu idi d̪waiñna na d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ idi d̪aɲo d̪ud̪ərwata eɲen rəmwa nəiñua, lənəŋulu lid̪ alerte ɲələŋe ed̪amət̪ia d̪urri eɲen ɲəda gunto, gənəŋu yesu masiya.

¹⁸nt̪ia, garno ləda p̪red̪ lafo lakəmən̪u ɲen ɲanta ɲen ɲeieia ɲəda gunto, nt̪ia cum ləda p̪red̪ laɲəwadaɲa alid̪əni l̪ud̪ərwato eɲen rəmwa nəiñua ɲen ɲanta ɲen ɲud̪ərwato ɲəda gunto, na ɲen iɲi ɲamama d̪amət̪ia.

¹⁹ɲen ɲanta garno ləda p̪red̪ lid̪ənu ʔa ləbəd̪ia ɲen ɲeieia ɲen ɲanta ed̪a gunto gero gənna ɲen ɲərəmwa, nt̪ia cum ləda p̪red̪ laɲəwadaɲa alid̪əni l̪ud̪ərwato eɲen rəmwa nəiñua ɲen ɲanta ed̪a gunto gano ɲen ɲərəmwa.

²⁰na cum al ganun yənt̪u ʔa ɲen ɲeieia aɲəɲəjeini. ɲen ɲeieia ɲəɲəjeinu orn d̪anaicia m̪əɲəm̪əɲəñ dərəmwa d̪əɲəjemu gamiñato ɲen ɲeieia na d̪amiñato nd̪əuwər,

²¹ta ɲen ɲarno ɲen ɲeicia ɲafo ɲerto ɲəlɔŋe eɲɔɾaiɲ, nɾia cum ta ɟanaicia mɔɾɔmɔɾeɲ ɟɔɾɔmwa ɟiɟ aɟerte ɲəlɔŋe iɟuɟɔɾwata eɲen rɔmwa nɛiɲua. na ɟuɟɔɾwata iɟi eɲen ɟɔmama ɟamɔɾia ɟɔbɔɾɔbɔte elɔŋga igɛndr yesu masiya.

rumiya 6

¹lɔgabatrau? lɔgamɔɾ mɔldin lɔgaɾɲar eɲen ɲeicia ta ɟanaicia mɔɾɔmɔɾeɲ ɟɔɾɔmwa aɟakɔɾɔjeini ?

²ndo kwai kwai. ɲen ɲanta lɛndr lɛŋgr lɔgaiyr eɲen ɲeicia, lɔgamɔɾ mɔldin lɔgafr eɲen ɲeicia?

³ɲagajɔba ta ɲaganɔɲaɲ ɲaɲgi ɲaganeinu mamuɟiya iyasu masiya ɲaganeinu mamuɟiya eɲɔɾaiɲ ɲəlɛɾɲu?

⁴ɲen ɲafɔɾia nɛndr lɔgurɔnr yesu ɲɔla lɔgɛnɔɛnr eɲɔɾaiɲ mamuɟiyaya ta garno al masiya gatudinu eɲɔɾaiɲ ɲaɾwɔɲa ɲɔɟata nɾia alerldr eɟamɔɾia ɟɔmaiɲɔn cum.

⁵ɲen ɲanta ndɔ lɔgɛnɔɛnr yesu ɲɔla eɲen ɲɔɲɔɾaiɲ ɲəlɛɾɲu cum lɔgidr alɛnr eɟɔɾɔbɔɟia eɲen ɲɔɟatɔɟa eɲɔɾaiɲ ɟəlɛɾɲu.

⁶ɲen ɲanta lɔgalɲetr tia, ta nare inɛndr nɔbɔtaɲɔɾan nafo nɔɾiɲɔnu yesu ɲɔla iɟuɾi, ɲen ɲanta aɲɔno yɔɲen ɲeicia aiyɔmɛndɛɟɔni na ta alertr lɔgaɾ lɔbai lɔɲen ɲeicia mɔldin.

⁷ɲen ɲanta eɟa igi gaiyo gero gabakaseiɟɔni ɲenna ɲeicia.

⁸ɟiɲɔɟi ɲen ɲanta lɔgaiyr al masiyaga, lɔgɔbɛndiar ɲen ta lɔgidr aldɔmɔɾɔrlda.

⁹na lɔgalɲetr ta al masiya gatudinu eɲɔɾaiɲ lomanto na gɛnɔɲu gaber gid aɲaiye tɔɲ kwai kwai. ɲɔɾaiɲ ɲero ɲabertia ɲəlɔŋe iɲu mɔldin.

¹⁰ɲen ɲanta ɲen gɛnɔɲu gaiyo, gaiyo lomanto ɟɔge eɲen ɲeicia. orn ɟiɲɔɟi gɛnɔɲu gamɔɾia eɲen ɲɔɾɔmwa.

¹¹nɾia ɲen ɟɔtam ta ɲagalɲeto ta ɲagaiyo eɲen ɲeicia orn ta ɲagamɔɾia eɲen ɲɔɾɔmwa igal masiya yesu, na ɾetr ɲagaɾo tia.

¹²ɲen ɲafɔɾia, ɲerte ɲaɲgiti ɲen ɲeicia ta aɲerte ɲəlɔŋe egaɲɔno esalo kwai kwai. ndɔ ɲen ɲeicia ɲerto ɲəlɔŋe ɲɛndiɟi ta ɲane ɟonata ɟeicia ɟaɲɔno esalo.

¹³ɲerte ɲaganaicia ɲen ɲeicia laɲge laɲɔno esalo mɔldin ta lɛnɔɲulu aliɟi ɲen ɲɔɾiano. orn naicr rɔmwa ntam enalo ɟɔge garno leɟa ildi lɔtuɟinu eɲɔɾaiɲ ta ɲamɔɾe, na naicr rɔmwa laɲge laɲɔno esalo ɟɔge ta lɛnɔɲulu aliɟi ɲen ɲuɟɔɾwato.

¹⁴ɲen ɲanta ɲen ɟɔtam ta ɲen ɲeicia ɲero ɲabertia ɲəlɔŋe eɲaɲ mɔldin, ɲen ɲanta ɟiɲɔɟi ɲagaber ɲagafo eɲen ɲal ganun orn eɲen ɲɔɟanaicia mɔɾɔmɔɾeɲ ɟɔɾɔmwa.

¹⁵lɔgabatrau? lɔgɔbɔɟiar ɲen ɲeicia mɔldin ɲen ɲanta gerta lɔgafr eɲen ɲal ganun orn eɲen ɲɔɟanaicia mɔɾɔmɔɾeɲ ɟɔɾɔmwa? ndo kwai kwai.

- ¹⁶ñagajəba ƚa ndə ñagananaica eđa gənəŋ ntam enalo naƚo ləbai ƚa ñane ŋen ŋələƚəŋu, ñagaƚo ləbai leđa gakəl igi ñagamanaƚa? ndə ñagaƚo ləbai ləŋen ŋeicia ñagidi ñaiye. ndə ñagaƚo ləbai ləđonna ñagidi ñidəni ñaguđərwato eŋen.
- ¹⁷orn aləŋəƚr rəmwa nano. ananoŋ ñagafo ñagaƚo ləbai ləŋen ŋeicia, orn diñədi ñagənana đərrəŋaidia ŋen narena idi ñaganeinu.
- ¹⁸ñagafo ñagəbərnu lomanto đəge eŋen ŋeicia, na ñagaƚo ləbai ləŋen ŋuđərwato.
- ¹⁹igəndəlwaƚəƚia eŋen ŋəwujənu ŋələđa, ŋen ŋanta ŋen inji ŋabƚwaŋəno ƚa ñagalŋəto ŋope. ŋen ŋarno ñagananaido laŋge laŋəno esalo ƚa alƚəte ləbai ləŋen ŋataŋa, na ləŋen ŋəđanəđa ŋələŋe, na ŋen inji ŋafo ŋakaƚəjeini, nƚia đəge diñədi naidr laŋge laŋəno esalo ƚa alƚəte ləbai ləŋen ŋuđərwato ƚa alidəni ltəre.
- ²⁰ndə ñagafo ñagaƚo ləbai ləŋen ŋeicia ñagero ñagəbendəni ƚa ñidi ŋen ŋuđərwato.
- ²¹ñagamədeinu ƚau ndə ñagidu ŋen inji ñagawirəwano diñədi? ŋen inji ŋamama ŋəƚaiñ.
- ²²orn diñədi, ŋen ŋanta ñagəbərnu eŋen ŋeicia, na ñagaƚo ləbai ƚrəmwa ñagidənu ñagatəre na ñagidi ñəneini đaməƚia đəbəƚəbəte.
- ²³ŋen ŋanta đapəƚa đəŋen ŋeicia fəŋu ŋəƚaiñ orn đanaicia məƚəməƚəñ đərəmwa fəŋu đaməƚia đəbəƚəbəte igal masiya yesu igi gaƚo eləŋ igəndr.

rumiya 7

- ¹lorldaiñ, ñagajəba ƚa al ganun yerto ŋələŋe egeda ŋen gənəŋu gaməƚia ikəŋə ? igalwaƚəƚa leđa ildi laliŋəto ŋen ŋal ganun.
- ²wuji gamənu lakasənu ebaŋgenga ŋenŋa ŋal ganun ŋen ebaŋgen gaməto, orn ndə ebaŋgen gaiyo wuji gamiña igal ganun yebaŋgen.
- ³nƚia ndə wuji gamənu təŋ ŋen ebaŋgen gaməto, gənəŋu gid aŋəŋəjəni wuji gaƚ alaiñ. orn ndə ebaŋgen gaiyo, gənəŋu gaƚ əpi, nƚia ndə gamənu təŋ gənəŋu gero gaƚ alaiñ.
- ⁴nƚia cum, lorldaiñ, ñagafo ñagaƚiñənu eŋen ŋal ganun, ŋen ŋanta ñagafo egaŋəno yal masiya ƚa ñaməni eđaga gwomən na fəŋu yesu masiya igi gatudinu eŋəƚaiñ ƚa ñarlde ŋəlwa ŋen ŋanta rəmwa.
- ⁵ŋen ŋanta ndə ləgafr ləgafr eŋen ŋaŋəno, đonata đeicia idi đəto igal ganun đafo đəbəđia ŋəməƚria eləŋge laŋəno isəndr, na diđəndr ƚa aləmr ŋəlwa eŋen ŋəŋəƚaiñ
- ⁶orn diñədi ləgamiñənr eŋen ŋal ganun. ləgaiyr eŋen inji ananoŋ ləgakasəndrau ƚa alidəŋ ŋəməƚria garno ləbai eŋen ŋusila, na gəƚa eŋen ŋəram inji ŋafo ŋəwərdənu.
- ⁷ŋen ŋafəƚia, ləgabatrau? al ganun yaƚo ŋen ŋeicia? ndo kwai kwai. orn gəbanta al ganun yero ƚa igero igərrəŋeinu ŋen ƚa ŋen ŋeicia ŋaƚo wande. gəbanta al ganun yero yata ƚa, ñerte ñagwonata ŋen ŋeicia, ƚa igero igaliŋəto đonata đeicia đaƚo wande.
- ⁸ŋen ŋeicia ŋatodo eŋen inji ŋal ganun na ŋidəni ƚa igafə igwonata ŋen pred inji ŋeicia. ndə al ganun yero, ŋen ŋeicia ŋaiyo.

- ⁹ananoḡ ndə igero igaliḡeto ḡen ḡal ganun igafə igaməḡia, orn ndə ḡen ḡal ganun ḡeto ḡen ḡeicia ḡatədo na igaiyo.
- ¹⁰nḡia ḡen ḡal ganun iḡi ḡəḡənu ḡa aḡəmame ḡaməḡia, ḡəməḡiḡi ḡəḡaiḡ.
- ¹¹ḡen ḡeicia ḡatədo eḡen ḡal ganun na ḡiḡəḡi ḡaḡəna nḡia igəḡiḡənu ḡen ḡanta ḡen ḡal ganun.
- ¹²nḡia al ganun yəḡəḡu yatəḡe na ḡen yəḡəḡu yaḡwatitḡia leḡa ḡa aliḡi, ḡen iḡi ḡatəḡe na ḡuḡəḡwəto na ḡaḡəra.
- ¹³ḡen ḡafəḡia, ḡen iḡi ḡaḡo ḡaḡəra ḡaneintḡiḡi ḡəḡaiḡ? ndo kwai kwai. orn ḡen ḡeicia ḡiḡu ḡia, ḡa ḡen ḡeicia aḡəḡḡiḡi ḡa ḡaḡo ḡen ḡeicia, ḡen ḡanta ḡen ḡeicia ḡaḡiḡəḡi ḡenḡa iḡi ḡaḡəra. ḡen ḡeicia ḡiḡu ḡia ḡa ḡen aḡəḡḡeicḡəni eḡen ḡal ganun ḡa ḡen ḡeicia ḡaḡo ḡeicia kaiḡ.
- ¹⁴ḡen ḡanta ləgalḡeḡḡ ḡa al ganun yəḡəḡu yusila, orn igəḡəḡi igafə eḡen ḡaḡəno, na igiliḡənu ḡa eḡeḡe ebai ḡəḡen ḡeicia.
- ¹⁵ḡetam, igaber igaliḡeto ḡen iḡi igəḡəḡia, ḡen ḡanta igaber igəḡəḡia ḡen iḡi igwonəḡa ḡa igəḡəḡia, orn igəḡəḡia jaica jaica ḡen iḡi iganəḡo.
- ¹⁶orn ndə igəḡəḡia jaica jaica ḡen iḡi igaber igwonəḡa ḡa igəḡəḡia, igarreicḡia ḡen ḡa al ganun yaḡəra.
- ¹⁷ḡeḡa igəḡəḡi ḡiḡḡi igəḡəḡia ḡen iḡi orn fəḡen ḡeicia iḡi ḡafəḡau iḡi ḡəḡəḡia ḡia.
- ¹⁸ḡen ḡanta igaliḡeto ḡa wəḡero ḡəḡəḡ ḡaḡəra ḡafəḡau eḡaḡəno iləḡəḡi kwai kwai. igwonəḡa igəḡəḡia ḡen iḡi ḡaḡəra, orn igero ḡabəḡa ḡa igəḡəḡia.
- ¹⁹ḡetam, igaber igəḡəḡia ḡen ḡaḡəra iḡi igwonəḡa ḡa igəḡəḡia, orn igəḡəḡia ḡen ḡeicia iḡi igaber igwonəḡa ḡa igəḡəḡia.
- ²⁰orn, ndə igəḡəḡia ḡen iḡi igaber igwonəḡa ḡa igəḡəḡia, ḡeḡa fiḡi igəḡəḡi ḡiḡḡi igəḡəḡia ḡen iḡi, orn ḡen ḡeicia iḡi ḡafəḡau ḡəḡəḡia.
- ²¹nḡia igəfiḡia al ganun isi. ndə igwonəḡa ḡa igəḡəḡia ḡen ḡaḡəra ḡen ḡeicia ḡafəḡi nano jaica jaica.
- ²²igəḡəḡa ḡa al ganun yəḡəḡwə yaḡəra eḡatəḡa ḡəḡəḡi,
- ²³orn igaseicḡia al ganun yoməḡ isi yəḡəḡia ḡəmḡḡria eḡaḡəno iləḡəḡi, na al ganun isi yabwaiḡəḡia al ganunya isi eḡatəḡa ḡəḡəḡi. al ganun isi yicḡiḡi igəḡḡənu eḡabəḡa ḡəḡen ḡeicia iḡi ḡəḡəḡia ḡəmḡḡria eḡaḡəno iləḡəḡi.
- ²⁴igəḡ eḡa ḡaḡamənu kaiḡ, na igwana kaiḡ. eḡeḡi ḡaḡəwəḡəḡa ḡaiḡəḡəri eḡen iḡi ḡəḡəḡaiḡ iḡi ḡafə eḡaḡəno iləḡəḡi?
- ²⁵igəḡəḡḡu rəḡwə nano ḡa igəḡəḡnu ḡəḡe yesu al masiyaga igi ḡaḡ eləḡ igəḡḡ. nḡia eḡatəḡa igəḡ ebai ḡal ganun yəḡəḡwə, orn eḡaḡəno igəḡ ebai ḡəḡen ḡeicia.

rumiya 8

- ¹ Һен Һафәтһа, дһнәди дһкәме дһро кwai кwai еledә pred ildi lafo igal masiya yesu.
- ² Һен Һантһа Һабәтһа Һусила гатәте иҺи Һананаидһа дһмәтһа igal masiya yesu Һәбәрәнде igal ганун еҺен Һеиеia на еҺәтһаиҺ.
- ³ рәмwa ridu Һен иҺи al ганун yafo yero yaтәwаdаtа yәbәdiа Һен Һантһа yafo yidәnu yәbia ҺенҺа иҺәндr ҺаҺәно, ndә radwаtо idһа гәләтәҺу eҺаҺәно garno аҺәно isәндr yәҺен Һеиеia. рәмwa radwаtәma гаtо дһтәдәниа Һен Һантһа Һен Һеиеia, ntһа rakәmo Һен Һеиеia аҺәноиya иләтәҺу,
- ⁴ тһа Һен иҺи ганун yafo yonаtа Һид аҺәтһиҺәдәини inәндr ләҺgr ләgaber ләgаfr еҺен иҺи аҺәно yonаtа, orn ләҺgr ләgаfr еҺен иҺи usila гатәте gwonаtа.
- ⁵ Һен Һантһа ledә ildi lafo еҺен ҺаҺәно, ләнәҺулу ләләлдәҺәдәиниа еҺен иҺи аҺәно yonаtа, orn ledә ildi lafo еҺен Һусила гатәте, ләнәҺулу ләләлдәҺәдәиниа еҺен иҺи usila гатәте gwonаtа.
- ⁶ ndә еdа гәнәҺ гәләлдәҺәдәиниа еҺен иҺи аҺәно yonаtа гәнәҺу gabaiya, orn ndә еdа гәнәҺ гәләлдәҺәдәиниа еҺен иҺи usila гатәте gwonаtа, гәнәҺу gid аҺәнеини дһмәтһа на дһүtaralo.
- ⁷ Һен Һантһа ndә еdа гәнәҺ гәләлдәҺәдәиниа еҺен иҺи аҺәно yonаtа, дһtam гәнәҺу gаfo gagea рәмwa Һен Һантһа Һатәтһа ҺәләтәҺу Һеро Һәбәтәни igal ганун irәмwa, на дһtam Һaber Һатәwаdаtа Һәbәdiа тһа.
- ⁸ ledә ildi lafo еҺен ҺаҺәно laber laтәwаdаtа ләbәdiа рәмwa раҺәра nano.
- ⁹ orn ҺаgанәҺаҺ Һаgaber Һаgаfһа еҺен ҺаҺәно orn еҺен Һусила гатәте, ndә usila гәрәмwa gаfәndau. ndә еdа gero гәбәтһа usila gal masiya, гәнәҺу gertа гәрәмwa.
- ¹⁰ ndә al masiya gаfәndau аҺәно esalo yabaiya Һен Һантһа Һен Һеиеia orn nusila enalo namәtһа Һен Һантһа рәмwa ratа тһа Һаgудәrwаtо еҺен Һу нәиҺua.
- ¹¹ ndә usila гәрәмwa irri ratuđu yesu еҺәтһаиҺ gаfәndau рәнәҺу irri ratuđu al masiya yesu еҺәтһаиҺ rid аridи аҺәно esalo тһа yamәtһа usilаga гәләтәҺу иги gаfәndau.
- ¹² ntһа, lorldaiҺ, ләгерtr amәcu orn gertа eҺаҺәно isәндr тһа alfetr еҺабәтһа ҺаҺәно.
- ¹³ ndә Һаgамәтһа еҺен ҺаҺәно Һаgidи Һаiye, orn ndә ҺаgалатһиҺа Һен ҺаҺәно usilаga гатәте, Һаgidи Һамәte.
- ¹⁴ ledә pred ildi usila гәрәмwa galәmәndeitи нәиҺua ләнәҺулу лаtо lidһа тrәмwa.
- ¹⁵ Һен Һантһа Һаgerо Һаganeinu usila иги гәләbai иги гәmama ҺәдәиҺа тәҺ, orn Һаganeinu usila иги гәndидһа lidһа ildi lamәeinu egedа garto на fәҺу рәмwa, на usilаga гатәте ләgурundәdiаr abba, fәҺу papa.
- ¹⁶ usila гатәте гәнәҺу lertо дһmәdаtа nusilana inәндr тһа ләgаtr Һere Һәрәмwa.
- ¹⁷ ndә ләgаtr Һere, ләgаtr eum ledә ildi ләrrаtа елаҺge leten, ләндr ләgidr аләrrаtr елаҺge тrәмwa на ләgidr аләrrаtrldа елаҺge yesu Һәла. ләндr ләgidr алиdr тһа ndә ләgәтәbәdiаr еҺен Һубwa Һеиеia иҺи yesu гәнеину, тһа ләндr аләneinәrldа Һаtrwa.

- 18igəndeicu ɲen na igəbata ʔa ɲen pred ɲeicia ɲubwa inɲi ləgananeinr edamətia idi ɲaʔo wagero ɲen nano ɲəɲaʔrwa inɲi ɲid aɲərrəɲeidəni ʔa aɲəndəneinr.
- 19lanɟe pred ildi lidənu lənəɲulu ləʔədiaɲəno laʔurtia dərɲəɲaidia dəlidiə ʔrəmwa dənataɔa kaiñ.
- 20ɲen ɲanta didənia dero didənu dero ɲeniano bəʔan, orn rəmwa ranɟitu ʔa adidəni dero ɲeniano, ɲen ɲanta rənəɲu raturtia ɲen
- 21ʔa didənia dənəɲu idi dakasənu ɲenɲa inɲi ɲaməndədənia did adəbərni, ʔa adəfete edəʔəbədia eɲen ɲədəkasənia dero ñereña ñərəmwa. ɲen inɲi ɲədəkasənia dero ɲid aɲfete ɲaʔrwaɲa.
- 22ɲen ɲanta ləgalinetr ʔa lanɟe pred ildi lidənu lafo ləbərəɲənia elo ndəm eɲen ɲubwa məldin diñədi.
- 23gertə fəlanɟe ildi ikərəɲ orn ləndr eum ləɲgr ləgertr dərldia dənanoɲ dʊsila gatəʔe, ləndr ləgəbərəɲəniar elo enare inəndr liga ləgaturtiar ɲen ʔa aləmənɲ ləgaʔr lidia ʔrəmwa ɲen aɲəno isəndr yapəʔəni
- 24ɲen ɲanta ləgəbərnr dəturtiada ɲen idi. orn dəturtia ɲen inɲi ləgaʔəwadəʔar ləgəseieiar gertə fədəturtia ɲen idi, ɲen ɲanta esegi gaturtia ɲen inɲi gənəɲu gaʔəwadəʔa gaseieia ?
- 25orn nde ləgaturtiar ɲen inɲi ʔa ləgaber ləgaʔəwadəʔar ləgəseieiar dətam ləgaturtiar dwalada arano.
- 26ɲen ɲarno ʔia eum usila gatəʔe gəndaməʔəʔar ɲen ɲanta ləgəbiar, na ɲen ɲanta ləgaijəbar ʔa ləgəbeʔədiar rəmwa wande, orn usila gatəʔe gənəɲu gwaʔwatititə rəmwa ɲen ɲanta nəndr dərəɲəniada elo idi leɔa laijəba laʔwatau.
- 27na gənəɲu igi gagagwandədia enar inəndr gənəɲu galineto ɲaʔəʔa ɲusila gatəʔe ɲen ɲanta gəbekeʔədia rəmwa ɲen ɲanta leɔa ʔrəmwa eɲen inɲi rəmwa ronata.
- 28dətam, ləgalinetr ʔa lanɟe pred ləbədia ɲəməʔria ldəʔo ʔa almaməte leɔa ildi lubwa rəmwarə ɲen ɲaɲəra, lənəɲulu ildi lafo lundəđənu eɲen rənəɲu ronata.
- 29ɲen ɲanta rəmwa roto leɔa ananoɲ pənde na rəʔəlo ʔa alʔete leɔa əlləʔəɲu ʔa alidənr garnə idia gələʔəɲu dʊrri. rənəɲu ridu ʔia ʔa idia gələʔəɲu aɲəʔete goʔra gamiñato lorlden pred ildi lwaiña.
- 30na cum rənəɲu rundədu leɔa ildi rəʔəlo. na eum rənəɲu rəbədia leɔa ildi rənəɲu rundəđəlo ʔa aludərwəte eɲen ɲu nəiñua. na cum rənəɲu rananaicia leɔa ildi ɲaʔrwa, lənəɲulu ildi rənəɲu ridəlo ludərwəto eɲen ɲu nəiñua.
- 31ləgabatrau eɲen ɲəlanɟe ildi? ndə rəmwa ləgafərlda, esegi gaʔəwadəʔa gəndagear?
- 32ndə rəmwa rero rəbendia idia gələʔəɲu orn ganaidəma ɲen ɲanta nəndr pred, rənəɲu raber rid arəndənaice lanɟe pred eum məʔəməʔeñ idiaga gələʔəɲu?
- 33esegi gaʔəwadəʔa gəsəki leɔa ildi rəmwa roʔəlo? fərəmwa irri rata ʔa lənəɲulu ludərwəto eɲen.

³⁴esegi gaṛəwadaṭa gəlakəmia? fal masiya yesu igi gaiyo orn eum igi gatudinu eṇəraiṅ, diṅədi gənəṇu gəni gaṛaṇa ndaṇ ḍaṇaieəba ḍərəmwa na gəbekeṛəḍia rəmwa kaiṅ ṇen ṇaṅta nēndr.

³⁵esegi gaṛəwadaṭa gəndamiṅar idubwa ḍal masiya? ṇen ṇinia ṇaṛəwadaṭa? walla ḍwana? walla ṇen ṇubwa ṇeicia iṅi leḍa ləndənanaicar ? walla ṇorwata? walla ndrena nero nano? walla ṇen ṇubwa ṇinia? walla ḍoperre?

³⁶garno ṇen ṇəwərdənu ta, nanda ṅagalirəṅənia ēḍəṅḍəṅin ṇen ṇaṅta ṇa, ṅaganeinu ṇen garno yaṅala isi yafo ta aiyəṛiṅəni.

³⁷orn elanḡe ildi preḍ ləgalḍəḍamar jaica jaica ṇaṛrwaṅa gənəṇuga igi gubwandriya.

³⁸ṇen ṇaṅta igaburgwadeinu eṇen ḍəge ta ṇəraiṅ walla ḍaməṭia walla məlaiyəka walla ṇələnḡe walla ṇen iṅi ṇafo diṅədi, walla ṇen iṅi ṇaməlu ṇeṭo, walla ṇabəṛa,

³⁹walla ṇabəṛa ṇelo walla ṇabəṛa ṇidurṭu alo, walla wagənəṅ garto igi gafo gidənu, lanḡe ildi preḍ laber laṛəwadaṭa ləndamiṅar idubwa ḍərəmwa idi ḍərrəṅeidənu igal masiya yesu, gənəṇu igi gaṛo eləṅ igēndr.

rumiya 9

¹igəndəlwaṛəṭia ṇen ṇəḍetam ṇen ṇaṅta igafə igal masiya. igaber igagəbalo ṇen ṇaṅta ara gəlṛəṅi igi gwaṛwata ḍetam ṅagamama ḍaməḍata igusila gatəṛe,

²ta igwana kaiṅ na ara gəlṛəṅi gaiṅəsa eṇen jaica jaica,

³ṇen ṇaṅta igwonata ta ṇen ṇaṛəwadaṭa aṅfete ta yebuṅəni, na itərinti igal masiya ṇen ṇaṅta lorldaiṅ, leḍa əllṛəṅi egaṅəno.

⁴ṇen ṇaṅta lənəṅulu laṛo leḍa lisrayil. lənəṅulu lerto ṇen ta laṛo lidia, na lerto ṇaṛrwa ṇərəmwa, na ḍərreidia ṇen rəmwara, na ḍəneinia ḍal ganun, na ṇen ṇəḍəbuṅṭia na ṇen ṇṛṭənu.

⁵lənəṅulu lerto etenanda ləpənde na lənəṅulu laləṅo al masiya egaṅəno, gənəṇu igi gidənu gamiṅato lanḡe preḍ eṇen preḍ, na rəmwa ramabuṅṭia bəṛəbəte. amin.

⁶orn gerta ṇen ṇərəmwa iṅi ṇafo ṇobəla. ṇen ṇaṅta gerta leḍa preḍ ildi laləṅənu eleḍa lisrayil ildi laṛo lisrayil ḍurri,

⁷na lənəṅulu gerta fəṅulu preḍ laṛo lidia librayim ṇen ṇaṅta laləṅənu iṅu, orn ṇen iṅi rəmwa rṛu ṇaṛo tia, rəmwa ralwaṛəṭa ibrayim ta, lidia əllaṛəṅa lid alləṅəni an isag.

⁸na fəṅen iṅi ta gerta leḍa ildi ləṅəṅənu egaṅəno an ibrayim ildi laṛo ṅere ṅərəmwa, orn leḍa ildi lidənu ṅere ṇenṅa iṅi rəmwa rṛu, lənəṅulu laṛo lidia ḍurri.

⁹na fəṅen iṅi rəmwa rṛu. rəmwa rata ta, iliga ildi ləbəṛi igid eṛəbəde na sara gid aṅələnḡe idia.

¹⁰gerta ṇen iṅi ikərəṅ orn ṇen ṇəni eum ṇərəfagga igi gidənu gwondaico an ebanḡen igi gəbernia isag, gənəṇu igi gaṛo ḍata gəpənde.

- 11 ɲen ɲanta ɲen lidia ildi laɔo yeɲor laməlu lələɲoni, ɲen lənəɲulu lero ləbədía ɲen ɲənəɲ ɲaɲəra walla ɲeicia, rəmwa ridu ɲen ta dɛrɔia dəlɛrɔɲu adəfete maldin gerta eɲen ɲi leda ləbədía orn eɲen ɲədundədía dəlɛrɔɲu.
- 12 nɔtia rəmwa reitu rəfagga ta, idia goɔra gid aɲəduɔədəntia idia gata.
- 13 garno ɲen ɲəwərdənu ta, igafə igubwa yagubga orn iganedo isu.
- 14 ləgabatrau? rəmwa rerto ɲen ɲəɔiano? ndo kwai kwai.
- 15 ɲen ɲanta rənəɲu ralwaɔəta musa ta, igidi yerte ɲabaiya eleda pred ildi igidi yerte ɲabaiya ɲulu, na igidi yebəria leda nano ildi igidi yələbəri nano.
- 16 nɔtia ɲen ɲi ɲeto eɔa nano ɲaber ɲeto eɲen ɲələɲge gənəɲu gəlwonata, walla eɲen ɲəɲəmɛrɔia gənəɲu gəbədía orn irəmwa irri rerto ɲabaiya.
- 17 adam gərəmwa gwalwaɔətu fero ta, igatudiana eɲen ɲi, ta yərrəɲaidi ɲabəra ɲələrəni eɲen ɲi ləgerto na ta irəɲ gələrəni aɲərrəɲeidəni alo pred.
- 18 nɔtia rerto ɲabaiya eleda pred rənəɲu rəloɔa, na rəbədía leda pred labɔwaɲəno enare ildi rənəɲu rəlwonata tia.
- 19 nɔtia ɲaɲ ɲagaiɲerədía nənata ta, rəmwa rəndəsəkia maldin ta ɲagafə mənna eɔa? ɲen ɲanta esegi gaɔwadaɔa gadwada ɲen ɲələrɔɲu.
- 20 ndo, orn maji agaɔ esegi ta agukuɔəbiɔtia rəmwa eɲen? ɲaicia ɲəɔəlata ɲaɔwadaɔa ɲwalwaɔəta wuji igi galata ta, agaiɲidia tia eɔa?
- 21 wuji igi galata gero gəbertia ɲabəra eɲaicia, ta gənəɲu gaɔwadaɔa gəbədía eɲaicia ɲuɔənu waɲge gaɲəra walla waɲge geicia?
- 22 na ɲen ɲaɔətau ndə rəmwa rafo ronata ta rabaɲaidia dɛiciano dəlɛrɔɲu na ta rəbədía ɲabəra ɲələrɔɲu ɲələɲini, orn rafo raɔiɲata ɲen eləɲge ildi rənəɲu reieəɔəlano, lənəɲulu ildi laɔuɔəinu dɔiɲədi ta aləməndədəni,
- 23 ta rənəɲu aridi dāɲəra kaiɲ dəɲaɔrwa ɲələrɔɲu dɛrrəɲeidənu ɲen ɲanta laɲge ildi rəmwa rertəlau ɲabaiyano ildi rənəɲu ridəlo laɔuɔəinu pənde ram ta alənti dəɔəbədía eɲen ɲəɲaɔrwa ɲələrɔɲu?
- 24 ləndr ləgaɔr laɲge ildi, lənəɲulu ildi rənəɲu rundədəlo, gerta igal yawud ikərəɲ orn cum eleda ildi gerta laɔ al yawud.
- 25 garno rəmwa ralwaɔo egaɔam gusiya ta, igidi eme leda ildi gerta əllərəni na igidi ilənəi leda əllərəni, na igidi emame igi gero gubwaniya na igidi emənəci gubwaniya,
- 26 na alo isi ɲen ɲwalwaɔəɲinau ta, gerta ɲagaɔo leda əllərəni, lənəɲulu lid alərrəɲijəni lidia ɔrəmwa irri ramətia.
- 27 na eum isaiya gwaɔwata pələlo eɲen ɲisrayil ta, leda lisrayil laɔo lwaiɲa larno ebe yəɔəbarlda, orn ləmaɔan ɲulu lid aləbərni ikərəɲ,
- 28 ɲen ɲanta eləɲ rəmwa rid aridi dəkəme dəlɛrɔɲu ɔrətom alo taltal.

²⁹garno isaiya gaṭa təṅ ʔa, gəbanta eləṅ gəlaŋge preḏ gero gaŋgiṭia leḏa ləmaṭan ildi lələṅənu inanda, ʔa ʔagafo ʔagarno alo isəḏum na ʔagafo ʔagidənu garno alo igamura.

³⁰ntia ləgabatrau? leḏa ildi gerṭa laṭ al yawuḏ na lero lafo labapwaiṅa ɲen ʔa alṭeṭe luḏərwaṭo eɲen rəmwa nəiṅua, lənəṅulu laneinu ḏuḏərwaṭa eɲen na ḏuḏərwaṭa idi eɲen rəmwa nəiṅua ḏafo eɲen ɲəḏonata.

³¹na leḏa lisrayil ildi lalaldiṅa ɲen idurṭu ɲal ganun isi yamama ḏuḏərwaṭa eɲen rəmwa nəiṅua lənəṅulu lobəla eɲen iɲi.

³²feḏa? ɲen ɲanta lənəṅulu lero lalaldiṅa eɲen ɲəḏonata orn eɲen ɲəlaŋge lənəṅulu lidəlo. lənəṅulu labərṭəɲeɲia lwandrala ildi ləbəḏia leḏa labərṭəɲeɲia.

³³garno ɲen ɲəwərḏənu ʔa, seicr, igərṭu lwandra alo isaiyun ildi ləbəḏia leḏa labərṭəɲeɲia, lwandra ʔa alərṭəɲaici leḏa, orn eḏa gero gənəṅ igi gəbendia ɲen ɲələṭəɲu ɲid aɲidəni girəwano.

rumiya 10

¹lorldaiṅ, ara gələṭəṅi gwonata ɲen kaiṅ na igabekeṭəḏia rəmwa ɲen ɲanta ɲulu ʔa aləbərni.

²ɲen ɲanta igəmama ḏaməḏata ʔa lənəṅulu lonata kaiṅ ləbəḏia ɲen ɲərəmwa orn gerṭa eɲen ɲəḏaliṅeṭa ḏəḏetam.

³ɲen ɲanta lənəṅulu lafo laijəba ḏaḏ ḏərəmwa idi rənəṅu rəbəḏiau leḏa luḏərwaṭo eɲen ɲu nəiṅua, na lənəṅulu likirndeicu ʔa ləbəḏia ḏaḏ bəṭan, ntia lənəṅulu lanəḏo ʔa ləneidəni eɲen ɲərəmwa ɲuḏərwaṭo.

⁴ɲen ɲanta al masiya gaməndəḏo al ganun ʔa leḏa preḏ ildi ləndu ɲen ɲələṭəɲu alidəni luḏərwaṭo eɲen rəmwa nəiṅua.

⁵ɲen ɲanta musa gaṭa ʔa, eḏa gənəṅ igi gəbəḏia ɲen preḏ ɲuḏərwaṭo ɲal ganun gənəṅu gid aɲfete ɲenɲa ɲuḏərwaṭo.

⁶orn ɲen ɲuḏərwaṭo iɲi ɲatoda eḏonata ɲata ʔia ʔa, ɲerte ʔagwaṭwata enare, esegi gid aɲabəṭe elo? ɲen iɲi ɲaṭo ʔa aɲirəwi al masiya.

⁷na ɲerte ʔagwaṭwata ʔa, esegi gid aɲirəwəṭi alo yoliano idurṭu alo? ɲen iɲi ɲaṭo ʔa aɲətuḏi al masiya eɲərāiṅ.

⁸orn ɲen ɲuḏərwaṭo iɲi ɲatoda eḏonata ɲata tau? ɲen ɲərəmwa ɲafənda nano, deṭam ɲafo əiṅua esalo na enare enalo. na fəɲen iɲi ɲəḏonata iɲi nanda ʔagəbərṭəɲaici.

⁹ndə ʔagwaṭwata əiṅuaya ʔa yesu gaṭ eləṅ na ʔagəbendia ɲen enare ʔa rəmwa ratuḏəma eɲərāiṅ ʔagidi ɲəbərni.

¹⁰ɲen ɲanta leḏa ləbendia ɲen enare ntia lid alidəni luḏərwaṭo eɲen, na lənəṅulu lwaṭwata ʔa ləndu ɲen ɲal masiya əiṅuaya ntia lid aləbərni.

- 11** ɲen ɲanta adam gərəmwa gaɽa ɽa, eɽa gero gənəɲ igi gəbendia ɲen ɲi gid aɲidəni girəwano.
- 12** orn al yawud na leɽa gertɽa laɽ al yawud laber laɽaɲa ɽetəɽeteo ɲen ɲanta eləɲ gunto gertɽo ɲələɲe ɲulu pred, ɲen ɲanta gananaidɽia laɲge əlləɽəɲu laɲəra kaiɲ eleda pred ildi lamurəndəɽia.
- 13** ɲen ɲanta leɽa pred ildi lurəndəɽia igirəɲ geləɲ yesu lid aləbərni.
- 14** orn fəɽau leɽa laɽəwadaɽa lurəndəɽia eɽa ndə lero ləndu ɲen ɲələɽəɲu? na fəɽau leɽa laɽəwadaɽa ləbendia ɲen ɲeɽa ndə lero ləna ɲen ɲələɽəɲu? na fəɽau leɽa laɽəwadaɽa ləna ndə eɽa gero gənəɲ gwalwaɽətəlo ?
- 15** na fəɽau leɽa laɽəwadaɽa labərrəɲaidɽia ɲen ndə lənəɲulu lero ləɽweini? garno ɲen ɲəwərdənu egaɽam gərəmwa ɽa, rəmanəɲa rələɽa ildi ləmama ɲen ɲaɲəra, rənəɲulu raɲəra kaiɲ.
- 16** orn gertɽa leɽa pred lano ɲen ɲaɲəra ɲal masiya. ɲen ɲanta isaiya gaɽa ɽa, ya eləɲ rəmwa, esegi gəndu ɲen ɲi ɲagwalwaɽətəlo ?
- 17** nɽia ɽonata ɽatoɽa ndə leɽa ləna ɲen lənəɲulu lwalwaɽəntu, na leɽa ləna ɽərrəɲaidiada ɽəɲen ɲərəmwa.
- 18** orn igəbeɽəɽia ɽa, lənəɲulu lero ləna? ndo, lənəɲulu lano, ɽəɽam ole egen gamiɲo alo pred, na ɲen eɲen ɲamiɲo ltuɲga ɽəɽi.
- 19** orn igəbeɽəɽia təɲ ɽa, leɽa lisrayil lero laliɲetɽo? ananəɲ musa gaɽa, igəndidɽia ɲagaɽo ɽəgiata ɲen leɽala ildi lero alo na lero ɲələɲe, na igəndidɽia ɲageieiano leɽala ildi laijəba ɲen nəsi.
- 20** na cum isaiya gero gidəɲalo orn gaɽa, leɽa ildi llafo lero laiɲəbapwaiɲa lənəɲulu lafiɽiɲi. igidənu igələɲinu eleda ildi lafo lero ləbekeɽəɽia ɽa aləɲeləɲete.
- 21** orn rəmwa rata eɲen ɲələɽa lisrayil ɽa, igafɽo igagwalia raɲ eleda eɽəɲəɽəɲin ildi lanəɽo ɽa ləna ɲen ɲələɽəɲi na ildi ləbəɽia ɲen enare bəɽan.

rumiya 11

- 1** nɽia igəbeɽəɽia ɽa, rəmwa ranəɽo leɽa əlləɽəɲu? ndo kwai kwai. igənəɲi igat eɽa gisrayil, igələɲənu an ibrayim, igələɽa ləbenyamin.
- 2** rəmwa rero ranəɽo leɽa əlləɽəɲu ildi rənəɲu roɽəlo ananəɲ. ɲagaijəba ɲen ɲi ɲəwərdənu egaɽam gərəmwa eɲen ɲiliya ɽa gənəɲu geɽəɽo rəmwa kaiɲ ɲen ɲagea leɽa lisrayil?
- 3** iliya gaɽa, ya eləɲ rəmwa lənəɲulu laɽiɲo al anbiya yələɽəɲa, lənəɲulu lagero alo isi idəɽəɽəɽia yələɽəɲa. igatənu igunto na lənəɲulu lonata ɽa laiɲəɽiɲa.
- 4** orn rəmwa rukuɽəbitəma eɲen ɽau? rəmwa reiɽəma ɽa, igəɽu leɽa aləf ɽənəɲ nemiɲe eɽijan ɲen ɲantaɲi, ildi lero lukwudiɲəɽia bal alo.

- ⁵ Һен Һаfo Һia Һиӊӊди eum leđa ləmaṭan laṭənu ildi luṭənu eҺen Һəṭanaicia məṭəməṭeҺ̄ Һəṭəmwə.
- ⁶ orn ndə Һen Һиҗи Һаfo Һen Һaṅṭa Һanaicia məṭəməṭeҺ̄ Һəl̄əṭəҺ̄u ҺəṅəҺ̄u Һero Һаfia eҺen Һиҗи lənəҺ̄ulu liđu. Һəbāṅṭa Һen Һиҗи Һаfo Һia Һa Һanaicia məṭəməṭeҺ̄ Һero Һaṭo Һanaicia məṭəməṭeҺ̄.
- ⁷ nṭia ləgabatṛau? leđa lisrayil lero lafiḏia Һen Һиҗи lənəҺ̄ulu labapwaiҺ̄na məldin orn leđa ildi rəmwə roṭəlo lənəҺ̄ulu laneinu. leđa laṭənu liḏənu labṭwaҺ̄əno enare.
- ⁸ Һarno Һen Һəwərḏənu Һa, rəmwə ranaicəlo usila igi Һaṭo təgətəg Һa isi esen yaber aiyəseici na Һa nənəҺ̄ia enen anerte nənna, na Һen Һaṭo Һia məldin Һиӊӊди.
- ⁹ na Һawud Һaṭa Һa, Һиҗиṭṛ Һəsa eḏen aḏəṭeṭe Һəbəṭua na Һar Һəbekəṅḏia Һиҗулу, na waҺ̄ge igi Һəl̄əṭəҺ̄aicia na Һapəṭa eḏen.
- ¹⁰ Һиҗиṭṛ isi esen aiyiḏəni irəmiṭu Һa lənəҺ̄ulu alerte laṭəwaḏaṭa ləseidi na Һa lənəҺ̄ulu aleṭəwetano jaiea jaiea.
- ¹¹ orn igəbata Һa, lənəҺ̄ulu l̄əṭəҺ̄einu Һa aliṭi? ndo kwai kwai. orn Һəbərnia Һəṭo eleđa ildi Һerta laṭ al yawud Һen Һaṅṭa leđa lisrayil l̄əṭəҺ̄einu Һa leđa ildi lisrayil aliḏəni laṭo Һəgiata Һen.
- ¹² orn ndə ҺəṭəҺ̄einia eḏen Һamaməṭo leđa lalo Һen ҺaҺ̄əra, na Һəḏama eḏen Һaṭo Һen ҺaҺ̄əra eleđa ildi Һerta laṭ al yawud, Һen Һəṭam ҺamiҺ̄aṭo orəba igi Һa Һen ҺaҺ̄əra Һиҗи aҺ̄fete ҺwaiҺ̄na ndə leđa preḏ ildi rəmwə roṭəlo igal yawud liḏ almeṭa nano.
- ¹³ Һəṭam, Һиӊӊди igandəlwəṭəṭia ҺaҺ̄gi Һagəmaṭan Һиҗулу ildi Һerta laṭ al yawud. Һen Һaṅṭa igwaḏweinu eleđa ildi Һerta laṭ al yawud, igananaicia ҺərrəҺ̄aidia ҺəҺ̄en Һəl̄əṭəҺ̄ni Һamia Һиҗулу,
- ¹⁴ Һa eḏaḏ ҺənəҺ̄ igidi yiḏi leđa əll̄əṭəҺ̄ni eҺaҺ̄əno Һa laṭo Һəgiata Һen, nṭia Һa yəbəri ləmaṭan Һиҗулу.
- ¹⁵ Һen Һaṅṭa ndə Һen Һиҗи, Һa lənəҺ̄ulu lanidənu, Һəbəḏia leđa lalo Һa almameini rəmwə nano, Һəṭam Һen Һa rəmwə ralaҺ̄əṅṭi Һиҗи aҺ̄əməme Һaməṭia eҺ̄əṭaiҺ̄.
- ¹⁶ ndə Һərl̄dia ҺananəҺ̄ Һatəṭe, Һərl̄dia preḏ Һиҗи aḏatəṭeṭe. ndə urldia Һuṭi Һatəṭe, reṭia ratəṭe cum.
- ¹⁷ ndə rəmaṭan ereṭia rafo ragirnu egworəb, na ҺaҺ̄ ҺaҺ̄gi Һagaṭo uṭi Һəbərni seṭun igi geicia Һagafo Һagakadənu ereṭia Һurri egworəb, na Һagidənu Һa Һagəṭialda Һaṭa Һurldia Һuṭi,
- ¹⁸ Һerte Һagəmmia bəṭan məldin Һagagea reṭia Һurri, na ndə Һagəminia bəṭan ləldəҺ̄əḏeinr eҺen Һa Һerta agaməcia urldia orn urldia Һəṅḏaməcia.
- ¹⁹ orn Һagidi Һaṭa Һa, reṭia ragirnu egworəb Һa nanda Һakadəni ereṭia egworəb.
- ²⁰ Һen Һəpi. rənəҺ̄ulu ragirnu egworəb Һen Һaṅṭa rənəҺ̄ulu rero rəbendia Һen Һəṭəmwə, na Һиӊӊди Һagaḏuru Һonaṭaḏa eḏalo. Һerte Һaginia enare orn Һəṅṭiṭṛ

- 21 ȝen ȝanta nd r mwa rero ranȝiti  re ia  urri r n nu raber rand nȝiti kwai kwai.
- 22 ȝen ȝaf tia seicr ȝen ȝaȝ ra na ȝen ȝinia ȝ r mwa. r n nu rerto ȝen ȝinia eled  ildi li u, orn rerto ȝen ȝaȝ ra e an  d   agafafia jaica jaica ȝenna ȝaȝ ra ȝ l r nu.  d   agaber ñagafia ȝenna ȝaȝ ra ȝ l r nu  an cum  agidi  ag leini alo egwor b.
- 23 na l n nulu cum  d  laber la aȝa m ldin  nen  nen  a laneda l bendia ȝen ȝ r mwa l n nulu cum li  alkad ni egwor b, ȝen ȝanta r mwa ra wadata ralakada t n egwor b.
- 24 ȝen ȝanta  d   an  agag leinu alo igu i ȝ b rni setun igi geicia na  agakad nu igu i ȝ b rni setun igi ȝaȝęra  nen iȝi ȝafo ȝagea ȝen ȝ r nu ananon, ȝen  etam ȝami ata or ba igi kai   a re ia  urri ra wadata rakad m igu i egen.
- 25  a  erte ñaginia enare b ran igaber igwonata  a  agai ba, lorldai , ȝen ȝ nam ra iȝi ȝ rr neid nu,  a leda lisrayil la o t g t g ȝen leda ild gerta la  al yawud ildi lot nu leto r mwa nano ik r n,
- 26 n tia edad  di leda pred lisrayil li  al b rni, garno ȝen ȝ w rd nu  a, eda igi ȝa o   b ria gid a ela alo isaiyun na gid a geici ȝen pred iȝi gerta ȝ r mwa eleda l yagub.
- 27 na f darreidia  nen   l r  ni  di  agidi  idi, liga igidi  geici ȝen  nen  eicia.
- 28  nen ȝ nen ȝaȝ ra ȝal masiya al yawud ya o yagea r mwa ȝen ȝanta  an, orn  nen ȝ do a   r mwa y n nulu ya o leda ildi r n nu rubwaliya ȝen ȝanta etenanda l p nde.
- 29 ȝen ȝanta  anaicia m r m re  na  und dia  r mwa, l n nulu laber lam l d ni kwai kwai.
- 30 ȝen ȝanta garno ananon  agane o  a  ag nna ȝen ȝ r mwa, orn  i  di r mwa ragiat nde ȝabaiya nano ȝen ȝanta al yawud yanedo  a y nna,
- 31 n tia cum  i  di y n nulu yanedo  a y nna ȝen ȝanta  agagieinu ȝabaiya nano,  a y n nulu cum aiy gieini ȝabaiya nano  i  di.
- 32 ȝen ȝanta r mwa r ndu leda pred  nen  a lanedo l nna,  a r n nu ar l gieiei ȝabaiya nano pred.
- 33 esegi ȝa wadata galineto  oliano  lanȝe la era  r mwa na  alineta ȝen n si   l r nu na  alineta   l r nu? esegi ȝa wadata gagagwanda  ak me   l r nu na esegi ȝa wadata gafidia rad r l r nu irri r n nu r b diau ȝen ȝ l r nu?
- 34 esegi galineto ȝat ra ȝel n r mwa? walla esegi ȝ rr naie ma ȝen?
- 35 walla esegi ganaieo r mwa wag n n,  a r mwa aramu abit i  ap ra ȝen ȝanta wagi?
- 36 ȝen ȝanta lanȝe pred leto i u, na lanȝe pred lam tia ȝuga, na lanȝe pred lafo ȝen ȝanta u. ig be dia  a r mwa ar naneini ȝa rwa b r b te. amin.

rumiya 12

- ¹ηεν ηαφῶτῖα, lorldaiñ, igənderəđia kaiñ eηen ηəηabaiya inji rəmwa ragieicənde nano, ƚa ñanaide aηəno esalo đəge yῆrəntu rəmwa garno aηəno yaneidənu ηen ηanta đərəđənia, orn ñagamətia ñaganəñəη, na ηen inji ηῆbəđia rəmwa raηəra nano. feηen inji ηaƚo ηəmῆtria ηope inji ñagəbitῖa.
- ²ñerte ñagafia eηen ηalo isi məldin, orn mələđənr ηenηa ƚa ñagῆbəđia ηaƚəra eηalo ηəmaiηən ƚa ñafidi na ñatete ηen rəmwa ronata. ηen inji rəmwa ronata ηaηəra na ηaηənətu na ηərῖñəđeinu.
- ³điñəđi igəndəlwaƚətῖa ñaη pređ đanaieiađa mərəmərēñ idi rəmwa ranaicəñi, ñerte ñaginia enare, orn atr eηaƚəra eηen eηalo đaliηetəđa ηen nəsi eηen ηəđonata idi rənəηu ranaieənde.
- ⁴ηen ηanta garno ləgertr lanηe lwaiña egaηəno isəndr, na lənəηulu lerto ηəmῆtria ƚetəreteo,
- ⁵ntῖa cum nēndr ləgaƚr ləgwaiñar, orn ləgaƚr aηəno yento igal masiya na eđa gwomən geđa gwomən.
- ⁶ləgertr đanaieia ƚetəreteo eηen ηəđanaicia mərəmərēñ idi rəmwa ranaicəndr. ndə eđa gəηəη gerto đanaicia ƚa gwaƚwatitῖa leđa ηen ηərəmwa ηgitəmar aηəƚwatitῖi leđa eηen ηəđonata gənəηu gerto ndə đətəfr walla đwaiña.
- ⁷walla ndə eđa gəηəη gerto đanaicia ƚa gῆbitῖa leđa ηəmῆtria, ηgitəmar aηidi ƚia. walla ndə eđa gerto đanaicia ƚa gabərrəηaicia leđa ηen, ηgitəmar aηidi ƚia.
- ⁸walla ndə eđa gerto đanaicia ƚa gwondəca leđa, ηgitəmar aηidi ƚia. walla ndə eđa gerto đanaicia ƚa gananaidia gərus, ηgitəmar aηaliηete đəño. walla ndə eđa gerto đanaicia ƚa gaƚ eləη, ηgitəmar aηarəmotə ηen ηeləη ηope. walla ndə eđa gerto đanaicia ƚa gagieicia leđa ηabaiya nano, ηgitəmar aηidi ƚia đaηərađa nano.
- ⁹ηgitr đubwidia eđalo adəfete đero ηeniano ηiƚiηan. nedr ηen ηeicia. orn ekəndr kaiñ ηen inji ηaηəra.
- ¹⁰bwitῚr lorldalala idubwidia. nanaicr leđa lwomən đamia đamiñata đamia ñaganeini bəƚan.
- ¹¹ñerte ñagaiñəlaηəno kwai kwai ididia đəηen. ƚetr garno ηawa ηupənu inji ηakaborta elo usilaga gatəre. itr eləη rəmwa ηəmῆtria jaiea jaiea.
- ¹²ηəretr nano jaica jaica eηen inji ñagauturῖia. ƚiñatar ηen jaiea jaica ndə ñaganeini ηen ηubwa ηeicia. ekeƚəđr rəmwa kaiñ eηen.
- ¹³nanaicr leđa ltəre ƚrəmwa lanηe ildi laƚo đətam iηulu, na ərənocr leđa laijəbaƚo eneƚa enalo jaica jaica.
- ¹⁴abuηtr leđa jaica jaica ildi ləndənanaicia ηen ηubwa ηeicia. abuηtəlo na ñerte ñalabuηa təη.
- ¹⁵ηəretr nano leđala ildi laηəra nano na arr ηwal leđala ildi labara.

¹⁶ertr ɲen ɲunto elorldalo. ñerte ñagəbeinia elo eɲatəra təɲ, orn tɲɲr ledala ildi lerra enare. ñerte ñagəminia bəran təɲ.

¹⁷ñerte ñagukuɾəbitia leda ɲen ɲeicia təɲ ildi ləndənanacia ɲen ɲeicia. rəmotr ta ɲen pred eɲalo ɲudərwato leda pred nəiɲua.

¹⁸ndə ɲen ɲarəwadaɾa aɲfete tia, tɲɲr ledala pred idəutaralo, ɲen ɲarno ñagarəwadaɾa.

¹⁹ya leda lubwaniya, ñerte ñagərria ɲen orəba ɲeicia, orn ɲgitr ɲen ɲeicia ɲen ɲanta deiciano dərəmwə, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ta, eləɲ rəmwə raɾa ta, dərria ɲen orəba ɲeicia daɾo dələɾəni, igənəni igid yukuɾəbiti leda leicia dəpəra.

²⁰orn ndə eɾa igi gageande gaicoiɲa naicəmar ɲəsa. ndə aɲal garrəma naicəmar ɲawa ta aɲəti. ndə ñagəbədia tia ñagamidia girəwano.

²¹ñerte ñagadamənu ɲenɲa ɲeicia təɲ, orn damr ɲen ɲeicia ɲenɲa ɲaɲəra.

rumiya 13

¹nanaicr leda ntam enalo ildi lerto ɲələɲe, ɲen ɲanta eɾa gero gənəɲ gerto ɲələɲe illi ndə rəmwə ramaɲɲitia tia. leda ildi lerto ɲələɲe diɲədi rəmwə rəɾəlo,

²ntia eɾa gənəɲ igi ganedo leda ildi lerto ɲələɲe gənəɲu gəɾənu gagea ɲen iɲi rəmwə rəɾu, na leda ildi ləɾənu lageama, lənəɲulu lid alakəməni.

³ɲen ɲanta nələɲ naber niɲənia eɾa alo igi gəbədia ɲen ɲaɲəra orn nənəɲulu niɲənia eɾa alo igi gəbədia ɲen ɲeicia. ñagwonata ta ñagaber ñagidənia eləɲ? idr ɲen ɲope tia ñagidi ñaneini damia iɲu.

⁴ɲen ɲanta eləɲ gəduɾdəntia rəmwə ta aɲəndənaiee ɲen ɲaɲəra. orn ndə ñagəbədia ɲen ɲeicia diɲitəmar ɲen ɲanta gənəɲu gaber gabertia dəperre nano məɾəməɾeɲ. deɾam gənəɲu gəduɾdəntia rəmwə ta aɲakəme leda ildi ləbədia ɲen ɲeicia.

⁵ɲen ɲafətia deɾam ta ñagəna ɲen ɲənələɲ, gerta ta ñerte ñagakəməni ikəɾəɲ, orn eum ɲen ɲanta nare naɾwata deɾam.

⁶ntia ñagananaidia tulba, ɲen ɲanta nələɲ nəduɾdəntia rəmwə na nənəɲulu nəbədia ɲen iɲi ɲope.

⁷naicərldo lanɲe pred ildi laɾo deɾam. naicr eɾa tulba igi gaɾəmeicia tulba. diɲitr eɾa igi ɲen deɾam ta ñamədeɲitia. naicr leda damia ildi ɲen deɾam ta lənəɲulu lananeini damia.

⁸ñerte ñagabertia aməcu təɲ egeɾa gənəɲ, illi aməcu igi gaɾo ɲen ta ñaiyubwidia, ɲen ɲanta eɾa igi gubwa ledala ɾəto gənəɲu gabəɾendeto ɲen ɲal ganun.

⁹ɲen ɲanta ɲen ɲal ganun iɲi ɲaɾo ta, ɲerte agaɾaɲa lijila ɾəto, na ɲerte agaɾiɲədia, na ɲerte agalaldəbəea, na ɲerte agwonata lanɲe ləleɾa ɾəto na ɲen ɲənəɲ ɲwomən ɲal ganun, ɲen iɲi pred ɲarreiɲənu eɲen iɲi ɲunto, bwitu eɾaga igi gaɾ əuwər ilaɾəɲa garno etam gəlaɾəɲa.

¹⁰ndə ñagubwa leđala ildi laŕ ëuwər, ñagaber ñagidi ñalnaiee ñen ñeieia kwai kwai. ñen ñafətia đubwa đabərendəta ñen ñal ganun tərom.

¹¹idr ñen ñi đinədi kaiñ, ñen ñanta ñagaliŕeto ta liga lafo đinədi ildi đetam ta ñagatođau iñurid ñen ñanta đəbəri eđalo đafo twaiñ đinədi đamiñato liga ildi ñagəndiau ñen ñerəmwa ananoŕ.

¹²uləngi gafo twaiñ gid aŕəməndəđəni, na eđəñin yafo twaiñ yid aiyela. ntia aləngəier ñen ñəŕəmi na aləŕənr erena nano guriđa igi garrerre.

¹³alfetr eñen ñope ñen ñarno leđa larrerre. alertr ləgəberldar eñen ñaməđia walla idəramərua walla eđarəŕa lijila trəto walla eñen ñəđeieia ñərua walla eđəgerde walla eđəgiata eñen.

¹⁴orn eŕənr eləŕ yesu masiya nano na ñerŕe ñagəbərendəta đonata deicia đəŕəno esalo təŕ.

rumiya 14

¹aŕənr leđa idərabəđia eđalo eñen ildi ləbia eđonata na ñerŕe ñagwaŕwata an leđa ildi ñen ñagagealo, ñen ñanta ñen lənəŕulu ləndu.

²eđa gənəŕ gəbendia ñen ta gənəŕu gaŕəwadəta gasa laŕge pređ, orn eđa gwomən igi gəbia gaber gasa eđe.

³ñerŕe ñaŕgiŕi eđa igi gasa laŕge ta gađaməca eđa eñen igi gaber gasa laŕge, na ñerŕe ñaŕgiŕi eđa igi gaber gasa laŕge ta ganəđa eđa igi gasa laŕge, ñen ñanta rəmwa raŕəntəma.

⁴agaŕ esegi ta agasəkia eđa igi gəđurəđəntia eđa garto? fəŕen ñi ñeləŕ gələŕəŕu ndə gənəŕu gađərwa walla gəbəri. đetam, gənəŕu gid aŕəđuri ñen ñanta eləŕ rəmwa rertə ŕabəra ta rəmidia gađəru.

⁵eđa gənəŕ gəbata ta loman əlnəŕ linia lamiñato loman lwomən, orn eđa gwomən gəbata ta ñoman pređ ñaŕəwato. ŕgiŕ leđa pređ alləŕete alaldəŕete ñen eŕatəra eñen.

⁶eđa igi gaŕəmotwa ñen ŕəloman əlnəŕ gaŕəmotwa ñen ñanta eləŕ rəmwa. eđa cum igi gasa laŕge pređ, gənəŕu gəbəđia tia ñen ñanta eləŕ rəmwa, ñen ñanta gənəŕu gaŕərtu rəmwa nano. eđa igi ganəđa ta gasa laŕge pređ gənəŕu gəbəđia tia ñen ñanta eləŕ rəmwa cum na gaŕərtu rəmwa nano.

⁷ñen ñanta eđa gero gənəŕ gaŕəwadəta gamətia eñen ŕələŕəŕu aləsoŕ, na eđa gero gənəŕ gaŕəwadəta gəbaiya eñen ŕələŕəŕu aləsoŕ.

⁸ndə ləgamətiar, đetam ləgamətiar eñen ŕələŕ yesu walla ndə ləgəbaiyar, đetam ləgəbaiyar eñen ŕələŕ yesu. ntia ndə ləgamətiar walla ləgəbaiyar ləgeləŕer yesu.

⁹ñen ñanta al masiya gaiyo orn gaməto təŕ ñen ñanta ñen ñi, ta gənəŕu aŕəŕete eləŕ gəleđa ildi lamətia na gəleđa cum ildi laiyo.

10orn ñagwaɾwata ɲen ɲagea oralo eɗa? walla ñagada-məcəma eɲen eɗa? ɗetam lēndr pred ləgidr alfetr rəmwa nēiñua ɗa alindeinr,

11ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ɗa eləɲ yesu gaɗa ɗa, ɲen ɲaɾo ɗetam garno ɲen ɗa igaməɗia, ɗa ndria pred niɗi anəñukwuɗiñəɗialo ñi nēiñua na raɲəla pred riɗ arəɾwate ɗa ɗetam igaɾo rəmwa.

12ntia ɲen ɗetam ɗa lēndr pred ləgidr aluɾəbitr rəmwa ɲen iɲi ləgidr.

13ntia alertr ləgwaɾwatar ɲen ɲaɾo ɗəgea lorəba. orn aɾəmotr ɲen ɗa alertr ɲen iɲi ɲəbəɗia orəba gənəɲ ɗa gəbərəɲeɲia walla ɲen garno ɗəbərɟua ɗa aɗəmafe.

14igaliɲeto na igaburgwaɗeɲinu egeləɲ yesu ɗa ɲen ɲero ɲənəɲ ɲətaɲa bərən, orn ɲen ɲaɾo ɗətaɲa egeɗa igi gaɗa ɗa ɲen iɲi ɲətaɲa.

15ɲen ɲanta ndə oralo gaɗamənu ɲen ɲanta ɲəsa iɲi ñagasa, ñagaber ñagaɾaɲa eɲen ɲəɗubwiɗia. ñerte ñagəbəɗia eɗa geicia ɲəsəɲa eɲalo, igi al masiya gaiyətəma.

16ñerte ñagəbəɗia wagənəɲ igi leɗa laɾəwaɗaɗau ləbaɗa ɗa ɲen eɲalo iɲi ɲaɲəra ɲaɾo ɲeicia.

17ɲen ɲanta ɲələɲe ɲərəmwa ɲaber ɲafia eɲen ɲələnɲe ləgəɗəsar walla ləgəɗtiar orn iɗiɗia ɗəɲen ɲaɲəra na iɗəuɗaralo na iɗaɲəra nano igusila gatəɾe.

18eɗa igi gəɗuɾəɗəntia al masiya ɗia, gənəɲu gəbəɗia rəmwa raɲəra nano na leɗa lamanəntia.

19ɲen ɲafəɗia albarwaiñar lanɲe ildi ləmama ɗəuɗaralo na ildi labakaɾəjaieia lorəba eɲen.

20ñerte ñagagera ɲəmərɗia ɲərəmwa ɲen ɲanta ɲəsa. lanɲe pred ltəɾe orn ɲen ɲafo mənna ndə eɗa gasa waɲɲe ndə ɲen iɲi ɲəbəɗia eɗa gwomən gəbərəɲeɲia.

21fəɲen iɲi ɲope ɗa ñagəbəɗia, ɗa ñagaber ñagasa eɗe na ñagaber ñagəɗia ɲuɾu na ñagaber ñagəbəɗia wagənəɲ təɲ igi gəbəɗia oralo gəbərəɲeɲia.

22ɗonaɗa iɗi ñagerto, ertr entam enalo rəmwa nəmua. eɗa igi gaber gaɾəwaɗaɗa gəsəkini bərən ɗa giɗu waɲɲe gənəɲu gaɗa gaɲəra, gənəɲu gaɲəra nano.

23orn eɗa igi gəɾəbəɗia nara eɲen ɲələnɲe gənəɲu gələsa, ndə gələsa gənəɲu gakəmənə bərən ɗəge ɲen ɲanta gero gateta ɗonaɗa ɗələrəɲu. ɲen pred iɲi ɲero ɲafo iɗonaɗa ɲənəɲu ɲeicia.

rumiya 15

1ɲen ɗetam inanda ñaɲgi ñagwondəto ɗa ñagaɾiñata ɲen ɲəbia ɲələɗa ləbia na ɗa ñagaber ñaɲərinia nano bərən.

2ɲen ɗetam ɗa lēndr pred ləgəbəɗiar leɗa laɾ əuwər lanɲəra nano ɗa ɲen ɲaɲəra aɲələta nano na ɗa aləbakeɾəjeini eɲen.

- ³đetam, al masiya gero gaḡerinia nano bəran, orn garno ɲen ɲəwərdənu ta, đədaməca eɲen đəleđa ildi lədaməcaɲa eɲen đirətini nano.
- ⁴ɲen ɲanta ɲen pređ inɲi ɲəwərdənu pənde, ɲəwərdənu ta ɲəndərrəɲaiciar ɲen, ta đwalada arano na đondeiciada idi ađam gəramwa gədanaicar ləndr aləndr kaiɲ ɲen inɲi ləgauturtiar.
- ⁵igəbeɲədia ta rəmwa irri rananaieia leđa đwalarano na đondəta, rənəɲu arəndənaice ɲen ɲunto ldəto eɲen ɲal masiya yesu,
- ⁶ta ɲananaiee rəmwa ɲaɲrwa ɲenɲa ɲunto na ɛiɲuaya yunto, rənəɲu irri raɲo eɲen geləɲ igəndr, yesu masiya.
- ⁷ɲen ɲafətia, aɲəntɲr lorldalanda idəɲəbədia eɲen, garno al masiya cum gaɲəntəndr egətam gəlɛɲəɲu ta rəmwa arənaneini ɲaɲrwa.
- ⁸đetam, igəndəlwaɲətia ta al masiya gaɲo eđa igi gəduɲəđəntu leđa ildi luɲəđənu ta ɲen aɲərrəɲeidəni ta rəmwa raɲo đetam, na ta aɲəndi ɲen alo inɲi rəmwa rɛɲu ɲen ɲanta đatanda ləpənde,
- ⁹na ta leđa ildi gerta laɲ al yawud əlnaice rəmwa ɲaɲrwa ɲen ɲanta ɲabaiya ɲəlɛɲəɲu, garno ɲen ɲəwərdənu ta, ɲen ɲanta ɲen inɲi igəɲərtiaɲa nano eleđa ildi gerta laɲ al yawud na igidi yaləɲiti irəɲ gəlaɲəɲa.
- ¹⁰na ɲen ɲəwərdənu eum ta, ɲəreɲr nano, ya leđa ildi gerta laɲ al yawud, leđala ɲrəmwa.
- ¹¹na ɲen ɲəwərdənu təɲ ta, naicɲr eləɲ rəmwa đamia ɲaɲ ɲaɲgi gerta ɲagaɲ al yawud. đetam ɲgitr leđa pređ alaləɲe nɲia aləmanaice đamia.
- ¹²na təɲ cum isaiya gata ta, idia gəyassi gid əɲela, gənəɲu igi gid aɲətode ta aɲətete eləɲ gəleđa ildi gerta laɲ al yawud, na lənəɲulu lid alɛɲi ɲen inɲu, inɲi lənəɲulu lid alauturti.
- ¹³igəbeɲədia ta rəmwa irri rananaidia ɲen ɲaɲəra inɲi leđa lauturtia, rənəɲu arəndəndəjaice đaɲərada nano pređ, na đeutaralo ɲen ɲanta ɲagəndu ɲen ɲəlɛɲəɲu, ta ɲakaborte elo enare ɲenɲa inɲi ɲagauturtia ɲabəɲaɲa ɲusila gatəɲe.
- ¹⁴igənəni igaburgwədeinu eɲen eɲalo, lorldaiɲ, ta ɲaganənaɲ pređ ɲagwundəinu ɲenɲa ɲaɲəra, na đalinətada na ta ɲagaɲəwadaɲa ɲagəbərrəɲaicia lorldalanda ɲen.
- ¹⁵orn ta endələldəɲədaici eɲen, igəwərdətənde đondətada eɲen ɲəmatan ɲen ɲanta đanaicia məɲəməɲeɲi idi rəmwa ranaicəni,
- ¹⁶liga rənəɲu ridəni ta igar eđa igi gəduɲəđəntia al masiya yesu eleđa ildi gerta laɲ al yawud eɲəməɲria ɲatəɲe ɲəɲen ɲaɲəra ɲəramwa, ta rəmwa rid arəɲənti đanaidia idi igamanaicia idi đarə leđa ildi gerta laɲ al yawud, ɲen ɲanta đənaidia idi đidənu đatəɲe usilaga gatəɲe.
- ¹⁷nɲia igəminia igal masiya yesu ɲen ɲanta laɲge ildi rəmwa ridəlo ɲiga.

- 18 ɛnen nanta igaber igid elwate enen nenon illi enen nelange al masiya gidelo niga nde genonu gidu leda ildi gerta lat al yawud ta lonna nen nelertenu, nenna na nemertiana,
- 19 na nabertana nenamela na najwara na nabertana nusila gate. igabertendeto dwardata denen najera neramwa alo pred, alo yursalim neramate alo ilirikun.
- 20 enen ini, igafu igwonata jaiea jaiea ta igwardata nen najera neramwa alo isi iren gal masiya gero gwalwardentiau, ta yerte igabadata naduna isi eda gwomen gidu,
- 21 orn garno nen newerdenu ta, leda ildi lero lalwardentia nen nelertenu lenonulu lid alaseidi, na leda ildi lero lonna nen inu lenonulu lid allente.
- 22 fenen ini igurbadenu ta igetende nano noman nwaina.
- 23 orn dinadi alo yero yetenu nen nantani twain eli, na inteli nwaina igafu igwonata ta igetende nano,
- 24 nde igabeta alo yasbaniya. ntia igwonata ta igendeta nano nde igabela tu na nde laganar danrada nano iliga lobela, ta nainamodate edad.
- 25 orn dinadi igafu edad na igabeta alo yursalim ta emate leda tramwa.
- 26 nen nanta leda lalo imaktunia na lalo yakaiya lanera nano nen nanta lenonulu lafo larwadata lamadata leda gurusya ildi lato nabaiyaneno eda tramwa alo yursalim.
- 27 detam lenonulu lafo lanera nano kain nen nanta larwadata lebedia tia, na lerto amecu eda lalo yursalim. nen nanta nde leda ildi gerta lat al yawud lentu idertebedia dal yawud enen nedebuntia dusila, nen detam ta lenonulu aldamodate elange ildi lato detam ta yennonulu yamatia.
- 28 ntia nde igabertendeto nen ini na igalinetu nen ini natoda idanaieia nen nanta nulu igidi yendeta nano orn igidi endumine yete alo yasbamiya.
- 29 igalinetu dage ta nde igendeta nano igidi yela debuntia da pred deramwa.
- 30 dinadi igenderedia, lorldain, nen nanta elon igendr yesu masiya na dubwidiada idi usila gate gebedia ta adafete ta nan legendajeieiar nen nerwano edertedia ramwa nen nanta nen nelertani.
- 31 ta igidi yeborni eda alo yudiya ildi laneda ta lonna nen neramwa, na ta leda tramwa alo yursalim lid alantenti damadata rdi igelometi danrada nano,
- 32 ta, nde fenen ini ramwa ronata igidi endeta nano danrada nano na ta igidi yemioniano na ta igidi yondacini liga lagaf.
- 33 igabertedia ta ramwa irri rananadia deutaralo nafete ldoro pred. amin.

rumiya 16

1 igendonaicia orain igendr igi gabwa, gaberni fibi, genonu igi gat elon iliji trlda ikanisa alo ikangiria,

- ²ta ñamañənti egeleñ yesu, eñen inji ñafo ñope ñeleda trəmwa, na ta ñamamədate eñen pređ inji ñafo deťam inju, ñen ñanta gənəñu gamədate leđa lwaiña na gamədateiñi cum.
- ³eťəđr briska na akila lənəñulu ildi ñagidəlda ñəməťria igal masiya yesu,
- ⁴lənəñulu ildi lomanto ləťu ntam enen ta aləbəri đaməťia dełəťəñi. igañəťtəlo nano jaiea jaiea na gerta fiñi ikərəñ, orn kanisa pređ dełeđa ildi gerta lať al yawud, deñəñulu eum deñəťtəlo nano.
- ⁵eťəđr cum leđa ildi ləbəđia kanisa egeťa egen. eťəđr abintus igi igubwamaiya kaiñ, gənəñu igi gafo ñeĩnua eleđa ildi igamaməťtəlo al masiya alo yasiya,
- ⁶eťəđr miriam, igi giđu ñəməťria kaiñ ñen ñanta ñañ.
- ⁷eťəđr andrunikus na yunias ildi lələťəñi, lənəñulu ildi ñagitəlda rəmwa ñəməťria isijən. lənəñulu loťra eleđa ləđweinu, na lənəñulu ləndu ñen ñal masiya liga igaməlu igəbendia.
- ⁸eťəđr ambilias igi gafo đappa dełəťəñi igi igubwamaiya egeleñ yesu.
- ⁹eťəđr urbanus igi ñagidəldəga ñəməťria ñal masiya, na astakis igi gafo đappa dełəťəñi igi igubwamaiya.
- ¹⁰eťəđr abilis igi gafo ginđeinu orn al masiya gañəntəma kaiñ. eťəđr leđa legeťa garistubulus.
- ¹¹eťəđr irudiyun igi gəleđa əlləťəñi. eťəđr leđa legeťa gənarķisus ildi ləndu ñen ñeləñ yesu.
- ¹²eťəđr trifina na trifusa ildi liđu ñəməťria kaiñ ñeləñ yesu. eťəđr barsis igi igubwamaiya, gənəñu igi giđu ñəməťria ñeləñ yesu kaiñ.
- ¹³eťəđr rufus igi gəťəñu egeleñ yesu, na ləñgen igi gafo ənna eum.
- ¹⁴eťəđr asinkritus na fligun na armas na baťrubas na armis na lorəba ildi lafəlda.
- ¹⁵eťəđr filulugus na yuliya na niriyyus na orəba gələťəñu igi gaťəbwa na ulumbas na leđa trəmwa ildi lafəlda.
- ¹⁶ekeťəđəđr deķəndəđiađano deťəťe. kanisa pređ deł masiya deťəđənde.
- ¹⁷orn igəndeťəđia kaiñ, lorldaiñ, ta ñaroməjəđi eleđa ildi ləbəđia deķarnəđia, na ildi ləndəgiria, lañge ildi lagea ñen ñagərrəñeinu. ñgaťr jaica eleđa ildi.
- ¹⁸ñen ñanta leđa ildei laber ləđuťədeñtia eləñ igəndr al masiya, orn ləđuťədeñtia nara enen, na lənəñulu ləbəđia leđa ñađəna ildi lero ñaťəťa ñenña eñen inji ñəťiano.
- ¹⁹leđa pređ lano ta ñañ ñagəñna ñen inji, ñtia igañəra nano kaiñ eñen eñalo, orn igwonata ta ñaliñete ñen nəsi eñen ñañəra na .ta ñerte mənnano eñen ñeieia.
- ²⁰rəmwa irri rananaiđia deűtaralo naten riđ ararłdeđate seťan rəmanəñara alo eralo. igəbeťəđia ta deűbuñtia dełəñ igəndr yesu masiya ađəndaufete.

²¹tıməđawus igi ñagəbəđia ldəga ηəmētria geɾəđənde. lukiyus na yasun na susibatrus leɾəđənde cum ildi laɾo leđa əllēɾəñi.

²²fiñi, tırtıyus ñiñgi igawərđia ađam igi, igēɾəđənde egeleñ yesu.

²³gaiyus, igi igarəña egeɾa gəlēɾəñu, na igi kanisa đafə egeɾa gəlēɾəñu, gēnəñu geɾəđənde. arastus, igi garəmoɾwa ηen pređ ηəɾulba irnuñ, gēnəñu geɾəđənde, na cum oraiñ kwartus.

²⁴igəbeɾəđia ta đəbuñtia đusila đeləñ igēndr yesu masiya ađəndaufete ñəñ pređ. amin.

²⁵rəmwa raɾəwadaɾa randəncicicia eñen ηəñəra ηal masiya iñi igamama, iñi ηaɾə đērrəñaidia đəyesu masiya eñen ηəđəñaidia đəñaməɾa iñi ηero ηwalwaɾənu pənde,

²⁶orn điñəđi ηiđənu ηələñinu đəge ađamga gərəmwa igi gwaɾwata ηen iñi ηaməlu ηeɾə. ηen iñi ηəñəra ηərəmwa ηiđənu ηələñinu eleđa ildi lafo laijəba rəmwa lalo pređ, eñen ηərəmwa irri raməɾia bəɾəbəte, ta lēnəñulu alne đəndia đəñen ηərəmwa.

²⁷igəbeɾəđia ta rēnəñu irri raɾə rəmwa runto irri raliñeɾə ηen nəsi arənaneini ηaɾwa yesu al masiyaga bəɾəbəte. amin.

1 kərundus

1 kərundus 1

- ¹fiñi bulus, ñiñgi igundəđənu eñen ñəñəma ñərəmwa ta eřete eđa gəđweinu gal masiya yesu, na sostanis oraiñ igəndr.
- ²ñageřəđo leđa ləkanisa đərəmwa alo ikərundus, ildi liđənu ltəře igal masiya yesu, ildi luřənu egworəb ltəře leđala lalo pređ ildi lurəndəđia irəñ geləñ igəndr yesu masiya, eləñ egen na igəndr.
- ³igəbeřəđia ta rəmwa papa igəndr na eləñ yesu masiya añəndənaice đəbuñtia đusila na đəuřaralo.
- ⁴ñoman pređ iganjəřtu rəmwa nano rələřəñi ñen ñanta ñaň, ñen ñanta đənaieia məřəməřeñ đərəmwa idi al masiya yesu ganaieənde,
- ⁵ñen ñanta ñagidənu ñagařo nələñ iñu lañgela pređ, egole pređ, na eđaliñeřta pređ,
- ⁶ñen ñarno đaməđata đal masiya đərrəñeidənu eñaň ta đəđetam.
- ⁷ñtia ñaň ñagero ñagafo pwa idənaieia đənəñ đusila gərəmwa liga ñagařurtia đamiñata đeləñ igəndr yesu masiya,
- ⁸gənəñu igi gid añəndidi ñagwondəto liga ləndurtu laməlu leto đəskinia đərnde nano iloman leləñ igəndr yesu masiya.
- ⁹rəmwa rudərwařo eñen na rənəñu rundəđənde eđəřəbəđia eñen đidia gələřəñu yesu masiya igi gař eləñ igəndr.
- ¹⁰điñəđi igəndeřəđia, lorldaiñ, irəñga geləñ igəndr yesu masiya ta ñerte ñen ñunto, na ñerte ñagabertia ñen řetəřeteo, orn ta ñařete ñagunto eđonata đunto na eñen ñunto.
- ¹¹ñen ñanta leđa ləkulawi lalwařəřiñi ñen eñalo, lorldaiñ, ta ñagerřo đəgerđia enare enalo.
- ¹²fəñen igwalwařəřia ta ñaň pređ ñagwařwata ñen řetəřeteo. eđa gənəñ gəbata, igəbulus, na gwomən gəbata, igənəñi igabullus, na gwomən gəbata, igənəñi igəsifa, na gwomən gəbata, igənəñi igal masiya.
- ¹³al masiya gařo řetəřeteo? bulus gaiyətənde iduři? ñaganeinu mamudija irəñga gəbulus?
- ¹⁴iganjəřtu rəmwa nano ñen ñanta igero iganaicia eđa gənəñ mamudija eñaň illi krusbus na gaiyus,
- ¹⁵ñen ñanta eđa gero gənəñ gařəwəđata gəbata ta ganeinu mamudija irəñga gələřəñi.
- ¹⁶na iganaico leđa listəfanus mamudija eum. igata aňgaica igero iganaicia eđa gənəñ mamudija təñ.

¹⁷al masiya gero gainədwata ta enanaide mamudiya, orn nen nanta yerrənaide nen naqəra nərəmwa gerta nenna nədaliqeta nen nəsi ta nen nəduqi dəyesu aqerte nəbədəni nəpiano.

¹⁸nen nəduqi nəpiano eleda ildi laməndədəni, orn naqo nəbəra nərəmwa inəndr, ləngr ləgəbərnr.

¹⁹nen nanta nen nəwərdənu ta, igid egere dāliqeta nen nəsi dəleda laliqeto nen nəsi, na igidi yela inqeiqi naqəra nələda ildi lerto naqəra.

²⁰eda gwuŋga igi galiqeto nen nəsi? eda gwuŋga igi gəbərrənaidəia nen nal ganun? eda gwuŋga igi gagerde olega iliga ildi ? rəmwa rero rəbədəia dāliqeta nen nəsi dalo isi dəpiano?

²¹rəmwa rəru nen dāliqetada nen nəsi dələqənu ta leda lalo alerte laliqeta rəmwa dāliqetada nen nəsi, na nen nafaqia nen nəqərti rəmwa nano ta arəbəri leda ildi ləbendia nen dərənəiaida inji leda ləbata ta dəpiano.

²²al yawud yabekeqədia yonata iseicia naməla, na al yunaniyin yonata dāliqeta nen nəsi.

²³orn ləndr ləgabərrənaiciar leda nen nal masiya igi gaqinənu iduqi. nen inji narno dar dəbakərənaicia igal yawud na nen nəpiano igal yunaniyin,

²⁴orn eleda ildi luqənu, al yawud na al yunaniyin, al masiya gaqo nəbəra nərəmwa na dliqeta nen nəsi dərərnwa.

²⁵leda ləbata ta nen nərəmwa nəpiano, orn nen inji nerto dāliqeta nen nəsi naminaqo leda na leda ləbata ta rəmwa rəbia dənəno orn nen inji leda laqta ta fədəbia dərərnwa nerto nəbəra nqaiña naminaqo leda.

²⁶lorldaiñ, ləldəqədəinr enen ta rəmwa rundədənde tau. leda ləmatan lətefr eñan ildi laliqeto nen nəsi enen nalo, na ildi loqra enen, na ildi lələqənu inələq.

²⁷orn rəmwa roto lanqe ləpiano lalo ta alədame leda ildi laliqeta nen nəsi, na rəmwa roto lanqe ləbia, ta alədame leda ildi lerto nəbəra.

²⁸rəmwa roto lanqe laldonai lalo na lanqe lanidənu na lanqe ildi larno lero ta aliqi lanqe ildi lafo dāiñədi ləpiano,

²⁹ta eda gero gənəq gaqəwadəta gəminia bəran rəmwa nēiñua.

³⁰orn nen nanta nu ñan ñagafo igal masiya yesu, na rəmwa ritəndərnar dāliqeta nen nəsi dələqənu, na nen nūdərwaqo na datəqe na dəpəra idi dēbərndr.

³¹ntia nen narno nəwərdənu ta, eda gəminia nqitəmar aqəmini egeləq yesu.

1 kərundus 2

¹nen nafaqia lorldaiñ, liga igetənde nano na iganaicənde dāmədəta dərərnwa, igero igeto dərwatada doqra walla dāliqetada nen nəsi.

²igëru ñen ta igaijəba wanğənəñ ndə ləgafr, illi yesu masiya gunto na ta feñu igi gəriñənu iduri.

³na igənəñi ləgafr, idəbia na eñəđaiña na eđəgardia đwaiña.

⁴na đərwata đələřəñi na ñen igərrəñaieənde lero đəbərldidinia garno ñen ñəđaliñeta ñen nəsi đələda, orn lərrəñeidənu ta lədeřam usilaga gatəre na ñabəřaņa,

⁵ta đonata eđalo aderte đarəņa idaliñeta ñen nəsi đələda, orn eñabəřa ñerəmwa.

⁶orn nanda ñagwarwata đaliñeta ñen nəsi eleda ildi ləriñədeinu, orn gerta đaliñeta ñen nəsi đələda ləliga ildi, walla đənələñ nəliga ildi ini nəbədəni nero ñeniano.

⁷orn ñagwarwata đaliñeta ñen nəsi đerəmwa idi đafo eñaməřa na đaləbijənu, idi rəmwa rəřorəřo ñen raməlu rəbədia alo ta alneinr ñarwa.

⁸eləñ gero gənəñ enələñ nəliga ildi galiñeto ñen ñi, ñen ñanta gəbanta naliñeto ta nero narina eləñ igi gerto ñarwa.

⁹orn garno ñen ñəwərdənu ñagwarwata, ñen ñi isi yero iseicia na nənəñia nero nənna na ñero ñabentia eđa egare, fəñen ñi rəmwa rəřəřəlo ildi lubwaiya.

¹⁰orn rəmwa rəñaicəndr lanđe ildi usilaga gələřəñu, ñen ñanta usila gagagwondəđia eñen pred, a, ñen ñerəmwa ñi leđa laber lařəwadəta laliñeta.

¹¹ñen ñanta esegi galiñeto ñen ñeđa gənəñ, illi usila geđa igi gafəmau? nřia eđa gero gənəñ galiñeto lanđe řrəmwa illi usila gərəmwa.

¹²orn nəndr gerta ləgəneinr usila galo, orn usila igi geto irəmwa ta nəndr allinetr lanđe ildi rəmwa rananaicəndrəldo.

¹³fələñđe ildi ñagwarwatəlau, gerta ñenña ñi đaliñeta ñen nəsi đalo đəndərrəñaicia, orn ñenña ñi usila gatəre gəndərrəñaicia. ñagəbərrəñaicia leđa ñen ñusila ildi lerto usila nano gərəmwa.

¹⁴orn eđa galo gaber gəbañənti lanđe lusila gərəmwa ñen ñanta ñen ñəpiano ñu, na gaber gařəwadəta galiñeta, ñen ñanta lənəñulu laləñinu usilaga gərəmwa.

¹⁵orn eđa gerto usila nano gərəmwa gəbirndəicia ñen pred orn eđa gero gənəñ gamindeicia.

¹⁶ñen ñanta esegi galiñeto ñatəřa ñeləñ rəmwa ta gařəwadəta gabərrəñaieia rəmwa ñen ? orn nəndr ləgertr ñatəřa ñal masiya.

1 kərundus 3

¹orn lorldaiñ, igero igarəwadəta igandəřwatitřia garno leđa ildi lerto usila nano gərəmwa, orn garno leđa lañəno, garno ñere ñərra igal masiya.

²iganaieənde ñan ta ñəři na gerta ñəsa ñen ñanta ñagero ñagařəwadəta, na ñagaməlu ñagařəwadəta ñagasa ñəsa.

- ³ ɲen ɲanta ñagaɽo leɗa laɲeno mældin. ndə ɗəgiaidia eɲen na ɗəgerɗe eɲen lafo eñan gerta ñagaɲeno? gerta ñan ɲiñerlɗo garno leɗa laɲeno?
- ⁴ ɲen ɲanta ndə eɗa gəbata, igənəñi igəbulus, na gwomən təɲ gəbata, igənəñi igabullus, gerta ñagaɽo leɗa laɲeno?
- ⁵ abullus gaɽo wande? na bulus gaɽo wande? lənəɲulu laɽo leɗa ildi ləɗuɽəɗənia ildi ñagəndu ɲen ɲulu, garno eləɲ rəmwa ranaicəllo ɲen.
- ⁶ igakado na abullus ɲaɲarəjaico ɲawa, orn rəmwa rubəɗia ɲəlwa.
- ⁷ ntia gənəɲu igi gakado na gənəɲu igi garəjaica ɲawa, lənəɲulu larno wagero, illi rəmwa irri rubəɗia ɲəlwa.
- ⁸ diñəɗi gənəɲu igi gakaɗa na gənəɲu igi garəjaica ɲawa laɽəwaɽo eɲen. na lənəɲulu liɗ alneini ɗəpəɽa ɲen ɲarno ɲəmɛɽria liɗu.
- ⁹ nanda ñagəbəɗia ɲəmɛɽria rəmwala, ñaganəñan ɲagaɽo gi gərəmwa na ñagaɽo ɗwəɗənia ɗərəmwa.
- ¹⁰ garno ɗənaicia məɽəmɛɽeñ ɗərəmwa idi rənəɲu ranaicəñi igənəñi igiɗu aɗuna eɗabijəɗia, garno eɗa galɲeto ɲen nəsi gabijəɗia neɽa, na eɗa gwomən təɲ gwaɗa naɗuna eɗape. orn ɲgiɽu eɗa gənəɲ aɲarəmote ɲen ɲa fəɽau gwaɗa naɗuna eɗape.
- ¹¹ ɲen ɲanta eɗa gero gənəɲ gaɽəwaɗata gəbəɗia aɗuna imən təɲ illi isi yidənu ɗəge, yənəɲu yesu masiya.
- ¹² ndə eɗa gənəɲ gwaɗa naɗuna isi ɗaəb walla fadda, walla ɲwandra ɲwaiña iliano walla oɽe, walla ɲaiña ɲwondəto, walla ɲobe,
- ¹³ ɲəmɛɽria ɲələɗa preɗ ɲiɗ aɲələɲini. loman lakəl liɗ aləɲeini isiaya, na isia yid aiyikirndeici ɲəmɛɽria ɲələɗa preɗ ɲa ɲaɽo ɲau.
- ¹⁴ ndə ɲəmɛɽria ɲeɗa gənəɲ ɲafo ɲope isia gənəɲu gid aɲəneini ɗəpəɽa.
- ¹⁵ orn ndə isia yuɽu ɲəmɛɽria ɲeɗa gənəɲ, gənəɲu gaber gid aɲəneini ɗəpəɽa, gənəɲu gid aɲəbərni orn garno eɗa gamiña isia.
- ¹⁶ ñagajəbənnano ɲa ñan ɲagaɽo eɽa gatəɽe gərəmwa, na usila gərəmwa gafəndau?
- ¹⁷ ndə eɗa gənəɲ gagera eɽa gatəɽe gərəmwa, rəmwa riɗ arəmagere, ɲen ɲanta eɽa gatəɽe gərəmwa gaɽo gatəɽe. na ñan ɲagaɽo eɽa gatəɽe igi.
- ¹⁸ ñerte ñanɲiti eɗa gənəɲ gəbəɗəni ɲaɗəna bəɽan. ndə eɗa gənəɲ eñan gəbata ɲa gerto ɗaliɲeta ɲen nəsi ɗalo ɲgiɽəmar aɲpiɽano, ɲa gənəɲu gid aɲerte ɗaliɲeta ɲen nəsi ɗəɗetam.
- ¹⁹ ɲen ɲanta ɗaliɲeta ɲen nəsi ɗalo ɗaɽo ɲen ɲəpiano rəmwa nəiñua, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ɲa, rənəɲu rəbekendia leɗa ildi laliɲeto ɲen nəsi ɲaɗənaɲa eɲen.
- ²⁰ na ɲen ɲəwərdənu təɲ ɲa, eləɲ rəmwa raliɲeto ɲen ɲələɗa ildi laliɲeto ɲen nəsi ɲa ɲəpiano.

²¹ ɲen ɲafətia ñerte ñaɲgiti eða gənəɲ ta gəminia eɲen ɲələda, ɲen ɲanta laɲge pred eldalo,

²² ndə bulus walla abullus walla sifa walla alo walla ɗamətia, walla ɲəraiñ, walla laɲge ildi lafo ɗiñədi walla laɲge ildi laməlu leto, ildi pred eldalo,

²³ na ñaɲ ñagal masiya na al masiya gərəmwa.

1 kərundus 4

¹ ɲgitr eða aɲata ta nanda ñagaɾo leða ildi ləɗurəɗəntia al masiya, ildi tɾəmotwa ɲaməɾa ɲərəmwa.

² orn cum ɲen ɗetam eleða ildi tɾəmotwa ɲen ɲərəmwa, ta eða aɲfiɗəni ta guɗərwato eɲen.

³ orn ɲen ɲəpiano ñi nano ndə iginɗeinu eñəɲ walla nəsəria eleða. orn cum igaber iginɗeini bəɾan.

⁴ igaijəbənnano ɲen ɲənəɲ ɲaiñagea, orn eɲen iɲi, ɲen ɲaber ɲaɾəwadaɾa ɲəlwaɾəni ta igero mənna. eða igi gaiñirndeicia, fəɲu eləɲ yesu.

⁵ ɲen ɲafətia, ñerte ñagakəme wagənəɲ ndə liga laməlu ildi ləɾənu, ɲen eləɲ yesu gaməlu geto. gənəɲu gid aɲəme laɲge ildi laləbijənu ləɲərəmia egarrerre, na gid aɲidi ɲen ɲənare nəleða ɲələɲinu. orn leða pred lid alneini ɗame eɗen irəmwa.

⁶ lorldaiñ, igəɾu ɲen iɲi ɲen ɲanta ñi na abullus ɲen ɲanta ñaɲ, ta enanda ñaliɲete ta ñerte ɲen ɲəɗetam ɲarno ɲəwərdənu eleða, ta ñaɲ ñerte ñagabinia enare ñalwaɾe ta eða gənəɲ goɾra gamiñaɾo orəba gənəɲ.

⁷ ɲen ɲanta esegi gidiana agoɾra? na agerto wande igi agero agəneini ? orn ndə cum aganeinu agəminia bəɾan tau garno agero agəneini?

⁸ ɗiñədi ñaganəñəɲ ñagabeto. ɗiñədi ñagaɾo leða ildi lerto laɲge lwaiña. ñaɲ ñagaɾo nələɲ bəɾan nanda ñagero. igwonata ta ñaɾete nələɲ ɗetam, na eum nanda ləgaɾ nələɲ.

⁹ igata ta rəmwa rərrəɲaidənde ñaɲgi ñagaɾo leða əlləɾəɲu ləɗweinu ta ñagafo leða ndurtu pred, garno leða luɾənu ta lid alaiye, ɲen ɲanta ñagaɾo ɗəseieia alo na eməlaiyəka na eleða.

¹⁰ nanda ñagaɾo leða ləpiano ɲen ɲanta al masiya, orn ñaɲ ñagaliɲeto ɲen nəsi igal masiya, nanda ñagəbia ɗəñano orn ñaɲ ñagwondəto, ñaɲ ñagananeim ɲaɾwa orn nanda ñaganidənu.

¹¹ na ɗiñədi məldin nanda ñagaicoiña na aɲal garrande eum, nanda ñagero ndrena, ñagarieinia ɲəɾətəbiaɲa na ñagero neɾa,

¹² ñagaiewəriini bəɾan ndə ñagəbəɗia ɲəməɾria raɲra. ndə leða landəɗaməce eɲen təñaləbuɲtu, ndə leða ləndənanaicia ɲen ɲubwa təñaɾiñaɾo ɲen iɲi.

- ¹³ndə leđa landənaicia ɲen ɲeicia təñarwatit̪u ɲen ɲame. nanda ñagaɾo ɲarldəđa ɲalo, nanda nəñarnete lange-linidunu eleda pređ ðiñəđi məldin.
- ¹⁴igaber igawərđia ɲen ɲi ɲen ɲanta indidi ñagirəwano orn endamədate garno ñere ñələɾəñi ñubwiniya.
- ¹⁵ñager̪to leđa lwaiña ləndarəmot̪wa igal masiya orn ñagero ñagabert̪ia etalanda lwaiña, ɲen ɲanta igal masiya yesu igaləɲənde ɲenɲa ɲaɲəra ɲərəmwa,
- ¹⁶ɲen ɲafət̪ia igənderəđia ta təñaiñirndeieu.
- ¹⁷fəɲen ɲi igəndəđweit̪ia t̪imədawus igi gaɾ idia gələɾəñi igubwamaiya, gerto ɲen ɲudərwaɾo egeləɲ yesu gənəɲu gid̪ aɲəndələldəɲəđaicia eɲen ɲələɾəñi ɲi igal masiya, garno igabərrəɲaicia leđa ikanisa alo pređ.
- ¹⁸leđa ləmat̪an eñaɲ linia enare, lata ta igaber igid̪ endet̪a nano,
- ¹⁹orn igid̪i endet̪a nano taltal ndə eləɲ yesu gameđəño, na igid̪ enwane gert̪a ɲen ɲələđa ildi linia enare orn ɲabəɾa eɲen,
- ²⁰ɲen ɲanta ɲələɲe ɲərəmwa ɲero ɲafo eɲen orn ɲafo eɲabəɾa.
- ²¹ñagwonata wande ? igid̪ endet̪a nano eɲpwaiya walla đubwidiada na ɲenɲa ɲəđəđərnaɾaralo?

1 kərundus 5

- ¹leđa ləbata ta đarɲa wujiga garto đafo eñaɲ nt̪ia đeicia kaiñ idi đero eleda ildi laijəba rəmwa, ta eđa gənəɲ gamo wuji get̪en.
- ²na ñaganəñaɲ ñaginia enare məldin. gert̪a ɲen ɲaɲəra ñagwana ta ñamiñeici eđa ndəuwər eñaɲ igi gid̪u ɲen ɲi?
- ³igero igəndaufia egaɲəno orn igafəndau usilaga, na garno eđa gafo, igənəñi igakəmo eđa igi gid̪u ɲen ɲi.
- ⁴irəɲga geɲ yesu, rraidr ldəɾo na usilaga gələɾəñi na ɲabəɾaɲa ɲeləɲ yesu
- ⁵ta ñanaice set̪an eđa igi gid̪u t̪ia ɲen ɲanta đagera đaɲəno, ta usila gələɾəɲu aɲəbərni iloman leləɲ yesu.
- ⁶đəminia eđalo đero đaɲəra. ñagaijəbənnano ta udəɾi gatefr gupini aicəbano pređ?
- ⁷ɲen ɲafət̪ia ɲgeicr udəɾi igi gaicəwaro ta ñar̪ete aicəba gəmaiɲən, ɲen ɲanta đet̪am ñagarno aicəba igi udəɾi gerau. ɲen ɲanta al masiya gəɾəđənt̪əndr igi gaɾo ɲaɲala ɲjəndr ɲəđəsa đal fissa.
- ⁸ɲen ɲafət̪ia ɲgit̪əndr alidr đəsa gert̪a udəɾiga gaicwaro, na gert̪a udəɾiga gəɲen ɲeicia na gəɲəmər̪ia ɲeicia, orn aicəbaga igi udəɾi gerau igi gədat̪əɾe na gəđet̪am.
- ⁹igəwərdəɾənde egađam, ta ñerte ñagafafia leđala ildi laɾaɲa lijila ɾrto,

¹⁰orn igero igwalwaṛo eṅen ɲeḷeḷa lalo isi ildi laṛaṅa lijila ṛto, walla ildi laməñeḷeḷano walla laṛo ndom, walla leḷa ildi lukwuḷiñəṭia laṅge alo ləpiano, ndə ñagaṅgiṭəlo kwai kwai gəbanta ñaṅgate alo.

¹¹orn igəwərdəṭənde ta ñerte ñagafia eḷala gəmjənu oralo, ndə gənənu gaṛaṅa wujiga garto walla gaməñeḷeḷano walla gukwuḷiñəṭia laṅge alo ləpiano walla gaḷaməca leḷa eṅen walla gəraməṛua walla gaṛ oṛom. deṭam cum ñerte ñagasa eḷala igi.

¹²fəṭau igakəme leḷa ndəuwər? gerta leḷa ildi lafo egwaṅ ləkanisa ildi ñagəlakəme?

¹³orn rəmwa riḷ arakəme leḷa ndəuwər. miñeicr eḷa geicia eṅaṅ.

1 kərundus 6

¹eḷa gənəṅ eṅaṅ, ndə gerto ɲen ɲagea eḷa gənəṅ gero ɲəḷaiñano ta gabəṭa nəsəria leḷa nəiñua ildi ləṛiano eṅen, na gerta gabəṭa leḷa nəiñua ltəṛe?

²ñagaijəbənnano ta leḷa ildi ltəṛe liḷ alinḷeici alo? na ndə ñaṅ ñagidi ñinḷeici alo, gerta ñagaṛəwaḷata ñaginḷeicia ɲen iṅi ɲətefr?

³ñagaijəbənnano ta nēndr ləgidr alinḷeicr məlaiyəkə? na ɲen iṅi ɲamiñato lorəba kaiñ ta ñinḷeici ɲen ɲəḷaməṭia idi.

⁴ndə diñəḷi ñaṅ ñaginḷeicia ɲen ɲəḷaməṭia idi, ñagəndu leḷa ildi ləbia eṅen ikanisa ta alinḷeici ɲen?

⁵igwalwaṛo tia ta indidi ñagirəwano. deṭam eḷa gero gənəṅ gerto ḷaliṅeta ɲen nəsi eṅaṅ igi gaṛəwaḷata gabirḷeicia elorlḷalanda ?

⁶orn eḷa gənəṅ gabəṭa orəbaga nəsəria, nṭia leḷa nəiñua ildi lero ləbendia ɲen ɲərəmwa.

⁷deṭam ɲen ɲafo mənna eṅaṅ, ta ñagəbəḷia səria. orn ɲen ɲantaṅ ñagaber ñagaṛiñata ɲen ɲeicia ɲiḷəntənde na ɲen ɲeḷeḷa ildi lasənde?

⁸orn ñaganəñəṅ ñagəbiṭia leḷa ɲen ɲeicia na ñagasata leḷa ildi laṛo lorlḷalanda.

⁹ñagaijəba ta leḷa ləṛiano eṅen laber liḷ aṛṛate eṅələṅe ɲərəmwa? ñerte ñaṅgiṭi eḷa gənəṅ gebəḷəni ɲaḷəna. leḷa ildi laṛaṅa lijila ṛto, lamameinu eneṛa walla ñereña ñaməlu ñamameim eneṛa na leḷa ildi lukwuḷiñəṭia laṅge alo ləpiano, na leḷa ildi laṛaṅa leḷala laṛo yamwaṛe,

¹⁰na ndom, na leḷa ildi laməñeḷeḷano, na leḷa ṭraməṛna. na ildi laḷaməca leḷa eṅen na ildi lasata leḷa lənəṅulu laber liḷ aṛṛate eṅələṅe ɲərəmwa.

¹¹na ləmaṭan eṅaṅ lafo lafo tia, orn ñagafo ñagwasənu, orn ñagafo ñagidənu ñagatəṛe, na ñagidənu ñagudərwato eṅen rəmwa nəiñua, irəṅga geləṅ yesu, na usilaga gəramwa irēndr.

¹²ɲen preḷ ɲame ta yiḷi, orn gerta ɲen preḷ ɲaməḷata. ɲen preḷ ɲame ta yiḷi orn igaber igəṅgiṭia ɲen ɲənəṅ ta ɲaiñəndi ɲabəṛa.

¹³ηῶσα η̄εν η̄αν̄τα ara, na ara η̄εν η̄αν̄τα η̄ῶσα, orn r̄əmwa rid̄ ar̄el̄əm̄endaḏe nd̄əm. orn aη̄əno ḡer̄ta η̄en η̄an̄ta ḏaḗaη̄a lijila ḗr̄eto, orn η̄en η̄an̄ta el̄ən r̄əmwa, na el̄əη̄ r̄əmwa η̄en η̄an̄ta aη̄əno.

¹⁴na r̄əmwa ratuḏu el̄əη̄ yesu, na rand̄ətuḏiar cum η̄ab̄əḗaη̄a η̄əl̄ḗḗəη̄u.

¹⁵ñaḡaij̄əba ḗa aη̄əno isalo yaḗo laη̄ge ltetaη̄ laη̄əno lal masiya? η̄en η̄af̄əḗia iḡəma laη̄ge ltetaη̄ laη̄əno lal masiya, na iḡid̄ ilidi laη̄ge ltetaη̄ laη̄əno ləwuj̄i gaḗ alaiñ? ndo kwai kwai.

¹⁶walla ñaḡaij̄əba ḗa eḏa igi laḗaη̄a wuj̄iga gaḗ alaiñ ḡən̄əη̄u laḗ aη̄əno yento? η̄en η̄an̄ta aḏam ḡər̄əmwa gaḗa ḗa, l̄ən̄əη̄ulu liḗij̄an lid̄ alḗete aη̄əno yento.

¹⁷orn eḏa lakas̄ənu el̄əη̄ga yesu ḡən̄əη̄u laḗ usila gunto.

¹⁸lald̄əñitr̄ ḏaḗaη̄a lijila ḗr̄eto. η̄en pred̄ η̄wom̄ən iη̄i eḏa ḡəb̄əḏia η̄eicia gafo aη̄əno nd̄əuw̄ər orn eḏa igi laḗaη̄a lijila ḗr̄eto ḡən̄əη̄u ḡəb̄əḏia η̄en η̄eicia gageo aη̄əno il̄ḗḗəη̄u.

¹⁹ñaḡaij̄əba ḗa aη̄əno esalo yaḗ eḗa gat̄əḗe gusila gat̄əḗe, igi gaf̄əndau, igi ñaḡer̄to ir̄əmwa, na ñaη̄ ḡer̄ta nagalo?

²⁰ñāη̄ ñaḡilid̄ənu ilia. η̄en η̄af̄əḗia nanaicr̄ r̄əmwa η̄aḗr̄wa egaη̄əno esalo.

1 k̄ərundus 7

¹orn eη̄en η̄əl̄aη̄ge ildi ñaḡəw̄ərḏəḗiñ̄əlo, nd eḏa ḡən̄əη̄ gero gam̄əḏia kwai kwai, η̄en iη̄i η̄ame.

²orn ḗa leḏa alerte laḗaη̄a lijila ḗr̄eto, η̄ḡitr̄ eḏa aη̄əme wasen ḡəl̄ḗḗəη̄u na cum η̄ḡitr̄ wuj̄i gaḗəb̄wa aη̄əməni ebaη̄gen ḡəl̄ḗḗəη̄u.

³η̄ḡitr̄ eḏa aη̄ərmote η̄en η̄əwasen, na wuj̄i aη̄ərmote η̄en η̄ebaη̄gen cum.

⁴wuj̄i gero gabert̄ia η̄əl̄əη̄e egaη̄əno il̄ḗḗəη̄u, orn ebaη̄gen ḡer̄to, na eḏa gero gabert̄ia η̄əl̄əη̄e egaη̄əno il̄ḗḗəη̄u, orn wasen ḡer̄to.

⁵ñerte ñaη̄ḡiti eḏa ḡən̄əη̄ gan̄eḏa wasen walla wuj̄i gan̄eḏa ebaη̄gen ḗa lald̄əḡəḗaη̄a, illi nd̄ə ñagar̄reid̄u η̄en ḗa ñid̄i ḗia iliga lob̄əlano, η̄en η̄an̄ta ñaḗaη̄e η̄orwataη̄a na ñaḗur̄ḗi r̄əmwa, na ñor̄əb̄əḏe ñaη̄ nd̄əm, ḗa seḗan aiyerte yindir̄ndeieia η̄en η̄an̄ta ñaḡaber ñaḡər̄ək̄əḏia aη̄əno.

⁶r̄əmwa ran̄ḡitiñi ḗa elwate, orn rero rain̄əlwaḗəḗia.

⁷igaη̄əra nano nd̄ə leḏa pred̄ larno ñi. orn leḏa pred̄ lert̄o ḏəneinia ḏusila ir̄əmwa, eḏa ḡən̄əη̄ ḡer̄to ḏəneinia ḏən̄əη̄ na eḏa gwom̄ən ḡer̄to ḏəneinia ḏwom̄ən.

⁸orn igwalwaḗəḗa leḏa ildi lam̄əlu lamam̄əḏia na lam̄əlu lamam̄əni, na liji ḗr̄lda ildi l̄əḗḗḏəniālo ḗa, η̄en η̄ame nd̄ə laḗaη̄a larno ñi.

⁹orn nd̄ə lero l̄ər̄ək̄əḏia aη̄əno η̄ḡit̄ər̄ldo almam̄əḏe na almam̄əni. η̄en η̄aη̄əra nd̄ə eḏa gam̄əḏo, η̄amiñato η̄en ḗa ḏonata ḏeḏa ḏamuḗi.

- 10na leđa ildi lamədo na lamənu, igəłəlwəṛəṭia, gəṛta fiñi, orn eləṅ rəmwa, ñerte ñaṅgiṭi wuji ta ganeda ebaṅgen.
- 11na ndə wuji ganedo ebaṅgen, ṅgiṭəmar aṅaṛaṅe ṅəpia, walla aṅoṛəbaṭe ebaṅgen nano, na ñerte ñaṅgiṭi maji ta ganedo wasen.
- 12orn diñədi igwalwəṛa, gəṛta eləṅ rəmwa, ta ndə eđa gənəṅ ikanisa gerto wasen gero gəbendia ṅen, na wasen gəmwonata ñerte ñaṅgiṭi maji igi ta ganeda wasen.
- 13na ndə wuji gerto ebaṅgen gero gəbendia ṅen, na ebaṅgen gəmwonata, ñerte ñaṅgiṭi wuji igi ta ganeda ebaṅgen.
- 14ṅen ṅanta maji gero gəbendia ṅen gəbədəni gatəṛe ewasen, na wuji gero gəbendia ṅen gəbədəni gatəṛe egebaṅgen. ndə ṅen iṅi ṅero, ñere eñalo ñero ñatəṛe, orn diñədi ñatəṛe.
- 15orn ndə eđa gero gəbendia ṅen gwonata gabəla, ṅgiṭəmar aṅəṛe. oraiñ agero agabakaseidəni eṅen iṅi. rəmwa rotənde ta ñaṛaṅe idəuṭaralo.
- 16wuji, agaliṅeto ṅen tau? aṅgaica agidi ṅəbəri ebaṅgalo. maji, agaliṅeto ṅen tau? aṅgaica agidi ṅəbəri wasalo.
- 17orn ṅgiṭu eđa gənəṅ aṅaṛaṅe eṅen eləṅ rəmwa ranaicəma, na eṅen ṅarno eləṅ rəmwa rəndəma. igəṛu ṅen tia ikanisa pred.
- 18eđa gənəṅ gəndənu igi guṛədənu? ñerte ñamaṅgiṭi ta gaṅgədeinia ṅwəṛiña ṅduṛədənia. eđa gənəṅ gəndənu igi gero guṛədənia? ñerte ñamaṅgiṭi aṅuṛədəni.
- 19duṛədənia đarno wagero gənəṅ, na duṛədənia đero đarno wagero gənəṅ, orn ṅen ta eđa garəmotwa ṅen ṅərəmwa ṅerto ṅeniano.
- 20ṅgiṭr eđa gənəṅ aṅfete eṅen ṅarno iṅi rəmwa rundədəmau.
- 21agafo agaṛ ebai ṅen rəmwa rundədiaṅa? gəṛta ageieiano, orn ndə liga ləni aṅəṛete eđa gero gəbendəni, mo đəbərni.
- 22ṅen ṅanta eđa igi gafo gaṛ ebai ṅen rəmwa rundədəma, gənəṅu gidənu gaṛ eđa gero gəbendəni geləṅ rəmwa, na cum eđa igi gero gəbendəni ṅen rəmwa rundədəma gənəṅu gaṛ ebai gal masiya.
- 23ñāṅ ñagilidənu ilia. ñerte ñagəṛe ləbai ləleđa.
- 24lorldaiñ, ṅgiṭr eđa gənəṅ alṛaṅe rəmwara, eṅen iṅi gafo gəfau ṅen rəmwa rundədəma.
- 25eləṅ rəmwa rero rəlwəṛəṭiñi ṅen ṅənəṅ eṅen ṅəliji lero lamədia walla laməni orn igəndəlwəṛəṭia ṅen ṅələṛəñi, garno eđa igi gidənu guṛəwato eṅen ṅabaiyaṅa ṅərəmwa.
- 26igata aṅgaica ṅen ṅame iliga ildi lədaicwarənia ndə eđa gaṛaṅa ṅen ṅarno ṅəbətəṅəṛan.

²⁷agakaseidənu wasaloga? ɲerte agwonata agəbərni. agafo məɾəmərɛñ wasalo gero? ɲerte agapwaiña wuji.

²⁸orn ndə agamədo, agero agəbədia mənna, na ndə ɲere ɲaɾo ɲoa ɲamənu, ɲənəɲu ɲero ɲəbədia mənna, orn ildi liđ alneini ɲen ɲubwa alo, na igwonata igəndamiña eɲen iɲi.

²⁹orn igalwaɾətia lorldaiñ, ta liga lətənu lobəlano. ntia ɲgitr leđa lerto wasenanda alarnete leđa lero wasenanda,

³⁰na leđa ildi labara alarnete leđa ildi laber labara, na leđa ildi laɲəra nano alarnete leđa ildi lero daɲəra nano, na leđa ildi ləbərldiđa alarnete leđa ildi lero laɲge,

³¹na leđa ildi ləbədia ɲen laɲgela lalo, alarnete leđa ildi laber ləbədia ɲen laɲgela lalo kwai kwai, ɲen ɲanta ɲen ɲalo ɲaməndəđəni.

³²igwonata ta ɲerte ɲagagərđia. eđa gero gamədia garəmotwa ɲen ɲərəmwa, ta aɲidi eləɲ rəmwa raɲəra nano,

³³orn eđa gamədo garəmotwa ɲen ɲalo ta aɲidi wasen gaɲəra nano.

³⁴na wasen eum gerto ɲen ɲiɾiɲan egare. ɲere ɲaɾo ɲoa iɲi ɲero ɲəməni ɲarəmotwa ɲen ɲeləɲ rəmwa ta ɲənəɲu aɲətərɛte egaɲəno na igusila cum, orn wuji gəmənə garəmotwa ɲen ɲalo ta aɲidi ebaɲgen gaɲəra nano.

³⁵igalwaɾətia ɲen ɲanta endamədate, gerta ɲen ɲanta indiɾəweici, orn ɲen ɲanta ɲen aɲfete ɲope, na ta ɲarəmotə ɲen ɲeləɲ rəmwa, waɲge gero gənəɲ gəndama eɲəmərria ɲəlɛɾəɲu.

³⁶orn ndə daɾa gənəɲ gəbata ta aɲgaica gaber gəbədia ɲen ɲafo ɲope ɲen ɲanta ɲere ɲəlɛɾəɲu iɲi ɲero ɲəməni, na ɲənəɲu ɲoɾra aten, na ɲen nəɲərɛte dətam, ɲgiɾəmar aɲidi ɲen ɲarno gwonata. gənəɲu gaber gəbədia mənna. ɲgiɾu ɲere aɲəməni.

³⁷orn eđa igi ɲen ɲaturwa egare gəlɛɾəɲu, ndə ɲen ɲero ɲərɾia dətam, na gerto ɲələɲe ta aɲidi ɲen iɲi gwonata, nəɲərɾi ɲen egare ta gaber ganaiđia ɲere eđəma, gənəɲu gəbədia ɲen ɲaɲəra.

³⁸ɲen ɲafətia eđa igi ganaiđo ɲere eđəma iɲi ɲero ɲəməni gəbədia ɲen ɲame, orn eđa igi gero ganaiđia ɲere ɲəlɛɾəɲu eđəma gəbədia ɲen ɲame kaiñ gamiñaɾo orəba.

³⁹wuji gakaseidənu ebaɲgenga ɲen gaməto, orn ndə ebaɲgen gaiyo gaɾəwađata gəməni egeđa gamwonata nde maji gafo egeleɲ rəmwa.

⁴⁰orn gənəɲu giđ aɲərɛte nano gamiñaɾo orəba ndə gaɾaɲa məɾəmərɛñ. fəɲen igənəñi igwalwaɾo na igata, igerto usila gərəmwa eum.

1 kərundus 8

¹fəɲen ɲələɲge ildi leđa lanaicəlo laɾo dəɾəđənia eləɲge ləpiano ildi ldukwuđiñətialo. ləgalinɛɾ ta nəndr pređ ləgerɾ daɲinɛta. daɲinɛta dəbədia leđa linia enare, orn đubwa đabakaɾəjaicia leđa eɲen.

²orn ndə eḁa gənəŋ gəbata ʔa gerto ḁaliŋeʔa, gənəŋu gaijəba wagənəŋ garno ḁetam ʔa galiŋeʔa.

³orn ndə eḁa gənəŋ gubwa rəmwara, rəmwa raliŋetəma.

⁴ŋen ŋafəʔia ŋen ŋələŋge ildi leḁa lanaicəlo laʔo ḁəʔəḁənia eləŋge ləpiano ildi leḁa ldukwuḁiŋəʔialo, ləgaliŋeʔr ʔa laŋge ildi ləpiano lero waŋgano gənəŋ, na rəmwa rero rəmən təŋ, illi irri runto.

⁵ndə ḁetam leḁa ləbəḁia laŋge laʔa fimwa ildi, ndə elo walla alo, ŋen ŋarno ḁetam imwa yəni ywaiña na nələŋ nəni nwaiña,

⁶orn nēndr ləgerʔr rəmwa runto, ḁata, igi laŋge preḁ leʔo iŋu, na igi nēndr ləgafr ŋen ŋanta ŋu, na ləgerʔr eləŋ gunto, yesu masiya, igi laŋge preḁ leʔo ŋuga, na nēndr ləgafr ŋuga.

⁷orn ḁaliŋeʔa idi ḁero ḁəfia eleḁa preḁ. leḁa ləmaʔan ildi lafo lafo eŋen ŋələŋge ildi ləpiano leḁa ldukwuḁiŋəʔialo lasa ŋəsa məldin ḁiŋəḁi garno ŋəḁəʔəḁənia eləŋge ildi ləpiano, na nare enen ini naʔwata ḁetam niḁənu nataŋa ŋen ŋanta nəbia.

⁸orn ŋəsa ŋaber ŋəndidiar rəmwa rəndaŋəŋʔiar, ŋen ŋanta ndə ləgasr ŋəsa, ləgaber ləgamiar, walla ndə ləgaber ləgasr ŋəsa ləgaber ləgeiclar.

⁹orn rəmojəḁr ŋen ʔa ŋabəʔa eŋalo aŋerte ŋəʔe ḁar ḁəbekəndia laŋge eleḁa ləbia.

¹⁰ndə eḁa gənəŋ gaŋaseicia ŋaŋgi agerto ḁaliŋeʔa agasa egeʔa gəwaŋge gəpiano leḁa ldukwuḁiŋəʔialo, gertə ara gələʔəŋu igi gwaʔwata ḁetam giḁ aŋondəʔe ʔa gənəŋu aŋəse ŋəsa ŋəḁəʔəḁənia eləŋge ləpiano ildi leḁa ldukwuḁiŋəʔialo?

¹¹ntia, ḁaliŋeʔaḁa ḁəlaʔəŋa, oralo igi gəbia gagirni igi al masiya gaiyo ŋen ŋantaŋu.

¹²orn ndə agəbəḁia mənna agəgeo lorlḁalanda ʔia na agaʔandəḁe nare enen ini naʔwata ḁetam ini nəbia, agəbəḁia mənna agəgeo al masiya.

¹³ŋen ŋafəʔia ndə ŋəsa ŋəbəḁia oraiŋ gəʔəŋeinu, igaber igidi ese eḁe kwai kwai bəʔəbəte, ʔa yerte igəbəḁia oraiŋ gəʔəŋeinu.

1 kərundus 9

¹gertə igəfia məʔəməʔeŋ igero igəndənu? gertə igat eḁa gwəḁweinu ? gertə igaseieu yesu igi gat eləŋ igəndr? ŋaganəŋaŋ gertə ŋagəʔo ŋəməʔria ŋələʔəŋi egeləŋ yesu?

²ndə gertə igwəḁweinu eleḁa lomən təŋ, ḁetam igwəḁweinu eŋaŋ ŋen ŋanta ŋagaʔo ŋaməla ŋəḁəḁweinia ḁələʔəŋi egeləŋ yesu.

³ḁopəʔa ḁələʔəŋi eleḁa ildi laiŋirndəicia ḁafo ʔia.

⁴nanda ŋagero ŋagabertia ŋələŋe ʔa ŋase na ŋəʔi?

⁵nanda ŋagero ŋagabertia ŋələŋe ʔa ŋageimama wuji ŋagəmo igi gəndu ŋen, ŋen ŋarno leḁa ildi ləḁweinu lomən təŋ na ŋen ŋarno lorəba leləŋ yesu, na sifa?

- ⁶walla igēnēñi na barnaba, ñagaɽo ndəjan, ñagero ñagabertia ɲələɲe ta ñaɲgiti ɲəmɛɽria, iɲi ñagiyamotia?
- ⁷esegi gaɽ askari gabəɽo idəbwaiñədia iliga lnəɲ dəpəɽada dələɽəɲu? esegi galaɽa gi ginəb na taɲertə gausa? esegi gəsi oɽo na taɲertə gəlɽita ɲan?
- ⁸igwalwaɽo ɲen iɲi ɲələɲeɲa ɲələda ikəɽəɲ? gertə al ganun yalwaɽo tia cum?
- ⁹ɲen ɲəwərdənu imusa ta, ñerte ñagabakasa ɲəndəri eiñua iɲi ɲoɽa ɲwala ɲələmu. fəñəndəri iñi rəmwa rəɽrəmotwa?
- ¹⁰walla ralwaɽo ɲen ɲanta nēndr? a, dətam ɲen ɲəwərdənu ɲen ɲanta nēndr, ɲen ɲanta ɲen ɲafo ɲope ndə eđa galaɽa na eđa goɽa ɲwana ləbədia tia taɽtuɽu ɲen ta alakarnəde ɲwana.
- ¹¹ndə nanda ñagakado ɲəɽwa ɲusila eñəɲ, ɲen ɲəni ɲoɽra ndə ñagwanda eñəɲ laɲge laɲəno?
- ¹²ndə leđa lwomən lertə ɲələɲe eɲen iɲi eñəɲ, gertə ñagananda ñagabertia ɲələɲe eñəɲ ñagamiñatəla? orn ñagero ñagəma ɲələɲe iɲi, orn ñagaɽiñato ɲen pred, ta ñerte ñagabakeria dəla alo dəɲen ɲaɲəra ɲal masiya.
- ¹³ñagaijəba ta leđa ildi ləbədia ɲəmɛɽria ɲal ekəl lənəɲulu lamicini eləɲge lal ekəl ? na leđa ildi ləbədia ɲəmɛɽria ɲaduna yədəɽədənia labakarnədia laɲge lədəɽədənia?
- ¹⁴eləɲ rəmwa rata ta leđa ild labərrəɲaicia ɲen ɲaɲəra ɲələɽəɲu lamətia ɲenɲa ɲaɲəra ɲələɽəɲu.
- ¹⁵orn igēnēñi igero igəma wagəɲəɲ eɲen iɲi, na igero igəwərdia ɲen iɲi ta laɲge ildi aliñəneini, ɲen ɲanta ɲen ta igabaiya ɲaɲəra ɲamiñato ɲen iɲi. eđa gero gəɲəɲ gid aɲidi dəminia bəɽan dələɽəñi dəpiano.
- ¹⁶ndə igabərrəɲaicia leđa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa, igero igəɽəwadaɽa igauwəminia, na dətam dəfəñau. iganeim ɲen ɲubwa ndə igaber igabərrəɲaicia leđa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa.
- ¹⁷ndə igamedəño igəbədia tia igid eneini dəpəɽa, orn ndə igero igamedəño dətam ɲen iɲi ɲaneinēñi ɲen ɲanta yidi.
- ¹⁸ɲen ɲafətia wande igi gaɽo dəpəɽa dələɽəñi? fəɲu ta dətam ndə igabərrəɲaieia leđa ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa, igəbədia tia məɽəməɽeñ, ilia yero, ta yerte igəma ɲələɲe pred iɲi ɲələɽəñi iɲi igertə eɲen ɲaɲəra ɲərəmwa.
- ¹⁹igero igəɽ ebai egeđa gəɲəɲ, orn igəbədia etam gələɽəñi gaɽ ebai eleđa pred, ta imamətɽi rəmwa leđa lwaiña.
- ²⁰igarno al yawud eleđa lal yawud, ta imamətɽi rəmwa al yawud. eleđa ildi lakaseidənu eɲen ɲal ganun igarno eđa gakaseidənu eɲen ɲal ganun ta ilmaməta rəmwa nano, orn igēnēñi igero igakaseidəni eɲen ɲal ganun.

- ²¹igero igafu nen ndëuwër ñal ganun irëmwa orn igafu eñen ñal ganun igal masiya, orn eleða ildi lafo nen ndëuwër ñal ganun igarno eða igi gafu nen ndëuwër ñal ganun ta ilmaməta rəmwa nano.
- ²²eleða lëbia, igarno igëbia ta ilmaməta rəmwa nano ildi lëbia. igarəo nen pred eleða pred ta ðaðða ðənəñ ilmaməta rəmwa nano ləmatan.
- ²³igëbəðia nen pred nen ñanta nen ñaṅərəa ṅərəmwa ta igənəñi ñagərəbəðiar eðəbuṅtia ðəñen ñaṅərəa ṅərəmwa.
- ²⁴ñagajəba ta leða ildi lalaldiña idəbaparjəðia lalaldiña pred, orn eða gunto gid aṅəneini wagənəñ. laldiñr tia ta ñaneini wanje igi.
- ²⁵na eða gənəñ igi gərəo errarəa ta aṅərətə oṛəfa gənəñu gərəkəðianəno elanje pred. eða igi gëbəðia tia nen ñanta aṅəneini taj isi yid aiyəməndəðəni, orn ləndr nen ñanta alneinr taj isi yaber yid aiyəməndəðəni.
- ²⁶nen ṅafətia igalaldiña tia gerte garno eða gajəba ṅope, igabwaiñəðia nen ṅero ṅəbarna eða gëpəðia igəbuð gəpiano.
- ²⁷orn igëpəni aṅəno ilërəñi jaica bəran, na jaica jaica igabəkəðia yar ebai ta ðaðða ðənəñ, nde igabërrəṅaicia leða nen, yerəte igamərnia wanje gero nen ṅənəñ.

1 kərundus 10

- ¹na lorldaiñ, igwonata ta ñaliṅetə ta etalanda pred lafo lafo isbwotua pəlalo, na pred lduṛəði igal bar.
- ²na pred laṅəntu mamudiya idərəbəðia eñen ṅəmusa, isbwotua na igal bar,
- ³na pred laso ṅəsa ṅunto ṅusila,
- ⁴na pred lətu ṅawa ṅunto ṅusila, nen ñanta lənəñulu lətu elwandra lusila ildi ldetetə alo na lwandra ildi fəñu al masiya.
- ⁵orn rəmwa rero raləṅərtia nano lwaiña iṅulu, nen ñanta lənəñulu laðamənu eðəñwa.
- ⁶lanje pred ildi larəo ðəbərta nano inəndr, ta nəndr alertr ləgwonaṭar lanje leicia, nen ṅarno lənəñulu lonata kaiñ.
- ⁷na ñerte ñagukwuðəñətia lanje alo ləpiano nen ṅarno ləmatan iṅulu liðu tia, nen ṅarno ṅəwərdənu ta, leða larəṅa alo ta alase na alti, ldətode ta aṛrətə.
- ⁸alertr ləgarəṅar lijila ṛətəo nen ṅarno ləmatan iṅulu liðu tia, na iloman lunto laiyo aləf eredia giṛijan nalo aləf giṛijin.
- ⁹alertr ləgəbirndəiciar eləñ yesu nen ṅarno ləmatan iṅulu lindeieəma ldaiye isəmwa yeicia.
- ¹⁰alertr ləgamələðiar ṅenṅa nen ṅarno ləmatan iṅulu liðu tia ldaiye imələiyəka idi ðərṅəðia.

- 11lanġe pređ ildi larəmaṭəlo nano laṭo ŋaməla, na ləwərdənu ʔa aləndərrəŋaicr ŋen, nēndr ləŋgr đaməndađa đəliga ildi đəṭəndr nano.
- 12ŋen ŋafəṭia ŋgiti eđa gabata ʔa gənəŋu gaṭaŋa aŋarəmojəde ʔa aŋerte gəbəṭia.
- 13đirndəinia đero đənəŋ đinđeicənde illi idi đələŋinu eleda pređ. orn rəmwa rertə ŋen ŋudərwəto na raber randəŋgiti ʔa ŋinđeini đirndəiniada idi ŋagaber ŋagaṭəwadaṭa ŋagaṭiŋata, orn đirndəiniada rənəŋu rəndənaicia đad đəđamiŋa, ʔa ŋaṭəwadaṭe ŋagaṭiŋata ŋen.
- 14ŋen ŋafəṭia lorldaiŋ ŋaŋgi igubwandriya, laldiŋitr đukwudiŋəṭia lanġe alo ləpiano.
- 15igəndəlwəṭəṭia garno eleda laliŋetə ŋen nəsi. irndəicr ŋen ŋələṭəŋi.
- 16finjan idabuŋṭia isi ləgabunṭiar, yənəŋu gertə yaṭo đəṭəbədia eŋen ŋəŋəfəni ŋal masiya? aicəba igi ləgagerar gənəŋu gertə gaṭo đəṭəbədia eŋen ŋaŋəno ŋal masiya?
- 17nēndr ləgwaiŋar orn ləgaṭr aicəba gunto na aŋəno yento ŋen ŋaŋṭa nēndr pređ ləgabakarnədiar aicəba gunto.
- 18nwanr leđa lisrayil laṭ aŋəno. leđa ildi ləsa lanġe ləđəṭəđənia, gertə lənəŋulu ləṭəbədia eŋen ađunaiya?
- 19igwalwəṭa ʔau? igwalwəṭa ʔa ŋəsa ŋaṭo wagəŋəŋ iŋi ŋaneinu lanġe ləpiano ildi leđa ldukwudiŋəṭialo ? walla igwalwəṭa ʔa wəŋge igi leđa lukwudiŋəṭialo gaṭo wəŋge đəṭam ?
- 20ndo. orn igwalwəṭa ʔa đəṭəđənia đəleđa, lənəŋulu lananaica nusila neicia, ini gertə naṭ rəmwa. na igaber igwonəṭa ʔa ŋagəṭəbədia eŋen nusilana neicia.
- 21ŋagero ŋagaṭəwadaṭia ŋagəṭia finjan yeləŋ rəmwa, na cum finjan yənusila neicia. ŋagero ŋagaṭəwadaṭia ŋagabakarnədiar iṭarəbesa đələŋ rəmwa, na cum iṭarəbesa đənusila neicia.
- 22nēndr ləgəbədialar rəmwa ragiaṭada ŋen? nēndr ləgwondəṭr ləgamiŋaṭr rəmwa?
- 23ŋen pređ ŋame ʔa yidi, orn gertə ŋen pređ ŋamədaṭa. ŋen pređ ŋame ʔa yidi, orn gertə ŋen pređ ŋabakaṭəjaidia eŋen.
- 24ŋerte ŋaŋgiti eđa gənəŋ ʔa gaṭwaiŋa ŋen ŋələṭəŋu ikəŋəŋ, orn ŋgitr eđa gənəŋ aŋəpwaiŋe ŋen ŋeđa gwomən.
- 25sər eđe isi yilidənu nəsuṭ, məṭəməṭeŋ, đəṭədiar đero, ŋen ŋaŋṭa nara nwaṭwata đəṭam,
- 26ŋen ŋaŋṭa alo yeləŋ rəmwa na lanġe pređ ildi lafau.
- 27ndə eđa gənəŋ gero gəbendia ŋen gundəđeicənde egeṭa gələṭəŋu na ŋagwonəṭa ŋagabəla, sər lanġe ildi ganai-cəndəlo pređ, məṭəməṭeŋ đəṭədiar đero, ŋen ŋaŋṭa nara nwaṭwata đəṭam.

28orn ndə eđa gənəŋ gwalwaɾətənde ʔa lanġe ildi ləđəɾəđənia đələnġe ləpiano ildi leđa ldukwuđiñiʔialo, ñerte ñagələsa ŋen ŋanʔa eđa igi gwalwaɾətənde na ŋen ŋanʔa nara nwaɾwata đəʔam,

29gerʔa ŋen ŋanʔa nara nwaɾwata đəʔam enalo orn ara gwaɾwata đəʔam geđa gakəl. đəfia alo đəlėɾəñi đirndeinu araga gwaɾwata đəʔam geđa gwomən eđa?

30ndə iganġəɾʔu rəmwa nano nese, ŋen ŋanʔau igadəaməcənu eŋen ŋələnġe ildi iganġəɾʔəlau rəmwanano?

31ŋen ŋafəʔia ndə ñagasa na ʔəñəʔu walla ʔiñiđu wagənəŋ, idəɾ lanġe pređ ʔa ñananaice rəmwa ŋaɾrwa.

32ñerte ñagəɾia đəkėɾəŋeicia igal yawuđ walla igal yunaniym walla ikanisa đərəmwa.

33ŋen ŋarno igəbəđia leđa lanġəra nano pređ eŋen pređ, na igaber igapwaiña đarəjaica đəlėɾəñi, orn đarəjaica đələđa lwaiña, ʔa lənəŋulu liđ aləbərni.

1 kərundus 11

1ʔiñirndeicəñi ŋen ŋarno igəbirndeicia al masiya cum.

2igandamia lorldaiñ, ŋen ŋanʔa ʔiñələldəŋəđeinəñau eŋen pređ, na ŋen ŋanʔa ʔəñarəmoʔo ŋen iganeinu ŋen ŋarno iganaicənde.

3orn igwonəʔa ʔa ñaliŋeʔe ʔa al masiya gaɾnda eleđa pređ, na maji gaɾnda igwuji gaɾəbwa na rəmwa raɾnda igal masiya.

4maji gənəŋ igi gaturtia rəmwa walla gabərrəŋaicia leđa ŋen, igi gerto wanġe nenda, gənəŋu ganaicia nda đeicia.

5orn wuji gənəŋ gaɾəbwa igi gaturtia rəmwa walla gabərrəŋaicia leđa ŋen, na nda luji lero labertə wanġe nano gənəŋ, gənəŋu ganaicia nda đeicia. nʔia cum wuji gəbəđənu.

6ndə wuji gaɾəbwa gero gətərnia nda, ŋgitəma anġəleini nda. orn ndə wuji girəwano ŋen ŋanʔa nda ləgəlnu walla ləbəđənu ŋgitəma anġətərni nda.

7na maji đəʔam anġerte gatərnia nda, ŋen ŋanʔa gənəŋu garno rəmwa, na gaɾo ŋaɾrwa ŋərəmwa, orn wuji gaɾo ŋaɾrwa ŋəmaji.

8ŋen ŋanʔa maji gero geto igwuji gaɾəbwa, orn wuji geto imaji.

9na maji gero gəbəđənia ŋen ŋanʔa wuji gaɾəbwa, orn wuji gidəntu maji.

10ŋen ŋafəʔia đəʔam wuji gaɾəbwa gerto ŋaməla ŋəŋələŋe nenda əlləɾəŋu, ŋen ŋanʔa məlaiyəka.

11orn egeləŋ rəmwa maji gero gəfia aləsoŋ igwuji gaɾəbwa, na wuji gero gafia aləsoŋ imaji,

12ŋen ŋafəʔia, garno wuji geto imaji ananon, nʔia cum leđa ɾrwa leʔo iliji ɾɾlɔda, orn lanġe pređ leʔo irəmwa.

- 13 indeicr n̄en iñi entam enalo. n̄en n̄ame nd̄e wuji gaṭurtia r̄əmwa m̄əṭəm̄əṭeñ gero ḡəṭərma nda?
- 14 n̄aṭəṛa n̄aber n̄and̄err̄əñaicia n̄en ṭa nd̄e maji ḡerto iri ywala n̄enda n̄en iñi n̄amanaicia ḍeicia?
- 15 orn nd̄e wuji gaṭəbwa ḡerto iri ywala n̄enda ȳən̄əṅu yaṭo n̄aṭṛwa igwuji. iri ywala n̄enda ȳəneinu wuji n̄en n̄anṭa ait̄eri nda.
- 16 orn nd̄e eḍa ḡən̄əṅ gwonata gakuṛəbij̄əḍəṭia eñen iñi, ḍəṭam ñagero n̄en ṭia na kanisa ḍəṛəmwa ḍero n̄en ṭia cum.
- 17 orn eñen iñi iḡənd̄əlw̄aṛəṭia ḍiñ̄əḍi, igaber iḡənd̄amia, n̄en n̄anṭa nd̄e ñagararraidia ñaḡəb̄əḍia ṭia ḡerta eñen n̄ame orn eñen n̄eicia.
- 18 n̄en anan̄oṅ, nd̄e ñagararraidia ikanisa, igano ṭa ñagafo ṭet̄əṭeteo. na igab̄əḍo eñen iñi n̄əmaṭan,
- 19 n̄en n̄anṭa ḍəṭam ñagaṛaṅa ṭet̄əṭeteo eñen ṭa leḍa ildi lir̄nd̄einu l̄əḍif̄id̄əni l̄ud̄ərw̄aṭo eñen al̄əliṅini eñan.
- 20 nd̄e ñagararraidia ḡerta ṭa ñase ḍəsa ḍeləṅ yesu,
- 21 n̄en n̄anṭa leḍa preḍ lasa n̄əsa eñen taltal lor̄əba lum̄əlu lasa, na leḍa l̄əmaṭan l̄əcoiñ̄əṭe, na l̄əmaṭan l̄əram̄əṭua.
- 22 ñagero ñagabert̄ia neṛa ñaḡəlosa na ñaḡəluṭia? ñaḡəḍam̄əcu kanisa ḍəṛəmwa eñen, na ñaḡir̄əwia leḍa ano ildi lero labert̄ia lan̄ge? iḡənd̄əlw̄aṛəṭia ṭau? iḡid̄i end̄ame eñen iñi? igaber iḡənd̄amia.
- 23 n̄en n̄anṭa igamaṭo eləṅ r̄əmwa, n̄en iñi iḡənaic̄ənde cum, ṭa eləṅ yesu uləṅgi igi ganeid̄əniau, gamo aic̄əba,
- 24 n̄əṅ̄əl̄əṅ̄əḍeini ir̄əmwa, n̄əṅgere aic̄əba, n̄əṅata, m̄ər ñase, f̄əṅu igi gaṭ aṅəno il̄əṛəñi, isi igir̄nu n̄en n̄anṭa ñan. id̄ər ṭia ṭañaiñul̄əḍəṅ̄əḍeinu.
- 25 n̄tia eum nd̄e gaso ḍəge, ḡən̄əṅu n̄əṅəme finjan n̄əṅata, finjan isi yaṭo ḍərreidia eñen ḍəmaij̄ən id̄i ḍənd̄ənu alo n̄əf̄əniṅa n̄əḍ̄əṛəñi. id̄ər ṭia nd̄e ñaḡəṭia na ṭñaiñul̄əḍəṅ̄əḍeinu.
- 26 n̄en n̄anṭa nd̄e ñagasa aic̄əba igi na ṭiñ̄əṭu finjan isi ñaḡəb̄ərr̄əñaicia leḍa n̄əṛaiñ̄ n̄əl̄əṅ yesu n̄en gum̄əlu geṭo.
- 27 n̄en n̄af̄əṭia eḍa ḡən̄əṅ igi ḡerto n̄en n̄eicia egare na gasa aic̄əba igi, na ḡəṭia finjan yeləṅ, ḡən̄əṅu ḡəb̄əḍia n̄en n̄eicia gageo aṅəno na n̄əf̄əni leləṅ yesu.
- 28 orn n̄gitu eḍa aṅindeici etam ḡəl̄əṛəṅu, n̄tia n̄git̄əma aṅəse egaic̄əba na aṅəṭi ifinjan,
- 29 n̄en n̄anṭa eḍa igi gasa na ḡəṭia eñen n̄eicia, na gero ḡəseicia n̄əṅaij̄əb̄əṭe n̄en n̄əṅəno yeləṅ yesu, ḡən̄əṅu gasa na ḡəṭia ḍak̄əme eḡətam ḡəl̄əṛəṅu.
- 30 n̄en n̄af̄əṭia l̄waiña eñan laiñ̄əlan̄əno na luma na l̄waiña laiyo.

³¹ndə ləgəseieiar ntam inēndr đetam, ləgaber ləgidr alakəmən.

³²orn ndə nēndr ləgakəminiar, eləŋ rəmwa randətoŋat̄ar ʔa alertr ləgidr alakəmən leđala lalo.

³³ŋen ŋafəʔia, lorldaiñ, ndə ñagararraidia ʔa ñase, ʔurtr leđa pred lomən.

³⁴ndə eđa gənəŋ gaicoiña ŋgiŋəmar aŋəŋe aŋəse egeŋa gələŋəŋu, ʔa đarraidia eđalo aderte đəndəməʔia đakəme. igidi endənaice ŋen eləŋge lʔənu ndə igetənde nano.

1 kərundus 12

¹lorldaiñ, igaber igwonata ʔa ñagajəba ŋen ŋəđənaicia đusila.

²ñagaliŋeto ʔa liga ñagafo ñagero ñagəbendia ŋen, na ñagəmamənu eləŋge ləpiano ildi leđa ldukwuđiñəʔialo, ildi laiŋəba laŋwata, garno ñagamamənu jaica jaica.

³ntia igwonata ʔa ñagaliŋeto ʔa eđa gero gənəŋ igi gwaŋwata usilaga gərəmwa gaŋa ʔa yesu gabəŋənu, na ʔa eđa gero gənəŋ gaŋəwadaŋa gəbaŋa ʔa yesu gaŋ eləŋ, illi usilaga gatəŋe.

⁴đənaicia đəni đerto ŋen ʔetəŋeteo, orn usila gaŋo gunto.

⁵na đəđurəđəntia đəni đerto ŋen ʔetəŋeteo orn eləŋ rəmwa raŋ runto.

⁶na ŋabəŋa ŋəni ŋəbəđia ŋəməŋria ʔetəŋeteo, orn rəmwa raŋ runto irri rəbəđia ŋen pred eleđa pred.

⁷orn đamiñata đusila đəneidənu eleđa pred ŋen ŋanŋa đamədata,

⁸ŋen ŋanŋa usila gərəmwa ganaicia eđa gənəŋ đəŋwata đəđaliŋeta ŋen nəsi, na usila gaŋo gunto ganaicia eđa gwomən đəŋwata đəđaliŋeta.

⁹usila gaŋo gunto igi ganaicia eđa gwomən đonata, na usila gaŋo gunto igi ganaicia eđa gwomən đənaicia đəđəkeidia leđa luma.

¹⁰na eđa gwomən gəneinu ŋabəŋa ʔa aŋidi aŋwara, na eđa gwomən gəneinu ŋen ʔa gaŋəwadaŋa gəbərrəŋaidia ŋen ŋərəmwa, na eđa gwomən gəneinu đaliŋeta đənusila nd naŋəra walla neicia, na eđa gwomən gəneinu đəŋwata đole gero gələŋinu, na eđa gwomən gəneinu ŋabəŋa ŋəđəkoŋəbaica ole gero gələŋinu.

¹¹orn usila gaŋo gunto, igi gəbəđia ŋəməŋria eŋen iŋi pred, na ganaicia eđa gənəŋ ŋen ŋarno usila gwonata.

¹²ŋen ŋarno aŋəno yeŋo yento, orn yeŋo laŋgano lwaiña, na laŋge pred laŋəno yento, ildi lwaiña laŋ aŋəno yento, al masiya gaŋo ʔia cum.

¹³ŋen ŋanŋa igusila gunto nēndr pred ləgəneinr mamudiya ldənəcənr igəŋəno yento, ndə yawuđ walla gerŋa yawuđ walla ləbai walla leđa lero ləŋia ləbai. na nēndr pred ləgidənr ləgəŋiar usila gunto.

¹⁴aŋəno yeŋo yeŋe waŋge gunto, orn yeŋo laŋge nano lwaiña.

15ndə dəmanəña data, ɲen ɲanta gerta igarɔ daŋ, gerta iganəno, ɲen aɲerte ɲəfia ta dənəɲu gerta daŋəno.

16na ndə ɛnəña gata, ɲen ɲanta gerta igar isi gerta iganəno, ɲen aɲerte ɲəfia ta gənəɲu gerta ganəno.

17ndə aɲəno preɖ yar isi, dənna duŋga? ndə aɲəno preɖ yarɔ dənna dəmwata duŋga?

18orn diñəði rəmwa rɛɽu laŋge preɖ eganəno, ɲen ɲarno ronata.

19ndə preɖ laɽo lunto aɲəno yuŋga?

20orn diñəði laŋge ləni lwaiña, orn aɲəno yarɔ yento.

21isi yaber yarəwadata yəbeiti daŋ ta, aɲero aɲerte dətam, walla nda laber larəwadata ləwaraɽia rəmanəña ta, ñaɲero ñaɲerte dətam.

22orn ɲen ɲəmərɪdaɖo nano laŋge ildi laŋəno leɖa ləbaɽa ləbia dəñano lənəɲulu laɽo dətam,

23na ləɲamiar laŋge laŋəno kaiñ ildi ləɲatar lero dame. laŋge laŋəno isəndr ildi lero dame ləbədəni lame.

24orn laŋge laŋəra laŋəno laber lonata wagənəɲ təɲ, orn rəmwa rɛɽu laŋge preɖ eganəno na laŋge ildi lero dame, rənəɲu ranaicəlo dame dəmiñato lorəba,

25ta laŋge laŋəno alerte laɽia ɽətəɽeteo, orn ta laŋge preɖ laŋəno aɽrəmotə ɲen ɲəlorəba lomən.

26ndə waŋge ganəno gənəɲ ganeinu ɲen ɲubwa, laŋge preɖ laneinu ɲen ɲubwa ldəɽo. ndə waŋge ganəno gənəɲ gəneinu ɲaɽrwa, laŋge preɖ laŋəra nano ldəɽo.

27ntia eum ñaŋ ñagaɽ aɲəno yal masiya, ñaŋ preɖ ñagaɽo laŋge laŋəno ilɛɽəɲu.

28ntia rəmwa rɛɽu leɖa ikanisa, ananəɲ leɖa ildi lwəɖweinu, na lomən ildi laɽwata ɲen ɲərəmwa, na lomən təɲ ildi ləbərrəɲaidia ɲen, na lomən ildi ləbədia aɲwara, na lomən ildi labakeidia leɖa luma, na lomən ildi laməɖata na lomən ildi ɽroməɽwa ɲen ɲəkanisa na lomən ildi laɽwata ole gero gələɲini.

29leɖa preɖ lwəɖweinu? leɖa preɖ laɽwata ɲen ɲərəmwa? leɖa preɖ labərrəɲaidia ɲen? leɖa preɖ ləbədia aɲwara ?

30leɖa preɖ labakeidia leɖa luma ? leɖa preɖ laɽwata ole gero gələɲini? leɖa preɖ lokoɽəbaica ole?

31onaɽr dənaica idi dame dəmiñata lorəba preɖ. orn igəndəɲaicia ɖaɖ daŋəra kaiñ dəmiñata lorəba preɖ.

1 kərundus 13

1ndə igwaɽwata ole gələɖa walla gəməlaiyəka, orn igero ɖubwa, igarno dəpeini ɖəsatrɽr ɖupunia walla iməɲ gəbara,

²ndə igerto dənaiça t̄a igarəwadaṭa igəbərrəñaidia n̄en n̄erəmwa na igaliñeto n̄aməṭa preḏ, na ḏaliñeta preḏ, na ndə igerto ḏonaṭa preḏ t̄a igarəwadaṭa igabata aiyən alo yomən, na igero ḏubwa, igarno wagero.

³na ndə iganaido lan̄ge preḏ əll̄əṭəñi ltetan̄ ltetan̄ na ndə iganaido aṅəno il̄əṭəñi t̄a aiyurəm, orn igero ḏubwa, ḏarəjaica ḏero.

⁴ḏubwa ḏwalarano, na ḏananaid̄ia n̄en n̄aṅəra. ḏubwa ḏaber ḏəgiat̄ada n̄en. ḏubwa ḏaber ḏəminia bəṭan, walla ḏinia enare.

⁵ḏubwa ḏaber ḏəbəd̄ia n̄en iñi n̄eicia leḏa nano na ḏaber ḏəṭia et̄əḏa. ḏaber ḏəjeiciano, na ḏaber ḏəl̄əldəñəḏeicia eñen n̄eicia,

⁶ḏaber ḏəṅaṅəṭia n̄en nano n̄eicia orn ḏaṅəra nano n̄enna n̄əḏet̄am.

⁷ḏubwa ḏar̄iñata n̄en preḏ, ḏəḏənd̄ia n̄en elan̄ge preḏ, na ḏəṭurt̄ia elan̄ge preḏ, na ḏwond̄əto eñen preḏ.

⁸ḏubwa ḏaber ḏamənd̄əḏəni. ndə ḏəṭwata ḏəni ḏəṅen n̄erəmwa, ḏid̄ ad̄əmənd̄əḏəni. ndə ole gəni gero gəl̄əṅini, gid̄ aṅert̄e. ndə ḏaliñeta ḏəni, ḏid̄ ad̄əmənd̄əḏəni.

⁹ḏaliñeta id̄əndr ḏafo pwa na ḏwar̄wata n̄en n̄erəmwa id̄əndr ḏafo pwa.

¹⁰orn ndə n̄en n̄eto n̄əṭiñad̄einu, n̄en iñi n̄afo pwa n̄id̄ aṅəmənd̄əḏəni.

¹¹ndə igar̄o n̄ere n̄əta, igwar̄wata ndə n̄ere n̄əta, na igəl̄əldəñəḏeicia eñen ndə n̄ere n̄əta, na igaliñeto ndə n̄ere n̄əta, orn ndə igar̄o maji goṭra igan̄geicu n̄en n̄əṅere n̄əra.

¹²ḏiñəḏi ləgwond̄atar n̄erəm eṅaṭa, orn ləgid̄r alopəḏaid̄r alseid̄r n̄ope. ḏiñəḏi ḏaliñeta ḏəl̄əṭəñi ḏafo pwa orn igid̄ elin̄ete ḏurri n̄en n̄arno igəl̄əṅinu.

¹³n̄tia lan̄ge ildi liṭijin laṭaṅa, ḏonaṭa na ḏəṭurt̄ia n̄en na ḏubwa, orn ḏubwa ḏar̄nda iṅulu.

1 kərund̄us 14

¹ləḏiñr ḏubwa na onatr̄ dənaiça ḏusila. orn onatr̄ n̄en t̄a n̄agəbərrəñaidia n̄en n̄erəmwa n̄amiñato dənaiça preḏ.

²eḏa igi gwar̄wata ole garto gero gəl̄iṅini gaber gwar̄watit̄ia leḏa orn gwar̄watit̄ia rəmwa, n̄en n̄anta eḏa gero gənəṅ gəna. gənəṅu gwar̄wata n̄aməṭa igusil.

³orn eḏa igi gabərrəñaiçia leḏa n̄en n̄erəmwa gənəṅu gwar̄watit̄ia leḏa n̄en iñi n̄alakar̄jaicia eñen na n̄əlonḏəjeici na n̄ələbəṭia nano.

⁴eḏa gwar̄wata ole gero gəl̄əṅini gabakar̄jeinu eñen bəṭan, orn eḏa gabərrəñaidia n̄en n̄erəmwa gənəṅu gabakar̄jaicia leḏa ləkanisa eñen.

⁵igwonata n̄an̄ preḏ t̄a n̄ar̄wate ole gero gəl̄əṅini, orn igwonata n̄an̄ preḏ t̄a n̄ərrəñaiçi leḏa n̄en n̄erəmwa n̄amiñato lorəba n̄en n̄anta eḏa gabərrəñaiçia leḏa n̄en gamiñato eḏa gwar̄wata ole gero gəl̄əṅini, illi ndə gokoṭəbaica ole t̄a kanisa ad̄akar̄jeini eñen.

- ⁶ntia lorldaiñ, ndə igetənde nano olega gero gələḡini igid̄ endamədate tau, illi ndə igəndərwatitia eḡen ḡədaminaḡa irəmwa walla ḡədalinaḡa walla ḡədərwata walla ḡəḡerrəḡaidia ḡen ḡərəmwa?
- ⁷ntia cum laḡge ildi lero lamətia ildi lertə ole, ndə ləmėḡəḡ walla mberəmbera, ndə lero labertia ole tətəreteo, ḡen ḡid̄ aḡələḡini tau?
- ⁸ndə ḡal ḡaber ḡabara ḡope, esegi ḡid̄ aḡəbətete nano ḡen ḡanta ḡəbwaiñəḡia?
- ⁹ntia cum eñəḡ. ndə ñagaber ñagwaḡwata ḡen ḡələḡinu olega, ḡen ḡəlwaḡənu ḡid̄ aḡələḡini tau? ḡen ḡanta ñagwaḡwata ta eḡəber mətəmətēñ.
- ¹⁰aḡgaica ole ḡəni ḡwaiña alo na pred̄ gertə ḡeniano.
- ¹¹ntia ndə igaijəba ḡen ḡole eḡa ḡwaḡwata, igatətəma ilia, na eḡa ḡwaḡwata ḡatətini ilia.
- ¹²na ñaḡ cum, ḡen ḡanta ñagətəḡianəno ñagwonata ḡənaica ḡusila, ndəjeicr ḡen ndano ta ñafete ḡope eḡen ḡi ḡabakaḡajaicia leḡa ləkanisa eḡen.
- ¹³ḡen ḡafətia eḡa ḡwaḡwata ole gero gələḡini, ḡḡitəma aḡəturti rəmwa ta ḡənəḡu tḡkoḡəbaico ole.
- ¹⁴ndə igaturtia rəmwa ole gero gələḡini, usila ḡələḡəni gaturtia rəmwa, orn ḡatəḡa ḡələḡəni ḡaber ḡarldia.
- ¹⁵ntia ḡen ḡafo tau? igid̄ iturti rəmwa usilaga ḡələḡəni orn igid̄ iturti rəmwa ḡatəḡaḡa cum. igid̄ yaləḡiti rəmwa usilaga orn igid̄i yaləḡiti rəmwa ḡatəḡaḡa cum.
- ¹⁶ḡen ḡanta ndə aḡaḡertu rəmwa nano usilaga ḡələḡəḡa, eḡa ḡənəḡ eleda laiḡəba, ḡənəḡu ḡid̄ aḡəlwaḡe amin tau? ḡen ḡanta ḡaiḡəba ḡen aḡwalwaḡo.
- ¹⁷aḡaḡertu rəmwa nano ḡope, orn eḡa ḡwomən ḡaber ḡabakaḡajeini eḡen.
- ¹⁸igəḡertu rəmwa nano ḡen ḡanta igwaḡwata ole gero gələḡini igamiñatənde pred̄,
- ¹⁹orn ikanisa igwonata ḡen ta igwaḡwata ḡen ḡənəḡ ḡatəḡaḡa ḡələḡəni, ta yərrəḡaici leḡa lomən ḡen, ḡamiñato ḡen ta igwaḡwata ḡen aləf red̄ olega gero gələḡini.
- ²⁰lorldaiñ, ñertə ñagətia ñere eḡatəḡa eḡalo. tətḡ ñere eḡen ḡeicia, orn tətḡ leḡa loḡra eḡatəḡa.
- ²¹ḡen ḡəwərdənu eḡad̄am gal ganun ta, eləḡ rəmwa rata igid̄ eḡwatitia leḡa ildi leḡala lertə ole ḡwomən na eñuaya eleda laḡ ilia, orn laməlu laiñənaḡa.
- ²²ntia ḡərwata olega gero gələḡini ḡəni ḡaḡo ḡaməla, gertə eleda ildi ləndu ḡen orn eleda ildi lero ləbendia ḡen. orn ḡərrəḡaidia ḡen ḡəni ḡen ḡanta leḡa ildi ləndu ḡen, gertə ḡen ḡanta leḡa lero ləbendia ḡen.
- ²³ntia ndə leḡa ləkanisa larraidia alo yənəḡ, na pred̄ lwaḡwata ole tətəreteo, gero gələḡini, orn leḡa letə ildi laiḡəba ḡen walla lero ləbendia ḡen, lənəḡulu laber lid̄ alaḡa ta ñagaḡo nətḡi?

- ²⁴orn ndə pređ ñagabërrəñaicia leđa ɲen ɲərəmwa na ndə eđa geṭo igi gajəba ɲen walla gero gəbendia ɲen gənəɲu gid aɲəlɲete ɲen ɲeicia ɲəlɛṛəɲu, ɲen ɲaɲta eɲen eɲalo pređ, na gid aɲindeini eñaɲ pređ.
- ²⁵ɲtia ɲaməṛa ɲara gəlɛṛəɲu ɲid aɲələɲini. ɲtia gənəɲu gid aɲudəñiti rəmwa alo aɲəbuɲti, na gid aɲəlwaṛe ta, deṭam rəmwa ñagafəlda.
- ²⁶ɲen ɲaṛo tau lorldaiñ? ndə ñagararraidia ñaɲ ñagerto ɲen ɲi, eđa gənəɲ gerto ɲələɲa, na gwomən gerto deṛrəɲaidia ɲen, na gwomən təɲ gerto ɲen ɲamiñaṭəma, na gwomən gerto ole gero gələɲini, na gwomən təɲ gwonata gokoṛəbaica ɲen. ɲgitṛ ɲen pređ aɲidəni ta aɲakaṛəjaiḏe eɲen.
- ²⁷ndə leđa laṛwata ole gero gələɲini, ɲgitərldo liṛɲan walla liṛɲin ikərəɲ, na iliga elden na ɲgitṛ eđa gənəɲ taɲkoṛəbaico ole.
- ²⁸ndə eđa gero gənəɲ gaṛəwaḏata gokoṛəbaicia ole, ɲgitəma aɲəbwaiñe ɲəma ikanisa, orn ɲgitəma aɲəṛwatinti bəṛan na aɲəṛwatiti rəmwa.
- ²⁹ɲgitṛ leđa liṛɲan walla liṛɲin alërrəñaici leđa ɲen, na leđa lomən alëldəɲəḏeini eɲen ɲəleđa ildi laṛwata.
- ³⁰ndə ɲen ɲamiñitu eđa gənəɲ igi gaṛaɲalo, ɲgitṛ eđa igi gananəɲ aɲəbwaiñe ɲəma,
- ³¹ɲen ɲaɲta ñaɲ pređ ñagaṛəwaḏata ñagabërrəñaicia leđa ɲen, ñagənənəɲ, ta pređ ñërrəɲeini ɲen, na pređ ñonḏəjeini.
- ³²na nusila nələđa ləbërrəɲaidia ɲen ɲərəmwa, nanata leđa ildi ləbërrəɲaidia ɲen ɲərəmwa.
- ³³ɲen ɲaɲta rəmwa geṛta rəmwa rəɲen ɲurəgəḏu orn rəḏəuṭaralo. garno ɲen ɲafo ikamsa alo pređ deḏeḏa ltəṛe ṭrəmwa,
- ³⁴ɲgitṛ liji eldalo ṭrlda aləbwaiñe ɲəma ikanisa, ɲen ɲaɲta ɲen ɲəḏəñinu ta laṛwata. ɲgitərldo aṛṛete enare garno ɲen ɲəwərdənu igal ganun.
- ³⁵ndə lonata ləbërrəɲeini ɲen ɲənəɲ, ɲgitərldo aleṛəḏo ebaɲgenanda eneṛa təɲgen, ɲen ɲaɲta ḏirəwano ḏəni ndə liji ṭrlda laṛwata ikanisa.
- ³⁶fəñaɲ ñaɲgi ɲen ɲərəmwa ɲamiñəḏau? walla ɲarəmaṭande nano ikərəɲ ?
- ³⁷ndə eđa gənəɲ gabaṭa ta gaṛo nabi walla geṛto deṇaica ḏusila, ɲgitəmar aɲəlɲete ta ɲen pređ ɲi igəwərdəṭənde fəɲu ɲen ɲələɲ rəmwa.
- ³⁸orn ndə eđa gənəɲ gajəbata, ɲgitəmar aɲajəbeini.
- ³⁹fətia lorldaiñ, onaṭṛ ta ñagabërrəñaicia leđa ɲen ɲərəmwa, na ñeṛte ñaganəḏa leđa laṛwata olega gero gələɲini.
- ⁴⁰ɲgitṛ laɲge pređ alidəni ɲope na alṭuṛəḏeini.

1 kərundus 15

- ¹igaləŋiðeinəndau lorldaiñ, ɲenɲa ɲaɲəra ɲal masiya iɲi igərrəŋaieənde. ñagamo ɲen iɲi, na ñagaɾaɲau,
- ²na ñagowəbərvi, ndə ñagəbendeicia ɲen iɲi ɲaɲəra igərrəŋaieənde, illi ndə ñagəndu məɾəmərɛñ.
- ³iganaieənde ɲen iɲi ɲaɾnda iɲi igamo, ɬa al masiya gaiyo ɲen ɲaɲta ɲen ɲeieia iɲəndr, ɲen ɲarno ɲəwərdənu egaɬam gərəmwa,
- ⁴na ɬa gurnu nəɲətudini ndə ñoman ñaɾo ñiɾiɲin, ɲen ɲarno ɲəwərdənu egaɬam gərəmwa,
- ⁵na ɬa gamiɲiɬu sifa na ɬaləmis isi reɬ nemiɲe eɾiɲan.
- ⁶orn nəɲəmiɲiɬi leɬa ildi lamiɲaɬo miyya ɬenəɲ ildi ləndu ɲen, na leɬa lwaiɲa iɲulu laməɬia məɬdin, orn ləmaɬan laiyo.
- ⁷orn nəɲəmiɲiɬi yagub, na leɬa preɬ ildi ləɬweinu,
- ⁸orn iliga ləndurɬu nəɲəñəmiɲiɬi garno igarə ɲere ɲuɾəbəɬəniəno.
- ⁹igəta igamiɲaɬa leɬa preɬ ildi ləɬweinu, orn igəta igero igarəjəɬa eɲen ɬa igabənəjənia eɬa gwəɬweinu, ɲen ɲaɲta igananaico kanisa ɬərəmwa ɲen ɲubwa kaiñ.
- ¹⁰orn igarno ɬia ɬiɲəɬi ɬənaicaɬa məɾəmərɛñ ɬərəmwa, na ɬənaica ɬəlɛɾəɲu idi ɬəneiniɲi gertə ɬaɾo məɾəmərɛñ, orn igiɬu ɲəmɛɾria ɲwaiɲa igamiɲaɬəlo preɬ, orn gertə fiɲi, orn ɬənaica məɾəmərɛñ ɬərəmwa idi ñagafəɬdəga.
- ¹¹ɲen ɲafəɬia ndə fiɲi walla ndə fəɲulu, fəɲen iɲi ñaga-bərrəŋaiecia leɬa na fəɲen iɲi ñaganəñəɲ ñagəndu.
- ¹²ɬiɲəɬi ndə ɲen ɲal masiya ɲərrəŋeinu ɬa gatudini eɲəɾaiñ, ɲen ɲaɲta leɬa ləmaɬan eñəɲ ləbaɬa ɬa ɬətwoda eɲəɾaiñ ɬero?
- ¹³orn ndə ɬətwoda eɲəɾaiñ ɬero, al masiya gero gətudini cum.
- ¹⁴orn ndə al masiya gero gətudini eɲəɾaiñ, ɬərrəŋaidia ɲen eɬaiñ ɬəpiano na ɬonaɬa eɬalo ɬəpiano cum.
- ¹⁵na nanda ñagafidənu ñagaɾəlen eɲen ɲərəmwa, ɲen ɲaɲta ñagwalwaɾo ɬaməɬaɬa idi ɬərəmwa ɬa ratuɬu al masiya, orn rənəɲu rero ramatuɬi ndə leɬa laiyo lero latudini.
- ¹⁶ɲen ɲaɲta ndə leɬa lero latudini, al masiya gero gatudini cum.
- ¹⁷orn ndə al masiya gero gətudini, ɬonaɬa eɬalo ɬəpiano, na ñagafo məɬdin eɲabəɾa ɲəɲen eɲalo ɲeicia.
- ¹⁸na leɬa ildi laiyo igal masiya laməndəɬənu cum.
- ¹⁹ndə idaməɬia idi ikərəɲ ləgəɬurɬiar ɲen igal masiya, ləgaɾ ɲəbaiyaɲəno ləgamiɲaɾ leɬa preɬ.
- ²⁰orn ɬəɬam al masiya gatudini eɲəɾaiñ nəɲəɾəɬe ɬərlde ɬananəɲ ɬəleɬa ildi laiyo.

- 21 Һен Һанта Һен Һарно Һәҗайн Һето егеда гәнәһ, нҗиа cum дәтwода еҺәҗайн дето егеда гарто.
- 22 Һен Һарно леда преҗ ләбайя егадәм, нҗиа cum леда преҗ лиҗ алидәни ламәҗиа игал масија.
- 23 Һен преҗ Һето игәтәрриа. ананәһ ал масија иги гаҗо дәрлде дәнәнәһ, орн леда илди лал масија илгә ләдоҗәбәди дәләрәһу,
- 24 орн дәмәндәдәһиа ндә гәнәһу гиҗ аҺанаице рәмwа ҺәләҺе ирри раҗо даҗа, ндә гамәндадо ҺәләҺе преҗ җетәҗетео на Һабәҗа преҗ.
- 25 Һен Һанта дөҗам ал масија гиҗ аҺфете еҺәләһ лига гамәлу гәбәҗи ләҺге преҗ илди ләгеама ерәманәһ.
- 26 на wәҺге иги гәгеама, иги гиҗ аҺәмәндәдәһни гәндурту ало фәҺу Һәҗайн.
- 27 Һен Һанта рәмwа рәҗу ләҺге преҗ еҺәләҺе Һал масија ерәманәһ рәләрәһу. орн ндә Һен Һәлwаҗәну та ләҺге ләрәну еҺәләҺе Һәләрәһу, Һен ҺәлиҺину та фәҺулу ләҺге преҗ илли рәнәҺу ирри рәҗу ләҺге преҗ еҺәләҺе Һәләрәһу.
- 28 на ндә ләҺге преҗ ләрәну еҺәләҺе Һидиа гәнәһу гиҗ аҺәҗете еҺәләҺе Һәрәмwа ирри рәҗу ләҺге преҗ еҺәләҺе Һидиа, та рәмwа аҺәфете еҺен преҗ на Һен преҗ аҺфете иҺу.
- 29 ндә Һен Һеро Һәфәҗиа, леда илди ланәһину мамудия Һен Һанта леда илди лайо лиҗ алиди тау? Һен Һантау ләнәҺулу ланәһини мамудия Һен Һанта леда илди лайо ндә лабер латуҗини?
- 30 на cum нанда Һәгәбәҗиа еҺен Һубwа әдәһин преҗ еда?
- 31 игәбәҗиа еҺәҗайн Һоман преҗ. игwалwаҗо та Һен иҺи Һәдөҗам дәмһиада дәләрәһни еҺәҺ игал масија yesu, еләҺ игәндр.
- 32 ндә Һәгәпәду дwалада дәдәһwа ало yәфәsus еҺен Һәледа, фәдаҗәҗаика даҺҺа ндә леда лайо леро латуҗини? Һҗитәндр аләsr на алтр Һен Һанта еҗете ләгәбайяр.
- 33 Һәҗете Һәгәбәдәһни Һадәһа. даҗаҺа ледала леиҗиа дәбәдија Һен ҺәҺәра Һеиҗиа.
- 34 тодр еҺен Һудәрwаҗо на Һәҗете Һәгәбәдија Һен Һеиҗиа мәлдин, Һен Һанта леда ләмаҗан леро лаберҗиа дәлиҺәҗа дәрәмwа. игwалwаҗо җиа Һен Һанта Һирәwано.
- 35 орн леда ләмаҗан ләбаҗа, леда лайо латуҗини тау? на аҺәһо isi ләнәҺулу ләҗау yид аийәҗете тау?
- 36 аҗеро Һәҗәҗа, wәҺге иги аҗәwада гәбер гатода еҗамәҗиа илли ндә гәийо.
- 37 на Һәлwа иҺи аҗәwадело, аҗеро аҗәwада аҺәһо yакәл isi yид аийәфете, орн Һәлwа Һәмаҗан Һәпиано, аҺҺаика Һwана walla Һәлwа Һомән тәҺ.
- 38 орн рәмwа ранаиҗәло аҺәһо, еҺен ҺәләрәҺу, Һәлwа преҗ Һәҗето аҺәһо җетәҗетео.
- 39 еде преҗ гәҗа yаҗ ento, орн еде yәледа на еде yомән тәҺ yәдwала на еде yомән тәҺ yәләмме на еде yомән тәҺ yәндәфия.

- ⁴⁰na aḡəno yēni iltuḡga pəlelo, na aḡəno yalo, orn ɲaɾɾwa ɲaḡəno yelo ɲarto, na ɲaɾɾwa ɲaḡəno yalo ɲarto.
- ⁴¹ɲaɾɾwa ɲēni ɲunto ɲēḏəñina, na ɲaɾɾwa ɲomən təḡ ɲubwa, na ɲaɾɾwa ɲomən təḡ ɲəropa na ɾopa rafo ɾetəɾeteo eɲaɾɾwa.
- ⁴²na eum ɗatudia ɗəleḏa laiyo ɗafo ɾia. aḡəno yəwēḏənu necəbərə, orn yatudini niyerɾe yəcəbərə kwai kwai.
- ⁴³yəwēḏənu ɲaɾɾwa ɲero, orn yatudini yerɾo ɲaɾɾwa. yəwēḏənu yēbia orn yatudini yerɾo ɲabəɾa.
- ⁴⁴aḡəno yəwēḏənu yaɾ aḡəno yalo, orn yatudini yaɾ aḡəno yusila. ndə aḡəno yēni yalo, ɗetam aḡəno yēni yusila cum.
- ⁴⁵ɲɾia cum ɲen ɲəwērdənu ɾa, eḏa gananoḡ, aḏəm, gafo gaɾ ufuda gaməto, aḏəm gəndurɾu alo giḏənu gaɾ usila igi gananaidia ɗaməɾia.
- ⁴⁶orn laḡe lusila gertə laɾnda, orn laḡe lalo, na laḡe lusila lafo ndurɾu.
- ⁴⁷eḏa gaɾnda geto alo, giḏənu ɗudada, orn eḏa gəndurɾu geto elo.
- ⁴⁸leḏa ildi liḏənu ɗudada larno eḏa gakəl giḏənu ɗudada, na leḏa lelo larno eḏa igi geto elo.
- ⁴⁹ɲen ɲarno ləgafr ləgarnr eḏa giḏənu ɗudada, ɲɾia cum ligidr alarnetr eḏa gelo.
- ⁵⁰orn igwalwaɾəɾia ɲen iɲi lorldaiñ. eḏe na ɲəfəni laber laɾəwadaɾa larrata eḡələḡe ɲərəmwa. na igi gaicəbərə gaber gaɾəwadaɾa garrata ewaḡe igi gaber gaicəbərə.
- ⁵¹nər. igandəlwaɾəɾia ɲaməɾa. gertə ləgəbaiyar preḏ, orn nēndr preḏ ləgidr almələḏənr
- ⁵²iliga lətefr kaiñ iliga ləḏal ɗəndurɾu alo. ɗal ɗid adare, na leḏa ildi laiyo liḏ altudini, laber liḏ aləcəbərə kwai kwai, na lēndr ləgidr almələḏənr,
- ⁵³ɲen ɲanta ɗetam ɲen iɲi ɲəḏaicəbərə ɲid aḡəɾəni ɲen nano ɲəḏero ɗaicəbərə. na ɲen iɲi ɲabaiya ɲid aḡəɾəni ɲen nano ɲaber ɲabaiya.
- ⁵⁴orn ndə ɲen iɲi ɲəḏaicəbərə ɲəɾənu ɲen nano ɲəḏero ɗaicəbərə, na ndə ɲen iɲi ɲabaiya ɲəɾənu ɲen nano ɲaber ɲabaiya, ɲen ɲid aḡəɾiñəḏeini iɲi ɲəwērdənu ɾa, ɲəɾaiñ ɲarnənu eḏəḏama.
- ⁵⁵ya ɲəɾaiñ, ɗəwada ɗuḡga ɗəlaɾəḡa? ya ɲəɾaiñ, ɗəḏama ɗuḡga ɗəlaɾəḡa?
- ⁵⁶ɗəwada ɗəḡəɾaiñ, fəḡu ɲen ɲeicia, na ɲabəɾa ɲəḡen ɲeicia fəḡu ɲen ɲal ganun.
- ⁵⁷orn ləgaḡəɾɾ rəmwa nano irri randənanaicar ɗəḏama eləḡga igēndr yesu masiya.
- ⁵⁸ɲen ɲafəɾia lorldaiñ lubwamya, ɾetr ñagwondəto, ñagaber ñagətəsənia, laldəḏənr alo jaica eḡəmēɾria ɲeləḡ rəmwa, ɲen ɲanta ñagalɲetə ɾa ɲəmēɾria eḡalo eḡeləḡ rəmwa gertə ɲəpiano.

1 kərundus 16

- ¹điñēdi ɲen ɲəđəmama gərus ɲen ɲanta leđa ɾrəmwa igandonata ñagēbēdia ɲen ɲarno igwalwaɾətu leđa ləkanisa alo igalətiya ta alidi tia.
- ²ñoman pređ eloman lənēiñua igusbua ɲgitr leđa pređ aləri lanje aləson, talakaɾəjaico lanje ɲen ɲarno lənəɲulu laməlo, ta ndə igeto đəmama gərus aderte.
- ³ndə igarəmatənde nano igid edwaɾe leđa ildi ñagəlwonata nađamna ta aləme lanje ildi ñaganaiđəlo ikanisa, ta aldeɾe alo yursalim.
- ⁴ndə ɲen ɲafo ɲame ta igabəla cum, ñagidi ñaɾəlda.
- ⁵igid endeta nano ndə igamiño alo imaktunia, ɲen ɲanta đetam igid yamiñe alo imaktunia.
- ⁶na aɲgaica ləgidr alɾaɲr təɲgalo, aɲgaica ləgidr alɾaɲr obəđaiya, ta ñəñamədate eđad alo isi igabətau.
- ⁷ɲen ɲanta igaber igwonata igandənwana iliga lətefr orn igwonata ləgaɾaɲar liga lwalano, ndə eləɲ rəmwa rəɲgitiñi.
- ⁸orn igid eɾaɲe alo yafəsus ɲen loman laməlu ildi ləbernia al kamsin.
- ⁹ɲen ɲanta əuwər yəni igagidəntiñi ɲen ɲanta ɲəmɛɾia ɲərəmwa ɲwaiña, na leđa ləni lwaiña lagiaini.
- ¹⁰ndə ɾimədawus geto rəmoɾ ɲen ta ñafetəlda ɲəđaiña aɲerte, ɲen ɲanta gənəɲu gēbēdia ɲəmɛɾia ɲeləɲ rəmwa ɲarno igēbēdia.
- ¹¹ñerte ñaɲgiti eđa gənəɲ gəmaneda. orn đwatəmar nēiñua đaɲərađa nano eđalo, ta aɲəñeta nano, ɲen ɲanta ñagamaturtia lorldaiñala.
- ¹²na ɲen ɲoraiñ abullus igerəđəma kaiñ ta aɲəndeta nano lorldaiñala. orn gero gamedəño ta getənde nano điñēdi, orn gid aɲela ndə liga lafo.
- ¹³apr səndua, ñaɾaɲe ñagwondəto đonatađa. idənr ñagarrwa, ñidəni ñagwondəto.
- ¹⁴ɲgitr ɲen pređ eɲalo aɲidəni đubwidiada.
- ¹⁵iganderədia lorldaiñ. ñagaliɲeto leđa legera listəfanus, ta lənəɲulu laɾo đərldə đananəɲ đalo yakaiya, na lanaiđo ntam enen ta aləduɾəđənti leđa ɾrəmwa.
- ¹⁶ñan curn, ɛɾr ntam enalo pəlalo eleđa ildi ləɾnda larno ildi na eleđa pređ ildi ñagəldidialda ɲəmɛɾia, na ildi ləbēdia ɲəmɛɾia kaiñ.
- ¹⁷orn iganəra nano ɲen ɲanta istəfanus na fartunatus na akaikus letəñi nano, ɲen ɲanta lənəɲulu lundəjaico đəfia pwa eđalo.
- ¹⁸lənəɲulu latuđu usila gəlɛɾəñi na nusila enalo. ɲen ɲafətia ləɲetr leđa larno tia.
- ¹⁹leđa ləkanisa đalo yasiya ləɾəđənde. akila na briska na kanisa idi đərarraidia egera egen ləɾəđənde egeləɲ yesu.
- ²⁰lorldaiñ pređ ləɾəđənee. ekerəđədr đəkəndəđiadađano đatəɾe.

²¹fiñi bulus igerəðənde ðaŋða ðələřəñi.

²²ndə eða gənəŋ gero gubwa eləŋga yesu, ŋgıtəmar aŋəbuŋəni. eləŋ yesu igəndr, eləŋ.

²³igəberəðia ta ðənaica məřəmərēñ ðeləŋ yesu ñafetəlda.

²⁴na ðubwiðia ðələřəñi ñagafəlda pred igal masiya yesu.

2 kərundus

2 kərundus 1

¹fiñi bulus ñiñgi igaɾo dəðweinia ðal masiya yesu eñen iñi rəmwa ronata, na oraiñ tıməðawus. ñageɾəðo leða ləkamsa ðərəmwa alo ikərundus na leða pred ltəte tɾəmwa alo yakaiya.

²ñagəbeɾəðia ta rəmwa, papa igəndr na eləñ yesu masiya aləndənaice dəbuñtia ðusila na dəuɾaralo.

³ñagəbeɾəðia ta rəmwa na ðata reləñ igəndr yesu masiya arəbuñənti, irri ragagiata leða ɟabaiya nano na irri raɾo rəmwa irri rananaidia dəbərjano.

⁴rənəñu randəbərjia nano eñen pred ɟubwa ñaganəinia ntia nanda ñagarəwadəata ñagəbərjia leða nano ildi laneini ɟen ɟubwa dəbərjia nano idi rənəñu randeyəbərjia nano.

⁵ɟen ɟanta, garno ɟen ɟubwa iñi al masiya ganəneinu ɟabəkəɾəjeini inəndr, ntia cum dəbərjia nano idi ñaganəini al masiyaga dəbəkəɾəjeini.

⁶ndə nanda ñaganəneinu ɟen ɟubwa fəñen ɟanta dəbərjia nano əðalo na dəbərjia əðalo. ndə nanda ñagəbərjia nano fəñen ɟanta dəbərjia nano idi ñaɟ ñagəɾto əðarjina əðalo eñen ɟubwa ɟeicia iñi ñaganəneinia, na ɟen iñi ɟubwa ɟeicia ɟaɾo ɟunto ɟenɟa ɟubwa ɟeicia iñi nanda ñaganəneinia.

⁷ɟen eɟalo iñi nanda ñagəuɾtjia ɟen ɟanta ñaɟ ɟidənu ɟwondəto, ɟen ɟanta nanda ñagəliɟəto ta ɟen ɟarno ñaɟ ñagəntu əðəɾəbəðia eñen ɟubwa ɟeicia iñi nanda ñaganəneinia, ntia cum ñaɟ ñagəidi ñənti əðəɾəbəðia eñen ɟəðəbərjano əðaiñ.

⁸ɟen ɟanta, lorldaiñ, nanda ñagəber ñagwonata ta ñaɟ ñagəijəba ɟen ɟubwa ɟeicia ñaganəneinu alo yasiya ɟen ɟanta ñagafo ñagarldadəemu alo kaiñ enare. ɟabəɾa eɟaiñ ɟafo ɟaməndəðənu iñi ñagəiyarjina ɟen na ñagata ta aɟaica ðamətia əðaiñ ðaməndəðənia.

⁹ðetam ñagata ta ñaganəneinu ɟen ta ñaiye, ta ñerte ñagəɾwa eɟabəɾa eɟaiñ, orn eɟabəɾa ɟərəmwa irri ratuði leða eɟəɾaiñ.

¹⁰rənəñu rəbərənde eɟəɾaiñ ɟinia na rənəñu rið arəndəbəri təñ. nanda ñagəɾu ɟen iñu iñi ñagəuɾtjia, ta rənəñu rið arəndəbəri məldin,

¹¹ndə ñaɟ ñagəndaməðata ndə ñagəbekeɾəðia rəmwa ɟen ɟanta nanda, ntia leða lwaiña lið aləɟərti rəmwa nano ɟen ɟanta nanda eñen ɟəðəbuñtia ðərəmwa irri rənəñu rəndənanaicia ɟen ɟanta leða lwaiña lekeɾəðo tia.

¹²orn fəðəminia idi əðaiñ, na nara enaiñ ini nwaɾwata ðetam naɾo ðaməðata cum, ta ñagəidu ɟəməɾjia ɟenɟa ɟatəte na ɟuðəɾwəto rəmwa nəiñua, na leða nəiñua lalo, na ðetam ñaɟ nəiñua, gəɾta ɟenɟa ɟəðəliɟəta ɟen nəsi ðalo orn ðənaicəða məɾəməɾeñ ðərəmwa.

¹³ ɲen ɲanta nanda ñagəndəwərdətia ɲen ikərəŋ inji ñaŋ ñagaɾəwadaɬa ñagauɾwata na ñagaliŋeɬo. igwonata ta ñaŋ ñaliŋeɬe ɲen inji preɖ,

¹⁴ garno ñagafo ñagaliŋeɬo ɲen ɲəmaɬan ɲələɾəñi. nanda ñagwonata ta ñaŋ ñaliŋeɬe ta ñaɾəwadaɬe ñagəminia inanda, ɲen ɲarno nanda ñagaɾəwadaɬa ñagəminia eñaŋ iloman leləŋ yesu.

¹⁵ fəŋen ɲanta igafɔ igerto ɖəɾəni ɖəñano idi, ta igəɾu ɲen ta igetənde nano, ta ñamədeini ñoman ñirijan.

¹⁶ na ta igidi endaumiñe ndə igabəta alo imaktunia, na ndə igamiña alo imaktunia ta igidi endoɾəbate nano, na ta ñaŋ ñagidi ñaiñəɖwate eɖaɖ idi ɖabəta alo yuɖiya.

¹⁷ ndə igəɾu ɲen inji igəɾu məɾəməɾeñ? walla igəbəri ɲen ɲələɾəñi eŋen ɲaŋəno ta yaɬa, a bipi ndə ɲen ɲero?

¹⁸ ɲen ɲarno rəmwa raɾo ɖetam nɬia cum ɖərrəŋaidia ɖəŋen eɖaiñ eñaŋ ɖero ɖaɾo a, ndə ɲen ɲero.

¹⁹ idia gərəmwa, yesu masiya, igi siləwanus na ɬiməɖawus na ñi ñagərrəŋaicənde ɲen ɲələɾəŋu, gerta gənəŋu gaɾo a na ndo. orn inju ɲen ɲaɾo a jaica.

²⁰ ɲen ɲanta ɲen preɖ inji rəmwa rəɾu ɲaɾo a jaica jaica ɲuga. nɬia ndə ləgəbaɬar amin ɲuga ləgananaiciar rəmwa ɲaɾwa.

²¹ orn fərəmwa irri randondeiciar ñaŋəlda igal masiya na rənəŋu rəɾənde eŋəməɾia,

²² na rəɾənde ɲwəriña nano ɲələɾəŋu na ranaicənde usila gələɾəŋu gatəɾe enar enaiñ na ɲen inji ɲaɾo ɲəmaɬan ananoŋ ɲələŋge preɖ rənəŋu riɖ arəndənaice.

²³ orn igwundəɬia rəmwa ta rənəŋu arəɾeɬe ɖaməɬata eŋen inji ɲafo igusila gələɾəñi, ta igero igeto alo ikərundus təŋ ta yəndəbəri eŋen ɲubwa ɲinia.

²⁴ gerta ta nanda ñagwonata ta ñageicuɾəɬicia ɖonata elo eɖalo, orn ləgəbəɬiar ɲəməɾia lɖəɾo ta nanda ñandaməɬate ñaŋəɾeɬe nano, ɲen ɲanta ñagaɾaŋa ñagwondəto eɖonata eɖalo.

2 kərundus 2

¹ ɲen ɲanta igaturu eŋen egare gələɾəñi ta igaber igidi endeta nano təŋ ɖwanaɬa?

² ndə igəndidia ñagwana, esandildi liɖ aliñidi igəŋəra nano illi leɬa ildi igidəlo lwana.

³ fəŋen inji igawərdəɬənde ta ndə igəndeta nano yerte igəbəɬəni igwana leɬala ildi ɲen ɖetam ta lənəŋulu liñidi igəŋəra nano, ɲen ɲanta igəɾənu ɖəñano eñaŋ preɖ ta ɖaŋəra nano ɖələɾəñi ɖaɾəwadaɬa ɖəndidia ñagaŋəra nano.

⁴ ɲen ɲanta igawərdəɬənde ɖwanaɬa kaiñ na ɬuɬa ɬaiñsano na ɲwalɲa ɲwaiña, gerta ta ñaŋ ñwane orn ta ñaliŋeɬe ta ɬubwa ɬələɾəñi eñaŋ ɬundəjeinu ndamiñate ndəuwər.

⁵ orn ndə eɬa gənəŋ gidu eɬa gwomən gwana, gerta fiñi ikərəŋ orn fəñaŋ ñaŋgi gənəŋu gidənde ñagwana aten. igəbata ta ñagidənu ñagwana aten ta igaber igukuɾəbəɬia eŋen.

- ⁶ḍakəme idi ḍaneinu leḍala lwaiña eñaḡ ḍaḡo ḍwaiña egeḍa garəḡu.
- ⁷nḡia ḡen ḍetam ta ḡamaḡḡeḍeici ḡen ḡələḡḡu ḡeicia na ta ḡamabəḡi nano ta ḡəḡḡu aḡerte ḡaḍaməni ḍwanada ḍələḡḡu kaiḡ.
- ⁸nḡia igəḡdeḡḍia kaiḡ ta ḡaməḡḡaicia təḡ ta ḡagubwamaiya.
- ⁹fəḡen inji igawəḡḍətənde ta indəḡdeici na ta eseici ndə ḡagəḡna ḡen preḍ ḡələḡḡi.
- ¹⁰igəḡḡi cum igəḡḡeicu eḍa igi ḡen ḡeicia igi ḡagəḡḡeicəma ḡen ḡeicia. ḡen igəḡḡeicu, ndə igəḡḡeicu ḡen ḡəḡḡ, igiḍu ḡia al masiya nəiḡua ḡen ḡanta ḡaḡ,
- ¹¹ta setan aiyerte yandəḍamar. ḡen ḡanta ləḡaliḡetr ḡen ḡasetan.
- ¹²ndə igabəḡo alo itruwas ta yəḡḡaiḍi ḡen ḡaḡəra ḡal masiya, igafə igertə liga ta igəḡḡiau eləḡ yesu ḡəmḡḡia,
- ¹³orn igafə igero ḍəḡiḡḡiano igusila ḡələḡḡi, ḡen ḡanta igero igəḡḡia oraiḡ ḡḡus alo yakəl. nḡia igamiḡo alo yakəl na igabəḡa alo imaktunia.
- ¹⁴orn igəḡḡia rəḡwa nano irri rəḡḡəḡdeḡḡia nəiḡua ḡen ḡarno ḡagəḍamənu ḡagəḡḡu igal masiya, na rəḡḡu rarrapa alo ufuda ḡaiḡəla ḡəḍaliḡeḡa ḍələḡḡu nandaga alo preḍ.
- ¹⁵ḍetam nanda ḡagaḡ ufuda ḡaiḡəla gal masiya irəḡwa ḡen ḡanta leḍa ildi ləḡḡni na cum ildi laməḡḍḍəni.
- ¹⁶ḡagaḡ ufuda ḡəḡḡaiḡ igi ḡamama ḡəḡaiḡ eḍa ildi laməḡḍḍəni na ḡagaḡ ufuda ḡəḍaməḡia igi ḡamama ḍaməḡia eḍa ildi ləḡḡni. esegi ḡaḡəwəḍata ḡəḡḡia ḡəmḡḡia inji?
- ¹⁷ḡen ḡanta ḡagaber ḡagaḡo leḍa ildi labakaldaica ləḡḡiḍa ḡen ḡəḡḡwa, ḡarno leḍa lwaiña ildi ləḡḡia ḡia. orn ḡarno leḍa ildi lertə ḡen ḡuḍəḡwəḡo, na ḡarno leḍa ildi rəḡwa raḍwəḡolo, na rəḡwa nəiḡua, ḡagwəḡwata igal masiya.

2 kəḡundus 3

- ¹nanda ḡagwəḡata ḡagəḡḡḡaicia ntam enaiḡ təḡ? ḡen ḍetam ta ḡagertə naḍam ini nəḡḡḡḡaicia ntam enaiḡ ḡarno leḍa ləḡḡan? walla naḍam eñaḡ ini nəḡḡḡḡaicia leḍa lomən ntam enaiḡ?
- ²ḡaganəḡḡaḡ ḡagaḡo aḍam egaiḡ, igi ḡəwəḡḍəḡu enare enaiḡ igi leḍa preḍ laliḡeḡo na lwaḡwatau,
- ³ḡaḡ ḡagəḡḡeḡḡəḡḡu ta ḡagaḡo aḍam gal masiya igi ḡiḍəḡu ḡəmḡḡiaḡa inji nanda ḡagiḍu. aḍam igi ḡero ḡəwəḡḍəḡi ḡaləḡya orn ḡəwəḡḍəḡu usilaga ḡəḡḡwa irri raməḡo, ḡertə ḡəḡḡwandra orn fenare nələḍa.
- ⁴fəḍḡḡəḡni ḍəḡḡano idi igertə al masiyaga rəḡḡwa nəiḡua.
- ⁵ḡagananda ḡagaber ḡagaḡəwəḍata ḡagəḡata ta wagəḡḡḡ ḡeḡo inanda. ḍaḡəwəḍata idi ḡagertə ḍeḡo irəḡḡwa.

⁶rēnəŋu riðənde ʔa nanda ñagaʔəwadaʔa ñagəmitʔia ɲəmɛʔria ɲope idərrəŋaidia dədəreidia ɲen dəmaijən idi dero dəwərdənu orn idi dʊsila. dərəreidia idi dəwərdənu dəʔiñədia, orn usila gatəʔe gananaidia dāməʔia.

⁷ɲen iɲi ɲəmama ɲəʔaiñ, iɲi ɲəwərdənu nəlwandra ɲafo ɲaneinu ɲaʔrwaɲa ɲwaiña, ʔa leða lisrayil lero laʔəwadaʔa lwondaʔa isiano imusa ɲen ɲaŋʔa ɲaʔrwa. ɲaʔrwa iɲi ɲaməndədəni.

⁸ndə ɲen ɲafəʔia ɲen iɲi usila gamama gaber gið aɲfete ɲaʔrwaɲa ɲwaiña kaiñ ɲamiñato orəba gakəl?

⁹ɲen ɲaŋʔa ndə ɲen iɲi ɲəmama dəkəme ɲafo ɲerto ɲaʔrwa, dətam ɲen iɲi ɲəmama dʊdərwaʔa eɲen rəmwa nəiñua ɲið aɲerte ɲaʔrwa ɲwaiña ɲamiñato orəba gakəl.

¹⁰ɲen ɲaŋʔa ɲaʔrwa iɲi ɲwaiña kaiñ, dətam ɲen iɲi ɲafo ɲerto ɲaʔrwa ananoɲ ɲero ɲaʔrwa diñədi.

¹¹ɲen ɲaŋʔa ndə ɲen iɲi ɲəbaiyəʔia ɲaneinu ɲaʔrwaɲa ɲen dətam ɲamiñato orəba igi ʔa ɲen iɲi ɲaber ɲaməndədəni ɲið aɲerte ɲaʔrwa ɲwaiña kaiñ ɲamiñato orəba gakəl.

¹²nʔia, ɲen ɲaŋʔa igəbendia ɲen iɲi igauturʔia, igwaʔwata dondəʔada kaiñ,

¹³gerʔa ɲen ɲarno musa gwaʔwato, gənəŋu igi gəʔənu erena isiano, ʔa leða lisrayil alerte ləseicia dāməndədənia dəɲaʔrwa iɲi ɲaməndədəni.

¹⁴orn ɲatəʔa eɲen ɲafo ɲiðənu ɲərəmitʔu ɲen ɲaŋʔa erena igi gero gaɲgeinu məldin diñədi ndə lənəŋulu lwaʔwata eðərreidia ɲen dəpənde. erena gaməlu gaɲgeinia ɲen ɲaŋʔa gaʔəwadaʔa gaɲgeinia ndə eða gafo igal masiya ikərəŋ.

¹⁵orn məldin diñədi ndə lənəŋulu lwaʔwata eɲen ɲəmusa erena gəʔənu eɲatəʔa eɲen,

¹⁶orn ndə eða gənəŋ garedeitʔia eləŋ, erena gið aɲgeini.

¹⁷eləŋ gaʔo usila gatəʔe na alo isi usila geləŋ yesu gafiau, dəkəndia derau.

¹⁸na nēndr preð ləŋgr isiano isēndr yero yatərni, ləŋgr ləgəseiciar ɲaʔrwa ɲeləŋ yesu ləgəmərnar, ʔa almarnetr, eɲaʔrwa iɲi ɲabakaʔəjeini inēndr, ɲen ɲaŋʔa ɲaʔrwa ɲəʔo egeləŋ, gənəŋu igi gaʔ usila gatəʔe.

2 kərundus 4

¹ɲen ɲafəʔia, ɲen ɲaŋʔa nanda ñagabərrəŋaidia ɲen iɲi ɲen ɲaŋʔa rəmwa ragiatəndəŋəbaiya nano ɲələʔəŋu. ñagaber ñagofədiano.

²orn nanda ñaganeðo rað irri rerto ɲaməʔano na irri rerto dānedano. nanda ñagero ñagaʔia laðəna, na ñagaber ñagamələdia ɲen ɲərəmwa, orn ñagərrəŋeidənu enare ini nwaʔwata dətam nəleða ɲenɲa ɲədətətam iɲi ñagabərrəŋaidia rəmwa nəiñua.

³ndə ɲen ɲəyesu ɲaləbijənu iɲi ñagabərrəŋaidia, ɲənəŋu ɲaləbijənu eleða ildi laməndədənia ikərəŋ.

⁴eləŋ galo isi yiđu ɲaɬɛɾa eŋen ɲɛrəmiɬu, lənəŋulu ildi lero ləbendia ɲen ɲɛrəmwa, ɬa alerte ləseicia arerre gəŋen ɲaŋɛra iŋi ɲɛɾto ɲaɾwa ɲal masiya, gənəŋu igi garno rəmwa đurri.

⁵nanda ɲagaber ɲagabərrəŋaidia ɲen eŋaiŋ bəɾan orn ɲagabərrəŋaidia ɲen ɲal masiya yesu ɬa gənəŋu gaɾ eləŋ rəmwa, na ɬa nanda ɲagaɾo ləbai eldalo ɲen ɲanta yesu.

⁶ɲen ɲanta fərəmwa irri rata ɬa, ɲgiɾ arerre aŋəwaɖialo iŋɛrəm, irri rənəŋu rawaɖia enare enaiŋ ɬa arəndənaice arerre gəɖaliŋɛɬa đəŋaɾwa ɲɛrəmwa iŋi ɲəseicəni isiano yal masiya.

⁷orn nanda ɲagɛɾto ɲen iŋi ɲaŋɛra kaiŋ ɲafo iɾia liđənu ɲaicaŋa ɬa ɲen aŋərrəŋeidəni ɬa ɲabɛɾa ɲələɾəŋu iŋi ɲamiŋaɬo lorəba pređ, ɲənəŋu ɲɛrəmwa na gɛɾa eŋaiŋ.

⁸nanda ɲagakəđintu orn ɲagero ɲagəbendəni. nanda ɲagətəsəni enare orn ɲagero ɲagađaməni kwai kwai.

⁹ɲaganeinu ɲen ɲubwa ɲeicia orn rəmwa raber rəndəŋgiɬia kwai kwai. ɲagabuɾənu nəŋiɾi orn gɛɾa ɲagaɬəbata ɲəma ɲəŋurid.

¹⁰ɲagarrapa đaiya đəyesu egaŋəno esaiŋ, ɬa đaməɬia đəyesu adərrəŋeidəni ɲope egaŋəno esaiŋ.

¹¹ɲen ɲanta liga ɲagaməɬia ɲagananeima eŋəɾaiŋ ɲen ɲanta yesu, ɬa đaməɬia cum đəyesu adərrəŋeidəni egaŋəno esaiŋ.

¹²nɬia ɲəɾaiŋ ɲəbəɖia ɲəmɛɾia enanda orn đaməɬia đəbəɖia ɲəmɛɾia eŋaŋ.

¹³ɲen ɲanta nanda ɲagɛɾto usila gəđonata igi laɾo lunto usilaga gəđonata gəɖa igi gaɬa egađam gərəmwa ɬa, igəndu ɲen nɬia igwaɾwata, nɬia eum nanda ɲagəndu ɲen nɬia ɲagwaɾwata,

¹⁴ɲen ɲanta ɲagaliŋɛɬo ɬa rənəŋu irri ratuđu eləŋ yesu eŋəɾaiŋ, rənəŋu rid arəndətuđi cum na rid arəndəmeinr nano.

¹⁵ɲen pređ ɲafo ɲen ɲanta ɲaŋ, ɬa đanaica məɾəməɾeŋ đələɾəŋu idi đəbakaɾəjeini eleɖa lwaiŋa đid adakaɾəjaice đaŋɛɾɬia rəmwa nano, nɬia ɲaɾwa ɲabakaɾəjeini iŋi leɖa lananaicia rəmwa.

¹⁶nɬia ɲagaber ɲagofəɖiano. aŋəno esaiŋ isi ndəuwəɾ yaməndəđənia, orn usila egaŋ egwaŋəno gidəni gəmajəŋ ɲoman pređ.

¹⁷ɲen ɲanta ɲen ɲubwa ɲagananeini ɲəbia na ɲafo iliga lobəlano ɲəbəɖia ɲen ɲanta nanda ɲaɾwa ɲwaiŋa kaiŋ iŋi ɲəbakaɾəjeini ɲamiŋaɬo lorəba pređ na ɲid aŋfete bəɾəbəte,

¹⁸ɲen ɲanta nanda ɲagaber ɲagəseicia laŋge ildi leɖa laɾəwaɖata laldəseicia, orn ɲagaseicia laŋge ildi leɖa laber laɾəwaɖata laldəseicia. ɲen ɲanta laŋge ildi leɖa laɾəwaɖata laldəseicia lənəŋulu liđ alfete iliga lobəlano, orn laŋge ildi leɖa laber laɾəwaɖata laldəseicia lənəŋulu liđ alfete bəɾəbəte.

2 kərundus 5

- ¹ηen ηanta nanda ñagaliηeto ta ndə eṛa igi galo igi ñagafau aηərete gaməndəđənu ñagerto eṛa elo igi ñaganeini irəmwa. feṛa igi gerta gidənu raṅra rəleđa na igi gid aηfete bəṛəbəte.
- ²nanda ñagwadwada ufudano egaηəno isi ηen ηanta ñagwonata ta ñagabəṛəni aηənoiya esaiñ yelo, ηen ηarno erena,
- ³na ndə ñagəṛənu nano, nanda ñagaber ñagidi ñafidəni məṛəməṛeñ ndrena nerənde nano.
- ⁴ηen ηanta nanda ñaηgi ñagafia egaηəno yalo ñagwadwada ufudano ηen ηanta ηen iηi ηinia. nanda ñagaber ñagwonata ñagaηgeinia nano aηəno esaiñ yalo, orn ñagwonata ta ñagəbədəreidia aηəno nano isi yelo, ta aηəno esaiñ isi yaməndəđəni aiyarne idaməṭia.
- ⁵fərəmwa rənəηu irri ridənde ñagađureinu ηen ηanta đamələđia idi, na rənəηu ranaicənde usila gatəṛe enar enaiñ na ηen iηi ηaṛo ηəmatan ananoη ηələηge pređ rənəηu rid arəndənaice.
- ⁶ηen ηafəṭia nanda ñagaηəra nano jaica jaica na ñagəbəṛənia đəñano orn nanda ñagaliηeto ta ηen ñagafia egaηəno ñagaber ñagafia eləηga yesu đurri.
- ⁷ηen ηanta nanda ñagafia ηenηa iηi ñagəndu, na gerta ηenηa iηi ñagaseicia.
- ⁸nanda ñagaηəra nano, orn gəbanta nanda ñagamiñənu egaηəno esaiñ na ñagafia eləηga yesu, ηen iηi ηaηəra kaiñ ηamiñaṭo ηen ta ñagafia egaηəno.
- ⁹ntia ndə ñagəni egaηəno walla ñagero egaηəno, ñagəbədia ηəməṭria ta rəmwa arəndaηənti.
- ¹⁰ηen ηanta ηen đətam ta nəndr pređ ləgidr aletar al kursi nano idakəme yal masiya, ta leđa pređ alneini đapəṛa eđen ηen ηanta laηge lənəηulu liđu egaηəno, ndə laηəra walla leicia.
- ¹¹ntia nanda ñagaburgwadaicia leđa eηen ηen ηanta ñagaliηeto ηəđaiña eləη rəmwa nəiñua. rəmwa raliηeto ηen eηaiñ na ñagəndu ηen ta ηen eηaiñ ηələηinu enare enalo cum ini naṛwata đətam.
- ¹²nanda ñagaber ñagəbərrəηeini bəṛan eñəη təη. orn ñagandənaicia liga ta ñagaṛəwadata ñagəminia eηen eηaiñ, ta ñerte ηen ta ñagaṛəwadata ñaguṛəbiṭia leđa eηen ildi ləminia eηen ηaηəno yələđa na gerta eηen ηənaṛe.
- ¹³ηen ηanta ndə nanda ñagaṛo nəṛi fəηen ηanta rəmwa, orn ndə ñagero ñagaṛo nəṛi fəηen ηanta ñaη.
- ¹⁴ηen ηanta đubwa đal masiya đəndəkəndia, ηen ηanta nanda ñagaliηeto ta ndə eđa gənaη gaiyo ηen ηanta leđa pređ, đətam leđa pređ laiyo,
- ¹⁵na al masiya gaiyo ηen ηanta leđa pređ, ta leđa ildi laməṭia alerte laməṭia məldin ηen ηanta ntam enen orn ηen ηanta ηu igi gaiyətəlo nəηətuđini.

¹⁶ntia ðiñæði ndurtu igaber igaliñeto leða eñen ñaño. ananoñ igaliñeto yesu eñen ñaño, orn igaber igëbæðia tia mældin.

¹⁷ndæ eða gænoñ gafo igal masiya gënöñu gidönu gëmajön. ñen preð ñëbätöñöñan ñamöndëðönu na ñen preð ñaño ñëmajön.

¹⁸ñen inñi preð ñeto irämwa ñen ñanta rënöñu ruçabeinöndr nano na rënaicönde ñen ta nanda ñamokotëbaice leða nano.

¹⁹rämwa rero rëbëti ñen ñeicia ñeleda ñelagea orn rënöñu rafo rukuçabeini alo nano yesu al masiyaga na rënöñu ranaicönde ñen ta ñamokotëbaice leða nano.

²⁰ntia nanda ñagaño al kufr yal masiya ñen ñanta rämwa rënderæðia nandaga. nanda ñaganderæðia kaiñ ñen ñanta al masiya ta ñotëbate rämwa nano.

²¹rämwa riðu yesu, igi gaijöba ñen ñeicia kwai kwai, ta gënöñu gaño ñen ñeicia ñen ñanta nëndr, ta nëndr alidöndr löguðerwañar eñen inñu rämwa nëiñua.

2 kærundus 6

¹nanda ñanñi ñagëbæðia ñemëtria rämwara, nanda ñaga-ndëræðia cum ta ñanñ ñerte ñagabañönti ðënaica mætëmætëñ ðërämwa ñenña ñëpiano,

²ñen ñanta rämwa rëbata ta, iganaätönde iliga ildi igañöntu, na igamödatönde iloman löðëbërnia. ðiñæði fëliga ildi rënöñu rañöntu, ðiñæði fëloman löðëbërnia.

³ñagaber ñagwonata ta ñagëndögiri eða gænoñ ta ðërrëñaidia ðëñen eðaiñ aderte ðëfidöni mënnano.

⁴orn ñenña preð ñagërrëñeidönu ta nanda ñagaño leða ildi lëbitia rämwa ñemëtria, ðařiñataða ñen eðaiñ, eñen ñubwa na eñen ñinia na eñen ñabçwanöno,

⁵na ndæ ñagëpönu ltuala, na ndæ ñagëndönu isijön, na ndæ leða latoðo lageande, inñemëtria kaiñ eñaiñ, na ndæ ñagero ñurið ulöñgölöñ, na ndæ ñagero ñësa.

⁶na cum nanda ñagërrëñeidönu ta ðetam ñagëbitia rämwa ñemëtria ñenña eñaiñ inñi ñaterte, na ðaliñetada eðaiñ na ðwalada arano eðaiñ, na ðaliñetada ñëbaiya eðaiñ, na usilaga gaterte, na ðubwada eðaiñ idi ðaterte,

⁷na ðërrëñaidiada ðëñen ñëðetam, na ñabëçanña ñërämwa. nanda ñagëbæðia ñemëtria ñërämwa lanñgela löðëriñæðia löñen ñuðerwaño ildi lafo eðanñ ðëñaicëba na eðanñ ðëñabur,

⁸ndæ ñaganeinia ðamia, na ndæ ñaganeinia ðeicia, na ndæ leða lwaçwata ñen ñöndagea mætëmætëñ walla ndæ leða lwaçwata ñen ñañoera eñen eñaiñ. leða löbata ta nanda ñagaño ladöna, orn ñagaño ðetam.

⁹leða löbata ta laiñöbande orn nanda ñagölöñinu kaiñ. lënoñulu löbata ta nanda ñagabaiya orn ñagamötia mældin. ñagafo ñaganemu ðaköme, orn ñagero ñagařiñönia.

¹⁰ñaganeinia ñen ñubwa orn ñagañjora nano jaica jaica. ñagaño ləbaiya orn ñagəbədia leđa lwaiña ta alerte lanje lwaiña. nanda ñagaber ñagerto wagəñəñ orn ñagerto lanje pred.

¹¹ya leđa lalo ikərundus, yañəla esaiñ yəndəlwařətia ñen pred, na nare enaiñ namiñano đubwada eďaiñ ñen ñanta ñañ.

¹²ñañ ñagaber ñagatərneidənia alo yimuđwano enare enaiñ, orn ñagatərneidənia bəřan idubwa eďalo.

¹³igəndəlwařətia ñen ñarno đata gwalwařəta ñere ta ñen đetam ñañ ñagamiñano enare đubwada ñen ñanta ñi ta ñaiñotəbaice ñen nano.

¹⁴erte ñabakaseidəni leđala ildi lero ləbendia ñen ñərəmwa, eñen inji ñero ñəřəwaño. ñen ñuđərwaño ñařəwadaťa ñəřəbədia eñen ñenña ñəřiano? arerre gařəwadaťa ləřəbədia eñen ñərəmña?

¹⁵ñen ñanta đəřəbədia eñen đaño wande idi al masiya lerto baliyalya? ñen ñaño wande inji eđa gəndu ñen ñərəmwa lerto eđaga igi gero gəbendia ñen ñərəmwa?

¹⁶na đarreidia ñen đaño wande idi al ekəl yərəmwa lerto lanjela ləpiano ildi leđa ldukwuđiñitiale ? ñen ñanta ñañ ñagaño al ekəl yərəmwa irri raməto, ñen ñarno rəmwa rata ta, igidi yəlaufete na igidi yəlawerldete, na igidi eřete rəmwa eren na lənəñulu lid aləřete leđa əlləřəñi.

¹⁷ñen ñafətia, eləñ rəmwa rata ta, miñr injulu ñafete aləson. ñerte ñagəpərra məldin lanje ildi lətaña, na igidi endanənti.

¹⁸igidi eřete etalo egalo na ñañ ñagidi ñařete lidia əlləřəñi na ñere ñələřəñi. eləñ rəmwa irri rerto ñabəřa pred ralwaño ñen inji.

2 kərundus 7

¹ñen ñanta ləgertr ñen inji ñəřənu, ya leđa lubwaniya, altəřenr eñen pred inji ñəbədia añəno isəndr na nusila inəndr lətaña na aləřiñəđatr đatəře idəndr injəđaiña ñərəmwa.

²idər alo enare enalo ñen ñanta nanda. nanda ñagero ñaganaicia eđa gəñəñ ñen ñəřiano na ñagero ñagəbədia eđa gəñəñ geicia, na ñagero ñagəsa eđa gəñəñ eñañ.

³nđə igəbata tia igaber igəndakəmia ñen ñanta garno igata nəiñua ta, ñañ ñagafia egare gələřəñi, ntia igəřəwadaťa ləgaməřiar walla ləgəbaiyar.

⁴igəřəni đəñano kaiñ eñañ na igəminia kaiñ eñen eñalo. igwundeinu đəbəřianoda. iganeini ñen ñubwa ñwaiña orn igañjora nano kaiñ.

⁵ñen ñanta nđə igarəmato alo imaktunia añəno iləřəñi isi yəbia yero yafidia đəmiñəñano, orn ñen ñubwa ñəđiřiñi. igafə igerto đəbapwaiñədia ndəuwər na ñəđaiña egwanəno.

⁶orn rəmwa irri rəbəřia leđa nano ildi lofəđiano rənəñu rəřəniñi đəñano đelada đəřitūs,

⁷na gertā delada dālērənu ikərəŋ orn dābərīanoda idi ñaŋ ñaganaicəma, ɲen ɲanta gənənu gwaɾwatitīni ɿa ñaŋ ñagwonata kaiñ ɿa ñagaiñəseicia, na ɿa ñagagərde enare, na ɿa ləgaɾaŋar eɲen, nɿia igafə iganəra nano kaiñ.

⁸dətam igidənde ñagirəwano adamga igei, na ananoŋ igafə igagərdo egare, orn diñədi igaber igagərde egare ɲen ɲanta igaseicu ɿa adam gidənde ñagirəwano iliga lobəla.

⁹diñədi iganəra nano gertā ɲen ɲanta ñagafə ñagirəwano kaiñ, orn ɲen ɲanta dīrəwano edalo didənde ñagərdo eɲen eɲalo ɲeicia, ɲen ɲanta ñagafə ñagirəwano eɲen ɲərəmwa ɿa ñerte ñagwotia wagənəŋ ɲen ɲanta nanda.

¹⁰ɲen ɲanta dīrəwano idi dətə eɲen iɲi rəmwa ronata, dənənu dēbədīa ledā lərədia eɲen eɲen ɲeicia ɿa aləbərni. ɲen iɲi ɲaber ɲəmama d̄wana, orn dīrəwano idi alo yanaicia ledā, dənənu dəlīdīa ləbaiya.

¹¹seicr ɲen iɲi dīrəwano idi dafə eɲen iɲi rəmwa ronata, didu ɲen ɲanta ñaŋ. dənənu didənde ñagəntu eɲen taltal, na didənde ñagwonata ɿa ñagat̄urēini eɲen iɲi ɲeicia, na didənde ñageiciano, na didənde ñagidəñalo, na didənde ñagwonata kaiñ ɿa ñagaiñəseicia, na didənde ñagwonata ləgaɾaŋar eɲen, na didənde ñagwonata ñagakəme ɲen ɲafə mənna. ñagərrəŋeidənu ɿa ñagero mənna eɲen iɲi pred̄.

¹²nɿia igəwərdətənde, orn fəgertā ɲen ɲanta edā igi gafə mənna, walla ɲen ɲanta edā igi gənənu ganaicəma ɲen ɲeicia, orn igəwərdətənde ɿa ñaŋ ñaliŋete rəmwa nēiñua ɿa ñaŋ ñagəndonata kaiñ.

¹³ɲen ɲafət̄ia nanda ñagafə ñagabərīniano. nanda ñagafə ñagabərīniano na cum ñagidənu ñaganəra nano kaiñ dāŋərəda nano dət̄it̄us ɲen ɲanta ñagirə-weidu ara gəlērənu, igi gafə gətəsəni eɲen eɲalo.

¹⁴igero igirəwano ɲen ɲanta igēminia eɲen eɲalo t̄it̄us nēiñua, ɲen ɲanta garno ɲen pred̄ iɲi igwalwaɾət̄əma gaɾo dətam, nɿia dēminia dālērəni t̄it̄us nēiñua d̄errəŋeidənu ɿa dāɾo dətam.

¹⁵dətam, na d̄ubwa dālērənu ɲen ɲanta ñaŋ dāɾəjeinu kaiñ, na gənənu gəlēldəŋədeinia jaica jaica eɲen ɿa ñaŋ pred̄ ñaganat̄əma, na fət̄au ñaganənt̄əma ɲədañəŋa na d̄əgədiada aŋəno.

¹⁶iganəra nano ɲen ɲanta igērənu d̄əñano eñəŋ eɲen pred̄.

2 kərundus 8

¹diñədi lorldaiñ, nanda ñagwonata ɿa ñaŋ ñaliŋete ɲen ɲədbunɿia d̄ərəmwa idi rənənu ranaico kanisa pred̄ alo imakt̄unia,

²ɲen ɲanta lənəŋulu lafo lirndəinu kaiñ ndə lananeinu ɲen ɲubwa ɲeicia, orn dāŋərə nano kaiñ idi edən na dāɾo ɲəbaiya edən idi d̄waiña kaiñ lundəjemu ldamiñate ndəuwər ɲɿia d̄ənaidīa lanɲe edən dāɾəjeinu nd̄əɾete d̄waiña kaiñ.

- ³igaxəwadaṭa igəma ḍaməḍaṭa ṭa ɲen ɲəḍonaṭa eḍen lənəɲulu lananaido laɲge ɲen ɲarno lafo laṭəwadaṭo, ḍeṭam lənəɲulu lananaido laɲge lwaiña lamiñaṭo lənəɲulu lafo laṭəwa-ḍaṭo.
- ⁴lənəɲulu lekeṛəḍənde kaiñ ṭa alənti eḍəṛəbəḍia eɲen ɲəḍənaidia laɲge ṭa lənəɲulu alaməḍaṭe leḍa ṭrəmwa.
- ⁵lənəɲulu liḍu ɲen ɲwaiña ɲamiñaṭo ɲen iɲi ñagaṭa ṭa liḍ aliḍi. ananoɲ lənəɲulu lanaico eləɲ yesu ntam enen na cum lanaicənde ntam enen eɲen iɲi rəmwa ronata.
- ⁶ntia nanda ñageṛəḍo ṭitus kaiñ ṭa gənəɲu aɲabəṛəndete ɲen ɲəḍəbuɲṭia idi gənəɲu gatudu ananoɲ eñaɲ cum.
- ⁷orn ɲen ɲarno ñaɲ ñagwundeinu laɲgela preḍ, ḍonaṭaḍa, na ḍəṛwataḍa, na ḍaliɲeṭaḍa, na ḍidiada kaiñ eɲen ɲərəmwa, na ḍubwaḍa idi ñagerto eñaɲ, ntia cum rəmoṭr ṭa ñundeini ɲəmərriaɲa iɲi ɲəmama ḍəbuɲṭia.
- ⁸igaber igandəlwaṛəṭia ɲenɲa ɲabṛwaɲəno, orn igwonata igəbərrəɲaidia ḍubwidia eḍalo ṭa ḍəḍeṭam, ḍəṛəḍiaḍa aɲəno ḍəleḍa larto.
- ⁹ñaɲ ñagaliɲeṭo ḍame ḍeləɲ igəndr yesu al masiya. gənəɲu gafo gaṭ eləɲ goṭra na gerto laɲge preḍ orn nəɲəṛete ɲəbaiya aɲəno ɲen ɲanta ñaɲ ṭa ñaṛete nələɲ na ṭa ñerte laɲge lwaiña ɲəbaiyaɲa aɲəno ɲələṛəɲu.
- ¹⁰ḍiñəḍi igəndəlwaṛəṭia fəṭau igəbaṭa eɲen iɲi. ɲen iɲi ɲerto ḍaṛəjaica eñaɲ ɲen ɲanta gerta ñaɲ ñagaṭo leḍa laṭnda ildi liḍu ɲen iɲi ikərəɲ, orn cum ñagaṭo leḍa laṭnda ildi lafo lonata ləbəḍia ṭia iṭəli gakəl.
- ¹¹ḍiñəḍi idər ḍəge cum, ṭa ḍamedəña eḍalo ṭa ñabəṛəndete ɲen iɲi ḍiḍ aḍəfete garno ḍamedəña eḍalo ṭa ñatode eɲen iɲi, eɲen ɲəḍaṭəwadaṭa eḍalo.
- ¹²ndə eḍa gənəɲ gamedəño, rəmwa rəbaɲəntia ḍamedəña ḍələṛəɲu eɲen ɲələɲge ildi gənəɲu gertəlo, gerta eɲen ɲələɲge ildi gənəɲu gero gələṛṭia.
- ¹³ɲen ɲanta igaber igwonata ḍənaidia eḍalo ṭa aḍaməḍaṭe leḍa larto orn cum ṭa ḍiḍ aḍəṛete ḍinia eñaɲ.
- ¹⁴orn igwonata ṭa ñaɲ ñaṭəwate eɲen. ḍiñəḍi ɲen ñagerto laɲge lwaiña igwonata ṭa ñagələməḍaṭa laɲgela ildi lənəɲulu lero lələṛṭia, na cum lomanaɲ ɲen lənəɲulu ləbertia laɲge lwaiña ṭa alaṭəwadaṭe ləndaməḍaṭa laɲgela ildi ñaɲ ñerte ñagələṛṭia, ṭa ñaɲ preḍ ñaṭəwate.
- ¹⁵garno ɲen ɲəwərdənu ṭa, eḍa igi garreiḍu laɲge lwaiña gero gəbertia lwaiña lamiñaṭa laɲge ildi laṭo ḍeṭam iɲu, na eḍa igi garreiḍu laɲge ltefr lənəɲulu lero lafo pwa iɲu.
- ¹⁶orn igaɲəṛṭu rəmwa nano ɲen ɲanta rənəɲu riḍu ṭitus ṭa aɲəndiyubwiṭi ɲen ɲarno igubwandiya,
- ¹⁷ḍeṭam gənəɲu gaɲəntu ɲen eɲaiñ ɲəḍeṛəḍia eḍaiñ, orn ɲen ɲanta gubwandiya gənəɲu gəndeṭa nano bəṭan.

- ¹⁸nanda ñagələdwata orəbaga igi kanisa pred đamananaicia dame ñen ñanta gənəñu gəbərrəñaidia ñen ñaṅəra ṅərəmwa.
- ¹⁹gerta fətia ikərəñ, orn cum kanisa đəṛəma ta ñerlde ldəto eñəməṛria iñi ñagəbədia iñi ṅəbuṅəntu, ta eləñ yesu gid aṅəneini ṅaṛwa na ta nanda ñagərrəñaidia ñen ta ñagəṛəđianəno eñen iñi.
- ²⁰nanda ñagarəmoṭwa ñen ta eđa gero gənəñ aṅaṛəwadəte gəndəsəkia ñen ñanta mənna gafo eñen ṅəđəñaidia đotra idi ñagararraidia.
- ²¹ñen ñanta ñagarəmoṭwa ñen ta ñidi ñen iñi ṅope, gerta eləñ yesu nəiñua ikərəñ, orn cum leđa nəiñua.
- ²²nanda ñagələđwata oraiñəga, gənəñu igi ñaginđeicəma ñoman ñwaiña na ñagafidu ta gənəñu gəṛəđianəno na gəbədia ṅəməṛria ṅope, orn đinđi gəṛəđianəno kaiñ ñen ñanta gəṛəñu đəñano eñəñ.
- ²³na titus, gənəñu ñagəṛəbədia ldəga eñen na ñagənditia ldəga ṅəməṛria. na lorəba ildi, lənəñulu laṛo đəđweinia đəkanisa na laṛo ṅaṛwa ṅal masiya.
- ²⁴ñen ṅafətia ərrəñaicərldo ñen kanisa nəiñua ta ñagəṛto đubwidia na ta ñen iñi ñagəminiau kaiñ eñəñ ṅaṛo đetam.

2 kərundus 9

- ¹gerta đetam ta igandəwərdətia eñen ṅəđəñaidia eleđa ṛrəmwa,
- ²ñen ñanta igaliñeto ta ñəñ ñagwonata ta naga-məđaidia eñen iñi. igəminia eñen eñalo tia eleđa lalo imaktunia, na igaldələldəñəđaicia eñen ta kanisa đalo yakaiya đafu đadurcinu itəli gakəl na đəṛəđianəno eđalo datudu leđa lwaiña iñulu ta alaməđaide cum.
- ³orn igwadwata lorldalo ta đəminia đələṛəñi eñen iñi adərrəñeidəni ta gerta đəpiano, ta ñəñ pred ñəđurəini ñen ṅarno igwalwaṛətəlo ta ñaṛətə tia,
- ⁴ta nanda ñerte ñagirəwano na ñəñ cum ñen ñanta ñagəṛəñu đəñano eñəñ ndə leđa ləmaṭan lalo imaktunia ñagəto ldəto na alfidu ñen ta ñagero ñagadurəđeinia.
- ⁵ntia igata ñen đetam ta igəbeṛəđia lorldalo ta aləndəta nano ñi nəiñua, na ta aləđurəđate đəñaidia eđalo ta adurəđeini adəṛətə đəñaidia đəđetam, gerta ta adəṛətə waṅge gəndənu eñen ṅəđamiñəđəñano.
- ⁶orn igəbata tia, eđa igi gawađa ṅwana ṅətəfr gənəñu gid aṅwande ṅwana ṅətəfr, orn eđa igi gawađa ṅwana ṅwaiña gid aṅwande ṅwana ṅwaiña.
- ⁷ṅgitr leđa pred eñəñ alnanaide gərus ñen ṅarno ləṛu enare, gerta dəndədiadano na gerta ñen ñanta đetam, ñen ñanta rəmwa rubwa eđaga igi gananaidia đəṅərađa nano.
- ⁸rəmwa raṛəwadəta randənaicia đəbuñtia pred kaiñ, ta eñen pred ñagidi ñabətə ṭətom, ntia ta ñagidi ñaṛəwadəte ñanaidia ñen ñanta ñen pred ṅaṅəra.

⁹ηen ηarno ηen ηewērdənu ta, igi galēldədu lanje alo, eða igi gananaico leða laṭo ηəbaiya aηəno lanje, dənaidia dəlērənu did adəfete bərəbete.

¹⁰rəmwa irri rananaicia eða gawaða ηəlwa jaica jaica, na irri rananaidia ηəsa ηəsəni, rēnənu rid arəndənaice ηəlwa na rid araṭəjaice na rid aroṭre d̄wanda idi dənaidia eḏalo did adəmame.

¹¹ñan ηagidi ñarēte nələη na tən̄arad̄ato nələη eηen pred ta ñalinete d̄əño, nt̄ia leða lid alaṅērt̄i rəmwa nano ηen ηanta lanje ñaganaidəlo ndə nanda ñagerəḏənde t̄ia.

¹²dənaidia d̄əlanje ildi rəmwa nēiñua d̄aber d̄undəjaica lanje ildi lafo pwa eleda t̄rəmwa ikərəη, orn cum d̄amiña ndēuwər ta leða lwaiña alaṅērt̄i rəmwa nano kaiñ.

¹³ηen ηanta d̄ənd̄eicia d̄əḏənaidia idi lēnəηulu lidalnaice rəmwa ηaṭrwa ηen ηanta ñan ñaganaica ηen ηaṭəra ηal masiya ntam enalo, na ηen ηanta ñagaməḏat̄əlo d̄alinēṭaḏa d̄əño na leða pred.

¹⁴nt̄ia ndə lēnəηulu ləbekerəḏia rəmwa ηen ηanta ñan lid alondənate kaiñ ηen ηanta d̄əbuṅṭia d̄oṭra idi rəmwa rənaicənde.

¹⁵aləṅērt̄r rəmwa nano ηen ηanta d̄ənaica dəlērənu idi ləgaijəbar ləgoṭwatar ηope.

2 kərundus 10

¹igənəñi, bulus, igəndərəḏia d̄əḏərnataḏa aralo na d̄udərwa-t̄aḏa eηen lal masiya, igənəñi ñiṅgi igəbia ndə ləgafr orn ñiṅgi igwondəto ndə ləgerr ləgafiar.

²igəndərəḏia kaiñ ta ñerte ñaiñidi igwondəto kaiñ ndə ləgidr alfetr, ηen ηanta igēṭəni əḏñano ta ηen ηafo ηope ndə igwondəta igagea leða ləmatan ildi ləbaṭa ta nanda ñagəbərlda eηen ηaṭəno.

³d̄etam nanda ñagaməṭia egaṭəno orn ñagaber ñagabwaiñədia ηenṅa ηeicia eηen ηaṭəno,

⁴ηen ηanta lanje ləḏər̄iñədia ləḏabwaiñədia eḏaiñ, gert̄a lēnəηulu ləleda orn rəmwa rēlidia londəto kaiñ ta algere d̄əraiñjala d̄əηen ηeicia.

⁵nanda ñagaḏama d̄alinēṭa ηen nəsi d̄eicia na ηen pred iṅi ηatud̄inu ηagea d̄alinēṭa d̄ərəmwa na ñagəbendia ηen pred ηəṭaṭəra ta aṭəne al masiya,

⁶na ñagamedəño ta ñagakarme leða pred ildi laneda ta lənna ηen eṅaiñ, ηen d̄ənna eḏalo d̄ər̄iñəḏeinu.

⁷seicr ηen iṅi ηafo ñan nēiñua ndə eða gənəη gēṭənu d̄əñano ta gal masiya, ηḡitəmar aṅəlēldəṅəḏeini eηen ηəlērənu təη, ta ηen ηarno gēnəηu gal masiya nt̄ia cum ñagananda ñagal masiya.

⁸ηen ηanta ndə igəminu kaiñ eṅələη eṅaiñ iṅi eləη yesu gənaicənde ta ñəndəbakaṭəjaice eηen na gert̄a ta ñəndaməndade, igero igirəwano.

⁹igaber igwonata ta ñagəbaṭa ta igəndagirdia naḏamna nəlērəñi.

- ¹⁰ Һен Һанта ләнәһулу ләбәтә тә, нәдәм нәләрәһу нертә Һен Һиниә на нундәину Һабәрәһә орн гәнәһу Һен ләгалдәрәһарлда гәбия еғанәно на олә гәләрәһу гадәмәну.
- ¹¹ Һгитр ләдә илди аләтә Һен тә ндә нанда ләгидр алрәһар һагиди һиди Һен иһи һагвалварә енадәм енаһи лига ләгәрр ләгаһар.
- ¹² дәтам игидәһало ндә игарно ләдә ләмәтан илди ләбәррәһәидәни бәрән. ләнәһулу ләйәба Һен нәси ндә ләһәһәлдә аләсон ләбирндәиәиә нтам енен бәрән.
- ¹³ орн нанда һагәбер һагәһимиә еҺен еҺәһиһ ндәуәәр, орн һагәһиниә еҺен ҺәҺәмәһриә иҺи рәмвә рәнаиәндә, на һәһ һагафо еҺен иҺи.
- ¹⁴ һагәбер һагаһәһәһә ҺәләҺә еҺәһиһ Һабәрәно гарно ләдә илди ләро ләрәмәтәндә нано, Һен Һанта нанда һагаһә ләдә ләнанәһ илди ләтәндә нано тә аләндәррәһәиәиә Һен ҺәҺәра Һәл масиә.
- ¹⁵ һагәбер һагәһиниә еҺен иҺи гәртә еҺәһиһ, гарно Һәмәһриә Һәләдә ләрто, орн һагаһүртә еҺен тә дәнәтә едәло дид әдәһрәтә, нәһә ало ҺәҺәмәһриә еҺәһиһ Һид аийәбургвәдәини дәмәдәтәдә едәло,
- ¹⁶ тә һәррәһәиди Һен ҺәҺәра Һәрәмвә ало һәһ нәһиһуә нәһә тә һәртә һагәһиниә еҺәмәһриә Һидәну еҺен Һәдә гәрто.
- ¹⁷ едә иги гәһиниә, Һгитәмар аҺәһини егәләҺ Һәсу.
- ¹⁸ Һен Һанта гәртә фәдә иги гәбәррәһәидәни бәрән иги гәҺәһәнәнтү, орн фәдә гәҺәһәнәнтү иги рәмвә рәмәррә-Һәидә.

2 кәрүндүс 11

- ¹ игвонәтә тә һәнә Һирәһиәно Һәмәтан Һәләрәһи. дәтам, нәһиһр.
- ² Һен Һанта игәгиәтә Һен Һен Һанта һәһ, дәгиәтәдә Һен дәрәмвә, Һен Һанта игидү Һен тә ендәһәиә ебаҺгалә гәнәҺ гәһә гунто, тә игид ендәһәиә ал масиә һагаһә Һәре Һәтәһә иҺи Һәйәба едә гәһәррә квай квай.
- ³ орн игидәһало тә аҺгаиә Һен ҺәнәҺ Һид аҺәһиһә Һәтәһә еҺәло идүбвә едәло ал масиәгә иди һагәртә арагә гунто, Һен Һәрно рәмвә рәиәиә ридү әуә Һәдәна ҺәнҺә Һәләрәһу Һәһиәно.
- ⁴ ндә едә гәтә гәндәррәһәиәиә Һен ҺәҺәсу гәрто, гәртә фәҺәсу иги нанда һагәррәһәиәндә, на һагәһәиниә усила гәрто, гәртә фусила иги һагафо һагәһәиниә, вәллә Һен Һәрто ҺәҺәра, гәртә фәҺәһә ҺәҺәһә иҺи һагаҺәһәнтү, һәһ һагәһәһә ҺәҺә.
- ⁵ Һен Һанта игәтә тә игәбер игәфо пвә еҺен ҺәнәҺ едәтвәиниә идәи дәҺәра кәһиһ.
- ⁶ игәһә Һәррә егәлә орн игәро игәһә Һәррә еҺен ҺәдәлиҺәтә. һагәррәһәиәндә тә еләҺә рәд һәһ рәд нәһиһуә.
- ⁷ игидү Һен Һәиәиә ндә игәләлдәдә етам гәләрәһи ало тә һәһ һәһрәтә, ндә игәррәһәиәндә Һен ҺәҺәра Һәрәмвә на ндә игәро игәһә дәҺәһә еҺәһ ?

- ⁸igaso leđa ləkanisa đwomən ndə igamo đapəra injulu ta endəduṛəđənti,
- ⁹na ndə ləgafr na gərus gəlṛəni gaməndəđənu igero igandəmatə esalo kwai kwai, ɲen ɲanta lorldalanda leto alo imaktunia ldaiñənaice laŋge ildi laṛo đətam iñi. ɲen ɲafətia igero igarɟa waginia eñaɲ eɲen ɲənəɲ, na igaber igid̄ eṛeṛe tia kwai kwai.
- ¹⁰garno đətam đal masiya đafə iñi, đəmima idi đəlṛəni đaber did̄ aduṛinti alo yakaiya kwai kwai.
- ¹¹igero igamama đapəra eñaɲ eđa ? ɲen ɲanta igaber igubwandiya? rəmwa raliɲeto ta igubwandiya đətam.
- ¹²na igidi yidi tia məldin ta yerte iganaicia leđa ɲen ildi lonata ləndaɲaicia ta lənəɲulu ñagertəlda ɲen ɲunto eɲen inji ləminiau.
- ¹³leđa ildi laṛo đətweinia đəɲaṛəwen na ləbəđia ɲəmṛia ɲadəna, na lənəɲulu lərkədeidia ɲen garno leđa ildi laṛo đətweinia đal masiya.
- ¹⁴na nəndr ləgerr ləgirəwarano eɲen inji, ɲen ɲanta seṭan yənəɲu yərkədeidia ɲen garno məlaiyəka yarrerre.
- ¹⁵ntia nəndr ləgerr ləgirəwarano ndə leđa ildi ləduṛəđəntia seṭan lərkədeidia ɲen cum garno ləbai ildi ləbəđia ɲəmṛia ɲudərwato. đakəme eđen did̄ adəṛeṛe ɲen ɲarno ɲəmṛia inji lidu.
- ¹⁶igəbata təɲ ta, ñerte ñaɲgiti eđa gənəɲ gəbata ta igar iṛətiano. ndə ñagəbata ta igar iṛətiano aɲəntiñr tia, na ɲgitiñr yəmini aten cum.
- ¹⁷orn ndə igəminia eđṛənia idi đəñano igero igwaṛwata ɲen ɲarno eləɲ yesu gwaṛwata orn ɲen ɲarno eđa gaṛ iṛətiano gwaṛwata.
- ¹⁸ɲen ɲanta leđa lwaiña ləminia eɲen ɲaɲəno, igidi yidi tia cum.
- ¹⁹ɲen ɲanta ñaɲ ñaɲgi ñagalɲeto ɲen nəsi kaiñ ñagəna leđa ildi laṛo liṛətiano đəɲərađa nano.
- ²⁰ɲen ɲanta ñagəna eđa ndə gənəɲu gəndidia ñagaṛo ləbai, na ndə gənəɲu gəndasa, na ndə gənəɲu gəndəndia, na ndə gənəɲu gəndədaməca eng'en, na ndə gənəɲu gəndəpwa ndrel.
- ²¹đətam igirəwano ɲen ɲanta nanda ñagafo ñagəbia eɲen garno tia. orn ndə eđa gənəɲ gəminia eɲen ɲənəɲ igidi yəmini cum. igwalwaṛa garno eđa gaṛ iṛətiano.
- ²²leđa ildi laṛ ibraniyin? igənəni cum. lənəɲulu laṛ israliyin? igənəni cum. lənəɲulu laṛo lidia librayim? igənəni cum.
- ²³lənəɲulu laduṛəđəntia al masiya? igamaduṛəđəntia igamiñaṭəlo. igwa- ṛwata garno eđa gaṛ ṛi. igamaduṛəđəntu ɲəmṛia ɲwaiña ɲamiñaṭo orəba egen. igəndənu isijən ñoman ñwaiña ñamiñaṭo orəba egen. igəpənu ɲaicwaɲa kaiñ. igafə ɲəraiñ ṭwaiñ ñoman ñwaiña.

²⁴ñoman ðenəŋ al yawuḍ yēpiñi ŋaicwaŋa ñoman ereḍia giɾijin nalo ðenəŋ na marldwan,

²⁵ñoman ñiɾijin igēpənu ŋəfraŋa, na lomanəŋ təŋ igaməndeinu ŋwandraŋa, ñoman ñiɾijin upundəri eŋau igi igafau yagəro niyiɾətia eŋau alo, igafu nəŋau nal bar loman ēḍəñēḍəñin na uləŋgələŋ.

²⁶igafu igabakalḍaica nwalḍəŋ jaica jaica. igafu eŋen ŋubwa ŋinia esəbarlda, na eleḍa laɾo ndom, na eleḍa əlləɾəñi, na eleḍa ildi gertə laɾ al yawuḍ, na irnuŋ, na eḍəñwa, na igal bar, na elorəba ləŋaɾəwen.

²⁷ñoman ñwaiña igafu igaicwaro kaiñ. igiḍu ŋəmēɾia ŋondəto. ñoman ñwaiña igero igandra uləŋgələŋ. igafu igaicoiña na aŋal gafu garriñi kaiñ ñoman ñwaiña. igafu igaraŋa ŋəsa ŋero liga lwalano, ñoman ñwaiña. igafu igəɾəḍətu na igafu ndrena nero ñoman ñəmaɾan.

²⁸ŋen ŋəni məldin na cum fəðarəmotwa ḍələɾəñi ŋen ŋanta kanisa preḍ, idi ḍaiñəɾnaidia ñoman preḍ.

²⁹eseŋi gəbia na igənəñi igaber ñagəbia cum? eseŋi giḍənu gabəɾəŋeinia eŋen ŋərəmwa na igaber igeiciano kaiñ?

³⁰ndə ŋen ḍətam, igiḍi yəminia orñ eŋen ŋəḍəbia ḍələɾəñi ikərəŋ.

³¹rəmwa irri raɾo eŋen geləŋ igəndr yesu, irri rabuŋəntu bəɾəbətə, rənəŋu raliŋəto ɾa igwaɾwata ḍətam.

³²alo idimiska, iliga leləŋ goɾra gəbernia ereḍa, eləŋ gətu askari ɾa aiyarəmotə əuwər galo idimiska ɾa aiñəndi,

³³orn leḍa lirəwiñi egone larla idəɾi iguɾa girnuŋ nɾia igəbərḍəna.

2 kərundus 12

¹ŋen ḍətam ɾa igəminia məldin. ŋen iŋi ŋaber ŋamama ŋen ŋaŋəra orn igəndəlwaɾətia eŋen ŋamiñiɾiñi iŋi eləŋ rəmwa ranaicəñi na eŋen iŋi eləŋ rəmwa rərrəŋaicəñi.

²igaliŋəto eḍa gənəŋ igal masiya igi gabeinu elo alo irəmwa isi eɾaica orəba giɾijin ram nɾəli reḍ na marldwan. igaijəba ndə gənəŋu gabeinu elo egaŋəno walla ndə aŋəno gero orn rəmwa raliŋəto.

³a, igaijəba ndə fətia egaŋəno walla aŋəno ndəuwər, orn rəmwa raliŋəto.

⁴orn igaliŋəto ɾa eḍa igi gabeinu elo ḍətam alo yaŋəra kaiñ nəŋəne laŋge ildi gaijəba gwaɾwatau, ŋen iŋi ŋəḍəñinu ŋuɾwatənia.

⁵igəminia eŋen ŋeḍa igi, orn eŋen ŋələɾəñi igəminia ikərəŋ eŋen ŋəḍəbia ḍələɾəñi.

⁶orn gəbanta igafu igwonata igəminia ɾa igero igar iɾəɾiano ŋen ŋanta igiḍi eɾwate eŋen ŋəḍətam ikərəŋ. orn igaber igiḍi yidi ɾia ɾa eḍa gero gənəŋ aŋata ɾa igəŋəra gamiñaɾa ŋen garno gənəŋu gaseicu na gənaɾiñi,

⁷na eum ɲen ɲanta ɲen ɲoɾra kaiñ iɲi ɲamiñaɾiñi. ɲen ɲafəɾia igafə iganeinu wəginia garno di egaɲəno, ɾa yerɾe igəbinia egare, igi gaɾo dədəweinia dəsəɾan ɾa aɲaiñənanaiɾe ɲen ɲubwa ɾa yerɾe igəbinia egare.

⁸igekeɾədo eləɲ yesu ñoman ñiɾiɲin ɾa aɲamiñe waɲge igi,

⁹orn gənəɲu gwaɾwata ɾa, dāme dəlɛɾəñi dāɾəwadaɾa dāɲabeica, ɲen ɲanta ɲabəɾa ɲəlɛɾəñi ɲidəni ɲəɾiñədeini idəbia. ɲen ɲafəɾia igəminia dāɲəraɾa nano idəbia dəlɛɾəñi ɾa ɲabəɾa ɲal masiya aɲaiñaufete.

¹⁰ɲen ɲafəɾia iganəra nano idəbia dəlɛɾəñi. iganəra nano ndə leɾa laiñəlwaɾəɾi ɲen ɲubwa, ndə igero laɲge, ndə iganeini ɲɾen ɲubwa ɲeicia, na eɲen ɲətəda ɲen ɲanta al masiya. ɲen ɲana gwondəto ndə igəbia.

¹¹igafə igar iɾəɾiano. ñagidəñi ɾia ɲen ɲanta ɲen dətam ndə ñagərrəɲaidə ɲen ɾa iganəra orn ñagero ñagəbədāia ɾia. igero ɲeniano orn igaber igafə pwa eɲen ɲənəɲ edətweinia idei dāɲəra kaiñ.

¹²dətam ɲaməla ɲədədweinia duri ɲafə ɲərrəɲeinu eñəɲ dwalada arano dəlɛɾəñi idi dətəiñədeinu aɲwaraiya na ɲenɲa ɲoɾra na ɲəmɛɾiana ɲanəra.

¹³ntia fətau ñagidənu ñagafə pwa eɲen ikanisa dwoɲən, illi ɾa igero igəɾia waɲge ginia eñəɲ? ɲgədeicəñr ɲen iɲi ɲafə mənna.

¹⁴igetənde nano ñoman ñiɾiɲan na dāiñədi igwonata igəndəta nano təɲ, na igaber igid eɾe waɲge ginia eñəɲ kwai kwai ɲen ɲanta igaber igwonata laɲge eldalo orn igəndonata ñaganəñəɲ. ɲen ɲanta gəɾta ɲen dətam ɾa lidia labakadartia eɾen na ləɲgen laɲge orn ɲen dətarn ɾa eɾen na ləɲgen labakadartia lidia laɲge.

¹⁵igid enanāidi na igid enaneini dāɲəraɾa nano ɲen ɲanta ñəɲ. ndə igarəjaiea dūbwa dəlɛɾəñi eñəɲ, ñəɲ ñagidi ñirəweidi dūbwa edalo iñi?

¹⁶ndə ɲen ɲafəɾia dətam ɾa igero igəɾia waɲge ginia eñəɲ, orn məldin ñəɲ ñagəbata ɾa igafə igar adəna na igəndənde ɲadənəɲa ano ɲəlɛɾəñi.

¹⁷iganəto ɲen eñəɲ egeda gənəɲ igi igwədweitənde?

¹⁸igəberədāia ɾitʉs ɾa aɲəndete nano igələdwaɾa orəbaga. ɾitʉs gaɲato eɲen eɲalo? gəɾta ñagerldo igusila gunto gədanəra? gəɾta ñagerldo edad dunto?

¹⁹eɲen iɲi pɾəd, ñagəbata ɾa ñagopəta ɲen bəɾan eñəɲ? nanda ñanɲi ñagafə igal masiya, ñagwaɾwata rəmwa nəiñua. orn ñagəbədāia ɲen pɾəd ɾa ñandakarəjaieɾe eɲen, ñəɲ ñanɲi nanda ñagubwandiya kaiñ.

²⁰igidəñalo ɾa aɲgaica ndə igəndəta nano igaber igidi endəfidi eɲen ɲarno igwonata, na ɾa ñagaber ñagidi ñaiñəfidi eɲen ɲarno ñagwonata. igidəñalo ɾa aɲgaica igidi yifidi dəgerde, na dəgiata ɲen na dəjeiciano, na ɲətəda na dābwaidāia ɲen na dāləɲəjədiɾia ɲenɲa na dīnia enare na dəgiaide eɲen.

²¹igidəñalo cum ta aŋgaica rəmwa rið ariñiði igata egare na ta igiði ywane ñen ñanta leða lwaiña ildi liðu ñen ñeicia na ildi lero laŋgiṭia mældin ñen ñəðəsata leða, na ðaṛaṇa lijila ṭrəto na ñen ñəðeicia ṇəṭwa, laŋge ildi lənəḡulu liðu.

2 kərundus 13

¹igetənde nano ñoman ñiṭijan na igəndəta nano təḡ. ñen ðetam ta ðəskidiā ðənəḡ aḏaməðeini leðala liṭijan walla liṭijin.

²ananəḡ igabəṛa leða nano ildi liðu ñen ñeicia, leða lṭənu, na ðiñəði igəlabəṛia nano ñen igaməlu ləgafiar, garno igabəṛənda nano iliga ləndurṭu ləgafir, ta ndə igetə təḡ igaber igiði eləḡiṭi kwai kwai,

³ñen ñanta ñagwonata ñen ṇərrəñeidəni ta ðetam al masiya gwaṭwata iñi. ñen ñanta al masiya gaber gəndənaicia ñen ṇəbia orn gənəḡu gertə ṇabəṛa ṇwaiña eñəḡ.

⁴ðetam gənəḡu gaṭiñənu iḏurṭi iḏəbia orn gaməṭia ṇabəṛaṇa ṇərəmwa. nanda cum ñagəbia ñen ñanta ñagafəmau orn ñagiði ñaməṭe cum ṇuga ṇabəṛaṇa ṇərəmwa ndə ñagabirndəicia ñen eḡalo.

⁵ndəinr ñaseici ndə ðetam ñagəbendia ñen. ndəinr kaiñ. ñaganəñəḡ ñagajəba ta yesu masiya gafəndau? fəṭia, illi ndə gertə ñaganidəni.

⁶orn igaturtia ñen ta ñagiði ñaliḡete ta nanda gertə ñaganidənu.

⁷ñagəbekerəḏia rəmwa ta ñəḡ ñerte ñagəbəḏia ñen ñeicia, gertə ta ñərrəñeidəni ta rəmwa raḡəntənde, orn ta ñəḡ ñiði ñen ṇuḏərwəto mældin ndə nanda ñaganidənu.

⁸ñen ñanta nanda ñagaber ñagaṭəwəḏata ñagəbəḏia wagənəḡ gagea ðetam, orn ñen ñanta ðetam ikəṛəḡ.

⁹nanda ñagaḡəra nano ndə ñagəbia na ñəḡ ñagwondəta. ñagəbekerəḏia rəmwa cum ta ñəḡ ñaṭurcini eḡen eḡalo.

¹⁰ñen ṇafəṭia igəwərdətənde ñen iḡi liga igaməlu ləgafir, ta ndə ləgafir gertə ñen ðetam ta endənaice ñen ṇubwa eḡen ṇəḡələḡe iḡi eləḡ yesu ganaicəñi ta ywəḏe, gertə ta eḡere.

¹¹fəḡen ṇəndurṭu, lorldaiñ, igabəla. ṭəṭaṭr ñen eḡalo. nər ḏerəḏia ḏəlṛəñi. ṭaḡr eḡen ṇunto. fafr iḏəuṭaralo. ndə ñəḡ ñagəbəḏia ñen iḡi rəmwa irri rubwancliya na rəndənanaicia ḏəuṭaralo ñagaṭaḡəlda.

¹²ekerəḏəḏr ḏəkəndəḏiadano ḏatəṛe.

¹³leða preḏ ṭrəmwa leṭəḏənde.

¹⁴igəberəḏia ta ḏəbuḡtia ḏeləḡ yesu masiya, na ḏubwa ḏərəmwa na ḏəṭəbəḏia eḡen ḏusila gatəṛe ñafetəlda.

galətiya

galətiya 1

- ¹fiñi bulus, ñiñgi igaɾo ɗəɗweinia. gerta igadweinu eleda walla egeda gənəŋ orn iyeku al masiya na irəmwa ɗaɗa irri ratuɗəma eŋəraiñ.
- ²igənəñi na lorlɗaiñ preɗ ildi ñagafəlda ñageɾəɗo leɗa ləkamsa preɗ alo igalətiya.
- ³ñagəbeɾəɗia ɗa ɗəbuŋɗia ɗusila na ɗəuɗaralo aləndaufete irəmwa, ɗaɗa na egeləŋ yesu masiya,
- ⁴igi ganaiɗo etam gəlɛɾəŋu ŋen ŋaɗa ŋen iŋəndr ŋeieia, ɗa aŋəndəbəriir iliga ildi leicia ləɗiñəɗi eŋen ŋəɗonaɗa ɗərəmwa irəndr irri raɗo papa igəndr.
- ⁵ñagəbeɾəɗia ɗa yesu al masiya aŋənaneim ŋaɾɾwa bəɾəbəte. amin.
- ⁶igirəwano ɗa ñaŋ ñagareɗia irəmwa taltal, irri rundəɗənde ɗamedə ɗal masiya na ɗa nəñareɗete eŋen ŋaŋəra ŋarto,
- ⁷iŋi gerta ŋen ŋaŋəra ŋarto ɗurri. orn leɗa ləni ləmaɗan ildi. lindirndeiɗia ɗaiñatəsəni na ildi lonata laɗama ŋen ŋaŋəra ŋal masiya.
- ⁸orn ndə nanda walla məlaiyəka isi yelo yəndərrəŋaieia ŋen ŋaŋəra ŋarto, iŋi gerta ŋen ŋaŋəra nanda ñagərrəŋaieieɗe ananon, ŋgiɗəma aŋəbuŋəni.
- ⁹garno igata ananon nɗia igwalwara ɗiñəɗi təŋ ɗa, ndə eɗa gənəŋ gəndərrəŋaieia ŋen ŋaŋəra ŋarto iŋi gerta ŋen ŋaŋəra ñagaŋəntu, ŋgiɗəma aŋəbuŋəni.
- ¹⁰igwonata ɗa leɗa aləñəŋənti walla ɗa rəmwa arəñəŋənti? walla igwonata ɗa leɗa alaŋərtiñi nano? gəbanta igafə igwonata ɗa leɗa alaŋərtiñi nano ɗa igero igar ebai gal masiya kwai kwai.
- ¹¹ŋen ŋaɗa igəndəlwaɾəɗia lorlɗaiñ, ɗa ŋen ŋaŋəra iŋi igəbərrəŋaieia gerta ŋələɗa.
- ¹²ŋen ŋaɗa igero igəma egeda gənəŋ. igero igəbərrəŋeini bəɾan orn yesu al masiya gərrəŋaieieñi.
- ¹³ñagano ŋen ŋəlɛɾəñi igaɾo ɗau ananon ndə igəndu ŋen ŋal yawuɗ, ɗa igafə igananaico kanisa ɗərəmwa ŋen ŋwaiña ŋubwa ŋeicia, na ɗa igafə igwonata igagera,
- ¹⁴na ɗa igabwato leɗa lwaiña ildi ñagəɾəlda ŋəmaɗa idubwa ŋenŋa ŋal yawuɗ ŋen ŋaɗa igafə igəɾəɗiaŋəno igamiñatalo eŋen iŋi papanda ləpənde lanaieɗe.
- ¹⁵orn, rəmwa rəɗiñi ŋen ndə igaməlu igələŋəni, na rafo rundəɗiñi ɗamedə ɗəlɛɾəŋu.
- ¹⁶na ndə rənəŋu rəɗu liga ɗəge ɗa arərrəŋaieidi idia gəlɛɾəŋu iñi, ɗa yərrəŋaieici leɗa ildi gerta laɗ al yawuɗ ŋen ŋaŋəra ŋəlɛɾəŋu, taltal igero ñagwaɾwataieia leɗala ildi lerto eɗe na ŋəfəni.
- ¹⁷igero igabəta alo yursalim ɗa enwane leɗa ildi laɗo ɗəɗweinia ñi nəiñua, orn igabəta alo yəbərnia arabia orn igəɾəbaɗo alo idimiska.

¹⁸orn ndə ntəli nanḡato niṡijin igabəta alo yursalim ta enwane sifa na ñagaṡaṡəldəga ñoman reḡ ndenəḡ.

¹⁹orn igero igəseieia eḡa gwomən iṡaləmis, illi yagub, orəba geləḡ yesu.

²⁰ḡeṡam, rəmwa nəiṡua, igaber igagəbalo eḡen iṡi igəndəwərdəṡia.

²¹orn igəntu alo isuria na alo ikilikiya.

²²na leḡa lal kanisa ḡal masiya alo yuḡiya lafo lero laiṡaliṡeṡa.

²³orn lənəḡulu lano ḡen ikəreḡ ta, eḡa igəi gafo gananaieəlo ḡen ḡubwa ḡeieia ananəḡ, ḡənəḡu ḡiṡeḡi ḡəbərrəḡaidia ḡen iṡi ḡənəḡu gafo gwonaṡa ta gagera.

²⁴na lənəḡulu lananaico rəmwa ḡaṡrwa ḡen ḡantəṡi.

galəṡiya 2

¹ndə ntəli nanḡato reḡ na marldwan neṡe alo yursalim təḡ nanda barnabaga na igamo tiṡus cum.

²igabəro ḡen ḡanta rəmwa rəlwəṡeṡiṡi tia. igərrəḡaicəlo ḡen ḡaḡəra ḡerəmwa iṡi igafə igabərrəḡaicia leḡa ildi ḡeṡa laṡ al yawuḡ, orn ananəḡ igərrəḡaicu leḡa ildi loṡra eḡen aləsoḡ, ḡen ḡanta igidəṡnalo ta aḡgaica igidū na igəbəḡia ḡəməṡria məṡəməṡeṡ.

³lənəḡulu lero ləbata ta ḡen ḡeṡam tiṡus igi ḡaṡo yunani na igi ñagafəldaga ḡid aḡuṡeḡeṡi.

⁴ḡen iṡi ḡeḡuṡeḡeṡia ḡatəḡo ḡen ḡanta lorəba ləḡaṡəwen lənəḡəḡu ḡoṡoma, na lənəḡulu lənṡu ḡoṡoma ta aləseici ḡen iṡi ñagəṡo igal masiya yesu ta ñagero ñagəbendəni, ta aləndidəi ñagəndənu.

⁵ñagero ñagamiṡa nara eleḡa ildi iliga ltefr kwai kwai, ta ḡeṡam ḡəḡen ḡaḡəra ḡerəmwa adəfeṡe ḡope ḡen ḡanta ṡaḡ.

⁶orn lənəḡulu ildi leḡa laṡa loṡra eḡen lero laiṡənaieia ḡen ḡənəḡ ḡəmaiḡən. ḡen ta leḡa ildi loṡra eḡen ḡaṡo wagero iṡi ḡen ḡanta leḡa preḡ laṡəwaṡo eḡen rəmwa nəiṡua.

⁷orn lənəḡulu laseicu ta rəmwa rafo ranaicəṡi ḡen ta yərrəḡaiee leḡa ḡen ḡaḡəra ḡələṡəḡu, ildi lero luṡeḡeṡi, ḡen ḡarno buṡrus gafo ḡəneinu ḡen ta aḡərrəḡaiee leḡa ḡen ḡaḡəra ḡerəmwa, ildi luṡeḡeṡu.

⁸ḡen ḡanta rəmwa irri riḡu ḡəməṡria ibuṡrus ḡen ḡanta ḡaḡuṡeḡeṡia ḡələṡəḡu eleḡa luṡeḡeṡu, rənəḡu riḡu ḡəməṡria iṡi eum ḡen ḡanta leḡa ildi ḡeṡa laṡ al yawuḡ.

⁹ndə lənəḡulu laseicu ḡen iṡi na cum ḡənaica məṡəməṡeṡ iḡi rəmwa rafo ranaicəṡi, yagub na sifa na yuanna, ildi leḡa laṡa laṡnda, lənəḡulu lanaicəṡi na barnaba ḡaḡ ḡəḡaicəba idəṡəbəḡia eḡen, ta nanda ṡaṡe eleḡa ildi ḡeṡa laṡ al yawuḡ na ta lənəḡulu alaṡe eleḡa luṡeḡeṡu.

¹⁰ḡen ḡafo ḡənəḡ ikəreḡ ta lənəḡulu lonata ta nanda ñagaməḡata leḡa ildi laṡo ḡəbaiyaḡəno na fəḡen iṡi igəṡeḡiaḡəno ta yidəi.

11orn ndə sifa geṭo alo yantakiya igafu iganaieəma ɲen igageama ɲen ɲanta gənəɲu gafo gakəmənu.

12ɲen ɲanta, ɲen. leḏa lnəɲ laməlu leṭo ildi yagub gwaḏwaṭəlo gənəɲu laso leḏala ildi gerta laɾ al yawuḏ. orn ndə leḏa ildi leṭo gənəɲu nəɲəlomiñe nəɲəɾaɲe aləsoɲ ɲen ɲanta gənəɲu gidəña leḏa ildi ləndu ɲen ɲəḏuɾəḏənia.

13al yawuḏ isi yəṭənu larraido sifa ɲəla eɲen iɲi ɲəɾiano na barnaba eum ləməbərldedəta eɲen eɲen ɲəɾiano cum.

14orn ndə igaseieu ṭa lənəɲulu laber labərlda luḏərwaṭa eɲen ɲəḏətam ɲəɲen ɲaɲəra ɲərəmwa, igwalwaɾəṭu sifa lənəɲulu preḏ nēiñua ṭa, ndə aganəɲa ɲaɲgi agal yawuḏ agafo agarno leḏa ildi gerta laɾ al yawuḏ na gerta garno al yawuḏ, ɲen ɲanta agwonata leḏa ildi gerta laɾ al yawuḏ ṭa alfete larno al yawuḏ ?

15ɲagananda ɲagaɾo al yawuḏ ɲen ɲanta ɲagələɲənu ṭia na gerta ɲagaɾo leḏa ildi gerta laɾ al yawuḏ ildi ləbəḏia ɲen ɲeicia,

16orn ɲagaliɲəṭo ṭa eḏa gaber gəbəḏəni guḏərwaṭo eɲen rəmwa nēiñua ɲen ɲanta gənəɲu gəbəḏia ɲen ɲal ganun. ɲagəndu ɲen ɲal masiya yesu ṭa ɲiḏəni ɲagudərwaṭo eɲen ḏonaṭaḏa igal masiya na gerta ḏiḏiaḏa ḏəɲen ɲal ganun, ɲen ɲanta eḏa gero gənəɲ gaɾəwaḏaṭa gəbəḏəm guḏərwaṭo eɲen ḏiḏiaḏa ḏəɲen ɲal ganun.

17ɲen nanda ɲagwonata ṭa ɲagəbəḏəni ɲagudərwaṭo eɲen rəmwa nēiñua igal masiya ndə ɲagananda ɲagərrəɲeidənu ṭa ɲagəbəḏia ɲen ɲeicia, fal masiya igi gəndiḏia ɲagəbəḏia ɲen ɲeicia? ndo kwai kwai.

18ndə igwonata igwada təɲ waɲge igi igagero, igərrəɲeidənu ṭa igəbəḏia ɲen ɲeicia.

19ɲen ɲanta igaiyo al ganunya eɲen ɲəɲabəɾa ɲal ganun ṭa eməti ɲen ɲanta rəmwa.

20igafu igarɲiñənu iduɾi al masiyaga, na gerta igənəñi ɲiɲgi igamətia məldin orn al masiya gaməto iñi. ḏamətia idi igerto ḏiñəḏi egaɲəno, igerto ḏonaṭaḏa ḏələɾəñi igiḏia gərəmwa igi gubwaiñiya na ganeidənu bəɾan ɲen ɲanta ɲi.

21igaber igarəwaḏaṭa igəbəḏia ḏənaiea məɾəmərəñ ḏərəmwa ṭa aḏəɾete ḏəpiano. ɲen ɲanta ndə eḏa gənəɲ gaɾəwaḏaṭa gəbəḏəni guḏərwaṭo eɲen rəmwa nēiñua ɲen ɲanta gənəɲu gidu ɲen ɲal ganun orn al masiya gaiyo məɾəmərəñ.

galətiya 3

1ya leḏa lalo igalətiya ɲaɲgi ɲagaɾo mɾəɾiano, esegi gəridənde eɲen? ɲaɲgi yesu masiya gərrəɲeidənu ɲaɲ nēiñua ṭa gənəɲu gaɾiñənu iduɾi.

2igwonata igəndəɾəḏia ɲen ɲunto. ɲaɲ ɲaganeinu usila gatəre ɲen ɲanta ɲagidū ɲen ɲal ganun walla ɲen ɲanta ɲagəndu ɲen ɲərəmwa iɲi ɲagano?

3ɲagiɾəɾiano ṭia kaiñ? ɲagafo ɲagatwoḏo eɲen ɲusila na ḏiñəḏi ɲagəbəḏəni ɲagəɾiñəḏeinu ɲenɲa ɲaɲəno?

4ɲagafo ɲaganeinu ɲen ɲubwa ɲinia kaiñ məɾəmərəñ ? ndə fəḏətam ɲafo məɾəmərəñ.

- 5** rəmwa rəndənanaiacia usila gəlɛrəŋu na rəbəd̄ia aŋwara eñan, ɲen ɲanta ñagəbəd̄ia ɲen ɲal ganun walla ɲen ɲanta ñagəndu ɲen ɲəlɛrəŋu ɲi ñagano?
- 6** nt̄ia ibrayim gəndu ɲen ɲərəmwa na ɲen ɲi ɲɛrənu ɲaɾo d̄udərwaɾa eɲen rəmwa nəiñua ɲen ɲanta ɲu.
- 7** ɲen ɲafət̄ia ñan ñagaseicia ɾa fələda ildi lert̄o d̄onaɾa ildi laɾo lid̄ia d̄urri librayim.
- 8** adam gərəmwa gaseicu ɾa rəmwa rid̄ aridi leda luɾwato eɲen ɲu nəiñua ildi gert̄a laɾ al yawud̄, na ɲen ɲafət̄ia gwalwaɾət̄u ibrayim ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa ananoɲ nəɲaɾa, leda pred̄ lalo pred̄ lid̄ aləbuɲənt̄i eɲa, ya ibrayim.
- 9** nt̄ia leda ildi lert̄o d̄onaɾa labuɲənt̄ia ldəɾo ibrayimala igi gert̄o d̄onaɾa.
- 10** ɲen ɲanta leda pred̄ ildi landrata d̄id̄ia d̄əɲen ɲal ganun lənəɲulu ləndənu d̄əboɲada, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərd̄ənu ɾa, leda pred̄ ildi lero lamət̄ia ɲenɲa pred̄ ɲəwərd̄ənu egaɾam gal ganun na lero ləbəd̄ia ɲen ɲi pred̄, lənəɲulu ləbuɲənu.
- 11** ɲen ɲərrəɲeidənu ɾa eɾa gero gənəɲ gaɾəwadaɾa gəbəd̄əni gudərwaɾo eɲen rəmwa nəiñua al ganunya, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərd̄ənu ɾa, leda pred̄ ildi luɾwato eɲen lamət̄ia d̄onaɾada.
- 12** na al ganun yaber yid̄ aiyəfete eɲen ɲəɾonaɾa, orn yaɾa ɾa, eɾa igi gəbəd̄ia lanɲe ildi, gid̄ aɲaməte lanɲela ildi.
- 13** al masiya gapərəndr̄ id̄abona d̄al ganun ɲenɲa ɾa gənəɲu gaɾo d̄əboɲa ɲen ɲanta nəndr̄, ɲen ɲanta ɲen ɲəwərd̄ənu egaɾam gərəmwa ɾa, leda pred̄ ildi lɛrənu labəreinu id̄uɾi lənəɲulu ləbuɲənu,
- 14** ɾa d̄əbuɲt̄ia idi rəmwa rɛɾu ɲen ɲanta ibrayim ad̄eta leda nano al masiyaga yesu ildi gert̄a laɾ al yawud̄, ɾa nəndr̄ alneinr̄ usila igi rəmwa rɛɾu ɲen ɾa arəndəmanaier ɲenɲa ɲəɾonaɾa.
- 15** lorldaiñ, igəndənaieia ɲen eled̄a ɲi ɲid̄ aɲəndərrəɲaice ɲen ɲi igwalwaɾət̄ənde. ndə leda larreid̄u ɲen d̄əge eɾa gero gənəɲ gaɾəwadaɾa gagero walla gamələd̄ia ɲen ɲi.
- 16** orn ɲen ɲi rəmwa rɛɾu rənəɲu rɛɾu ɲen ɲanta ibrayim na id̄ia gəlɛrəŋu. ɲen ɲero ɲɛrəni ɲen ɲanta lid̄ia əllɛrəŋu, ildi lwaiña orn ɲen ɲanta id̄ia gəlɛrəŋu igi gunto, igi al masiya.
- 17** fəɲen ɲi igwalwaɾa. rəmwa rɛɾu ɲen ɲi ananoɲ orn ndə nt̄əli nəɲgato miyya marldwan na alo ered̄ia giɾijin rəmwa ranaido al ganun. al ganun yero yaɾəwadaɾa yagera d̄ərreidia eɲen idi rəmwa rɛɾu ananoɲ nt̄ia al ganun yefo yero yaɾəwadaɾa yaməndada ɲen ɲi rəmwa rɛɾu.
- 18** ɲen ɲanta ndə d̄ərrata eɲen id̄əndr̄ d̄əto al ganunya d̄aber d̄aɾəwadaɾa d̄əto ɲenɲa ɲi rəmwa rɛɾu. orn fəɲenɲa ɲi rəmwa rɛɾu ɾa rənəɲu ranaieo ibrayim d̄ərrata eɲen d̄əlɛrəŋu.

¹⁹ndə ɲen ɲafət̪ia al ganun yaɽo wande? al ganun yafo yaneid̪ənu ndur̪tu ɲen ɲanta ɲen ɲeicia, ɲen id̪ia gibrayim gaməlu geɽo, gənəɲu igi ɲen ɲɛr̪ənt̪əma. al ganun yərrəneid̪ənu iməlaiyəka al kufrya.

²⁰ndə al kufɾ yafo, ɲen d̪ɛtam ɽa leɽa liɽijan lafo, orn rəmwa raɽo eɽa gunto.

²¹ɲen ɲafət̪ia al ganun yagea ɲen iɲi rəmwa r̪ɛɽu? ndo kwai kwai. gəbanta al ganun yənəɲ yaneid̪ənu isi yaɽəwadaɽa yanaieia leɽa d̪amət̪ia ɽa d̪ud̪ərwata eɲen rəmwa nəiɲua d̪id̪ ad̪ela al ganunya.

²²orn adam gərəmwa gaɽa ɽa leɽa pred̪ lëndənu ɲenɲa ɲeieia, ɽa d̪əbuɲɽia idi rəmwa r̪ɛɽu eɲen ɲədonata igal masiya ad̪əneini leɽa ildi lëndu ɲen ɲəlɛɽəɲu.

²³ɲen donata d̪aməlu d̪eɽo nēndr ləgafr ləgəndənr ɲenɲa ɲal ganun ɽa ləgid̪r alneinr donata idi d̪id̪ ad̪ərrəneid̪əni.

²⁴ɲen ɲafət̪ia al ganun yaɽ eɽa igi gəndarəmoɽar ɲen al masiya gaməlu geɽo ɽa alid̪ənr ləgud̪ərwatar eɲen rəmwa nəiɲua donataɽa.

²⁵orn d̪iɲədi donata d̪eɽo d̪əge na nēndr ləgaber ləgəndənr məldin eɽaga igi gandarmoɽar.

²⁶ɲen ɲanta ɲaɲ pred̪ ɲagaɽo lid̪ia ɽrəmwa donataɽa igal masiya yesu.

²⁷ɲen ɲanta ɲaɲ pred̪ ɲaɲgi ɲaganeinu mamud̪iya igal masiya ɲagɛɽənu al masiya nano ɲen ɲarno erena.

²⁸al yawud̪ yero na al yunaniyin yero, na ləbai lero na leɽa lero ildi gert̪a ləbai na ɽrwa lero na ɽrlda lero. ɲen ɲanta ɲaɲ pred̪ ɲagaɽo ɲagunto igal masiya yesu.

²⁹na ndə ɲaɲ ɲagafo igal masiya ɲagaɽo lid̪ia librayim na ɲagidi ɲarrate eɲen iɲi rəmwa r̪ɛr̪ənt̪əma.

galət̪iya 4

¹fəɲen iɲi igəndəlwaɽət̪ia. eɽa igi garrata eɲen, lanɲe pred̪ əllɛɽəɲu, orn ndə gaɽo ɲere məldin gənəɲu garno ebai.

²gənəɲu gəndənu eɲen ɲələɽa ildi larəmot̪wa lanɲe əllɛɽəɲu, ɲen liga laməlu laməndəd̪əni ildi eɽen gɛɽu.

³ɲɽia nēndr cum, ndə ləgaɽr ɲere məldin, ləgafr ləgəndənr ɲenɲa ɲalo.

⁴orn ndə liga lafo d̪əge ildi rəmwa r̪ɛɽu rəmwa rad̪waɽo id̪ia gəlɛɽəɲu igi gələɲənu igwuji gaɽəbwa, na igi cum gələɲənu gəndənu al ganunya,

⁵ta aɲapəɽe leɽa ildi lafo lëndənu al ganunya ɽa nēndr alid̪ənr lid̪ia ɽrəmwa.

⁶na ɲen ɲanta ɲaɲ ɲagaɽo lid̪ia rəmwa rad̪waɽo usila gid̪ia gəlɛɽəɲu enar enalo, igi gwaɽwata pələlo, abba, fəɲu papa.

- ⁷ ʒen ɲafətia ɲaɲ pred gerta ɲagaɾo ləbai məldin, orn ɲagaɾo lidia tɾəmwa, na ndə ɲagaɾo lidia əllɛɾənu dɛtam ɲagaɾo ledə ildi larrata eɲen ɲələɾənu, na ɲagaɾo tia ɲenna ɲərəmwa duri.
- ⁸ pənde ɲagaɾo ləbai limwa isi yero yafə duri ɲen ɲanta ɲagafo ɲagajəba rəmwa irri rɛdɛtam.
- ⁹ orn diɲədi ɲen ɲaɲ ɲagaliɲeto rəmwa walla dɛtam rəmwa raliɲetənde, fətau ɲagaɾəwadata ɲagaredia eɲen ɲərəmwa ɲoɾəbətə eɲen eɲalo iɲi ɲəbia na ɲəpiano? na fətau ɲagaɾəwadata ɲagwonata ɲagaɾo ləbai təɲ ləɲen iɲi?
- ¹⁰ ɲagəndu kaiɲ ɲen iɲi ɲɛɾənu dɛtam ɲəliga lnəɲ na ɲəɲoman na ɲənubwa na ɲəntəli.
- ¹¹ igidəɲalo ta aɲgaica igidəndau ɲəmɛɾia mərəmərɛɲ.
- ¹² igəndɛɾədia, lorldaiɲ, ta ɲatɛtə garno ɲi, ɲen ɲarno igafə igarno ɲaɲ. ɲagero ɲagaiɲənaicia ɲen ɲənəɲ ɲeicia kwai kwai.
- ¹³ orn ɲaɲ ɲagaliɲeto ta igərrəɲaicənde ɲen ɲaɲəra ɲərəmwa ananoɲ ɲen ɲanta igafə igwuma.
- ¹⁴ dəmwa idi dāɾo ɲen ɲeieia eɲaɲ orn ɲagero ɲagaiɲədaməci eɲen na ɲagero ɲagaiɲənedə. ɲagaɲəntiɲi garno məlaiyəka irəmwa, dɛtam garno al masiya yesu duri.
- ¹⁵ ɲagafo ɲagabeto orn dābetə edalo dɲɲga diɲədi? ɲen ɲanta igerto dāmədəta eɲaɲ ta gəbanta ɲagafo ɲagaɾəwadata ɲaguɾəda isi esalo ta ɲagidi ɲidi tia na ɲagidi ɲaiɲəlnaiee.
- ¹⁶ orn igafə eda gageande ɲen ɲanta igəndəlwaɾətia ɲen ɲədɛtam?
- ¹⁷ ledə lakəl ləndatoɾata ɲope orn gerta eɲen ɲudərwaɾo. lənəɲulu lonata ləndətəritia ɲi nano ta ɲaɲ ɲələtoɾatə ɲope.
- ¹⁸ fəɲen ɲaɲəra ndə eda gəndatoɾata ɲope ndə gəbədia tia eɲen ɲudərwaɾo na jaiea jaica gerta ndə igənəɲi ləgafr ikərəɲ.
- ¹⁹ ya ɲere ɲələɾəni ɲubwamya, igafə igarno ləɲgen igi auɾiɲa yəmasata təɲ ɲen al masiya gaməlu gafia ɲope eɲaɲ.
- ²⁰ igwonata ta alfafr diɲədi, na ta igafəwadata igamələdia ole gələɾəni, ɲen ɲanta igatəsəni eɲen eɲalo.
- ²¹ lwaɾətiniɾ, ɲaɲ ɲaɲgi ɲagwonata ɲagəbendəni ɲenna ɲal ganun ɲaɲ ɲaganeɲo ta ɲagəna ɲen ɲal ganun?
- ²² ɲen ɲanta ɲen ɲəwərdənu ta ibrayim gerto lidia liɾiɲan. idia gənəɲ gələɲənu eɲere ɲaɾ ebai na idia gwomən gələɲənu igwuɲi gero gaɾ ebai.
- ²³ orn idia gəɲere ɲaɾ ebai gələɲənu eɲen ɲalo orn idia gwuɲi gero gaɾ ebai gələɲənu ta ɲen iɲi rəmwa rɛɾu ɲid aɲfɛtə.

²⁴ Һен иҗи Һәwуҗәну Һен Һаңта лиҗи илди җрлда лаҗо дәрреидиә дїҗиҗан еҗен. wuji гәнәҗ геҗо наийән yәbernia sina na гәнәҗу галәҗа лидиә илди лид алҗете ләbai. гәнәҗу гана аҗар.

²⁵ na аҗар гаҗ ирәҗ гайән yәsina alo yarabia. гәнәҗу гарно alo yursalim дїһәди Һен Һаңта alo yursalim na лидиә әлләҗәҗу лаҗо ләbai.

²⁶ orn alo yursalim isi yafo elo yero yәbendәni na yәнәҗу yaҗо nanna игәндр.

²⁷ Һен Һаңта Һен Һәwәрдәну та, Һәреҗо nano wuji Һаҗги аҗар ltam Һаҗги аҗеро аҗаләҗа Һере kwai kwai. twoҗо Һарәҗаice ole аҗанәҗа Һаҗги аҗеро ауҗиһа Һен Һаңта wuji гаҗ ltam геҗто һере һwaiһа гамиһата wuji геҗто еbaҗен.

²⁸ orn нәндр, lorldaiһ, ләҗар лидиә гарно isag ләҗгр ләҗаләҗәнр та Һен иҗи рәмwa рәҗу аҗфете.

²⁹ orn гарно илҗа lakәл ләpәnde идиә иги гәләҗәну еҗен Һало гананаico идиә гарто Һен Һубwa иги гәләҗәну Һабәҗаҗа Һусила гәрәмwa, фәҗиә eum дїһәди.

³⁰ orn адам гәрәмwa гаҗа тау? гаҗа, ләлдиһу Һере иҗи Һаҗ еbai na идиә гәләҗәҗу, Һен Һаңта идиә гәҗере Һар еbai laber лид алarrate еҗен идиәга gwuji геро гаҗ еbai.

³¹ Һен Һафәҗиә lorldaiһ, ләндр геҗта ләҗарҗар лидиә ләҗере иҗи Һаҗ еbai orn ләҗарҗар лидиә ләwuji геро гаҗ еbai.

galәҗиә 5

¹ фәҗен иҗи al masiya гийәbәрндр. Һен Һафәҗиә җаҗр еҗен иҗи na һерте һаҗгийәни та һаҗәbәдәни һаҗаҗо ләbai тәҗ.

² игәнәһи bulus игәндәлwaҗәҗиә та ndә һаҗ һаҗуҗәдәни al masiya геро гәндawerte Һен kwai kwai.

³ игwalwaҗа тәҗ та ndә едә гуҗәдәну гәнәҗу гәндәну na Һен дәҗтам та гәbәдиә Һен пред Һал ганун.

⁴ һаҗ һаҗги һаҗwonata һаҗәbәдәни һаҗудәрwaҗо еҗен рәмwa нәиһуа al гануна һаҗатәринту игал masiya. һаҗ һаҗиҗу едәд дәдәме дәрәмwa na һаҗарәмадәтәҗиә.

⁵ Һен Һаңта usilaga гаҗәҗе na донатада nanda һаҗатүҗиә дүдәрwaҗа еҗен иди һаҗиди һанеини.

⁶ Һен Һаңта игал masiya yesu дүҗәдәниә дөро Һениано na дөро дүҗәдәниә дөро Һениано cum, orn доната иди дәтудину дүbwaҗа дөҗто Һен Һwaiһа.

⁷ һаҗалaldiһо Һөpe. esegi гaҗирnde Һен та һерте һаҗәнна Һен Һәдәҗтам мәлдин?

⁸ дабургwaдәicia иди дөро дөҗо ирәмwa ирри rundәдәнде.

⁹ удәҗи гәтеfr гупини аicәba пред.

¹⁰ игәҗәну дәһнано еҗеләҗ yesu та ләҗидр аләrraidр еҗен иҗи. na едә иги гәҗәieәндәу еҗен, дәҗтам гәнәҗу гид аҗакәмини, ndә гата walla гоҗра.

11orn lorldaiñ, ndə igənəñi igəbərrəŋaicia leđa ɲen ɲəɖurəðənia məldin ɲen ɲantaɹu igananeini ɲen ɲubwa ɲeicia məldin? ndə ɲen ɲafətia ɲen ɲəɖuri ðəŋgeinu ðəge idi ðəbəkərəŋaicia leđa.

12igata ta ɲen ɲaŋəra ndə leđa ildi əlndəraicau eɲen alurəðəni ðəge.

13orn lorldaiñ, ñaɲ ñagwundəðənu ta ñerte ñagəbendəm. orn ñerte ñagaŋgitiya ðəbərma idi eɖalo aɖərətə ðərəkəðeidiya eɲen ta ñidi ɲen ɲaŋəno, orn ðurəðəntɹ lorldalo ðubwaɖa.

14ɲen ɲanta ɲen preð ɲal ganun ɲərɪñəðeinu eɲen ɲunto. fəɲen iɲi ɲunto ta, bwiɹu eɖaga igi gaɹ əuwər ilaɹəŋa garno etam gəlaɹəŋa.

15orn ndə ñaɲ ñagabakendəðia na ñagasəðia, rəmojəɖr eɲen ta ñerte ñagaməndəðəma.

16orn igwalwaɹa ta, erldr igusila gatəɹe, nɹia ñagaber ñagidi ñidi ɲen aŋəno ywonata.

17ɲen ɲanta ɲen aŋəno ywonata nageo usila gatəɹe na ɲen usila gatəɹe gwonata ɲageo aŋəno, na lənəɲulu lageaɖaidiya eɲen. nɹia ñagaber ñagaɹəwadaɹa ñagəbəðia laŋge ildi ñagəlwonata.

18orn ndə usila gatəɹe gəndənanaieia ðaɖ, ðetam ñagaber ñagəbendəni ɲenɲa ɲal ganun.

19orn ɲen ɲaŋəno ɲələɲinu. ɲen iɲi ɲaŋəno ɲaɹo ðaɹaɲa lijila ɹrəto ildi lamameinu eneɹa na ñereña iɲi ñaməlu ñamameinu eneɹa, na ɲen ɲəŋətaməra na ðeieia ɲəɹwa,

20na ðəkwuðiniɹia laŋge alo ləpiano, na ɲen ɲəndəmi, na ɲen ɲəɖubwiðia ðero, na ðəgerðe eɲen, na ðəgiata ɲen, na ðeieiano, na ɲamburɹwa, na ðəbakarnəðia, na ðəgiaide eɲen,

21na ðonata ðəlaŋge ləleđa larto, na ðərɪñəðia, na ðəraməɹua na naməðia, na laŋge preð larno laŋge ildi. igəndəbərɹia nano ɲen ɲarno igəbərənde nano ananoɲ, ta leđa ildi ləbəðia laŋge ildi laber lið alənti eɲələɲe ɲərəmwa.

22orn ɲen iɲi usila gatəɹe gatudia ɲaɹo ðubwa na ðaŋəra nano na ðəuɹaralo na ðaɹiɲata ɲen na ðaliɲeta ɲəbaiya na ðaŋəra na ðertia ɲen ɲunto,

23na ðəðərnaɹaralo na ðərəkəðia aŋəno. al ganun yero isi yagea laŋge ildi.

24na leđa ildi lal masiya yesu lənəɲulu laɹiño aŋəno iduri na laŋge ildi aŋəno yubwaliya na yəlonata.

25ndə ləgaməɹiar usilaga gatəɹe alerldr igusil.

26alerɹ ləgwonaɹ ləgəneiniar ðame. alerɹ ləgwodwaidiar eɲen na alerɹ ləgwonaɹ laŋge ləlorldalanda.

galəɹiya 6

- ¹lorldaiñ, ndə eđa gənəŋ gafidənu eŋen ŋeicia ŋen deŋam ƚa ñaŋ ñaŋgi ñagabərlda igusila gatəre ñagamatoƚata eŋen ŋədədərnataralo. rəmoƚr eŋen, ñan pređ, aŋgaiea ñagidi ñindeini eum.
- ²amədəidr eŋen ŋinia nƚia ñagəƚiñədaidia al ganun yal masiya.
- ³ŋen ŋanta ndə eđa gənəŋ gəbata goƚra orn gata, gənəŋu gəbədəni ŋadəna bəƚan.
- ⁴ŋgiƚr leđa pređ alirndeici ŋəmēƚria eŋen, nƚia lənəŋulu liđ alaƚəwađate ləminia eŋen eŋen aləsoŋ na gertə eŋen ŋələđa larto.
- ⁵ŋen ŋanta ŋen deŋam leđa pređ lərrapa ŋen eŋen ŋinia bəƚan.
- ⁶ŋgiƚr leđa ildi ləbərrəŋeini ŋen ŋədədeŋam alƚəŋe ldəƚo eŋen pređ ŋaŋəra eđaga igi gələrrəŋaicia ŋen.
- ⁷ñerte ñagəbədəni ŋadəna məldin. leđa laber laƚəwađata ladaməca rəmwa eŋen. ŋen ŋanta eđa gənəŋ gid aŋwande laŋge ildi gənəŋu gawađəlo.
- ⁸ŋen ŋanta eđa igi gawađa ŋen ŋanta ŋen ŋaŋəno gid aŋwande deŋməndədənia egaŋəno, na eđa igi gawađa ŋen ŋanta ŋen ŋusila gatəre gənəŋu gid aŋwande deŋməŋia deŋbəƚəbəte igusil.
- ⁹alerƚr ləgaicəwarar məldin ididia deŋen ŋaŋəra ŋen ŋanta ndə liga liđ alfete ŋope ləgidr alwandr ndə ləgaber ləgamiñar nara.
- ¹⁰ŋen ŋafəŋia alitr leđa pređ ŋen ŋaŋəra ndə liga ləni, orn alitr kaiñ leđa laƚ aməeu eđonata deŋyesu ŋen ŋaŋəra ŋen ŋamiñaƚo leđa larto.
- ¹¹seicr ŋwəƚiña ŋoƚra ŋadam iŋi igəbədia ndə igəndəwərdəŋia deŋda deŋləƚəni.
- ¹²leđa ildi lonata ƚa ñaŋ ñaguƚədəm, lənəŋulu lonata ləbədia deŋia bəƚan egaŋəno. lənəŋulu lerto ŋen iŋi ƚa alerte lananeini ŋen ŋubwa ŋeieia ŋen ŋanta deŋƚi deŋləŋ igəndr yesu masiya.
- ¹³deŋam, leđa ildi luƚədənu lənəŋulu laber ləbədia ŋen ŋal ganun. orn lənəŋulu lonata ƚa ñaŋ ñaguƚədəni ƚa aləmini egaŋəno esalo.
- ¹⁴orn igənəni yerte igəminia kwai kwai, illi eŋen ŋədeŋi deŋləŋ igəndr yesu masiya. alo yafo yəƚiñənu ŋen ŋanta ñi deŋƚida, na igafə igəƚiñəni idəŋi ŋen ŋanta alo eum.
- ¹⁵ŋen ŋanta deŋƚədənia deŋo ŋeniano na deŋo deŋƚədənia deŋo ŋeniano, illi deŋdeŋia deŋmajən deŋto ŋeniano ŋwaiña.
- ¹⁶igəbeƚədia ƚa deŋuƚaralo na ŋabaiya alfete eleđa ildi ləbərlda eŋen iŋi, eleđa lisrayil yədeŋam irəmwa.
- ¹⁷orn ñerte ñagaŋgiŋia eđa gənəŋ gaiñəƚaiea ŋen ŋənəŋ ŋen ŋanta igerto egaŋəno namərta ini nabərrəŋaidia ŋen ƚa igəƚ ebai gəyesu.
- ¹⁸lorldaiñ igəbeƚədia ƚa deŋbuŋŋia deŋləŋ igəndr yesu masiya alfete usilaga egalo. amin.

afesus

afesus 1

- ¹fiñi bulus ñiñgi igaɽo ɔəɔwainia ɔal masiya yesu eñen rəmwa rəɽu ananoŋ. igeɽəɔo leɔa ɽrəmwa, ñaŋgi ñagafo alo yafəsus, ñaŋgi ñagəbendeieia ñen ñal masiya yesu ñope.
- ²igəbeɽəɔia ta rəmwa, papa igəndr, na eləŋ yesu masiya aləndənaice ɔəbuŋɽia ɔusila na ɔəuɽaralo.
- ³igəbeɽəɔia ta ɔaɽa rəmwa reləŋ igəndr yesu masiya arəbuŋənti. rənəŋu rəbuŋtəndr ɔəbuŋɽiaɔa preɔ ɔusila elo na igal masiya,
- ⁴ñen ñarno rənəŋu roɽənde igal masiya ñen alo yaməlu yəbəɔəni. rənəŋu roɽəndr ta altəɽɽr na ta alerɽr ɔəskiniano ñu nəiñua.
- ⁵rənəŋu rubwandriya ndrəɽi ñen ananoŋ ta arəndidr lidia əlləɽəŋu yesu masiyaga, ñen ñanta ñen iñi ñaŋəra ñu nəiñua.
- ⁶rənəŋu ridu ñen iñi ta leɔa alnanaice ɔame ñen ñanta ɔənaieia məɽəməɽeñ ɔələɽəŋu idi ɔəɽto ñaɽrwa idi rənəŋu rəndənanaieiar ñuga igi rubwamaiya.
- ⁷igal masiya ləgaɽəɽənr ñəfəniña ñələɽəŋu. nɽia ñen iñəndr ñeicia ñəŋgeinu eñen ñəɔənaieia məɽəməɽeñ ɔələɽəŋu, idi rənəŋu rananaidra ɔalɽiɽəɔa ɔəno ɔəɽra kaiñ.
- ⁸rənəŋu rarəjaicəndr nano ɔənaieia məɽəməɽeñ ɔələɽəŋu ɔəwaiña.
- ⁹rənəŋu ridəndr ləgalɽiɽr ñaməɽa ñəŋen rənəŋu ronata ɔalɽiɽəɔa ñen ñəsi preɔ na ɔalɽiɽəɔa preɔ garno rənəŋu rəɽu ñen. rənəŋu rəɽu ñen iñi igal masiya
- ¹⁰ta ndə liga ləɽiñəɔəinu ararreiɔi lanɽe preɔ lɔəɽo igal masiya, lanɽe lelo na lanɽe lalo.
- ¹¹igal masiya ləgidənr leɔa ildi larrata eñen ñəɽəmwə. rənəŋu rəɽu ñen iñi ananoŋ garno ronata. rənəŋu rəbəɔia ñen jaica jaiea garno ronata.
- ¹²rənəŋu ridu ɽia ta nəndr alfəɽr ñope ta leɔa alnanaice ñaɽrwa ñələɽəŋu ɔame, nəndr ləŋgr ləɽəɽurɽr ñen igal masiya ananoŋ.
- ¹³iñu ñaŋ eum ñagano ñen ñəɔəɽam iñi ñaɽo ñen ñaŋəra ta ñagəbərnə na ñagəndu ñen ñələɽəŋu eum, orn nɽia ñagəɽənu ñwəɽiña nano usilaga gatəɽe igi rəmwa rwalwaɽo ta arəndənaice.
- ¹⁴usila gatəɽe gaɽo waŋge gananoŋ elanɽe ləgidr aldəneinr ñen ləgaməɽr ləgəlneiniar ɔəge. ñen ñafo ɽia ta leɔa alnanaiee ñaɽrwa ñələɽəŋu ɔame.
- ¹⁵igano ñen ñəɔənaɽa eɔalo egeleŋ yesu na ta ñagubwa leɔala preɔ ɽrəmwa,
- ¹⁶na ñen ñafəɽia iganəɽɽu rəmwa nano ñen ñanta ñaŋ jaiea jaiea ndə igatɽɽia.

- ¹⁷igəbeṛəḏia ta rəmwa reləṅ igəndr yesu masiya, irri raṭo ḏaṭa irri rertō ṅaṭrwa, arəndənaiee usila igi galinṭo ṅen nəsi na igi gəndərrəṅaicia ṅen ta ṅalinṭe ṅope,
- ¹⁸na ta aridi nare enalo nalinṭo ṅen, ta ṅalinṭe ṅagaṭurtia ḏundəḏia ḏəlṛṅu tau, na ta ṅalinṭe ḏarraṭa eṅen idi ḏertō ṅaṭrwa idi rənṅu rertō eleḏa əllṛṅu,
- ¹⁹na ta ṅalinṭe ta ṅabəṭa ṅəlṛṅu ṅoṭra kaiṅ ṅen ṅaṅta nəndr ləṅgr ləgəndr ṅen ṅəlṛṅu. ndə rəmwa riḏu tia rənṅu riḏu ṅəmṛia ṅabəṭaṅa ṅəlṛṅu ṅwaiṅa kaiṅ.
- ²⁰rənṅu rərrəṅaiḏu ṅabəṭa ṅəlṛṅu igal masiya ndə ratuḏima eṅəṭaiṅ ndrəmiḏi gaṭaṅalo ndaṅ ḏəlṛṅu ḏaṅaicəba elo,
- ²¹ndramiḏi goṭra kaiṅ gamiṅata ṅəlṅe preḏ ṭetəṭeṭeo na ndrəṅ preḏ ini nuṭwatəni gertā alo isi ikəṛəṅ orn curn alo isi yiḏ aiyela.
- ²²na rənṅu rṛu laṅge preḏ erəmanəṅ rəlṛṅu ndrəmanaiee ṅəlṅe eləṅge ildi, ndrəmiḏi gaṭnda eṅen preḏ ikanisa
- ²³idi ḏaṭo aṅəno ilṛṅu, idi ḏundəjeinu iṅu igi gwundəjaiea laṅge preḏ.

afəsus 2

- ¹rəmwa riḏənde ṅagamətia liga ṅagaiyo ṅen ṅaṅta ṅen ṅeieia na ṅen ṅafo mənna,
- ²ṅen iṅi ṅagerldau ananəṅ ndə ṅagatəto eləṅ galo isi, ndə ṅagatəto eləṅ gəṅabəṭa ṅəltuṅga igi gaṭ usila igi gəbəḏia ṅəmṛia eleḏa ildi laṭ ndəl.
- ³nəndr preḏ ləgafr ananəṅ eṅen iṅi ndə ləgatəṭr ḏonaṭa ḏaṅəno isəndr na ḏəṅaṭṛa iṅəndr na ləgafr ləgaṭr jaica jaica leḏa ildi ləjeiciano ṅen ṅarno leḏa preḏ lalo.
- ⁴orn rəmwa rertō ṅəbaiyano ṅoṭra kaiṅ na ṅen ṅaṅta ḏubwa ḏəlṛṅu ḏwaiṅa kaiṅ rənṅu rubwandriya,
- ⁵ndə ləgaiyr ṅen ṅaṅta ṅen iṅəndr iṅi ṅafo mənna na rənṅu riḏəndr ləgamətiar ldəṭo al masiyaga. nṭia ṅaṅ ṅagəbərnu eṅen ṅəḏənaieia məṭəməṭeṅ ḏəlṛṅu.
- ⁶rənṅu ratuḏindr ləndərlda ndrəndiḏr ləgaldəṭaṅarlda elo. rəmwa riḏu ṅen iṅi al masiyaga yesu
- ⁷ta alo isi yiḏ aiyela rənṅu riḏ arərrəṅaiḏe ta ḏame ḏəlṛṅu ḏoṭra kaiṅ ndə rəndənanaieiar ṅen ṅaṅəra igal masiya yesu.
- ⁸ṅagəbərnu ḏameḏa ḏəlṛṅu ṅen ṅaṅta ḏonaṭa eḏalo. na ḏəbərnia idi gertā ḏaḏalo bəṭan orn fəḏəneinia ḏərəmwa.
- ⁹ṅagero ṅagəbərni ṅen ṅaṅta ṅen ṅənəṅ ṅagiḏu ta eḏa aṅṛṭe gənəṅ gaṭəwadaṭa gəminia bəṭan.
- ¹⁰ṅen ṅaṅta ləgaṭr ṅəmṛia iṅi rəmwa riḏu. ləgiḏənr igal masiya yesu ta aliḏr ṅəmṛia ṅaṅəra iṅi rəmwa raṭoṭaṭa ananəṅ ta alərldr eṅen iṅi ṅaṅəra.

¹¹ηen ηafətia ñaη ñaηgi gerta ñagaɾ al yawuɔ egaηəno lēldəηəðeinr eηen ηəbətəηəɾan ɾa leða ildi luɾəðənu lēnəeənde leða ildi lero luɾəðəni. fəɟuɾəðənia ðaηəno iði ðiðənu raηra.

¹²lēldəηəðeinr eηen ɾa iliga lakəl ñaη ñagatərinɾu igal masiya na ñagatərinɾu eηələηe ηisrayil, na ñagaɾo ilia eðərreidia eηen iði rəmwa rēɾu. ñagafo ñagero ðəɾuɾia ðəwagəηəη na ñagero rəmwa alo.

¹³orn ðiñəði igal masiya yesu ñaη ñaηgi ñagafo nwaldaη bətəηəɾan ñagameinu ɾwaiñ eηen ηəηəfəni ηal masiya.

¹⁴ηen ηaηɾa gēnəηu gaɾo ðəbēɾəðia eηen iðēndr igi gidəndr ləgaɾ ləguntr na gēnəηu gagero ηen ηeieia iηi ηəndəðəndrano.

¹⁵gēnəηu gamandaðo egaηəno ilēɾəηu al ganun isi ywalwa-ɾəɾəndr ɾa ləgəbəðiar ɾau, ɾa aηiði bəɾan leða ildi laɾo liɾijan ɾa alɾete eða gunto gəmaijən, nɾia ɾa aηiði ðəuɾaralo,

¹⁶na ɾa aηəndəɾəbaier pɾəð rəmwa nano egaηəno yento. gēnəηu gidu ηen iηi ðuɾiða nɾia gaməndaðo ηen ηeieia iηi ηəndəðəndrano.

¹⁷na gēnəηu geɾo nəηəndərrəηaiei ðəuɾaralo ñaηgi ñagafo nwaldaη na nəηələrrəηaiei ðəuɾaralo ildi lafo ɾwaiñ.

¹⁸ñaη na nanda ləgaɾəwadaɾar ləgetr ðata nano igusila gunto ηen ηaηɾa ηu.

¹⁹nɾia ðiñəði ñaganəñaη gerta ñagaɾ ilia na leða liηamia məldin orn ñagaɾo ñagələða ɾəmwa na ñagələða leɾa gərəmwa.

²⁰na ñagwadənu naðuna eleða ləðweinu na igal anbiya na al masiya yesu gēnəηu gaɾo lwandra laɾnda laðuna isi.

²¹fəηu igi ðwada ðakaseidənu iηu na aðəɾatode ɾa aðəɾete alo yēðəñinu yetəɾe egeləη rəmwa.

²²na ñaganəñaη ñagabijeidəni ldəɾo iηu usilaga gatəɾe ɾa ñaɾete eɾa ηen ηaηɾa rəmwa.

afəsus 3

¹ηen ηafətia igəbēɾəðia rəmwa eηen eηalo, igēnəñi bulus ñiηgi yesu masiya gēndiñi ηen ηaηɾa leða ildi gerta laɾ al yawuɔ.

²igata ñagano ɾa iganeinu ðənaicia məɾəməɾeñ ðərəmwa ɾa erəmoɾe ηen ηaηɾa ñaη,

³na ɾa ηen ηaməñiɾiñi ɾa eləηete ηaməɾa ηen ηarno igəwərdiaη ηen ηətefr ananoη.

⁴ndə ñagəbəgəri ηen iηi ñagidi ñaseici ɾa igaliηeɾo ηaməɾa ηal masiya.

⁵iliga lənēiñua ηaməɾa iηi ηero ηəbərrəηeini eleða, orn ðiñəði usila gatəɾe gərrəηaicu leða ildi ləðweinu ltəɾe na al anbiya.

⁶fəŋaməɾa, ʔa leða ildi gertʔa laɾ al yawud larratʔa eŋen al yawudya na ʔa lənəŋulu pred laŋəno yento na lənəŋulu ləɾəbədəlda eŋen inji rəmwa rəɾu igal masiya yesu. ŋen inji ŋafo ŋenŋa ŋaŋəra ŋərəmwa.

⁷igəɾənu ʔa iduɾədənti ŋen ŋaŋəra ŋərəmwa eŋen ŋədənaicia məɾəməɾeŋ dərəmwa idi rənəŋu ranaieini ŋenŋa ŋəŋabəɾa ŋələɾəŋu.

⁸dənaicia məɾəməɾeŋ idi dəneiniŋi ŋiŋgi igəta igamiŋato leða pred ɾrəmwa ʔa yərrəŋaiei leða ildi gertʔa laɾ al yawud ŋen ŋal masiya inji ŋoɾa ŋaŋəra kaiŋ,

⁹na ʔa yiði leða pred allijete ŋen ŋəŋaməɾa. ŋaməɾa ŋafo ŋaləbijənu iliga lwalano kaiŋ irəmwa irri riðu laŋge pred,

¹⁰ʔa diŋədi kanisaða ŋen pred ŋədaliŋetʔa ŋen nəsi dərəmwa adidəni dələŋinu enələŋ pred na eŋələŋe pred elo.

¹¹ŋen inji ŋafo eŋen rəmwa rəɾu ŋen ŋaŋta bəɾəbətə inji rənəŋu rəɾiŋədaido igal masiya yesu eləŋ igəndr,

¹²na inju ləgaɾəwadaɾar ləgetr rəmwa nano ŋədaiŋa ŋero, na dəɾəniada dəŋano ŋen ŋaŋta dənata idəndr inju.

¹³ntia igəndəɾədia kaiŋ ʔa ŋerte ŋagofədiano ŋen ŋaŋta ŋen ŋwaiŋa ŋubwa ŋeiaia igananeinia ŋen ŋaŋta ŋaŋ. dətam ŋen inji ŋafo ʔa ŋaŋ ŋaneini ŋaɾwa.

¹⁴ŋen ŋafətia igokwođiŋətia ndria nalo dətʔa rəmwa nəiŋua,

¹⁵irri rəbərnieia leða ndrəŋ ləneɾa pred elo na alo.

¹⁶na igabeɾədia ʔa eŋen ŋəŋaɾwa ŋələɾəŋu ŋoɾa rənəŋu arəndidi ŋagwondəto ŋabəɾaŋa usilaga gatəɾe gələɾəŋu enar enalo,

¹⁷na ʔa al masiya aŋəndəɾəŋe enare dənataða. igəbeɾədia cum ʔa ŋatədalo na ŋəndi alo idubwidia,

¹⁸na ʔa ŋete ŋabəɾa ʔa ŋaliŋete leðala pred ɾrəmwa dwalano na dōbərano na dʔwala na dōliano lədubwa dərəmwa,

¹⁹na ʔa ŋaliŋete dūbwa dāl masiya idi leða laber laɾəwadaɾa laliŋeto duri, na ʔa ŋundeini dəɾiŋədeiniada dərəmwa.

²⁰rəmwa raɾəwadaɾa rəbədia ŋen ŋwaiŋa ŋamiŋata ŋen ləgəbeɾədiar walla ləgauləldəŋədeiniar ŋabəɾaŋa inji ŋəbədia ŋəməɾria inəndr,

²¹na igəbeɾədia ʔa rənəŋu arənaneini ŋaɾwa ikanisa na igal masiya yesu eleða pred ləliga pred bəɾəbətə. amin.

afəsus 4

¹ŋen ŋafətia igənəŋi ŋiŋgi igəndənu ŋen ŋaŋta eləŋ yesu igəndəɾədia ʔa ŋafete ŋagarajada to eŋen inji rəmwa rundədei-nənde nano.

- ²reṭr enare jaiea jaica, ñaðərnate naralo na ñaṭiñate ɲen. alwer narano eñan idubwiḍia.
- ³ṭəḍiṭr aɲəno, ñakase ḍəṭəbəḍia eɲen iḍi usila gatəre gananaid̄ia ḍəuṭaḍa aralo.
- ⁴aɲəno yaṭo yento na usila gatəre gaṭo gunto ɲen ɲarno ñan ñagundəḍənu ʔa ñerte ɲen ɲunto ʔa ñautṭi in̄i ɲəḍundəḍəma eḍalo.
- ⁵eləɲ rəmwa raṭo runto na ḍonaṭa ḍaṭo ḍunto mamud̄iya yaṭo yento.
- ⁶rərnwā raṭo runto irri raṭo papa igēndr irri roṭra ramiñato laɲge preḍ na laɲge preḍ lafo ɲuga na rənəɲu rafo eləɲge preḍ.
- ⁷orn nēndr preḍ ləganeinr ḍənaieia mətəmətəñ ḍərəmwa eɲen ɲəḍənaieia ḍal masiya iḍi ḍoṭra kaiñ.
- ⁸ɲen ɲafət̄ia ɲen ɲwalwaṭənu ʔa, ndə gənəɲu gabəto elo gaməndeitu leḍa nēiñua ildi gakēndəlo, nəɲənanaiice leḍa laɲge.
- ⁹ndə aḍam gaṭa ʔa gənəɲu gabəto elo ləgalinṭr ʔa gənəɲu girəwuṭalo iḍuḍa cum.
- ¹⁰gənəɲu igi girəwu fəɲu igi gabəto pələlo ltun̄ga eḍəpe ʔa aɲundəjeini eləɲge preḍ.
- ¹¹na ḍənaieia ḍəlṛəɲu ʔa aḍiḍi leḍa ləmaṭan laṭo ḍəḍwein̄ia na ləmaṭan laṭo anbiya na ləmaṭan laṭo mubassar̄in na ləmaṭan laṭo gəsus na leḍa ləbṛrəɲaid̄ia ɲen ɲərəmwa,
- ¹²ʔa alnanaice leḍa ṭrəmwa laɲge ildi laṭo ḍetam ɲen ɲaṭa ɲəmṝria eɲen ndə ləmaḍuṭəḍənt̄ia na ɲen ɲaṭa ḍəbapurgwaḍaṭa ḍaɲəno yal masiya.
- ¹³nt̄ia nēndr preḍ ləgiḍr alṭṭr ləguntr idonaṭa iyēsu na preḍ ləgiḍr allinṭr idia gəremwa, na ləgiḍr alṭṭr leḍa loṭra linḍeinu ḍəṭiñḍeiniada ḍal masiya.
- ¹⁴ɲen ɲiḍ aɲfete ʔia ʔa alerṭr ləgaṭiar ñere məldin iñi ñəṭwḗḍəni alo ɲenna preḍ ñṛrəɲeinu gar̄no waɲge ḍəbera ḍəṭwaḍa alo, na ɲaḍənaɲa ɲələḍa ildi laṭatudi ɲen ɲəmaiɲən ɲafo mənna.
- ¹⁵orn ləgiḍr alṭwatr ɲen ɲəḍetam idubwiḍia na ləgiḍr aləbapurgwaḍaṭr eɲen preḍ igal masiya ʔa alṭṭr ləguntr ɲuga.
- ¹⁶gənəɲu gaṭnda na gamica aɲəno ilṛəɲu preḍ. aɲəno yakaseiḍənu aloya isi yurrəpəḍənu na ndə laɲge preḍ laɲəno ləbəḍia ɲəmṝria aɲəno preḍ yabapurgwaḍaṭa niyoṭreṭe idubwiḍia.
- ¹⁷fəɲen in̄i igwalwaṭa na igaṭo ḍaməḍaṭa ḍəɲen in̄i egeləɲ yesu ʔa ɲen ḍetam ñan ñagaber ñagafia məldin ñagarno leḍa ildi gert̄a laṭ al yawuḍ ildi lert̄o ɲen ɲəpiano eɲaṭṛa eɲen.
- ¹⁸ɲaṭṛa eɲen ɲaṭo ɲərəm̄ia ʔa alerte ləbert̄ia ḍalinṭa na lənəɲulu latərint̄u idamət̄ia ḍərəmwa ɲen ɲaṭa ḍaijəbənia nano ḍafo in̄ulu na ɲen ɲaṭa labṭwaɲəno enare.
- ¹⁹lənəɲuln laṭo təgətəg inusila enen ldənaide ntam enen ʔa aleicəṭi ɲṛṭwa. lənəɲulu lero lanəḍa ɲen ɲənəɲ ʔa aləbeice ḍonaṭa eḍen ḍeieia.
- ²⁰orn ñan ñagero ñagṛrəɲeinu al masiya ʔia,

- ²¹ndə dətam ñagano ɲen ɲələɾəɲu na ñagərrəɲeinu ɲen ɲədətam iɲu, garno ɲafo iyəsu.
- ²²miñeicɾ ɲen alo ɲəbətəɲəɾan iɲi ɲədəmətia ñagafo ñagafau, idi dəicəbəro ɲen ɲanta dənata dəicia idi dīdənde ɲadəna.
- ²³na idənr ñagəmajən inusila enalo na ɲətəɾa ɲəlo.
- ²⁴ɛɾənr ɲen nano ɲəmajən iɲi ɲidənu ɲarno ɲərəmwa na iɲi ɲərrəɲeidənu ɲen ɲudərwato na ɲətəɾe iɲi ɲatudini ɲenɲa ɲədətam.
- ²⁵ɲen ɲafətia auwəɾ ɲarəwen ñarwataide ɲenɲa ɲədətam ɲen ɲanta nēndr pɾəd ləgakaseidənr ldəɾo na eđa gənəɲ geđa gwomən.
- ²⁶ndə ñageiciano ñerte ñagaɲɟitia dəiciano eđalo adəndidi ñagəbədia ɲen ɲeicia. ɲgeier dəiciano ɲen eđəñina yaməlu yirəwa.
- ²⁷ñerte ñagəbətəɾtia setan liga alo kwai kwai.
- ²⁸ɲen dətam ta oɾom gaber galaldəbəca laɲge məldin orn ɲen dətam gənəɲu gəbədia ɲəmɛɾia kaiñ raɲra na ɲenɲa ɲudərwato ta aɲerte laɲge aldaɾnəde ledala laɾo ləbai.
- ²⁹ñerte ñagaɲɟitia ɲen ɲənəɲ ɲeicia ta ɲamiña eñua esalo orn ɾwatɾ ɲen ɲaɲəra iɲi ɲamədata ledə albaɲurgwadəte ɲen ta aɲəbuɲti ledə ildi ləna.
- ³⁰ñerte ñagwəni usila gatəɾe gərəmwa igi gaɾo ɲwətina ɲɛɾənənde nano ɲen ɲanta loman lədapəɾa.
- ³¹ɲgeier ɲen pɾəd iɲi ñagiyidia ledə leiciano, na dəjeiciano, na dəboɲa na dɱwara na dəbwaidia ɲen, na ɲen pɾəd iɲi ɲagea ledə.
- ³²orn nanaicɾ lorldalo ɲen ɲaɲəra, na ləɲetɾ ɲabaiyano. ɲgədeicɾ lorldalanda ɲen ɲen ɲeicia ɲen ɲarno rəmwa raɲgədeicənde ɲen ɲəlo ɲeicia al masiyaga.

afəsus 5

- ¹ɲen ɲafətia ikirndəier rəmwa garno ñere iñi ñubwaniya.
- ²na erldr idubwidia ɲen ɲarno al masiya gubwandriya nəɲənaidə etam gələɾəɲu ɲen ɲanta nēndr gaɾo dəneinia na dəɾədənia idi dəbədia rəmwa raɲəra nano garno dəmwada gaiñəla.
- ³ñerte ñagaɲɟitia ɲen ɲəlwaɾəni eñəɲ kwai kwai ɲədəɾaɲa lijila ɾɾəto ildi lamameinu eneɾa na ñereña iñi ñaməlu ñamameim eneɾa walla ɲen ɲataɲa walla ɲen ɲədənata laɲge ləledə lwomən, ɲen ɲanta ɲen iɲi ɲaɾo dətam eledə ɾrəmwa.
- ⁴nədr ɲen ɲataɲa na ɲen ɲaɾo ɲiɾətiano na ɲen ɲarno ɲədəraməɾua ɲen ɲanta ɲen iɲi pɾəd ɲeicia. orn ɲaɲəɾɾ rəmwa nano.
- ⁵ləɲetɾ ɲen iɲi ta eđa gənəɲ igi geicia nda walla gaɾaɲa wujiga garto walla gaməñeđəñano gəbədia dəmama dəlaɲge lwaiña dəɾo waɲge igi gukwudīñətialo, gənəɲu gaber gid aɲərrate ɲələɲe ɲal masiya na ɲərəmwa.

- 6ñerte ñagaṅgitiã eða gənəḡ gəndidiã ḡaḑəna ḡenna ḡəpiano, ḡen ḡaṅta eḡen iḡi ḑeieiano ḑəramwa ḑeṑo leḑa nano ildi laṑ ndəl.
- 7ḡen ḡafəṑiã ñerte ñagaṑaṅa leḑala ild kgwi kwai,
- 8ḡen ḡaṅta ñagaṑo ḡəram bəṑaḡəṑan orn ḑiñḑi ñaaṑa arerre eḡeləḡ yesu. erldr ḡen ḡarno ñere ñarrerre,
- 9ḡen ḡaṅta ḡəlwa ḡarrerre ḡafidənu eḡen preḑ iḡi ḡaḡəra na ḡuḑərwəṑo na ḡeḑeṑam.
- 10na indeier ḡen ṑa ñərrəḡeini ḡen iḡi ḡəbəḑiã eləḡ yesu ḡaḡəra nano.
- 11ñerte ñagəṑəbəḑiã eḡen ḡəḡəram iḡi ḡaber ḡaləḡa orn idr ḡələḡinu ṑa ḡeieia.
- 12ḡen ḡaṅta ḡen ḡanidənu ṑa ləḡwaṑwatar eḡen leḑa leieia ləbəḑiã ḡoṑoma.
- 13orn ndə waḡḡe gənəḡ ḡərrəḡeidənu arerreḡa ḡaṑəwadaṑa ḡaseinia ḡen ḡaṅta laḡḡe preḑ leḑa laṑəwadaṑa ldəseieia lənəḡulu laṑ arerre.
- 14ḡen ḡafəṑiã ḡen ḡwalwaṑənu ṑa, aḡanəḡa ḡaḡḡi aḡandro, twoḑo iḡurid ḡatwoḑe eḡəṑaiñ na al masiya ḡid aḡanaice arerre.
- 15ntiã rəmotr eḡen ṑa ñagəbərlda ṑau. ñerte ñagəbərlda ḡen ḡarno leḑa laiḡəba ḡen nəsi orn erldr ḡen ḡarno leḑa laliḡeṑo ḡen nəsi.
- 16ñerte ñagaṅgitiã liga lnəḡ ləpiano kwai kwai ḡen ḡaṅta liga ildi leieia.
- 17ḡen ḡafəṑiã ñerte ñagaṑiã mṑəṑiano orn ləḡeṑr ḡen ḡafo ṑau iḡi eləḡ rəmwa ronata,
- 18ñerte ñagəraməṑua iḡuṑu ḡen ḡaṅta ḡuṑu ḡəndidiã ñagagera ḡen, orn undəḡeinr usila ano ḡatəṑe.
- 19ṑwataidr ñaləḡe ḡələḡa ḡusila ḡatəṑe na eḡen ḡəwərdənu imasamir. aləḡr ḡələḡa ḡaḡəra eḡeləḡ rəmwa narena preḑ enalo,
- 20ñanḡəṑi ḑata rəmwa nano jaica jaica ḡen ḡaṅta laḡḡe preḑ igirəḡ ḡeləḡ igəndr yesu masiya.
- 21nanaidr eḡen ḡen ḡaṅta ñagidəña al masiya.
- 22ñəḡḡema, naṑr ebaḡḡalanda ḡarno ñaganata eləḡ yesu.
- 23ḡen ḡaṅta eḑa ḡaṑorra ḡaṑnda igwuḡi ḡəlḡṑəḡu ḡen ḡarno al masiya ḡaṑnda ikanisa ḑəlḡṑəḡu idi ḑaṑo aḡəno ilḡṑəḡu, na fəḡu ḡəbərur kanisa.
- 24ḡen ḡarno kanisa ḑafo eḡələḡe ḡal masiya na ṑiã ḡen ḑeṑam cum liḡi ṑrlda lafo eḡələḡe ḡebaḡḡenanda eḡen preḑ.
- 25lṑenia, bwiṑr wasalandala ḡen ḡarno al masiya ḡubwa kanisaḑa nəḡənaide etam ḡəlḡṑəḡu ḡen ḡaṅta kanisa,
- 26ṑa aḡwase ḡawaḡa na ḡenna ḡəlḡṑəḡu na ṑa aḡṑi ḑatəṑe.

²⁷gënəŋu gidu tia ta aŋəneini kanisa idi ɖertə ŋarwa ŋwaiña na ɖero amərta nano na ɖero ɖərɔia nərɔiaŋəno na ta aɖərɛtɛ ɖatərɛ ɖərɔiñəɖeinu ŋen ŋerano ŋataŋa kwai kwai.

²⁸ntia cum ŋen ɖɛtam ltenia lubwa wasenala ŋen ŋarno lubwa aŋənoiya esen. ɛɖa gubwa wasenga gënəŋu gubwa aŋənoiya ilərəŋu.

²⁹ŋen ŋanta ɛɖa gero ganɛɖa aŋəno ilərəŋu orn gamica na garəmotwa ŋen ŋarno al masiya gamica kanisa na garəmotwa.

³⁰na nēndr ləgər lanɣe lanəno ilərəŋu.

³¹ŋen ŋafətia ɛɖa gaɔrra gaɖaɖa ɛtən na ləŋgen alakaseidəni wasenga, na lənəŋulu liɔɔjan lid alɔtɛ aŋəno yento.

³²ŋen inji ŋarə ŋamərɔa ŋorɔa na igatə ŋəndərrəŋaiciar ŋen ŋal masiya na ŋəkanisa.

³³orn ŋen inji ŋəbərrəŋaidia cum ta ɛɖa gənəŋ eñəŋ gamo wasen ŋen ɖɛtam gubwa wasenga garno gubwa aŋənoiya ilərəŋu na ta wuji gənəŋ gamənu aŋəɖəñiti ebəŋgen.

afəsus 6

¹ñere, natr ləŋgalanda na ɛtalanda egeləŋ yesu ŋen ŋanta ŋen inji ŋafo ŋope.

²ŋen ŋənəiñua ŋal ganun isi rəmwa ranaieo musa inji ŋertə ŋen ŋərɛntu leɖa ildi larəmotwa, fəŋu, ɖiñətr ɛtalanda na ləŋgalanda,

³ta ŋen aŋəndɛta nano ŋaŋərə na ta ñafɛtɛ alo liga lwalano.

⁴ltenia, ñertɛ ñagəbəɖia ñere eñalo ñeieiano mərəmərɛñ orn rəmotərldo ŋope, ɛrrəŋaieərldo ŋen təñalɔɔatə ɛŋen ŋeləŋ rəmwa.

⁵ləbai, natr leɖa ildi lertənde alo ŋəɖaiñəŋa ɖəgərɖiɖa aŋəno na araga gunto ŋen ŋarno ñaganatə al masiya.

⁶ñertɛ ñagaləɖurəɖəntia aŋənoiya ikərəŋ ta leɖa aləndəseici aləndənaice ɖame, orn idr ŋen inji rəmwa ronatə narena preɖ ŋen ŋarno ləbai lal masiya.

⁷ɖurəɖənr ɖaŋərəɖa nano ŋen ŋarno leɖa ildi ləɖurəɖəntia eləŋ yesu na gertə leɖa.

⁸ŋen ŋanta ñagalɔŋɛtə ta eləŋ yesu gid aŋəpərɛ leɖa preɖ ŋen ŋanta ŋen preɖ ŋaŋərə lənəŋulu lidu ndə larə ləbai walla gertə larə ləbai.

⁹ya leɖa ñaŋgi ñagertə ləbai, naieərldo ŋen tia cum. ñertɛ ñagaləgagariñata ŋenŋa ŋabɔwaŋəno, orn ləldəŋəɖeindr ta ñaŋ na ŋulu ñagertə eləŋ gunto elo na leɖa preɖ larəwatə ɛŋen ŋu nēiñua.

¹⁰fəŋen ŋəndurtu. ɔɔtr ñagwondəto egeləŋ yesu na ɛŋabərɔa ŋələrəŋu inji ŋwaiña kaiñ.

¹¹ɛtənr ndrena nuridə nano preɖ ini rəmwa rananaidialo ta ñarəwadətɛ ñagəɖurwa ñageye ŋaɖəna preɖ ŋəsetən.

¹²ŋen ŋanta gertə ləgəbwaiñəɖiar ləgəgear leɖa ildi larə aŋəno orn ləgəgear ŋələŋe ɔɔtərɛtəto ŋalo isi yarə ŋərəmia na ləgəgear nusila nəŋen ŋeicia elo.

- 13ntia ɲen ɔɔtam ta n̄ɛrɔni ndrena nurida nano pred nɔrɔmwa ta n̄arɔwadaɔe n̄agadurwa eloman lɔɲen ɲeicia na ta n̄abɔrɔndete ɲen pred orn n̄aduri maldin.
- 14ɔurr n̄agwondɔto. ɛrɔnr yerna eniywa ɛɲen ɲɔɔtam, n̄ɛrɔni ndrena niɲurum nɔɲen ɲudɔrwaɔto.
- 15ɛrɔnr nɔɔbina erɔmanɔna nɔɲen ɲaɲɔra ɲɔrɔmwa ɲɔɔɛɛɛtaralo.
- 16na langela ildi pred mɔr n̄ɛrɔ nɔɔdonata ini n̄agarɔwadaɔta n̄agiyopɔta n̄ɔrlda pred n̄ɛɔa geieia.
- 17mɔr ɔɔbɔria ɔarɔ ɲaɔe ɲɔnɛnda, na ɔɔperre idi usila gatɔe ganaiɔia, fɔɲen ɲi ɲɔrɔmwa.
- 18turr rɔmwa jaica jaica igusila gatɔe ɔɔturtiada pred na ɔɔɔɔɔɔɔɔ pred. ntia apr sɔndua ɛɲen ɲi ɲɔɔɔɔɔa pred n̄ekeɔɔɔe rɔmwa ɲen ɲanta leɔa pred ɔllɛrɔɲu.
- 19na ekeɔɔɔr rɔmwa ɲen ɲanta n̄i ta ndɔ igɔbɔladiɔ ɛiɲuano enancini ɲen ɲope ɛrɔwate, ta ɛrɔwate ɲamɔra ɲɔɲen ɲaɲɔra ɲɔrɔmwa ɲɔɔaiɲa ɲero.
- 20igɛnɔni igar al kufɔ yɛndɔnu uridaga ɲen ɲanta ɲen ɲi ɲaɲɔra ɲɔrɔmwa ekeɔɔɔr rɔmwa ta ɛrɔwate ɛɲen ɲaɲɔra ɲɔrɔmwa ɲɔɔaiɲa ɲero, garɔ ɲen ɔɔtam igɛbadiɔ tia.
- 21tikikus, oraiɲ igi lɔgubwamarya na igi gɔɔɔɔɔɔɔɔ elɔɲ yesu araga gunto, gɛnɔɲu gid aɲɔndɔlɔarɔti ɲen pred ta n̄aliɲete igafɔ tau na igɛbadiɔ tau.
- 22igwadɔɔɔɔɔɔɔɔ ta aɲidi tia, ta n̄aliɲete nanda n̄agafɔ tau na ta aɲɔndɔɔɔɔɔɔɔɔ enare.
- 23igɔbɔɔɔɔɔɔ ta rɔmwa ɔata na elɔɲ yesu masiya alnanaiee lorɔba lɔkanisa ɔɔɔtaralo na ɔubwa ɔonataɔa.
- 24igɔbɔɔɔɔɔɔ ta ɔɔbunɔtia ɔɔrɔmwa alfete leɔala ildi lubwa elɔɲga igɛndɔr yesu masiya ɔubwada idi ɔaber ɔid adɔmɔndɔɔɔɔni.

filibi

filibi 1

- ¹fēnanda bulus na t̄imēdawus ñan̄gi ñagaṛo ləbai ləyesu masiya. ñageṛədo leḏa preḏ ṛəmwa igal masiya yesu ildi lafo alo ifilibi nələḡəna nəkanisa na leḏala ildi larəmoṭwa ḡen ḡəlan̄ge ləkanisa.
- ²ñagəbeṛəḏia ta rəmwa, papa igēndr, na eləḡ yesu masiya aləndənaiee ḏəbuḡtia ḏusila na ḏəuṭaralo.
- ³igan̄ṛtu rəmwa nano rələṛṅñijaiea jaiea ndə igələḏəḡəḏeina eḡen preḏ eḡalo.
- ⁴ñoman preḏ ndə igəbeṛəḏia rəmwa ḡen ḡan̄ta ñan̄ preḏ, igəbeṛəḏia ḏan̄ṛaḏa nano
- ⁵ḡen ḡan̄ta ñan̄ ləḡəṛəbəḏiar eḡen ḡan̄ṛa ḡərəmwa iliga lananoḡ na məldin ḏiñḏi.
- ⁶igēnəñi igēṛəni ḏəñano eḡen iḡi, ta rəmwa irri rabəṭa nəḡəməṛia ḡan̄ṛa eñan̄ rēnəḡu riḏ aṛiñḏate ḡəməṛia iḡi iloman ləyesu masiya.
- ⁷ḡen ḡope ta iganduləḏəḡəḏeina ñan̄ preḏ tia ḡen ḡan̄ta igertənde egare ḡələṛəñi ndə igēndənu walla ndə igafə nəsəria ta elwəṛe ta ḡen ḡan̄ṛa ḡərəmwa ḡəḏetam, ḡen ḡan̄ta ñan̄ preḏ ləḡəṛəbəḏiar eḡen ḡəḏənaicia məṛəməṛeñ ḏərəmwa.
- ⁸rəmwa raṛo ḏaməḏata ḏələṛəñi, fəṭau igəndonata preḏ kaiñ idubwiḏia ḏal masiya yesu.
- ⁹na igəbeṛəḏia rəmwa ta ḏubwiḏia eḏalo aḏoṛṛete aḏələḏḏe-ḏəniao, eḏaliḡeta preḏ na idirndəieia preḏ ḏudərwato,
- ¹⁰ta ñan̄ḡti ḡen iḡi ḡame kaiñ, na ta ñatəṛete ta ñafete ñagero ḏəskinia iloman lal masiya,
- ¹¹na ta ñaṛete ñagwundəinu ḡəlwaḡa ḡḡen ḡudərwato iḡi ḡeto iyesu masiya, ta rəmwa arənaneini ḡaṛwa na ḏame.
- ¹²orn lorldaiñ, igwonata ñagaliḡeto ta ḡen iḡi ḡarəmat̄iñi nano ḡaṛo ḏəpurəḡwadaṭa nəiñua ḏəḡen ḡan̄ṛa ḡərəmwa,
- ¹³ta ḡen ḡələṛəñi ḡələḡinu igaskari preḏ na eleḏa lomən cum, ta igēndənu isijən ḡen ḡan̄ta al masiya.
- ¹⁴na lorəba lwaiña ləkanisa liḏənu ləṛəni ḏəñano eḡeləḡ yesu ḡen ḡan̄ta igēndənu, na londəto ta alṭwate ḡen ḡərəmwa ḡəḏaiña ḡerəlo nano.
- ¹⁵leḏa ləmaṭan ləbərrəḡaieia leḏa ḡen ḡal masiya eḏəḡiaid̄ia eḡen na eḏəḡerḏia. na ləmaṭan eum eḡen ḡan̄ṛa.
- ¹⁶lənəḡulu ləndur̄tu ləbəḏia tia idubwiḏia na lənəḡulu laliḡeto ta igēṛənu əli ḡen ḡan̄ta ḏopəṭa ḏəḡen ḡan̄ṛa ḡərəmwa.

¹⁷leđa lananoj ləbərrəjaieia leđa nən ɲal masiya eđəgerđia, gertə eɲen ɲudərwato, lata ta labakarəjaica dəcwara dələɽəni ndə igəndənu isijən.

¹⁸na wande igi? nən ɲəni ta erađ pređ, ndə gertə eɲen ɲədetam walla ndə eɲen ɲədetam, nən ɲal masiya ɲabərrəjeinia leđa, na eɲen ɲi igəɲəra nano.

¹⁹detam, na igid eɲərete nano. nən ɲanta igaliɲeto ta nən ɲi ɲid aɲərete dərbəni iɲi daturtiada rəmwa eđalo na dāmədatada dūsila gəyesu masiya.

²⁰ɲen ɲarno igəɽədiaɲəno igəɽurtu nən kaiɲ ta wagero gənəɲ igid iwirəwano, orn dōndətađa pređ, garno jaica, nɽia dīñədi cum al masiya aɲərete egaɲəno iləɽəni, ndə igamətia walla igaiyo.

²¹ɲen ɲanta iɲi dāmətia đar al masiya na ɲəɽaiɲ ɲamama đarəjaica.

²²orn ndə igamətia egaɲəno dərleđa dīd adəfete dəɲəmɽria ɲələɽəni məldin. orn igaijəba nən igəbendia.

²³igədərneidənu eɲen ɲi ɲiɽjan. igwonata igabəla na ɲafete al masiyaga, na nən ɲi ɲəɲəra kaiɲ ɲamiɲato lorəba.

²⁴orn ndə igamətia egaɲəno məldin nən ɲi ɲarə detam ɲamiɲato lorəba nən ɲanta ɲəɲ.

²⁵na igafə igapurgwadeinu eɲen ɲi, nɽia igaliɲeto ta igidi alfetr, na alɽəɲ ɲəɲ pređ nən ɲanta dəpurgwadaɽa nēiɲua eđalo na đəɲəra nano eđalo idonata,

²⁶ta dēminia eđalo nən ɲantaɲi adələldədəmalo igal masiya yesu nən ɲanta ləgafr teɲ.

²⁷ɲgitr nən ɲədamətia eđalo aɲəɽəjadate nən ɲanta nən ɲəɲəra ɲal masiya, ta ndə igeto igwəndondaɽa walla ndə igerənde nano igid ene nən eɲalo, ta ɲōndəte igusila gunto, ɲidi ɲəmɽria kaiɲ ldəɽə ɲenɲa ɲunto, nən ɲanta dōnata eɲen ɲəɲəra ɲərəmwa,

²⁸na ta ɲerte ɲagidəɲa wagənəɲ ledala ildi lageande. nən ɲi ɲarə dəɲaicia iɲulu dədəgirmia eđen, orn dədərbəni eđalo, na idi irəmwa.

²⁹ɲen ɲanta nən ɲaneinənde nən ɲanta al masiya gertə ta ɲagabendia nən ikəɽəɲ, orn eum ta ɲananeini nən ɲubwa kaiɲ nən ɲantaɲu.

³⁰ɲagerto dəbwaiɲədia eɲen idi ɲagwondaɽəɲau, na idi ɲagəɲna igafau dīñədi.

filibi 2

¹ɲen ɲanta dāmətia idi ləgertr igal masiya dāmama nən ɲi ɲarətuđia nare, na dəbəkəndia dədubwidia na dəɽəbədia eɲen igusila gərəmwa na dūbwidia na dəɲgədeini ɲabaiya nano

²undəinr đəɲəra nano dələɽəni, nən ɲanta ɲafete eɲen ɲunto, na ɲerte dūbwidia dunto na ɲafete ɲagakaseidənu eɲen, na ɲonate nən ɲunto.

³ɲerte ɲagəbədia nən ɲənəɲ eɲen ɲəɲəɲwar walla ɲəđinia enare. orn eđəta enare ɲgitr eđa gənəɲ aɲidi leđa lomən loɽra lamiɲatama.

- 4ñerte ñanḡiti eḡa ḡənəḡ ḡarəmotwa lanḡe əlləḡəḡu, orn lanḡe ləleḡa lomən eum.
- 5ḡḡitr ḡen inji aḡəndaufete, inji ñaḡerto igal masiya yesu,
- 6igi ḡafo ḡarno rəmwa, orn ḡəbata ta ḡəḡəwatia rəmwara ḡerta ḡafo ḡəḡam,
- 7orn ḡiḡu etam ḡəlḡḡəḡu ḡarno wəḡero ḡeniano, nəḡəme ḡen ḡeḡa ḡaḡ ebai, na ḡafo ḡiḡənu ḡarno leḡa.
- 8na ndə ḡafidənu ḡarno eḡa ḡaḡorra, nəḡidəni ḡəta egare nəḡəne rəmwa nəḡətete eḡen ḡəḡəḡaiñ, ḡəḡam ḡəḡəḡaiñ ḡəḡuḡi.
- 9ḡen ḡafəḡia rəmwa cum ruḡḡətəma kaiñ, na ranaicəma irəḡ ḡamiñato ndrəḡ nəloraḡa preḡ,
- 10ta igirəḡ ḡəyesu ndrĩa preḡ nəmukwuḡiñəḡialo nələnḡe lafo elo na alo na idurḡu alo,
- 11na ta eḡəla preḡ taiyata, ḡəḡam yesu masiya ḡaḡ eləḡ ḡen ḡanta ḡaḡrwa ḡərəmwa ḡata.
- 12ḡen ḡafəḡia ñaḡ ñanḡi igubwandiya, ḡen ḡarno ñaḡano jaica, ḡerta ndə igənəñi ləḡafr ldəḡo ikəḡəḡ, orn cum təñano ḡen ḡwaiña ndə igero, ntia cum idr ḡəḡəḡni eḡalo ḡəḡaiñəḡa na ḡəḡəḡdiada ḡaḡəno,
- 13ḡen ḡanta fəḡu rəmwa irri rəndidiau ḡəmḡḡria ta ñametəḡəño na ñidi ḡonata ḡaḡəra ḡəlḡḡəḡu.
- 14idr ḡen preḡ ḡəḡama ḡeniano ḡero, na ḡəḡerḡe ḡero.
- 15ta ñafete ḡəskinia ḡero, na mənna ḡero, na ta ñaḡete ñere ñərəmwa ḡətaḡa ḡero, eleda iligano ləliga ildi ləḡiano eḡen na leieia, ildi ñaḡafəlau ñaḡarno arerre ḡafo alo,
- 16na ta ñəkəndi ḡen ḡəḡaməḡia, ḡen ḡanta igənəñi yəmini iloman lal masiya ta igero igobəḡo məḡəməḡeñ walla igiḡu ḡəmḡḡria məḡəməḡeñ.
- 17orn ndə cum igareinu ḡarno ḡela ndəməḡeinia idi ḡaḡo ḡənaieia ḡəḡonata eḡalo igəḡəra nano na ləḡaḡərar nano.
- 18ntia eum ñaḡ ḡəreḡr nano na alaḡəreḡr nano.
- 19orn igatḡurḡia ḡen eḡeləḡ yesu ta orn yid endəḡweiti timəḡawus ta cum yondəicini egare ndə igəno ḡen eḡalo.
- 20igero igabertia eḡa ḡənəḡ ḡarnəḡu, igi ḡid aḡərəmote ḡen eḡalo ḡəḡam.
- 21ḡen ḡanta preḡ taḡrəmoto ḡen eḡen, ḡerta ḡen ḡal masiya yesu.
- 22orn ñaḡaliḡeto ḡəḡam ḡen ḡətiməḡawus ta ḡen ḡarno ḡere etenga ḡənəḡu ñaḡidəldəḡa ḡəmḡḡria ḡəḡen ḡaḡəra ḡərəmwa.
- 23ḡen ḡafəḡia igəḡurḡia ḡen ta orn yid endəmaḡweiti taltal, ndə igəfo igaliḡeto ḡen ḡəlḡḡəñi.
- 24orn igabendia ḡen eḡeləḡ rəmwa ta igənəñi cum orn endəḡa nano.

²⁵orn igata n̄en n̄afo d̄etam ta endad̄weiti oraiñ abafrud̄itus, ḡen̄onu igi ñaḡeb̄edia ld̄oga n̄em̄eria, f̄onu igi ñagar̄ald̄oga askari, orn d̄ad̄weinia ed̄alo na igi gidu n̄en n̄ad̄etam iñi.

²⁶ḡen̄onu gafo ḡendonata kaiñ na gaḡardo egare n̄en n̄anta ñagano ta ḡen̄onu gafo gwuma.

²⁷na d̄etam ḡen̄onu gafo gwuma kaiñ, gafo n̄araiñ twaiñ. orn r̄emwa ragiat̄ema n̄obaiya nano, na gerta ḡen̄onu ik̄ar̄on̄ orn iḡen̄oni cum, ta yerte igabert̄ia d̄wanano d̄wom̄on t̄on̄.

²⁸n̄en n̄af̄et̄ia iḡer̄ad̄ian̄ono kaiñ ta endamad̄weiti ta nd̄o ñagamaseicia ñan̄erete nano na ta daḡardia d̄al̄er̄oni ad̄etete aten.

²⁹n̄en n̄af̄et̄ia an̄ant̄amar egel̄on̄ r̄emwa dan̄arada nano pred̄. na endr̄ ed̄a garn̄onu ed̄ame

³⁰n̄en n̄anta ḡen̄onu gafo n̄araiñ twaiñ n̄en n̄anta n̄em̄eria n̄al masiya, n̄on̄entī en̄er̄aiñ ta an̄und̄aj̄aice n̄em̄eria en̄alo n̄en n̄antañi in̄i n̄afo pwa.

filibi 3

¹na cum lorldaiñ, n̄eretr̄ nano egel̄on̄ yesu. igero igaicwaro nd̄o iḡend̄awaw̄erd̄eti n̄en in̄i, na n̄en in̄i n̄endam̄ata ta ñafete n̄ope.

²r̄emoj̄odr̄ iñina. r̄emoj̄odr̄ eled̄a ildi l̄eb̄edia n̄en n̄eicia, r̄emoj̄odr̄ eled̄a ildi lwanda an̄ono.

³n̄en n̄anta n̄endr̄ l̄eḡad̄ur̄ad̄en̄iar d̄ad̄etam, l̄en̄gr̄ l̄eḡabun̄tiar r̄emwa usilaga gal̄er̄on̄u, na l̄eḡem̄en̄iar igal masiya yesu, na l̄egerr̄ l̄eḡab̄er̄en̄iar d̄an̄ano egan̄ono.

⁴orn igar̄awad̄ata iḡab̄er̄eni d̄an̄ano egan̄ono. nd̄o ed̄a ḡon̄on̄ ḡabata ta gar̄awad̄ata ḡab̄er̄eni d̄an̄ano egan̄ono, igamiñat̄ema.

⁵igur̄ad̄enu nd̄o iḡer̄iñad̄ato ñoman d̄en̄on̄ ñ̄emiño ñ̄er̄ijin, igaled̄a lisrayil, igaled̄a l̄obenyamin, igar̄ abrani gal abraniyin. en̄en n̄al ganun igar̄o farisi.

⁶en̄en n̄on̄em̄eria n̄wond̄eto, igananaico kanisa n̄en n̄ubwa kaiñ, en̄en n̄ud̄erwaeto n̄al ganun igaf̄o d̄askinia d̄ero.

⁷orn lan̄ge ildi lar̄o d̄er̄aj̄aica iñi igata lan̄ge ildi lar̄o dut̄ia n̄en n̄anta al masiya.

⁸a, d̄etam, igata lan̄ge pred̄ lar̄o dut̄ia n̄en n̄anta dan̄ara kaiñ d̄ad̄alin̄eta d̄al masiya yesu el̄on̄ gal̄er̄oni idi d̄amiñata lor̄eba pred̄. n̄en n̄anta nu igwate lan̄ge pred̄ na igata lar̄o d̄or̄ad̄ora, ta yerte al masiya,

⁹na ta ifid̄eni in̄u gerta d̄ud̄erwaata en̄en d̄al̄er̄oni idi d̄ar̄ana en̄en n̄al ganun, orn d̄ud̄erwaata en̄en idi d̄afo id̄onata d̄al masiya, n̄en n̄ud̄erwaeto n̄ad̄etam n̄er̄emwa in̄i n̄eto in̄u na n̄afo id̄onata.

¹⁰a, igwonata kaiñ ta elinete al masiya, na ñabɛra ñɛdɛtoɗa ɗɛlɛrɛnu na ɗɛrɛbɛɗia eñen ñubwa ganeinu, na ta imalɛɗɗoni jaiea ñɛrañɛna ñɛlɛrɛnu,

¹¹ta ndɛ igarɛwadaɗa igid irɛmate eɗatoɗa ɗɛɛrañ.

¹²ɗiñɛɗi igamɛlu igarɛmato eñen inji na igamɛlu igarɛñɛɗeinu, orn igalɛɗɗɛna idurtu ta eum yɛndi ñen ñanta al masiya yesu gɛndɛni ñen ñanta ñen inji.

¹³lorldaiñ, igɛnɛni igero igɛbata, igɛndu ɗɛge, orn igɛbɛɗia ñen ñunto. igaijɛbeinu eñen inji ñananɔɗ, na igwonata igabɛrɗɗoni ñen ñanta ñen inji ñafo ñi nɛiñua.

¹⁴igalalɗɗɛnaɗa alo idɛɗurwa, ñen ñanta ɗɛpɛra idi ɗaɗo ɗundɛɗia elo ɗɛrɛmwa al masiya yesuga.

¹⁵ñan ñanɗi lɛgoɗrar eñen, alɛɗgitr alɛtr ñen tia, na ndɛ eñen ñɛnɛɗ ñagerto ñen ñarto tɛɗ, rɛmwa cum riɗ arɛndɛɗaici ñen inji.

¹⁶illi alɛɗgitr aɗr eñen inji nɛndr lɛgarɛmatɛrau na aɗrɛmotr ñen inji.

¹⁷lorldaiñ, irndɛicɛñr ñanɗ lɛɗo na rɛmotr leɗa ildi lɛbɛrlda eñen ñarno nanda ñaganɛaicɛnde.

¹⁸ñen ñanta leɗa lɛni lwaiña, il i igwarwatɛtiandɛlau, na ɗiñɛɗi igɛndɛlwarɛtɛlau ñwalɗa, ildi lafo larno leɗa lagea ɗuri ɗal masiya.

¹⁹na alo esen idɛɗurwa yɛnɛnu ɗɛgera, na nare enen naɗo rɛmwa eren, na lɛnɛɗulu lɛminia idirɛwano eɗen na ñaɗɛra eñen ñasa lanɗe lalo.

²⁰ɗɛlɛɗe inɛndr ñafo elo na lɛgɛturtiarau ɗɛbɛrni idɛndr, fɛnu elɛɗ yesu masiya.

²¹gɛnɛnu gid aɗmɛlɛɗi aɗɛno isɛndr isi yɛta eñen ta aiyarnete aɗɛno ilɛrɛnu isi yerto ñaɗrwa, ñabɛraña ñɛlɛrɛnu inji gɛnɛnu goɗɛwadaɗia gɛbɛɗia lanɗe preɗ eɗɛlɛɗe ñɛlɛrɛnu.

filibi 4

¹ñen ñafɛɗia lorldaiñ, ñanɗi igubwandiya, ñanɗi igɛndonata kaiñ, ñanɗi ñagaɗo ɗanɛra nano ɗɛlɛrɛni na taj ilɛrɛni, raɗr ñagwondɛto eɗelɛɗ yesu, ñanɗi igubwandiya.

²igɛbɛɗɛɗia ufudɗia na igɛbɛɗɛɗia sintiki ta ñaraɗe eñen ñunto eɗelɛɗ yesu.

³na iganɛɗɛɗia ñanɗi ɗɛtam lɛgɛndɛnu eɗmɛɗria ta ñamɛɗate liji ildi, ildi ñagidɛlda ñmɛɗria klimudusga eum eñen ñanɛra ñɛrɛmwa, na leɗa lɛtɛnu ildi ñagidɛlda ñmɛɗria, ildi ndrɛɗ enen nɛwɛrɗɛnu eɗaɗam gɛɗamɛɗia.

⁴ñanɛretr nano eɗelɛɗ yesu na igwalwarɛ tɛɗ ñanɛretr nano.

⁵ɗgitr leɗa preɗ allinɛte ɗarɛnaɗa ñen eɗalo. elɛɗ yesu gafo twaiñ.

⁶ñerte ñanɗiti ta ɗu ɗɛndɛsano eñen ñɛnɛɗ. orn eñen preɗ ɗɛturtiada na ɗɛrɛɗiada, ɗgitr ɗɛrɛɗia eɗalo aɗɛlɛɗini irɛmwa, ñamanɛrti nano.

- ⁷na dēuṭaralo d̄erēmwa idi d̄otra d̄amiñata d̄aliñeta d̄oleḏa d̄id ad̄erēmote nare enalo na d̄elēld̄eñeina eḏalo, igal masiya yesu.
- ⁸d̄iñēdi lorldaiñ, lēld̄eñeñemr eñen pred̄ iñi ñeḏetam na iñi ñeḏamia na iñi ñud̄erwato na iñi ñat̄e na iñi ñubwaniya na iñi ñaṅera, a, ñen pred̄ iñi ñaṅera kaiñ na ñerto d̄amia.
- ⁹idr̄ jaica ñen iñi ñaḡerr̄eñeinu iñi, na iñi ñaḡendu iñi, na iñi ñaganat̄eñi, na iñi ñagaseica iñi, na rēmwa r̄eḏeṭaralo r̄idi ñald̄efet̄alda.
- ¹⁰igaṅera nano kaiñ egel̄eñ yesu ñen ñanta d̄iñēdi nd̄e liga laṅgato lwalano d̄ubwa eḏalo ñen ñanta ñi d̄atwodo t̄eñ. d̄etam ñagubwaiñiya jaiea jaiea orn ñagafo ñagero ñagaberta liga.
- ¹¹igero igwalwara ñen ñanta igaṅo ñobaiyaṅono ñen ñanta iḡerr̄eñeinu t̄a eñen ñeñeñ iñi igafau, igaṅerti nano.
- ¹²na igaliñeto t̄au t̄a igam̄etia laṅgela l̄eta na igaliñeto t̄au t̄a igam̄etia laṅgela lwaiña. eñen pred̄ iḡerr̄eñeinu ñam̄eta t̄a igabeto walla igaicoiña, na t̄a igafo laṅgela lwaiña walla laṅgela lero.
- ¹³igaṅwad̄ata iḡeb̄edia ñen pred̄ al masiyaga igi gaiñond̄ajaiea.
- ¹⁴orn ñagidu ñen ñaṅera t̄a laḡar̄eb̄ediar eñen ñubwa ñel̄er̄eñi.
- ¹⁵na eum ñaṅ ñagalo ifilibi ñagaliñeto t̄a ananoñ nd̄e ñen ñaṅera ñerēmwa ñerr̄eñeinu eñeñ, nd̄e igamiño alo imaktuma, kanisa d̄ero ñaḡar̄eb̄edo eñen ñeḏeñeina na ñeḏeñeini illi kanisa eḏalo.
- ¹⁶na ñen igafo alo it̄as̄eluniki ñagwad̄wato d̄eñeina ñoman ñeñeñeñ ñen ñanta d̄onata d̄el̄er̄eñi.
- ¹⁷gerta d̄eñeina eḏalo t̄a igwonata orn igwonata t̄a d̄ar̄ajaiea eḏalo ad̄oṛete.
- ¹⁸orn igamo laṅge pred̄ laṛiñeñeinu d̄eḡe na lom̄en t̄eñ. igwundeinu ñen ñanta abafrud̄it̄us ganaiciñi laṅge ildi ñagwad̄wat̄elo, ildi larno d̄emwada gaiñela, na larno d̄ar̄eḏeñeina idi rēmwa raṅent̄u na idi raṅerau nano.
- ¹⁹rēmwa r̄el̄er̄eñi r̄id̄ arond̄ajaice kaiñ laṅge laḏetam eñeñ eḏwala d̄el̄er̄eñu eṅar̄wa al masiya yesuga.
- ²⁰iḡaber̄edia t̄a rēmwa ir̄endr̄, d̄ata, ar̄enaneini ñar̄wa b̄er̄eb̄ete. amin.
- ²¹er̄edr̄ leḏa pred̄ t̄r̄emwa igal masiya yesu. lorldaiñ ildi ñagaṅaṅalda leṛeḏeñe.
- ²²leḏa pred̄ t̄r̄emwa leṛeḏeñe, na cum l̄eñeñulu ildi leḡeta gel̄eñ gaisar.
- ²³iḡaber̄edia t̄a d̄ebuñtia d̄el̄eñ yesu masiya alfete usilaga egalo.

kolosi

kolosi 1

¹fiñi bulus ñiñgi igaṛo dɔdweima dɔl masiya yesu eñen iñi rɛmwa ronata, na oraiñ timɔdawus.

²ñageṛɔdo leḁa ɾɛmwa lalo ikolosi, lorldaiñ igal masiya ñaṅgi ñagɔbendeicia ñen ñope. ñagɔberɔḁia ta rɛmwa, papa igɛndr aṅɛndɔnaice dɔbuñtia dɔsila na dɔuṛaralo.

³ñoman preḁ ñen ñagaturtia rɛmwa eñen eñalo, ñaganjertia nano irri raṛo eten gelɛṅ igɛndr yesu masiya,

⁴ñen ñanta nanda ñagano ñen ñɔdonata eḁalo igal masiya yesu, na ñaganjertu rɛmwa nano cum eñen ñagano ta ñaṅ ñagubwa leḁala preḁ ɾɛmwa

⁵ñen ñanta ñaṅ ñagaturtia ñen iñi ñaturɛintɛnde elo. pɛnde ñaṅ ñagano ñen iñi ñagaturtia eñen ñaṅɔra ñɛrɛmwa ñɔḁɛtam,

⁶iñi ñeṛɛnde nano garno ñeṛo alo preḁ. na ñen iñi ñaṅɔra ñɛrɛmwa ñalɔña lidia na ñatoda eñaṅ eloman lananoṅ na mɛldin dɛiñḁi ildi ñaganau ñen ñɔḁnaicia mɛɾɛmɛɾɛñ dɛrɛmwa na ñagaliñetau dɛtam,

⁷ñen ñarno abafraṣ gɛrrɛñaieɛnde, gɛnɛṅu igi nanda ñagubwamaiya na igi ñagɔbitɛlda rɛmwa ñɛmɛɾia. gɛnɛṅu gɛḁuɾɔḁntia al masiya araga gunto ñen ñanta nanda,

⁸na gɛnɛṅu gwalwaɾɛṛɛnde eñen ñɔḁubwa eḁalo igusila gatɛɾe.

⁹ntia ndɔ ñagano ñen iñi nanda ñagaturtia rɛmwa ñoman preḁ eñen eñalo. nanda ñagabekerɔḁia rɛmwa ta arɛndonḁɔjaiee dɔaliñetaḁa dɛṅen rɛnɛṅu ronata eḁaliñeta ñen nɔsi preḁ na eḁaliñeta preḁ ildi lusila gatɛɾe,

¹⁰ta ñafete ñagarɛjadato eñen ñelɛṅ yesu, na ta ñamidi gaṅɔra nano ñenña eñalo. na ta ñamamɔti ñere eṅmɛɾia preḁ ñaṅɔra, na ta ñakaɾɔjeini eḁaliñeta dɛrɛmwa.

¹¹nanda ñagabekerɔḁia ta ñaṅ ñonḁeieim ñabɔɾaṅa preḁ eñen ñaṅabɔɾa ñalɛɾɛṅu iñi ñeṛto ñaɾɾwa, ta ñaɾiñaṛe ñen preḁ na ta ñwalarano eñen preḁ dɛṅɛraḁa nano,

¹²na ta ñaṅertɛi dɛta nano jaica jaica igi gidɛndr lɛgarɛjadatr eñen ta alarratr eñen ñarrerre leḁala ɔllɛɾɛṅu.

¹³fɛṅu gɛbɛrɛndr eñalɛṅe ñaṅɛrɛm na gɔwɛrdɛndr eñalɛṅe ñidia gɛlɛɾɛṅu igi gubwamaiya kaiñ.

¹⁴fidia gɛnɛṅu igi gaɾɛɾɛndr na gɛrrɛṅgeieia ñen iñɛndr ñeieia.

¹⁵gɛnɛṅu laɾɔwato rɛmwara irri lɛgaber lɛgaɾɔwadaṛiar lɛgɔseiciar. gɛnɛṅu gɛlɛṅɛṅu gaɾnda, na gafo ñen laṅge preḁ lamɛlu lɔbɔḁni.

¹⁶gɛnɛṅu gidu laṅge preḁ, laṅge lelo na laṅge lalo, na laṅge leḁa laɾɔwadaṛta ldɔseicia, na laṅge leḁa laber laɾɔwadaṛta ldɔseicia, gɛnɛṅu gidu ñalɛṅe preḁ iñi ɾeṛeṛeṛe. laṅge preḁ lidɛnu ñuga na ñen ñanta ñu.

- 17 ɲen ɲafɛtia gɛnɔɲu gafo ɲen laɲge pred lamɛlu lɛbɛdɔni na gɛnɔɲu gɛbɛndɛicia laɲge pred.
- 18 gɛnɔɲu gaɲnda lɛkanisa idi daf aɲɔno ilɛɲɔɲu. ɲen ɲanta gɛnɔɲu gɛnɛiɲua ɛɲen pred, na gɛnɔɲu gɛlɔɲɔnu ananɔɲ ɛɲɛɲaiɲ ta gɛnɔɲu aɲɛɲɛɲɛnda ɛɲen pred.
- 19 fɛtia ɲen ɲanta rɛmwa rɛɲu ɲen ta ɲen pred tɛɲom ɲɛdɛɲinaɲaɲia dɛrɛmwa aɲfɛɛ iɲu.
- 20 na rɛmwa rɛɲu ɲen ta aruɲɛbɛini laɲge nano pred lelo na lalo ɲuga, na ta gɛnɔɲu aɲidi dɛuɲaralo ɲɛfɛniɲa iɲi gɛnɔɲu girɛwɛcu alo iduɲi.
- 21 ananɔɲ ɲaɲ ɲagaɲ ilia rɛmwa nɛiɲua na ɲagafo ɲagageo ɛɲaɲɛɲa ɛɲalo na ɲagidu ɲen ɲɛicia. orn dɛiɲɛdi rɛnɔɲu ruɲɛbɛinɛnde nano enare,
- 22 ɲɛɲaiɲɛɲa ɲal masiya gaɲ aɲɔno ta rɛnɔɲu arɛndɛrrɛɲaɲide ɲagatɛɲɛ, mɛnna gero na dɛskinia dero ɲu nɛiɲua,
- 23 ndɛ dɛɲam ɲagafafia idonata iyɛsu, na ɲagwondɔta na ɲagaber ɲagwadwadɔni ta ɲaɲgiti ɲen ɲagaturɲiau ɲɛɲen ɲaɲɛra ɲɛrɛmwa iɲi ɲagano. ɲen iɲi ɲaɲɛra ɲafo ɲɛrrɛɲɛidɔnu ɛlaɲge pred lalo pred na igɛnɛni bulus igidɔnu ɛda igi gaɲuɲɛdɔnia ɛɲen iɲi.
- 24 igaɲɛra nano dɛiɲɛdi ɲen ɲanta iganancinia ɲen ɲubwa ɲɛicia ɲen ɲanta ɲaɲ, na igwondɔjaica ɲen iɲi ɲafo pwa ɛɲen ɲubwa ɲɛicia al masiya ganancinia ɛgaɲɔno ilɛɲɛni ɲen ɲanta aɲɔno ilɛɲɔɲu, isi yaɲo kanisa.
- 25 igidɔnu ɛda gaɲuɲɛdɔntia kanisa ɛɲen ɲɛrɛmwa iɲi rɛnɔɲu ranaicɛni ɲen ɲanta ɲaɲ, ta yidi ɲen pred ɲɛlɛɲɔɲu ɲɛlɛɲinu ɲope.
- 26 na ɲen iɲi igɛndɛrrɛɲaicia ɲaɲo ɲamɛɲa iɲi ɲero ɲɛrrɛɲɛidɔnu ɛleda lananɔɲ pɛnde, orn dɛiɲɛdi ɲɛnɔɲu ɲɛrrɛɲɛidɔnu ɛleda ɲɛmwa.
- 27 rɛmwa rɛɲu ɲen ta arɛrrɛɲaɲiei ledɛ ɛllɛɲɔɲu ta ɲɛlɛɲɛ ɲɛɲamɛɲa iɲi ɛleda ild gɛɲa laɲ al yawud ɲɛɲo ɲaɲɲwa ɲwaiɲa. fɛɲamɛɲa ta al masiya gafɛndau iɲi ɲaɲo ɲen ɲagaturɲiau ta ɲagidi ɲancini ɲaɲɲwa.
- 28 nanda ɲagɛbɛrrɛɲaicia ledɛ ɲen ɲɛlɛɲɔɲu na ɲagabɛɲia ledɛ nano pred na ɲagɛbɛrrɛɲaicia ledɛ pred ɲen dɛliɲɛɲada ɲen nɛsi dɲwaiɲa ta ɲamamɛti rɛmwa ledɛ pred loɲra ɛɲen ɲal masiya.
- 29 na ta ɛɲwadate igɛbɛdia tia igɛbɛdia ɲɛmɛɲria kaiɲ dɛndɛɲada dɛl masiya idi dɛbɛdia ɲɛmɛɲria iɲi ɲabɛɲaɲa ɲwaiɲa.

kolosi 2

1 igwonata ta ɲagaliɲɛto ta igɛnditia ɲen ɲwondɔto kaiɲ na ɲen ɲanta ledɛ ɲɛmwa alo ilawudikiya na ɲen ɲanta ledɛ pred ildi lero laiɲɛseicia isiano kwai kwai

- ²ta nare enen anidəni nwendəto, ɲen ɲanta lakaseidənu idubwidia, na ɲen ɲanta alerte ɲen pred ɲaɲəra ɲədaliɲeta dədətam, na ta allinete ɲaməra ɲərəmwa. ɲaməra inɲi fəɲu al masiya.
- ³dəriɲədaidia dədaliɲeta ɲen nəsi pred na dədaliɲeta pred lanɲe ildi laləbijənu inɲu.
- ⁴igəndəlwaɲetia ɲen inɲi pred ta eɗa aɲerte gənəɲ gəndidia ɲadəna ɲenɲa inɲi ɲəndəburgwadaicia.
- ⁵ɲen ɲanta igənəni ləgerr ləgəfiar egaɲəno orn ləgafr igusila na igaɲəra nano ɲen ɲanta igəseicu dərəbədia eɲen eɗalo idi ɗafo ɲope, na ta ɗonata eɗalo ɗafo igal masiya ɗwendəto.
- ⁶ɲen ɲafətia, ɲen ɲarno ɲagaɲəntu al masiya yesu gaɲ eləɲ egalo ntia cum fafr inɲu.
- ⁷əndralo tənabədeinu inɲu na ɲəndialo ɲagwendəto idonata iyəsu ɲen ɲarno ɲagərrəɲeinu ɲen ta ɲidi tia, na ɲərtr rəmwa nano kaiɲ jaica jaica eɲen inɲi.
- ⁸rəmojədr ta eɗa aɲerte gənəɲ gəndəndi ɗaliɲetaɗa ɲen nəsi ɲalo ɲenɲa ɲələɗa inɲi ɲəpiano eɲen ɲəpənde na eɲen ɲəpiano ɲalo, na inɲi gerta eɲen ɲal masiya.
- ⁹ɲen ɲanta dərɲiɲədaidia pred dərəmwa ɗafo igal masiya egaɲəno,
- ¹⁰na ɗamətia eɗalo dərɲiɲədeinu inɲu. gənəɲu gaɲnda eɲələɲe pred na eɲabəra pred.
- ¹¹na ɲaɲ ɲaguɲəɗənu inɲu ɗuɲəɗəniada gerta ɗidənu raɲra ndə ɲagamiɲo aɲəno eɲen ɲeicia eɲen ɲəɗuɲəɗənia ɗal masiya.
- ¹²na ɲagwurnu ɲaɲəlda eɲen ɲəmamuɗiya, na ɲagatuɗinu ɲaɲəlda ta ɲaməte ɗonataɗa eɗalo eɲabəra ɲərəmwa irri ratuɗəma eɲəɲaiɲ.
- ¹³dətam, ɲaɲ ɲagafo ɲagaiyo eɲen ɲeicia na eɲen ɲəɗuɲəɗənia ɗero egaɲəno orn rəmwa ridənde ta ɲaməte təɲ al masiyaga. rənəɲu rəɲgeieəndr pred eɲen inɲəndr ɲeicia,
- ¹⁴na rənəɲu ridu ɲen pred ɲəpiano inɲi ɲafo ɲəwərdənu ɲageandr ɗəskidiada na ɗakəmeda, ndrəɲgeiei ɲen inɲi pred ndə rəpwaɗo rwalara iduɲi.
- ¹⁵ntia rənəɲu ramiɲieiu nələɲ na ɲələɲe ɲabəra eɲen na rərrəɲaidəlo eleda pred ndə rənəɲu raɗaməlo ɗuɲida ɗəlɛɲəɲu.
- ¹⁶ɲen ɲafətia ɲerte ɲaɲgiti eɗa gənəɲ aɲaɲəwadaɗe gəndakəme eɲen ɲəɗəsa walla eɲen ɲəɗətia walla eɲen ɲənubwa walla eɲen ɲəɲoman walla eɲen ɲəloman ləɗəmiɲənianio.
- ¹⁷lanɲe ildei lafo laɲ usila gələnɲe ildi liɗ alela. lanɲe ildi ɗurri lal masiya.
- ¹⁸ɲerte ɲaɲgiti eɗa gənəɲ ta aɲəndəɲgeici eɲen ɲərəmwa, gənəɲu igi gəndəlwaɲetia ta dətam ɲagəbəɗəni ɲagərra enare məɲəmərəɲ na ta ɲagukwuɗiɲətia məlaiyəkə alo. eɗa igi gaɲaɲa eɲen ɲamiɲiɲəma na ginia egare ɲenɲa ɲəpiano ɲaɲəno.
- ¹⁹gənəɲu gero gakaseidənu ndala. aɲəno pred yamieinu na yakaseidənu aliya yurrupəɗənu na eɗeya eməte. aɲəno pred yajaicomata enda ta yotra ɗəjaicomataɗa idi rəmwa rananaidia.

²⁰ndə ñagaiyo al masiyaga na ndə ñagatərintu eñen ɲəpiano ɲalo, ɲen ɲantau ñagafo ñagarno leđa ildi lalo məldin? ɲen ɲantau ñagəndənu al ganunya isi yaťa ta,

²¹ñerte ñagəbendia, ñerte ñaganata, ñerte ñagəbəra?

²²al ganun ywaɾwato eñen ɲəlanɟe ildi liđ alaməndəđəni ndə ñagəliđia. lanɟe ildi lafo eñen ɲal ganun na eđərrəɲaidia đəɲen đəleđa.

²³ndə ñagaseicia leđa ildi ləndu ɲen ɲəlanɟe ildi kaiñ na lata enare na ləcwəria aɲəno esen ñagəbata ta aɲgaica leđa ildi laliɲeto ɲen nəsi, orn lanɟe ildi ləpiano, ldəbeici ɲen ɲaɲəno ikəreɲ.

kolosi 3

¹ndə ñaɲ ñagatuđinu al masiyaga, onatr lanɟe ildi lafo elo, alo isi al masiya gauɾaɲa ndaɲ đaɲaicəba đəreɲmwa.

²ɛɾ ɲatəra eñen ɲelo, gertə eñen ɲalo.

³ɲen ɲanta ñagaiyo na đarnətia eđalo đaləbijənu irəɲmwa, ɲen ɲanta ñagafo eđəɾəbəđia eñen al masiyaga.

⁴ndə al masiya igi gaɾo damətia idəndr gid aɲəmiñe, ñaɲ eum ñagidi ñamiñe ta ñaneini ɲaɾwa iɲu.

⁵ɲen ɲafətia ɾiñr ɲen ɲaɲono iɲi ɲafo eñaɲ. ɲen ɲaɲəno ɲaɾo đaɾaɲa liji la ɾreto ildi lamameinu eneɾa na ñereña ɲen ñaməlu ñamameini eneɾa, na ɲen ɲataɲa na đonaťa ta leđa ləbəđia lanɟe ləđəñinu, na đonaťa pređ idi đeicia na đamiñeđəñano. eđa igi gamiñeđəñano gənəɲu gukwuđiñitia ara alo gələɾəɲu.

⁶deiciano đəreɲmwa đid ədela ɲen ɲanta ɲen iɲi ɲeicia.

⁷ñaɲ eum ñagafo ñagidu ɲen iɲi ɲeicia, liga ñagafo ñagafo eñen iɲi.

⁸orn điñəđi ɲgeicərldo pređ, deiciano, na đatoda ideiciano, na đaləɲəjəđia ɲenɲa, na đabwaidia ɲen na ole gataɲa igəiñua esalo.

⁹ñerte ñagagəbiťia lorldalanda alo, ɲen ɲanta ñagamiñeieu ɲen alo ɲəbətəɲəɾan,

¹⁰na ñagəɾənu ɲen nano ɲəmaiɲən iɲi ɲəbəđəni ɲəmaiɲən ɲarno ɲəreɲmwa irri ridu, ta ñaliɲete rəɲmwa ɲope.

¹¹eñen iɲi ɲəmaiɲən yunani yero na yawuđ yero, na đurəđənia đero na đero đurəđənia đero, na barbari yero na sakidi yero na ebai gero na eđa gertə gaɾ ebai gero, orn al masiya gaɾo lanɟe pređ na gafo inəndr pređ.

¹²ɲen ɲafətia, ɲen ɲarno leđa ildi rəɲmwa rotəlo, ltəre na lubwaniya kaiñ ɛɾənr đaliɲeta ɲabaiya nano, na đaɲəra nano na đəta enare nano, na đəđərnaɾaralo nano na đariñaťa ɲen nano.

¹³alarano ñañ lorlidalala, na ngeicr lorldalo eñen eñen ñeieia ndə eða gənəñ gəsəki eða garto. ñen deṭam ñagangeicia lorldalo eñen eñen ñeicia ñen ñarno eləñ yesu gəñgeieənde eñen eñalo ñeieia.

¹⁴adəreidənr đubwa nano. đubwa deñdidiar ləgariñadeinr na đakaseidənr.

¹⁵ñgitr deṭaralo idi al masiya ganaidia ta aṅəreṭe eða ganwana ñen enare enalo. ñen ñanta ñagəṭənu ta ñidi tia, garno ñagaṭo laṅge lteta laṅəno yento iñu, na ñertr rəmwə nano.

¹⁶ñgitr ñen ñal masiya aṅəndaufete ñerĩñdeinu đaliṅeṭəda pređ ñen nəsi deṭəṭəñu, ərəñaicr lorldalo pređ ñen iñi na amədatərldo eñen iñi na ñaṅərte rəmwə nano, na enare enalo aləñitr rəmwə na naicr đamia ñaləñəña.

¹⁷na ñen pređ ñagwaṭwata na ñen pređ ñagəbədia, idr laṅge ildi pređ igirəñ geləñ yesu na ñertr rəmwə nano, đata, iñu.

¹⁸ya ñəñgenia, natr ebaṅgalanda, ñen ñanta ñen tia ṅaṭo deṭam egeləñ yesu.

¹⁹ya ltenia, bwitr wasalandala na ñerte ñəlnaice ñen ñubwa.

²⁰ya ñere, natr eṭalanda na ləṅgalanda, ñen ñanta ñen iñi ñəbədia eləñ rəmwə raṅəra nano.

²¹ya ltenia, ñerte ñagaṭərna ñere eñalo eñen walla aṅgaica ñənəñulu ñid aiñofədiano.

²²ya ləbai, natr leđa lertənde alo eñen pređ, gertə ñen ñanta lənəñulu landrəmotwa, walla ñen ñanta ñagəbədia leđa laṅəra nano, orn natərldo ñenṅa ñudərwato enare enalo ñen ñanta ñagidəña eləñ yesu.

²³ñen ñənəñ ñagəbədia idr araga gunto ñen ñarno ñaguduṭədeñtia eləñ yesu, na gertə leđa.

²⁴ñen ñanta ñagaliṅeṭo ta feləñ yesu igi gid aṅəndənaice deṭəṭə eđalo, idi đaṭo laṅge ñagidi ñalauwərate. ñagəduṭədeñtia eləñ al masiya.

²⁵ñen ñanta eða gananaicia orəba ñen ñeicia ñamoṭəbaṭa nano. ñen iñi ṅafo eleda pređ, eða gero gənəñ gafo aləsoñ.

kolosi 4

¹ya leđa ñaṅgi ñagertə ləbai, naicərldo ñen ṅaṅəra na ñudərwato, ñen ñanta ñagaliṅeṭo ta ñagertə eləñ elo.

²trtr rəmwə ṅetədaña, ñape səndua, ñaṅərte rəmwə nano.

³ekeṭədr rəmwə eñen eñaiñ cum ta rənəñu arəndəgəgiti eṭwəṭə ta ñaṭwate ṅaməṭə ñal masiya. igəndənu eṭi isijən ñen ñanta ṅaməṭə iñi.

⁴ekeṭədr rəmwə cum ta yidi ṅaməṭə ṅələñinu ñen ñanta deṭam tiyidu tia.

⁵fafr ðaliņetaða ņen nəsi leða nēiņua ildi lōndēuwēr, na idr ņēmētria ņoman preð, liga lero lōpiano.

⁶ņgitr ņen eņalo aņēðēņete ndē ņērraṛa, fēðañēraða ņeniano, ta ņaliņete fētau ņagukurēbitia leða ņen ņope.

⁷tikikus, igi igubwamaiya kaiñ gid aņēndēlwaṛēti ņen preð ņēlēṛēñi. gēnēņu gēbēðia ņēmētria araga gunto na nanda ņagaṛo lēbai eņēmētria ņelēņ yesu.

⁸igēndēðweītēma eņen iņi ta ņaliņete igāṛo tau, na ta aņēndēndeici enare.

⁹unisimus labēlēldēga, gēnēņu igi gaṛ orēba ðurri igi guðērwato eņen na gubwaniya, igi gaṛo gunto eñañ, lēnēņulu lið alēndēlwaṛēti ņen preð iņi ņafo ēli.

¹⁰aristarkus igi ņagēndēnēldēga geṛēðēnde, na margus cum idia gorēba gēbarnaba gaṛēbwa. ņañ, ņaganeinu ņen ņen ņanta ņu, ta ndē gēnēņu geṛēnde nano aņēntēmar ðañēraða nano.

¹¹yesu igi gēnējēņu yuṣṣus geṛēðēnde. lēnēņulu ildi lēleða luṛēðēnu na eða gero gwomēn eleða ildi ņagēbēðialda ņēmētria ēli ņen ņanta ņelēņe ņērēmwa. lēnēņulu laiñēbēriano kaiñ.

¹²abafras igi gēñañ geṛēðēnde, igi gaṛ ebai gal masiya yesu. ndē gēnēņu gaṭurṭia rēmwa gēbekerēðia kaiñ ņen ņanta ņañ ta ņāṛañe ņagwondēto na ņāṛete leða loṛra eņen preð rēmwa ronaṭa,

¹³ņen ņanta igāṛēwadaṭa igwalwaṛa eņen ņēlēṛēņu ta gēbēðia ņēmētria kaiñ ņen ņanta ņañ na lorēba alo ilawuḍikiya na alo yarabulis.

¹⁴luga, igi gaṛ al akim, igi lēgubwamarya kaiñ na ðimas leṛēðēnde.

¹⁵eṛēðētiñr lorldaiñ preð alo ilawuḍikiya na nimfas cum na kanisa idi ðararraidia egeṛa gēlēṛēņu.

¹⁶ndē ņagēgēru aḍam igi ņgitr aņēgērēm ikanisa ðēleða lalo ilawuḍikiya, na rēmōṛ ņen ta ņēgēri aḍam eum igi geṛto alo ilawuḍikiya.

¹⁷na lwaṛēṛ arkibbus ta, rēmōto ņen ta agaṛañā idēḍurēðēnia ðēlaṛēña ņen ðamēlu ðēriñēðēini, idi agēneinu eņēmētria ņelēņ yesu.

¹⁸igēnēñi, bulus, igēṛēðēnde ðañða ðēlēṛēñi. lēldēņēðēinr idēndēnia ðēlēṛēñi. igēberēðia ta ðēbuņṭia ḍusila ņafetēlda.

1 ƚasəluniki

1 ƚasəluniki 1

¹fənanɗa bulus na siləwanus na ƚiməɗawus ñageɗeɗo leɗa ləkanisa alo ƚasəluniki ildi lafo irəmwa, ɗaɗa, na egeləŋ yesu masiya. ñagəbeɗeɗia ƚa ɗəbuŋɗia ɗusila na ɗəɗaralo alfete eñaŋ.

²ñoman preɗ ñaganjertu rəmwa nano ŋen ŋanta ñaŋ preɗ, na ñagandauɗwata ndə ñagaturɗia rəmwa.

³ñagələldəŋəɗeɗinia jaica jaica papa rəmwa nēiñua irēndr eŋen ƚa ɗonaɗa eɗalo ɗəbərɗeɗeɗoni eŋəmɗɗria eŋalo na ƚa ɗubwiɗia eɗalo ɗərrɗeɗeɗoni eŋəmɗɗria eŋalo ŋwondəto na ƚa ɗəɗurɗia eɗalo egeləŋ igēndr yesu masiya ɗəbərɗeɗeɗoni eɗwalarano eɗalo.

⁴ñaŋ ñagaliŋeto lorldaiñ ñaŋgi rəmwa rubwandiya, ƚa rēnəŋu roɗənde,

⁵ŋen ŋanta ŋen ŋaŋəra ŋərəmwa inji ñagərrəŋaicənde ŋero ŋeɗənde nano olega ikəreŋ orn ŋabəraŋa na usilaga gatəre na ɗəɗamɗa ɗurri. na ñaŋ ñagaliŋeto fətau nanda ñagafo eñaŋ ŋen ŋanta ñaŋ.

⁶na ñaŋ ñagabirndeieənde na eləŋ yesu, ŋen ŋanta ndə ŋen ŋəni ŋubwa ŋeieia ñagəndu ŋen ŋərəmwa ɗaŋəraɗa nano idi usila gatəre ganaieənde.

⁷ntia leɗa preɗ ildi ləndu ŋen alo imaktunia na alo yakaiya laɗəwadaɗa laseicia ŋen ŋərəmwa ŋope eŋen eŋalo.

⁸ŋen ŋanta ŋen ŋərəmwa ŋamiñəndau eŋen ŋarno ole gəɗal, gerta alo imaktunia na alo yakaiya ikəreŋ, orn ŋen ŋəɗonaɗa eɗalo idi ɗafo irəmwa ŋwalwaɗənu alo preɗ, ntia gerta ɗəɗam ƚa nanda ñagwaɗwatau kwai kwai.

⁹na leɗa lənəŋulu landəɗwatitia fətau ñaŋ ñagəndənde na ñaganŋitu ŋen ŋələŋge ləpiano ildi leɗa ldukwuɗiñətialo na ñagareɗeto rəmwa nano ƚa ƚəñitu rəmwa ŋəmɗɗria irri ramətia na raɗo ɗəɗam,

¹⁰na ƚəñaturtu idia gələreŋu elo igi rēnəŋu ratuɗəma eŋəraiñ, yesu, igi gəbərəndr idieiciano idi ɗiɗ adela.

1 ƚasəluniki 2

¹ŋen ŋanta, lorldaiñ, ñaganəñaŋ ñagaliŋeto ƚa ɗəntia eɗaiñ eñaŋ gerta ɗəpiano kwai kwai.

²ñagaliŋeto ƚa nanda ñaganeinu ŋen ŋubwa ŋeicia na ñagadamicənu eŋen alo ifilibi na ɗəgeɗe ɗafo əli cum orn nanda ñagwaɗwata irəmwa erraiñ ŋəɗaiña ŋero, na ñagwalwaɗəɗənde ŋen ŋaŋəra ŋərəmwa.

³ɗeɗeɗia eɗaiñ ɗero ɗatoɗo eŋen ŋafo mənna na ɗero ɗafo eŋen ŋətaŋa walla ŋaɗənaŋa.

- ⁴orn rəmwa raŋəntənde na ranaicənde ɲen ɲaŋəra ɲələɾəŋu ʔa nanda ɲarəmotə, nʔia ɲagwaɾwata gertə ʔa ɲaŋəri leða nano orn rəmwa irri rabirndeicia nare enaiñ.
- ⁵na cum ɲagaliŋəto ʔa nanda ɲagero ɲagəma ɲen ɲədaŋəria nano kwai kwai, na rəmwa raɾo ɔamədaʔa eðaif ʔa ɲen eŋaiñ ɲero ɲafia eŋen ɲədamiñeðaŋano.
- ⁶ɲagero ɲagwonəʔa ɲaganeini ɲaɾwa eleda, gertə eŋaŋ walla eleda ɾəto,
- ⁷orn nanda ɲagafo ɲagaɾəwadaʔa ɲagəma laŋge lwaiña eŋaŋ ɲen ɲanta ɲagaɾo ɔəɔweinia ɔal masiya, orn ɲagafo ɲagarno ɲere ɲərra eŋaŋ na nanda ɲagarno wuji igi garəmotwa ɲere ɲələɾəŋu.
- ⁸ɲagwonəʔənde kaiñ enar enaiñ na ɲagafo ɲagwonəʔa ɔaŋəraða nano ʔa ɲandənaice, gertə ɲen ɲaŋəra ɲərəmwa ikəreŋ, orn cum ntam enaiñ ɲen ɲanta ɲagubwandiya kaiñ.
- ⁹lorldaiñ, ɲaŋ ɲagələldəŋədeinia eŋen ɲəɔəwara eðaif na ɲəŋəməɾɾia eŋaiñ ɲi ɲafo ɲini. ɲagidu ɲəməɾɾia ɲi uləŋgi na eðaŋin ʔa ɲerte ɲagəma wagəŋəŋ eŋaŋ iliga ildi ɲagərrəŋaicənde ɲen ɲaŋəra ɲərəmwa.
- ¹⁰ɲaganəŋəŋ ɲagaɾo ɔamədaʔa na rəmwa cum ʔa nanda ɲagamədaʔənde ɲaŋgi ɲagəndu ɲen ɲərəmwa ɲenŋa ɲatəɾe na ɲenŋa ɲuɔərwəto na ɔəskinia ɔero.
- ¹¹ɲen ɲanta ɲaŋ ɲagaliŋəto ʔa eŋen ɲarno ɔaʔa gamədaʔa lidia əlləɾəŋu,
- ¹²nanda ɲagamədaʔənde na ɲagafo ɲagandəbəɾiano na ɲageɾəɔənde kaiñ ɲaŋ pɾeɔ ʔa ɲerlde ɲope rəmwa nēiñua irri randurəndəɔia ʔa ɲənti eŋələŋ ɲələɾəŋu na eŋaɾwa ɲələɾəŋu eum.
- ¹³na nanda ɲagaŋəɾtu rəmwa nano ɲoman pɾeɔ cum, ɲen ɲanta ndə ɲagəndu ɲen ɲi ɲagənaʔənde, ɲagəndu gertə garno ɲen ɲələda orn garno ɲen ɲərəmwa, na fəɾia ɔətam, na ɲen ɲi ɲanduwiɔia ɲəməɾɾia ɲaŋgi ɲagəndu ɲen ɲərəmwa.
- ¹⁴ɲen ɲanta lorldaiñ ɲaganəŋəŋ ɲagirndeicu leða ləkanisa ɔəɾərnwa idi ɔafo igal masiya yesu alo yuɔiya, ɲen ɲanta leða eldalo lanaicənde ɲen ɲubwa garno al yawuɔ yanaicəlo,
- ¹⁵isi yeɾiño eləŋ yesu na al anbiya esen na yamiñənde ɲabəɾa, yəŋəŋulu yəbəɔia rəmwa reieiano eŋen eŋen na yafo yageo leða pɾeɔ,
- ¹⁶ɲen ɲanta yəŋəŋulu yətəritənde ʔa ɲagabərrəŋaicia leða ɲen ɲərəmwa ildi gertə laɾ al yawuɔ, ʔa ləŋəŋulu aləɾte ləbəɾnia, nʔia yəŋəŋulu yorəndəjaicia ɲen ɲeieia ʔərom eŋen. orn ɔiñəɔi ɔeieiano ɔəɾərnwa ɔəɾəlo nano ʔərom.
- ¹⁷orn ɲagananda, lorldaiñ, ndə ləgakarnəɔənr ano iliga lətefr, eŋen ɲaŋəno orn gertə eŋen ɲənaɾe, ɲagəɾəɔiaŋəno, ɔətam ɲagafo ɲagwonəʔa kaiñ ʔa ɲəndəseici.
- ¹⁸ɲen ɲanta ɲagafo ɲagwonəʔa ɲageʔənde nano, ɔətam igəŋəni bulus, igəfo igwonəʔa ʔa igəto ɲoman ɲwaiña orn seʔan yero yəndəŋgiti.
- ¹⁹ɲen ɲanta fəwande igi gaɾo ɲen ɲagaturɾia na ɔaŋəra nano eðaif na ʔaj esaiñ isi yeɾto ɲaɾwa eləŋ yesu igəndr nēiñua ɲen gəŋəŋu gəto? gertə fəŋaŋ?

²⁰detam ñaganəñan ñagaŕo ñaŕwa eñaiñ na ðaŋəra nano eðaiñ.

1 tasəluniki 3

¹ntia ndə ñagero ñagaŕəwadəta ñagaturtia ñen eñalo təŋ, ñagata ñen ñaŋəra ndə ñagatəðənu aləsoŋ alo yađina.

²ntia ñagwadweitənde oraiñ timədawus, igi ñagaldəduŕəðəntialda rəmwə eñen ñəðərrəŋaidia ñen ñaŋəra ñal masiya, ta aŋəndondəce na aŋəndamədate eðonata eðalo,

³ta eða gero gənəŋ eñan aŋidəni gətəsəni eñen iŋi ñubwa ñeicia, ñen ñanta ñan ñagaliŋeto ta ñagwuŕənu ta ñaneini ñen ñubwa ñeicia.

⁴na ndə ləgaŕaŋar nanda ñagafo ñagwalwaŕətənde ananəŋ ta ñagidi ñaneini ñen ñubwa ñeicia, na ñan ñagaliŋeto ta ñaŕo tia.

⁵na eñen iŋi ndə igero igarəwadəta igaturtia ñen eñalo təŋ igwadweitənde ta yeləŋete ðonata eðalo na ndə setan igi gəndirəndeicia, gəndeicənde eðad ðənəŋ na ñəmərria eñaiñ aŋəŕete ñəpiano.

⁶orn ðiñədi timədawus goŕəbədo eñan, getənde nano, nəŋəndənaice ñen ñaŋəra ñəðonata eðalo na ñəðubwidia eðalo, na gwalwaŕətənde ta ñagənduləldəŋəðeicia ðaŋəraða nano na ta ñagwonata kaiñ ta ñəndəseici garno nanda ñagwonata kaiñ ta ñəndəseici cum.

⁷ñagafo ñagəndənu eñen ñwainə ñubwa ñeicia na eñen ñwondəto, orn eñen iŋi ñəðonata eðalo, lorldaiñ, ñagwondijənu eñen eñalo,

⁸na ðiñədi ñagamətia ðurri ndə ñan ñagwondəto egeləŋ yesu.

⁹na nanda ñagaŕəwadəta ñagaŋərta rəmwə nano tau ñen ñanta ñan ñen ñanta ðaŋəra nano preð idi ñagerto eñan rəmwə nēiñua irəndr?

¹⁰na uləŋgi na eðəñin ñagabeŕədia rəmwə kaiñ ta ñəndəseici isiano esalo na ta ñəŕiñədate ðonata eðalo idi ðafo pwa.

¹¹ñagəbeŕədia ðiñədi ta rəmwə irəndr na papa gənəŋu na eləŋ yesu igəndr aləndənaice ðad eñan.

¹²na eñen eñalo ñagəbeŕədia ta, eləŋ yesu aŋidi ðubwidia eðalo aðondəjeini aðələldəðəni alo ta ñaiyubwidia na ta ñubwiŕi leðala ŕəto ñen ñarno nanda ñagubwandiya

¹³ta gənəŋu aŋəndondəice enare ta ñafete ñagatəŕe, ðəskinia ðero papa rəmwə nēiñua irəndr, ñen eləŋ yesu igəndr gið aŋəŕəbəde leðala əlləŕəŋu ltəŕe.

1 tasəluniki 4

¹eñen ñaŕo ðurtu lorldaiñ, ñan ñagəndu ñen inanda fətau ðetam ñagabərlda ta ñidi rəmwə raŋəra nano, na ðiñədi ñagəndəŕədia, ðetam ñagəndəŕədia kaiñ egeləŋ yesu ta ñafete ñagəbakaŕəjeinia eñen iŋi.

- ²ñan̄ ñagaliñeto ñen inji nanda ñagənaicənde egeləñ yesu.
- ³ñen ñanta fəñen inji rəmwə ronata ta ñan̄ ñarəte ñagətəre, na ta ñan̄giti ñen ñədarəña lijila trəto,
- ⁴ta leđa pređ eñan̄ allin̄ete fətau aləme wasenanda eñen ñatəre na eñen ñudərwaṭo,
- ⁵gertə eñen ñeieia ñədonata idi đeicia garno leđa gertə laṭ al yawuḍ ildi laijəba rəmwə.
- ⁶na cum ta eđa gero añidi ñen ñeicia egorəb eñen inji, ñen ñanta feləñ rəmwə irri rərria ñen orəba eleda eñen inji pređ, garno nanda ñagwalwarətənde na ñagəbərənde nano ananəñ.
- ⁷ñen ñanta rəmwə rero rurundədaicəndr ta alfetr eñen ñətaña orn ta alfetr eñen ñatəre.
- ⁸ntia eđa gənəñ igi ganədo ñen inji gero ganəda leđa orn ganəda rəmwə irri rananaicənde usila gələrəñu gatəre.
- ⁹điñədi, gertə đetam ta ñagandəwərdətia eñen ñəđubwidia elorldalo, ñen ñanta rəmwə rərriənaicənde ñaganəñan̄ ñen ta ñaiyubwiđi,
- ¹⁰na ñagubwa lorldaləla pređ ildi lafo alo imaktunia. orn ya lorldaiñ, nanda ñagəndərəđia kaiñ ta ñərjjeini eñen inji kaiñ.
- ¹¹na ta ñonate jaiea jaica ta ñarəñe eñen ñero ñwain̄a, na ta ñanwane ñen eñalo, na ta ñidi ñəmərria ranəra eralo ñen ñarno ñagwalwarətənde
- ¹²ta ñerlde ñope leđa nēiñua ildi lalo pređ, na ta ñerte ñagaməcini egeda gənəñ.
- ¹³lorldaiñ, igaber igwonata ta ñagaijəba ñen ñələda ildi labaiya, ta ñerte ñagwana ñen ñarno leđa ildi laber laturtia ñen ñənəñ.
- ¹⁴ñen ñanta ndə ləgəndr ñen ta yesu gaiyo nənətode təñ ntia đetam rəmwə riđ arətudi leđa yesuga ildi laiyo iyesu.
- ¹⁵ñen ñanta ñagəndəlwarətia ñen inji ñeləñ yesu ta leđa iləndr ildi lətənu na lamətia məldin liga eləñ yesu goṭəbəđiau, lənəñulu laber labwarta leđa ildi laiyo.
- ¹⁶ñen ñanta eləñ yesu gənəñu gid̄ añirəwa elo ndə ole gafo goṭra, na ole geləñ gəməlaiyəka na ole gədal đərəmwə, na leđa ildi laiyo igal masiya lid̄ altwođe ananəñ.
- ¹⁷na leđa iləndr ildi lamətia məldin lid̄ aləpənərlda isbwoṭua aṭr eləñ yesu nano elo ntia ləgidr alfetr eləñ yesu ñəla bərəbəte.
- ¹⁸ntia bərədr nano bərən ñenñə inji.

1 tasəluniki 5

- ¹gertə đetam, lorldaiñ, ta igandəwərdətia ađam eñen ñəliga walla ñəñoman,
- ²ñen ñanta ñaganəñan̄ ñagaliñeto đetam ta loman leləñ yesu lid̄ alela ñen ñarno oṭom igi gəbərlda uləñgi.

- ³ ɲen leða ləbaɬa ɬa, ðəuɬaralo ðəni na laŋge preð lafo ɲope iliga ildi ðagera ðið aðələndi taltal, ɲen ɲarno auɾiña yəbendia wuji gwondəieo, na lənəɲulu laber lið aləbərni kwai kwai.
- ⁴ orn ñaganəñəɲ, lorldaiñ, ñagaber ñagaməɬia iɲəɾəm məldin, nɬia loman ildei laber laɾəwadəɬa ləndəɬa nano ɲen ɲarno oɾom.
- ⁵ ñəɲ preð ñagaɾo lidia larrerre na ñagaɾo lidia ləðəñin. ləndr gertə ləgələɲgiar walla ləgəɲəɾəmiar.
- ⁶ nɬia alerɬr ləgəndrar ɲen ɲarno leða ildi ləɬənu orn alapr səndua na alerɬr ləgəɲgiɬiar ɲen ɲənəɲ ɲalo ɬa ɲəndəndiar kaiñ.
- ⁷ ɲen ɲaɬa leða ildi landra lənəɲulu landra uləɲgi, na ildi lararaməɾua lənəɲulu lararaməɾua uləɲgi,
- ⁸ orn ɲen ɲaɬa ləndr ləgəðəñinr alerɬr ləgararaməɾuar kwai kwai, na aləɾənr ðonaɬa na ðubwidia nano ɲen ɲarno erena gilurum na ðəɬurɬia ðəðəbərnia ɲen ɲarno laɾe.
- ⁹ ɲen ɲaɬa rəmwa rero rəndotəɾ ɬa alfiðr ðeiciano ðələɾəɲu orn ɬa aləndr ðəbərnia egeleɲ igəndr yesu masiya.
- ¹⁰ gənəɲu gəiyəɬəndr ɬa ndə ləgaməɬiar məldin walla ləgaiyr, ləgiðr aldəɾaɲarlda.
- ¹¹ ɲen ɲafəɬia bəɾeðr nano bəɾan na aməðaidr bəɾan ɬa ñondəɬe, ɲen ɲarno ñagəbəðia.
- ¹² nanda ñagəndəɾəðia kaiñ, lorldaiñ, ɬa ñanaiee leða ðamia ildi ləbəðia ɲəməɾia eñəɲ na ildi laɾo nələɲ enalo egeleɲ yesu na ildi ləndəgagariñata eɲen ɲafo mənna,
- ¹³ na ɬa ñəlibwiɬi kaiñ ɲen ɲaɬa ɲəməɾia iɲi lənəɲulu ləbəðia. ɾəɲr ɲope, ðəuɬaralo ðəni eñəɲ preð.
- ¹⁴ ñagəndəɾəðia kaiñ, lorldaiñ, ɬa ñagagariñata leða ildi laiñələɲəno, na ɬa ñaməðəɬe leða ildi ləbia enare na ɬa ñəndəjeici leða elo ildi ləbia eɲen ɲəɾəmwa na ɬa ñwalarano eɲen ɲələðə preð.
- ¹⁵ rəmotr ɲen ɬa ndə eða gənəɲ gaɾəieənde ɲen ɲeieia, ñerte ñagəmoɾəbiɬia ɲen ɲeieia, orn papwaiñr rað jaiea jaica ɬa ñanaiciau lorəba preð na leða preð ɲen ɲəɲəra.
- ¹⁶ ɲəreɬr nanojaieajaica.
- ¹⁷ ñerte ñagəðurwa idəɬurɬia ðəɾəmwa.
- ¹⁸ ɲəɾɬr rəmwa nano eɲen preð ɲen ɲaɬa ɲen ɲəɾəmwa iɲi ɲafo igal masiya yesu ɲaɾo ɬia ɲen ɲaɬa ñəɲ.
- ¹⁹ ñerte ñagaɾiñata usila gatəɾe məldin.
- ²⁰ ñerte ñagəneða ðərrəɲaidia ðəɲen ɲəɾəmwa.
- ²¹ ndeicr ɲen preð na ñəndi iɲi ɲəɲəra na ɲaɾo ðəɬam.
- ²² ɲgiɬr ɲen preð iɲi ɲeicia.

²³igəbeɾəðia ʔa rəmwa irri ranaicənde dəuʔaralo arəndətəɾe eŋen pɾeð eŋalo, ʔa ñaɾeɾe ŋope na ʔa usila pɾeð na ufudə pɾeð na aŋəno pɾeð na ildi eldalo aɾrəmujəni ltəɾe na ləɾiñəðeinu dəskinia dəro kwai kwai iliga ləðoɾəbəðia ðeləŋ igəndr yesu masiya.

²⁴rəmwa irri randurəndəðia rənəŋu rertə ŋen ŋudərwəto, ntia rið aridi ŋen iŋi.

²⁵lorldaiñ, ʔurɾ rəmwa ŋen ŋanɾa nanda.

²⁶ekeɾəðr lorldaiñanda pɾeð ðəkəndəðiadano ðatəɾe.

²⁷igəndəlwaɾəɾtia ŋen ŋwondəto rəmwa nəiñua ʔa ñəgəri egaðam igi lorldalala pɾeð ildi ltəɾe.

²⁸igəbeɾəðia ʔa ðəbuŋtia ðeləŋ igəndr yesu masiya adəndaufete.

2 Ƨasəluniki

2 Ƨasəluniki 1

¹fənan̄da bulus na siləwanus na Ƨimədawus, ñageƧədo leđa ləkanisa alo Ƨasəluniki ildi lafo irəmwa, papa igəndr, na egeləŋ yesu masiya.

²ñagəbeƧədia Ƨa rəmwa, đata na eləŋ yesu masiya aləndənaice đəbuŋƧia đusila na đəuƧaralo.

³ŋen ŋafo đəƧam Ƨa nanda ñagajərtia rəmwa nano ŋen ŋanta ñaŋ ñoman pređ, lorldaiñ, na ŋen ŋaŋəra Ƨa ñagəbədia Ƨia, ŋen ŋanta đonata eđalo ƧađoƧrete kaiñ na đubwidia eđalo ñaŋ pređ ƧadakaƧəjeinu.

⁴nƧia nanda ñagandamia jaica jaica ikanisa pređ đərəmwa, ŋen ŋanta ñaŋ ñagwalarano na ñagerto đonata ndə ñagananeinia ŋen ŋubwa ŋeicia na ŋinia iŋi ñagaƧiñata.

⁵eŋen iŋi ləgalinetr Ƨa đakəme đərəmwa đaƧo đudərwata, ŋen ŋanta rənəŋu ronata Ƨa ñaŋeidəni Ƨa ñagarəjəđato eŋen Ƨa ñənti eŋələŋ ŋələƧəŋu. na điñədi ñaganemia ŋen iŋi ŋubwa ŋen ŋanta ŋələŋe iŋi.

⁶đəƧam ŋen ŋudərwato Ƨa rəmwa riđ aruƧəbiti leđa ŋen ŋubwa ŋeicia lənəŋulu ildi lanaicənde ŋen ŋubwa ŋeicia,

⁷na Ƨa rənəŋu riđ arəndənaice đəmiñənianano ñaŋ ñaŋgi ñagananeini ŋen ŋubwa ŋeicia, na nanda cum. ŋen ŋiđ aŋfete Ƨia liga eləŋ yesu masiya giđ aŋəŋeini elo eleđa, məlaiyəkaya eŋabəƧa ŋələƧəŋu,

⁸na isiaya yoƧa na giđ aŋkarme leđa ildi laiŋəba rəmwa, lənəŋulu ildi lanədo ləna ŋen ŋaŋəra ŋələŋ igəndr yesu.

⁹leđa ildi liđ alakəməni đəgiriñađa đəbəƧəbəte, na altərinti alfete aləsoŋ eləŋ yesu gerəlo nano na ŋaƧrwa ŋəŋabəƧa ŋələƧəŋu ŋerəlo nano cum,

¹⁰ndə eloman ildei gənəŋu giđ aŋela Ƨa aŋəneini ŋaƧrwa eleđa əlləƧəŋu ltəƧe na Ƨa leđa ildi ləndu ŋen ŋələƧəŋu liđ alirəwano ŋen ŋanta ŋu, ŋen ŋanta đəƧam đaməđata idi ñagamətənde đəndənu.

¹¹ŋen ŋanta ŋen iŋi pređ nanda ñagaƧurtia rəmwa ñoman pređ ŋen ŋanta ñaŋ, Ƨa rəmwa irəndr arəndidi Ƨa ñagarəjəđato eđurəndədia idi đələƧəŋu, na Ƨa arəndəbeiei ŋenŋa pređ ŋaŋəra iŋi ñagwonata na Ƨa arəriñədate ŋəməƧria pređ ŋəđonata eđalo ŋabəƧaŋa ŋələƧəŋu,

¹²Ƨa irəŋ geləŋ igəndr yesu aŋəneini ŋaƧrwa eñaŋ, na Ƨa ñaŋ ñaneini ŋaƧrwa iŋu, ŋen ŋanta đanaieia məƧəməƧeñ đərəmwa irəndr na đələŋ yesu masiya.

2 Ƨasəluniki 2

¹điñədi eŋen ŋəđela đələŋ igəndr yesu masiya na đərraidia idəndr ŋu nəiñua igəndeƧədia kaiñ, lorldaiñ,

- ²ta nare enalo anerte nətəsəni taltal, na ta ñerte ñagagərda ɲenɲa ɲənəɲ ɲusila walla ɲenɲa ɲarto walla aɗamga igi leɗa laɗa getiɲi nano igi gata ta loman leləɲ yesu leto ɗəge.
- ³ñerte ñaɲgiti eɗa gənəɲ ta gənditɪa ɲaɗəna eɲen inɪ, ɲen ɲanta loman ildi laber lid alela, illi ndə ɗatoda ɗoɗra eɲen ɲeicɪa aɗəfete ananəɲ na eɗa igi ganeɗa al ganun preɗ aɲəɲeini, gənəɲu igi giɗ aɲəməndɛɗəni,
- ⁴gənəɲu igi gageo laɲge preɗ ildi leɗa ləbaɗa ta filɗi imwa na laɲge preɗ ildi ldukwuɗiɲɪalo, na goɗreini kaiɲ gamiɲatəlo preɗ, na igi giɗ aɲəɲe igal ekəl irəmwa na giɗ aɲaɗa ta gənəɲu gaɗ rəmwa ɗurri.
- ⁵gertɪa ñaɲ ñagələɗəɲəɗeɪnɪa eɲen ta ndə ləgafr igafə igwalwaɗətənde ɲen inɪ?
- ⁶na ɗiɲəɗi ñagalɪɲeto igi guɗəbəɗia eɗa igi, ta gənəɲu giɗ aɲələɲini iliga ildi ganeinu.
- ⁷ɲen ɲanta ɲabəɗa ɲəɲen ɲeicɪa inɪ ɲaneɗa al ganun preɗ ɲəbəɗia ɲəmɛɗɪa ɗiɲəɗi eɲaməɗa, ɲen gənəɲu igi gamuɗəbəɗia ɗiɲəɗi gaməlu gaɲgeinɪa.
- ⁸ndə gaɲgeinu ɗəge, eɗa igi ganeɗa al ganun preɗ, giɗ aɲələɲini, na eləɲ yesu giɗ aɲəmaɗiɲe ufudaga gəiɲua gələɗəɲu na giɗ aɲəmaɲəndəɗe ɲaɗɗaɲa ɲəɗamiɲa ɗələɗəɲu.
- ⁹fəɲu eɗa gəɲen ɲeicɪa igi ganeɗa al ganun preɗ, gənəɲu igi giɗ aɲela eɲəmɛɗɪa ɲəsətɪa ɲabəɗaɲa preɗ, na ɲaməlaɲa na aɲwaraiya ləɲaɗəwen,
- ¹⁰na ɲaɗənaɲa ɲəɲen ɲəɗiɲano eleda ildi lid aləməndɛɗəni, ɲen ɲanta lənəɲulu laneɗa ta lubwa ɲenɲa ɲəɗetam ta aləbərni.
- ¹¹fəɲen inɪ rəmwa riɗ arələɗweiti ɲabəɗa inɪ ɲaləbərɗeɗeɗeɗa eɲen ɲəɗiɲano ta aləndi ɲaɗəwen,
- ¹²ta leɗa preɗ ildi laneɗa ta ləbendɪa ɲen ɲəɗetam orn lafo lonata ɲen ɲəɗiɲano, lid alakəməni.
- ¹³ɲen ɲaɗo ɗetam ta ñagaɲɛɗɪa rəmwa nano jaica jaica ɲen ɲanta ñaɲ, ya lorɗaiɲ ñaɲgi eləɲ yesu gubwandiya, ɲen ɲanta rəmwa roɗənde pənde rarn ta ñaneini ɗəbərniɪa ɗatəɗeɗa idi usila gatəɗe gananaidɪa na ɗəndiɪaɗa ɗəɲen ɲəɗetam.
- ¹⁴ntɪa rənəɲu rundəɗənde ɗərrəɲaiɗiɪaɗa eɗaiɲ ɗəɲen ɲaɲəra, ta ñaɲ ñaneini ɲaɗɗa ɲeləɲ igəndɗɪ yesu masiya.
- ¹⁵ɲen ɲafətɪa, lorɗaiɲ, ɗaɲɗr ñagwondəto ñəndi ɲen kaiɲ inɪ nanda ñaganaieənde olega na naɗamna.
- ¹⁶ñagəbɛɗəɗia ta eləɲ igəndɗɪ yesu masiya gənəɲu na rəmwa, papa igəndɗɪ irri rubwandriya na ranaieəndɗɪ ɗəbəɗiɲano na ɗwondəɗa ildi ləbəɗəbətə na ɲen ɲaɲəra inɪ ləgaɗurɗiɪar ɗənaieɪaɗa ɗələɗəɲu məɗəməɗeɲ,
- ¹⁷alondəce nar enalo na aləndonɗəce eɲen preɗ ɲaɲəra na eɲəmɛɗɪa preɗ ɲaɲəra.

2 ʔasəʔuniki 3

- ¹eŋen ŋaʔo ɔurʔu, lorʔdaiŋ, ekeʔeɔr rəmwa ŋen ŋaŋʔa nanda məʔdin ʔa ŋen ŋəʔəmwa aŋəʔalɔdiŋe alo nəŋəneini ŋaʔrwa ŋen ŋarno ŋiɔənu ʔia eŋaŋ,
- ²na ʔa nanda ŋəbəʔni eʔeɔa leicia ildi ləndənanaicia ŋen ŋeicia, ŋen ŋaŋʔa geʔa leɔa preɔ lertə ɔonata.
- ³orn eləŋ yesu geʔo ŋen ŋuɔərwato na giɔ aŋəndənaice ɔwondəʔa na giɔ aŋəndroməte egeɔa geicia.
- ⁴nanda ŋagəʔəni ɔəŋano eŋen eŋalo egeʔəŋ yesu ʔa ŋagəbəɔɔia ɔiŋəɔi na ʔa ŋagidi ŋiɔi ŋen iŋi ŋaganaicənde.
- ⁵ŋagəbeʔəɔia ʔa eləŋ yesu aŋəneici nar enalo iɔubwa ɔəʔəmwa na eɔwalarano ɔal masiya.
- ⁶ɔiŋəɔi nanda ŋagəndəʔwəʔəʔia, lorʔdaiŋ, irəŋga geʔəŋ igəndr yesu masiya ʔa ŋaneɔe oralo gəŋəŋ gaiŋəʔəŋəno, igi gaber gatəʔa ŋen iŋi ŋaganeinu inanda.
- ⁷ŋaganəŋaŋ ŋagaliŋəto fəʔau ŋen ŋaʔo ɔeʔam ʔa ŋagəndirndəicia, ŋen ŋaŋʔa liga ləgafr nanda ŋagero ŋagaiŋəʔəŋəno.
- ⁸nanda ŋagero ŋagəsa ŋəsa ŋeɔa gəŋəŋ məʔəməʔeŋ, orn ŋagafo ŋagəbəɔɔia ŋəməʔria eɔəŋin na uləŋgi ɔeicwaraɔa na ŋeŋŋa ŋini ʔa ŋerte ŋagəma wagəŋəŋ eŋaŋ.
- ⁹ŋagidu ʔia geʔa ŋen ŋaŋʔa ŋagero ŋagaʔəwadaʔa ʔa ŋagaməcini, orn ʔa nanda ŋiɔəni ŋaməla ʔa ŋəndirndəici.
- ¹⁰ŋen ŋaŋʔa cum liga ləgafr nanda ŋagwəʔwəʔəʔənde ʔa, ndə eɔa gəŋəŋ ganeɔo ʔa gəbəɔia ŋəməʔria ŋerte ŋamaŋgiʔi ʔa aŋəse.
- ¹¹orn nanda ŋagəna ʔa leɔa ləmaʔan eŋaŋ laiŋəʔəŋəno, ildi laber ləbəɔia ŋəməʔria kwai kwai, orn lənəŋulu laləŋəʔəɔia ŋeŋŋa.
- ¹²na nanda ŋagwəʔwəʔəʔa leɔa ildi na ŋagəʔəɔia eŋen ŋeʔəŋ yesu masiya ʔa lənəŋulu aliɔi ŋəməʔria eŋen ole gero na ʔa aləse ŋəsa eŋen.
- ¹³orn ŋaŋ, lorʔdaiŋ, ŋerte ŋagaicwara iɔiɔia ɔəŋen ŋame.
- ¹⁴ndə eɔa gəŋəŋ ganeɔa ʔa gatəʔa ŋen eŋaiŋ ŋəwəʔənu egaɔam igi seicəmar ŋope na ŋerte ŋagəʔəŋəʔa ʔa gəŋəŋu aŋirəwano.
- ¹⁵ŋerte ŋagəmagea orn gariŋaʔəmar garno oralo.
- ¹⁶ŋagəbeʔəɔia ɔiŋəɔi ʔa eləŋ yesu, igi gəndənanaicar ɔeʔaʔaralo, aŋəndənaice ɔeʔaʔaralo eŋen preɔ ŋagəfau. ŋagəbeʔəɔia cum ʔa eləŋ yesu aŋəndaufete ŋaŋ preɔ.
- ¹⁷igəneŋi, bulus, igəwəʔəɔia ɔeʔəɔia iɔi ɔaŋɔa ɔəʔəʔəni na fəŋwəʔriŋa iŋi enaɔam preɔ. igəwəʔəɔia ʔia.
- ¹⁸igəbcəɔia ʔa ɔəbuŋʔia ɔeʔəŋ igəndr yesu masiya aɔəndaufete ŋaŋ preɔ.

1 ƚiməđawus

1 ƚiməđawus 1

- ¹fiñi bulus ñiñgi igaɽo đəđweinia đal masiya yesu eñen ɲəɽəmwa irri raɽo đəbəria idələŋ na eñen ɲal masiya yesu igi ɲen pređ ɲafəmau iñi ləgauturɽia.
- ²igerəđo ƚiməđawus igi đətam gaɽ idia gəlɛɽəñi idonata iyeku. igabəɽəđia ɽa rəmwa đata na al masiya yesu, eləŋ igələŋ aləɲanaiee đanaicia məɽəməɽeñ na ɲabaiyaɲəno na đəuɽaralo.
- ³ɲen ɲarno igerəđəŋa ɽa ɲaɽaŋe alo yafəsus ndə igabəɽo alo imaktunia nɽia ɽaŋo tu məldin ɽa ɲagagariñaɽe leđa lənəŋ ɽa alerte ləbərrəŋaidia ɲen ɲarto,
- ⁴na ɽa alerte lənna ɲen ɲəpiano na ɲen ɲəđələŋəđia. ɲen iñi ɲatuđi đəgerde na gəɽa đaməđata đəɽəmwa idi đəto idonata.
- ⁵ləgəbərrəŋaicia leđa ɽa alerte đubwa idi đəto enare natəɽe, na nare ini naɽwata đətam ini nero đəskidiano na đonata idi đəđətam.
- ⁶leđa ləmaɽan lamiño eñen iñi ldəredialo eñen ɲəpiano.
- ⁷lənəŋulu lwonata ləbərrəŋaidia ɲen ɲal ganun irəmwa ipənde orn laijəba ɲen lwaɽwata na laijəba laŋge laldəɽwata đondəɽada.
- ⁸ləgaliŋeɽo ɽa al ganun yaŋəra ndə eđa gəndu ɲope,
- ⁹nəŋaliŋeɽe al ganun yero yafo ɲen ɲanta leđa ildi luđəɽwato eñen orn yafo ɲen ɲanta leđa ildi lagera ɲen na ildi lero lənna na ildi lero lidəña rəmwa, na ildi ləbəđia ɲen ɲeicia, na ildi lataŋa eñen, na ildi lađamiea eñen ɲatəɽe ɲen, na ildi laɽiña eɽenanda na ləŋgenanda, na ildi laɽiñəđia,
- ¹⁰na leđa ildi laɽaŋa lijila ɽɽəto, na leđa ɽɽwa ild landra leđala ɽɽwa, na ildi ləbərldəđa liji ɲabəɽa, na ildi laɽəlen na ildi laləfia ɲen ɲəŋaɽəwen, na leđa pređ ildi ləbəđia ɲen ɲagea đərrəŋaidia ɲen đəđətam,
- ¹¹idi đaɽo ɲen ɲaŋəra ɲəɽəmwa irri rəbuŋəntu iñi ɲeɽto ɲaɽɽwa. igənəñi iganeinu ɲen iñi ɽa erəmoɽe.
- ¹²igaŋəɽtu al masiya yesu nano jaica jaica igi gaɽ eləŋ igələŋ igi gaiñənanaicia đondəɽa, ɲen ɲanta gaŋəntiñi garno igəɽto ɲen ɲunto egare nəŋəñɛɽi ɽa emiɽi ɲəmɛɽɽia.
- ¹³orn ananoŋ igwaɽwato ole gəlɛɽəŋu geicia, nemənanaice ɲen ɲubwa ɲeicia nemadəməce eñen. orn gənəŋu gagiatiñi ɲəbaiya nano ɲen ɲanta igafə igaijəba ɲen ɲəđətam na igafə igaməlu igəbendia ɲope ɲen ɲəɽəmwa.
- ¹⁴na đənaicia məɽəməɽeñ đələŋ igələŋ đəreiniñi nano kaiñ na cum đonata na đubwa ildi lafo igal masiya yesu.
- ¹⁵ɲen iñi ɲaɽo đətam na ɲaɽəjadato eñen ɽa leđa pređ aləndi, ɽa al masiya yesu geɽo alo ɽa aŋəbəri leđa leicia. na igənəñi igəicia igamiñaɽo leđa pređ leicia.

16orn igagieinu ḡabaiya nano ƚa yesu masiya aḡęrręḡaiḡe ḡaƚiḡaƚa ḡen ḡęlęřęḡu iḡi ḡařiḡęḡeinu iḡi ḡiḡḡi igęicia igamiḡaƚo leḡa preḡ leicia. ḡḡia ḡęḡęḡu ḡiḡu ḡamęla eleḡa ildi liḡ alęḡi ḡen ḡęlęřęḡu ƚa alneini ḡamęḡia ḡębęřębęte.

17igębeřęḡia ƚa eleḡ ḡořra ḡębęřębęte, igi ḡamęḡia bęřębęte, igi leḡa laber lařęwaḡaƚa lamaseicia, igi ḡař ręmwa runto, ḡęḡęḡu aḡęḡeini ḡame na ḡařrwa bęřębęte. amin.

18ya ƚimęḡawus, iḡia ḡęlęřęḡi, igęḡelwařęḡia ḡen ḡęḡęḡ iḡi ḡwęlwařęḡu ananoḡ eḡa ƚa aḡatuḡi ƚa ḡabwaiḡęḡe ḡope eḡen ḡęręmwa,

19ḡḡę aḡębęḡeieci ḡonata na ƚaḡařaḡo eḡara ḡęlařęḡa igi ḡwařwata ḡęḡam ḡęskinia ḡero. leḡa lęmatan laḡamo ḡen lęḡdu enare ḡḡia ḡonata eḡen ḡaḡirḡu ḡarno ḡępundri ḡęḡau ḡḡę ḡawa ḡaḡera ḡęteta ḡęteta.

20iminawis na iskandr lafo eleḡa ildi na iganaidęlo eḡaḡ ḡęsetan ƚa alęrręḡeini ḡen ƚa alerte lwařwata ole ḡęręmwa ḡęicia.

1 ƚimęḡawus 2

1ḡen ḡařḡda igęḡeřęḡia kaiḡ ƚa ḡękeřęḡe ręmwa, ḡiaḡurḡi na ḡiařwataiḡe ręmwa na ḡaḡęřḡi ręmwa nano eḡen ḡęleḡa preḡ,

2na eḡen ḡęḡelęḡ ḡořra na eḡen ḡęleḡa lerto ḡęlęḡe, ƚa alřaḡr ḡope iḡęuḡaralo ḡęḡeḡe ḡero eḡen ḡęręmwa na ƚa alneinr ḡame eḡen preḡ, ḡęḡaiḡaḡa.

3ḡen iḡi ḡaḡęra na ḡębęḡia ręmwa raḡęra nano irri rařo ḡębęria iḡęlęḡ,

4irri ronata leḡa preḡ alębęrni na alliḡęte ḡen ḡęḡętam.

5ręmwa rařo runto na eḡa ḡařo ḡunto ḡokořębaiea ḡen ręmwa nano ḡen ḡaḡta leḡa, na řęḡu al masiya yesu igi ḡařo maji,

6igi ḡanaidę etam ḡęlęřęḡu ḡařo ḡępęřa ḡen ḡaḡta leḡa preḡ. ręmwa ramęḡato ḡen iḡi iliga lęřęḡu.

7igęḡęḡi igęřęḡu, ƚa eřęte eḡa ḡwařwata ḡen ḡęręmwa na ḡęḡwęinia na ƚa yęrręḡaiḡe leḡa ḡen ildi ḡęřa lař al yawuḡ iḡonata na eḡen ḡęḡętam. igwalwařa ḡętam. igaber igagębalo.

8ḡen ḡařęḡia igwonata leḡa preḡ alḡurḡi ręmwa labęe raḡ elo irri ratęre, ḡęiciano ḡero na ḡęḡeḡe ḡero eḡen.

9ḡḡia cum igwonata liji řrlḡa aliḡęni ḡaiyo eḡen ḡaḡęra alęřęni ḡḡena nano ḡope, ḡęřa ḡębęřęuaḡa ḡęḡelia, na ḡęřa ḡabęřęḡa na ḡęřa ḡęrlḡeḡa na ḡęřa ḡḡenna ḡwaiḡa iliano,

10orn ḡęmęřriaḡa ḡaḡęra. ḡen ƚia ḡaḡęra iliji řrlḡa ildi lębata lubwa ręmwara.

11ḡḡiḡ liji řrlḡa alęrręḡeini ḡen ḡębwaiḡaḡa ḡęma na ḡařiḡaḡaḡa ḡen.

12igaber igęḡiḡia liji řrlḡa alęrręḡaiḡe ḡen walla alerte ḡęlęḡe eleḡa řrwa. ḡętam labwaiḡa ḡęma.

¹³ ɲen ɲanta adəm gidənu ananoɲ orn auwa gidənu ndurtu.

¹⁴ na adəm gëro gəbədəni ɲadəna orn wuji gəlɛrəɲu gidənu ɲadəna nəɲidi ɲen ɲeieia.

¹⁵ orn liji ɽrlda liɖ aləbərni ndə laləɲa ndə talɽaɲo idonata, na idubwa, na edatəɽe dətada enare.

1 timədawus 3

¹ ɲen ɲi ɲaɽo dətam. ndə eda gənəɲ gɛrədianəno ta aɲɛɽe eləɲ ikanisa, gənəɲu gwonata ɲen ɲaɲəra.

² ɲen dətam ta eləɲ gəkanisa aɲfɛɽe eɲen mənna gero, na gafo gamo wuji gunto, na gərəkəɖia aɲəno, na gaɽuɽeinu, na gəɖəñinu ɲen ɲanta ɲen ɲəlɛrəɲu ɲudərwaɽo, na galinɛto dəño na gaɽəwadaɽa gəbərrəɲaidia ɲen.

³ ɲen dətam ta gənəɲu aɲɛɽe gətia ɲuɽu. ɲen dətam ta gənəɲu aɲɛɽe dəjeieiano orn ta aɲədərnatəralo, na ta aɲɛɽe gagərɖe eɲen. ɲen dətam ta gənəɲu aɲɛɽe gubwa al gərusya.

⁴ ɲen dətam ta gənəɲu aɲərmote leɖa əllɛrəɲu na ɲen ɲɛɽa gəlɛrəɲu ɲope, na ta aɲatoɽate ñere ñəlɛrəɲu ta aiñəmanate na aiñəmadəñiti eɲen pred.

⁵ ndə eda gaber gaɽəwadaɽa garəmotwa leɖa leɽa gəlɛrəɲu ɲen ɲantau gənəɲu gaɽəwadaɽa garəmotwa leɖa ləkanisa dərəmwa?

⁶ ɲen dətam ta gənəɲu aɲɛɽe gəndu ɲen maijən, ɲen ɲanta ndə ɲen ɲafətia aɲgaica gənəɲu gid aɲinti egare, ɲtia liɖ alakəməni setanya.

⁷ ɲen dətam ta gənəɲu gerto ɲen ɲaɲəra leɖa nəiñua ləndəuwər. ndə ɲen ɲero ɲafətia aɲgaica leɖa liɖ almasəki ɲtia gənəɲu gid aɲəndəni eɲen ɲəsetan.

⁸ ɲtia eum leɖa ildi lɛrənu ta aləɖuɽəɖənti leɖa ləkanisa, ɲen dətam ta lənəɲulu aɽɽajadaɽe eɲen ta leɖa aldəɖəñiti. ɲen dətam ta lənəɲulu alerte laləɲəɽəɖia ɲenɲa, na ta alerte lətia ɲuɽu ɲwaiña, na ta alerte lonata ləbertia lanɲe lwaiña.

⁹ ɲen dətam ta lənəɲulu aləndeici ɲen ɲədonata iyəsu ɲi ɲərrəɲeinu eleɖa əllɛrəɲu narena ini naɽwata dətam, nero dəskiniano.

¹⁰ ɲgɛɽrldo alirndəini ananoɲ na ndə ləfiɖənu lero mənna ɲgɛɽrldo aləɖuɽəɖəni.

¹¹ ɲtia eum ɲen dətam ta wasenanda aɽɽajadaɽe eɲen ta leɖa aldəɖəñiti. ɲen dətam ta lənəɲulu alerte labwaidia ɲen na ta alɛɽəkəɖia aɲəno, orn ta lerto ara gunto eɲen pred.

¹² ɲen dətam ta eda gɛrənu ta aɲəɖuɽəɖəni gafo gamo wuji gunto, na ta garəmotwa ñere ñəlɛrəɲu na ɲen ɲɛɽa gəlɛrəɲu ɲope.

¹³ leɖa ildi ləɖuɽəɖənu ɲope liɖ aləɖəñini lənəɲulu, na liɖ altuɖi dɛɽəni dəñano dɔɽɽa idonata igal masiya yesu.

¹⁴ ndə igarəwadaɽa, igwonata igidi eɲɛɽa nano twaiñ, orn iganəwərdətia ta,

¹⁵ndə ɲen ɲənəɲ ɲəndiɲi, ɲaliɲete leða ləbəðia ɲau ildi leɲa gərəmwa. eɲa gərəmwa gaɲo kanisa ðərəmwa irri raməɲia bəɲəbəte, idi ðaɲo lwade na aɲuna ləɲen ɲəðetam.

¹⁶ðetam ɲen ɲoɲra ɲi ɲafo ɲaləbijənu ananoɲ orn ðiɲəði ɲərrəɲeidənu, ɲi ləgəbendia, ɲa yesu gaseinu egaɲəno, gidənu gələɲinu igusila gatəɲe, na məlaiyəka yaseicəma na gənəɲu gərrəɲeinu eleða lalo na ɲen ɲələɲəɲu ɲəndənu alo na gənəɲu gabeinu elo eɲaɲrwa.

1 ɲiməðawus 4

¹usila gatəɲe gata ðurri ɲa iliga ləndurtu leða ləmatan lid aliɲi eɲen ɲəðonata iyeku ɲen ɲanta lənəɲulu lənna ɲen ɲənusila ini nəlmamata eɲen ɲeicia na lənna ðərrəɲaidia ɲen idi nusila neicia nwaɲwata

²leðala ildi lerto ɲen ɲiɲjan na ildi laɲwata ɲaɲəwen ildi nare enen ini naɲwata ðetam niðənu naɲo təgətəg.

³lənəɲulu laɲətəɲitia leða ɲa almaməde na laber laɲgitia leða aləse ɲəsa ɲəmatan ɲi rəmwa riɲu leða ildi ləndu ɲen ɲələɲəɲu ɲa aləse almaɲəɲti nano.

⁴laɲge preð laɲəra ildi rəmwa riðəlo na wagero gənəɲ gidənu ɲa aɲəniðəni ndə leða lamo ldəɲəɲti rəmwa nano.

⁵ɲen ɲanta laɲge lidənu ltəɲe ɲia ɲenɲa ɲərəmwa na ðəturtiada rəmwa.

⁶ndə agwaɲwatitia lorlalo ɲen ɲi agəɲurəðəntia al masiya yesu ɲope, ɲaɲgi agamicini ɲenɲa ɲəðetam na ɲenɲa ɲəðərrəɲaidia ɲen idi agarəmotwa ɲaɲidu.

⁷orn nədo kaiɲ ɲen preð ɲəpiano ɲi gertə ɲərəmwa na ɲaɲo ɲiɲəɲiano. irndəinu məldin eɲen ɲərəmwa.

⁸dirndəicia ðaɲəno ðamədata leða aten orn ðidia ðəɲen ɲərəmwa ðid ədamədate leða eɲen preð ɲen ɲanta ðerto ɲen ɲəɲənu ɲen ɲanta ðamətia idi ðalo na ɲen ɲanta ðamətia idi ðid ədela.

⁹ɲen ɲi ɲaɲo ðetam na ɲarəjadato ɲa leða preð aləndi.

¹⁰ɲen ɲafəɲia ləgəbəðia ɲəməɲria kaiɲ na ləgəbirndəicia ɲen ɲen ɲanta ləgəɲurtia ɲen irəmwa irri raməɲia, rənəɲu irri raɲo ðəbəria ðəleða preð, orn ðəleða ildi ləndu ɲen ɲələɲəɲu ðurri.

¹¹ɲwato ɲərrəɲaici leða ɲen ɲi.

¹²ɲerte agaɲgitia eða gənəɲ aɲadaməce eɲen ɲen ɲanta agaɲ əðəm orn idu ɲen ɲope jaica jaica ɲa leða ildi ləndu ɲen ɲaləɲirndəicu eɲen agwaɲwata na eɲen preð agəbəðia na idubwa na idonata na idatəɲe ðegare.

¹³liga igaməlu igeto ɲaɲo eɲen ɲi ɲa agabəgəɲitia leða ədam gərəmwa na ɲa agwaɲwata na agəbərrəɲaidia ɲen ɲərəmwa.

¹⁴ηerte agangitia đanaicia idi agerto idi usila gaterte ganaicəna enen inji ηwalwarənu ananoη liga nələη nəkaniisa nērtəna ran nano.

¹⁵idū ηen inji jaiea jaiea. ranə enen inji araga gunto ta leđa pred alseici ta agoṽra enen ηərəmwa.

¹⁶rəmoṽto etam gəlarəna na đerrənaidia ηen đəlarəna. endeieu ηen inji. ndə agəbədia tia agidi ηəbəri etam gəlarəna na leđa ildi lanatəna cum.

1 timədawus 5

¹ηerte agagariñata ltwēri kaiñ ikanisa orn ekerəđəlo garno agəberədia etalo. nanaieo ləđəmwa ηen garno lorldalo.

²nanaieo ləpo ηen garno ləngalo na nanaico ñəngenia ηen garno lorldalo orn ηenηa ηaterte.

³aməđato liji ṽrlda ildi lətəđəniəlo ebanženanda laiyo, ildi lero leđa laldaməe.

⁴orn ndə wuji gətəđəniəlo gerto ñere ηgitu ñere iñi aiñerrəneini ananoη ta aiñidi ηen ηərəmwa eneṽa enen na ta aiñamədate etenanda na ləngenanda ildi laməđatəlo ananoη. ηen tia ηəbədia rəmwa ranəra nano.

⁵wuji igi gətəđəniəlo gero ñere, gənənu tanaturtu ηen ηərəmwa, tanekerəđo rəmwa tanwataido rəmwara uləngi na əđəñin.

⁶orn wuji igi gwonaṽta đeieia đanəno gənənu gaiyo liga gamətia.

⁷lwarətu leđa ηen inji ta alidi, ntia ta alfete mənna gero.

⁸ndə eđa gaber gaməđata leđa leṽa gəlertənu đurri na leđa ildi laṽo ηəđurəba gənənu gabəlaico ηen ηərəmwa na geicia gamiñato eđa igi ganəđo gəbendia ηen ηərəmwa.

⁹ηerte agəwərdia wuji gaṽəbwa gətəđəniəlo ijadwal ikanisa illi nd gerto ntəli eredia đenəη nalo ređ na gafo gerto ebanžen gunto.

¹⁰na ηen đetam wuji gələñinu eleda pred ηen ηanta ηəmēṽria ηanəra, ta gənənu tanarəmoṽto ñere ñələrtənu, na galiṽeto đəño, na gwaso rəmanəña rəleđa ṽrəmwa, na gaməđato leđa ildi ləginu, na ganaiđo etam gəlertənu enen pred ηanəra.

¹¹orn nēdo ta agəwərdia ñəngenia ildi lətəđəniəlo ijadwal ikanisa ηen ηanta ndə đonaṽta đanəno đalabəleđa igal masiya lənəñulu liđ alonate ləməni.

¹²ηen ηafətia lənəñulu lakəməni ηen ηanta ləngəieu ηen ndurtu inji lertu ananoη.

¹³na cum lənəñulu ləberrəneinia ta liđəña ηəmēṽria ηen ηanta labakarəlo eneṽa, na gerta liđəña ηəmēṽria ikərəη orn laliṽəjədia ηenηa na taləpwaiño ηen ηəleđa larto eum, na ləbata ηen inji ηeicia ta ləbatau.

¹⁴ntia igabata, ηen ηanəra ta ləngenia aləməni alləne ñere aṽrəmoṽte neṽa ntia ta alerte lanaica leđa ildi lageandr liga ta aləndəđamier enen.

- ¹⁵leđa ləmaṭan lamiño eḡen ḡeḡe ldəteṭe seṭan.
- ¹⁶ḡen ḡeṭam ṭa leđa preḡ ṭrwa na ṭrlda ildi ləndu ḡen ḡeṭəmwa alaməḡate leđa laṭo ḡaḡurəba eḡen ildi ləṭḡḡəḡialo. ḡerte aḡaḡḡiṭia kanisa ṭa aḡaməḡate leđa ildi ṭa aḡaṭəwadəte ḡaməḡata leđa ildi ləṭḡḡəḡialo lero ḡere.
- ¹⁷nələḡ nəkānisa ini nēbəḡdia ḡəmḡṭria eḡen ḡope nənḡulu narəḡaḡaṭo eḡen ṭa aneini ḡəpəṭa ḡōman ḡiṭijan, nənḡulu ini nēbəḡdia ḡəmḡṭria kaiḡ ṭa anəṭwate na anḡṭṭṭaici leđa ḡen ḡeṭəmwa.
- ¹⁸aḡam ḡeṭəmwa ḡaṭa, ḡerte ḡaḡabakasa ḡəḡḡəri ēiḡua iḡi ḡoṭa ḡwala ḡələmu, na ḡen ḡaḡəra ṭa eḡa iḡi ḡēbəḡdia ḡəmḡṭria aḡəneini ḡəpəṭa.
- ¹⁹ḡerte aḡabaḡəḡṭia ḡəskidia ḡagea eləḡ ḡəḡḡ ḡəkānisa illi ndə leđa liṭijan walla liṭijin lertə ḡaməḡata eḡen iḡi.
- ²⁰ḡariḡaṭo eləḡ iḡi ḡaṭaḡa eḡen ḡeicia leđa nēiḡua preḡ ṭa leđa ləṭḡənu alidəḡiṭalo.
- ²¹iḡaḡwalwaṭṭia ḡwəḡḡṭaḡa rəmwa nēiḡua na al masiya yesu nēiḡua na mələiyəka ilḡṭḡu nēiḡua isi ywəṭənu ṭa ḡidi ḡen iḡi preḡ ḡeḡḡa ḡaṭəwəṭo eleḡa preḡ.
- ²²ḡerte aḡəbḡṭia leđa raḡ nano taltal ḡṭia ḡerte aḡaṭo ḡaməḡata eḡen ḡeicia ḡələḡa lwomən. rəmoṭo ḡen ṭa ḡaṭaḡe aḡaṭṭe.
- ²³ḡerte aḡḡia ḡawa ikəṭḡ məḡḡin, orn ṭu ḡawa ḡəṭefr ḡinab ḡen ḡaṭa ara ḡələṭḡa na ḡen ḡaṭa ḡumwa idi ḡaḡəkḡndi ḡōman ḡəmən.
- ²⁴ḡen ḡeicia iḡi leđa ləmaṭan lēbəḡdia laseinu taltal nəḡəmame ḡakəme orn ḡen ḡeicia ḡələḡa lwomən ḡṭṭṭeicḡni ḡḡṭṭu.
- ²⁵ḡṭia ḡen ḡaḡəra ḡaseinu na ndə ḡero ḡaseini ḡaber ḡaṭəwadəṭa ḡaṭaḡa ḡaləbijənu.

1 ṭiməḡawus 6

- ¹ḡen ḡeṭam ṭa ləbai alidəḡiṭi leđa lertəlo ḡope, ṭa irəḡ ḡeṭəmwa aḡerte ḡwaṭwəṭəni ḡeicia na ṭa ḡṭṭṭaicia ḡen ḡeṭəmwa aḡerte ḡaḡaməḡəni eḡen.
- ²ləbai ildi leđa lertəlo ləndu ḡen ḡeṭəmwa ḡen ḡeṭam ṭa lənḡulu alerte lafo pwa eḡen ṭa lidəḡa leđa lertəlo ḡen ḡaṭa laṭo lorəba. ḡeṭam lənḡulu aldəṭṭṭṭṭṭi ḡope lamiḡaṭa lorəba ildi lero ləbendia ḡen ḡeṭəmwa ḡen ḡaṭa leđa ildi laməḡeinu ḡəmḡṭriaḡa eḡen lənḡulu laṭo lorəba na lubwaniya. ṭrwato ḡṭṭṭaice leđa ḡen iḡi.
- ³ndə eḡa ḡəḡḡ ḡəbṭṭṭaicia ḡen ḡarto ḡagea ḡen iḡi, nəḡerte ḡəbendia ḡen ḡəḡeṭam, fḡen ḡeləḡ iḡḡḡṭ yesu masiya na ḡṭṭṭaicia ḡen ḡəḡeṭam,
- ⁴eḡa iḡi ḡinia egare, nəḡerte ḡaliḡṭo ḡen ḡəḡḡ na ḡḡḡḡu ḡertə ḡonəṭa ḡṭiano ṭa aḡukṭəbijḡḡṭi eḡen. laḡe ildi latuḡi ḡḡiaṭa ḡen na ḡḡṭṭia na ḡwaṭwəṭa ḡagea leđa na ḡen ḡeicia eḡaṭṭa ḡagea leđa,
- ⁵na ḡəbwaiḡḡia ḡələḡa ildi ḡaṭṭa eḡen ḡṭiano, na ildi lero ḡen ḡəḡeṭam ildi ləbaṭa ṭa leđa ləbendia ḡen ḡeṭəmwa illi ṭa ḡen eḡen aḡaṭṭeini.

- ⁶đëndia đəŋen ɲərəmwa đətam đabaɾəjaica ɲen iɲələŋ ndə ləŋaɲəra nano enare, đətəsəni đero.
- ⁷ɲen ɲanta ɲen ləŋələŋənu alo ləŋero laŋge na ləŋaber ləŋaɾəwaɗata ləŋapa laŋge ndə ləŋamiña alo.
- ⁸ndə ləŋerto ɲəsa na ndrena ləŋidi albete laŋgela ildi.
- ⁹leɗa ildi labakaɗəna laŋge lwaiña lənəŋulu ləbiɾi idirndəicia na eləŋge ildi lələndia na idonata đwaiña đeicia idi đəpiano na đalmaməti ɲen ɲeicia na idi đəbənəcia leɗa idagera na idaməndəđənia.
- ¹⁰đubwa al gərusya đatuɗi ɲen pređ ɲeicia. leɗa ləmataŋ ildi ləɾəđiaŋəno ta alerte laŋge lwaiña lənəŋulu lamiñənu eɲen ɲərəmwa đəɾəđiaŋənoɗa idi, na ɲen ɲwaiña ɲubwa taŋalədo enare.
- ¹¹orn aganəŋa, ɲaŋgi agaɾ eɗa gəɾəmwa đətam obədo eləŋge ildi. ləldiñu ɲen ɲudərwato na ɲen ɲərəmwa na donata na đubwa na đwondəta na đəđərnataralo.
- ¹²ɾaŋo məldin idəbwaiñəɗia đaŋəra đədonata iyəsu. ɛndəicu đamətia đəbəɾəbəte. agafo agundəđənu na agwalwato ɲope idonata đəlaɾəŋa iyəsu masiya leɗa nəiñua lwaiña ta ɲidi tia.
- ¹³rəmwa nəiñua irri rananaicia laŋge pređ đamətia na al masiya yəsu nəiñua igi gwalwato ɲen ɲəđətam bilatus nəiñua al buntɿ,
- ¹⁴igəŋeɾəɗia ta aŋarəmoɗe ɲen iɲi rəmwa ranaicəŋa ta aɲfete mənna gero na đəskinia đero liga đamiña đələŋ igələŋ yəsu masiya đaməlu đeto.
- ¹⁵ndə liga lafo ildi ləɾənu rəmwa irri raɾnda irri runto na rəbuŋəntu irri raɾo malik iməluk na eləŋ gənələŋ, rənəŋu riɗ arərrəŋaiɗe đamiña idi đəyəsə.
- ¹⁶rənəŋu runto rerto đamətia đəbəɾəbəte bəɾan na rafo igarɾerre irri eɗa gero gənəŋ gaɾəwaɗata gaijomata irri eɗa gero gənəŋ gaseicu walla gaɾəwaɗata gaseicia. dame đələɾəŋu na ɲabəɾa ɲəbəɾəbəte ɲələɾəŋu. amin.
- ¹⁷ɾwatiɾtu leɗa məldin ildi lerto laŋge lwaiña lalo isi, ta alerte ləbinia enare na ta alerte laŋədeini eləŋge ildi lero lələŋini orn ta alaŋədeini irəmwa irri rəndənanaiciar laŋge pređ kaiñ ta alaŋəreɾ nano iɲulu.
- ¹⁸ɾwatiɾtəlo eum ta aliɗi ɲen ɲaŋəra na ta alerte ɲəməɾia ɲwaiña ɲaŋəra na ta allɲete đəño na ta aləmedəño labakarnəɗia laŋge elden leɗala lwomən.
- ¹⁹ndə lənəŋulu ləbəɗia tia liɗ alaɗəri laŋge lwaiña ildi alɾete aɗuna yaŋəra ɲen ɲanta liga laməlu leto, ta aləndəici đamətia idi đaɾo đamətia đəđətam.
- ²⁰ɿiməɗawus, rəmoɗo ɲen iɲi aganeinu. nədo đəkəɾi ɲen ɲəpiano na đagera ɲen idi leɗa ləmataŋ ləbata đaɾo đaliŋeta orn gerta fətia.
- ²¹leɗa ləmataŋ ləndətu donata alo iyəsu ndə lata ta lerto đaliŋeto idi. igəbeɾəɗia ta đəbuɲtia đəɾəmwa ñafetəldəga.

2 ƚiməɗawus

2 ƚiməɗawus 1

- ¹fiɲi bulus ɲiŋgi igarɔ ɗəɗweinia ɗal masiya yesu ɲen ɲarno rəmwa ronata enen iɲi rɛru ta leɗa laɗəwadaɗa ləbertia ɗamətia igal masiya yesu.
- ²igerɗo ƚiməɗawus, idia gəlɛrɛɲi igi igubwamaiya. igəberɗia ta rəmwa ɗata na al masiya yesu eləɲ igələɲ aləɲanaiee ɗanaicia məɗəmɗeɲ na ɲabaiyaɲəno na ɗəuɗaralo.
- ³iganjɛtu rəmwa nano irri igaduɗɗəntia, ɲen ɲarno papanda gəlɛrɛɲi liɗu, araga gatɛ ɗəskinia ɗero, ndə iganələɗɗəɗeɲia jaica jaica idəturtia rəmwa ɗələrɛɲi.
- ⁴igələɗɗəɗeɲia eɲwal ɲələɗəɲa, na igwonata kaiɲ ɛɗɲɛɗɲin na uləɲgələɲ ta eɲaseici ta endəjeini ɗanɗarada nano.
- ⁵igələɗɗəɗeɲia idonata ɗələɗəɲa ɗəɗetam, ɗonata idi ɗafo ananəɲ igopo gələɗəɲa luis na iləɲgalo afniki na ɗiɲɗi igɛrɛnu ɗəɲano ta ɗafo eɲa cum.
- ⁶ɲen ɲafətia iganələɗɗəɗaicia ta ɲatudi ɗanaicia ɗərəmwa garno eɗa gabwata isia, idi ɗəntianɲau liga agənəɲənu eɲəmɛɗria ɲərəmwa na raɲ rɛrɛnu ɲa nano.
- ⁷ɲen ɲanta rəmwa rero rəndənaicia usila igi gidəɲalo orn igi gananaidia ɲabɛɗa na ɗubwa na ɗərəkəɗia aɲəno.
- ⁸ntia ɲerte agirəwano ta agwarwatitia leɗa ɲen ɲələɲ igələɲ yesu, na ɲerte agirəwano ɲen ɲanta ɲi ɲiŋgi gənəɲu gəndiɲi, orn ɲiɲaɗo ɲen ɲubwa iɲi ləgananeini ɲen ɲanta ɲen ɲanɗə ɲərəmwa ɲabɛɗaɲa ɲərəmwa.
- ⁹rənəɲu rəbərənde ndrəndundəɗi ta altɛɗɛ, gɛɗa enen ɲəɗidia idələɲ orn enen iɲi rənəɲu rɛru na enen ɲəɗanaicia idi ɗəneinənde igal masiya yesu pənde ram,
- ¹⁰orn idi ɗərrəɲeinu ɗiɲɗi ɗamiɲada ɗal masiya yesu igi garɔ ɗəbəriə idələɲ. gənəɲu gidu ɲəɲaiɲ ta aɲerte ɲabɛɗano, nəɲidi ɗamətia idi ɗəbərəbəte ɗələɲinu ɲenna ɲanɗə ɲərəmwa.
- ¹¹igɛrɛnu na igwadweinu ta eɗwate na yərrəɲaide ɲen iɲi ɲanɗə ɲərəmwa,
- ¹²na ɲen ɲafətia igananeini ɲen ɲubwa ɲeieia ɲarno ɗia. orn igero igirəwano, ɲen ɲanta igaliɲetəma igi igəndu ɲen ɲələɗɗəɲu na igɛrɛnu ɗəɲano ta gənəɲu garəwadaɗa garəmoɗwa ɲen gənəɲu ganaieɲi liga loman ləɗela ɗələɗɗəɲu laməlu leɗo.
- ¹³əndeicu ɲen iɲi ɲudəɗwato ɲarno sura iɲi igwalwawɛɗəɲa enen ɲəɗonata na ɲəɗubwa lanɲe ildi ləgertəlo igal masiya yesu.
- ¹⁴rəmoɗo ɲen ɲəɗetam iɲi aganeinu usilaga gatɛ igi gafəndrau.
- ¹⁵agaliɲetə ta leɗa pɛɗ ildi lafo alo yasiya laɗadiɲi. na fijullus na armujanis lafo iɲulu.
- ¹⁶igəberɗia ta eləɲ yesu aɲgiatɛ leɗa ɲabaiya nano ildi leɗa gunisifurus ɲen ɲanta gənəɲu gidəɲi igabɛɗano ɲoman ɲwaiɲa na gero girəwano ɲen ɲantəɲi ndə igakasənu uridaga.

¹⁷orn ndə gafo alo irumiya gənənu gərəđianəno gapwaiñəni nəhəñəfidi.

¹⁸igəbeṛəđia ʔa eləŋ rəmwa arəmagiaṭe ɲabaiya nano iloman lakəl. aganəŋa agaliŋeṭo ɲope ɲəmṛia ɲwaiña iɲi gənənu giđu alo yafəsus.

2 ʔiməđawus 2

¹ntia aganəŋa, idia gəlṛəni, onṭəto đanaiciada məṛəmṛeñ idi ləgertə igal masiya yesu.

²ɲen iɲi igwalwaṛəṭiaŋa leđa nēiñua lwaiña naico leđa ildi lertə ɲen ɲuḍərwaṭo na ildi liđ alaṛəwaḍaṭe ləbṛṛəŋaicia leđa lwomən cum.

³ṛiñəto ɲen ɲubwa kaiñ iɲi ləganeinr ɲen ɲarno askari yaŋəra igal masiya yesu.

⁴askari yaber yəbəndəni eɲen ɲələḍa ildi lero laṭo askari ʔa aiyidi eḍa gaŋəra nano igi giđəma yaṛ askari.

⁵na eḍa igi gafo idəbaparjəđia gaber gəmama ḍəpəṛa illi ndə gobədo eɲen ɲal ganun idəbaparjəđia.

⁶eḍa igi gəbəđia ɲəmṛia kaiñ igi gəlṛənu ɲen ḍəṭam ʔa gənənu aɲəme ɲwana ɲəlṛənu ananoŋ.

⁷ləḍəŋəḍeinu eɲen iɲi igwaṛwata. ḍəṭam eləŋ rəmwa riđ arəŋanaice ḍaliŋeṭa ḍəṛiñəḍeinu.

⁸ləḍəŋəḍeinu iyəsu masiya igi gatwoḍo eɲəraiñ ɲen ɲarno igəbṛṛəŋaidia ɲen iɲi ɲaŋəra. gənənu gələḍa ləḍawud.

⁹igananeini ɲen ɲubwa ɲeieia na igakasənu garno eḍa gagero ɲen, ɲen ɲaṅṭa ɲen iɲi ɲaŋəra. orn ɲen ɲərəmwa ɲero ɲabakasəni kwai kwai.

¹⁰ɲen ɲafəṭia igariñata ɲen pređ ɲen ɲaṅṭa leđa ildi rəmwa roṭəlo ʔa alfiđi ḍəbəria idi ləgertə igal masiya yesu na ɲaṛwa ɲəbəṛəbəte cum.

¹¹ɲen iɲi ɲaṭo ḍəṭam. ndə ləgaiyr yesu ɲəla ləgiḍr alaməṭr ləndrlda cum.

¹²ndə ləgaṛaŋa ləgwondəta eɲen ɲərəmwa ləgiḍr alerṭr ɲələŋe cum yesu ɲəla. ndə ləgamabəlaica gənənu cum giđ aɲəndəbəlaice.

¹³ndə ləgəṛiano eɲen gənənu gaṛaŋa guḍərwaṭo eɲen, ɲen ɲaṅṭa gənənu gaber gaṛəwaḍaṭa gabəlaica etam gəlṛənu.

¹⁴ləḍəŋəḍaicu leđa eɲen iɲi ɲaləṛwatiti ɲen ɲwondəto eləŋ rəmwa nēiñua, ʔa alerṭe lukuṛəbijəḍəṭia eɲen ɲənəŋ ɲen ɲaṅṭa ɲen iɲi ɲəpiano na ɲasa leđa enare ildi lənna.

¹⁵irndəicu kaiñ ʔa ɲanaice rəmwa etam gəlaṛəŋa garno eḍa girndəinu gəfiḍenu guḍərwaṭo eɲen, eḍa igi gaber girəwano eɲəmṛia iɲi giđu, ɲen ɲaṅṭa gṛṛəŋaidu ɲen ɲəḍəṭam ɲenɲa ɲuḍərwaṭo.

¹⁶nedo ðækëṛi nen nɔpiano inji gerta nɔrɔmwa, nen nanta leða ildi lɛbɔðia tia lamama leða enen naga rɔmwa kaiñ.

¹⁷na ðerrɔnjaidia nen eden ðid adamiñano garno ðëṛi ðaicɔbɔro. iminawis na filiṭus lɔleða ildi.

¹⁸lɛnɔnjulu lɛndɔtu nen alo nɔðetam talata datwoða enɔrañ ðamɛndɛðenu. lɛnɔnjulu laðama ðonata ðeleda lɔmatan.

¹⁹orn aduna isi yondɔto isi rɔmwa riðu tairano nɔpe, na nen inji nɔwɛrdɔnu nano ta, elɔn rɔmwa raliṇeto leða ildi ɔllɛṛɔnu, na, ngitr leða pred ildi laṭwata irɔn gelɔn rɔmwa alɔngiti nen nɔriano.

²⁰nɔmbolua nafa nwaña tetɔreteo egeṛa goṛra nɔro nɔbɔðeni ad ðaɔbya na al faddaya ikɔrɔn orn oṭega na nɔicaña cum, nɔmatan nerto nen njinia na nɔmatan nerto nen nɔbia.

²¹ntia ndɔ eða gwaseini nen nano inji nɔriano gɛnɔnu gid anarnete lɔmbolua ildi lerto nen njinia, gɛṛɔnu na gerto nen nɔtiña egeða gertɔma, gatɔṛeinu nen nanta nen pred nɔnɔra.

²²nedo nen nɛicia nɔlɛðɔmwa, nɔlɛldiñe nen nɔdɔrwaṭo na ðonata na ðubwa na ðɛutaralo leðala pred ildi lurundɔðia elɔn yesu narena natɔre.

²³nedo ðukurɔbijɔðɔtia enen, idi ðaṛo nɔriṭiano na ðɔpiano. agaliṇeto nen inji nɔtuði ðagerde.

²⁴nen ðetam eða igi gɔduṛɔðɔntia elɔn rɔmwa gaber gukurɔbijɔðɔtia enen, orn nen ðetam gɛnɔnu gananaicia leða pred nen nɔnɔra na gaṛɔwadaṭa gɔberrɔnjaidia nen nɔpɔ na gaṛiñata nen nɔbwa,

²⁵na gaṭoṛata leða ildi lamagea ðɔðɔrnaṭaða aralo. ndɔ gɔliṭia tia angaica rɔmwa rið arɔriði nɔṭɔra enen ta allinɛte nen nɔðetam,

²⁶na ta nɔṭɔra enen anɔtwoðe na ta almiñe eðɛndia ðasetan, lɛnɔnjulu ildi setan yafo yɛndɔlo ta aliði nen nɔlɛṛɔnu.

2 timɔðawus 3

¹orn lɔnɛto nen ta iliga lɔndurṭu nen njid anɔfete nɔbwa kaiñ.

²nen nanta leða lið alɔbwiṭi ntamna enen na al gɔrusya, na liði talɛminu bɔran na lið alinṭi enare na liði talɔdamɔco leða enen. lɛnɔnjulu laber lið alne etenanda na lɔngenanda na laber lið alɔnɔṛti leða nano na lið altaṇɔte enen.

³lɛnɔnjulu laber lið alerte ðubwiðia, na lið alneðe ðabɛṛɔðia enen na liði talabwaiðo nen, na laber lið alɛṛɔni ðɔñano na lið alɔeiṭi lagea leða lwomɔn na lið alneðe nen pred nɔnɔra.

⁴lɛnɔnjulu lið alɔgɔbɔde enen na laber lið allinɛte nɔðaiña, na lið alinṭi nɔṭɔra. lɛnɔnjulu lið albwañe nen njalo na lið alneðe nen nɔrɔmwa.

⁵lənəŋulu lēbēdīa nən nəmaṭan larno leḏa ildi lēndu nən nərəmwa orn ḏaməṭia eḏen ḏabəlaica nabaṛa nən nərəmwa. reḏo eleḏa ildi cum.

⁶leḏa ləmaṭan inulu ləbentīa eneṛa labekendia liji ṛlda ildi lēbia eṇen ildi laḏamənu nənna nēicia na latesəni eṇen preḏ, na ləbindeici nən preḏ inī aṅgaica naraḡwadaṭa nəiaməḏaṭa.

⁷liji ildi ṛlda ṭalərrəneinu nən jaica jaica orn laber laṛəwadaṭa laliṅeṭo nən nəḏeṭam.

⁸nən narno yannis na yambri ildi laṛ nḏəmia nalo imasr lafo lagea musa nṭia cum leḏa ildi lagea nən nəḏeṭam. naraṭa eṇen nəriano na lənəŋulu lwaṭo na lakəmənu eṇen nəḏonaṭa iyəsu.

⁹orn nən eṇen naber niḏ aṅidi leḏa nadeṇa iliga lwalano nən nanta nən eṇen nəriano niḏ aṅələnini eleḏa preḏ garno nən nəriano nəyannis na nəyambri.

¹⁰orn aganəṅa agirndeicu nən igabərrəṅaidia na nən preḏ igēbēdīa na alo idəḏurwa idaməṭia ḏəlṛəni na ḏonaṭa ḏəlṛəni na ḏwalarano ḏəlṛəni na ḏubwa ḏəlṛəni na ḏariṇaṭa nən ḏəlṛəni,

¹¹na nən nubwa nēicia igananeinu na nən inī iganeinu alo yantakiya na alo igunia na alo ilistra. ḏeṭam igariṇaṭo nən nwaṭa nubwa. na eləṅ rəmwa ramiṇəni eṇen inī preḏ.

¹²ḏeṭam leḏa preḏ ildi lonata laməṭia igal masiya yesu na lēbēdīa nən nərəmwa, lənəŋulu liḏ alnaneini nən nubwa.

¹³orn leḏa leieia na leḏa laṭo naməṛa lənəŋulu liḏ alieḏaṭe nənna kaiṇ, na liḏ aliḏi leḏa nadeṇa na liḏ aliḏəni nadeṇa.

¹⁴orn aganəṅa raṅo eṇen inī agərrəneinu na inī agṛəniau ḏəṇano nən nanta agaliṅeṭo leḏa ildi lərrəṅaieṅa nən inī,

¹⁵na nən nanta agaliṅeṭo nən nəwərdənu egaḏam gatəṛe gərəmwa nən agaṭo nere neta. aḏam igi gaṛəwadaṭa gaṅənaicia ḏaliṅeṭa nən nəsi nən nanta ḏəbərnia ḏonaṭaḏa igal masiya yesu.

¹⁶ḏəwərdīa preḏ egaḏam gərəmwa ḏəneidənu usilaga gərəmwa na ḏeṛto ḏaməḏaṭa nən nanta ḏaliṅeṭa ḏərəmwa na ḏagariṇaṭa na ḏaṭoraṭa na ḏirndeicia eṇen nudərwəṭo,

¹⁷ta eḏa gərəmwa aṅəṛeṭe gəṛiṇəḏaido, ḏeṭam gəṛiṇəḏeinu ta aṅidi nən preḏ nara.

2 ṭiməḏawus 4

¹iganwalwaraṭia ḏwondəṭaḏa rəmwa nēiṇua na al masiya yesu nēiṇua igi giḏ aṅirndeici nən nleḏa ildi laməṭia na ildi laiyo ḏamiṇaḏa ḏəlṛəṅu na nələṅəṅa nəlṛəṅu cum.

²igabaṭa, ṭwato nən nərəmwa. ṭuṛeinu jaica jaica ndə liga laṅəra walla ndə liga labṭwaṅəno. gariṇaṭo leḏa, nakaṛme leḏa ndə nən nafa ḏeṭam, nēkeṛəḏe leḏa ḏwalada arano na ḏərrəṅaidiaḏa nən.

- ³ ɲen ɲanta liga liɖ alela ildi leɖa liɖ alonedɛ ɖɛrrɛɲaidia ɲen ɲaɲɛra, orn lɛnɛɲulu liɖ altete ɖonata eɖen na liɖ aɽreidi leɖa ildi liɖ alɖɛrrɛɲaici ɲen ɲaiɲɛla ɲi ɲaber ɲɔlɔsɔkia eɲen eɲen ɲeieia.
- ⁴ lɛnɛɲulu liɖ aɽriɖi nɛnɛɲia enen eɲen ɲɛɖɛtam aɽreɖete eɲen ɲɛpiano.
- ⁵ orn aganɛɲa onɖɛto egare jaica jaica. ɽiɲaɛto ɲen ɲubwa. iɖu ɲɛmɛɽria ɲɛɖa igi gɔbɛrrɛɲaidia ɲen ɲaɲɛra ɲɛrɛmwa. ɽiɲɛɖaɛto ɖɛɖuɽɛɖɛnia ɖɛlaɽɛɲa.
- ⁶ igɛnɛɲi igafɔ ɽwaiɲ iganeidɛni igafɔ ɖɛɽɛɖɛnia na liga lafo ɽwaiɲ lɛɖamiɲa ɖɛlɛɽɛɲi.
- ⁷ igabwaiɲɛɖo iɖɔbwaiɲɛɖia ɖaɲɛra ɖɛrɛmwa. igabɛɽɛndɛto ɖɛbapariɛɖia. igarɛmɔto ɖonata iyɛsu.
- ⁸ ɲen ɲafɛɽia ɽaj eɲen ɲuɖɛrwato yɛɽɛnu ɲen ɲantaɲi isi elɛɲ yesu igi gɔbirndɛieia ɲenɲa ɲuɖɛrwato, gɛnɛɲu gidɛ aɲaiɲɛnaice iloman lakɛl. na gɛnɛɲu gaber gidɛ aɲaiɲɛnaice ɽaj ikɛrɛɲ orn gidɛ aɲananaice leɖa preɖ ildi lubwa ɖamiɲaɖa ɖɛlɛɽɛɲu.
- ⁹ indeinu kaiɲ ɽa ɲaiɲɛɽa nano taltal.
- ¹⁰ ɖimas gatadiɲi nɛgabɛɽa alo itasɛluniki ɲen ɲanta gɛnɛɲu gubwa aliya isi. kriskis gabɛɽo alo igalɛɽiya na ɽitɽus gabɛɽo alo idalmatiya.
- ¹¹ illi luga ɲagafɛldɛga. maɲ margus ɲaldɛgela ɲen ɲanta gɛnɛɲu gɛɽto ɲen ɲɛɽiɲa ɽa aɲaiɲɛɖuɽɛɖɛnti.
- ¹² igwadɛwato ɽikikus alo yafɛsus.
- ¹³ ndɔ ageto ɲapa erena igi igatɛɖo ɛɽa gɛkarbus alo itruwas, na nadam cum.
- ¹⁴ iskandr, igi gaɽ ebwaɽɛɽwa gatɔɽata ipeini isatrtr, ganaicɛɲi ɲen ɲwaiɲa ɲeicia. elɛɲ rɛmwa riɖ arɛmapɛɽe eɲen ɲɛlaɲɛ gɛnɛɲu gidɛlo.
- ¹⁵ aganɛɲa eum, rɛmɔɽɛma ɲen ɲanta gɛnɛɲu gafo gageo ɲen kaiɲ ɲi ɲagwaɽwato.
- ¹⁶ ndɔ igopɛto ɲen ɲɛlɛɽɛɲi nɛsɛria yananoɲ eɖa gero gɛnoɲ ɲagafɛldɛga ɽa aɲɛɲamɛɖate. leɖa preɖ laɽadiɲi. igɔbɛɽɛɖia ɽa ɲen ɲi aɲɛɽe ɲɔbɛɽɛni ɲɛlagea.
- ¹⁷ orn elɛɲ yesu ɲagafɛldɛga na gɛnɛɲu gwondɛjeicɛɲi ɽa ɲen preɖ ɲɛrɛmwa aɲɛlwaɽɛm na ɽa leɖa lalo preɖ alne. na igamiɲɛnu ɛiɲua yɛɖɛbia.
- ¹⁸ elɛɲ rɛmwa riɖ arɛɲɛmiɲe eɲen preɖ ɲubwa ɲeicia na ɖɛtam riɖ arɛɲɛmate eɲɛlɛɲe ɲɛlɛɽɛɲu elo. igɔbɛɽɛɖia ɽa rɛnɛɲu arɛnaneini ɲaɽɽwa bɛɽɛbɛte. amin.
- ¹⁹ igɛɽɛɖo briska na akila na leɖa leɽa lunisifurus.
- ²⁰ arastus gaɖɛru alo ikɛrundus. igatɛɖo ɽɽufimus gwuma alo imilitus.
- ²¹ indeinu kaiɲ ɽa ɲaiɲɛɽa nano ɲen obɛɖaiya gamɛlu geto. afbulus na buɖis na linus na klafidiya na lorɛba preɖ lɛkanisa leɽɛɖiaɲa.
- ²² igɔbɛɽɛɖia ɽa elɛɲ yesu alfete usilaga gɛlaɽɛɲa. igɔbɛɽɛɖia ɽa ɖɛnaicia mɛɽɛmɛɽɛɲ ɖɛrɛmwa ɲafɛɽɛlda.

titus

titus 1

¹fiñi bulus ñiñgi igaɾo ebai gərəmwa na igaɾo dəðweinia dəyesu masiya ʔa eɾatudi dənata eleda ildi rəmwa rotəlo na ʔa elmame edaliñeta preð dənən nədətəm elange ɾəmwa,

²idəturtia dədamətia dəbərəbətə idi rəmwa rəɾu liga alo yaməlu yəbədəni, rənənu irri raber raɾəwadəta rəgagəbalo kwai kwai.

³iliga ləɾənu rənənu ridu nən nələɾənu nələninu idərrənaiðia dənən na iganeinu dərrənaiðia idi dənən irəmwa irri raɾo dərbəria idələ.

⁴igeɾədo titus, idia gələɾəni duri, edonata iyeku idi ləgerto. igəbərəðia ʔa dəbuñtia dusa na dəturalo alənaufete irəmwa dətə na igal masiya yesu igi gaɾo dərbəria idələ.

⁵igatadəna alo ikrit enən in, ʔa natotete nən in nero nətiniðeinu na ʔa nətini nələ nəkənisa irnu preð nən narno igwalwaɾətiana.

⁶nən dətəm ʔa eda agaməti ʔa aɾətete elə gəkənisa aɾete dəkiniəno, na aɾəme wasen guntə, na dətəm ñere ñələɾənu ñəndu nən nərəmwa na aiñerte dəkiniəno ʔa ñabəreinalo na dətəm ʔaiñəno nən nələda lotɾətəlo.

⁷nən dətəm ʔa eda igi garəmotwa nən nərəmwa ʔa aɾete dəkiniəno, na aɾete gəbəðia nən egar gələɾənu, na aɾete gajeiciano, na aɾete gətia nuɾu, na aɾete gafara ʔwaiñ, na aɾete gəbakadəna enən nətiano.

⁸orn nən dətəm ʔa gənənu aɾəbwiɾi ledala laijəbatə, na aɾəbwiɾi nənna nətəra, na aɾətutəini na aɾədərwaɾe enən na aɾətətete na aɾərəkəðia aɾəno,

⁹na nən dətəm ʔa gənənu aɾəndi nən nərəmwa kaiñ in nətərwaɾə narno gərrənəinu ʔa aɾətəwadəte gamədəta ledə dərrənaiðia dənən nero nətia mənna na gadama ledə ildi lagea nən.

¹⁰nən nanta ledə ləni lwaiña laber ləna nən nələda laɾo nələ ildi laɾwata mətəmətəñ na laɾo ladəna, na lwaiña inulu ledə ildi ləbendia nən nətutəðənia.

¹¹nən dətəm ʔa eina esen aiyəndəjidəni nən nanta lənənu lu ladama ledə leɾa dərrənaiðia dənən nətə mənna ʔa aləndi laɾge nənna nətiano.

¹²eda gənə, igi gaɾo nabi eleda lalo ikrit gata ʔa, ledə lalo ikrit lənənu lu laɾəlen, leicia, laiñələnəno na lamiñedəñano.

¹³dəmədəta idi dətə dətəm. nən nətətia gagariñətəlo nənna nini ʔa aləbətete nano idonata iyeku,

¹⁴na ʔa alnede ʔa ləna dəmwaðəni dəl yawud na nən nələda ildi lauɾətu nən nədətəm nətəua.

¹⁵ ɲen pred ɲaɾo ɔatɔɾe eleda ltɔɾe orn ɲen ɲero ɲenɔɲ ɲaɾo ɔatɔɾe eleda ltaɲa ildi lero lɔbendia ɲen ɲerɔmwa, orn ɲatɔɾa eɲen na nara enen ini nwaɾwata ɔetam ltaɲa.

¹⁶ lɛnɔɲulu lɔbaɾa ɾa laliɲetɔ rɔmwa, orn labɔlaica rɔmwa ɲenna lɔbɔdia. lɛnɔɲulu ltaɲa kaiɲ, laber lɔnna ɲen ɲɔleda laɾo nɔlɔɲ na lanidɔnu lero ɲeniano ɲame.

titus 2

¹ orn aganɔɲa ɾwatitu leda ɲen ini ɲaɾo ɔetam eɔerrɔɲaidia ɔɔɲen ɲɔɔetam.

² ɲen ɔetam ɾa lɔtwɛɾi alape sɔndua, na alerte lɔbertia ɲen ɲɛbia, altuɾeini, na alondɔte idonata na idubwidia na eɔwalarano.

³ na cum lwaɾɔtu lɔpo ɾa altɔɾete eɲen pred eɲen na ɾa alerte labwaidia ɲen, na ɾa alerte lɔbendani ɲuɾu, orn ɾa alɾete leda lɔberrɔɲaidia ɲen ini ɲaɲɔra,

⁴ ɾa lɛnɔɲulu alerrɔɲaici ɲɔɲgenia ɲen ɾa aiɲubwiɾi ebaɲgenala na ɲereɲa,

⁵ na ɾa aiɲatuɾeini, na aiɲatɔɾete, na aiɲarɔmote ɲemɛɾia ɲeɾa, na aiɲaɲɔɾete, na aiɲɔne ɲen ɲebaɲgenanda, ɾa leda ɾɔto alerte laɾɔwadaɾa lɔbaɾa ɾa ɲen ɲerɔmwa ɲeicia.

⁶ ɲtia cum lwaɾɔtu leɔɔmwa ɔwondɔɾada ɾa altuɾeini.

⁷ eɲen pred ɛrrɔɲeidɔnu ɾa agɛbɔdia ɲen pred ɲaɲɔra. ndɔ ɲagɔberrɔɲaidia ɲen idu ɾia ɔatɔɾeda na ɲenna ɾa leda alɔɲɛɔɲiɾi,

⁸ na ɲenna ɲope ini leda laber laɾɔwadaɾa laɔama ɾa eɔa gageande aɲirɔwano ɲen ɲanta gaber gaɾɔwadaɾa gwalwara ɲen ɲenɔɲ ɲeicia ɲageande.

⁹ lwaɾɔtu lɔbai ɾa alɔne leda ildi lɔliɾia ɲemɛɾia, na ɾa aldɔɲɔre nano eɲen pred, na ɾa alerte lɔmɔladaɾia ɲenna,

¹⁰ na ɾa alerte laldɔbɔea orn ɾa alerrɔɲeidɔni ɾa luɔɔrwaɔto na latɔɾe eɲen pred, ɲtia ɾaalnaice ɲen ɲerɔmwa, irri raɔto ɔɛbɔri idɛndr ɲaɾwa eɲen pred eɲen.

¹¹ ɲen ɲanta ɔanaicia mɔɾɔmɔɾeɲ ɔɔrɔmwa ɔeto, idi ɔɔmama ɔɛbɔɾnia ɲen ɲanta leda pred,

¹² idi ɔɔnderrɔɲaicia ɲen ɾa alɔɲgɾ ɲen ini gɔɾta ɲerɔmwa na ɔonata ɔeicia ɔɔɲen ɲalo, ɾa alɔɾaɲr iliga ildi ɔatɔɾeiniada na ɲenna ɲuɔɔrwaɔto na eɲen ɲerɔmwa,

¹³ liga lɔgutuɾɾiar ɲen ɲaɾnda ini ɲɔɔɔbuɲɾia na fɔɲen ini ɔamiɲata ɔɔɲaɾwa ɲerɔmwa irɛndr roɾra irri raɔto ɔɛbɔɾnia idɛndr, al masiya yesu,

¹⁴ gɛnɔɲu igi ganaiɔo etam gɔlɛɾɔɲu ɲen ɲanta nɛndr ɾa aɲɔndɔpɔɾɾ eɲen pred ɲeicia, na ɾa aɲɔɾɔɾate leda ɲen ɲanta ɲu, ildi alɾete leda ɔllɛɾɔɲu ɔurri, ildi lonata kaiɲ ɲen ɲaɲɔra.

¹⁵ ɛrrɔɲaieu leda ɲen ini ɲekeɾɔɔe ɲagagariɲate leda ɲɔlɔɲɲa pred. ɲeɾte agaɲgɾia eɔa gɔnɔɲ ɾa gaɲaɔama.

titus 3

- ¹lëldəŋədaieu leđa eŋen ƚa alnanaice nələŋ ntam enen na ƚa aləne ŋen ŋələđa ildi lertə ŋələŋe iŋulu, ƚa lənəŋulu aləduŋeini ƚa ləbəđia ŋen pređ ŋaŋəra,
- ²na ƚa alerte labwaidia eđa gənəŋ eŋen, na ƚa alerte ləbertia dəgerđia orn ƚa alamədate leđa, na ƚa aləđərnataralo eleda pređ.
- ³ŋen ŋanta bətaŋəran lələŋ cum ləgafo ləgajəba ŋen nəsi, na ləgafo ləgero ləgəna ŋen ŋələđa lertə ŋələŋe, na ləgafo ləgiđənu ŋađəna, ləgafo ləgaŋo ləbai lədonata đeicia đəŋəno na ləŋen ŋalo ŋwaiña ŋəŋwa, na ləgafo eŋen ŋeicia na ləgafo eđəgiata ŋen, na ləgafo ləganidənu eleda na ləgələđa ildi lanəđədo.
- ⁴orn ndə ŋen ŋaŋəra na đubwa leđala ƚrəmwa, đəbərnia idələŋ ləŋeinu,
- ⁵rənəŋu rəbərənde, gerta ŋen ŋanta ŋəmərria ŋudərwaŋo iŋi ləgiđu, orn ŋen ŋanta ŋəbaiya ŋələŋəŋu đwasada đəđələŋənia đəmaiŋən na đəđətoŋata idi đusila gatəŋe,
- ⁶na rənəŋu ranaico usila gatəŋe landa nano kaiñ yesuga al masiya igi gaŋo đəbərnia idələŋ,
- ⁷ta lələŋ alfete rəmwa nəiñua garno leđa luđərwaŋo eŋen, đənaiciada đələŋəŋu məŋəməŋeñ, na ƚa alarrate eđamətia đəbərəbəte eŋen ŋəđətuŋtia iŋələŋ.
- ⁸ŋen iŋi ŋaŋo đətam na igwonata ƚa agwaŋwata ŋen iŋi đwondətada, ƚa leđa ildi ləndu ŋen ŋərəmwa aƚrəmotə ƚa ləbəđia ŋen ŋaŋəra. ŋen iŋi ŋaŋəra na ŋamədata leđa.
- ⁹ŋgatialo eŋen ŋəđəŋəđia đəpiano, na eŋen ŋəđələŋəđia na eđəgerde na idukuŋəbijəđətia eŋen ŋal ganun, ŋen ŋanta ŋen iŋi pređ ŋəpiano, ŋero đəŋəjaica.
- ¹⁰ndə agagariñata eđa ananəŋ na təŋ igi gəbəđia đakarnəđia na gənəŋu gaber gəna məldin, orn nəđəma,
- ¹¹ŋen ŋanta agidi ŋalinəte đurri ƚa eđa igi gəŋiano na gertə ŋen ŋeicia na ƚa gənəŋu gaskinu bəŋan.
- ¹²ndə igid endəđweiti artimas na ƚikikus, indeicu ŋen kaiñ ƚa ŋaiñəta nano alo inikubulis, ŋen ŋanta igaturu eŋen ƚa igid eŋəŋe tu obəđaiya.
- ¹³naieo senas igi gəbərŋənaiđu al ganun, na abullus đəđwata đəŋəra, ƚa alerte lafo pwa ewaŋge gənəŋ.
- ¹⁴ŋen đətam eum ƚa leđa ildələŋ alərrəŋeini ƚa alidi ŋen ŋaŋəra, ƚa alerte laŋge pređ đətam na ƚa alerte lamətia đarldia đero.
- ¹⁵leđa pređ ildi ŋagafəlda ləŋəđəŋa. ekeŋədo leđa pređ ildi lubwandiya idonata iyəsu. igəbərəđia ƚa đəbuŋtia đusila adəndaufete ŋaŋ pređ.

filimun

filimun 1

- ¹fiñi bulus, ñiñgi igëndönu ñen ñanta al masiya yesu, na oraiñ ñimödawus. ñageřädo filimun igi lögëbëdiarlda ñemëřria na igi ñagubwamaiya,
- ²na ñageřädo oraiñ gařabwa abfiya igi ñagubwamaiya na arkibbus igi lögëldëbwaiñëdiarlda eñen ñerëmwä na ñageřädo kanisa idi ñararraidia egeřa gëlařëña.
- ³ñagëberëdia ta papa rëmwä irëndr, na elëñ yesu masiya alëndënaice ñëbuñtia ñusila na ñëuřaralo.
- ⁴iganëřtu rëmwä nano rälëřëñi jaica jaica, ñoman pređ ñen igaturtia ndë iganaulëldëñëdeinia,
- ⁵ñen ñanta iganana ñen ñëđubwa na ñëđonata ëllařëña ildi agertëlo egeleñ yesu na eleđa pređ řrëmwä.
- ⁶na igëbekeřëdia rëmwä ta leđa allinëte ñen pređ ñaņëra lëgertr igal masiya ñen ñanta lëřëbëdia eñen ñëđonata ñëlařëña.
- ⁷đëtam ñubwa ñëlařëña ñënanaiëñi ñaņëra nano na ñwondëicia ñen ñanta aganëña, oraiñ, agatuđu nare nëleđa řrëmwä.
- ⁸igařëwäđata igal masiya igañwalwařëtia ta ñëtam agëbëdia ñen inji ñafo ñope,
- ⁹orn ñen ñanta ñubwidia adëfete ñope, igwonata igañeřëdia. fiñi bulus ñiñgi igwëđweinu na ñiñëđi eum igëndönu ñen ñanta al masiya yesu.
- ¹⁰iganëřëdia eñen ñidia gälëřëñi unisimus igi igäfo igäto eten ñen igëndönu isijön.
- ¹¹ananöñ gënëñu gero gëbertia ñen ñenëñ eña, orn ñiñëđi gertö ñen ñwaiña eña na iñi eum.
- ¹²iganamurëbiti. ñëtam igwäđwata ara gälëřëñi.
- ¹³igata egare ta ñen ñaņëra ndë igamëndeieia ëli ñaldëgëfete ta gënëñu aņëñiti ñemëřria ñen ñantaña ñen igëndönu isijön ñen ñanta ñen ñaņëra ñerëmwä.
- ¹⁴orn igero igäřëwäđata igëbëdia tia, illi nd agañëntu ñen inji, ta ñen ñëlařëña ñaņëra iñi aņerte ñatoda ñen ñanta igata ñen ñëđëtam, orn ñen ñanta agwonata agëbëdia tia.
- ¹⁵aņgaica fëñen inji ñagäfo řeteo iliga lobëlano ta gënëñu aņurëbiti ñaldëgëfete bëřëbëte.
- ¹⁶gertä gař ebai mëldin, orn gařo ñen ñamiñačo ebai. ñiñëđi gënëñu gař oraiñ gubwaniya kaiñ orn gař oralo ñen ñamiñačo gař oraiñ ñen ñanta gënëñu gař oralo egaņëno na egeleñ yesu cum.
- ¹⁷ñen ñafëtia ndë agëbata ta lögëfia eñen, aņëntëma ñen ñarno agaiñañënti.

- ¹⁸ndə gənənu giṭiana ɲen ɲənəɲ ɲeicia walla ndə gənənu ñagertəldəga aməcu, eɽu ɲen ɲi ɲəgiaiñi.
- ¹⁹igənəñi bulus igəwərdia tia ḏaṅḏa ḏələrəñi ta igidi eɲanaiee ɲen ɲi pɛḏ. igaber igwalwara eɲen ɲaməcu agertə iñi, fənu ḏamətia ḏəlarəɲa.
- ²⁰ḏetam, oraiñ, igwonata ta agaiñaməḏata egeleɲ yesu, ondeico ara gələrəñi igal masiya.
- ²¹igərəni ḏəñano ɲen igaɲəwərdətia ta agidi ɲidi ɲen igwonata, na igaliɲetə ta agidi ɲidi ɲen ɲwaiña ɲamiñatə ɲen igaɲerəḏia
- ²²na tɔrətə alo ɲen ɲanta ñi cum, ɲen ɲanta igaɲaɲa tia ta igidi eɽəwəḏate eɲetə nano ɲen ɲanta agəbekeḏia rəmwa tia kaiñ.
- ²³abafraſ igi nanda ñagəndənəldəga eɲen ɲal masiya yesu, gənənu geḏəɲaɲa.
- ²⁴na margus, na arisṭarkus, na ḏimas, na luga, ildi ñagəbəḏialda ɲəmḗɽria leḏəɲaɲa eum.
- ²⁵igəbeḏia ta ḏəbuɲtia ḏeləɲ yesu masiya alfete usilaga egalo.

abraniiyin

abraniiyin 1

- ¹iliga ləpənde rəmwa raɾwatitū ɗatanda ɲen ɲəteta ɲəteta na eraɗ ɾetəreteo igal anbiya.
- ²na iliga ildi ləndurtu rənənu ralwaɾətəndr iɗiaga, igi riɗəma ta aɲərrate elanɟe preɗ. rənənu riɗu alo na lanɟe preɗ ɲuga.
- ³iɗia igi gaɾo ɗəwaɗialo ɗəɲaɾwa ɲərəmwa, na garno rəmwa ɗurri. gənənu gəbəkəndeicia lanɟe preɗ ɲenna ɲələɾənu inɟi ɲerto ɲabəɾa preɗ. ndə giɗu ɗaməndaɗa bəɾan ɲen ɲanta ɲen ɲeicia gənənu gaɾaɲo alo ndaɲ ɗəɲaicəba ɗərəmwa irri rerto ɲələnɟe preɗ na ɲaɾwa preɗ.
- ⁴gənənu giɗənu gaɲəra kaiɲ gamiɲato məlaiyəka preɗ, ɲen ɲarno irəɲ gənənu ganeinu gaɲəra kaiɲ gamiɲato ndrəɲ enen.
- ⁵rəmwa reiɗu məlaiyəka ɗənəɲ lomanəɲ ta, aganəɲa agaɾ iɗia gələɾəni, ɗiɲəɗi igaləɲaɲa? walla təɲ raɗa ɲen ɲanta məlaiyəka ɗənəɲ ta, igiɗi eɾete eɗen na ɗənənu ɗiɗ aɗəɾete iɗia gələɾəni?
- ⁶na ndə ranaiɗo iɗia gələɾənu alo, igi gələɲənu ananəɲ, rənənu raɗa ta, ɲgiɾ məlaiyəka preɗ irəmwa aiyəmukwuɗiɲəɗialo.
- ⁷rənənu ralwaɾo eɲen ɲəməlaiyəka ta, rənənu rəbəɗia ɗəbera ta aɗarnete məlaiyəka iləɾənu na raɲəla risia ta arəɗuɾəɗənti.
- ⁸rn rənənu raɗa eɲen ɲiɗia ta, ɲələnɟe ɲələɾəɲa, ya rəmwa, ɲiɗ aɲfete bəɾəbəte. ɲaməla ɲəɲələnɟe ɲələɾəɲa ɲaɾo ɲaməla eɲen ɲuɗərwato.
- ⁹aganəɲa agubwa ɲenna ɲuɗərwato na aganəɗo ɲen ɲeicia. ɲen ɲafəɗia rəmwa, fərəmwa rələɾəɲa raicwaɗatəɲa ɲela nano ɲəɗaɲəra nano ɲen ɲamiɲato lorɗalo preɗ.
- ¹⁰na aganəɲa, ya eləɲ rəmwa, agiɗu aɗuna yalo ananəɲ na elo yiɗənu raɲra rələɾəɲa.
- ¹¹yənəɲulu yiɗ aiyəməndəɗəni orn aganəɲa agiɗi ɲafete bəɾəbəte. yənəɲulu yiɗ aiyəcwarete ɲen ɲarno erena
- ¹²na agiɗi ɲələpweidi ɲen ɲarno erena na yiɗ aiyəmələɗəni. orn aganəɲa agaber agiɗi ɲamələɗəni kwai kwai na nɗəli nələɾəɲa naber niɗ anabəɾiɲdeini.
- ¹³rənənu reiɗu məlaiyəka ɗənəɲ lomanəɲ ta, ɾaɲalo ndaɲ ɗələɾəni ɗəɲaicəba ɲen igaməlu igiɗu leɗa lageaɲa ta alɾete waɲɟe gərəmanəɲ rələɾəɲa?
- ¹⁴gerɗa məlaiyəka preɗ yaɾo nusila ini naɗuɾəɗənia, ini nətweini ta anəɗuɾəɗəni ɲen ɲanta leɗa ildi liɗ aləbərni?

abraniiyin 2

- ¹ɲen ɲafəɗia ɗətam ta nəndr ləgarəmotar kaiɲ ɲen inɟi ləganr, ta alerɾ ləgəriɗəniar eɲen inɟi.

- ²ndə nən inji n̄walwaɾənu məlaiyəkaya n̄afo n̄ələn̄eɲa na ndə leđa ildi lagero nən inji na lanedo ɬa lənna nən lakəmōnu
- ³fətau nēndr ləgidr̄ almiñr̄ eđakəme ndə ləgaber ləgəbendiar đəbəri idi rəmwa rananaid̄ia idi đan̄əra đoɾra kaiñ? ananoɲ eləɲ yesu gərr̄n̄aicaənde đəbəri idi, na leđa ildi lano nən yesu gwaɾwato laməđaido eɲen inji inēndr.
- ⁴rəmwa cum ramad̄ata nən inji n̄aməlan̄a na n̄en̄n̄a n̄oɾra na aɲwaraya ɾetəɾeteo na đanaiciada đusila gatəɾe idi đananeid̄əni eɲen rən̄əɲu ronata.
- ⁵nən n̄anta gerta fəməlaiyəka isi rəmwa ranaicəlo n̄ələn̄e alo isi yiđ aiyela, isi ləgwaɾwatarau.
- ⁶eđa gən̄əɲ gata pənde ɬa, leđa laɾo wande, ya rəmwa ɬa agəlwonata? walla id̄ia gələđa ɬa agamarəmoɾwa ?
- ⁷agidəlo ləta iməlaiyəka iliga lobəlano, orn aganaicəlo n̄aɾrwa na đamia.
- ⁸na agəɾu lan̄ge pređ eɲələn̄e eɲen erəmanəña eren. ndə rəmwa ranaico leđa n̄ələn̄e elan̄ge pređ rən̄əɲu rero ran̄gitīa wagən̄əɲ aləsoɲ kwai kwai. orn đin̄əđi ləgaməɾ ləgəseiciar lan̄ge pređ eɲələn̄e n̄ələđa.
- ⁹orn ləgəseiciar yesu igi gidənu gəta aten iməlaiyəka, gən̄einu n̄aɾrwa na đamia nən n̄anta gən̄einu nən n̄ubwa n̄əɲəɾaiñ, ɬa gən̄əɲu aɲenti eɲen pređ n̄əɲəɾaiñ nən n̄anta leđa pređ đamedə đərəmwa.
- ¹⁰rəmwa raɾo alo idəđurwa elan̄ge pređ na ridu lan̄ge pređ na nən n̄afo n̄ope ɬa rən̄əɲu rəbəd̄ia eləɲ gəđəbəri eđen gəɾiñədeinu n̄en̄n̄a n̄ubwa nən arananaice ñere ñwaiña n̄aɾrwa.
- ¹¹nən n̄anta yesu igi gəlid̄ia ltəɾe na lən̄əɲulu ildi ləbəd̄əni ltəɾe pređ ildi lələn̄ənu eɾen gunto. n̄tia yesu gaber girəwano ndə gələrr̄ənicia lorəba.
- ¹²gən̄əɲu gata ɬa, igabərr̄ənaicia lorldaiñ irəɲ gələɾəɲa, ya rəmwa. igidi eɲələn̄iti đamiada eleda iligano ɾrəmwa.
- ¹³na gata təɲ ɬa, igən̄əñi eum igidi yəɾi đonata đəlɾəñi inju na təɲ ɬa, fiñi na fəñere iñi rəmwa ranaicəñəlo.
- ¹⁴n̄tia nən n̄anta ñere iñi ñəɾəbəd̄ia eɲen injəfəni na egedə, yesu cum gidənu bəɾan n̄əfəniɲa na eđeya ɬa n̄əɾaiñəɲa n̄əlɾəɲu gən̄əɲu aɲəməndade n̄abəɾa n̄eđa igi gerto n̄abəɾa n̄əɲəɾaiñ, na fəɲu seɾan,
- ¹⁵na ɬa aɲəbəri leđa pređ ildi ləndənu n̄abəɾəɲa inji n̄əlendia nən lamətia, nən n̄anta lidəña n̄əɾaiñ.
- ¹⁶nən n̄anta đetam yesu gaber gaməđata məlaiyəka orn gaməđata ñere ñibrayim.
- ¹⁷nən n̄afətia nən đetam ɬa gən̄əɲu gəfo gidənu garno lorəba đurri ɬa aɲaɾəwadəte aɲəɾete eləɲ gəkana igi galin̄eto n̄abaiya eleda na igi gəbit̄ia rəmwa nən n̄ope araga gunto, ɬa aɲəɲgeici nən n̄eieia n̄ələđa.

¹⁸yesu garɔwadaɗa gamadaɗa eɗa gənəŋ taltal ndə gindeinu nən nanta gənəŋu gananeinu nən nɔbwa ɗirndeiciada.

abraniyin 3

¹nən nafaɗia, lorldaiñ ñaŋgi ñagataɗe, ñaŋgi ləgundəɗnɪr irəmwa ləldəŋəɗeinɪr eŋen nɔyesu igi gaɗo ɗəɗweinia na eləŋ gəkana gəŋen inji ləgəbendiar.

²gənəŋu giɗu rəmwa nəmɛɗria araga gunto irri rɛɗɛma nən narno musa giɗu nəmɛɗria araga gunto eleda leɗa gərəmwa.

³nən nanta nən narno eɗa igi gwaɗa eɗa gəneini nɔɗɗwa nɔwaiña naminata eɗa, nɗia cum yesu gafidənu garəjadato eŋen ɗa aŋəneini nɔɗɗwa nɔwaiña naminato musa.

⁴nən nanta neɗa preɗ nwaɗənu eɗaga gənəŋ orn rəmwa riɗu lanɗe preɗ.

⁵musa giɗu nəmɛɗria eleda leɗa gərəmwa araga gunto gaɗ eɗa gaɗuɗəɗənia ɗa aŋəmame ɗamadaɗa ɗəŋen inji niɗ aŋəlwaɗəni ndurɗu,

⁶orn al masiya igi gerto nələŋe eleda leɗa gərəmwa, giɗu nəmɛɗria araga gunto gaɗ idia. nənɗr ləgaɗɗ leɗa leɗa igi, ndə ləgəbendiar kaiñ ɗɛɗɗənia ɗəñano idəndr igal masiya na nən ləgaɗuɗɗiar inji ləgauwəminiar.

⁷nən narno usila gatəɗe gaɗa ɗa, ndə ñagəna ole gəlɛɗəŋu iloman ildi,

⁸ñerte ñagəbəɗia nare nɔwondəto nən narno leɗa lisrayil liɗu ɗia ndə latwoɗo lageo rəmwa, liga lənəŋulu lirndeinu eɗəñwa,

⁹alo isi eɗalanda lirndeiciñau na ləfiɗu ɗa igarɔ ɗetam nən nanta laseicu aŋwara ilɛɗəñi nɗəli ereɗia marldwan.

¹⁰nən nafaɗia igicəɗu leɗa ano kaiñ ləliga lakəl na igata ɗa, nare enen namiña eŋen nɔpiano jaica jaica, na lənəŋulu lero laliŋəto raɗ rəlɛɗəñi.

¹¹nɗia ideiciano ɗəlɛɗəñi igaləfo nən ɗa lənəŋulu laber liɗ alənti idəmiñənianano ɗəlɛɗəñi kwai kwai.

¹²nən nafaɗia, lorldaiñ, rəmojəɗɗ ɗa ara geicia igi gero gəbendia nən nərəmwa gaber gafia egeɗa gənəŋ eñəŋ, igi gəmiɗia ɗa garreɗia rəmwa nano irri raməɗia.

¹³onɗeicɗ lorldalo preɗ ñoman preɗ ndə liga lafo məldin ɗa eɗa gero gənəŋ eñəŋ gəbəɗəni gwondəto egare nɔɗənaŋa nɔŋen nɛicia.

¹⁴nən nanta nənɗr ləgiɗənr ɗa alɗəŋɗ ləɗəto igal masiya ndə ləgəbendiar ɗɛɗɗəni ɗəñano idi ləgafr ləgerɗɗ ananəŋ nən yesu gaməlu goɗəbata alo,

¹⁵ndə nən nɔwalwaɗənu ɗa, ndə ñagəna ole gəlɛɗəŋu iloman ildi, ñerte ñagəbəɗia nare nɔwondəto nən narno leɗa lisrayil liɗu ɗia ndə latwoɗo lageo rəmwa.

¹⁶fesandəldi ildi lano nən nəlɛɗəŋu orn latwoɗo lageo rəmwa? leɗa preɗ ildi musa gamiñəlo alo imasɗ.

¹⁷na fesandældi ræmwa reicætalanu n̄tæli eredia marldwan? leða preð ildi liðu nen neicia, ildi laiyeþo edæñwa.

¹⁸na fesandældi ræmwa ralæfo ʒa lēnəjulu laber ləbentia idəmiñənianu dælēreju? leða ildi lanedo lənna nen n̄lēreju.

¹⁹n̄tia ləgəseiciar ʒa lēnəjulu lafo lero laʒəwadaʒa ləbentia idəmiñənianu dælēreju nen n̄anta lero ləbendia nen n̄lēreju.

abraniiyin 4

¹nen n̄anta liga nen in̄i n̄ereju n̄afo mældin ʒa ləgaʒəwadaʒar ləgəbentiar idəmiñənianu dælēreju alədiñətr ʒa aŋgaica eða gənəj eñəj aŋəfiðəni ʒa gero gəbentia.

²nen n̄aŋərə n̄erəmwa n̄walwaʒəntəndr nen n̄arno n̄walwaʒəntu leða lisrayil ləpənde, orn nen in̄i lēnəjulu lano n̄ero n̄əlamədaʒa nen n̄anta n̄ero n̄afid̄ia d̄onaʒa in̄ulu ildi lano.

³nēndr lēngr ləgēndr nen n̄erəmwa ləgəbentiar idəmiñənianu dælēreju, garno rēnəju rata, n̄tia idəiciano dælēreñi igaləfo ʒa lēnəjulu laber lið alēnti idəmiñənianu dælēreñi kwai kwai. orn n̄əmētria n̄erəmwa n̄abərendeinu liga alo yidənu.

⁴nen n̄anta alo yənəj egaðam gəlēreju rēnəju rata eñen n̄əloman ləsabit̄ tia ʒa, iloman ləsabit̄ rəmwa rəmiñənianu eñəmētria n̄lēreju preð.

⁵na təj alo isi rēnəju rata ʒa, lēnəjulu laber lið alēnti idəmiñənianu dælēreñi kwai kwai.

⁶nen n̄anta leða ləmaʒan ləbentia mældin idəmiñənianu na leða ildi lano nen n̄aŋərə n̄erəmwa ananoj lero ləbentia nen n̄anta laʒ ndəl,

⁷nen n̄afətia rəmwa riðu liga əlnəj təj. iliga lwalano rata dawudga na nen in̄i n̄əwərdənu tia ʒa, ndə ñagənna ole gəlēreju iloman ildi ñerte ñagəbəd̄ia nare n̄wondəto.

⁸gəbant̄a yosua gənaicəlo dəmiñənianu d̄etam, ʒa rəmwa rero rəlwaʒa eñen n̄əliga təj ləndur̄tu.

⁹n̄tia dəmiñənianu d̄afo mældin nen n̄anta leða ʒrəmwa.

¹⁰nen n̄anta eða igi gəbentia idəmiñənianu d̄erəmwa, gənəju gəŋgiʒu n̄əmētria n̄lēreju nen n̄arno rəmwa rəŋgiʒu n̄əmētria n̄lēreju.

¹¹nen n̄afətia aləndəjeicr n̄erwano ʒa alēnt̄r idəmiñənianu d̄akəl, ʒa eða gert̄a gənəj inēndr an̄iʒi nen n̄anta gənəju gənedo gənna tia eum.

¹²nen n̄anta nen n̄erəmwa n̄amətia na n̄erto n̄abəra preð in̄i n̄əbəd̄ia n̄əmētria, na n̄erto n̄əfəni n̄waiña n̄amiñəto d̄operre idi d̄erto n̄əfəni alirəm, na n̄awaða leða alo yoliano yufud̄a na yusila na n̄aʒandəd̄ia n̄od̄iano na n̄əlano, na n̄irnd̄eicia nen na d̄onaʒa lənare.

¹³na wagero gənəŋ galəbijənu irəmwa kwai kwai, orn lanŋe pređ lafo mətəmərēñ lero ltərni na lagagidənu isiano ilərənu, irri ɲen deɲam ɲa ləgukurəbiɲiar ɲen iɲəndr.

¹⁴ləgerɲr eləŋ gəkana goɲra gaɲərə igi gamiño alo pređ yelo, fəyesu idia gərəmwa. ɲen ɲafətia aləndr kaiñ donata iɲu idəndr.

¹⁵ɲen ɲanta ləgerr ləgəbertiar eləŋ gəkana igi gaber gaɲəwadaɲa gandəbərɲiarano idəbia idəndr, orn ləgerɲr eləŋ gəkana igi gimdeinu eɲen pređ garno nəndr, orn gənənu gero gəbədia ɲen ɲeicia.

¹⁶ɲen ɲafətia aletar deɲəniada deñano kursi nano eɲələŋe irəmwa irri raliŋeɲo ɲabaiya, ɲa aləgieinr ɲabaiya nano, na ɲa alfidr deɲondəta deɲlərənu deɲsila ɲa lanŋe ildi aləndamədaɲr ndə ləgəbirndeiniar.

abraniiyin 5

¹ɲen ɲanta nələŋ pređ nəkana notənu eleđa na nəɲənu ɲa anidi ɲəmərɲia ɲen ɲanta leđa elanŋe ɲrəmwa, na ɲa aɲənaide deɲaidia na deɲədeɲia ɲen ɲanta ɲen ɲeicia.

²nənəɲulu naɲəwadaɲa nədeɲnaɲaralo leđala laiɲəba ɲen na leđala ildi lafo mənna ɲen ɲanta nənəɲulu cum nakədiɲtu deɲbiada.

³ɲen ɲafətia ndə nənaidia ɲen ɲədeɲədeɲia ɲen ɲanta ɲen ɲeicia ɲəleđa, ɲen deɲam ɲa nənəɲulu nanaidia ɲen ɲədeɲədeɲia ɲen ɲanta ɲen eɲen ɲeicia cum.

⁴na eđa gero gənəŋ gəbədəni eləŋ gəkana bərɲan, orn rəmwa rərəma ɲen ɲarno rərɲu arun.

⁵ntia cum al masiya gero gəneini ɲaɲrwa ɲa gidənu eləŋ gəkana bərɲan, orn rəmwa rərəma irri reitəma ɲa, aganəna agaɲ idia gələrəni, diñədi igalənaɲa.

⁶na cum ndrəmeiɲi alo yarto egađam ɲa, agaɲo kana bərɲəbətə igaməcu gəmalakisadək.

⁷ɲen yesu gafo alo ɲaɲəturtu rəmwa irri raɲəwadaɲa raməbəri eɲərɲaiñ nəŋekeɲəde rəmwa kaiñ olega goɲra na ɲwalɲa, na ɲen ɲanta gədeña rəmwa rənənu ranaɲəma.

⁸gənənu gaɲ idia orn gərrəŋeinu deɲna ɲenɲa ɲubwa ɲeicia gənənu ganeinu,

⁹na ɲen ɲanta gidənu gərɲiñdeinu gənənu gaɲ eləŋ gədeɲəri deɲəbərɲəbətə eleđa pređ ildi lamanna,

¹⁰ɲen ɲanta rəmwa ridəma gaɲ eləŋ gəkana igaməcu gəmalakisadək.

¹¹nanda ñagwonata ñagəndəlwaɲətia lanŋe lwaiña eɲen iɲi orn ɲen ɲabɲwanəno ɲa ñagəndərrəɲaicia ɲen iɲi ɲope ɲen ɲanta ɲaɲəɲa eɲalo ɲafo mənna.

¹²diñədi ɲen ɲafo deɲam ɲa ñagəbərrəɲaicia leđa larto ɲen, orn ñagaməlu ñagaɲəwadaɲa ñagəbədia ɲia, na ɲen deɲam ɲa eđa gəndərrəɲaicia təŋ ɲen ɲananəŋ ɲərəmwa. ɲan ɲaɲo deɲam eñaɲ, gertə aicəba.

¹³leđa pređ ildi lamieinu ɲanɲa lənəɲulu laiɲəba ɲen ɲədudeɲwata eɲen. lənəɲulu laɲo ñere ñərra məldin.

¹⁴orn aicəba ɲen ɲanta leđa loɽra ildi laɽəwadaɽa laliɲeto ndə ɲen ɲənəɲ ɲaɽo ɲaɲəra walla ɲeicia, ɲen ɲanta lənəɲulu lirndeicu ɲen kaiɲ ɲaɽəɽaɲa na usilaga liga lwalano.

abraniiyin 6

¹ɲen ɲafəɽia aləɲgitr ɲen ɲananəɲ ɲal masiya, aɽədaɽr nəiɲua aloɽreɽr. alerɽr ləgəbəd̄iar təɲ aɽuna idəred̄ia eɲen ɲəmama ɲəɽaiɲ, na idonata irəmwa,

²dərrəɲaid̄iada eɲen ɲəd̄wasənia na eɲen ɲəd̄əɽənia raɲ nano na eɲen ɲəd̄ətoɽa eɲəɽaiɲ na eɲen ɲəd̄akəme d̄əbəɽəbəte.

³ləgidr aɽədaɽr nəiɲua ndə rəmwa rəndəɲgitiar ɽa alidr ɽia.

⁴ndə leđa lərrəɲeinu ɲen ananəɲ na laliɲeto d̄ənaicia idi d̄eto irəmwa elo na ləntu idəɽəbəd̄ia eɲen d̄usila gatəɽe,

⁵na lafo laliɲeto ɲen ɲərəmwa ɲaɲəra, na laliɲeto ɲabəɽa ɲwaiɲa ɲalo isi yid̄ aiyela,

⁶orn liɽu eɽad̄, lənəɲulu laber laɽəwadaɽa loɽəbata eɽad̄ təɲ, ɲen ɲanta laɽiɲo id̄ia gərəmwa id̄uɽi bəɽan na ləbəd̄ia leđa lamaɽama.

⁷rəmwa rabuɲɽia gi igi gəɽia ɲawa iɲi rəmwa rauwadənt̄ia nəɲələɲe ɲəsa ɲen ɲanta eɽa gauwado,

⁸orn ndə gələɲa ri na auwəd̄əda gero gəbert̄ia ɲen ano na gafə ɽwaiɲ gabuɲəni na gid̄ aɲuɽəni ndurɽu isiaya.

⁹nanda ɲagwaɽwata ɽia, orn eɲen eɲalo, ya lorldaiɲ lubwaniya, nanda ɲagəɽəni d̄əɲano ɽa ɲen ɲaɲəra ɲamiɲata ɲen ɲakəl, na ɲen iɲi ɲəmama d̄əbəri.

¹⁰ɲen ɲanta rəmwa rənəɲu gerta rəɽiano eɲen ɽa rakaijəbeini eɲəmər̄ria iɲi ɲaɲ ɲagid̄u na eɲen ɽa ɲagubwa irəɲga gəl̄əɽəɲu ndə ɲagitu leđa ɲəmər̄ria ɽrəmwa na ɲagəbəd̄ia ɽia məldin.

¹¹na nanda ɲagwonata ɲaɲ pred̄ ɽa ɲagəɽəd̄ianəno məldin ɽa ɲaliɲete ɲope ɲen ɲagauɽurɽia liga yesu gaməlu geɽo,

¹²ɽa ɲerte ɲagaiɲəlaɲəno orn ɽa ɲikirndeici leđa ildi laneini d̄əbuɲɽia idi rəmwa rəɽu ɲen ɲanta lerto d̄onata na laɽiɲata ɲen.

¹³ɲen ɲanta ndə rəmwa rəɽəɽu ibrayim ɲen, raləfinu bəɽan ɲen ɲanta eɽa gero gənəɲ goɽrəɽu rənəɲu raɽəwadaɽa rəmaiyaləfia.

¹⁴ndrata ɽa, igid̄ iɲabuɲɽi kaiɲ na igid̄ eɲaɽəjaice kaiɲ.

¹⁵nt̄ia ibrayim gəneinu ɲen iɲi rəmwa rəɽu ɲen ɲanta gaturɽu d̄walada arano.

¹⁶d̄etam leđa laləfia eɽaga gənəɲ goɽrəɽəlo na id̄ukuɽəbijəd̄əɽia eɲen eden, ndə eɽa gənəɲ galəfia d̄ukuɽəbijəd̄əɽia eɲen d̄aməndəd̄ənu.

¹⁷ɲen ɲafəɽia rəmwa ralwaɽo ɲen iɲi rəɽu d̄aləfiada ɲen ɲanta rafo ronata rəbərrəɲaicia ɲope leđa ildi lid̄ alarrate eɲen rənəɲu rəɽu ɽa ɲen iɲi ɲaber ɲaɽəwadaɽa ɲəmələd̄əni,

¹⁸ta, nenna inġi niġġian inġi naber njarwadata nġemalēdēni inġi rēmwa raber rarwadata reyagagəbalo kwai kwai, nēndr lēngr ləgabədr rēmwa nano, alneinr đwondəta kaiñ idi đid adēndidi ləgəbendiar nən inġi njafo nēndr nēiñua.

¹⁹nən narno đəpeinia đinia đəbendeicia đupundəri đənjau ta aderte đəbərətia enau, nġia cum nən inġi nġagauturtia inġi njafo đurri nġəbendeicia nare inēndr. nən inġi nġagauturtia nġəbentia alo yēđəñinu yatəte yamiñato lorəba pređ, erena nēiñua isi yelo,

²⁰alo isi yesu gēntau nēndr nēiñua nən nanta nēndr, igi gađ eləj gəkana bərəbətə igaməcu gəmal kisadək.

abraniyin 7

¹nən nanta eđa igi gəbernia malkisadək, igi gađ eləj galo isalim na kana irēmwa irri rođrətu lanġe pređ, gēnənu lopəđaido ibrayimga nən ibrayim gođəbədəo liga gađiño nələj neicia đəge na malkisadək nənəmabuñti.

²ibrayim ganaicəma lanġe egworəb ildi řređ elanġe pređ ildi gēndəlo idəbwaiñəđia. irəj gəlėřənu ananonġ gađ eləj gənən nudərwađo na cum gađ eləj galo isalim, gađ eləj gəđəutaralo.

³gēnənu gero eten na gero lanġen na gero đələnəđia. gēnənu gero gələnənia na đamətia đəlėřənu đero đaməndēđənia, orn nən narno idia gərəmwa gēnənu gađo kana bərəbətə.

⁴nwanr ta đetam eđa igi gođra nən nanta đata ibrayim ganaicəma lanġe egworəb ildi řređ elanġe pređ ildi gēndəlo idəbwaiñəđia.

⁵na lidia ləlawi ildi lidənu kana lerto nələnġe enən nəl ganun ta almame lanġe egworəb ildi řređ eleđa, lənənulu lararreiđia lanġe ildi elorəba ildi lađo lidia librayim.

⁶orn malkisadək igi gertə gəđələnəđia đəlawi ganeinu lanġe egworəb ildi řređ ildi ibrayim gənaicəmalə, na gabuñtu ibrayim gēnənu igi rēmwa rėřətəma nən.

⁷nən naber njarwadata njabəleini ta eđa gabuñtia eđa garto gēnənu gođratu eđa gabuñtu.

⁸enən nəkana yəlawi fəleđa ildi laməndēđəni ildi lararreiđu lanġe egworəb ildi řređ, orn igaməcu gəmal kisadək lanġe egworəb ildi řređ larreiđənu eđaga igi gamətia, nən narno nəwərdənu tia.

⁹ləgarwadatar ləgəbatar ta lawi igi gəmama lanġe egworəb ildi řređ gēnənu ganaiđo lanġe egworəb ildi řređ cum igibrayim,

¹⁰nən nanta gēnənu gaməlu gələnəni egeten ibrayim, nən malkisadək lopəđaido ibrayimga.

¹¹ndə đəřiñəđaidia đeto enən nəkana yəlawi, inġi leđa laneiniau al ganun yəpənde, fətau nən narto đetam ta kana imən tən yatəđo igaməcu gəmal kisadək na gertə igaməcu garun?

- 12 Һен Һанта ндә Һен Һәкәна Һәмәләдәни Һен дәтам cum та ал ганун ямәләдәни.
- 13 Һен иҗи Һәлварәну еҗен Һеда гәнәҗ гәледа ларто на еда гәро гәнәҗ гәледа ildi гитү рәмва Һәмәҗрия Һадүна идәҗәдәния.
- 14 Һен Һанта Һен Һәләҗину дүрри та еләҗ игәндр yesu гәләҗәну еледа ләyawүда, на муса гәро гwalварәта Һен Һәнәҗ еледа ләyawүда еҗен Һәкәна.
- 15 на Һен иҗи Һаҗо Һәләҗину Һоҗе ндә kana имәҗ тәҗ yарно malkisадak yәҗәну,
- 16 isi yәҗәну gerta еҗен Һаҗәно orn еҗен Һәҗабәҗә Һәдәмәҗия иди дaber дәҗәwадата дид адәмәндәдәни.
- 17 Һен Һанта дәмәдәта дәҗо җия та, аҗаҗо kana бәҗәбәте игамәсу гәмalkisадak.
- 18 дәтам ал ганун isi yананәҗ yәҗгеину Һен Һанта yәбия на yеро Һениано,
- 19 Һен Һанта ал ганун yеро yәбәдия wagәнәҗ гәҗиһәдәину. нҗия ләҗанеинр Һен Һаҗәра Һамиһаҗо Һен Һананәҗ иҗи ләҗаутүрҗиар, иҗи ләҗәҗәwадатар ләҗiyеҗар рәмва nano.
- 20 на Һен иҗи Һәҗәну дәләҗиада.
- 21 kana ipәнде yәҗәну дәләҗия дәро orn yesu гәҗәну дәләҗиада гарно Һен Һwalварәнтәма та, еләҗ рәмва раләфо на рaber rid арәмәләди Һен, аҗанәҗә аҗаҗо kana бәҗәбәте.
- 22 нҗия yesu гаҗо дәндеicia дәдәрреидия Һен иди дәҗәра дәмиһаҗо дәрреидия Һен дәнәнәҗ.
- 23 kana yakәл yаҗо ywaiһа Һен Һанта yәнәҗулу yaiyo, нҗия yаfo yеро yаҗәwадата yаҗаҗә еҗәмәҗрия еҗен,
- 24 orn yesu гаҗаҗә еҗен Һәкәна бәҗәбәте Һен Һанта гәмәҗия бәҗәбәте.
- 25 Һен Һаҗәҗия гәнәҗу гаҗәwадата гәбәри леда пред еҗен җәҗом ildi леҗо рәмва nano Һуга, Һен Һанта гәнәҗу гәмәҗия бәҗәбәте та аҗекеҗәде рәмва Һен Һанта Һулу.
- 26 Һен Һанта Һен Һаҗо дәтам та ләҗерҗр еләҗ гәкәна җия иги гәҗәҗе на гәро дәскиниано на гәро гатаҗә на иги гәҗәринҗү еледа ildi лерҗо Һен Һеicia, на гәбеину ltуҗә едәҗе elo,
- 27 на иги Һен Һәро дәтам та гананәидия дәҗәдәния һоман пред Һен Һанта Һен Һәләҗәҗу Һеicia orn cum Һен Һанта Һен Һәледа Һеicia, Һен Һарно нәләҗ nakәл нәкәна. гәнәҗу гиду җия lomanto дәҗе ндә гәнеидәну бәҗан гаҗо дәҗәдәния.
- 28 дәтам леда ildi ләбия ләҗәну нәләҗ нәкәна еҗен Һал ганун, orn Һен Һәдәләҗия дәрәмва иҗи Һеҗо ал ганун ндүрҗү Һәбәҗи идия иги гиду гәҗиһәдәину бәҗәбәте та аҗәҗете еләҗ гәкәна.

abraniyin 8

- 1 фәҗен иҗи игварәwатау, нәндр ләҗерҗр еләҗ гәкәна иги гаҗо җия. гәнәҗу гаҗаҗало ндәҗ дәҗәicәба дәкүрси еҗәләҗе ирәмва elo irri рерҗо Һаҗрwa,

²igi gəduɾəðəntia rəmwa alo yēðəñinu yatəte yamiñaŋto lorəba preð na ekema eðetam isi yero yidəni leða orn eləŋ rəmwa riðu.

³nələŋ nəkana preð nəɾənu ʒa anananaide ðənaidia na ðəɾəðənia, na ɲen ɲafətia ɲen ðetam ʒa eləŋ gəkana igi aɲerte waŋge ʒa aɲənaide.

⁴gəbanʒa yesu gafo alo ʒa gero gəɾia kana kwai kwai ɲen ɲanʒa kana yafo isi yənəŋulu yananaidia ðənaidia eɲen ɲal ganun.

⁵orn yənəŋulu yēbəðia ɲəmēɾia alo yatəte isi yaɾo sura na usila yalo yatəte yelo, ɲen ɲanʒa iliga ildi musa gwonaʒa gēbəðia kema rəmwa ralwaɾətəma, rəmoŋto ɲen ʒa agēbəðia kema garno sura ðurri isi agērrəŋeinu naiyən.

⁶orn garno ləgəseidiar, al masiya ganeinu ðəduɾəðənia idi ðaɲəra kaiñ ðamiñaŋto ɲen preð ɲəpənde, ɲen ɲarno ðərreidia eɲen idi gənəŋu gaɾiau al kufr ðaɲəra kaiñ ðamiñaŋto ðərreidia eɲen ðəpənde, ɲen ɲanʒa ðaɾaɲa eɲen rəmwa rēɾu iɲi ɲaɲəra kaiñ ɲamiñaŋto ɲen rəmwa rēɾu pənde.

⁷gəbanʒa ðərreidia eɲen ðananəŋ ðero mənnano ʒa gertə ðetam ðərreidia eɲen ðwomən ðeto.

⁸ɲen ɲanʒa eləŋ rəmwa rero raɲəra nano eɲen ɲəleða əllēɾəŋu, rənəŋu raʒa ʒa, seidr, liga lið alela ildi igidi yəwidi ðərreidia eɲen ðəmajən leðala lisrayil na leðala ləyawuða.

⁹ðərreidia eɲen idi ðaber ðið aɰarnete ðərreidia eɲen ɲagidu etenandala ləpənde ɲen igəndəlo eraŋ ʒa eləmiñe alo imasr. ɲen ɲanʒa lənəŋulu lero laɾaɲa eðərreidia eɲen ɲagidu iganɲiŋəlo. eləŋ rəmwa rənəŋu ralwaɾo ɲen iɲi.

¹⁰na cum raʒa ʒa, fəðərreidia idi eɲen ɲagidi ɲiði leðala lisrayil ndurtu alo, igidi yēɾi al ganun ilēɾəñi eɲatəra eɲen na igidi eləwərði enare enen, na igidi eɾete rəmwa eren na lənəŋulu lið alɾete leða əllēɾəñi.

¹¹na eða gero gənəŋ gid aɲərrəŋaici leða larto na lorəba ɲen ʒa, aləŋetr eləŋ rəmwa, ɲen ɲanʒa leða preð lið alaiñaləŋete ildi lərra na loɾra.

¹²ɲen ɲanʒa igidi eləgiate ɲəbaiya nano eɲen eɲen ɲəɾiano na igaber igid yelēldəŋəðeini eɲen eɲen ɲeicia təŋ kwai kwai.

¹³ndə rəmwa rwaɾwata eɲen ɲəðərreidia eɲen ðəmajən, rənəŋu rēbəðia ðərreidia eɲen ðananəŋ ðaɾo ðəpiano, na wagənəŋ igi gəpiano gid aɲəwarəte na gid aɲəməndəðəni.

abraniyin 9

¹ðetam ðərreidia eɲen ðananəŋ ðerto al ganun isi yərrəŋaicia leða ɲen ʒa labuɲtia rəmwa ʒa na ðerto alo yatəte yalo isi leða labuɲtiau rəmwa.

²ɲen ɲanʒa kema yidənu. na kema isi yəndəuwərano yerŋo wagano gəbendeieia isia na ʒarəbesa ano na aieəba ano igi gēɾənu rəmwa nəiñua. alo isi ibernia alo yēðəñinu yetəte.

- ³na kema yomən orəba nano erena nēiñua ibernia alo yēdēñinu yetəre yamiñato lorəba pred.
- ⁴alo isi yerto aduna yəhela inji nujəni nən nanta đubwa đabətwa elo, isi yidənu ad đaəbya, na yerto sandug ano idərreidia enen isi yətərnu pred ad đaəbya. sandug isi yerto ləmbolua ano lədaəb ildi lerto al manna ano, na yerto ləfra ano larun ildi luřijənu nəñwəten, na yerto nwanra ano inji nerto đərreidiano enen đananəŋ idi đəwərdənu.
- ⁵na sandug yerto lanje edəpe eřijan larno məlaiyəka ildi lafo nāməla ta rəmwa rafo alo isi njarwəna. na lənəŋulu ləru usila alo nano isi ibernia alo idəbərđədia enen. orn nāgaber nāgəřəwadəta nāgwařwata nən nwañña elanje ildi.
- ⁶nən alo isi yatəreinu tia kana pred yəbərətia ekema yəndəuwərano ta aiyidi nəmərria enen.
- ⁷orn eda gero gəbentia alo isi egwanano illi eləŋ gəkana na gənəŋu gəbərəntia lomanto itəli na gerta məřəmərēñ orn nəfəniŋa inji ganaidia nən nantəŋu na nən nanta nən nāfo mənna nələda pred.
- ⁸nənŋa inji usila gatəre gəbərənaidia nən ta đad idi đabentia alo isi yēdēñinu yetəre yamiñato lorəba pred đaməlu đagagidəni nən kema yəndəuwərano yerto nəniano məldin.
- ⁹kema yafo sura iliga ildi. đənaidia na đərđənia lananeidənu orn lanje ildi laber lařəwadəta ləbədia nara nwařwata đetam nəřinədeinu nələda ildi ləbuñtia rəmwa,
- ¹⁰nən nanta lanje ildi lafo ikəreŋ enen nələnje ledə ldəsa na ldətia na enen nədwasənia. nən inji nənəno inji nāfo ikəreŋ liga laməlu lefo ildi rəmwa rəbədiau lanje pred ludərwato.
- ¹¹orn al masiya gefo gař eləŋ gəkana gələnje laŋəra ildi lefo đinədi. gənəŋu gəntu nənəmiñe ekema isi yaŋəra na yařinədeinu kaiñ yamiñato orəba, isi yero yidənu raŋra rələda, ntia gerta yalo isi,
- ¹²nənənti alo yēdēñinu yetəre yamiñato lorəba pred lomanto đəge. gənəŋu gero gəbentia nəfəniŋa nəfo walla nənəndəri orn gəntu nəfəniŋa nələřənu ntia gidn đapəra đəbərəbətə nən nanta nəndr.
- ¹³ndə nəfəni nəfo na nənəndəri na đaməndeinia ubwanaga gətia lařəwadəta latořata ledə ildi lətaŋa enen nədətəre đənəno,
- ¹⁴nən nāfo đetam kaiñ namiñato nən inji ta nəfəni nəl masiya, igi gənəŋu ganaido etam gələřənu irəmwa gafo đərđənia igusila gələřənu igi gəbərəbətə, niđ nənəndwasr enare enəmərria inji nəmama nəřaiñ ta alitr rəmwa nəmərria irri ramətia.
- ¹⁵nən nafətia al masiya gafo al kufr edərreidia enen đəmajən ta ledə ildi lurenəđənu alneini đərrata enen inji nāfo bərəbətə idi rəmwa rəřətəlo, nən nanta gənəŋu gaiyo ta nənəndəbər enen nəcicia niđənu enen nədərreidia enen đananəŋ.

16 Һен Һантa ндә едa Һагaдa ланҗе әлләрәһу Һен дeтaм тa Һен аһәррәһеидәни тa едa иги Һайо.

17 Һен Һәдәтaдa Һертo Һениано ндә едa Һайо дәге, Һен Һантa Һерo Һениано ндә едa Һагaдa ланҗе Һамәтo мәлдin.

18 нтiа дәрреидiа еҺен дaнанoҺ дeрo дәбәдәни Һәфәни Һерo.

19 ндә муса ҺвалҺарәтu лeдa Һен прeд Һал Һанун ҺәнәҺу Һамo Һәфәни Һәһәндәри на Һотo ҺаҺаҺа на Һалаҗа Һорә на урiҗа ҺәнәҺ Һарно Һәри на ҺәнәҺу Һалиафәрҗәдiа адaм нано Һәдәрреидiа еҺен на лeдa нано прeд,

20 нәҺагa тa, фәҺәфәни Һәдәрреидiа еҺен иди рәмҺа ралҺарәтәнде.

21 нтiа еум ҺәнәҺу Һафәрҗәдu Һәфәни кeма нано идәбуҺтiа на ланҗе нано прeд илди ләҺен ҺәдәбуҺтiа рәмҺа.

22 дeтaм еҺен Һал Һанун ланҗе лҺайҺа кайҺ илли лҺенәҺ лидәну лтәре ҺәфәниҺа, на ндә Һәфәни Һерo ҺирәҺа Һен Һеиeиа Һабәр ҺарәҺадaгa Һанҗеини.

23 Һен Һафәтiа Һен дeтaм тa сурә еланҗе лeлo айидәни Һетәре ҺенҺа иҺи. орн ланҗе лeлo ләнәҺулу лидәну лтәре дәрәдәниадa иди дaҺәра дaмиҺагa лорәҺа.

24 Һен Һантa ал масиҺа Һерo Һәбeнтiа ало Һәдәһину Һетәре isi Һидәну раҺра рәлeдa, isi Һарo сурә Һало едeтaм, орн ҺәнәҺу Һәнту ело, ало ирәмҺа дурри, тa аҺeгa рәмҺа нәиҺуа Һен Һантa нәндr.

25 ҺәнәҺу Һерo Һәбeнтiа ело тa аҺәнанеидәни һомаҺ һҺвайҺа Һен Һарно еләҺ Һәкана Һәбәрeнтiа ало Һәдәһину Һетәре ҺаҺиҺагa лорәҺа прeд нтәли прeд ҺәфәниҺа Һeртa ҺәләрәҺу,

26 Һен Һантa ҺәҺантa Һен Һарo тiа тa Һен дeтaм Һананеину Һен ҺубҺа Һеиeиа Һаиeа Һаиeа Һен илiҗа ало Һидәну на бәрәбәтe. орн фәҺен Һәдeтaм тa ҺәнәҺу Һeгto лoмaнтo ндурту ало тa аҺҗеиeи Һен Һеиeиа дәрәдәниадa иди дaгo аҺәно иләрәҺу.

27 дeтaм Һарно Һен Һәрәну тa лeдa прeд лид алaiҺe лoмaнтo орн лид алирндeини

28 нтiа еум ал масиҺа Һанеидәну Һарo дәрәдәниа лoмaнтo дәге тa аҺҗеиeи Һен Һеиeиа Һәлeдa лҺайҺа, орн Һид аҺeла тәҺ, Һeртa еҺен ҺәнәҺ ҺәҺен Һеиeиа орн тa аҺәбәри лeдa дәге илди лaҺагaрtиa кайҺ.

абраниҺин 10

1 Һен Һантa ал Һанун Һертo усила ҺәҺен ҺаҺәра икәрәҺ иҺи Һид аҺeла на Һeртa сурә дурри, ҺәнәҺу Һабәр ҺарәҺадaгa Һәбәдiа лeдa тa аләриҺәдeини кҺай кҺай, илди лeгo тa аләбуҺтi рәмҺа, дәрәдәниадa иди дaнанеидәни нтәли нтәлиа.

2 ҺәҺантa дәрәдәниа дидu лeдa тa аләриҺәдeини тa дәнеидәниа дәдәрәдәниа дaмәндәдәну, Һен Һантa ҺәҺантa лeдa илди лананайдo дәрәдәниа лидәну ләриҺәдeину тa ләбәр лид алалиҺeтe Һен Һеиeиа мәлдin.

- ³orn ejen ηədərədənia idi leđa lələldəηədeinia ejen ηeicia ntəli ntəlia.
- ⁴ηen ηanta ηəfəni ηəñəndəri na ηoɾo ηaber ηaɾəwadəta ηaηgeici ηen ηeicia.
- ⁵ηen ηafətia ndə al masiya geto alo gənəηu gata ta, agafo agero agwonata dərədənia na dəneidənia, orn agatorata aηəno ηen ηanta ñi.
- ⁶dənanəidənia dədwala đurənu na dərədənia ηen ηanta ηen ηeicia laηge ildi lero laηidia agaηəra nano.
- ⁷orn igata ta, seiđu, igeto ta yiđi ηen agwonata ya rəmwa, ηen ηarno ηen ηəwərdənu egađam gəlaɾəηa ηen ηanta ñi.
- ⁸gənəηu gata ananoη ta, agafo agero agwonata dərədənia na dəneidənia na dəneidənia dədwala đurənu na dərədənia ηen ηanta ηen ηeicia na laηge ildi lero laηidia agaηəra nano. laηge ildi lanəneidənu ejen ηal ganun.
- ⁹orn gata ndurtu ta, seiđu, igeto ta yiđi ηen agwonata. ntia gənəηu gaηgeicu ηen ηananəη ta ηen ηəndurtu aηərrate ejen iηi.
- ¹⁰na ηenηa iηi rəmwa rafo ronata nēndr ləgidənr ləgatəɾ dəneidəniada đaηəno iyəsu masiya đəlomanto dəge.
- ¹¹na kana pređ yaɾurwa eηəmərria ejen ñoman pređ. yananaidia dərədənia idi đaber đamələdəni idi đaber đaɾəwadəta đəηgeicia ηen ηeicia kwai kwai.
- ¹²orn ndə al masiya ganaido dərədənia đunto ηen ηanta ηen ηeicia ηen ηanta bəɾəbəte gənəηu gaɾaηo alo ndaη đəηaiceəba đərəmwa
- ¹³ta aηəđuri ηen leđa ildi lamagea alɾete waηge gərəmanəη rələɾəηu.
- ¹⁴ηen ηanta dəneidəniada đunto gənəηu giđu leđa ildi ləbədəni ltəɾe ta ləɾiñədeinu bəɾəbəte.
- ¹⁵na cum usila gatəɾe gaməđatəndr ejen iηi, ηen ηanta gwalwaɾo ananoη ta,
- ¹⁶eləη rəmwa rata ta, fəđərreidia ejen idi ñagidi ñidəlda ndurtu alo. igidi yəɾi al ganun iləɾəñi enare enen na igidi eləwərđi eηatəɾa ejen.
- ¹⁷orn ralwaɾo ndurtu ta, igaber igidi yələldəηədeini ejen ejen ηeicia na ejen ejen ηafo mənna təη kwai kwai.
- ¹⁸ηen ηanta ndə ηen ηeicia na ηen ηafo mənna ηəηgeinu dəge, dərədənia ηen ηanta ηen ηeicia đero đafo məldin.
- ¹⁹lorldaiñ, nēndr ləgaɾəwadətar ləgəbentiar alo isi eđetam isi yəđəñinu yetəɾe yamiñato lorəba pređ đəɾəniada đəñano ejen ηəηəfəni ηəyesu,
- ²⁰edəđ idi đəmajən na đertə ηeniano idi gənəηu gitəndr egeren, fəgaηəno iləɾəηu,
- ²¹na ləgerɾ eləη gəkana igi goɾra gaηəra na gertə ηələηe egeɾa gərəmwa.

- 22 ȝen ȝafętia aljomatr ręmwana nano narna nuđerwato eȝen na đonatađa đęrińęđeinu na narna niđęnu natęre iđęskinia đęȝen ȝeicia, na aȝęnoiya ywasęnu ȝawaȝa ȝatęre.
- 23 alęndr kaiń đęrwata eȝen iȝi lęgauturtȝar, đętęsęnia đero, ȝen ȝanta ręnęȝu irri rętu ȝen riđ aridi đętam.
- 24 aȝręmotr ȝen ta altuđinr ta alubwiđr na alidr ȝemętria ȝaȝęra.
- 25 alertr lęgaȝitiar ȝen ȝęđararraidia, ȝarno leđa lęmatan lębęđia tia, na alondeicęnr ntȝia kaiń ȝen ȝanta ńaȝęseicia loman lakęl lwętu leęnde nano.
- 26 ndę nęndr lęgaȝęnr đaliȝęta đęȝen ȝęđętam eȝatęra orn lęganeđr ȝen iȝi na lęgębęđiar ȝen ȝeicia đęręđęnia đero đęęnu đęręwatađata đęneidęni ȝen ȝanta ȝen iȝęndr ȝeicia,
- 27 orn lęgertr đakęme idi đid ađela na đeiciano idi đid ađase leđa ildi lagea ręmwana ȝen ȝarno isia na laȝe ildi latuđi ȝęđaińa kaiń.
- 28 eđa igi ȝagero al ȝanun imusa ȝęnęȝu ȝaȝińęnu ȝębaiya ȝero ndę leđa liȝiȝan walla liȝiȝin lamama đamęđata lamagea.
- 29 ńagaȝa đakęme đinia kaiń đęro tau idi đęȝęra egeđa igi ȝarldęđata idia ȝeręmwana alo na igi ȝadama ȝęfęni ȝęđęrreidia eȝen nęȝata ȝęfęni iȝi ȝętaȝa iȝi ȝęnęȝu ȝidęniya ȝatęre, na igi ȝadamęeo usila ȝatęre eȝen igi ȝananaidia đębuȝtia đęręmwana?
- 30 ȝen ȝanta lęgaliȝętr ręmwana irri rata, đęria ȝen đęro đęlęręni, igidi ekuȝębiti leđa leicia đępęra, na irri rata tęȝ, elęȝ ręrnwana riđ arakęme leđa әllęręȝu.
- 31 fęȝen iȝi ȝębęđia leđa lidęńalo kaiń ta ręmwana aręlęndi irri ramętia.
- 32 orn lęldęȝęđeinr eńoman ńananęȝ ndę ńaȝęndu ȝen ȝeręmwana na ńagaȝińęto ȝen ȝubwana ȝeicia ȝinia iȝi ńagananeinu,
- 33 liga ńagađamęcęnu ȝen na ńagananeinu ȝen ȝubwana ȝeicia leđa nęińua na liga ńagafo ńagaȝana leđala ildi lananeinu ȝen iȝi ȝeicia.
- 34 ȝen ȝanta ńaȝ ńagagiata leđa ȝabaiya nano ildi lęndęnu isiȝęn na ńagaȝęntu ȝen đęȝęrađa nano ndę leđa lamamo laȝe pređ eldalo, ȝen ȝanta ńagaliȝęto ta ńaȝęto laȝe laȝęra kaiń lamińęto laȝe ildi lęmamęnu, ildi eldalo na lid alfęte bęrębęte.
- 35 ȝen ȝafętia ńęrtę ńagauwęta đęręnia đęńano eđalo idi đid ađęmame đępęra đęȝęra đęra.
- 36 ȝen ȝanta ȝen đętam ta ńagaȝińęata ȝen, ta ńidi ȝen iȝi ręmwana ronata na ta ńaneini ȝen ręnęȝu ręrętu leđa әllęręȝu.
- 37 na iliga ltefr, al masiya igi ȝid aȝela, đętam ȝid aȝela na ȝaber ȝid aȝęđuri.
- 38 orn eđa igi ȝęlęręni igi ȝuđerwato eȝen ȝid aȝarnęte đonatađa na ndę ȝęnęȝu ȝęrębata ndurtu ara ȝęlęręni ȝaber ȝaȝęra nano iȝu.

³⁹orn nëndr ləgert̩r ləgələdar ildi lokoṛəbata ndurtu ildi laməndədəni orn ləgələdar ildi lert̩o donata n̩tia nusila enen nēbərni.

abraniiyin 11

¹donata daṛo ḍaliṇeta ta lanḡe ildi ləgauturt̩ar ḍetam liḍ alfete, na ḍəndia ḡen ḡelənḡe ildi ləgaberr ləgaṛəwadaṛar ləgəldəseiciar.

²ḡen ḡanta rəmwa raḡəntu leḍa ləpənde ḡen ḡanta donata eḍen.

³donataḍa ləgalineta ta alo yiḍənu ḡenḡa ḡərəmwa, n̩tia lanḡe ildi ləgəldəseiciar lafo liḍənu elənḡe ildi ləgaberr ləgaṛəwadaṛar ləgəldəseiciar.

⁴ḡen ḡanta abil ḡerto donata, ḡənəḡu ḡanaico rəmwa ḍəṛəḍənia ḍaḡəra ḍamiḡato ḍəṛəḍənia ḍəkaiyin, na eḡen iḡi abil ḡaḡənəntu ḡuḍərwato eḡen rəmwa nēiḡua ḡen ḡanta rəmwa raḡəntəma ḡen ḡanta ḍəṛəḍənia ḡənəḡu ḡanaido. ḡənəḡu ḡaiyo orn ḡwaṛwata məldin donataḍa ḍələṛəḡu.

⁵ḡen ḡanta aknuk ḡerto donata, ḡənəḡu ḡəbeinu elo ta aḡerte ḡəbent̩ia eḡəṛaiḡ na ḡənəḡu ḡero ḡəfiḍəni ḡen ḡanta rəmwa rafo ramama. liga ḡənəḡu ḡaməlu ḡəməni ḡen ḡələnḡinu ta ḡənəḡu ḡiḍu rəmwa raḡəra nano.

⁶eḍa ḡero ḡarəwadaṛtia ḡəbəḍia rəmwa raḡəra nano ndə ḡero donata. ḡen ḡanta ndə eḍa ḡaburgwadaṛa rəmwa nano ḡen ḍetam ḡənəḡu ḡəbenda ḡen ta rənəḡu rēni na ta rənəḡu rapəṛa leḍa ildi labapwaiḡa.

⁷rəmwa rabəṛia nua nano elənḡe ildi laməlu leṛo na nua ḡano ḡen ḡanta ḡerto donata, nəḡidi eṛa ḡəlala nəḡau n̩tia ḡəbər̩u liḍia na wasenanda. ḡənəḡu ḡakəmo alo ḡenḡa iḡi na ḡaṛo eḍa iḡi ḡərrata eḡen ḡuḍərwato iḡi ḡafo donataḍa.

⁸ḡen ḡanta ibrayim ḡerto donata, ḡənəḡu ḡano ḡen ndə ḡundəḍənu ta aḡəmiḡe alo iləṛəḡu na aḡənt̩i alo yarto isi ḡiḍ aḡəneini. ḡənəḡu ḡaiḡəba ta ḡabəta ḡga orn ḡamiḡo.

⁹ḡen ḡanta ḡerto donata, ḡənəḡu ḡaṛaḡo alo isi yəṛəntəma ḡen ḡarno ilia, na ḡənəḡu lafo ikema isagga na yagubga lənəḡulu ildi ḡen ḡəṛənt̩əlo cum.

¹⁰ḡen ḡanta ḡənəḡu ḡaturtu irnuḡ iḡi ḡerto aḍuna isi yaṛaḡa bəṛəbəte iḡi rəmwa rwaḍa na rēbəḍia.

¹¹ḡen ḡanta sara ḡerto donata, ḡaneinu ḍondəta nəḡwondaiee nəḡələnḡe idia ḡen ḡənəcu ḍəbəṛi ḡen ḡanta ḡənəḡu ḡəndu ḡen ta ndə rəmwa rēṛu ḡen, ḡen ḡəlṛəḡu ḡiḍ aḡfete ḍetam.

¹²n̩tia egeḍa ḡənəḡ, na ḡənəḡu ḡarno eḍa ḡaiyo, leḍa lələnḡənu lwaiḡa kaiḡ larno ropa elo na larno ebia eḍəbarlda.

¹³leḍa ildi preḍ laiyo laḡəra nano ḡen ḡanta lert̩o donata. lənəḡulu lero laneini ḡen iḡi ḡəṛəḡu orn laseicu nēiḡua nwaldaḡ ldaḡənt̩i, n̩tia lənəḡulu laṛa laṛ ilia na leḍa liḡami alo.

¹⁴leḍa ildi laṛwata ṛia ləbərrəḡaidia ḡen ta labapwaiḡa alo ta aliḍi esen.

- 15gəbanta lənəḡulu lwonata loṛəbata alo isi lamiḡau ta liga ləni ta aloṛəbəḡiau.
- 16orn ḡetam lənəḡulu labapwaiḡa alo yaḡəra kaiḡ yamiḡato alo isi, na alo isi labapwaiḡa yafo elo. ḡen ḡafəḡia rəmwə rəber rirəwano ta arənəḡəni rəmwə eren na rənəḡu raṛoṛato irnuḡ ḡen ḡanta ḡulu.
- 17ḡen ḡanta ibrayim ḡerto ḡonata, ḡənəḡu ḡanaido isag ḡaṛo ḡəṛəḡənia ḡen ḡinḡeinu. ḡənəḡu igi ḡen ḡəṛəntəma ḡamedəḡo ta aḡənaide idia ḡəlḡḡəḡu ḡunto ḡaṛo ḡəṛəḡənia,
- 18ḡənəḡu igi ḡen ḡəwəṛḡənu ḡen ḡanta ḡu ta, ḡere ḡəlaṛəḡa ḡiḡ aiḡənəḡəni ḡere ḡisag.
- 19ibrayim ḡəndu ḡen ta rəmwə raṛəwadaṛa ratuḡi leḡa eḡəṛaiḡ. nṛia ḡənəḡu ḡuṛəbintu isag ḡen ḡarno eḡa ḡatuḡinu eḡəṛaiḡ.
- 20ḡen ḡanta isag ḡerto ḡonata, ḡənəḡu ḡabuḡtu yaḡub na isu ḡen ḡanta liga laməlu leto.
- 21ḡen ḡanta yaḡub ḡerto ḡonata, ḡen ḡwonata ḡabaiya ḡənəḡu ḡabuḡtu liḡia liṛijan ləyusəf na ḡabuḡtu rəmwə ḡen ḡuḡərintu ləfrala alo.
- 22ḡen ḡanta yusəf ḡerto ḡonata, ḡen ḡaṛiḡadaṛo ḡutwəṛi ḡəge ḡwaṛwata eḡen ḡəleḡa lisrayil lamiḡa alo imasr na ḡwalwaṛəto leḡa eḡen ḡaḡəno ilḡḡəḡu liḡ alṛaicau.
- 23ḡen ḡanta ləḡḡen na eṛen musa lerto ḡonata, lənəḡulu laləbicəma nubwa niṛijin ḡen ḡanta laliḡəto ta idia ḡaḡəra kaiḡ na lero liḡəḡa al ḡanun yeləḡ.
- 24ḡen ḡanta musa ḡerto ḡonata, ḡen ḡoṛra ḡəge, ḡənəḡu ḡanedo ta ḡənəḡənu idia ḡəḡere ḡəfero,
- 25ḡen ḡanta ḡata ḡen lananeini ḡen ḡubwa ḡeicia leḡala ṛəmwə ḡaḡəra ḡamiḡato ḡen ta ḡananeini ḡaḡəra nano eḡen ḡeicia idi ḡaməndəḡəni taltal.
- 26ḡənəḡu ḡəndu ḡen ta ḡen ḡubwa ḡeicia ḡananeidənu ḡen ḡanta al masiya ḡaḡəra kaiḡ ḡamiḡato lanḡe preḡ laḡəra lalo imasr, ḡen ḡanta ḡənəḡu ḡaliḡəto ḡapəṛa.
- 27ḡen ḡanta musa ḡerto ḡonata, ḡənəḡu ḡamiḡo alo imasr na ḡero ḡiḡəḡa ḡeieiano ḡeləḡ ḡen ḡanta ḡaṛiḡata ḡen ḡarno ḡəseicia rəmwə jaica jaica irri leḡa lero laṛəwadaṛia laseicia.
- 28ḡen ḡanta ḡerto ḡonata, ḡənəḡu ḡiḡu ḡen ḡal fissa na ḡafəṛəḡəḡia ḡəfəḡiḡa inəuwəṛ ta məlaiyəka idi ḡiḡ adəla adəṛiḡe ḡere ḡaṛo ḡəṛwa adələḡḡiṛi.
- 29ḡen ḡanta leḡa lerto ḡonata lənəḡulu luṛəḡu igal bar ibernia yore ḡarno nḡuḡa ḡondəto, orn ndə leḡa lalo imasr linḡeieu ta ləbəḡia ṛia lənəḡulu laiyo eḡau.
- 30ḡonataḡa uṛa igi ḡadaidia alo yariya ḡiṛu ndə leḡa lisrayil labakaḡeidia ḡoman ḡenəḡ nəḡamiḡe ḡeṛijan.
- 31ḡen ḡanta rayab igi ḡaṛ alaiḡ ḡerto ḡonata, ḡənəḡu ḡero ḡabaiya leḡala ildi laṛ ndəl, ḡen ḡanta ḡənəḡu ḡaḡəntu leḡa ləḡweinu ḡaməṛa.

³²na igəbata tau təŋ ? ɲen ɲanta liga lero igwaɾwata eɲen ɲəjɪdawun na ɲəbarag na ɲəsamsun na ɲəyafta na ɲədawuɔ na ɲəsamwil na ɲal anbiya.

³³ɲen ɲanta leɖa ildi lertə ɖonata lənəɲulu laɖamo ɲələŋe ɾetəɾeteo na liɖu ɲen ɲuɖərwaɔ na laneinu ɲen rəmwa rəɾətəlo. lənəɲulu landijəɖu ɛiɲua yəyɛbia,

³⁴na landijəɖu ɲabəɾa ɲisia, lɖəmiɲe ta aləɾiɲəm yoperreya. idɛbia lənəɲulu lafiɖu ɖondəta kaiɲ, na lɖiɖəni loɾra londəto eɖəbwaiɲəɖia na lɖiɖi leɖa lɖələɖiɲəɖia ildi lagielo.

³⁵liji ɾɾlda laneinu leɖa elden ildi laiyo latuɖinu eɲəɾaiɲ. leɖa ləmaɾan laneinu ɲen ɲubwa egaɲəno, ɲen ɲanta laneɖa ləbəriya ɲen, ta alneini ɖatoda ɖaɲəra ɖamiɲata lorəba.

³⁶leɖa ləmaɾan laɖamənu eɲen na ləmaɾan ləpənu na ləmaɾan ləkəndənu uridaga na ləmaɾan ləkəɾənu isijən.

³⁷lənəɲulu laməndeinu ɲwandraɲa ləmaɾan, na ləmaɾan lagələɖəniyo, na ləmaɾan labirɲəinu kaiɲ, na ləmaɾan laɾiɲənu yoperreya. lənəɲulu lakaldaieo ləɾənu erna nano iyaɲala na yoɾo. lənəɲulu lero laɲge ano, na laginu na labuɖinu.

³⁸alo yero yarijaɖata ɲen ɲanta leɖa ildi. lənəɲulu lakaldaico eɖəɲwa na naiyən lɖəfete enəbwa na eɲəto alo.

³⁹rəmwa raɲəntu leɖa ildi preɖ ɲen ɲanta ɖonata eɖen, orn lənəɲulu lero laneini ɲen rəmwa rəɾu

⁴⁰ɲen ɲanta rəmwa rəɾətəndr ɲen ɲaɲəra ɲamiɲato orəba, ta lənəɲulu alerte ləbəɖəni ləɾiɲəɖeini aləsoɲ nəndr ləgerr.

abraniiyin 12

¹ntia ɲen ɲanta ləgerɾ leɖa lwaiɲa kaiɲ ildi laɾo ɖaməɖata ildi ləɖiɖəndr, almiɲr ɲen preɖ nano iɲi ɲəndəgiriya na ɲen ɲeieia iɲi ɲəndəndr kaiɲ na aləbəɖr ɖaɾiɲataɖa ɲen idəbapariɖia idi ləgənəɲəndrau.

²aɾəmoɾ yesu igi gatudu ɖonata idəndr na gəbəɖia ɖəɾiɲəɖeini. gənəɲu gaɾiɲata ɲen ɲəɖuɾi nəɲəɖame ɖirəwano ɲen ɲanta ɖaɲəra nano idi ɖəɾəntəma na gənəɲu gaɾa-ɲalo nɖaɲ ɖaɲaieɖa ɖəkursi eɲələŋe ɲərəmwa.

³ləɖəɲəɖeindr eɲen ɲələɾəɲu igi gaɾiɲata ɲen ɲubwa ɲeieia iɲi leɖa leicia lanaieɖa, ta ɲerte ɲagaiewara walla ɲagofəɖiano.

⁴eɖəgea ɲen ɲeieia eɖalo ɖetam ɲagaɖwaɖa orn ɲagaməlu ɲagiriəwa ɲəfəni eɲalo.

⁵ɲagaijəbeinu eɲen iɲi ɲəndnəci ɲere, iɲi ɲata, ya ɲere ɲələɾəɲi, ɲerte agaɖama ɖaɾəɾata ɖələɲ rəmwa, na ɲerte agofəɖiano ndə rənəɲu raɲagəriɲata.

⁶ɲen ɲanta eləɲ rəmwa raɾəɾata leɖa preɖ ildi rubwaliya na raɾəɾata leɖa preɖ ildi riɖəlo laɾo liɖia əlləɾəɲu.

- ⁷fənen nanta ɗaɗoɗaɗa idi ñagaɗiñata ɗen. rəmwa rəndənanaiɗa ɗen garno lidia. ɗen nanta fidia guŋga igi eten gaber gamatoɗaɗa?
- ⁸ndə ñagaber ñagatoɗeinu garno lidia preɗ ləɗetam ñagato lidia larto na gerta lidia ləɗetam.
- ⁹na cum ləgafr ləgerɗr papanda lalo ildi laɗoɗaɗəndr na ləgubwarldiya. nɗia gerta ɗen ɗetam ɗa aldənatr eten gənuɗila inəndr orn alaməɗr?
- ¹⁰papanda laɗoɗaɗəndr iliga lobəlano eɗen eɗen bəɗan, orn rəmwa rəndaɗoɗaɗar eɗen iɗəndr ɗa arəndaməɗatr ɗa aldətəɗətərla.
- ¹¹iliga ɗaneidənau ɗaɗoɗaɗa preɗ ɗaber ɗəndidiar ləgaɗərar nano. ɗəndidiar ləgwanar. orn iliga ləndurɗu ɗələɗa ɗen ɗuɗərwato eleda ildi lərrəɗeiniya.
- ¹²ɗen ɗafəɗia tuɗir raɗ eralo irri rildiano na onɗeicar ndria enalo ini nobano,
- ¹³na idr rad ruɗərwato ɗen nanta rəmanəña eralo ɗa ɗəmanəña idi ɗar ebəco aɗerte ɗamiña orn ɗa aɗeidini.
- ¹⁴idr ɗen kaiñ ɗa ñaməte idəuɗaralo ledala preɗ, na ɗa ñatəɗete, ɗen nanta leɗa lero ltəɗe laber lid alseici eləɗ rəmwa.
- ¹⁵rəmojəɗr eɗen ɗa eɗa gənəɗ aɗerte gəfia eñəɗ gero gəneini ɗəbuɗɗia ɗəramwa. rəmojəɗr eɗen ɗa ɗen ɗeicia ɗarno laɗge ildi lobədo laɗo ɗəsia aɗerte ɗatoɗa na ɗəbəɗia ɗəgerde na ɗəbəɗia ləmaɗan eñəɗ ñagataɗau.
- ¹⁶rəmojəɗr eɗen ɗa eɗa gənəɗ eñəɗ aɗerte gəbəɗia mənna eɗen ɗəɗarəɗa lijila ɗrəto walla ganəɗa rəmwa ɗen ɗarno isu igi gilidu ɗen ɗəɗərrata eɗen ɗəlɗɗəɗu ɗen nanta ɗəsa ɗəlomanto.
- ¹⁷ɗen nanta ñagalɗeto ɗa iliga ləndurɗu ndə gwonata gərrata idəbuɗɗia gənəɗu ganidənu ɗen nanta gero gafidia liga ɗa gaɗgeiciau ɗen ɗəlɗɗəɗu ɗeicia, ɗetam ndə gabarwaiña liga ɗia ɗwalɗa.
- ¹⁸ñəɗ ñagero ñageto aiyən nano iberni sina isi ñagaɗəwəɗata ñagəbəra, na isia nano isi yirrəɗu, na ɗərəmia nano na ɗabera nano idi ɗatoɗo,
- ¹⁹na ole nano yəɗal na ole nano igi ɗen ɗəlɗɗəɗu ɗidu leɗa ləbəkəɗia ɗa ɗen ɗero ɗwomən təɗ aɗwalwəɗəntəlo,
- ²⁰ɗen nanta lənəɗulu lero laɗəwəɗata laɗiñata ɗen iɗi ɗaneidənu ɗa, ndə ɗwala walla wagənəɗ ɗəbəra aiyən ɗen ɗetam ɗa aɗəməndeini ɗwandraɗa.
- ²¹na laɗge ildi lənəɗulu laseicəlo lidəlo lidəñalo kaiñ ɗia ɗa musa gaɗa, igagəɗianəno kaiñ ɗəɗaiñəɗa.
- ²²orn ñəɗ ñageto aiyən nano ibernia siyun, irnuɗ nano gərəmwa irri raməɗia, falo yursalim yelo, na məlaiyəka nano ywaiña kaiñ isi yaber yaɗəwəɗata ywuməɗeini.

²³ñaget̄o edərraidia đor̄ra đełeđ̄a ildi lələŋənu ananoŋ ildi ləwərdənu elo, na ñaget̄əma nano igi gəbirnd̄eicia ŋen, igi gaŋ rərnwa ełeđ̄a pređ̄ na eləŋge pređ̄, na ñaget̄o nusila nano nələđ̄a luđ̄ərwaŋto eŋen ildi liđ̄ənu laŋiñəđ̄einu.

²⁴ñaget̄o yesu nano igi gaŋ al kufr̄ idərreidia eŋen đəmaiŋən igi ŋəfəni ŋələŋənu ŋəfərəjəđ̄ənu ŋert̄o ŋen nano ŋaŋərə ŋamiñato ŋəfəni ŋabil.

²⁵rəmojəđ̄r eŋen ƚa ñagaber ñaganeđ̄a rəmw̄a irri raŋwata. ŋen ŋaŋta ndə leđ̄a lero lamiña eđ̄akəme ŋen laneđ̄o irri rabəŋelo nano alo đ̄ətam kaiñ nēndr̄ ləgaber ləgiđ̄r almiñr̄ eđ̄akəme ndə ləganeđ̄ar irri rəndəbər̄jar nano elo.

²⁶iliga lakəl ləpənde ole gələŋənu gat̄əsu alo, orn đ̄iñəđ̄i rənənu r̄əŋu ŋen ƚa, lomanto təŋ igiđ̄i yət̄əsi gert̄a alo ikərəŋ orn elo cum.

²⁷ndə ralwara, lomanto təŋ, rənənu ramama ŋen ƚa laŋge ildi laŋwadaŋta lət̄əsəni liđ̄ aləməndəđ̄əni garno laŋge liđ̄ənu, ƚa laŋge ildi laber laŋwadaŋta lət̄əsəni liđ̄ alt̄əni.

²⁸ŋen ŋafət̄ia aləŋər̄tr̄ rəmw̄a nanojaieajaiea ŋen ŋaŋta ləganeinr̄ ŋələŋe iŋi ŋaber ŋaŋwadaŋta ŋat̄əsəni, n̄tia alitr̄ rəmw̄a ŋəm̄ər̄ia ŋope məldin đ̄ubwada na ŋəđ̄aiñəŋa

²⁹ŋen ŋaŋta rəmw̄a irēndr̄ rarno isiya isi yoŋa.

abraniiyin 13

¹ŋgiŋr̄ đ̄ubwiđ̄ia adəfete məldin.

²ñerte ñaŋgiŋi ŋen ƚa ñagəbencia leđ̄a egeŋa ildi liŋamia, ŋen ŋaŋta ƚia leđ̄a ləmatan lənəcu məlaiyəka eneŋa laijəba.

³ləldəŋəđ̄einr̄ elor̄ldalanda ildi lēndənu isijən ŋen ŋarno ñaŋ ñagēndənəlda isijən. lələdəŋəđ̄einr̄ elor̄ldalanda ildi lananeini ŋen ŋubwa ŋeicia ŋen ŋaŋta ñagafo egaŋəno cum.

⁴ŋgiŋr̄ leđ̄a pređ̄ alēndi ŋen ŋəđ̄əmaməđ̄ia ŋəđ̄aiñəŋa na ŋgiŋr̄ đ̄andra idəmaməđ̄ia adəŋete đ̄atəŋe, đ̄ataŋa đ̄ero kwai kwai. rəmw̄a riđ̄ arakəme leđ̄a pređ̄ ildi lagera ŋen ŋəđ̄əmaməđ̄ia na ildi laŋo nalaiñ, ildi laŋaŋa lijiła ƚr̄əto.

⁵ñerte ñagubwa al gərusya, na beŋr̄ eləŋge ildi ñagert̄əlo, ŋen ŋaŋta rəmw̄a raŋta ƚa, igaber igiđ̄i yiŋgiŋi ƚa igəndamicia na igaber igiđ̄i endəneđ̄e.

⁶ŋen ŋafət̄ia ləgaŋwadaŋtar ləgəbat̄ar đ̄ər̄əniada đ̄əñano ƚa, feləŋ rəmw̄a irri riñaməđ̄ata, igaber igiđ̄i yiđ̄əñalo. fəwande igi leđ̄a laŋwadaŋta ləbəđ̄ia lagiaiñi?

⁷ləldəŋəđ̄einr̄ enələŋ ini enalo nəpənde ini nērrəŋaicənde ŋen ŋərəmw̄a. lələdəŋəđ̄einr̄ eđ̄aməndəđ̄ənia đ̄əđ̄amət̄ia eđ̄en na irnd̄eier đ̄onaŋta eđ̄en.

⁸yesu masiya gaŋo gunto eŋen errega na đ̄iñəđ̄i na bəŋəbəte.

⁹ñerte ñagamiñinia ŋenŋa ŋarto iŋi ŋaŋo ƚetəŋeteo, ŋen ŋaŋta ŋen ŋaŋərə ƚa nare enalo anond̄eicəni đ̄ond̄əŋata đ̄usila đ̄ərəmw̄a na gert̄a ŋenŋa ŋəđ̄əsa, iŋi ŋero ŋaməđ̄ato leđ̄a ildi lēndu.

- 10 nēndr ləgert̄r ađuna isi leđa ildi lađuṛəđənt̄ia kema đəđəbuŋt̄ia yal yawuđ laber laŋginia alasau.
- 11 aŋəno idwala idi eləŋ gəkana gəmama ŋəfəni eŋen alo yēđəñinu yetəre yamiñata lorəba pređ, ŋaŋo đəṛəđənia ŋen ŋanta ŋen ŋeicia, aŋəno isi yuṛeini irnuŋ ndēuwər.
- 12 nt̄ia eum yesu ganeinu ŋen ŋubwa ŋeieia irnuŋ ndēuwər t̄a aŋatəre leđa ŋəfəniŋa ŋələṛəŋu.
- 13 ŋen ŋafət̄ia almiñat̄əmar nano irnuŋ ndēuwər aləṛiñat̄r đadama ŋen ŋubwa ŋen ŋantaŋu.
- 14 ŋen ŋanta ləgerr irnuŋ əli igi gəbəṛəbətə, orn ləgabapwaiñar irnuŋ igi giđ aŋəṛət̄e igēndr.
- 15 alnanaidr đəṛəđənia igal masiya idi đaŋo đamia irəmwa. fole igi gēiñua igi gananaicia irəŋ gərəmwa ŋaṛwa.
- 16 ñerte ñaŋgiṭi didia đəŋen ŋaŋəra na đəkarnəđia đəlaŋge eldalo, ŋen ŋanta đəṛəđənia t̄ia đəbəđia rəmwa raŋəra nano kaiñ.
- 17 nat̄r leđa laṛnda ikanisa na naicərldo ntam enalo. ŋen ŋanta lənəŋulu larəmoṭwa nusila enalo garno leđa ildi liđ aluṛəbiṭi rəmwa ŋen. ŋgiṭəlo aliđi t̄ia đaŋərađa nano na gert̄a đwanada ŋen ŋanta ŋen ŋəđwana ŋaber ŋiđ aŋəndaməđat̄e kwai kwai.
- 18 t̄urṭr rəmwa eŋen eŋaiñ. ŋen ŋanta nara enaiñ nero nəndəsəki, na ñagwonata ŋen eŋaiñ t̄a aŋuđərwət̄e eləŋge pređ,
- 19 igəndeṛəđia t̄a ñidi t̄ia kaiñ t̄a igidi endoṛəbət̄e nano taltal.
- 20 igəbeṛəđia t̄a rəmwa irri rananaidia đəuṭaralo na irri ratuđu eləŋ igēndr yesu eŋəṛaiñ igi điñəđi gaŋo eđa goṭra gaŋəra igi gəsi yaŋala ŋəfəniŋa iŋi gənəŋu gēndeiciya đərreid̄ia ŋen đəmajən idi đafo bəṛəbətə,
- 21 t̄a rənəŋu arəndid̄ia t̄a ñaṛəwadət̄e ñagəbəđia ŋen pređ rənəŋu ronata na t̄a rənəŋu aridi ŋen iŋi ramid̄ia raŋəra nano eñəŋ yesu al masiyaga. igəbekeṛəđia t̄a rəmwa arənaneini ŋaṛwa bəṛəbətə. amin.
- 22 igəndeṛəđia, lorldaiñ, t̄a ñəne ŋen iŋi ŋədeṛəđia đwalada arano, ŋen ŋanta igəwərđət̄ənde adam gətəfr ikəreŋ.
- 23 ləŋet̄r t̄a oraiñ t̄iməđawus gəbərnu isijən. ndə gənəŋu giđ aŋaiñet̄e nano taltal nanda ñagidi ñəndet̄a nano.
- 24 eṛəđr nələŋ enalo pređ na leđa pređ ṭrəmwa. leđa ṭrəmwa lalo iṭalia leṛəđənde.
- 25 igəbeṛəđia t̄a đəbuŋt̄ia đusila đərəmwa ñafet̄əlda pređ. amin.

yagub

yagub 1

- ¹fiñi yagub, ñiñgi igaɾ ebai gərəmwa na geləŋ yesu masiya, igeɾədo leða ləŋəɾwa red ldamifne liɾijan ildi ləlalədəðonu alo pred.
- ²lorldaiñ, ndə ñagəbirndəinia eŋen ɾetəɾeteo, aɾar ɾa ñagerto liga ɾa ñaŋəɾete nano,
- ³ŋen ŋanta ñagaliŋeto ɾa ðirndəicia ðədonata edalo ðatudia ðwondəta.
- ⁴orn ŋgitr ðwondəta adəɾiñədəte ŋəmɛɾia ŋələɾəŋu pred ɾa ñaŋ ñəɾiñədəini, ñerte ñagafo pwa eŋen ŋənəŋ.
- ⁵ndə eða gənəŋ eñaŋ gajəba ŋen nəsi ŋgitəmar aŋeɾəde rəmwa irri raliŋeta ðəño ndrənanaice leða pred laŋge ndrerte rəlnaicia ŋen ŋeicia, na gənəŋu gid aŋəneini ðaliŋeta ŋen nəsi.
- ⁶orn ŋgitəmar aŋeɾəde rəmwa ðonataða araga aŋerte gəɾəbəðia nara, ŋen ŋanta eða gəbeɾəðia rəmwa na gəɾəbədo nara, gənəŋu garno ŋawa ðabera ðəpwa igal bar ɾaŋakaborto elo.
- ⁷ñerte ñaŋgiti eða gakəl aŋata ɾa eləŋ rəmwa rid arəmanaice waŋge gənəŋ.
- ⁸gənəŋu gerto nara niɾijan ɾaŋətəsənu eŋen pred ŋələɾəŋu.
- ⁹ŋgitr eða gəkanisa igi gəbia eŋen aŋarete nano ŋen ŋanta gidənu goɾra,
- ¹⁰na ŋgitr eða gwaiña ðwala aŋarete nano ŋen ŋanta gidənu gəta, ŋen ŋanta leða ildi lwaiña ðwala lid aləməndəðəni ŋen ŋarno ŋəðobəra ŋəŋaiña.
- ¹¹ŋen ŋanta əðəñina yatoda yubwa nimudi ŋaiña aŋəno na ŋəðobəra ŋələɾəŋu ɾaŋiɾəwətalo, na ŋaiyo ŋələɾəŋu ŋid aŋəməndəðəni. nɾia eum eða igi gwaiña ðwala gid aŋaiyote liga gəninia eŋen ŋələɾəŋu.
- ¹²eða gaŋəra nano ðetam igi gaɾiñaɾo idirndəicia ðwondətaða ŋen ŋanta ndə gənəŋu gikirndəinu gid aŋəme ɾaj idaməɾia isi rəmwa rata ɾa rid arənaice leða ildi lubwaiya.
- ¹³ndə eða girndəinu ñerte ñamaŋgiti gəbata, rəmwa raiñindəicia. rəmwa raber raɾəwadaɾa rirndəini eŋen ŋeicia, na rənəŋu raber rəbirndəicia eða gənəŋ.
- ¹⁴orn eða ginndəinu eŋen ŋeicia ndə ðonata ðeicia ðara gələɾəŋu ðamabəleða, ndəməbərldidinia nano.
- ¹⁵orn ðonata ðəŋen ŋeicia ndə ðondaico ðaləŋa ŋen ŋeicia ðəge, na ŋen ŋeicia ndə ŋoɾra ðəge ŋama ŋəɾaiñ.
- ¹⁶ñerte ñagəbəðəni ŋadəna, lorldaiñ ñaŋgi igubwandiya.
- ¹⁷ðənaicia ðame pred na ðənaicia pred ðəɾiñədəinu ðeto elo, ðeto ðata nano garrerre igi gaɾo gunto jaica, na gafo eŋen ŋunto jaica, na ŋen ŋero ŋənəŋ ŋaɾəwadaɾa ŋamidia garto təŋ.

- ⁸ndə ñagarəmotwa al ganun yərəmwa deṭam isi yəwərdənu egaḍam gərəmwa ta, bwiṭu eḍaga gaṛ ēuwər gəlaṛəṇa garno agubwa etamga gəlaṛəṇa, agəbəḍia ḥope,
- ⁹orn ndə ñagwoṭo leḍa egworəb ñagəbəḍia ḥen ḥeicia na al ganun yəndakarme ndə leḍa lagera ḥen.
- ¹⁰ḥen ḥanṭa eḍa gəbəḍia al ganun preḍ orn gagera ḥen ḥunto giḍ aṇakarməni ḥen preḍ.
- ¹¹ḥen ḥanṭa rənəṇu irri raṭa, ḥerte agaṛaṇa wujiga garto, rənəṇu raṭa cum, ḥerte agaṛiṇəḍia. ndə agero agaṛaṇa wujiga garto orn agaṛiṇəḍo agaṛ eḍa igi gagero al ganun.
- ¹²ṭwatṛ na idər ḥen garno leḍa ildi liḍ alirndəini igal ganun yəḍəbəri.
- ¹³ḥen ḥanṭa ḍakəme ḍero ḥabaiya ano egeḍa igi gero ḥabaiya ano eleḍa, orn ḥabaiyaṇəno ḥaḍama ḍakəme.
- ¹⁴lorldaiṇ, ndə eḍa gəbaṭa ta gerṭo ḍonaṭa na gaber gəbəḍia ḥen ḥənəṇ orn ḥen ḥamamaḍata ṭau? ḍonaṭa ḍəlṛəṇu ḍaṛəwaḍata ḍaməbəri?
- ¹⁵ndə eḍa gənəṇ gəkanisa, gaṛorra walla gaṛəbwa, gero ndrena na gero gabertia aieəba lomanəṇ,
- ¹⁶na eḍa gənəṇ eṇəṇ gaməlwaṛəṭia ta, mbu idēuṭaralo, ḥubwiṭano na ḥabeṭe, orn gero gamanaieia laṇge ildi gəlonata ḥen ḥəmamaḍata ṭau?
- ¹⁷nṭia ḍonaṭa ḍaiyo ndə ḍafo aləson ḍero ḥəmṛia.
- ¹⁸orn eḍa gənəṇ giḍ aṇəlwaṛe ta, agerṭo ḍonaṭa na igerṭo ḥəmṛia. ḥaicəṇi ḍonaṭa ḍəlaṛəṇa ḍero ḥəmṛia, na igiḍ eṇaṇaice ḍonaṭa ḍəlṛəṇi ḥəmṛiaṇa ḥəlṛəṇi.
- ¹⁹agəndu ḥen ta rəmwa raṭo runto? agiḍu ḥope. nusila neieia nəndu ḥen ṭia cum ṭanəgəḍiaṇəno.
- ²⁰aganəṇa agero nda, agaijəba ta ḍonaṭa ḍero ḥəmṛia ḍaṛo ltam?
- ²¹gerṭa papa igəndr ibrayim gərrəṇeidənu ta guḍərwaṭo ḥen ḥenṇa gənəṇu giḍu ndə ganaiḍo isag, idia gəlṛəṇu naḍuna?
- ²²ṇagaseicia ta ḍonaṭa ḍiḍu ḥen ḥəmṛiaṇa ḥəlṛəṇu na ḍonaṭa ḍiḍənu ḍəṛiṇaḍeinu ḥəmṛiaṇa.
- ²³na ḥen ḥaṛiṇəḍeinu iṇi ḥəwərdənu egaḍam gərəmwa iṇi ḥalwaṛo ta, ibrayim gəndu ḥen ḥərəmwa na ḥen iṇi ḥṛənu ḥaṛo ḍuḍərwaṭa ḥen rəmwa nēiṇua ḥen ḥanṭaṇu, nəṇənəṇəni ḍappa ḍərəmwa.
- ²⁴orn ṇagaseicia ḥen ta eḍa gərrəṇeidənu ta guḍərwaṭo ḥen ḥəmṛiaṇa na gerṭa ḍonaṭaḍa ḍunto.
- ²⁵nṭia cum gerṭa rayab, wuji igi gaṛ alaiṇ, gərrəṇeidənu ta guḍərwaṭo ḥen rəmwa nēiṇua ḥəmṛiaṇa ndə gaṇəṇṭu leḍa ildi ləḍweinu na nəṇələmiṇi eḍaḍ ḍarto?

²⁶ņen ņarno aņeno yero ufudano yaiyo nġia cum donata đero ņemġrġano đaiyo.

yagub 3

¹lorldaiņ, ņerte ņanġiti leđa lwaiņa eņaņ alġete leđa ildi ləbġerrəņaidia ņen, ņen ņanta ņagaliņeto ta nanda ņanġi ņagabġerrəņaieia leđa ņen ņagiđi ņakarməni ņagamiņato lorəba.

²nġndr pred ləgiđr mənna ņoman ņwaiņa, na ndə eđa gənəņ gero gġbəđia mənna eņen gaŗwata gġnəņu gġriņəđeini, na gaŗwadađa gabġkġndia aņeno yəlġrəņu eņen pred.

³nde ləgəbġġia nəmərta ņabġġia ġiņua ta andənate orn ņagarəkġđia aņeno esen pred.

⁴na upundri geņau cum igi goŗra na đəbera đaltwada gġnəņulu garəkġđonia lanġela ltefr kaiņ eņen pred iņi leđa lwonata šrəkġđia.

⁵nġia eum, đaņəla đarə wəņge gətEFR na đġminia ņen ņoŗra. seidr isia yətEFR kaiņ yaŗwadađa aiyuŗi đəņwa alo yabərano kaiņ.

⁶na đaņəla đarə isia na đaņəla đar alo eņen ņeicia. elanġe lanəno pred fəđanəla idi đġbəđia aņeno pred yataņa, na đawata ņen ņəđamətia na đġnəņu đəweicənu isiya yalo eņen ņubwa kaiņ.

⁷đwala pred na ndəfia pred na lanġe larraġalo na lanġe ləņau laŗwadađa lġləņəđeijəni na lġləņəđeijəni eleđa,

⁸orn eđa gero gənəņ gaŗwadađa gġləņə-đeieia đaņəla. đġnəņu đeicia na eđa gero gənəņ gaŗwadađa gəđama, na đundeinu ņəsiaņa iņi ņġriņəđia.

⁹fəđanəla idi ləgiabuņġiar eləņ yesu na đata, na fəđanəla idi ləgiabuņar leđa, ildi liđənu larno rəmwa.

¹⁰egġiņua yento yamiņa đəbuņġiano na đəboņa. lorldaiņ, gəbanta ņen ņero ņəbəđəni ņarə šia.

¹¹đoro đarwadađa đorwaiņəđata ņawa ņaiņəla na ņeŗe eđoro đunto?

¹²lorldaiņ, ebəđa gaŗwadađa garldia ņġŗwatere na đətəmwa đarwadađa đarldia ņəbəđa? na ņawa ņəđiņa ņero ņarwadađa ņiđ aņaiņəlete eum.

¹³esegi eņaņ galiņeto ņen nəsi na galiņeto ņen ņope? ņġitu đamətia đame đəlġrəņu adġrrəņaidia ņəmġġria ņəlġrəņu đəđərnatada aralo đəđaliņeta ņen nəsi.

¹⁴orn ndə ņagerto ņen ņeŗe ņəđəġiata ņen na donata đəņaņwar enare enalo, ņerte ņagġminia bġran na ņerte ņagagəbitia ņen alo ņəđetam.

¹⁵gertā fəđaliņeta ņen nəsi idi đirəwa elo, orn đalo, na đaņəno, na đənusila neieia.

¹⁶ndə đəġiata ņen na donata đəņaņwar lġni ņen ņiđ aņfete ņurəgəđu na ņen pred iņi ņeicia cum.

¹⁷orn ðaliņeṭa ɲen nəsi idi ðeto elo ananoŋ ðatere, na ðemama ðeutaralo, na ðeðarnataralo, na ðonna ɲen, na ðundeinu ɲəbaiyaŋəno na ðarldiaða ðaŋəra, na ðero ðeṭəbəðia nara, na ðero ɲenano ɲeṭiano.

¹⁸lidia ləŋen ɲudərwaṭo laweðənu ðeutaða aralo leðala ildi latudia ðeutaralo.

yagub 4

¹ðəbwaiñəðia eñəŋ ðeto ɲga? na ðəgerðia eñəŋ ðeto ɲga? gertə ðəðonata ðeieia eðalo idi ðepəðia eləŋge ləŋəno esalo?

²ñagwonata ləŋge na ñagero ñagabertia nṭia ñagaṭiñəðia. ñagagiata ɲen orn ñagaber ñagaṭəwaðata ñagəma ləŋge ñagwonata, nṭia ñagəpəðia na ñagəbwaiñəðia. ñagero ñaga-bertia ləŋge ɲen ɲanta ñagero ñagabeṭəðia.

³ñagabeṭəðia na ñagero ñaganeinia ɲen ɲanta ñagabeṭəðia mənna eŋen ɲəðonata ðeicia eðalo.

⁴ñəŋ ñəŋgi ñagəṭiano eŋen, ñagajəba ta ðubwa ɲenŋa ɲalo ðagea rəmwa? orn eða gəŋəŋ igi gwonata ta alo yaṭo ðappa ðələṭeŋu gənəŋu gəbəðəni bəṭan gagea rəmwa.

⁵ñagata ta ɲen ɲəpiano inṭi aḍam gərəmwa gata, ta rəmwa raṭ aŋwar ndrubiṭi usilaga igi rēṭu ta aŋəndaufetṛ?

⁶orn rənəŋu rananaidia ðəbuṅṭia ðwaiña ḍusila. nṭia aḍam gata cum ta, rəmwa ragea leða ildi linia enare, orn rabuṅṭia leða ildi lərra enare.

⁷naicr rəmwa nṭam enalo na ɲgiṭṛ rəmwa arerte ɲələŋe enare enalo. ḍwaðeinr seṭan na yənəŋu yid endobəðe nano.

⁸burgwaḍaṭṛ rəmwa nano na rənəŋu rið arandəburgwaḍaṭe nano. asənr raŋ ya leða leieia, təṭeṭṛ nar enalo ñaganəñəŋ ñəŋgi ñagerto ɲen ɲiṭṭijan.

⁹iðənr ñagirəwano, anr na ñare. ɲgiṭṛ ḍurrəməða eðalo aḍamərni ḍwana na ðaŋəra nano eðalo aḍamərni ḍirəwano.

¹⁰iðənr ñagərri enare eləŋ rəmwa nəiñua na rənəŋu rið arəndəṭre.

¹¹lorldaiñ, ñerte ñagwaṭwataidia ɲen ɲəlorldalo ɲeicia. eða igi gwaṭwata ɲen ɲorəba ɲeicia, walla girmdeicia orəba, gənəŋu gwaṭwato ɲen ɲal ganun ɲeicia na gabirndeicia al ganun. ndə agindeicu al ganun agaber agəbəðia al ganun orn agabirndeicia ɲen ɲal ganun.

¹²eða gunto ganaiḍo al ganun na gabirndeicia, gənəŋu igi gaṭəwaðata gəbəri na gagera. orn aganəŋa fəŋa esegi ta agabirndeicia ɲen ɲoralo?

¹³nər, ñəŋgi ñagəbata ta, ñagabəta alo yənəŋ nwaldəŋ ḍiñəði walla eṭeṭe ñaṭəŋe tu itəli gunto ñabwana na ñama al gərus.

¹⁴ñaganəñəŋ ñagajəba ɲen ɲeṭeṭe, na ḍaməṭia eðalo ḍaṭo tau? ñagarno ibwoṭua isi yafo liga lətefr orn niyerṭe.

¹⁵gəbanta ñagəbata ta, ndə eləŋ rəmwa ramedəño ñagamətia orn ñidi tea na tia.

¹⁶orn ðiñəði ñagēmima idinia enare edalo. dēmīnia pred idi ðaŋo tia deieia.

¹⁷eda igi galəŋinnano ɲen ɲame na gaber gəbədīa gənəŋu gəbədīa ɲen ɲeieia.

yagub 5

¹nər, ñaŋgi ñagwaiña d̄wala, anr na ñare ɲen ɲanta ɲen ɲubwa iŋi ɲid̄ aŋandeta nano.

²d̄wala edalo d̄oto alo, na ndrena enalo nabapəldəŋudətu.

³ad̄ d̄aəb na fadda esalo yasiđu, na d̄asiða eden d̄id̄ ad̄aŋete d̄amədata d̄ageande na d̄id̄ ad̄ese aŋəno esalo garno isia. ñagararreiđu laŋge lwaiña ɲen ɲanta ñoman ñəndur̄tu.

⁴d̄apəŋa d̄əleða ildi liđu ɲəmētria ini enalo idi ñagasat̄əlo d̄abara pəlelo. na ole gəleða ildi lwand̄o garəmat̄o enənəŋ neləŋ gəlaŋge pred̄.

⁵ñagafo alo ñagwaiña laŋge na ñagiđu ɲen pred̄ ñagwonaŋa. ñagamieo nar enalo ɲen ɲarno d̄wala d̄amieint̄u ɲəŋaiñ.

⁶ñagakarmo na ñagaŋiño leða luðərwat̄o eŋen na lənəŋulu lero landuŋəbit̄ia ɲen ɲənəŋ.

⁷orn id̄r nar enalo nwalano, lorldaiñ, ɲen d̄ela d̄aməlu d̄eləŋ yesu. eda gəbədīa gi gaturt̄ia ɲəsa ɲame ɲəduða nəŋwalarano ɲen gaməlu ganeinia rəmwa rad̄əne rerramia na rədoŋwada.

⁸ñaganəñəŋ cum, id̄r nar enalo nwalano, na ñwond̄əte enare, ɲen ɲanta d̄ela d̄eləŋ yesu d̄afo t̄waiñ.

⁹ñerte ñaiyamədīa ɲaməŋa lorldaiñ, ta ñerte ñagakəməni. eləŋ igi gəbikirnd̄eicia ɲen gafənde nano.

¹⁰lorldaiñ, seier al anbiya isi ywaŋwata igirəŋ geləŋ rəmwa. yənəŋulu yaŋo ɲaməla ɲəleða laneinu ɲen ɲubwa na lwalarano.

¹¹ləgəbat̄ar ta leða labuŋənt̄u ildi laŋaŋa lwond̄əto eŋen. ñagano ɲen ɲaiyub ta gaŋaŋo gwond̄əto eŋen orn ñagaseicu ɲen eləŋ rəmwa riŋtəma ndur̄tu ɲen ɲanta eləŋ rəmwa gerto ara gobəŋəno na gerto ɲəbaiyano.

¹²orn, lorldaiñ, ɲen iŋi ɲaŋo ɲen ɲəŋda. ñerte ñagaləfia kwai kwai eloga walla aloga walla waŋgega gwomən kwai kwai. ndə ñagəbata a, ɲgiŋr ɲen eŋalo aŋəŋete a, na ndə ñagəbata ndo, ɲgiŋr ɲen eŋalo aŋəŋete ndo, ta ñerte ñagakaməm.

¹³eda gənəŋ eñəŋ ganeinu ɲen ɲubwa? ɲgiŋtəma aŋəturt̄i rəmwa. eda gənəŋ eñəŋ gaŋəra nano? ɲgiŋtəma aŋaləŋiti rəmwa.

¹⁴eda gənəŋ eñəŋ gwuma? ɲgiŋtəma aŋundəde nələŋ nəkanisa na ɲgiŋtəlo alet̄əde rəmwa eŋen ɲəl̄əŋu almaiewade ɲela nenda irəŋga geləŋ yesu,

¹⁵na d̄et̄ədīa rəmwa idi d̄afo edonata d̄id̄ ad̄eidi eda gwuma na eləŋ yesu gid̄ aŋəmat̄udi, na ndə gənəŋu giđu ɲen ɲeieia ɲənəŋ ɲid̄ aŋgeini.

¹⁶miñeidr ñen ehalo ñeicia, na ekeřadr rəmwa eñen ñəlorldalo ƚa ñeidini. đeřəđia rəmwa đəđa guđərwaƚo eñen đəbəđia ñəmėřia ñabəřaña ñwaiña.

¹⁷iliya gař eđa gařnėndr na gėnəñu geřəđo rəmwa kain ƚa rəmwa arerƚe radəne orn rero radəne nřəlia niřijin na nubwa đenəñ nəñəmiñe gunto.

¹⁸orn geřəđo rəmwa təñ na rəmwa radəne na đuda nđaləñe đəge.

¹⁹lorldaiñ, ndə eđa gənəñ eñan gamiño eñen ñəđetam na eđa gamořəbaicia eđad,

²⁰ləñetr ƚa eđa igi guřəbəđia eđa geieia eñen ñələřəñu ñafo mənna gėnəñu gid añəbəri usila geđa geieia eñəřaiñ na gid añətəri ñen ñeieia ñwaiña.

1 butrus

1 butrus 1

¹fiñi butrus ñiñgi igaṛo dāḍweinia dāyesu masiya. igeṛḍo leḍa loṭṅnu ildi laṛ ilia ldələldəḍəñialo alo ibunṭus na alo igaləṭiya na alo ikabəḍukia na alo yasiya na alo ibidiñiya,

²ñanḡi ñagwoṭṅnu eñen ḡḍaliñeṭa dərəmwa ḍaṭa idi ḍafo ananoḡ ram, ñidəni ñagatəṛe usilaga gatəṛe ṭa ñəne yesu masiya na ṭa ḡəfəni ḡələṛḡḡu aḡəndəjeieəbəḍiṭi nano. igəbeṛḍia ṭa ḍəbuñṭia na ḍəuṭaralo aləṛjeini eñḡ.

³igəbeṛḍia ṭa ḍaṭa rəmwa reləḡ igəndr yesu masiya arəbuñṅṅi. eñen ḡḡabaiya ḡoṭra ḡələṛḡḡu, rənḡḡu raləḡendr ləḡəmaiḡḡnr ṭa alerṭr ḡen iñi ḡaməṭia iñi ləḡauṭurṭiar ḍatodəḍa dāyesu masiya eḡṛaiñ,

⁴ṭa alerṭr ḍarraṭa idi ḍaber ḍidḍ adəməndəḍəni na idi ḍaber ḍəṭaḡa kwai kwai, na idi ḍaber ḍidḍ adəpəḍe idi ḍarəmuḡḡnu eḡṛa ḡərəmwa elo ḡen ḡanta ñḡ,

⁵ñanḡi ñagarəmuḡḡnu jaiea jaica ḡabəṛḡḡa ḡərəmwa eḍonaṭa ṭa ñame ḍəbərnia idi ḍəṭuṛeinu ṭa ḍidḍ adələḡini iliga ləndurṭu alo.

⁶ḡəreṭr nano eñen iñi, orn ḍiñəḍi iliga lobəlano ḡen ḍəṭam ṭa ñananeini ḡen ḡubwa ḍindeiciada ḍwaiña ṛetəṛeteo.

⁷ḡen ḡafəṭia ṭa ḍonaṭa eḍalo idi ḍəḍəṭam ḍidḍ adəndəməṭi ḍame na ḡen ḡaḡəra na ḡaṛwa liga yesu masiya aḡḡeini, na ḍonaṭa idi ḍaḡəra ḍamiñaṭo ad ḍaəb isi yaməndəḍəni, isi yindeinu isia.

⁸ñagero ñagamaseieia kwai kwai orn ñagubwamaiya, na ḍiñəḍi ñagaber ñagamaseicia orn ḡen ḡanta ñagəndu ḡen iñu ñagaḡəra nano ḍaḡəraḍa nano idi ḍerto ḡaṛwa na idi leḍa laber laṛəwaḍaṭa lwaṛwatau,

⁹ḡen ḡanta ñagidi ñarəmate alo idəḍurwa eḍonaṭa eḍalo, fəḡu ḍəbərnia ḍusila egalo.

¹⁰al anbiya isi yərrəḡaiḍu ḡen ram ḡḍanaicia məṛəməṛeñ idi ḍidḍ adəndəṭa nano, yənḡulu yafo yabəpwaña na yafo yagagwonda ḡen ḡəḍəbəriia idi.

¹¹yənḡulu yafo ywonəṭa yapwaiña liga na ḡen ḡəliga laṛo ṭau ildi usila gal masiya igi gafəlau gwukurəjaicau, ḡen usila ḡwaṛwato eñen ḡeica ḡubwa iñi al masiya giḍ aḡəneini na eñen ḡḡaṛwa iñi ḡidḍ aḡfete ndurṭu.

¹²ḡen ḡidənu ḡələḡinu iḡulu ṭa yənḡulu yəḍuṛḍəḍṅṅu ḡeṛṭa nṭam enen orn ñḡ eñen iḡei ḡwalwaṛṭəḍṅṅe ḍiñəḍi leḍala ildi lərrəḡaicənde ḡen ḡaḡəra ḡərəmwa usilaga gatəṛe igi ḡwəḍweinu elo. al mələiyəka yonaṭa kaiñ ṭa yagagwanda ḡen iḡei.

¹³ḡen ḡafəṭia bəṛḍr nano ñape səḍua na ñaṭurṭi ḡope ḍəbuñṭia ḍusila idi ḍidḍ adəndəneini iliga ləḍaḡaieia dāyesu masiya.

¹⁴ṭeṭr ñere iñi ñəna ḡen ḡeṭen na ñerte ñagəbəḍia ḡen iñi ḡeieia ñagafo ñagwonəṭa liga ñagafo ñagaiḡəba ḡen ḡope,

- 15 orn ñen ñarno rəmwa irri rundəðənde rənəñu ratəre, tətətr eñen preð eñalo,
- 16 ñen ñanta ñen ñəwərdənu ta, tətətr ñaganəñan ñen ñanta igənəñi igatəre.
- 17 na ndə ñagwundədia rəmwa ñata, papa, rənəñu irri rindeieia leða preð eñen ñəñəmēria eñen, eða gənəñ gero garto, fafr ñəðaiñəña liga ñagafo ñagaɾ ilia alo,
- 18 ñen ñanta ñagaliñeto ta ñagero ñagapəɾəni eñen ñəpiano inji etalandə lərrəñaieənde ta ñaufete, gerta laŋgela ildi laməndəðəni garno fadda walla ad daəb,
- 19 orn ñagapəɾənu ñəfəniña ñaŋəra ñal masiya igi garno truma laɾiñadeinu lero ñeniano ñətəfr ñətaña kwai kwai.
- 20 gənəñu gafo gəɾənu ñen ñanta ñen inji liga alo yaməlu yəbəðəni, orn gidənu gələñinu eleða iliga ləndurtu alo ñen ñanta ñan,
- 21 ñanji ñagəndu ñen ñərəmwa gənəñuga irri ratudəma eñəɾaiñ ndrəmanaiee ñaɾwa. ntia donata eðalo na ñen ñagaturtia, laŋge ildi, lafo irəmwa.
- 22 ñen ñanta ñagatorato nusila enalo ta anətərete dənnada dəñen ñədetam na ñagubwa lorlɔlala eñen ñudərwato, ñen dətam ta ñagubwidia araga gunto.
- 23 ñagələñənu ñagəmaijən, gerta eñəlwa inji ñaməndəðəni orn eñəlwa inji ñaber ñaməndəðəni, na fətia ñenña ñərəmwa irri ramətia na rafo bəɾəbəte.
- 24 ñen ñanta aŋəno preð yənəñu yarno ñaiña, na ñaɾwa ñaŋəno ñənəñu ñarno ləðobəra ləñaiña. ñaiña ñamudia aŋəno na ñəðobəra nəñirəwuɾa alo.
- 25 orn ñen ñərəmwa ñafo bəɾəbəte. ñen inji ñaɾo ñen ñaŋəra ñərəmwa inji ñərrəñeinənde.

1 butrus 2

- 1 ñen ñafətia ñgeicr ñen preð ñeicia na ñadəna na ñen ñaɾo ñiɾijan na dəgiata ñen na dəbwaidia ñen,
- 2 na onatr ñan inji ñatəre ñusila ñen ñarno ñere ñəta ñəɾolan, ta ñoɾete ñanña inji ñəbərni,
- 3 ñen ñanta ñagərrəñeinu eñen eñalo ta eləñ yesu gaŋəra kaiñ.
- 4 ndə ñan tənamerldeɾo nano, gənəñu igi gaɾo lwandra ildi lamətia, ildi lanidənu eleða orn gəɾənu irəmwa na laŋəra kaiñ rənəñu nēiñua,
- 5 ñagakabədeini ñen ñarno ñwandra inji ñamətia ta ñaɾete eɾa gusila na ta ñaɾete kana yatəre ta ñanaide yesu masiyaga dəɾəðənia dūsila idi rəmwa rid aranənti.
- 6 ntia dətam, ñen ñanta ñen ñəwərdənu egaðam gərəmwa ta, seicr, igəbərɾia lwandra laɾnda laðuna alo isiyun ildi ləɾənu na laŋəra kaiñ na eða gero gənəñ igi gəbendia ñen ñələɾəñu gid aŋidəni girəwano.

- 7ntia đamia đafu edalo ñanji ñagëndu ñen ñelërëñu, orn eleda ildi laber lonna ñen ñelërëñu lwandra ildi leđa labijëđia lanedo lënëñu đĩñëđi laño lwandra ildi larnda lađuna,
- 8na lwandra ildi leđa labakërëñeiniãu na lwandra ildi labakërëñeicia leđa. lënëñulu labakërëñeiniã eñen ñerëmwã ñen ñanta laber lonna na fëñen inji lënëñulu lërëniãu ananoñ.
- 9orn ñan ñagaño leđa lotënu, na leđa ltëre ildi laño kana, na lëñelëñe ñerëñtu rëmwã na leđa ildi alërëte trëmwã đurri, ta ñërrëñeide ñen ñotra kaiñ ñelërëñu irri rundëđënde injerëm ta ñafete egarrerre gëlërëñu igi ganjara kaiñ.
- 10ananoñ gerta ñagafo ñagëñelëñ, orn đĩñëđi ñagaño leđa trëmwã. ananoñ ñagero ñaganeini ñëbaiyanjano orn đĩñëđi ñaganeinu ñëbaiyanjano.
- 11ñan ñanji igubwandiya, igëndekeřëđia garno ilia na leđa linãmia ta ñanede đonata đeicia idi đanjano, idi đëbwaiñëđia nusilana enalo jaica jaica.
- 12fafr ñenja pređ eñalo ñuđerwato eleda laijëba rëmwã ta, ndë lënëñulu lëbata ñen ñeicia lageandr, lënëñulu alseici ñen eñalo ñanjara na ñen ñafëtia lid alnaice rëmwã ñarwa iloman ildi rëmwã rid arëweta leđa nano.
- 13naicr leđa lerto ñelëñe ntam enalo ñen ñanta elëñ yesu. naicr elëñ gotra ntam enalo igi gafu leđa pređ ñeĩñua,
- 14na nälëñ eum ini gëñëñu gwadwatëlo ta alakëme leđa ildi lëbëđia ñen ñeicia, na ta alpërë leđa ildi lëbëđia ñen ñanjara.
- 15ñen ñanta fëñen inji ñerëmwã ta ndë ñagëbëđia ñen ñanjara ñabwaiñe ñen ñëma inji ñëpiano ñeleđa laijëba ñen ñësi.
- 16fafr ñagarno leđa laber lëbëñëni, orn ñerte ñagëbëđia ñen inji ta ñarnete erena igi galëbieo ñen ñeicia inji ñagëbëđia. idër ntam enalo ndë lëbai trëmwã.
- 17naier leđa pređ đamia. bwidërya elorëb. đëñitr rëmwã na naier elëñ gotra đamia.
- 18ya leđa ñanji ñagëđurëđëñtia leđa trëto eneřa enen, naier leđa lertënde ntam enalo ñëđaiñaja, gerta lënëñulu ildi lanjara na larĩñata ñen ikërëñ orn lënëñulu cum ildi lerto ñen ñerjano.
- 19ñen ñanjara kaiñ ndë eđa gëñëñ ñen ñanta galiñeto rëmwã garĩñata ñen ñëđwana đëlërëñu eñen ñubwa ñeicia inji gëñëñu ganeini.
- 20na ñarwa ñafo tau ndë ñagarĩñata ñen ñëđëpwa idi ñaganeini ñen ñanta ñagidü ñen ñeicia? orn ndë ñagëbëđia ñen ñanjara na ñaganeini ñen ñubwa ñeicia orn ñagarĩñata ñen inji fëñen inji ñanjara kaiñ irëmwã.
- 21đetam ñagwurëñdëđënu ta ñafete tia, ñen ñanta al masiya eum ganeinu ñen ñubwa ñeicia ñen ñanta ñan na gëñëñu ganaieñde ñen ta ñatete rëmanëña rëlërëñu.

²²gēnəṅu gero gēbədīa ṅen ṅənəṅ ṅeieia kwai kwai na ṅadəna ṅero ṅəfīdəni egēiṅua gəlētəṅu kwai kwai.

²³gēnəṅu gaḍamieənu eṅen orn gero goṛəbaico eṅen iṅi, gēnəṅu gananeinu ṅen ṅubwa ṅeicia orn gero gwaṛwata eṅen ṅeieia kwai kwai na ganaieo rəmwa etam gəlētəṅu irri rəbindeieia ṅen preḍ ḍudərwatāḍa.

²⁴gēnəṅu gamo ṅen ṅeicia iṅēndr egaṅəno ilētəṅu nduṛi, ta nēndr alaiyr eṅen ṅeicia, na ta alaməṛ ta alidr ṅen ṅudərwato. ṅaṅ ṅageidinu rēṛra rəlētəṅu irri gēnəṅu ganeinu,

²⁵ṅen ṅanta ananoṅ ṅagafo ṅagamiṅo ṅagwato ṅen ṅarno yaṅala, orn ḍiṅəḍi ṅagoṛəbato eḍa nano igi gəsi na garəmoṭwa nusila enalo.

1 buṭrus 3

¹ṅtia cum ya ṅəṅgenia, ṅen ḍetam ta ṅaganaieia ebaṅgalanda ntam enalo eṅen preḍ, ta ndə ləmatan iṅulu lero ləbendia ṅen ṅərəmwa lənəṅulu aləmənṅi rəmwa olega gero orn ṅenṅa ṅəwasenanda,

²ndə laseicia ṅen ṅatəṛe eṅalo ta ṅagalnanaicia ḍame.

³ṅerte ṅaṅgiṅi laṅge ildi ṅagəliyidənia ṅaiyo ta aṛete laṅge laṅəno nano, garo ḍəbətəinia ṅəṛwa walla ṅabətə ṅəḍaəb walla ndrena nwaiṅa naṅəra,

⁴orn ḍetam aṛete laṅge laləbəṅənu egare, laṅge ildi laber lid aləməndəḍəni, na fusila igi gaṛo ḍəḍərnataralo na gata ṅeniano. ṅen iṅi ṅaṅəra kaiṅ rəmwa nēiṅua.

⁵ṅtia ṅenṅa iṅi liji ltəṛe ṛlḍa ləpənde ildi laturtu ṅen irəmwa lidənu ṅaiyo laṅəra. lənəṅulu lananaico ebaṅgenanda ntam enen,

⁶ṅen ṅarno sara ganato ibrayim eṅen preḍ nəṅəmənəci, eləṅ. ṅaganəṅaṅ ṅagaṛo ṅere ṅəlētəṅu ndə ṅagēbədīa ṅen ṅame na ndə ṅagaṅgiṅia ṅəḍaiṅa preḍ.

⁷ṅtia cum ya lṅenia, ṅen ḍetam ta ṅagafo wasaləla eṅen ṅəḍaliṅeta. na ḍetam ṅagalnanaica ḍame lənəṅulu ṛlḍa ildi ləbia lamiṅato ṛwa, ṅen ṅanta ṅagəṛəbədīa eḍənaicia məṛəməṛeṅ ḍəḍaməṅia, ta ḍaturṅia rəmwa eḍalo aḍerte ḍəndəgirima.

⁸fəṅen ṅəndurtu alo ta ḍetam ṅaṅ preḍ ṅafete eṅen ṅunto, na ṅagiaidīa ṅəbaiyano, na ṅubwiṅi lorlḍaləla na ta ṅerte nara ṅageyəmaḍata leḍa, na ṅarrete enare.

⁹na ṅerte ṅaguṛəbiṅia leḍa ṅen ṅeicia ildi landənaicia ṅen ṅeicia na ṅerte ṅagaḍamica leḍa eṅen ildi laḍaməcənde eṅen, orn buṅṅərldo, ṅen ṅanta ṅagaliṅeto ta ṅagwurəndəḍənu eṅen iṅi ta ṅarrate idəbuṅṅia.

¹⁰ṅen ṅanta eḍa gənəṅ ndə gwonaṅa ta aṅərete nano idaməṅia na ta aṅəseici ṅoman ṅaṅəra, ṅgiṅəmar aṅidi ḍaṅəla ḍəlētəṅu ta gaṅgiṅia ṅen ṅeicia na ēiṅua ta aiyerte ywaṛwata ṅadəna.

¹¹na ṅgiṅəmar aṅəreḍe eṅen ṅeicia na aṅidi ṅen ṅaṅəra. ṅgiṅəmar aṅəpwaiṅe ḍəuṅaralo orn aṅətete.

¹² Դեն դա՛նտա իսի յեւոյ ըմա յոնա յեւա լեճա լսճարա՞տօ Ե՛յն, յա նոնոնիա ոնլոյճոյ ոննա ճարճիա Ե՛ճն, օրն իսիանօ յեւոյ ըմա յաճա լեճա իլճի լեծճիա դեն դեիճիա:

¹³ Բեճեցի գոծարճնճնճ օլօ յսբա յնճո նիագլոճիանոնօ ոնճի դեն դադոճո?

¹⁴ օրն ոնիագոնոնօ յնճո ոնիագոնեինի դեն դսբա դեիճիա դեն դա՛նտա ոնիագսճարա՞տօ Ե՛յն. ոնրճե ոնիագիճոնիա դեն դոլեճա իլճի լաճանճնճ կաճի կաճի յա ոնրճե ոնիագլոճիա ճս ճոնճոնօ,

¹⁵ օրն ճիոնրճ ձլ մասիա Ե՛նար Ե՛նօլօ ճա գար Ե՛լոյ. ճսրճեյնր յաճա յաճա ճա ոնսկսրճոնիճի լեճա ճրճ դեն իլճի լոնճարճիա, Բճոն ոնիագսրճիա դեն. օրն դեն ճետամ ճա ոնլոկսրճոնիճի դեն ճճճոնաճաճա արօլօ յա դոճիոնիա,

¹⁶ յա դիոնրճ յար Ե՛նօլօ ինի յարաճա ճետամ ճա անրճեճե յաճա յաճա, ճա յնճո լեճա լարաճա դեն դեիճիա լաճանճնճ լեոնոյսկս իլճի լճոնաճեճնճնճ Ե՛յն Ե՛յնօլօ ինի դադոճո կաճի իգալ մասիա, լիճ օլրօնօ:

¹⁷ յնճո ոնիագոնեինի դեն դսբա դեիճիա դեն դա՛նտա ոնիագսճարա՞տօ Ե՛յն յնճո ըմա ըոնաճա ճիա Բճոն ինի դադոճո դամիոնաճա դեն ճա ոնիագոնեինի դեն դսբա դեիճիա դեն դա՛նտա ոնիագեիճիա Ե՛յն.

¹⁸ Դեն դա՛նտա օլ մասիա գեոնոյսկս յաճիո լոնօնօ ճոճե դեն դա՛նտա դեն դեիճիա, գեոնոյսկս իգի գսճարա՞տօ Ե՛յն յեն դա՛նտա լեճա լարիանօ Ե՛յն, ճա անոնճոնաճր ըմա յնօ. գեոնոյսկս գարիոնոնս Ե՛յնօ, օրն գիճոնս ճա գամոնիա իգսլ,

¹⁹ յա գեոնոյսկս գոծարճ իգսլ յա գերրոնիաճս ոնսիա դեն ինի յաճօ իսիյոն,

²⁰ ոնոնոյսկս ինի յանճոնօ ոննա ճոնճնճ, լիգա ճարալարանօ ճոնրօնա ճոնրա Ե՛նօնօն ինի ոնսա գաճօ գեծճիաճս ճոնրճնրի իճի լեճա լոնաճան իլճի լարօ ճոնոյ լճոնիոնի լիճիյն լաճօ լեծոնիաճս Ե՛յն.

²¹ Դեն ինի դաճսյոնս գարնօ մամսճիա իսի ճիոնճի յոնճեծոնիա ճաճոնճաճա ճոնսս մասիա. մամսճիա գերճա յարօ ճարսոնի դարլճեճա յնօ օրն յարօ ճարճիա ճարա գարաճա ճետամ ճա անոնրճեճե ըմա ոնիոնս.

²² յա յեսս մասիա գոծարճ Ե՛լօ յա գաճօ ոնճոն ճոնիաճոնա ճոնրօնա յա մոլայոնաճա յա դոլոնո յա դոնրճա ճարճարճեոնօ լեոնոյսկս լիճոնս ճա լոննա դեն դոլոյճոյս.

1 Բճճրս 4

¹ ոնիա, դեն դա՛նտա օլ մասիա գոնեինս դեն դսբա դեիճիա Ե՛յնօնօ, դեն ճետամ ճա ոնիոն ոնճնճի ճոնրա իճի Ե՛յն. դեն դա՛նտա Ե՛ճա գոնեինս դեն դսբա դեիճիա Ե՛յնօնօ գեոնոյսկս գոնիոնս դեն դեիճիա ճոճե,

² ճա գեոնոյսկս անրճե գաճիա մոնճն Ե՛յն դեիճիա ինի անօնօ յոնօնաճա, օրն ճա անրճե Ե՛յն ըմա ըոնաճա իլիգա օլլոյճոյս լոնոնս Ե՛յնօնօ.

³ Դեն դա՛նտա լիգա լոնրճօ լարալանօ ճա ոնիագիճիաճս դեն գարնօ դեն դոլեճա լայոնա ըմա, լիգա ոնիագաճիաճս իճեիճիա դարա, յա Ե՛յն դեիճիա անօնօ յոնօնաճա, յա Ե՛ճոնաճարաճա, յա ինամճիա, յա Ե՛ճոնաճիա ճճճոնիա դսրճս, յա իճսկաճիոնիճիա լոնճե օլօ լարիանօ իճի ճոճար Ե՛յն.

⁴ լեճա իլճի լայոնա ըմա լիոնօնօ դեն դա՛նտա ոնիոն ոնրճե ոնիագոնլոնճաճա Ե՛յն ոնճեծոնիանօ յա դեն դաճոնիա լեոնոյսկս լարաճօ դեն Ե՛յնօլօ դեիճիա.

⁵orn ɲen ɔ́tam ɔ́a lɛnɔ́ɲulu liɔ́ aloɔ́baiee ɲen inɲi rɛmwa nɛiɲua, irri raɔ́ɔ́ɛini ɔ́a rabinɔ́icia leɔ́a lamɔ́tia na leɔ́a laiyo.

⁶ɲen ɲafɔ́tia eɲen inɲi ɲen ɲaɲɔ́ra ɲɔ́rɛmwa ɲɛrrɔ́ɲeinu eleɔ́a ildi laiyo cum ɔ́a lɛnɔ́ɲulu alinɔ́einu eɲen ɲaɲɔ́no garɲo leɔ́a, orn ɔ́a alamɔ́te igusila garɲo rɛmwa.

⁷orn ɔ́amɛndɛɔ́nia ɔ́alɔ́ɲge preɔ́ ɔ́alo ɔ́afo ɔ́waiɲ. ɔ́urɔ́ɔ́einr ɲape sɛndua iɔ́aɔ́urɔ́ti rɛmwa.

⁸na ɲen ɲaɔ́nda, erɔ́r ɔ́ubwiɔ́ia kaiɲ eɲaɲ ɲen ɲaɲɔ́a ɔ́ubwiɔ́ia ɔ́atɛria ɲen ɲwaiɲa ɲeicia.

⁹ɛrnɔ́cɔ́r leɔ́a eɲaɲ eneɔ́a enalo ɔ́amɔ́laɔ́ia ɲenɲa ɔ́ero.

¹⁰ɲen ɲarno ɲaɲ preɔ́ ɲaganeinu ɔ́naicia ɔ́usila, ɔ́tam ɲagamɔ́ɔ́ata lorɔ́dalanda ɔ́naieiaɔ́a idi, ɲen ɲarno leɔ́a larɛmɔ́ɔ́wa ɔ́naieia preɔ́ ɔ́etɔ́ɔ́eteo ɔ́ɛrɛmwa ɲope.

¹¹ndɔ́ eɔ́a gɛnɔ́ɲ gwaɔ́wata ɲen, ɲgɔ́tɛmar aɲiɔ́i ɔ́ia garɲo eɔ́a gwaɔ́wata ɲen ɲɔ́rɛmwa. ndɔ́ eɔ́a gɛnɔ́ɲ gɔ́ɔ́urɔ́ɔ́ɔ́ntia lorɔ́lden, ɲgɔ́tɛmar aɲɔ́ɔ́urɔ́ɔ́ɔ́ni ɔ́onɔ́ɔ́taɔ́a preɔ́ idi rɛmwa rɛnanaiɔ́ia, ɔ́a eɲen preɔ́ rɛmwa arɛnanɛini ɲaɔ́rwa yesu masiyaga. rɛnɔ́ɲu rertɔ́ ɲaɔ́rwa preɔ́ na ɲɔ́lɔ́ɲe preɔ́ bɔ́ɔ́ɔ́bɔ́te. amin.

¹²ya leɔ́a lubwaniya kaiɲ, ɲertɛ ɲagirɔ́wano ɲen ɲaɲɔ́a ɔ́ɔ́ndeieia isiaya idi ɔ́iɔ́ ɔ́iɔ́ adɔ́ndɔ́ta nano garɲo ndɔ́ ɲen ɲɛndirɔ́wiano ɲetɔ́nde nano,

¹³orn ɔ́etr ɲagaɲɔ́ra nano ɲen ɲaɲɔ́a ɲagɔ́bɛntia eɔ́ɔ́ɔ́bɔ́ɔ́ia eɲen ɲubwa ɲeieia inɲi al masiya ganeinu, ɔ́a ndɔ́ ɲaɔ́rwa ɲɔ́lɛɔ́ɲu ɲiɔ́ aɲɔ́ɲeini ɲagɔ́iɔ́i ɲaɲɔ́rete nano kaiɲ.

¹⁴ɲagaɲɔ́ra nano ndɔ́ ɲagadɔ́mɛɛnu eɲen ɲen ɲaɲɔ́a ɲagertɔ́ irɔ́ɲ gal masiya, ɲen ɲaɲɔ́a iliga ildi usila gɛrɛmwa igi gertɔ́ ɲaɔ́rwa na ɲabɔ́ɔ́a gafɔ́nde nano. lɛnɔ́ɲulu laɔ́wata ɲen ɲusila gɛrɛmwa geieia orn ɲaɲ ɲagananaieia ɲaɔ́rwa.

¹⁵ɲertɛ ɲagaɲgɔ́iti eɔ́a gɛnɔ́ɲ eɲaɲ ɔ́a aɲɔ́nɛmi ɲen ɲubwa ɲeieia ɲen ɲaɲɔ́a gɛnɔ́ɲu gaɔ́iɲɔ́ɔ́de walla gaɔ́ ɔ́ɔ́om walla gɛbɔ́ɔ́ia ɲen ɲeieia jaica jaica walla gɛbwaiɔ́ia ɲen.

¹⁶orn ndɔ́ eɔ́a gɛnɔ́ɲ ganeini ɲen ɲubwa ɲeieia ɲen ɲaɲɔ́a gɛnɔ́ɲu gaɔ́ al masiyi ɲertɛ ɲamaɲgɔ́iti ɔ́a aɲɔ́ɔ́iɲiɔ́ti ɲen nano, orn ɲgɔ́tɛmar aɲɔ́naice rɛmwa ɲaɔ́rwa irɔ́ɲga igi.

¹⁷ɲen ɲaɲɔ́a liga leɔ́to ɔ́age ildi ɔ́akɛme ɔ́iɔ́ adɔ́toɔ́au eleɔ́a leɔ́a gɛrɛmwa, na ndɔ́ ɔ́akɛme ɔ́atɔ́a inɛndr ananɔ́ɲ, ɔ́amɛndaɔ́a ɔ́aleɔ́a ildi lanɛɔ́o ɲen ɲaɲɔ́ra ɲɔ́rɛmwa ɔ́iɔ́ adɔ́fɛte ɔ́au?

¹⁸ndɔ́ ɲen ɲwɔ́ndɔ́to ɔ́a eɔ́a guɔ́ɔ́rwaɔ́to eɲen giɔ́ aɲɔ́bɔ́rni, leɔ́a ildi lanɛɔ́o rɛmwa na lafo eɲen ɲeieia liɔ́ alɔ́te ɔ́au?

¹⁹ɲgɔ́itr leɔ́a ildi laneini ɲen ɲubwa ɲeieia eɲen ɲɔ́rɛmwa aliɔ́i ɲen ɲuɔ́ɔ́rwaɔ́to mɛldin naalnaiee rɛmwa nusila enen ɔ́a arɔ́romɔ́te irri riɔ́u laɲge preɔ́ na ruɔ́ɔ́rwaɔ́to eɲen.

1 buɔ́rus 5

- ¹igēnēñi ñiṅgi igaṛ eləṅ na ḍaməḍaṭa ḍəṅen ḡubwa ḡeicia iṅi al masiya ganeinu, na ñiṅgi igəbentia idəṛəbəḍia ḍəṅaṛwa iṅi ḡiḍ aṅəṅeini, igēnēñi igəbekerəḍia nələṅ eṅaṅ kaiñ,
- ²ta ñəsi yaṅala irəmwa isi yaṛo leḍa əlləṛəṅu ildi lafəndau, ñaṛəmotə gertə ḡen ḡaṅta ḡen iṅi ḡaṛo ḍetam eṅaṅ orn ḡen ḡaṅta ñagwonata ñagələsi, na gertə eṅen ḡeicia ta ñəmame laṅge orn ñəṛəḍiṭiaṅəno.
- ³ñerte ñageicuṛəḍicia leḍa elo ildi ṛərnwa ñagəṛəmotwa orn ñaṛete ḡaməla eyaṅala ta aiyəndirndeiei eṅen preḍ.
- ⁴na ndə eḍa gaṛ eləṅ eleda ləsi yaṅala ḡiḍ aṅela ñaṅ ñagidi ñaneini taṅ isi yerto ḡaṛwa isi yaber yid aiyapəḍe.
- ⁵ntia eum ya ləḍəmwa naier leḍa loṛra ntam enalo. ñaṅ preḍ naicr lorldalo ntam enalo, ñakaseini erena egweya ḡəḍəta egare, ḡen ḡaṅta rəmwa ragea leḍa ildi linia enare, orn rabuṅtia leḍa ildi lərra enare.
- ⁶ḡen ḡafəṭia naier rəmwa ntam enalo ḍətaḍa enare eḍaṅ ḍələṛəṅu ḍwondəto, ta ndə liga lafo ḡope rənəṅu rid arəndabəee elo.
- ⁷naicəmar ḡen preḍ eṅalo ḡəḍu ḍəndəsanəno, ḡen ḡaṅta rənəṅu rəndənwana.
- ⁸twoḍr ñape səndua ḡen ḡaṅta eḍa gageande, igi setan, yənəṅu yəbakaldaica garno ḍəbia idi ḍəbara na ḍapwaiña waṅge ḍaṛəwaḍata ḍəsa.
- ⁹ḍwaḍr na ñondəte eḍonaṭa ḡen ḡaṅta ñagaliṅeto ta lorldalo alo preḍ lananeinia ḡen ḡubwa ḡeicia ḡen ḡarno ñagananeinia.
- ¹⁰na rəmwa irri rənəṅu rananaiḍia ḍəbuṅtia preḍ ḍusila, irri rundəḍənde al masiyaga ta ñənti eṅaṛwa ḡələṛəṅu ḡəbəṛəbəte rənəṅu rid arəndətuḍi arəndəndi alo na rid arəndonḍəjaice ndə ñaganeinu ananəṅ ḡen ḡubwa ḡeicia iliga lobəlano.
- ¹¹rənəṅu rerto ḡələṅe preḍ bəṛəbəte. amin.
- ¹²igawərdəṭənde aḍam igi ḡobəlano ḍaṅḍa ḍəsiləwanus, ḡənəṅu igi igəbata ta gaṛ orañ ḡuḍərwato eṅen, ta yəndonḍəjaiee na ta yəndəlwaṛəṭi ta ḍetam ḡen iṅi ḡaṛo ḍənaicia məṛəməṛeñ ḍərəmwa. ṛaṅr ñagwondəto eṅen iṅi.
- ¹³ḡənəṅu gaṛəbwa igi gafo alo ibabil, igi ñagwuṭənəḍa, na margus iḍia ḡələṛəñi leṛəḍənde.
- ¹⁴ekerəḍəḍr ḍəkəndəḍiaḍano ḍatəṛe. igəbekerəḍia ta ḍəuṭaralo aḍəndəufete preḍ ñaṅgi ñagafo igal masiya.

2 butrus

2 butrus 1

¹fiñi siman butrus ñiñgi igaṛ ebai gəyesu masiya na ɗəɗweinia ɗələṛəŋu, igeṛədo leɗa ildi ləneinu ɗonaṭa ɗaŋəra idi ɗunto idi ləgerṭr, ɲenna ɲuɗərwaṭo ɲərəmwa irri raṭo ɗəbərnia idəndr, yesu masiya.

²igəbeṛəɗia ta ɗəbuŋṭia ɗusila na ɗəuṭaralo alaṛəjeini eñəŋ ɗaliŋeṭaɗa ɗərəmwa na ɗəyesu eləŋ igəndr.

³ɲabəṛa ɲi yesu gerto ɲen ɲaṅṭa fəŋu rəmwa ɲananaicəndr laŋge preɗ ɗeṭam ta alaməṭr na ta alfetṛ eɲen ɲərəmwa ɗaliŋeṭaɗa ɗələṛəŋu idi ləgerṭr igi gundəɗeinəndr nano, ɲaṛrwaŋa ɲələṛəŋu na ɗameɗa kaiñ ɗələṛəŋu.

⁴ɲenna ɲi gənəŋu gənaicəndr ɲen ɲoṭra ɲaŋəra kaiñ ɲi ɲəṛənu ta ɲiɗ aŋfete, ta ɲenna ɲi ɲaŋ ɲiṅṭi eɗəṛəbəɗia eɲen ɲərəmwa liga ɲagamiño ɗəge eɲen ɲeicia ɲi ɲafo alo ɲen ɲaṅṭa ɗonaṭa ɗeieia.

⁵ɲen ɲaṅṭa ɲen ɲi, ndəjeicr ɲen ɲəṛwano ta ɲaṛəjaiee ɗonaṭa eɗalo ɲenna ɲuɗərwaṭo, na ta ɲaṛəjaiee ɲen ɲuɗərwaṭo ɗaliŋeṭaɗa,

⁶na ta ɲaṛəjaiee ɗaliŋeṭa ɗərəkəɗiaɗa aŋəno, na ta ɲaṛəjaiee ɗərəkəɗia aŋəno ɗwalada arano, na ta ɲaṛəjaiee ɗwalarano ɗiɗiaɗa ɗəŋen ɲərəmwa,

⁷na ta ɲaṛəjaiee ɗiɗia ɗəŋen ɲərəmwa ɗubwiɗiaɗa na ta ɲaṛəjaiee ɗubwiɗia ɗubwaɗa leɗala lalo.

⁸ndə laŋge ildi lafəndau lɗaṛəjeini lənəŋulu liɗ aləndiɗi ta ɲerte ɲagaṛaŋa məṛəmərəŋ walla ɲerte ɲagaṛaŋa ɗarɗia ɗero eɗaliŋeṭa ɗeləŋ igəndr yesu masiya.

⁹na eɗa gero gabertia laŋge ildi gənəŋu gaŋəlisi na garmitu na gənəŋu gaijəbeinu eɲen ɲəɗaṭoṛaṭa idi gənəŋu ganeinu eɲen ɲələṛəŋu ɲananəŋ ɲi ɲeieia.

¹⁰ɲen ɲafəṭia, lorɗaiñ, ndəjeicr ɲen ɲəṛwano ta ɲiṛrəŋaiɗe ta ɗeṭam ɲagundəɗənu na ɲagwuṭənu. ndə ɲagəbəɗia tia ɲagaber ɲagidi ɲaṛəjeini kwai kwai,

¹¹ntia ɲagidi ɲaneini ɗəntia ɗaŋəra ɲaṛrwaŋa eŋələŋe ɲəbəṛəbəte ɲeləŋ igəndr igi gəbərndr, yesu masiya.

¹²ɲen ɲafəṭia igandələɗəŋəɗaieia eɲen ɲi jaica jaica orn ɲagaliŋeṭo ɲen ɲi na ɲagwondəto eɲen ɲəɗeṭarn ɲi ɲaganeinu ɗəge.

¹³igata ta ɲen ɲaṭo ɗeṭam ndə igandətuɗi ɗələɗəŋəɗaieaɗa eɲen, liga igafə məɗdin egeṛa igi gaŋəno,

¹⁴ɲen ɲaṅṭa igaliŋeṭo ta ɗəŋgeieia ɗaŋəno iləṛəñi ɗafo ṭwaiñ ɗəge, ɲen ɲarno eləŋ igəndr yesu masiya gaŋaieəñi.

¹⁵igəndə-jeieu ɲen ndano ta ɲalələɗəŋəɗeini eɲen ɲi preɗ jaica jaica ndə igaiyo.

¹⁶ Һен Һанта нанда Һагеро Һагатәта Һен Һәдәмwadәни ндә Һагwalwаrәtәнде Һен ҺәҺабәра на Һәдәла леләҺ игәндr yesu masiya, orn ҺаҺананда ҺаҺaseicu Һарwа ҺәләрәҺу дурри.

¹⁷ Һен Һанта рәмwа дата ранаieәma даme на Һарwа ндә ole gamәntәma nano irәмwа irri rerto Һарwа Һотра на ole igei гата, фәҺу иги idia гәләрәҺи гubwamyа, игаҺәртәma nano kайн.

¹⁸ ҺаҺананда ҺаҺано дурри ole igei гәмәну elo liga ildi ҺаҺafәlda гәнәҺу naiyәn yakәl yatәre.

¹⁹ ntia ләгерtr дамәдата дөмән тәҺ Һен Һанта Һен Һал anbiya. ҺаҺәbәdia Һен ҺаҺәра ндә ҺаҺарәmotwа Һен иҺи гарно lambda ildi lawadialo yafo Һәрәmia, liga әдәҺina yamәlu yabәtwа elo на торәл дамәлу дәtwoda enar enalo.

²⁰ ләҺетr Һен иҺи Һарнда та еда геро гәнәҺ гәрәwадата гокотәbaieа еҺен ҺәнәҺ Һәwәрдәну еҺадam гәрәмwа ҺатәраҺа ҺәләрәҺу,

²¹ Һен Һанта Һен Һеро ҺәнәҺ Һәрәмwа Һето еҺатәра Һәледа бәҺан orn ledа ltәre trәмwа lwарwата Һен ндә usila гатәre гәрәмwа гаdwadәlo enare.

2 butrus 2

¹ ananәҺ anbiya еҺарәwen yafo eleда, Һен Һарно ledа lidә alәndaufete ildi ләbәrrәҺaidia Һен ҺәҺарәwen. ләнәҺулу lidә alәнәei Һен Һәриano иҺи ҺаҺера, на ләнәҺулу labәlaica elәҺ yesu иги гилидәло, ntia ләнәҺулу lidә almamәtia ntam enen дамәндәдәnia taltal.

² ledа lwaiҺa lidә altete Һен еҺен Һәдеieia Һәрwа, на Һен Һанта Һулу ledа lidә alwәre та Һен Һәдад дәдәtam Һeicia.

³ Һен Һанта ләнәҺулу lamiҺedәҺano lidә alәndәse гәrus ҺенҺа Һәpiano иҺи ләнәҺулу ләbәdia бәҺан. даkәme еден idi дwalwарәну рәнде дero дәfia мәрәmәreҺ na дамәндәдәnia еден дero дәndra.

⁴ рәмwа rero раҺгитia мәlaiyәka ндә yәнәҺулу yiду Һен Һeicia, orn rauwәtәlo alo isi yәрәну Һен Һанта setan на мәlaiyәka ilәрәҺу на рәнәҺу рәрәло иҺәрәm kайн та aiyәturti даkәme,

⁵ на рәнәҺу rero раҺгитia alo рәнде, orn рәbәру nua, иги гәrrәҺaidu Һен Һудәрwато, на ledа lwomән дәнәҺ ldәmiҺe liрijan, liga рәнәҺу рәрә Һаwа Һәbәdo ҺwaiҺa alo eleда ildi lanәdo Һен ҺәләрәҺу.

⁶ на рәнәҺу rakәmo alo isәdum на игamoura та aiyәmәндәдәni ндә рурәло ndrәliди ubwana, ntia ridәlo лаfo Һамәла eleда ildi lidә alnedә Һен ҺәләрәҺу.

⁷ orn рәнәҺу рәbәру lot иги гудәрwато еҺен на иги ara гәләрәҺу гәдәрнадеinialo jaieа jaieа Һен Һанта деieia Һәрwа дәleда leicia.

⁸ Һен Һанта liga еда игеи гудәрwато еҺен лаfәlda usila гәләрәҺу иги гудәрwато еҺен гаfo gasәну әдәҺedәҺin на уләҺгәләҺ ҺенҺа Һeicia еҺен иҺи гәнәҺу гәseicu на gano.

- ⁹ndə eləŋ yesu giđu ɲen inji, ɔɔtam gənəŋu galiŋɛto fətau gamiña leɔa ildi ləbəɔia ɲen ɲerəmwa idindeicia, na galiŋɛto eum fətau garəmoɔwa leɔa ildi lanəɔo rəmwa ɔa alakəmini iloman ildi rəmwa riɔ arakəme alo,
- ¹⁰na lənəŋulu lamiñaɔo leɔa ildi, fəŋulu ildi labeicia ɲen ɲaŋəno na lafo eɔonaɔa eɔen ɔeicia iɔi ɔəliɔia ltaŋa, na ildi laɔama ɲələŋe. lənəŋulu labəɔɔɔia ɲenano na ləbəɔia ɲen enar enen, na lero liɔəñalo ndə lwaɔwata ɲen ɲələɔa ɲeicia ildi lerto ɲaɔrwa,
- ¹¹orn məlaiyəka isi yondəto kaiñ na yerɔo ɲabəɔa ɲwaiña yamiñaɔo leɔa ildi yənəŋulu yaber yələsiki niyəlwaɔe ɲen eŋen ɲeicia rəmwa nəiñua.
- ¹²leɔa ildi larno ɔwala ɔero ɲaɔɔa iɔi ɔiɔənu ɔa aɔəndəni aɔəɔiñəni, na lənəŋulu lwaɔwata ɲen ɲələŋe ɲeicia ildi lero laliŋɛtəlo, ɲɔia liɔ aləməndəɔəni ɔəge ɲen ɲarno ɔwala. lənəŋulu liɔ alneini ɲen ɲəɔiano ɲen ɲarno lananaidə ɲen ɲəɔiano.
- ¹³lənəŋulu ləbata ɔa ɲen ɲaŋəra ndə lafo inaməɔia eɔəñin. lənəŋulu leicia na lataŋa lɔaŋəɔe nano eɔonaɔa eɔen ɔaŋəno liga lənəŋulu ñagasəlda.
- ¹⁴isi esen yonaɔa liji laɔo nalaiñ ikəɔəŋ na yaber yaɔəwaɔaɔa yabəɔa eŋen ɲeicia. lənəŋulu labirliɔiɔinia leɔa nano ildi lətəsəni eŋen. lənəŋulu lərrəŋaicu nare enen ɔa naməñeɔəñano. lənəŋulu laɔo ñere ñabuŋənu.
- ¹⁵lənəŋulu laŋgiɔu ɔaɔ ɔuɔəɔwaɔo lɔəmiñaɔe eɔəɔwa. lənəŋulu lateɔo ɔaɔ iɔi ɔəbalam iɔia gəbəsor, gənəŋu igi gubwa ɔapəɔaɔa ɔəŋen ɲeicia,
- ¹⁶orn gəfo gagarəñeinu ɲen ɲaɔa ɲen ɲələɔəŋu inji ɲafo mənna. ɔwala iɔi ɔaijəba ɔwaɔwata ɔənəŋu ɔwaɔwata olega gələɔa ɲɔaɔəñiɔi ɲen ɲaɔ eɔi ɲənabi.
- ¹⁷leɔa ildi laɔo ɔia lənəŋulu larno ləbu lero ɲawano na larno ibwoɔua yabəliɔənu ɔaberaɔa ndə rəmwa raɔəne na rəpəniəno, na ɲerəm ɲoɔra kaiñ ɲamiñaɔo ɲerəmia pred ɲəɔəntəlo.
- ¹⁸lənəŋulu lwaɔwata ɲen ɲəɔiano kaiñ ɔondəɔaɔa eɔonaɔa ɔeicia ɔaŋəno na lənəŋulu labirliɔiɔinia leɔa nano eŋen ɲəɔeicia ɲəɔwa ildi ləni lamiña eleda lafo mənna.
- ¹⁹lənəŋulu ləlwaɔəɔa leɔa ɔa alerte ləbakasəni eŋen ɲənəŋ, orn lənəŋulu laɔo ləbai ləɔagera, ɲen ɲaɔa eɔa gaɔ ebai gəŋen ɲənəŋ inji ɲamaɔama.
- ²⁰ndə leɔa lamiña eŋen ɲalo inji ɲiɔəlo ltaŋa ɲen ɲaɔa lənəŋulu laliŋɛto eləŋ igəndr yesu masiya igi gaɔo ɔəbəri, orn lənəŋulu liɔ alakeini təŋ na alaɔaməni ɲenŋa inji ɲalo, ɔəfia eɔen ɔəndurtu ɔeicia kaiñ ɔamiñaɔo ɔəfia eɔen ɔənəiñua.
- ²¹gəbanta lənəŋulu lero laliŋɛto ɔaɔ ɔəŋen ɲuɔəɔwaɔo, ɲen inji ɲaŋəra kaiñ ɲamiñaɔo ɲen ɔa lənəŋulu lafo laliŋɛto ɔaɔ iɔi, orn lauwoɔu ɲen ɲəɔua nano inji ɲaɔəɔe inji lənəŋulu laneinu.
- ²²eleda ildi ɲen inji ɲawujənu ɲaŋeini ɔa aŋfete ɔətam, ɔa ɲina ɲoɔəbata eləŋe ildi ɲənəŋu ɲabidəlo, na cum ɲen ɲwomən ɲawujənu ɔa, utəra igi gwasənu gaɔəbəɔia ɔa aŋəɔəɔe eŋaica.

2 butrus 3

¹ya leđa lubwaniya, igawërdətənde đĩñəđi nađam niřijan, na enađam ini igwonata ta igatuđi ęatəra ęhalo inĳi ęatəre đəlėldəęəđaięiađa ęęen,

²ta ñalėldəęəđeĳinia ęęen inĳi al anbiya yatəre yařwata ananoę, na ęen ęeləę yesu igi gařo đėbėria inĳi nanda ñaęęi ñagařo đəđweĳinia ñaganaieənde.

³ananoę, đetam ñagalięeto ęen inĳi, ta eņoman ñəndurtu leđa liđ alela ildi lonata lađama ęen ęəđetam, ildi lafo eđonata eđalo đeieia,

⁴na ildi ləbata ta, đela đəlėřəņu đungga idĳi rəmwa rėřu? ęen ęanta iliga papanda ləpənde laiyou laęęe pređ lařo lunto məldin laęęela ildi lafo ananoę ęen alo yidənu.

⁵ęen ęanta lėnəņuulu lonata ta laijəbata ęen ta pənde elo yafo na alo yafo yidənu ęenęa ęerəmwa ęęau na ęawaņa,

⁶na ęawaņa eum alo yaməndėđənu, liga alo yařo ęawa pređ.

⁷orn ęenęa inĳi ęařo ęunto ęerəmwa elo na alo ildi lafo đĩñəđi lėřənu ęen ęanta isia na larəmuęənu ęen ęanta loman ildi leđa laijəba rəmwa liđ alakəməniau na liđ aləməndėđəniau.

⁸orn ñerte ñagaijəbeĳini ęęen inĳi ęunto, ya leđa lubwaniya, ta ęęatəra ęeləę yesu lomanto larno nřeli aləf na nřeli aləf narno lomanto.

⁹eləę yesu gero gėbəđia ęen inĳi gėnəņu gėřu twarran, ęen ęarno leđa ləmataĳan labata ta ęen ęafo ęidənu twarran, orn gėnəņu gařiņata ęen ęhalo đwalada arano, ęen ęanta gėnəņu gaber gwonata ta eđa gənəę giđ aęəməndėđəni kwai kwai orn ta leđa pređ lertə liga ta aləęęiti ęen ęeieia.

¹⁰loman leləę yesu liđ alela ęen ęarno ořom. iloman lakəl laęęe lelo liđ aləməndėđəni ęęřəldiaņa na ropa riđ arəlaldabəre aęalga gubwa na alo na ęen pređ ęəlėřəņu ęid aęėrrəęeĳini.

¹¹ndə laęęe ildei pređ liđ aləməndėđəni tia, ęen đetam ta ñagařo leđa laęęera. đetam ñagiđi ñafete ęęen ęatəre na ęęen ęaęęera rəmwa nėiņua,

¹²ęen ęanta ñagařurtia na ñagaməđata đela đəloman řəmwa ta adela taltal idi đid adidi elo ta aiyuři na ta yid aiyəməndėđəni, na ropa ta arəlaldabəre aęalga gubwa.

¹³ęen ęanta ęen inĳi rėnəņu rėřu nėndr ləgařurtiar elo imaięən na alo imaięən ildi ęen ęudərwato ęid aņfetəlau.

¹⁴ęen ęafətia ya leđa lubwaniya, ęen ęanta ñagařurtia ęen inĳi, ndəjeicr ęen ęęřwano ta yesu giđ aņfiđi ta ñagafo eđatəre pređ, đəskinia đero, na idėutaralo.

¹⁵ařarjaica jaica ta đwalarano đeləę yesu đařo đėbėrnia, garno oraiņ bulus igi gubwaniya kaiņ, gawėrdətənde đalięetada ęen nəsi idi gėnəņu ganeĳinu, ta ñidĳi tia.

¹⁶bulus gwařwata ęen inĳi enađam pređ nəlėřəņu. ęen ęəmataĳan enađam nəlėřəņu ęafo ęabřwaņəno ta ñalięete, na leđa ildi laijəba ęen nəsi na lətəsəni enare lėrkəđeđidia ęen

in̄i garno l̄en̄ɔ̄ulu l̄erk̄ə̄id̄ia ɛ̄n̄ p̄r̄ɛ̄ ɛ̄ɔ̄ɔ̄am̄ ḡər̄əm̄wa, n̄t̄ia l̄əm̄ama ɔ̄am̄ə̄nd̄ə̄ɔ̄nia
entam̄ enen̄.

¹⁷n̄t̄ia ya l̄ēɔ̄a lubwaniya, ɛ̄n̄ ɛ̄n̄ɔ̄ta ɛ̄n̄agaliɛ̄t̄o ɛ̄n̄ in̄i anan̄oɛ̄, r̄ə̄moj̄ə̄ɔ̄r̄ ɛ̄n̄ jaica
jaica t̄a ɛ̄n̄r̄t̄e ɛ̄n̄aḡə̄n̄geinia ɛ̄n̄en̄ ɛ̄n̄ər̄əm̄wa m̄ə̄nn̄aga ḡə̄lēɔ̄a ildi lan̄ēɔ̄o ɛ̄l̄ə̄ɛ̄, n̄t̄ia cum
t̄a ɛ̄n̄r̄t̄e ɛ̄n̄aḡə̄b̄ər̄ia ēɔ̄wond̄ə̄t̄a id̄i ɛ̄n̄aḡər̄t̄o ɔ̄iɛ̄ɔ̄ɔ̄ɔ̄i.

¹⁸orn̄ ōr̄r̄ēr̄ ēɔ̄wond̄ə̄t̄a ɔ̄usila na ēɔ̄aliɛ̄t̄a p̄r̄ɛ̄ ɔ̄el̄ə̄ɛ̄ ɛ̄ḡə̄nd̄r̄ ɛ̄gi ḡə̄b̄ər̄nd̄r̄, yesu
masiya. ɛ̄ḡə̄b̄ər̄ə̄ɔ̄ia t̄a ɛ̄n̄ɔ̄r̄wa aɛ̄m̄aneini ɔ̄iɛ̄ɔ̄ɔ̄ɔ̄i na b̄ər̄ə̄b̄ə̄te.

1 yuanna

1 yuanna 1

- ¹ηen inji ηafo ananoη inji nanda ñagano na inji ñagaseicu isiya, inji ñagwanwano na ñagapërro ranra enen ηeðamætia.
- ²ðamætia idi ðërrëñeidënu na nanda ñagaseieu na ñagaço ðamëðata na ñagëndëlwaçætia idamætia idi ðëbëçëbëte idi ðafo ðataga na idi ðërrëñeinënde.
- ³nanda ñagëndëlwaçætia ηen inji ñagaseieu na ñagano ta ñan eum alçëbëðr enen. ðëçëbëðia idi enen eðaiñ ðafo ðataga na idiaga gëlëçëñu yesu masiya.
- ⁴na nanda ñagëwërdia ηen inji ta ðançera nano eðaiñ aðëçinëðeini.
- ⁵fëñen inji ñaganaçëma na ñagëndëlwaçætia, ta rëmwä raç arerre na ηërëmia ηero inju kwai kwai.
- ⁶ndë lægëbätar ta lægëçëbëðiar enen ηuga orn ndë lægëbërlädar injërëm, nëndr lægaçr len na lægaber lægëbëðiar ηen ηeðëçam.
- ⁷ndë lægëbërlädar egarrerre ηen ηarno gënëñu gafo egarrerre lægëçëbëðiar enen lðäçö, na ηëfëni ηëyesu, idia gëlëçëñu, ηëndëçëçiar enen preð ηeieia.
- ⁸ndë lægëbätar ta lægerr ηen ηeieia lægidënr ηaðëna bëçan na ηen ηeðëçam ηero inëndr.
- ⁹ndë lægamiñr ηen injëndr ηeieia gënëñu gërçö ηen ηuðërwaçö ntia gid anëndëñgëðeier ηen injëndr ηeieia na gid anëndwasr enen preð ηëçiano.
- ¹⁰ndë lægëbätar ta lægerr lægëbëðiar ηen ηeieia lægamiðiar gaçëwen na ηen ηëlëçëñu ηero ηëfia inëndr.

1 yuanna 2

- ¹ya ñere ñälëçëñi, igëndëwërdëçætia ηen inji ta ñërçë ñagëbëðia ηen ηeieia, orn ndë eða gëbëðia ηen ηeieia lægerçr eða gënëñ igi gaço ðamëðata gëbëkerëðia ðata kaiñ enen injëndr. fëñu yesu masiya igi guðërwaçö enen.
- ²gënëñu gaço ðëñgëieia ðëñen injëndr ηeieia na gërça ηen injëndr ηeieia ikërëñ orn ηen ηeieia ηälëða preð lalo eum.
- ³lëgaliñëçr ðurri ta lægamaliñëçar ndë lægëbëðiar ηen ηëlëçëñu.
- ⁴eða gënëñ igi gëbäçä, igaliñëçëma, orn gaber garëmotwa ηen ηëlëçëñu gënëñu gaçëwen na ηen ηeðëçam ηero inju kwai kwai.
- ⁵orn eða igi tañërëmotö ηen ηëlëçëñu, ðëçam ðubwa ðërëmwä ðëbëðëni ðëçinëðeinu inju. ndë ηen inji ηafo inëndr lægaliñëçr ta lægafr inju.
- ⁶ndë eða gëbäçä ta gafo inju ηen ðëçarn ta gënëñu tañiðu ηen garno al masiya gidu.

- ⁷ya leđa lubwaniya, gerta ɲen ɲəmaijən inji igəndəwərdətia orn ɲen ɲananon inji ɲagano ananon. ɲen ɲananon fənu ɲen ɲagano nēiñua.
- ⁸orn fənen ɲəmaijən inji igəndəwərdətia, ɲen ɲanta ɲərəmia ɲaməndədəni na arerre gədetam gəwadialo dəge. al masiya gidu ɲen inji ta ɲaɾo detam, na ɲaɾo detam enen eɲalo.
- ⁹eđa igi gəbaɾa ta gafo egarerre orn ganedo orəba gənənu gafo injərəm məldin.
- ¹⁰eđa igi gubwa orəbaga gənənu gafo egarerre na wagero gənənu gafo egarerre gəbədia eđa gəbərəneini.
- ¹¹orn eđa igi ganedo orəba gənənu gafo injərəm na gəbərlda injərəm. na gajəba alo ɲen ɲanta ɲərəm ɲidəma gərəmiɾu.
- ¹²ñere, igəndəwərdətia ɲen ɲanta ɲen eɲalo ɲeicia ɲəŋgeinu dəge ɲen ɲanta irənu gal masiya.
- ¹³ɪtenia, igəndəwərdətia ɲen ɲanta ɲagaliɲetəma igi gafo ananon bərəbətə. lədəmwa, igəndəwərdətia ɲen ɲanta ɲagadamo eđa geicia. ñere, igəwərdətənde ɲen ɲanta ɲagaliɲeto dətə.
- ¹⁴ɪtenia, igəwərdətənde ɲen ɲanta ɲagaliɲetəma igi gafo ananon bərəbətə. lədəmwa, igəwərdətənde ɲen ɲanta ɲagwondətə na ɲen ɲərəmwa ɲafəndau, na ɲagadamo setan.
- ¹⁵ñerte ɲagubwa aloya walla laɲgela ildi lalo. ndə eđa gənənu gubwa ɲenɲa ɲalo gənənu gero gubwa dətəga.
- ¹⁶ɲen ɲanta ɲen pred inji ɲafo alo, donata dənəno dənən ɲeicia na donata disi ta ywanwana ɲen ɲeicia, na dinya enare nəleđa lerto laɲge lwaiña idi dəpiano, ɲen inji ɲero ɲeto dətə nano orn ɲeto alo.
- ¹⁷alo na ɲen ɲalo inji leđa lonata kaiñ laməndədəm, orn eđa igi gəbədia ɲen rəmwa ronata gənənu gid anɲete bərəbətə.
- ¹⁸ñere, liga ləndurɾu leto dəge na ɲen ɲarno ɲagano ta eđa goɾra gid aɲela gəbernia gageo al masiya detam leđa leto lwaiña dəge ildi lageo al masiya. ɲen ɲafətia ləgaliɲetr ta liga ləndurɾu leto dəge.
- ¹⁹lənənu lu lamiñəndrau orn gerta ləldəndr. gəbantə lənənu lu ləldəndr ta ləgəɾaɲarlda. lənənu lu lamiño ta ɲen aɲələɲini ta lənənu lu gerta ləldəndr.
- ²⁰orn ɲaɲ pred ɲagətənu usila nano gatətə, na ɲaɲ pred ɲagertə daliɲetə.
- ²¹igero igəndəwərdətia ɲen ɲanta ɲagajəba ɲen ɲədetam orn ɲen ɲanta ɲagaliɲeto ɲen ɲədetam, na ɲen ɲanta ɲaɾəwen ɲero inji ɲeto enen ɲədetam.
- ²²esegi gaɾəwen igi gabəlaiea yesu ta gaɾo al masiya? feđa igi gageo al masiya igi gabəlaiea dətə na idia.
- ²³eđa igi gabəlaiea idia gənənu gajəba dətə. orn eđa igi gəbərəɲaidia ɲen ɲidia gənənu gertə dətə eum.

²⁴ñaganəñan, ngitr ɲen inji ñagano ananoŋ aɲəndaufete. ndə ɲen inji ñagano ananoŋ aɲəndaufete ñan cum ñagidi ñafete igidia na idata.

²⁵fəŋen inji gərətənde, damətja dəbətəbətə.

²⁶igawərdətənde ɲen inji eɲen ɲələda ildei lonata ləndidia ɲadəna.

²⁷orn ñaganəñan, usila gatəre igi ñaganeinu gafəndau, na gertə dətam ta eđa gəndərrəŋaicia ɲen. gənəŋu gəndərrə- ɲaicia ɲen pred na gaŋo dətam, gertə gaŋəwen, na ɲen ɲarno gərrəŋaieənde, fafr igal masiya.

²⁸na diñədi ñere, fafəmarau ta ləgərənɾ dəñano ndə gənəŋu gid aɲəmiñate, na ta alerɾ ləgirəwarano, na ta alerɾ ləgamarediar nano ndə geŋo.

²⁹ndə ñagaliŋeto ta gənəŋu gudərwaŋo eɲen ñagaliŋeto ta leđa pred ildi luđerwaŋo eɲen lələŋunu inju.

1 yuanna 3

¹wei dətam, dɔbwa dədəta dɔŋra kaiñ idi gubwandriya ta ləgənəŋnɾ ñere ñərəmwa. na dətam ləgaɾ ñere ñərəmwa. leđa lalo lero ləndaliŋetar ɲen ɲanta laiŋəba al masiya.

²ya leđa lubwaniya, ləgaɾ ñere ñərəmwa diñədi, orn ɲen ɲaməlu ɲələŋini ta ləgidɾ alɾetɾ tau. orn ləgaliŋetɾ ta ndə gənəŋu gid aɲəndəmiñəɾ ləgidɾ almarnetɾ ɲen ɲanta ləgidɾ almaseier duri.

³leđa pred ildi laɾurtia ɲen inji ɲafo inju lənəŋulu ləbədəni ltəre bəŋan ɲen ɲarno gənəŋu gatəre.

⁴leđa pred ildi ləbədia ɲen ɲeicia lənəŋulu lagera ɲen ɲərəmwa. ɲen ɲeicia ɲaŋo dagera ɲen.

⁵ñan ñagaliŋeto ta al masiya gərrəŋeidənu ta aŋgeici ɲen iŋəndɾ ɲeicia, na ɲen ɲeicia ɲərəmau kwai kwai.

⁶eđa igi gafia inju gaber gəbədia ɲen ɲeicia. orn eđa igi gəbədia ɲen ɲeicia gənəŋu gero gamaseicia na gero gamaliŋeta.

⁷ñere, ñerte ñaganŋitia eđa gənəŋ ta gəndidia ɲadəna. eđa igi gəbədia ɲen ɲudərwaŋo gənəŋu gudərwaŋo eɲen ɲen ɲarno rəmwa rudərwaŋo eɲen.

⁸eđa igi gəbədia ɲen ɲeicia gənəŋu gəsetan ɲen ɲanta setan yidu ɲen ɲeicia ananoŋ na məldin diñədi. idia gərəmwa gərrəŋeidənu eɲen inji ta aɲəməndade ɲəmətɾia ɲəsetan.

⁹eđa igi gələŋunu irəmwa gənəŋu gaber gəbədia ɲen ɲeicia ɲen ɲanta ɲen ɲərəmwa ɲafəmau. gənəŋu gaber gaŋəwađata gəbədia ɲen ɲeicia, ɲen ɲanta gələŋunu irəmwa,

¹⁰ñere ñərəmwa na ñere ñəsetan ñələŋinu ɲenŋa inji. eđa igi gaber gəbədia ɲen ɲudərwaŋo gənəŋu gertə gərəmwa, na eđa igi gero gubwa orəbaga gənəŋu gertə gərəmwa.

¹¹fəŋen inji ñagano ananoŋ ta ɲen dətam aliyubwiɾ,

- ¹²gert̃a gar̃no kaiyin igi g̃set̃an gar̃iño or̃ba. gar̃iñama eḏa? ñen ñanta ñen ñel̃er̃eñu ñeieia na ñen ñor̃ba ñuḏer̃waḏo.
- ¹³lor̃ldaiñ, ñerte ñagir̃ewano nd̃a leḏa lalo laned̃ande.
- ¹⁴l̃egal̃iñetr̃ ta l̃egamiñr̃ eñer̃aiñ orn l̃eg̃entr̃ id̃am̃et̃ia ñen ñanta l̃egubwiḏr̃. eḏa igi gero ḏubwa g̃eñeñu gafo eñer̃aiñ m̃aldin.
- ¹⁵eḏa igi ganed̃o or̃ba g̃eñeñu gar̃iñeḏia, na ñagal̃iñeto ta eḏa gar̃iñeḏia gero g̃abert̃a ḏam̃et̃ia ḏeb̃er̃eb̃ete ḏaf̃emau.
- ¹⁶l̃egal̃iñetr̃ ḏubwa ḏurri ñeña ñal masiya, ta g̃eñeñu ganaiḏo ḏam̃et̃ia ḏel̃er̃eñu ñen ñanta ñendr̃. ñen ñañera eum ta l̃eganaid̃iar ḏam̃et̃ia id̃endr̃ ñen ñanta lor̃ba.
- ¹⁷eḏa g̃eñeñu igi gert̃o lañge lalo na g̃eseieia or̃ba gar̃o ñabaiyañeno, orn tañert̃a gamam̃eḏata, ñen ñantaḏu ḏubwa ḏer̃emwa ḏafo egare g̃el̃er̃eñu?
- ¹⁸ya ñere ñel̃er̃eñi, aler̃tr̃ l̃egubwar leḏala olega walla ḏañel̃aḏa orn albwiḏr̃ leḏala ñem̃er̃riaña na ñeña ñeḏet̃am.
- ¹⁹l̃egal̃iñetar̃ ñeña ñi ta l̃eg̃eḏet̃amr̃ na l̃egid̃r̃ alonḏeier̃ nare iñendr̃ ñu ñeiñua,
- ²⁰eñen preḏ nare iñendr̃ ñend̃es̃ekir̃au, ñen ñanta r̃emwa roḏra ramiñato nare iñendr̃ na r̃eñeñu raliñeto ñen preḏ.
- ²¹ya leḏa lubwaniya, l̃oger̃tr̃ ḏer̃eñi ḏañano r̃emwa ñeiñua nd̃a nare iñendr̃ naber ñend̃es̃ekiar,
- ²²na r̃eñeñu r̃end̃ananaiciar lañge preḏ nd̃a l̃egaber̃eḏiar ñen ñanta l̃egar̃emot̃war ñen ñel̃er̃eñu na l̃eg̃eb̃eḏiar ñen ñi ñeb̃eḏia rañera nano.
- ²³f̃eñen ñi ñer̃emwa ta al̃endr̃ ñen ir̃eñga gid̃ia g̃el̃er̃eñu, yesu masiya, na ta aliyubwiḏr̃ l̃eḏro gar̃no g̃eñeñu gwalwar̃et̃endr̃.
- ²⁴eḏa g̃eñeñu igi gar̃emot̃wa ñen ñel̃er̃eñu g̃eñeñu gafo igal masiya na al masiya gaf̃emau. na l̃egal̃iñetr̃ ta g̃eñeñu gaf̃end̃rau ñeña ñusila gat̃ere igi g̃eñeñu ganaic̃endr̃.

1 yuanna 4

- ¹ya leḏa lubwaniya, ñerte ñagabendia ñen ñenusila preḏ orn ir̃nḏeicr̃ nusila ta ñaliñete nd̃a neto r̃emwa nano, ñen ñanta anbiya ywaiña eñar̃ewen yabakaldaiea alo.
- ²l̃eñetr̃ usila gat̃ere g̃er̃emwa ñeña ñi. nusila preḏ ini nar̃wata eñen ñeyesu ta g̃eñeñu gar̃ al masiya igi geto egañeno, ñeñeñulu neto r̃emwa nano,
- ³orn nusila preḏ ini naḏama ñen ñi ñeyesu ñeñeñulu gert̃a ñer̃emwa. ñen ñi ñar̃o ñem̃er̃ria ñeḏa gageo al masiya. ñagano ta g̃eñeñu gid̃ añela, na ḏet̃am g̃eñeñu gafo alo ḏiñeḏi.
- ⁴ñere, ñag̃er̃emwa na ñagad̃amo anbiya eñar̃ewen ñen ñanta igi gaf̃end̃au goḏra gamiñata igi gafo alo.

- ⁵yənəḡulu yalo nṡia ywaṡwata eḡen ḡalo na leḡa lalo laldənaṡa.
- ⁶nəndr ləḡərəmwār, na eḡa igi ḡaliḡeṡo rəmwā ḡənəḡu ḡandənaṡar. eḡa igi ḡeṡa ḡərəmwā ḡənəḡu ḡaber ḡandənaṡar. eḡen iḡi ləḡaliḡeṡr usila ḡəḡeṡam na usila ḡəḡen ḡafo mənna.
- ⁷ya leḡa lubwaniya, aliyubwiḡr ḡen ḡaṡṡa ḡubwa ḡeṡo irəmwā na leḡa preḡ ildi lubwiḡiya lənəḡulu lələḡənu irəmwā na laliḡeṡo rəmwā.
- ⁸eḡa ḡənəḡ igi ḡero ḡubwa ḡənəḡu ḡero ḡaliḡeṡa rəmwā, ḡen ḡaṡṡa rəmwā raṡo ḡubwa.
- ⁹ḡubwa ḡərəmwā ḡərrəḡeiḡənu inəndr eḡen iḡi ṡa rəmwā raḡwaṡo idia ḡəlḡṡəḡu ḡunto alo ṡa nəndr alaməṡr iḡu.
- ¹⁰fəḡubwa, ḡeṡa ṡa ləḡubwār rəmwāra, orn ṡa rənəḡu rubwandriya na raḡwaṡo idia ḡəlḡṡəḡu ṡa aḡṡeṡe ḡəpəṡa eḡen iḡəndr ḡeieia.
- ¹¹ya leḡa lubwaniya, ndə rəmwā rubwandriya ṡia ḡen ḡaḡəra ṡa aliyubwiḡr.
- ¹²eḡa ḡero ḡənəḡ ḡaseicu rəmwā kwai kwai. ndə ləḡiyubwiḡiar rəmwā rafəndrau na ḡubwa ḡəlḡṡəḡu ḡiḡənu ḡəṡiḡəḡeinu inəndr.
- ¹³ləḡaliḡeṡr ṡa ləḡafərau na rənəḡu rafəndrau ḡen ḡaṡṡa rənəḡu ranaicəndr usila ḡaṡeṡe ḡəlḡṡəḡu.
- ¹⁴nanda ḡaḡaseicu ḡen iḡi na ḡaḡəmama ḡaməḡaṡa ṡa ḡaṡa rəmwā raḡwaṡo idia ṡa aḡṡeṡe ḡəbəriā ḡəleḡa lalo.
- ¹⁵eḡa ḡənəḡ igi ḡwaṡwata ṡa yesu ḡaṡ idia ḡərəmwā, rəmwā rafəmau na ḡənəḡu ḡafo irəmwā.
- ¹⁶nṡia ləḡaliḡeṡar ḡubwa na ləḡaḡəḡeindr ḡubwa idi rəmwā rḡṡəndr nano. rəmwā raṡo ḡubwa na eḡa ḡənəḡ igi ḡafo idubwiḡia ḡənəḡu ḡafo irəmwā na rəmwā rafəmau.
- ¹⁷ḡubwa ḡiḡənu ḡəṡiḡəḡeinu inəndr ṡa alḡṡənr ḡəḡəno iloman ildi rəmwā rauwakəme alo, ḡen ḡaṡṡa ḡarno yesu ḡafo alo nṡia nəndr cum ləḡafr alo.
- ¹⁸ḡubwa ḡero ḡəḡaiḡəno orn ḡubwa idi ḡəṡiḡəḡeinu ḡamiḡu ḡəḡaiḡə ḡen ḡaṡṡa ḡəḡaiḡə ḡeṡo ḡakəmeano, na eḡa ḡənəḡ igi ḡiḡəḡəno ḡənəḡu ḡero ḡəbəḡəni ḡəṡiḡəḡeinu idubwa.
- ¹⁹ləḡiyubwiḡiar ḡen ḡaṡṡa rəmwā rubwandriya ananoḡ.
- ²⁰ndə eḡa ḡənəḡ ḡəbəṡa, igubwa rəmwāra, orn ḡaneḡo orəba ḡənəḡu ḡaṡəwen. ḡen ḡaṡṡa eḡa igi ḡero ḡubwa orəbaga igi ḡaseieəma ḡənəḡu ḡaber ḡaṡəwaḡaṡa ḡubwa rəmwāra irri ḡero ḡaseieia.
- ²¹rənəḡu rənaicəndr ḡen iḡi ṡa, eḡa igi ḡubwa rəmwāra ḡen ḡeṡam ḡənəḡu ḡubwa orəbaga eum.

1 yuanna 5

- ¹leđa pred ildi lëndu nen ta yesu gař al masiya lënəjulu lələnənu irəmwa na leđa pred ildi lubwa đataga gənəj lënəjulu lubwa idiaga gəlěrənu eum.
- ²ləgalinetr ta ləgubwar lidiala ırəmwa ndə ləgubwar rəmwara na ləgəbədjar nen nəlěrənu.
- ³fəđubwa rəmwara ta ləgarəmotwar nen nəlěrənu. na nen nəlěrənu nero nəndiniar nano,
- ⁴nen nanta leđa na lanje pred ildi lələnənu irəmwa lađama alo. naberəta inji nađamo alo fənu đonata idēndr.
- ⁵eđa igi gađamo alo gerta fənu igi gəndu nen ta yesu gař idia gərəmwa?
- ⁶idia gərəmwa fənu igi geto gamiño enau na inəfəni, fəyesu masiya. gənənu gero geto nawaņa ikərəj orn geto nawaņa na nəfəniņa. fusila gatəre igi gařo đaməđata nen nanta usila gatəre gařo đetam.
- ⁷lanje lařo liřijin ildi lařo đaməđata,
- ⁸usila gatəre na nawa na nəfəni na lënəjulu lerto nen nunto.
- ⁹ndə ləgəbanəntjar đaməđata đəleđa, đaməđata đərəmwa đotra đamiñata orəba gəleđa. fəđaməđata đərəmwa ta rənənu ramamo đaməđata enen niđia gəlěrənu.
- ¹⁰eđa gənəj igi gəndu nen niđia gərəmwa gənənu gerto đaməđata egare. orn eđa igi gero gəbendia nen nərəmwa gənənu gidu rəmwa rařəwen, nen nanta gero gəbendia đaməđata idi rəmwa ramamo enen niđia gəlěrənu.
- ¹¹fəđaməđata ta rəmwa ranaicəndr đamətia đəbərəbətə, na đamətia idi đafo igidia gəlěrənu.
- ¹²eđa gənəj igi gerto idia gərəmwa egare gənənu gerto đamətia idi, orn eđa gənəj igi gero gəbertia idia gərəmwa egare gənənu gero gəbertia đamətia idi.
- ¹³igəndəwərdətia nen inji nangi nāgəndu irəj gidia gərəmwa ta nalinete nāgerto đamətia đəbərəbətə.
- ¹⁴fəđərəni đəñano idi ləgertr inu ta ndə ləgəberədjar wanje gənəj igi gafo enen nəlěrənu rənənu randənatar.
- ¹⁵na ndə ləgalinetr ta rənənu randənatar enen inji ləgerədr ləgalinetr ta rənənu rəndənaiciar lanje ildi ləgerədərldo.
- ¹⁶ndə eđa gənəj gaseicia orəba igi gəndu nen gəbədja nen nəcicia inji naber nəmama nərəiñ gənənu gid njerəde rəmwa na rəmwa rid arənaice orəba đamətia. nen inji nafo nen nanta leđa ildi lero ləbədja nen nəcicia inji nəmama nərəiñ. orn nen njeni nəcicia inji nəmama nərəiñ. igero igwalwara ta nen đetam gənənu gəberədja rəmwa enen inji.
- ¹⁷nen pred inji nero nuđərwařa fənen inji nəcicia, na nen njeni nəcicia inji naber nəmama nərəiñ.

¹⁸lɔgaliŋetr ʔa eɗa gero gənəŋ igi gələnənu irəmwa ʔaŋidu ŋen ŋeieia məldin, orn yesu igi gələnənu irəmwa gamarəmotwa na setan yaber yaməndia.

¹⁹lɔgaliŋetr ʔa ləgərəmwar na alo preɗ yafo eŋabəra ŋəsetan.

²⁰lɔgaliŋetr ʔa idia gərəmwa geʔo ɗəge na gənəŋu ganaicənde ɗaliŋeta ʔa allinetr rəmwa rəɗetam. ləgafəmarau igi gəɗetam igi gaɗ idia gəlɛrəŋu yesu masiya. fəŋu rəmwa irri rəɗetam na fəɗamətia ɗəbərəbətə.

²¹ya ŋere ŋəlɛrəŋi, rəmojəɗr eŋen ʔa ŋanede laŋge ləpiano kwai kwai ildi leɗa ldukwudiŋətialo.

2 yuanna

2 yuanna 1

- ¹fiñi eləŋ goŋra. igeŋədo wuji gaŋəbwa igi gəŋənu na ñere ñəlaŋəna ñaŋgi igubwandiya deŋam, na gerta igənəni igunto orn leda pred lubwandiya ildi laliŋeto ŋen ŋədeŋam,
- ²ŋen ŋaŋta ŋen ŋədeŋam iŋi ŋafəndrau na ŋid aldəfetərlda bəŋəbəte.
- ³igəbeŋədia ta deŋaicia məŋəməŋəñ na ŋabaiyaŋəno na deŋutaralo aldəfetərlda irəmwa daŋa na iyəsu masiya idia gədaŋa eŋen ŋədeŋam na idubwa.
- ⁴igaŋəra nano kaiñ ndə igafidu ŋen ta ñere ñəmatan ñəlaŋəna taiŋerldo eŋen ŋədeŋam garno daŋa rəmwa ralwaŋətəndr.
- ⁵na diñədi, wuji, igaŋəlwaŋətia gerta garno igaŋəwərdəŋtia ŋen iŋi ŋəmaiŋən orn ŋen iŋi ləgətr ananoŋ, igaŋeŋədia ta aliyubwiđr.
- ⁶fəduŋbwa ta ləgəbərldar eŋen ŋəŋəmwa. fəŋen ŋələŋəŋu garno ñaŋ ñagano ananoŋ ta ñawerlde.
- ⁷ŋen ŋaŋta leda lwaiña labakaldaica alo ildi laŋo lađəna, ildi labəlaico ŋen ta yesu masiya geŋo gaŋ aŋəno. fəŋu igi gaŋ ađəna na gageo al masiya.
- ⁸rəmojəđr eŋen ta ñerte ñagwoŋtia ŋen iŋi ləgitr ŋəmərtria, orn ta ñaneini deŋəŋa pred.
- ⁹eđa gənəŋ igi gamiñadaŋa nəiñua na gaber gaŋəŋa eŋen ŋal masiya iŋi ŋərrəŋeideŋu gənəŋu gero gəbeŋtia rəmwa egare. orn gənəŋu igi gaŋəŋa eŋen ŋal masiya gənəŋu geŋto daŋa rəmwa egare na idia eum.
- ¹⁰ndə eđa gənəŋ gəndəta nano igi gaber gabərrəŋaidia ŋen iŋi ñerte ñagamaŋənti egeŋa egalo. ñerte ñagəmana eñiñua.
- ¹¹ŋen ŋaŋta eđa igi ganəma eñiñua gənəŋu ləŋəbədia eŋen ŋələŋəŋu ŋeicia.
- ¹²igertə ŋen ŋwaiña ta igəndəwərdəŋtia orn igaber igwoŋata igəwərdia abređa al galamya. igwoŋata igetənde nano na ləgaŋwataidiar ta deŋəra nano idəndr ađəŋiñədeini.
- ¹³ñere ñoralo gaŋəbwa igi gəŋənu ñeŋədeŋa.

3 yuanna

3 yuanna 1

- ¹fiñi eləŋ goŋra. igəbeŋəđia gaiyus igi gubwaniya ŋaŋgi igubwanaiya đetam.
- ²ya eđa gubwaniya, igabeŋəđia rəmwa ta ŋen pređ in*̄*i ŋafəŋa nano aŋəŋete ŋaŋəra, na ta agaŋəra nano agero agwuma. igaliŋeto ta ŋen in*̄*i ŋafo usila nano gəlaŋəŋa ŋaŋəra.
- ³igaŋəra nano jaica jaica ndə lorldaiñ ləkamsa letəñi nano ləlwaŋət*̄*iñi ta ŋen ŋəlaŋəŋa ŋəđetam, ŋen ŋarno agəbərlda eŋen ŋəđetam.
- ⁴daŋəra nano đələrəñi đor*̄*ra đamiñato lorəba pređ idi igerto ndə igəŋna ta ñere ñələrəñi ñəbərlda eŋen ŋəđetam.
- ⁵ya eđa gubwaniya, agudərwato eŋen pređ agəbiŋtia lorldaiñ ləkanisa na leđa t*̄*rəmwa ildi laŋ ilia.
- ⁶lənəŋulu laŋo đaməđata eŋen ŋəđubwa đəlaŋəŋa kanisa nēiñua. agəbəđia ŋen ŋaŋəra ndə agələđwata erađ eren ŋenŋa ŋope gar*no* leđa ildi ləđuŋəđənt*̄*ia rəmwa.
- ⁷lənəŋulu labəŋo labakaldaiea ŋen ŋaŋta al masiya na lero ləma wagəŋəŋ eleda ildi laijəba rəmwa.
- ⁸ŋen đetam ta ləgamicia leđa larnt*̄*ia ta alərrəŋeidəni ləgəbəđiarlda ŋen ŋəđetam ŋərəmwa.
- ⁹igəwərdətu leđa ləkanisa adam orn diyuŋrifus igi gwonata gaŋnda in*̄*ulu gənəŋu ganədo ŋələŋe eŋaiñ.
- ¹⁰ŋen ŋafətia ndə igeto igidi indeici ŋen gənəŋu gəbəđia ndə gwaŋwata ŋen ŋwaiña ŋəpiano ŋageande ŋenŋa ŋeicia. gənəŋu gert*̄*a gabeto eŋen in*̄*i orn cum gaber gabaŋənt*̄*i lorəba ləkanisa lalo yarto na gatəritia leđa ildi lwonata ləbəđia t*̄*ia na talmamiño ikanisa.
- ¹¹ya eđa gubwaniya, ŋerte agabəkirndəieia ŋen ŋeicia orn ikirndəicu ŋen ŋaŋəra. eđa igi gəbəđia ŋen ŋaŋəra gənəŋu gərəmwa, orn eđa igi gəbəđia ŋen ŋeicia gənəŋu gero gaseicia rəmwa.
- ¹²leđa pređ lwaŋwata eŋen ŋəđimitriwus ŋaŋəra na đetam đwaŋwata t*̄*ia cum. nanda cum ñagwaŋwata eŋen ŋələrəŋu ŋaŋəra na agaliŋeto ta ŋen eŋaiñ ŋəđetam.
- ¹³igafo igerto ŋen ŋwaiña ta igaŋəwərdətia orn igaber igwonata igaŋəwərdətia al galamya.
- ¹⁴igwonata igaŋəseicia t*̄*waiñ na ləgidi alŋwataide.
- ¹⁵igabeŋəđia ta đəuŋaralo ñaldəgəfete. rappa eraiñ reŋəđiaŋa. eŋəđətiñi rappa pređ menəŋ ndrəŋna.

yauda

yauda 1

- ¹fiñi yauda ñiñgi igaṛ ebai gəyesu masiya na ñiñgi igaṛ orəba gəyagub. igeṛədo leḏa ildi lundəḏənu ildi rəmwa ḏata rubwaliya na ildi taṛrəmujuṇu ɲen ɲanta yesu masiya.
- ²igabeṛəḏia ta ɲabaiyaṇəno na ḏəuṛaralo na ḏubwa talakarəjeinu eñaṇ.
- ³ya leḏa lubwaniya, igafo igəṛəḏiaṇəno kaiñ ta endəwəṛḏəti aḏam eṇen ɲəḏəbərni idi ləgerṛ, na igafiḏu ta ɲen ɲaṛo ḏetam endəwəṛḏəti na endekeṛəḏe kaiñ ta ɲopəte kaiñ ɲen ɲəḏonaṛa iyəsu ḏwondəṛtaḏa iṇi leḏa ṛrəmwa laneinu lomanto ḏəge.
- ⁴leḏa ləmaṛan ləntu idəṛəbəḏia eṇen ḏəkanisa ɲoṛoma, ildi lero liḏəña rəmwa. lənəṇulu ləbəḏia ḏame ḏərəmwa aḏəṛəte ḏərkəḏeidia ɲen ta aləeiti ɲəṛwa na lənəṇulu labəlaiea eləṇ igəndr gunto, yesu masiya. ḏakəme ḏəleḏa ildi ḏəwəṛḏənu pənde ram.
- ⁵igwonata igəndələḏəṇəḏaicia, ñaṇ ñaṇgi ñagaliṇəto ɲen iṇi ram ta eləṇ rəmwa rəbərui leḏa alo imasr orn raməndaḏo leḏa ildi lero ləbendia ɲen ɲələṛəṇu.
- ⁶na məlaiyəka isei yero yəbendia ɲen iṇi ɲəṛəntəlo niyamiñe alo isi yafau, rəmwa rəndəlo məldin iṇərəm yakasənu uridaga bəṛəbəte ta aiyakəməni iloman lakəl loṛa.
- ⁷ntia cum leḏa lalo isəḏum na lalo igamura na alo yafəlo twaiñ ildi lanaiḏo ntam enen ḏəge eṇen ɲəḏaṛaṇa lijila ṛrəto na eṇen ɲəleḏa ṛrwa landra leḏala ṛrwa, leḏa ildi laṛo ɲaməla ɲəleḏa ildi lakəmənu isiaya isi yafə bəṛəbəte.
- ⁸orn tia eum leḏa ildi ləntu ikanisa ɲoṛoma ildi talandro ɲurid ɲeieia lənəṇulu talidū aṇəno yetəṇa na talneḏo ɲələṇe na taləḏaməeu leḏa eṇen ildi ləṛto ɲaṛwa.
- ⁹orn makiaiyl igi gaṛ eləṇ gəməlaiyəka ndə lukuṛəbijəḏitu seṛanya eṇen ɲaṇəno imusa gəṇəṇu gidəñalo ta aṇəbwaide aṇənaice ḏakəme orn nəṇata, igəbeṛəḏia ta, eləṇ rəmwa arəṇagariñaṛe.
- ¹⁰orn leḏa ildi ləḏiñəḏi lənəṇulu labwaidia ɲen preḏ iṇi laiṇəba na liḏ aləməndəḏəni ɲenṇa iṇi laliṇəto məṛəməṛeñ garno ḏwala.
- ¹¹lənəṇulu liḏ alneini ɲen ɲubwa. lənəṇulu talerlḏo eṇen ɲəkaiyin, idia gaḏəm. lənəṇulu liḏu mənna balamga eṇen ɲunto ta alerte laṅge lwaiña lalo, ldaməndəḏəni eḏatwoḏa eḏen ḏagea rəmwa ɲen ɲarno gura ndə gatwoḏo gageo rəmwa.
- ¹²leḏa ildi laṛo ḏataṇa eḏəsa ḏəḏubwidia eḏalo ndə ñagəsəlda na lənəṇulu laber liḏəña wagəṇəṇ. lənəṇulu larno leḏa ləsi oṛo ildi ləṅgiṛia oṛo na laməcinia bəṛan, na larno ibwoṛua isi yero ɲawano isi ḏabera ḏəlarṛəpa, na larno nuṛi ini nero nəbəṛi raṛai ini naber naləṇa liḏia ini naiyo na naiyo təṇ na napəṛənu.
- ¹³lənəṇulu larno ɲawa ɲal bar iṇi ɲakaborta elo opwaiñaga gəḏirəwano eḏen, na larno ropa irri ramiña eraḏ eren, na alo isi yaṛo ɲərəm yamiñaṛo lorəba preḏ yəṛəntəlo.

14na aknuk igi gaṛ idia gaḏəm gaṛo ḏurṭu ndə ḏələḡəḏia ḏaḡgaṭo ḏenəḡ ndəmiñe ḏunto, ḡənəḡu ḡwaṛwato eleda ildi ndə gaṭa, eləḡ rəmwa riḏ arela ledala əlləṛəḡu ltəṛe lwaiña kaiñ

15ta arakəme leḏa preḏ na ta arəlnaice ḏakəme ḡen ḡanta ḡemeṛia ḡeicia ḡələḏa ildi lanedə rəmwa na ḡen ḡeicia iḡi laṭa lageo rəmwa.

16leḏa ildi lamələḏia ḡenḡa na lubwaḡəno. lənəḡulu lamətia ta aləbeice ḏonaṭa ḏeicia eḏen, na ləminia bəṛan eñnuaya na laṭoṛaṭa leḏa ḡope ndə ḡen iḡi ḡələməḏaṭa.

17na ñaḡ ñaḡi ñaḡubwaniya, ləḏəḡəḏeintr eḡen iḡi leḏa lərrəḡaicənde ananoḡ, ildi eləḡ igəndr yesu masiya ḡwaḏwatəlo.

18lənəḡulu lalwaṛətənde ta, iliga ləndurṭu leḏa liḏ altwoḏe ildi laḏama ḡen ḡərəmwa na lateta ḏonaṭa ḏeicia ḏaḡəno na ildi laber liḏəña rəmwa.

19fələḏa ildi ləbəḏia ḏakarnəḏia eḡaṭəṛa eḡen. lənəḡulu larno ḏwala na lero ləbertia usila gatəṛe.

20orn ñaḡ ñaḡi ñaḡubwaniya, oṛreṭr bəṛan naḏuna isi yaṛo ḏonaṭa eḏalo iyeku idi ḏatəṛe, na ñaṭurṭi rəmwa igusila gatəṛe.

21rəmoṭr ḡen ta ñafete jaiea jaica idubwa ḏərəmwa liga ñagaṭurṭia ḡəbaiyaḡəno ḡeləḡ igəndr yesu masiya ta aḡəndənaice ḏamətia ḏəbəṛəbete.

22ḡiatr leḏa ləmaṭan ḡabaiya nano ildi lətəsəni eḡen ḡərəmwa.

23bələḏr leḏa ləmaṭan isia ntia ñələbəri. ḡen ḏetam ta ñaḡwəntia leḏa lwomən ḡəḏaiñaḡa na ta ñaḡaneḏa ḡen preḏ eḡen na cum ndrena enen ini niḏənu nataḡa aḡənoiya esen.

24rəmwa raṛəwaḏaṭa rəndərəmoṭwa ta ñerte ñaḡabəṛəḡeinia, na raṛəwaḏaṭa rəndiḏia ñagaṭurwa ḡu nəiñua irri rerṭo ḡaṭrwa ḏaḡəraḏa nano,

25rənəḡu raṭ rəmwa runto na ḏəbəri idəndr eḡen ḡeləḡ igəndr yesu masiya, na igəbeṛəḏia ta rənəḡu arananeini ḡaṭrwa na ḏame na ḡabəṛa na ḡələḡe ḡen ḡarno ḡen iḡi ḡafo iliga alo yaməlu yəbəḏəni na iḡi ḡafo ḏiñəḏi na ḡiḏ aḡfete bəṛəbete. amin.

ruiya

ruiya 1

¹yesu masiya gamiño nen inī rəmwa ranaicəma ta aņėrrəņaice leđa ildi laməduřəđəntia nen inī đətam niđ aņfete. gənəņu gamiño nen inī məlaiyəkada idi gwađwačo ebai nano gəlėřəņu yuanna.

²yuanna đinđedi gwařwata eņen gaseicu, fəņen nərəmwa na đaməđata idi yesu masiya ganaido.

³eđa gabuņənti igi gəbėgərići leđa nen nadam inī niđ aņfete na leđa labuņənti ildi ləna na ləbəđia nen inī nəwėrđəniau, nen nanta liga lafo twaiñ.

⁴fiñi yuanna. igawėrđətia kanisa đenəņ ndəmiñe đirijan alo yasiya. igəbeřəđia ta đəbuņtia na đəuřaralo aləndəneini irəmwa irri rafo rafo na rəfia na riđ arela, na inusila đenəņ nəmiñe niřijan ini nafa kursi nəiñua eņələņe ilėřəņu,

⁵na iyesu masiya igi gačo đaməđata đudərwačo igi gələņənu gananoņ eņəřaiñ na igi gař eləņ gənələņ pređ nalo. gənəņu gubwandria na gwasaiəndr nen nəcicia inđndr nəfəniņa nəlėřəņu,

⁶nəņəndidr ləgař nələņ na kana idađa rəmwa rəlėřəņu. igəbeřəđia ta gənəņu aņənaneini najařwa na nabařa bəřəbəte. amin.

⁷seidr. gənəņu giđ aņela isbworua na isi pređ yiđ aiyəməseici na lənəņulu ildi lađwoma liđ almaseici cum. na leđa pređ lalo ildi lwaiña nəřwa liđi țalaro nen nanta nu. đətam, nen niđ aņfete tia. amin.

⁸eləņ rəmwa rata, igənəñi igař alif na aliya. fərəmwa irri rafo rafo na rəfia na riđ arela, rənəņu irri rerto nabařa pređ.

⁹igənəñi yuanna niņgi igačo oralo niņgi ləgananeinr nen nubwa nəcicia na ləgerř nələņe nərəmwa na đariñata nen iyesu, igənəñi igafo alo eņau iligano ibernia batmus nen nanta igėrrəņaieu leđa nen nərəmwa na igananaico leđa đaməđata đəyesu masiya.

¹⁰loman lnəņ leləņ rəmwa igafo eņabəřa nusila gatəře nene ole gořa ni ndurřu garno gəđal,

¹¹igi gata, wėrđu nen inī agəseieia egađam orn nəđweiti ađam ikanisa đenəņ ndəmiñe đirijan đalo yafəsus na đalo isimirna na đalo ibargamus na đalo idiyatira na đalo isarđis na đalo ifiladalfia na đalo ilawuđikiya.

¹²na igaredialo ta iseiei esegi gaiñəřwatitia na ndə igaredialo țiseicu lanđe đenəņ ldəmiñe liřijan ildi ləbendeicia isia, ildi liđənu ađ đəəbya.

¹³na elanđe ildi iligano țiseicu eđa gənəņ garno idia gələđa. gənəņu gėřənu erena nano gwala na nəņəndəni đərnadano ilurum đarno ađ đəəb,

¹⁴nda əllėřəņu labəjo na iri enenda yabəjo eum lawađialo, na isi ilėřəņu yarno đəņəla đisia.

¹⁵rəmanəña rələtənu rawadialo garno dəpeini dəsatrtr dəwadialo isia, na ole gələtənu garno ηawa ηwaiña ηirəwa nəηoba.

¹⁶gənənu nəηəndi ropə dənəη ndrəmiñe riṭijan eđəη dəñaicəba, na doperre idi dertə ηəfəni ηwaiña alirəm dəmiña igēiñua ilətənu, na isiano yawadialo garno eđəñina yəwadialo ndə yafo iligano.

¹⁷ndə igaseicəma nimirəti erəmanəη garno eđa gaiyo. orn gənənu nəηəñṭi dāη nano dəñaicəba nəηata, ηerte agidəñalo. igarə eđa gananoη na gəndurtu alo,

¹⁸gənənu igi garnətia. igaiyo, na seicu igamətia bətəbətə, na igertə mufta eηətaiñ na yalo eleđa laiyo.

¹⁹diñədi wərdu ηen iñi agaseicia. fəηen iñi ηafo diñədi na iñi ηid əηela.

²⁰igidi eηəñaiçə ηaməra ηəropa dənəη ndrəmiñe riṭijan irri agaseicəlo eđəη dələtəñi na ηələnge dənəη ldəmiñe liṭijan ildi labendeieia isia, ildi liđənu ađ dāəbya. ropə dənəη ndrəmiñe riṭijan rarə məlaiyəkə ikanisa dənəη ndəmiñe diṭijan, na laηge dənəη ldəmiñe liṭijan ildi ləbendeieia isia larə kanisa dənəη ndəmiñe diṭijan.

ruiya 2

¹wərđətu məlaiyəkə ηen iñi dəkənisə dalo yafəsus. eđa igi gəbendeieia ropə dənəη ndrəmiñe riṭijan eđəη dəñaicəba na igi gəbərlda elənge dənəη ldəmiñe liṭijan ildi liđənu ađ dāəbya ildi ləbendeieia isia, gənənu nəηata,

²igaliṇetə ηen iñi agidū. igaliṇetə ta agidū ηəmətṛia kaiñ na ta aḡarĩñata ηen na ta aḡanədo leđa leicia na ta aḡirndəicu leđa ildei ləbata ta ləđweinu orn lero ləđweini na ta aḡafidəlo larəlen.

³igaliṇetə ta aḡarĩñata ηen, na ta aḡanəneinu ηen ηubwa ηeieia ηen ηanta irəη gələtəñi na aḡero aḡaicwarau.

⁴orn igertə ηen ηənəη əηḡeaηa ta aḡaber aḡaiñiyubwa garno aḡubwaiñiya ananoη.

⁵ləldəηəđeinu eηen iñi aḡirau. ηḡitu ηen ηələrəηa ηeieia, ηidī ηen iñi agidū ananoη. orn ndə aḡaber aḡaηḡitia ηen ηələrəηa ηeieia dətəam igidi eηətə nano emə wəηḡe gələrəηa igi gəbendeieia isia alo ilətənu.

⁶orn aḡertə ηen iñi ηaηərə, ta aḡanədo ηen iñei nigulawiyin ləbəđia, ηen iñei iganədo cum.

⁷ηḡitr leđa ildi lertə nənəñia alne ηen iñi usila ḡatəre ḡwarwatitia kanisa. eđa igi taηəđamo ηen ηəsetan igidi eməηḡiti aηəse iguṭi ḡədamətia igi ḡafo alo yaηərə irəmwa.

⁸wərđətu məlaiyəkə ηen iñi dəkənisə dalo isimirna. eđa igi gananoη na gəndurtu alo, igi gaiyo nəηamətə təη, gənənu nəηata,

- ⁹igaliḡeto ƚa ƚaḡananeinu ḡen ḡubwa ḡeicia na ƚa agaƚ ebai, orn agerto lanḡe lwaiḡa. igaliḡeto ƚa agadaməḡonu eḡen eleḡa ildi ləbata ƚa lal yawuḡ orn gerta lal yawuḡ. lənəḡulu laḡo eƚa gəsetan.
- ¹⁰ḡerte agidəḡa ḡen ḡubwa ḡeicia iḡi agidi ḡaneini. setan yiḡ aiyəḡi leḡa ləmatan eḡaḡ isijən ƚa ḡonata eḡen aḡirndeiḡi na agidi ḡaneini ḡen ḡubwa ḡeicia ḡoman reḡ. ḡərwato eḡen ndə agamətia walla ndə agaḡiḡəni na igidi eḡanaice ƚaḡ idamətia.
- ¹¹ḡḡitr leḡa ildi lerto nənəḡia alne ḡen iḡi usila gatəḡe gwaḡwatitia kanisa. eḡa igi ƚaḡadamo ḡen ḡəsetan, ḡənəḡu gaber gaḡəwadata gasəni aḡəno kwai kwai ḡəḡaiḡəḡa ḡəndurḡu.
- ¹²wərdəḡu mələiyəka ḡen iḡi ḡəkanisa ḡalo ibargamus. eḡa igi gerto ḡoperre idi ḡerto ḡəfəni ḡwaiḡa alirəm, ḡənəḡu nəḡata,
- ¹³igaliḡeto alo isi agafau, ƚa falo isi setan yaḡaḡau. igaliḡeto ƚa agəndu irəḡ ḡələḡəḡi kaiḡ na ƚa aḡero agabəlaica ḡonata ḡəlaḡəḡa kwai kwai, na cum iliga antibas, igi gaḡurḡəḡəḡiḡi ḡenḡa ḡudərwato, gaḡiḡəḡiaḡu ḡa nəiḡna eḡeḡa gəsetan ḡurri.
- ¹⁴orn igerto ḡen ḡənəḡ əḡḡeaḡa ƚa agerto ikanisa leḡa ləmatan ildi ləndu ḡen ḡəbalam igi ḡərrəḡaicu balag ḡen ƚa aḡḡəḡəḡi leḡa lisrayil ƚau, ƚa alase eḡe idwala ḡəḡəḡəḡu lanḡe ləpiano ildi leḡa ldukwuḡiḡəḡialo na ƚa alḡane liḡila ƚrəto.
- ¹⁵na cum agerto leḡa ləmatan ikanisa ildi ləndu ḡen ḡənigulawiyin.
- ¹⁶ḡen ḡafətia ḡḡitu ḡen ḡəlaḡəḡa ḡeicia walla igidi eḡeta nano taltal albwaiḡəḡe ḡoperreḡa ḡəiḡua iləḡəḡi.
- ¹⁷ḡḡitr leḡa ildi lerto nənəḡia alne ḡen iḡi usila gatəḡe gwaḡwatitia kanisa. igidi enaice eḡa igi ƚaḡadamo ḡen ḡəsetan manna imatan isi yaləbijənu, na igidi emanaice lwandra labəḡo ildi lerto irəḡ ḡəmaiḡən ḡəwərdəḡiaḡu igi eḡa gero ḡənəḡ galinḡeto illi eḡa igi ganeinu.
- ¹⁸wərdəḡu mələiyəka ḡen iḡi ḡəkanisa ḡalo idiyatira. idia ḡəḡəḡwa igi isi iləḡəḡu yarno isia na igi rəmanəḡa rələḡəḡu rawaḡialo ḡarno ḡəpeini ḡəsatrtr, ḡənəḡu nəḡata,
- ¹⁹igaliḡeto ḡen iḡi agidə. igaliḡeto ḡubwa ḡəlaḡəḡa na ḡonata ḡəlaḡəḡa na ḡəmḡḡria ḡəlaḡəḡa na ḡaḡiḡata ḡen ḡəlaḡəḡa, na igaliḡeto ƚa agəbəḡia ḡəmḡḡria kaiḡ ḡiḡəḡi ḡamiḡato ḡəmḡḡria ḡananəḡ.
- ²⁰orn igerto ḡen ḡənəḡ əḡḡeaḡa ƚa aḡero aganeḡa wuji gakəl yasabal igi gaḡa gaḡo nabi orn ḡəbəḡia ləbai əlləḡəḡi ḡaḡəna ḡenḡa ḡələḡəḡu ƚa lənəḡulu alḡaḡe liḡila ƚrəto, na ƚa alase eḡe idwala idi ḡəḡəḡəḡu lanḡe ləpiano ildi leḡa ldukwuḡiḡəḡialo.
- ²¹iganaicəma liga ƚa aḡḡiti ḡen ḡələḡəḡu ḡeicia orn gero ḡwonata ḡaḡḡitia ḡəlaiḡ ḡələḡəḡu.
- ²²seidu, igidi emidi ḡwuma na emauwətḡi nal aḡḡəḡem leḡala ildi ldandəralda, na igid əlnaice ḡen ḡubwa kaiḡ ndə laber lanḡitḡia ḡen iḡi wuji ḡidu.

²³na igidi ejiñe ñere ñələṛəṅu. leḁa preḁ ləkanisa preḁ liḁ alaliṅete ʔa igar eḁa igi gagagwonda nare nələḁa na ṅaṭəṛa ṅələḁa na ʔa igiḁ enanaice leḁa ḁəpəṛa eṅen ṅəlanṅe lənəṅulu liḁəlo.

²⁴orn leḁa lṭənu alo idiyatira ṅaṅgi ṅagero ṅagabendia ṅen ṅakəl na ṅaṅgi ṅagero ṅagabərrəṅeini ṅen inṅi leḁa lərnaṭan laṭa fəṅen ṅəndurtu ṅəsetan. igəndəlwaṛətia ʔa igero ṅen ṅinia təṅ igəndənaicia,

²⁵illi ʔa ṅəndi ṅen ṅagerṭo liga igaməlu igetə.

²⁶eḁa igi ʔaṅḁamo ṅen ṅəsetan na igi ʔaṅidi ṅəmṛia ṅələṛəṅi ṅen liga laməlu ləṛiṅḁeini, igiḁ emanaice ṅələṅe eḁə lalo,

²⁷ṅen ṅarno papa ganaiceṅi ṅələṅe. ḡəṅəṅu ḡiḁ aṅarəmotə leḁa ləfrala ləḁəpeini na ḡiḁ aṅəḡere isi ḡateta ḡarno eḁa ḡagero ʔia.

²⁸na igiḁ emanaice toṛəl.

²⁹ṅḡitr leḁa ildi lertə nənəṅia alne ṅen inṅi usila ḡatəṛe ḡwaṛwatitia kanisa.

ruiya 3

¹wərḁəṭu məlaiyəka ṅen inṅi ḁəkanisa ḁalo isardis. eḁa igi ḡəbendeieia nusila ḁənəṅ nəmiñe niṛijan nərəmwa na ropa ḁənəṅ ndrəmiñe riṛijan, ḡəṅəṅu nəṅaṭa, igaliṅetə ṅen inṅi aḡiḁu. leḁa ləbata ʔa agamətia orn aḡaiyo.

²twoḁo inṅurid ṅəndəci ṅen aḡertə məldin inṅi ṅabaiyətia. igero igafiḁa ṅəmṛia ṅənəṅ ṅələṛəṅa ṅəṛiṅḁeinu rəmwa nēiṅua rələṛəṅi.

³ləḁəṅḁeinu eṅen inṅi aḡaneinu na inṅi aḡano. əndu ṅen inṅi, ṅaṅḡiti ṅen ṅələṛəṅa ṅeieia ṅoṛəbətə rəmwa nano. ndə aḡanedə ʔa aḡatwoḁa inṅurid igidi yela ḡarno oṛom na aḡaber aḡidi ṅaliṅete liga igidi eṅəwəṭa nano.

⁴orn aḡertə ndrəṅ nəmaṭan alo isardis nələḁa ildi lero ləbəḁia ndrəna enen nataṅa na lənəṅulu ṅaḡidi ṅerlde ləṛəṅu ndrəna nano nabəjo ṅen ṅaṅṭa lənəṅulu larəḡaḁəṭo eṅen.

⁵eḁa igi ʔaṅḁamo ṅen ṅəsetan ḡəṅəṅu ḡiḁ aṅṛəṅi ndrəna nano nabəjo na igaber igidi imiṅi irəṅ ḡələṛəṅu eḡaḁam ḡəḁamətia. igidi elwaṛe irəṅ ḡələṛəṅu papa nēiṅua na məlaiyəka nēiṅua iləṛəṅu.

⁶ṅḡitr leḁa ildi lertə nənəṅia alne ṅen inṅi usila ḡatəṛe ḡwaṛwatitia kanisa.

⁷wərḁəṭu məlaiyəka ṅen inṅi ḁəkanisa ḁalo ifiladalfia. eḁa igi ḡaṛo ḁatəṛe na ḁəṭam, igi ḡəbendeieia muṫṭa iḁawuḁ, igi ḡaḡaḡidia na eḁa ḡero ḡənəṅ ḡaṛəwəḁaṭa ḡaldanda na igi ḡaldanda na eḁa ḡero ḡənəṅ ḡaṛəwəḁaṭa ḡaḡaḡidia, ḡəṅəṅu nəṅaṭa,

⁸igaliṅetə ṅen inṅi aḡiḁu. seieu, iganaicəṅa əuwər isi yagagiḁənu na eḁa ḡero ḡənəṅ ḡaṛəwəḁaṭa ḡaldanda. aḡertə ṅabəṛa ṅəṭefr orn aḡarəmotə ṅen ṅələṛəṅi ʔaṅiḁu, na aḡero aḡabəlaica irəṅ ḡələṛəṅi.

⁹seieu, nen iganaicia leđa leŕa gasetan ildi ləbata ƚa lal yawud orn gerta lal yawud orn laŕəlen. seicu, igid ildi alŕeta nano alŕukwuđiñətia alo erəmanəŕ rəlaŕəŕa na allinete ƚa igubwanaiya.

¹⁰nen nanta agano nen ɣələŕəni ƚanidu đariñatađa nen idi igananaicia, igidi eŕerəmotə iliga lədirndeinia idi đid adeta alo pred ƚa adirndeia leđa pred ildi laməto alo.

¹¹igidi yela taltal. endu nen inŕi agerto ƚa eđa aŕerte gənəŕ gaŕəwadaƚa gaŕamata ƚaj ilaŕəŕa.

¹²eđa igi ƚanadamo nen nasetan, igidi imidi gaŕo lwandra lnəŕ eŕwandra nənəra noŕra egeŕa gatəŕe gərəmwa rələŕəni inŕi lorəba lnabijeidini na gənəŕu gaber gid aŕəmiñe kwai kwai. igidi imowərđi nano irəŕ gərəmwa rələŕəni na irəŕ girnuy gərəmwa rələŕəni, fəŕu ursalim gmaiŕən igi gid aŕirwa elo irəmwa rələŕəni. na igidi imowərđi nano irəŕ gəmaiŕən gələŕəni.

¹³ɣgitr leđa ildi lerəto nənənia alne nen inŕi usila gatəŕe gwaŕwatitia kanisa.

¹⁴wərđətu məlaiyəka nen inŕi đəkanisa đalo ilawudikiya. eđa igi gənəŕu amin, igi gaŕo đamədaƚa đudərwato na đədetam igi rəmwa ridu lanŕe pred nuga, gənəŕu nənata,

¹⁵igaliŕeto nen inŕi agidu. gerta agaməle na gerta agubwa. igafə igwonata ƚa agaməle walla agubwa.

¹⁶ntia nen nanta agaməliano na gerta agaməle walla agubwa igidi eŕabidi eiñua iləŕəni.

¹⁷agata ƚa agaŕ eləŕ na lanŕe əllaŕəŕa lakaŕəjeinu kaiñ na agero agafə pwa eŕen nənəŕ kwai kwai. agaijəba ƚa agwana na agaŕo nəbaiyaŕəno, na agaŕ ebai, na agaŕəlisi na agafə məŕəməŕəñ.

¹⁸nen nafətia igananaicia nen ƚa aiñiliditi ad đəəb isi yidənu yatəŕe isiaya ƚa nətete eləŕ, na ndrena nabəjo ƚa nətəni nano ƚa nələbəce đirəwano đəlaŕəŕa nen nanta agafə məŕəməŕəñ, na đawa yisi ƚa nətəni isi ƚa naseidi.

¹⁹igagariñata leđa ildi igubwaliya na telətoŕato. nen nafətia ŕəđitəŕəno ƚa nənŕiti nen nəlaŕəŕa nəieia na nainəŕəbətə nano.

²⁰seicu, igəni igatŕwa əuwər nəiñua ƚipu. ndə eđa gənəŕ gəna ole gələŕəni aiñagəgiti əuwər igidi yənti na nəsəlda na gənəŕu nəsəlda.

²¹igidi inŕiti eđa igi ƚanadamo nen nasetan nənəŕə nal kurs eŕələŕe iləŕəni nen narno igadamo setan na nagaŕəŕo papaga nal kurs eŕələŕe iləŕəŕu.

²²ɣgitr leđa ildi lerəto nənənia alne nen inŕi usila gatəŕe gwaŕwatitia kanisa.

ruiya 4

¹orn igwanwanədo neseiei əuwər igagidənu elo na igano ole garno gədal igi igano ananoŕ na ole nənata, abəŕəŕ eli na igidi eŕəŕəŕəieie nen inŕi đətam nidi aŕfete.

- ²na taltal igaliņeto ta igafō eņabēra ņusila gatēre na igaseieu kursi eņēlōne elo na eđa igi gaṛaņan.
- ³eđa igi gawađialo garno lwandra lwundeidōnau leđe lōbernia yasbi na garno lwandra lwundeidōnau lore lōbernia agigi na đarldēdia đeđe đadītu kursi eņēlōne.
- ⁴na kursi eņēlōne eređia giṛijan na marldwan yađītu kursi isi eņēlōne na nēlōņ eređia giṛijan na marldwan taņaṛaņan. nēnēņulu nēṛēni ndrena nano nabējo na nerto taj idaēb nēņēṛwa.
- ⁵na rēmwa rasa na ole gafō goṛra kaiñ na rēmwa rēpēniano talamiño ikurs eņēlōne iligano. na ñamba đenēņ ñemēñe ñiṛijan ñuṛu isiano kursi eņēlōne nēiñua na ñēnēņulu ñaṛo nusila đenēņ nēmiñe niṛijan nōrēmwa.
- ⁶na al bar yafo kursi eņēlōne nēiñua isi yidōnu ṛaṛaņa inji ṛatēre kaiñ. na lanđe marldwan lađītu kursi eņēlōne ildi lamētia na lerto isi naņōno pređ inēiñua na indurtu.
- ⁷wanđe gamētia gananoņ garno đēbia na wanđe gwomēn gamētia garno ṛōndēri na gwomēn gerto isiano garno eđa na gwomēn garno oicēl gura.
- ⁸lanđe ildi lamētia marldwan lerto nēlde đenēņ nēņōmiñe gunto na lerto isi naņōno pređ na enēlde cum. ēđēñēđēñin na ulēņgēlēņ ñoman pređ lēnēņulu talata, elēņ rēmwa ratēre, ratēre, ratēre, irri rerto ṛabēra pređ irri rafo rafo na irri rēfia na irri riđ arela.
- ⁹na ndō lanđe lamētia lananaieia eđa ṛaṛwa na đame na đaņēṛtia nano igi gaṛaņa nal kurs eņēlōne na igi gamētia bēṛēbēte,
- ¹⁰iliga ildi nēlōņ eređia giṛijan na marldwan nēnēņulu taņēmukwuđiñēti alo igi gaṛaņa nal kurs eņēlōne na taņēmabuņtu igi gamētia bēṛēbēte. nēnēņulu taņauwētu taj alo esen kursi eņēlōne nēiñua taņata,
- ¹¹elēņ rēmwa eraiñ, agarējađato eņen ta agananeini ṛaṛwa na đame na ṛabēra ṛen ṛanta agiđu lanđe pređ. lanđe lafo ṛtia liđōnu ṛen ṛanta agwonata ṛen tia.

ruiya 5

- ¹orn igaseicu ađam eđaņ đaņaicēba đeđa igi gaṛaņo nal kurs eņēlōne. ađam gwundeinu ṛeniano ṛōwērdōnu egwaņano na ndēṛuano na gakasēnu lanđe la đenēņ ldamiñe liṛijan.
- ²na igaseieu mēlaiyēka đoṛra iđi đarējaieo ole ndata, esegi garējađato eņen ta aņgagiđi ađam na aņgere lanđe ildi ađam gakasēnēliya ?
- ³orn eđa gero gēnēņ gelo walla galo walla gidurtu alo gaṛōwadaṛtia gagagidia ađam walla gaseieia.
- ⁴orn igaro kaiñ ṛen ṛanta eđa gero gēnēņ gafidōnu igi garējađato eņen ta aņgagiđi ađam walla aņōseiei.
- ⁵orn elēņ gēnēņ nēņaiñēlwaṛēti ta, ṛerte agabara. seicu, đēbia iđi đeto eleđa lēyawuđa, eleđa lēdawuđ, đēnēņu đadamo seṛan na đaṛōwadaṛta đagagidia ađam na đagera lanđe đenēņ ldamiñe liṛijan ađam gakasēnēliya.

⁶orn igaseieu truma elta laṭurwa larno laṭiñonu. lēnəṅu laṭurwa kursi eḡələṅe nano enələḡ iligano na laṅge ildi laməṭia marldwan lafo ndēuwər. lēnəṅu lertō rldē ḡenəḡ ndrēmīñe riṭijan na isi ḡenəḡ emiñe eṭijan isi yaṭo nusila ḡenəḡ nēmīñe niṭijan nərēmwa ini rēmwa ṭarldəḡwaṭo alo preḡ.

⁷truma ldela ldəme aḡam eḡaḡ ḡeḡa igi gaṭaṅa nal kurs eḡələṅe.

⁸ndə lēnəṅu lamo aḡam laṅge ildi laməṭia marldwan na nələḡ ereḡia giṭijan na marldwan ldukwuḡiñəṭi truma alo. lēnəḡulu preḡ lertō mberəmbera na ḡəmbolua ḡiḡənu ad ḡaəbya iḡi ḡwundeinu ḡelaṅa iḡi ḡuṭəni ṭa ḡubwa aḡəbətwa elo ḡəmwaḡa gaiñəla. ḡela iḡi ḡaṭo ḡaṭurtia rēmwa ḡəleḡa trēmwa.

⁹na lēnəḡulu ldaləḡe ḡələṅa ḡəmaiḡən, lḡaṭa, aḡarəḡaḡaṭo eḡen ṭa ḡame aḡam na ḡagere laṅge aḡam gakasənəliya, ḡen ḡanta aḡaṭiñonu na aḡarəṭo leḡa ḡəfəniḡa ḡələṭəḡa ḡen ḡanta rēmwa ildi ləḡəṭwa preḡ, na lalo preḡ na lole preḡ ṭeṭəṭeṭe, na ləḡələḡe preḡ.

¹⁰agiḡəlo laṭo kana ḡen ḡanta rēmwa irēndr na lēnəḡulu liḡ alerṭe ḡələḡe alṭeṭe nələḡ noṭra alo.

¹¹na igwanwanəḡo nene ole ḡəməlaiyəka ywaiña kaiñ isi yaḡiṭu kursi eḡələḡe na laṅge ildi laməṭia marldwan na nələḡ. yēnəḡulu ywaiña kaiñ yarno ropa relo,

¹²niyarəḡaice ole niyata, truma ildi laṭiñonu larəḡaḡaṭo eḡen ṭalnaneinu ḡabəṭa na laṅge lwaiña iliano na ḡaliḡeṭa ḡen nəsi na ḡondəṭa na ḡame na ḡaṭrwa na ḡəbuḡtia.

¹³orn nene ole ḡələḡe preḡ ildi liḡənu elo na alo na iḡurtu alo na igal bar na laṅge preḡ ildi lafau. na lēnəḡulu lḡaṭa, ḡəbuḡtia na ḡame na ḡaṭrwa na ḡabəṭa ṭalmaneini igi gaṭaṅa nal kurs eḡələḡe na ṭalneini truma cum, bəṭəbəṭe.

¹⁴orn laṅge ildi laməṭia marldwan lḡaṭa, amin, na nələḡ niṭəṭi alo nəbuḡti rēmwa na truma.

ruiya 6

¹ndə truma lagero waḡge gananoḡ eləḡe ḡenəḡ ldamiñe liṭijan ildi aḡam gakasənəliya, igwanwanəḡo nene wagənəḡ eləḡe ildi laməṭia marldwan igi nəḡəlwaṭe olega garo rēmwa rēbuṭəniāno, nəḡaṭa, miño.

²orn nenwanəḡe na emərṭa ḡabəḡo ḡamiño. eḡa igi ḡaborto emərṭa ḡertō isia eḡəṭe na ḡənəḡu nəḡəneini ṭaj nəḡabəla ṭa aḡəḡame leḡa nəḡələḡame.

³orn ndə truma lagero waḡge ḡwomən eləḡe ildi aḡam gakasənəliya, igano waḡge ḡwomən eləḡe ildi laməṭia marldwan igi nəḡaṭa, miño.

⁴na emərṭa ḡwomən ḡamiño igi ḡore kaiñ. eḡa igi ḡaborto emərṭa ḡaneinu ḡabəṭa ṭa aḡḡeieṭi ḡen ḡəḡəṭaralo alo, ṭa leḡa alṭiñəḡe. ḡənəḡu nəḡəneini ḡoperre ḡoṭra kaiñ.

⁵orn ndə truma lagero waḡge ḡwomən eləḡe ildi aḡam gakasənəliya, igano waḡge ḡwomən eləḡe ildi laməṭia marldwan igi nəḡaṭa, miño. orn igwanwanəḡo təḡ na emərṭa nəḡəmiñe igi ḡəmənu. eḡa igi ḡaborto emərṭa ḡertō al misan eḡaḡ ḡələṭəḡu.

⁶nene ole igi aŋgaica geto elanġe ildi lamətia marldwan nəŋata, ɣwana igal məlwa ɣerto ɣerus yarno riyal na ɣwala igal məlwa iɣijin ɣerto ɣerus yarno riyal, orn ɣgiɣu ɣen ɣɣela na ɣɣawa ɣinəb.

⁷orn ndə ɣuma lagero waŋge gwomən elanġe ildi aɗam gakasənəliya, igano ole ɣəwaŋge gwomən elanġe ildi lamətia marldwan igi nəŋata, miño.

⁸igwanwanədo neseiei emərta gwomən nəŋəmiñe igi geɗeəŋəno. eɗa igi gaborto emərta ɣəbernia ɣəɣaiñ na alo eleda laiyo yəmatəta ɣwaiñ. ɣənəŋu nəŋəneini ɣabəɣa alo elorəba marldwan ta aŋəɣiñe leda ɗoperreda na ɣorwataŋa na ɣəɣaiñəŋa na ɗwalada ɗeɗəñwa.

⁹ndə ɣuma lagero waŋge gwomən elanġe ildi aɗam gakasənəliya, igaseieu nusila aɗuna idurtu ini nəleda ildi laɣiñənu ɣen ɣanta ɣen ɣərəmwa na ɣen ɣanta laɣwato ɣen ɣərəmwa ɗuɗərwatada eŋen.

¹⁰nusila tanəɣajaieo ole nata, ya eləŋ ɣəlanġe preɗ, ɣaŋgi agatəɣe na agaɣo ɗetam, fəndoŋəɣa agidi ɣakəme ɣoɣəbaice ɣen ɣəŋəfəni eŋaiñ eleda ildi lafo alo?

¹¹orn nənəŋulu preɗ naneinu ndrena nabəjo nəlwəɣənti ta anwale arano iliga lobəlano məldin ɣen leda ləɣənu eŋen iŋi laməlu laɣiñəni ildi lənəŋulu liɗəlda ɣəmɣɣria na ildi laɣo lorəba elden.

¹²ndə ɣuma lagero waŋge gwomən elanġe ildi aɗam gakasənəliya, igwanwanədo na alo yatəsənu kaiñ na ɗeɗəñina nimuniɣi yarno erena ɣəmənu na ubwa ɣaɣo ɣəndəɣ nəŋoɣte ɣarno ɣəfəni.

¹³na ropa relo tarirətətu alo ɣen ɣarno ɣəbəda ɣirəwa ɣeɗe ndə ɗabera ɗwaiña ɗatəsia ebəda.

¹⁴na ltunġa lataməro ɣen ɣarno abərəda ɣapeidənu na aiyən preɗ na alo preɗ isi yafo eŋau iligano laɣwəɗənu ldəjomate alo esen.

¹⁵orn nələŋ nalo na leda loɣra na nələŋ naskari na leda lwaiña lanġe na leda londəto, ɗetam leda preɗ ndə laɣo ləbai walla lero laɣo ləbai lənəŋulu preɗ lalaldəbijəni eɣto na enəbwa naiyən.

¹⁶lənəŋulu taɣrajaieo ole ldeiti aiyən na ɣwandra ta, iɣətənde nano ñandələbəce isiano yeɗa igi ɣaɣaŋa nal kurs na ideiciano ɗəɣuma.

¹⁷ɣen ɣanta loman loɣra lədeiciano eɗen leto ɗəge na esegi ɣaɣəwadaɗa ɣaɣurwa ɣen nəiñua iŋi?

ruiya 7

¹orn igaseicu məlaiyəka marldwan yaɣurwa alo, ɗənəŋ ɗafo ɗəɣəɗalo na ɗənəŋ ɗafo ndaləŋgwa na ɗənəŋ ɗafo ɗəɣəɗalo na ɗənəŋ ɗafo ndele. yənəŋulu yəndu ɗabera marldwan ɗalo, ta aɗerte ɗura iduɗa walla igal bar walla inuɣi.

- ²na igaseicu m̄laiȳaka ḏwom̄an ḏir̄owa ndele id̄i ḏ̄abendeicia ḡw̄er̄iṅṅa ḡer̄om̄wa irri ram̄et̄ia. ḏ̄en̄ḡu ḏ̄ar̄ajaico ole nd̄alwar̄et̄i m̄laiȳaka marldwan isi yaneinu ḡab̄er̄a ṯa aiȳasi ḏ̄uḏa aḡ̄eno na al bar aḡ̄eno, walla nuṯi aḡ̄eno,
- ³nd̄oleit̄i ṯa, ṅer̄te ṅagasi ḏ̄uḏa aḡ̄eno walla al bar aḡ̄eno, illi nd̄e ṅaḡer̄u ḡw̄er̄iṅṅa ḡer̄om̄wa n̄ḡer̄wa ḡ̄nd̄esi ḡ̄leḏa ildi ṯalit̄u ḡ̄m̄er̄ia.
- ⁴na igano ereḏia ḡar̄o m̄nau eleḏa ildi l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano. leḏa laṯo al̄ef ereḏia reḏ nalo ereḏia marldwan na marldwan, l̄en̄ḡulu l̄ḡer̄wa preḏ ḡisrayil.
- ⁵leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄yawuḏa l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄arubin l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄ajad̄ l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano.
- ⁶leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa lasir l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄naftali l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄manasa l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano.
- ⁷leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄esimaun l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano. na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄elawi l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄yassakar l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano.
- ⁸leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄sabulun l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄yus̄ef l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano, na leḏa al̄ef reḏ nemiṅe er̄ijan l̄eḏa l̄benyamin l̄er̄enu ḡw̄er̄iṅṅa nano.
- ⁹orn igwanwan̄ḏo neseici leḏa lwaiṅa kaiṅ ildi eḏa gero ḡ̄n̄ḡ ḡar̄̄waḏ̄ata ḡ̄lum̄aḏ̄ata. l̄en̄ḡulu leṯo eleḏa lalo preḏ na l̄ḡer̄wa preḏ na l̄ḡel̄ḡe preḏ na lole preḏ ṯet̄eteo ld̄ḏuri kursi eḡ̄el̄ḡe n̄iṅ̄ua na ṯuma n̄iṅ̄ua. l̄en̄ḡulu ld̄er̄eni ndrena nano nab̄ajo ldarrape iṯet̄ia eraḡ̄ eren.
- ¹⁰l̄en̄ḡulu ṯar̄ajaico ole kaiṅ ld̄ata, ḏ̄eb̄eria ḏ̄er̄om̄wa ir̄endr̄ irri ṯar̄er̄aḡ̄o nal kurs eḡ̄el̄ḡe na ḏ̄er̄uma.
- ¹¹orn m̄laiȳaka preḏ yaṯurwa yaḏ̄it̄u kursi eḡ̄el̄ḡe na n̄el̄ḡ na lanḡe ild lam̄et̄ia marldwan cum, na l̄en̄ḡulu preḏ ld̄iṯet̄i alo kursi eḡ̄el̄ḡe n̄iṅ̄ua ld̄abuṅṯi r̄om̄wa,
- ¹²ld̄ata, amin. ḏ̄abuṅṯia na ḡar̄rwa na ḏ̄aliḡet̄a ḡ̄en n̄asi na ḏ̄an̄er̄t̄ia nano na ḏ̄ame na ḡab̄er̄a na ḏ̄wond̄et̄a ṯalnaneinu r̄om̄wa ir̄endr̄ b̄er̄ab̄ete.
- ¹³orn el̄ḡ ḡ̄n̄ḡ n̄ḡaiṅer̄̄ḏe n̄ḡata, leḏa ildi esand̄eldi ildi l̄er̄enu ndrena nano nab̄ajo, na l̄en̄ḡulu leṯo ḡga ?
- ¹⁴igamur̄abit̄i eḡ̄en niȳata ṯa, ya el̄ḡ agaliḡet̄o. orn ḡ̄n̄ḡu n̄ḡaiṅ̄el̄war̄et̄i ṯa, f̄leḏa ildi leṯo eḡ̄en ḡubwa kaiṅ alo, ld̄wase ndrena enen eḡ̄ef̄eni ḡer̄uma na lid̄elo nab̄ajo.
- ¹⁵ḡ̄en ḡaf̄et̄ia l̄en̄ḡulu lafo kursi eḡ̄el̄ḡe n̄iṅ̄ua ir̄om̄wa ṯalit̄u ḡ̄m̄er̄ia eḏ̄ñ̄eḏ̄ñ̄in na ul̄ḡḡel̄ḡ eḡer̄a ḡ̄l̄er̄ḡu ḡat̄er̄e, na r̄en̄ḡu irri raṯaḡ̄o nal kurs eḡ̄el̄ḡe riḏ ar̄el̄ab̄ḏini nano ḡ̄en ḡanta ald̄efet̄lda.

¹⁶lənəḡulu laber laieoiña təḡ na aḡal aḡerte cum na  d  n n t iayerte el wada ibwa walla waḡe g n ḡ gubwa.

¹⁷ḡen ḡanta  ruma ildi lafo nal kurs eḡ l ḡe iligano li  al l si na l n ḡu li  al lmama te eyoro eḡau ḡ dam tia na r mwa ri  ar ra ete ḡwal isi pred .

ruiya 8

¹nd   ruma lagero waḡe g ndurtu elanḡe ildi a am gakas n liya,  abwaiña ḡema  afo elo iliga ltefr, garno  d  n na nus.

²orn igaseieu m laiy ka  en ḡ nemi ne e ijan isi t iayaturu r mwa n i nua na y n ḡulu niy neini rlde  en ḡ ndr mi ne ri ijan.

³na m laiy ka  wom n ndela nd dura a tuna nano.  en ḡu  erto l mbolua li  nu ad  a bya.  en ḡu nd neini ḡela ḡwaiña iḡi ḡur ni ta  ubwa  ab twa elo   mwa a gai n la, ta ad ti  aturtiada r mwa  le a pred   r mwa na tuna isi yi  nu ad  a bya isi yafo kursi eḡ l ḡe n i nua.

⁴na  ubwa  ḡela t adab to e an   m laiy ka  aturtiada r mwa  le a  r mwa.

⁵orn m laiy ka nd me l mbolua ndowond jaice isia nd uw ti alo. na r mwa ndr bu raniano na ole n ḡfete go ra na r mwa ndr se na alo niy t s ni.

⁶orn m laiy ka  en ḡ nemi ne e ijan isi y ndu rlde  en ḡ ndr mi ne ri ijan ya ur einu ta aiyare rlde.

⁷m laiy ka  n i nua  are  al. ḡwot da na isia lar ḡwu  nu ḡ f niḡa l dami ne l ir ti alo na alo niyote elor ba i ijin na u i n ḡote elor ba li ijin inu i pred , na ḡaiña ḡe e pred  n ḡote.

⁸m laiy ka  wom n  are  al   l r ḡu na waḡe garno aiy n yotra isi yot  n ḡauwuj ni igal bar.

⁹al bar isi elor ba i ijin ne ete ḡ f ni, na waḡe gaiyo elor ba li ijin elanḡe pred  ildi lafo igal bar na   pundri   ḡau  agirnu elor ba li ijin ig pundri pred .

¹⁰na m laiy ka  wom n  are  al   l r ḡu na  opa  otra kai n ndi i elo idi  ot a  arno isia. na  opa ndi r ti e  barlda elor ba li ijin es barlda pred  na e oro elor ba li ijin eyoro pred .

¹¹na  opa idi   bernia afsant n. na ḡawa elor ba li ijin eḡau pred  n ḡ tete ḡ sia ḡarno u i ḡa o ḡ sia na le a lwaiña laiyo ḡen ḡanta ḡawa ḡe e kai n.

¹²na m laiy ka  wom n  are  al   l r ḡu na alo elor ba li ijin y   nina na alo elor ba li ijin yubwa na  opa elor ba li ijin eropa pred  l bu  nu. na arerre elor ba li ijin n ḡ tete ḡ r mi n ia arerre g   n n na arerre gul ḡi n ḡaiy te aten.

¹³orn igaseicu oic l gura elo iligano n ḡ r jaice ole n ḡa a, le a ildi lafo alo li  alneini ḡen ḡubwa kai n, ḡen ḡanta rlde r t nu ri ijin irri m laiy ka yi ijin yi  ailare.

ruiya 9

- ¹na mələiyəka d̄womən d̄are d̄al d̄əl̄əṛəṇu na igaseicu d̄opa idi d̄amiño elo nd̄ir̄əṭi alo, na d̄ənəṇu d̄aneini muṭṭa iləbu loliano kaiñ d̄uḍa d̄ero alo.
- ²orn d̄opa nd̄əgagidi ləbu na d̄ubwa nd̄ətode, d̄arno d̄ubwa d̄isia d̄oṭra kaiñ. na arerre ḡəḍəñina na ltuṅga laṛo ṇərəmia ṇen ṇaṅta d̄ubwa d̄ələbu.
- ³orn yama nemiñe id̄ubwa niyirəwute alo na yənəṇulu yaneinu ṇabəṛa yarno ṇogəṛar ñalo.
- ⁴yənəṇulu yalwaṛəṅtu ta aiyerte yasa ṇaiña aṇəno kwai kwai walla laṅge aṇəno ildi lobəḍo walla nuṛi aṇəno, orn ta aiyasi leḍa aṇəno ildi lero ləbertia ṇwəṛiña ṇərəmwa nəṇəṛwa ṇəndəsi ikərəṇ.
- ⁵yənəṇulu yero yəneini ṇabəṛa ta aiyəṛiñe leḍa orn yaneini ṇabəṛa ta aiyənanaice leḍa ṇen ṇubwa ikərəṇ nubwa d̄enəṇ. ṇen ṇubwa yənəṇulu yananaid̄ia ṇarno ṇen ṇubwa ṇəlogəṛar ndə ləsa eḍa.
- ⁶iliga lakəl leḍa liḍ aləpwaiñe ṇəṛaiñ orn laber liḍ alfiḍi kwai kwai. lənəṇulu liḍi talonaṭo labaiya orn ṇəṛaiñ ṇiḍ aṇəlobəḍe.
- ⁷yama yarno nəmərta natuṛeinu ṇen ṇaṅta d̄əbwaiñəḍia. laṅge larno taj yidənu ad̄ d̄aəbya lafo nəṇəṛwa eṇen na isiano esen yarno isiano eleda.
- ⁸yənəṇulu yerto iria nenda ywala yarno liji ṛl̄da na eṇaḍ esen yarno eṇaḍ iyəbia.
- ⁹yənəṇulu yerto nd̄apəṛa iṇurum narno ipeini na ole gənəldea enen garno ole gənəmərta nəlaldəña eḍəbwaiñəḍia.
- ¹⁰yənəṇulu yerto ṇəper ṇarno ṇəñogəṛar na feṇəper eṇen yənəṇulu yerto ṇabəṛa ta aiyəse leḍa aṇəno nubwa d̄enəṇ.
- ¹¹na mələiyəka d̄ələbu gaṛ eləṇ egen idi d̄əbernia ab̄dun egole gal abraniyin na abuliyun egole gal yunaniyin.
- ¹²ṇen ṇubwa ṇananəṇ ṇaməndəḍənu, orn igəseicia ṇen ṇubwa ṇiṛiṇan təṇ ṇaijomato ṭwaiñ.
- ¹³orn mələiyəka d̄womən d̄are d̄al d̄əl̄əṛəṇu, na igano ole igi geṭo irukun marldwan yaḍuna isi yidənu ad̄ d̄aəbya isi yafo rəmwa nēiñua.
- ¹⁴na ole nəṇəṛwəṛəṭi mələiyəka idi d̄əndu d̄al nəṇəmeiti ta, əbərū mələiyəka marldwan isi yakasənu alo yəḍəbarlda d̄oṭra d̄əbernia alfuraṭi.
- ¹⁵orn mələiyəka yakəl marldwan niyəbərni isi yəndənu yatūṛeinu ṇen ṇaṅta eḍəñin na loman na ubwa na iṭəli ta aiyəṛiñe eḍa elorəba liṛijin eleda preḍ.
- ¹⁶na askari esen isi yabərto nəmərta ywaiña kaiñ yarno ebe gisəbarlda, igano yaṭo mənau.

¹⁷ejen inji naminiñiñi igaseieu nəmərta ini na leđa lakabortelo. leđa ildi lakabortelo lerto ipeini injurum isi yore na imənu yarno ltunğa lero ibwoɾua nano na yaɾo nəñeiña aņəno. nərwa nənəmərta narno nøyəbia na isia na đubwa na nwandra nəbernia al gabrit taldələmiño igəiñua esen.

¹⁸eđa elorəba liɾijin eleda pređ lalo ldaiye nen nanta lanđe ildi liɾijin, isia na đubwa nal gabrit ildi taldələmiño igəiñua esen.

¹⁹nabərta nənəmərta nakəl nafa igəiñua esen na eņper ejen. nəper ejen narno imwa yeicia isi yerto nərwa, na nəmərta tanasi leđa aņəno nəperna.

²⁰leđa lətənu lalo ildi lero laɾiñəni lanđela ildi liɾijin lənəɟulu lanədo lanđitia nəmərta nərən eren lderte lanđitia đukwuđiñətia nusila alo neicia na lanđe alo ləpiano ildi lidənu ad dəbya na faddaya na dəpeiniđa dəsatrtr na nwandraņa na otega ildi laber laɾəwadaɾta laseidia walla ləna walla ləberlda.

²¹na leđa lderte lanđitia nen ejen nəieia orn laɾiñəđia məldin na ləbendia nen nəñəđəmi məldin na laɾaņa lijila tɾəto məldin na talaldəbəco lanđe məldin.

ruiya 10

¹orn igaseieu məlaiyəka đoɾra đəmən idī đirəwa elo. na dənəɟu đəɾənu ibwoɾua nano na đarldaldia ndadəide nda əlləɾəɟu. isiano iləɾəɟu yawadıalo yarno əđəñina na rəmanəña rələɾəɟu rarno isia,

²na đerto adam gətəfr eđan gabələđənianio. dənəɟu ndəɾi đəmanəña đəndan đənaicəba nal bar na ndəɾi đəmanəña đəndan đənaibur nduđa,

³ndərəjaice ole kaiñ garno gəđəbia đabara. ndə məlaiyəka đidu tia rəmwa rəpənianio ñoman đənəɟ nemiñe ñiɾijan.

⁴ndə rəmwa rəpənianio ñoman đənəɟ nemiñe ñiɾijan igəfo igwonata igəwərđia nen orn nene ole gelo igi gata, akaso nen rəmwa rəpənianio ñoman đənəɟ nemiñe ñiɾijan rəta orn nerte agəwərđia.

⁵orn məlaiyəka idī igaseieu đaturwa nal bar na nduđa dənəɟu đabəce đan elo đənaicəba,

⁶ndələfa egeđa igi gəfo bəɾəbəte igi gidu elo na alo nal bar na lanđe pređ ildi lafəlau ndata, dəđurwa đero tən.

⁷iliga ildi lid əlela ndə məlaiyəka đəndurtu dəre đal dələɾəɟu, nəmərta nərəmwa nıđ aņəɾiñəđeini inji ralwaɾətu anbiya isi yitu nəmərta.

⁸orn ole gelo igi igano gwalwaɾətiñi tən nəɟata, mbu nəme adam igi gabələđənianio eđan dəməlaiyəka idī đaturwa nal bar na nduđa.

⁹ntia igabəɾo nərəde məlaiyəka ta adəñanaice adam gətəfr. dənəɟu ndəñalwaɾəti ta, mo nase. adam gid aņəɾəte egare gəlaɾəna orn gid aņəñəlete egəiñua garno lai.

¹⁰na igamo ađam gətefr eđan đəməlaiyəka nese. na ađam gaiñəla garno lai egėiñua iləřəñi orn ndə igaso ara gələřəñi gidənu geře ano.

¹¹orn igwalwařəntu ƚa, đətam mbu ŋwařwate ŋen təŋ inji ŋiđ aŋela taltal eleđa lwaiña lalo lwaiña, na eŋələŋe ŋwaiña, na lole gwaiña řetəřeteo na enələŋ nalo.

ruiya 11

¹orn iganeinu wəŋge gəđirndeieia garno ləfra na igwalwařəntu ƚa, mbu ŋirndeiei al ekəl irəmwa na ađuna ƚa lwalano na labərano ƚau ŋumađate leđa ildi labuŋti rəmwa tu.

²gertə agabirndeicia alo yal ekəl ndəuwərano, gertə agabirndeieia kwai kwai. ŋen ŋanta ŋen ŋəřəntu leđa lalo ƚařəldadačo irnuŋ alo gatəře ntəlia niřijin na nus.

³igid enaice leđa liřijan ildi lařo đaməđata đələřəñi ŋələŋe ƚa alřwate eŋen ŋələřəñi ntəli niřijin na nus na liđ aləřəni suwal nano.

⁴leđa ildi lařo nuři niřijan nəsetun na lařo laŋge liřijan ildi ləbendeieia isia ildi lafo eləŋ nano galo.

⁵ndə eđa gənəŋ gwonata galəsi aŋəno isia yamiña egėiñua egen aiyəse leđa ldagea. đətam ndə eđa gənəŋ gwonata galəsi aŋəno gənəŋu gid aŋəřiñəni ƚia.

⁶lənəŋulu lertə ŋabəřa ƚa aldanda ltuŋga ƚa rəmwa arerře radəne liga lənəŋulu ləbərrəŋaidia ŋen ŋərəmwa. lənəŋulu lertə ŋabəřa eum ƚa alidi ŋawa pređ ŋařo ŋəfəni na ƚa aləpwi alo ŋenŋa ŋubwa liga lənəŋulu lonata.

⁷ndə leđa ild liřijan lərrəŋaido ŋen ŋərəmwa đəge đwala đəđəñwa đid ađətwođe iləbu loliano, đuda đero alo, na đənəŋu ƚaləbwaiñədi, na đid ađələđame na đid ađələřiñe.

⁸na aŋəno esen yiđ aiyandre erađ rirnuŋ gakəl gořra igi gəbernia səđum na masr eŋen ŋəwujənu, falo isi đurri eləŋ egen, yesu gařiñeinau.

⁹na eñoman niřijin na nus leđa lalo pređ na ləŋəřwa pređ na lole pređ řetəřeteo na ləŋələŋe pređ liđ aləseici aŋəno esen na laber liđ aləŋgiți aiyurni.

¹⁰leđa ildi lafo alo ƚaldurrəmačo ŋađəna, na liđ alidi naməđia na lidi ƚalnanaido laŋge bəřan ŋen ŋanta leđa ildi liřijan ildi lařo anbiya lənəŋulu lanaico leđa lalo ŋen ŋubwa kaiñ.

¹¹orn ndə ñoman ñaŋgato niřijin na nus usila gəđaməřia gečo irəmwa nəŋələwənti na lənəŋulu liřijan ldətwođe na ŋəđaiña ŋořra nəŋəndi leđa ildi laseicəlo.

¹²orn leđa ldəne ole gořra gelo igi gwalwařətu leđa liřijan ƚa, abəřwar əli. na lənəŋulu ldabəře elo isbwořua na leđa ldagea ldələseici labəřwa elo.

¹³iliga lakəl đurri alo yətəsənu kaiñ na irnuŋ elorəba ređ igirnuŋ pređ gořra giřu. leđa aləf đənəŋ nemiñe eřijan ldaiye ndə alo yətəsənu na leđa ləřənu lidəñalo kaiñ ldənaice rəmwa relo ŋařrwa.

¹⁴ŋen ŋwomən ŋubwa ŋaməndəđənu orn igaseicia ŋen ŋubwa ŋəndurřu ŋečo ƚwaiñ.

¹⁵məlaiyəka dəndurtu dare dal dələřənu, na ole gəfo elo gořra kaiñ igi gařa, ƚələe ƚalo ƚařo ƚələe ƚələe rəmwa irəndr na ƚal masiya gələřənu na rənənu rid areře ƚələe inři bəřəbəte.

¹⁶na nələe eredia ġirřian na marldwan ini řanařəno nal kurs esen rəmwa nəiñua, nənəŋulu niřəři alo nukwuđiñəři rəmwa alo,

¹⁷nata, eləe rəmwa ñaganəřřianə nano, ƚaŋgi aġerto ƚabəřa pređ ƚaŋgi aġəfia na aġafo aġafo, ƚen ƚanta aġamo ƚələe ƚələe ƚələe ƚələe na aġař eləe.

¹⁸leđa ləŋələe řetəřeteo lafo lundeinu đeicianođa, orn điñəđi đeiciano đələeřəna đeto na liga ldelalda ildi leđa laiyo liđ alwakəməni, na leđa liřəna ƚəmėřria liđ alwonaneini đəpəřa eđen, ildi lařo anbiya na leđa əllařəna na leđa pređ lořra na ləřra ildi liđəña irəe gələeřəna, na lənəŋulu ildi lagero alo liđ algirni.

¹⁹orn al ekəl irəmwa elo yagagiđənu na sandug idəreidia eřen dələřənu isi yafo alo yetəře yařəwađata yaseinu, na rəmwa raso na ole gəfo gořra na rəmwa rəpənianə na alo yetəsənu na ƚwotəđa nəŋirəwuřa alo.

ruiya 12

¹orn ƚaməla ƚořra kaiñ ƚaseinu elo. fəwuji ġařəbwa ġəřənu eđəñina nano. na ġənənu ġerto ubwa erəmanəe na ropa ređ ndrəmiñe riřian rařo řaj enenda əlləřənu.

²ġənənu ġwondaico řanaro eřen ƚařiřina řa aŋələe ƚere ƚələeřənu.

³na ƚaməla ƚwomən ƚaseinu elo. fəđwala đeđəñwa idi đore đořra kaiñ đəbernia řannin idi đerto ƚəřwa đenəe nəŋəmiñe ƚiřian na rldə ređ na đerto řaj đenəe nəmiñe eřian nəŋəřwa ƚələeřənu.

⁴na ləper əlləřənu ldəbuři đopa elorəba liřijin eropa pređ relo ldəlauwəři alo. na řannin řaiyařurwato wuji nəiñua igi ġwonata ġələe ƚere, řa aiyase ƚere taltal ndə ƚələeřənu.

⁵wuji nəŋələe ƚere ƚařorra inři ƚiđ aŋəřete eləe ġələeđa ləŋələe pređ na inři ƚiđ aŋəřəmoře ləřrala ləđəpeini. na ƚere ƚəwuji ƚapənu taltal rəmwa nano na kursi eŋələe nano iləřənu.

⁶na wuji nəŋobəđate eđəñwa alo yənəe isi rəmwa rəřəřəma isi ġənənu ġiđ aŋomicini nřəli niřijin na nus.

⁷na đəbwaiñəđia đatwođo elo. makiaiyil na məlaiyəka iləřənu ləpəđu řanninya. řannin na məlaiyəka iləřənu lagerđo

⁸orn ladamənu, na alo niyerte elo ƚen ƚanta ƚulu.

⁹na řannin yořra yawuřənu alo. fəřəmwa reicia rəpənde rəbernia iblis na řəřan isi yiđu leđa pređ lalo ƚađəna. yənənu yawuřənu alo na məlaiyəka iləřənu yawuřənəlda.

¹⁰na igano ole gořra elo igi gařa, điñəđi đəbəri đeto na ƚabəřa na ƚələe řəmwa irəndr leřo pređ na ƚələe ƚal masiya gələeřənu ƚeto cum. ƚen ƚanta eđa igi ġasəku lorldaiñ

gënəŋu gawujənu alo. gënəŋu igi taŋələsəko rəmwa nano irēndr ēdāñēdāñin na uləŋgələŋ.

¹¹leđa ildi lađamo setan ŋəfəniŋa ŋəɾuma na ŋenŋa ŋədaməđata eđen, ŋen ŋanta lero lubwa đamətiada eđen ntia eum ndə laɾiñənu.

¹²ŋen ŋafətia ya elo ŋəreto nano na leđa pređ ñaŋgi ñagafo elo ŋəreɾ nano eum. orn ya đuda na ya bar ñagidi ñaneini ŋen ŋubwa ŋen ŋanta setan yirəwuɾənde nano na yənəŋu yeiciano kaiñ ŋen ŋanta yaliŋeto ta liga əlləɾəŋu lobəlano.

¹³ndə tannin yaseicu ta yawujənu alo yələldiña wuji gaɾəbwa igi galəŋo ŋere ŋaɾorra.

¹⁴orn wuji ganeinu nəlde niɾijan noɾra noieəl ta aŋəliyaborte alo iləɾəŋu eđəñwa isi gənəŋu taŋorəmiŋənu irəmwa reicia ntəli niɾijin na nus.

¹⁵orn rəmwa reicia ndraraice ŋawa alo igēiñua ŋarno đəbarlda inŋi ŋələldiña wuji ta arəmaɾiñe ŋawaŋa.

¹⁶orn đuda đaməđato wuji ndəgagidi ēiñua iləɾəŋu ndarne đəbarlda idi tannin yaraico igēiñua iləɾəŋu.

¹⁷orn tannin yeicətu wuji ano kaiñ neɾe ta aiyəbwaiñəde aigea ñere ñəwuji ñətənu, fəleđa ildi taɾrəmoto ŋen ŋərəmwa na talerto đaməđata đəyesu. na yənəŋu yađəru nebe igal bar.

ruiya 13

¹igaseicu đwala đeđəñwa đamiño igal bar. đənəŋu đerto rlde ređ na ŋəɾwa đənəŋ nəŋəmiñe niɾijan. đerto taj ređ ndrəlde rələɾəŋu na ndrəŋ nəwərdənu nəŋəɾwa ini taŋadaməco rəmwa eŋen.

²đwala đeđəñwa idi igaseicu đarno oman, orn đerto rəmanəña rarno rəđwala đənəŋ deđəñwa đəbernia dubb na đerto ēiñua yarno idəbia. tannin yanaico đwala deđəñwa ŋabəɾa ŋələɾəŋu na kursi eŋələŋe iləɾəŋu na ŋələŋe ŋwaiña.

³nda lnəŋ ləđwala deđəñwa lafo lerto đəɾi nano đoɾra na đənəŋu đafo ŋəɾaiñ twaiñ orn đəɾi deidinu. leđa pređ lalo ldətete đwala deđəñwa ldirəwiɾano.

⁴leđa ldəbuŋti tannin ŋen ŋanta yənəŋu yanaico đwala deđəñwa ŋələŋe ŋələɾəŋu. orn ldəbuŋti đwala deđəñwa cum, ldata, esegi garno đwala deđəñwa? esegi gaɾəwadaɾa laldəbwaiñədalda?

⁵đwala deđəñwa đəŋgini ađəɾwate ŋen ŋwaiña ŋagea rəmwa, na đəŋgini ađerte ŋələŋe ntəlia niɾijin na nus.

⁶ntia đəɾwato ŋen ŋərəmwa ŋeicia. đəɾwato irəŋ gələɾəŋu geicia na eɾa gələɾəŋu geicia na leđa leicia ildi lafo elo.

⁷dənəŋu đəŋginu cum aldəbwaiñəđəlda leđala ɾəmwa na ta ađələđame. na đaneinu ŋələŋe eleda ləŋəɾwa pređ na lalo pređ na lole pređ ɾetəɾeteo na ləŋələŋe pređ.

⁸leđa pred ildi lafo alo lid albuŋti, lēnəŋulu ildi ndrəŋ enen nero nəwərdənia ɲen alo yaməlu yəbədəni egađam gəđamətia gəɽruma ildi laɽiŋənu.

⁹ŋgitr leđa ildi lertə nənəñia alne ɲen iŋi.

¹⁰ndə eđa gənəŋ gətənu ɽa aŋəndəni, gənəŋu gid aŋəndəni. ndə eđa gənəŋ gaɽiŋədo đoperreda detam gənəŋu gid aŋəɽiŋəni đoperreda. nɽia đaɽiŋəta ɲen na đonaɽa ləleđa ɽrəmwa lid alərrəŋeidəni.

¹¹orn igaseic đwala đedəñwa đwomən idi đamiño iduđa, idi đertə rlde riɽijan rarno rəđaŋala na đəɽwato olega garno gətannin.

¹²đenəŋu đertə ɲələŋe pred ɲəđwala đedəñwa đananəŋ ɲu nəiñua. đəbədia leđa pred lalo ɽa albuŋti đwala đedəñwa đananəŋ idi đətɽi đələtəŋu đeidinu idi đafo đaɽiña.

¹³na đəbədia aŋwara na đəbədia isia elo ɽa ikirəwuɽalo liga leđa ɽalaseieu.

¹⁴đenəŋu đəbədia leđa ɲađəna ildi lafo alo ɲaməlaŋa iŋi đaŋgini adidi liga đwala đedəñwa đananəŋ đaseicia, ndəlwaɽətɽi leđa ɽa alidi waŋge garno đwala đedəñwa idi đabuɽənu đətəda đoperreda orn ndamətə.

¹⁵đenəŋu đaŋginu cum ɽa adənaice waŋge đamətia igi garno đwala đedəñwa ɽa waŋge aŋətəwadəte gwaɽwata, na đaŋginu ɽa adətɽiñe leđa pred ildi lanədo labuŋtia waŋge garno đwala đedəñwa đananəŋ.

¹⁶na đənəŋu đəbədia leđa pred ɽa alertə ɲwətɽiña ɲəwərdəni ndrəŋ rəŋaieəba walla nəŋətwa ɲəndəsi, leđa ildi lərra na loɽra, ildi lertə laŋge lwaiña na ildi lafo rertə, na ildi laɽo ləbai na ildi lero laɽo ləbai.

¹⁷na eđa gero gənəŋ gaɽəwadəta gəbəlida laŋge illi ndə gertə ɲwətɽiña ɲəđwala đedəñwa walla ɲen ɽa irəŋ gələtəŋu gumadəinu ɽau.

¹⁸ɲen detam ɽa eđa galiŋetə ɲen nəsi ɲen ɲaŋta aŋəlɽetə ɲen iŋi. ɲgitr eđa igi gertə đaliŋetə aŋumadəte ɲen ɲəđwala đedəñwa. fəŋen ɽa eđa gumadəinu ɽau, na đənəŋu đatə miyya đənəŋ nemiñe yento nalo eredia đənəŋ nəŋəmiñe gunto na đənəŋ nəŋəmiñe gunto.

ruiya 14

¹orn igwanwanədo neseici ɽuma laɽurwa naiyən ibernia siyun na leđa laldəɽurwalda aləf eredia ređ nalo eredia marldwan na marldwan ildi lertə irəŋ gələtəŋu na irəŋ geten nəwərdənu nəŋətwa ɲəndəsi.

²orn igano ole gelo garno ole gəŋawa ɲirəwa ɲwaiña kaiñ enəbwa na garno rəmwa rəbuɽənianə, na ole garno ɲwal cum gəmbərəmbera leđa ləpwa.

³na diñədi leđa labaləŋa ɲələŋa ɲəmaiŋən kursi nəiñua na laŋge nəiñua ildi lamətia marldwan na nələŋ nəiñua. eđa gero gənəŋ gaɽəwadəta gəbərrəŋeini ɲələŋa ɲakəl illi leđa aləf eredia ređ nalo eredia marldwan na marldwan ildi ləpətənu alo.

⁴fəleḏa ildi lero lēbəḏia aḡəno esen yataḡa eḡen ḡəḏaḡaḡa lijiḡa ḡrlda na lēnəḡulu ltəḡe kaiḡn larno ḡere iḡni ḡaijəba leḏa ḡrwa kwai kwai. fəḡulu ildi taltəto ḡrma alo preḏ laumiḡa. lēnəḡulu lapəḡənu alo na laḡo ḏərlde ḏananəḡ ḡen ḡanta rəmwa na ḡen ḡanta ḡrma.

⁵lēnəḡulu lero laḡo len kwai kwai na lafo mənna gero.

⁶orn igaseicu məlaiyəka ḏwomən ḏura elo iligano idi ḏertə ḡen ḡaḡəra ḡərəmwa iḡi ḡafo bəḡəbətə ta aḏəlwaḡətḡi leḏa ildi lafo alo ləḡələḡe preḏ na ləḡəḡwa preḏ na lole preḏ ḡetəḡeteo na lalo preḏ.

⁷na ḏənəḡu ndarəjaice ole ndata, ḏəḡitr rəmwa ḡanaice ḡaḡrwa ḡen ḡanta liga leto ḏəḡe ildi riḏ arauwakəme alo. abuḡḡr irri riḏu elo na alo nal bar na yoro.

⁸na məlaiyəka ḏwomən ḏatəto orəba ndata, alo yoḡra ibabil yiḡu, ḏetam yiḡu, ḡənəḡu igi giḏu leḏa ləḡələḡe preḏ aləḡi ḡawa ḡinəb ḡəḡen ḡələḡəḡu ḡataḡa na ḡəḏeiciano.

⁹na məlaiyəka ḏwomən ndətete lorəba liḡijan ndarəjaice ole ndata, ndə eḏa ḡənəḡ ḡabuḡḡia ḏwala ḏeḏəḡwa na waḡḡe ḡarno ḏwala ḏeḏəḡwa na ḡertə ḡwəḡiḡa ḡələḡəḡu nənda ləndəsi walla ndaḡ,

¹⁰ḡənəḡu cum giḏ aḡətḡi ḡawa ḡinəb ḡəḏeiciano ḏərəmwa iḡi ḡareinu ḡabḡwaḡəno ifinjan iḏeiciano ḏələḡəḡu. ḡənəḡu giḏ aḡənancini ḡcn ḡubwa kaiḡn isiaya na algabḡiḡya məlaiyəka nēiḡua yetəḡe na ḡrma nēiḡua.

¹¹na ḏubwa ḏəḡen iḡi ḡubwa lēnəḡulu lananeini ḏabətwa elo bəḡəbətə na ḏəmiḡəḡiano ḏero kwai kwai ḡoman preḏ eḏəḡəḏəḡin na uləḡḡələḡ. fəḡulu ildi labuḡḡia ḏwala ḏeḏəḡwa na waḡḡe ḡarno ḏwala ḏeḏəḡwa na ildi laneinu ḡwəḡiḡa ḡələḡəḡu na irəḡ ḡələḡəḡu.

¹²eḡen iḡi ḏaḡiḡaḡa ḡen ḡələḏa ḡrəmwa ḏərrəḡeidəni, lēnəḡulu ildi larəmoḡwa ḡen ḡərəmwa na ḏonaḡa iyesu.

¹³orn igano ole gelo igi nəḡaḡa, wərḏu ḡen iḡi ta, leḏa laiyo laḡəra nano ndə laiyo eḡeləḡ yesu. usila ḡatəḡe nəḡaḡa, ḏetam lēnəḡulu laḡəra nano ḡen ḡanta laḡḡiḡi ḡəmḡḡria eḡen orn taləmiḡəḡiano na ḡen iḡi lēnəḡulu liḏu liḏ aldəfetəlda.

¹⁴orn igwanwanəḏo təḡ neseici ibwoḡua na eḏa ḡənəḡ ḡanaḡaḡa. ḡənəḡu ḡertə ḡaj nenda isi yiḏənu aḏ ḏaəbya nəḡəḡdi irtia ḡwaiḡa ḡəfəni eḏaḡ.

¹⁵orn məlaiyəka ḏwomən ndamiḡe alo yetəḡe irəmwa ndarəjaice ole ndeiti eḏa ḡaḡaḡa nibwoḡua ta, miḡu irtia ḡaiywanḏe ḡen ḡanta liga ləḏwanda leto ḏəḡe. ḡwana ḡalo ḡore ḏəḡe.

¹⁶ntia eḏa igi ḡaḡaḡa nibwoḡua nəḡəbuḡəḏi irtiaga alo ntia alo niywandəni.

¹⁷na məlaiyəka ḏwomən ndamiḡe igal ekəl irəmwa elo idi ḏertə irtia ḡwaiḡa ḡəfəni cum.

¹⁸orn mēlaiyēka ḏwomēn ndamiñe naḏuna. fēmlaiyēka idi ḏerto ḡlōḡe ḡisia na ḏēnēḡu ndarējaiee ole ndeiti mēlaiyēka idi ḏerto irtia ḡwaiña ḡēfōni ḡa, miñu irtia ḡōlarēḡa igi ḡwaiña ḡēfōni ḡērreidi lidia linēb yalo ḡen ḡanta lidia lore ḏēḡe.

¹⁹orn mēlaiyēka ndēbuḡēdi irtiaga alo ndwande lidia linēb yalo ndēlauwēti igēri ḡōḡra ḡēḏeiciano ḏērēmwa.

²⁰na lidia ḡaḡrēldāḏeinu alo irnuḡ ndēuwēr na ḡēfōni nēḡobēḏe igēri ḡarno ḡawa ḡafo idēbarlda iḡi ḡafo pōlelo ḡarno emōḡa na iḡi ḡwalano ḡarno mil eḡēdia reḏ nalo eḡēdia reḏ.

ruiya 15

¹orn igaseicu ḡamēla ḡwomēn tēḡ elo iḡi ḡōḡra nēḡētudi ḏirōwano kaiñ. fēmlaiyēka ḏenēḡ nemiñe eḡijan isi yamama ḡen ḡubwa ḏenēḡ nēḡōmiñe ḡiḡijan, iḡi ḡēndurḡu ḡen ḡanta ḏeiciano ḏērēmwa ḏid aḏēmēndēḏēni ḡennḡa iḡi.

²orn igaseicu waḡḡe ḡarno al bar yiḏēnu ḡaḡaḡa iḡi ḡerto isiano na leḏa laḡurwa al bar nano iḡaḡa ildi ladamo ḏwala ḏēḏēñwa na waḡḡe ḡarno ḏwala ḏēḏēñwa na ḡen ḡa ḏumāḏeinu ḡau, na lēnēḡulu ldēndi mberēmbera idi rēmwa ranaicēlo.

³na lēnēḡulu lafo labalēḡa ḡlōḡe ḡēmusa igi ḡaḡ ebai ḡērēmwa na ḡlōḡe ḡēḡruma lḏaḡa, elēḡ rēmwa ḡaḡḡi aḡerto ḡabōḡa preḏ, ḡēmēḡria ḡōlarēḡa ḡōḡra na ḡaḡ aḡwara. elēḡ ḡēḏe preḏ, ḡen ḡōlarēḡa ḡudērwaḡo na ḡēḏetam.

⁴elēḡ rēmwa, esegi ḡaber ḡid aḡaḏiñēḡi na ḡaber ḡid aḡanaice irēḡ ḡōlarēḡa ḡaḡrwa? ḡen ḡanta aḡatēḡe aḡunto. leḏa lēḡlōḡe preḏ lid alela alēḡukwuḏiñēḡialo ḡen ḡanta ḏakōme ḏōlarēḡa ḏērrēḡeidēnu.

⁵orn igwanwanēḏo na al ekēl eḡēḡa ḡēḏamēḏaḡa elo yagagidēnu.

⁶na mēlaiyēka ḏenēḡ nemiñe eḡijan niyamiñe alo yetēḡe isi yerto ḡen ḡubwa ḏenēḡ nēḡōmiñe ḡiḡijan. yēnēḡulu yēḡēnu nano ndrenna nēmōtiaḡēno ini natēḡe kaiñ nēwāḏialo na yēndēnu ernaya ano iḡurum yaḏ ḏaēb.

⁷na waḡḡe elāḡḡe ildi lamēḡia marldwan ḡanaieo mēlaiyēka isi ḏenēḡ nemiñe eḡijan ḡēmbolua ḏenēḡ nēḡōmiñe ḡiḡijan iḡi ḡiḏēnu aḏ ḏaēbya ḡwundēinu ḏeicianōḏa ḏērēmwa irri ramēḡia bēḡēbēte.

⁸na al ekēl yundēinu ḏubwāḏa ḏēḡaḡrwa na ḏēḡabōḡa ḡrēmwa na eḏa ḡero ḡēnēḡ ḡaḡwāḏaḡa ḡēbēḡtia igal ekēl illi ndē ḡen ḡubwa ḏenēḡ nēḡōmiñe ḡiḡijan ḡēmēlaiyēka ḏenēḡ nemiñe eḡijan ḡamēndēḏēnu.

ruiya 16

¹orn igano ole ḡōḡra igi ḡēḡo igal ekēl igi ḡēḡu mēlaiyēka isi ḏenēḡ nemiñe eḡijan ḡa, mbēr ñaraice ḡēmbolua alo iḡi ḡēḏeiciano ḏērēmwa iḡi ḏenēḡ nēḡōmiñe ḡiḡijan.

- ²ntia mēlaiyēka đananonj đabēto ndēraice lēmbolua əllēřēnu alo. na rēři irri rēmwađa guřua na raicəbēro ndrətode leđa nano pređ ildi lerto ģwēřina ģəđwala đedəñwa na ildi labuņtu wāņge ģarno đwala đedəñwa.
- ³mēlaiyēka đwomən ndēraice lēmbolua əllēřēnu igal bar na ģawa nəģarnete ģəfəni ģeđa ģaiyo na lanģe pređ laiyo ildi lafo igal bar.
- ⁴mēlaiyēka đwomən ndēraice lēmbolua əllēřēnu isəbarlda na iyoro na ģawa pređ nəģəřete ģəfəni.
- ⁵orn nene mēlaiyēka đəņawa nđata, aģudərwato eņen ģəđakəme idi đəlařəņa, aģanəņa ģaņģi aģař eđa ģatəře ģaņģi aģafo aģafo na aģafo đinđi.
- ⁶leđa ldirəwəci ģəfəni alo ģəleđa řrəmwa na ģal anbiya na aģanaicəlo ģəfəni řa aləři. ģen inģi ģudərwato ģen ģanta ģulu.
- ⁷na nene ađuna yalwəřo niyata, đetam, eləņ rəmwa, ģaņģi aģerřo ģabəřa pređ, đakəme đəlařəņa đudərwato na đəđetam.
- ⁸mēlaiyēka đwomən ndēraice lēmbolua əllēřēnu igəđəñin na eđəñina yaneinu ģabəřa řa aiyuři leđa isiaya.
- ⁹leđa luřənu đubwada đorřa na lēnəņulu ldaboņe irəņ ģərəmwa irri rerřo ģabəřa ģəņen inģi ģubwa na lderte lanģiti ģen eņen ģeicia na lderte lanaiea rəmwa ģařrwa.
- ¹⁰na mēlaiyēka đwomən ndēraice lēmbolua əllēřēnu nal kurs idwala đedəñwa na ģələņe ģəlēřēnu nəģəņəģoni inģərəm na leđa řaləsato raņəla eren ģen ģanta řalagərđo kaiñ.
- ¹¹na lēnəņulu řalaboņo rəmwa relo ģen ģanta lananeinu ģen ģubwa na ģen ģanta rēři na lderte lanģitia ģen ģeieia inģi řaliđu.
- ¹²na mēlaiyēka đwomən ndēraice lēmbolua əllēřēnu idəbarlda đorřa đəbėnia alfuraři na ģawa nəģəwerte řa đad adřuřeinti nələņ nalo endele.
- ¹³na igaseicu nusila niřijin neicia narno ñəlu namiña igėiñua itannin na igėiñua idwala đedəñwa na igėiñua inabi eņařəwen.
- ¹⁴fənusila neicia ini nēbəđia aņwara na nēnəņulu nabəla řa anurndəđaicici nələņ nalo pređ řa anəřreidi ldəřo ģen ģanta đəbwaiñəđia iloman lořra řrəmwa irri rerřo ģabəřa pređ.
- ¹⁵seier igidi yela taltal ģarno ořom. eđa ģaņəra nano igi řaņapo səndua na igi ģerřo ndrena nəmařaņa řwain řa nəņerte ģəfia məřəməřeñ ndrena nerəma nano, ntia leđa laseicia đirəwano đəlēřēnu.
- ¹⁶orn nusila neieia nərreidu nələņ ldəřo alo ibėnia armajaddun egole ģabraniiyin.
- ¹⁷na mēlaiyēka đəndurřu ndēraice lēmbolua əllēřēnu elo na ole ģorřa ģeřo igal ekəl igal kurs nəņata, ģen ģaməndəđənu.

¹⁸orn rəmwa raso na ole gafō goṽra na rəmwa rēpənianō na alo yətēsənu kaiñ. deṽam alo yətēsənu kaiñ, na yero yətēsəni kaiñ ṽia liga leḁa lafo alo kwai kwai.

¹⁹na irnuṽ goṽra gandəḁiano ñoman ñiṽijin na irnuṽ goṽra galo preḁ nəṽiṽi nəṽgəre. na rəmwa rəlēldəṽəḁeinu alo yoṽra ibabil na riḁu aiyəṽi al finjan iṽawa ṽinəb ṽəḁeiciano kaiñ ḁəlēṽəṽu.

²⁰na alo preḁ isi yafō eṽau iligano niyobəḁe na aiyən preḁ niyataməre.

²¹na ṽwotəḁa ṽoṽra ṽinia kaiñ nəṽirəwa elo na leḁa ləboṽo rəmwa ṽen ṽanta ṽen ṽubwa ṽəṽwotəḁa iṽi ṽiṽətəlo nano na ṽiḁəlo liḁəñalo kaiñ.

ruiya 17

¹orn məlaiyəka ḁənəṽ eməlaiyəka ḁənəṽ nemiñe eṽijan isi yəndu ṽəmbolua ḁənəṽ nəṽəmiñe ṽiṽijan deṽəñi nano ndəṽa, eləṽ, igiḁ eṽaṽaice ḁakəme ḁəwui goṽra eṽen gaṽ alaiñ igi gaṽaṽa alo ywaiña eṽau.

²fəṽu igi nələṽ nalo nəmaiandra eṽen ṽeieia na leḁa ildi lafo alo ldəṽi ṽawa ṽinəb ṽəḁataṽa ḁəlēṽəṽu ldəraməṽi.

³orn məlaiyəka ndəñəmaməṽe eḁəñwa igusil na igaseicu wui gaṽəbwa gaborto ḁwala ḁeḁəñwa ḁore idi ndrəṽ nəwərdənu aṽəno preḁ ini naḁaməcu rəmwa eṽen na ḁerto ṽəṽwa ḁənəṽ nəṽəmiñe ṽiṽijan na rlde reḁ.

⁴wui gēṽənu nano ndrenna nore ḁore ḁəmənu na nore na giḁənu ṽaiyo aḁ ḁəəbya na ṽwandraṽa iṽi ṽətəfr alo nṽia ṽwaiña iliano, na ṽwandraṽa ṽəbərnia lulu na wui nəṽəndi finjan iḁəəb iḁəṽ isi ywundəinu ṽenṽa ṽataṽa ṽalo na ṽalaiñəṽa ṽəlēṽəṽu.

⁵na irəṽ gəwərdənu nenda əllēṽəṽu ləndəsi igi gaṽo ṽaməṽa. fəbabil yoṽra, ləṽgen gəleḁa preḁ ildi laṽo nalaiñ na gəṽen ṽeicia ṽalo.

⁶orn neseici ṽa wui garaməṽua ṽəfəniṽa ṽəleḁa ṽrəmwa na ṽəleḁa ildi laṽiñənu ṽen ṽanta ləndu ṽen ṽəyesu. ndə igaseicu wui nirəwano kaiñ.

⁷orn məlaiyəka ndəñeiti ṽa, agirəwano eḁa? igidi eṽaṽaice ṽaməṽa ṽəwui na ṽəḁwala ḁeḁəñwa idi ḁamarrapa idi ḁerto ṽəṽwa ḁənəṽ nəṽəmiñe ṽiṽijan na rlde reḁ.

⁸ḁwala ḁeḁəñwa idi agaseicu ḁafo ram orn nderte ḁiñəḁi. ḁənəṽu ḁiḁ aḁətwoḁe iləbu loliano kaiñ ḁuḁa ḁero alo na ḁiḁ aḁəməndəḁəni. leḁa ildi lafo alo ildi ndrəṽ enen nero ṽəwərdəni egaḁam gəḁaməṽia liga alo yaməlu yəbəḁəni, lənəṽulu liḁ alirəwano ndə laseicu ḁwala ḁeḁəñwa ṽen ṽanta ḁafo ḁafo, na ḁero ḁiñəḁi orn ḁiḁ aḁela.

⁹ṽen deṽam ṽa leḁa laliṽeto ṽen nəsi ṽa alləṽete ṽen iṽi. ṽəṽwa ḁənəṽ nəṽəmiñe ṽiṽijan ṽaṽo aiyən ḁənəṽ nemiñe eṽijan isi wui ganəṽaṽa.

¹⁰nələṽ nafō cum ḁənəṽ nəmiñe niṽijan. nələṽ ḁənəṽ iṽulu namiño ḁəge na eləṽ gənəṽ gerto ṽələṽe ḁiñəḁi na eləṽ gəndurṽu gaməlu geṽo, orn ndə geṽo giḁ aṽfete liga ltefr.

¹¹ḁwala ḁeḁəñwa idi ḁafo ḁafo orn nderte ḁiñəḁi ḁənəṽu ḁaṽ eləṽ gwomən orn enələṽ ḁənəṽ nəmiñe niṽijan, na ḁiḁ aḁəməndəḁəni.

¹²rlde ređ irri agəseicəlo raʒo nələŋ ređ ini naməlu naneini ɣələŋe orn nənəŋulu niđ aneini ɣələŋe na niđ anəʒeɽe nələŋ đwalada đedəñwa ədəñina yento.

¹³na ini nertə ɣen ɣunto na niđ anaice đwala đedəñwa ɣələŋe eɣen na ɣabəʒa eɣen.

¹⁴nənəŋulu niđ albwaiñəde ʒumala orn ʒuma liđ aldəđame na leđa ildi ʒuma lotəlo na ldəlundədi na ildi luđərwəto eɣen lənəŋulu liđ aldədaməlda ɣen ɣanɽa lənəŋu laʒ eləŋ ɣənələŋ na malik iməluk.

¹⁵orn məlaiyəka ndəñeiti ɽa, alo eɣau isi agəseicəlo isi wuji ɣaʒ alaiñ gafo galɽaŋan, yənəŋulu yaʒo leđa lwaiña lalo pređ na ləŋələŋe pređ na lole pređ ɽeɽeɽeɽe.

¹⁶na rlde ređ na đwala đedəñwa ildi agaseicəlo lənəŋulu lid alneđe wuji ɣaʒ alaiñ. lənəŋulu liđ almiđi aɣəʒaŋe məʒəməʒeñ laŋge lero na ndrena nerəma nano, na liđ alase aɣəno iləʒəŋu na liđ almuɽi isiaya.

¹⁷rəmwa rəʒu ɣen enare nənələŋ ɽa anidi ɣen ronəta ndə nənəŋulu nertə ɣen ɣunto ananaice đwala đedəñwa ɣələŋe eɣen liga ɣen ɣərəmwa ɣaməlu ɣəʒiñadeini.

¹⁸na wuji igi agəseicəma firnuɣ ɣoʒra igi ɣertə ɣələŋe enələŋ pređ nalo.

ruiya 18

¹orn igaseicu məlaiyəka đwomən idi đirəwa elo idi đertə ɣələŋe ɣwaiña. na alo yawadialo ɣaʒrwəŋa ɣələʒəŋu.

²na đənəŋu ndarəjaice ole kaiñ ndata, alo ibabil isi yafo yoʒra yiʒu, đetam yiʒu. yənəŋu yaʒ eɽa ɣənuɽila neicia na yaʒo siʒən ɣen ɣanɽa nusila pređ nataŋa na yaʒ eɽa ɣəndəfia pređ ini nataŋa na nanidənu.

³leđa ləŋələŋe pređ lətu ɣawa ɣinəb ɣəŋen ɣələʒəŋu ɣataŋa nɽia liʒu. nələŋ nalo ldəndralda eɣen ɣeicia, na jəldabi yalo isi yəbəlida lidənu laʒo nələŋ ɣabəʒaŋa ɣələʒəŋu na đakadənada đələʒəŋu.

⁴orn igano ole gwomən elo igi ɣaɽa, leđa əlləʒəñi, miñr alo ibabil ɽa ñertə ñagəldəʒəbədialda eɣen ɣələʒəŋu ɣeicia nɽia ɽa ñertə ñagaldənəneində ɣen ɣubwa.

⁵ɣen ɣələʒəŋu ɣeicia ɣabəjeidənu ldəʒo nəŋalaʒəɽəlo ldətuŋga na rəmwa rələldəŋəđeinu eɣen ɣələʒəŋu ɣeicia.

⁶naicəmar ɣen iŋi yənəŋu yanaieo leđa larto. naieəmar ɣen ñoman ñiʒiʒan ɣarno ɣen yənəŋu yiđu. idətr laŋge ləđəɽia ildi labɽwanəno kaiñ ifmjan isi yənəŋu yidiəu laŋge ləđəɽia ɣen ɣanɽa leđa larto.

⁷ɣen ɣarno yənəŋu yəneinu ɣaʒrwa bəʒan na ɽaiyerldo đinia egare, naieəmar ɣen ɣubwa na đwana. ɣen ɣanɽa yənəŋu yəbata egare, igaʒaŋa əli, na igaʒ eləŋ nal kurs eɣələŋe ɣələʒəñi. igero igaʒo wuji ɣətəđənialo na igaber igidi ywane kwai kwai.

⁸ɣen ɣafəɽia ɣen ɣubwa ɣəʒəntu alo isi ɣiđ aɣəbuɽi lomanto. fəŋəʒaiñ na đwana na ɣorwata na yənəŋu yid aiyuɽəni isiaya. ɣen ɣanɽa eləŋ rəmwa irri rakəme rənəŋu rondəto.

- ⁹orn nələŋ nalo ini nəmaiandra eŋen ɲeieia ini laməñəlda-đəñano nənəŋulu niđ anare na niđ anwane ɲen ɲanta alo isi ndə naseieia đubwa đəlɛrɛŋu ndə yurəni.
- ¹⁰nənəŋulu niđ anəđuri nwaldaŋ ɲen ɲanta niđəña ɲen ɲubwa yənəŋu yaneinu na niđ anaťa, anr, anr, irnuŋ goɽra, ya alo ibabil isi agaɽo irnuŋ gwondɔto, ɲen ɲanta đakəme đəlaɽəŋa đeto ɛđəñina yento.
- ¹¹na jəldabi yalo isi yəbəlida yiđ aiyare na yiđ aiywane ɲen ɲanta alo isi ɲen ɲanta ɛda gero gəbəlida laŋge məldin ildi yənəŋulu yaməlo nwaldaŋ kaiñ.
- ¹²yənəŋulu ɽaiyamo ad ɽaəb, na al fadda, na ɲwandra iŋi ɲətefr alo nɽia ɲwaiña iliano, na ɲwandra ɲəbernia lulu, na ndrena nəmətiaŋəno ini nore đore đəmənu na nore garno ɲəfəni, na ebwana pređ ɽetəɽeteo na laŋge lwaiña ɽetəɽeteo liđənu eŋaɽya yeŋor, na oɽe igi gətefr alo na đəpeini đəsatrtr na đəpeini na oɽəda,
- ¹³na ɲela ɲəmwađa gaiñəla na laŋge ildi lareinu eŋela ɽa aŋəmwađe gaiñəla, na ɲawa ɲinəb na ɲela na ulia gətəɽa, na ɲwala ɲələmu na iria na ñəndəri na yaŋala na nəmərta na ɽərəmbil inəmərta na ləbai, fənusila nəleđa.
- ¹⁴đərleđa iđi ara gəlaɽəŋa gwonata kaiñ đamiño đəge. na laŋge laŋərə na đaŋərə ɲaiyo đəlaɽəŋa laməndəđənu na leđa laber liđ aldəfiđi eŋa təŋ.
- ¹⁵leđa ildi liliđu laŋge, ildi laɽaicəlo nələŋ lənəŋulu liđ aləđuri nwaldaŋ ɲen ɲanta liđəña ɲen ɲubwa yənəŋu yaneinu na liđ alare na liđ alwane,
- ¹⁶na liđ alaťa, anr, anr, ɲen ɲanta alo yoɽra isi yafo yəɽənu ndrena nano nəmətiaŋəno nore đore đəmənu na nore na isi yiđənu ɲaiyo ad ɽaəbya na ɲwandraŋa iŋi ɲətefr alo na ɲwandraŋa ɲəbernia lulu.
- ¹⁷laŋge ildi pređ ildi lwaiña iliano laməndəđənu ɛđəñina yento. na leđa pređ ildi lertə upundri geŋau na ildi laldidia ɲəmərria na leđa ildi liyakaldaica, lənəŋulu ləđəru nwaldaŋ
- ¹⁸ldəseici đubwa đisia isi yurə ldərəjaice ole ldaťa, alo ywunŋa isi yarno alo yoɽra?
- ¹⁹na lənəŋulu ldərəjeini aburətua nəŋərwa ldare ldwane ldərəjaice ole ldaťa, anr, anr. ɲen ɲanta alo yoɽra isi leđa pređ ildi lertə upundri liđəniau laɽo nələŋ laŋgela əllɛrəŋu lwaiña. yənəŋu yaməndəđənu ɛđəñina yento.
- ²⁰ya elo, ya leđa ɽrəmwa, ya leđa ləđweinu, ya anbiya, ɲərəɽr nano ɲen ɲanta alo isi ɲen ɲanta rəmwa rakəmətənd.
- ²¹orn məlaiyəka đoɽra ndape lwandra loɽra kaiñ larno ala ndauwəɽi igal bar, ndaťa, nɽia eum irnuŋ goɽra gəbernia babil giđ aŋawujəni alo ɲabərtaŋa na gaber giđ aŋfiđəni təŋ.
- ²²ole gəmbərəmbera na gələđa labaləŋa na gələđa labare ɲəməŋi na gərlede gaber giđ aŋənəni eŋa təŋ kwai kwai. na nəɽofa nəŋəmərria ɽetəɽeteo naber niđ anəfiđəni eŋa təŋ kwai kwai, na ole gamɽəwana gaber giđ aŋənəni eŋa təŋ kwai kwai.

²³na arerre gəlambda gaber gid aḡəwaɖialo eḡa təḡ kwai kwai. na ole geɖa gaməɖia na gəḡere ḡəməni gaber gid aḡənəni eḡa təḡ kwai kwai. jəldabi ilaḡəḡa ildi lilidu laḡo leɖa loḡra alo na leɖa ləḡələḡe preɖ lidənu ḡaɖəna ḡeḡḡa ḡələḡəḡa iḡi ḡarno ḡəmaməɖia.

²⁴na ḡəfəni ḡəfidənu ibabil ḡal anbiya na ḡələɖa ḡrəmwa na ḡələɖa preɖ ildi laḡiḡənu alo.

ruiya 19

¹orn igano ole garno ole gələɖa lwaiḡa kaiḡ elo ildi ḡaḡrəjaico ole lɖaḡa, alliluya. ɖəbəria na ḡaḡrwa na ḡabəḡa, laḡge ildi ḡrəmwa irəndr,

²ḡen ḡaḡḡa ɖakəme ɖələḡḡu ɖəɖəḡam na ɖudərwato. rənəḡu rakəmo wuji goḡra eḡen gaḡ alaiḡ igi giɖu leɖa preɖ lalo lataḡa ḡələiḡəḡa ḡələḡḡu na rənəḡu rakəmma ḡen ḡaḡḡa gənəḡu gaḡiḡo leɖa ildi ləɖuḡəɖəḡḡu.

³lɖaḡa təḡ, alliluya. ɖubwa ɖisia isi yamaməndada ɖabəḡa elo bəḡəbəte.

⁴orn nələḡ ereɖia giḡijan na marldwan na laḡge ildi laməḡia marldwan lɖiḡəḡi alo lɖəbuḡḡi rəmwa irri ḡarəḡaḡo nal kurs eḡələḡe lɖaḡa, amin. alliluya.

⁵na ole geḡo igal kurs nəḡaḡa, ḡaḡ preɖ ḡaḡḡi ḡagaɖuḡəɖəḡḡia rəmwa irəndr naicr ɖame, ḡaḡḡi ḡagidəḡa, ḡaḡḡi ḡagoḡra na ḡagərra.

⁶orn nene ole garno ole gələɖa lwaiḡa kaiḡ garno ḡawa ḡirəwa ḡwaiḡa enəbwa na garno rəmwa rəpənianano kaiḡ na lənəḡulu lɖaḡa, alliluya, ḡen ḡaḡḡa eləḡ rəmwa irəndr gaḡ eləḡ irri rertə ḡabəḡa preɖ.

⁷alaḡəreḡr nano. ɖəḡam alaḡəreḡr nano narana preɖ inəndr.alnaicr ḡaḡrwa ḡen ḡaḡḡa ɖəma ɖəḡruma ɖəto na wasen gaḡuḡeinu bəḡan.

⁸gənəḡu gaḡḡini aḡḡḡəni ndrena nano ini natəḡe nabəjo na nawaɖialo, ḡen ḡaḡḡa ndrena nəməḡiaḡəno naḡo ḡen ḡudərwato ḡələɖa ḡrəmwa.

⁹orn məlaiyəka ndəḡəlwaḡəḡi ḡa, wərdə ḡen iḡi. leɖa laḡəra nano ildi lundəɖeinu ndəsa ɖəɖəma ɖəḡruma. ndəḡeḡiḡi ḡa, ḡen iḡi ḡaḡo ḡen ḡəɖəḡam ḡərəmwa.

¹⁰orn igiḡəḡu nano erəmanəḡ ḡa ebuḡḡi, orn ndəḡeḡiḡi ḡa, ḡertə agəbəɖia ḡia. igənəḡi ləgaɖuḡəɖəḡḡia rəmwa na ḡagaɖuḡəɖəḡḡia rəmwa leɖala ildi larəmoḡwa ɖaməɖaḡa ɖəyesu. buḡḡu rəmwa. fədaməɖaḡa ɖəyesu idi ɖəbəɖia leɖa laḡwata ḡen ḡərəmwa.

¹¹orn igaseieu elo yagagidənu na eməḡḡa gabəjo nəḡəmiḡe. eɖa igi gaborto eməḡḡa gəbernia ɖudərwata eḡen na ɖəḡam ḡen ḡaḡḡa ɖakəme na ɖəbwaiḡəɖia əllḡḡu luɖərwato eḡen.

¹²isi ilḡḡu yarno isia na ḡaj ywaiḡa yafə nenda əllḡḡu. irəḡ gəwərdənu ḡu nano igi eɖa gero gənəḡ galḡḡəto, illi gənəḡu.

¹³na gənəḡu gḡḡənu erena nano igi gənəḡənu iḡəfəni na gənəḡu gəbernia ḡen ḡərəmwa.

14na askari yelo ƚaiyemateto alo isi yētenu ndrena nano nəmətianəno natəre na nabəjo na yənəŋulu yaborto nəmərta nabəjo.

15na ɔperre ɔwaiña ɲəfəni ɔamiña egēiñua ilētəŋu ƚa aɲiyəpwi leɔa ləŋələŋe preɔ. na gənəŋu giɔ aɲəɾəmoɔte ləfrala ləɔpəini na giɔ aɲarldadaɔte inəb alo igəri gəɔeiciano ɔoɾa ɔərəmwa irri rerɔ ɲabəɾa preɔ.

16na gənəŋu gerto irəŋ gəwərɔənu erena nano gəlētəŋu na ldendr cum. fəmalik iməluk na eləŋ gənələŋ.

17orn igaseicu məlaiyəka ɔaturwa igəɔəñina nɔarəjaice ole nɔurnɔəɔi nɔəfia preɔ ini nura elo iligano nɔata, elar, ɲarraide ldəɾo ɲen ɲanta ɔəsa ɔoɾa ɔərəmwa,

18ta ɲase aɲəno enələŋ nɔɾa na enələŋ nərri na eleɔa lonɔəto na enəmərta na eleɔa ildi labortəlo na eleɔa preɔ, lənəŋulu ildi laɾo ləbai na ildi lero laɾo ləbai, lərri na loɾa.

19na igaseicu ɔwala ɔəɔəñwa na nələŋ nalo ɾreidənu ldəɾo askariya esen ƚa albwaiñəɔe eɔaga igi gaborto emərta gabəjo na askariya ilētəŋu.

20orn ɔwala ɔəɔəñwa ɔadamənu nɔəndəni na nabi eɲarəwen ldəndənəlda, yənəŋu isi yiɔu aɲwara ɔwala ɔəɔəñwa nēiñua na yiɔu leɔa ɲaɔəna aɲwaraiya isi, ildi lananeinu ɲwərɲiña ɲəɔwala ɔəɔəñwa na lənəŋulu ildi labuɲtu wəŋge garno ɔwala ɔəɔəñwa. na lənəŋulu liɾijan ldəwujəni lamətia egəɔa goɾa igi gerto isiano igi ƚaɲuɾu al gabritya.

21na leɔa preɔ ltənu laɾiñənu ɔperreɔa ɔəɔa igi gaborto emərta iɔi ɔamiña egēiñua ilētəŋu. na nɔəfia preɔ nabeɔo kaiñ aɲənoiya esen orn ƚanaso məldin.

ruiya 20

1orn igaseicu məlaiyəka ɔirəwa elo iɔi ɔafo muɔtaɔa ɔələbu loliano kaiñ ɔuɔa ɔero alo na ɔafo uridaga goɾa eɔaɲ.

2na ɔənəŋu nɔəndi ƚannin isi yaɾo rəmwa reicia rəpənde isi yaɾ iblis na setan nɔakase nɔəli aləf,

3nɔauwəti iləbu loliano kaiñ ɔuɔa ɔero alo nɔəldandate ɲope ɲen ɲanta yənəŋu aiyerte ibəɔia leɔa ləŋələŋe ɾetəreɔe ɲaɔəna nɔə nɔəli nəɾo aləf. orn nɔə nɔəli nəŋgəto aləf ɔətam yənəŋu yiɔ aiyəbərni iliga lətefr.

4orn igaseicu kursi ywaiña eɲələŋe na leɔa ildi ldəɾaɲan na lənəŋulu laneinu ɲen ɲəɔakəme. na igaseicu nusila nələɔa ildi ləgəleinu ɲəɾwalo ɲen ɲanta ɔaməɔata ɔəyesu na ɲen ɲanta ɲen ɲərəmwa na ildi lero lukwuɔiñətia ɔwala ɔəɔəñwa alo walla wəŋge garno ɔwala ɔəɔəñwa na ildi lero laneini ɲwərɲiña ɲəlētəŋu nəŋəɾwa ɲəndəsi walla nəraɲ. lənəŋulu ldaməte təŋ ldəɾete nələŋ al masiyaga nɔəli aləf.

5leɔa ltənu ildi laiyo lero latwoɔa təŋ illi nɔə nɔəli nəŋgəto aləf. fəɔatwoɔa eɲəɾaiñ ɔananəŋ.

⁶leđa ildi lafo idatwoda eņəraiñ đananəj lənəņulu labuņəntu na ltəre. ņəraiñ ņəndurtu ņero ņabertā ņabəra iņulu. orn liđ alrətē kana irəmwa na igal masiya na liđ alrətēlda nələņ ntəli aləf.

⁷ndə ntəli naņgato aləf setan yid aiyəmiñəni isijən ilērtəņu.

⁸na yənəņu yid aiyəmiñe ta aiyidi leđa ņadəna ləņələņe rətərətēto ņalo ildi lafo ndaləņgwa na ndele na đərədalo, fəjuj na maijuj ta aiyərtraide aləbwaiñəde. leđa ildi lwaiña kaiñ larno ebe gisbarlda.

⁹na leđa ildi ldənti alo yotrā etərjano ldaditi alo eleđa rəmwa na irnuj goṭra igi gubwaniya. orn isia yirəwa elo niyəlaməndade

¹⁰na setan isi yidəlo ņadəna yəwujənu egəta goṭra igi gerto isiano na al gabritano, igi đwala đədəñwa na nabi isi eņarəwen lafau. na lənəņulu liđ alfeṭe eņen ņubwa kaiñ ñoman pređ əđəñəđəñin na uləņgələņ bərəbəte.

¹¹orn neseici kursi eņələņe yotrā yebəjo na eđa igi gaṭaņan na elo na alo yalaldəño isiano ilērtəņu na alo yero yəfidəni ņen ņanta ņulu kwai kwai.

¹²na neseiei leđa ildi laiyo ildi lərresi, na loṭra ləṭurwa kursi eņələņe nēiñua na nađam nafo nabelədənianano na ađam gwomən gafo gabələdəni na ađam igi gaṭ ađam gəđamətia. na leđa ildi laiyo lakəmənu eņen ņəwərdənu enađam ņen ņarno ņəmərria eņen ņafo tau.

¹³na al bar yanaido leđa laiyo ildi lafo lafau na ņəraiñ na alo eleđa laiyo lanaido leđa laiyo ildi lafo lafau. na lənəņulu pređ lakarmeinu eņen ņarno ņəmərria eņen ņarə tau.

¹⁴na ņəraiñ na alo eleđa laiyo ləwujənu egəta goṭra igi gerto isiano. fəņəraiñ ņəndurtu, eṭa goṭra igi gerto isiano.

¹⁵na eđa gənəj gero gafidəni gəwərdənu egəđam gəđamətia gənəņu gəwujənu egəta goṭra igi gerto isiano.

ruiya 21

¹orn igaseicu elo imaijən na alo imaijən ņen ņanta elo yananəj na alo yananəj lafo laməndədənu na al bar niyerṭe cum.

²na neseici irnuj gatəre, ursalim gəmaijən girəwa elo rəmwa nano gəṭurəđeinu garno ņere ņəməni ņəṭurəđeinu ņaiyo ņen ņanta ebaņgen.

³na igano ole goṭra geṭo ikurs igi gaṭa, seier, eṭa gərəmwa gafo leđala na rənəņu riđ aldəfetəlda na lənəņulu alrətē leđa əllərṭəņu na rəmwa rənəņu riđ arəfetəlda na riđ arəṭe rəmwa eren.

⁴rənəņu riđ arlṭeṭe ņwal isi pređ na ņəraiñ aņerte đəge na đwana aderte na đara aderte eum na ņen ņubwa aņerte đəge, ņen ņanta ņen ņananəj pređ ņaməndədənu.

⁵na gənəņu igi gaṭaņo nal kurs eņələņe gaṭa, seiṭr igəbəđia lanje pređ ləmaijən. nəṭaṭa eum, wərdu ņen iņi, ņen ņanta ņen pređ iņi ņarə đətam na ņarə ņudərwaṭo.

⁶nəḡaiñəlwaṛəṭi ʔa, ɲen ɲəbəṛəndəinu dəge. igaṛ alif na aliya. igaṛ eḏa gananəɲ na gəndurṭu alo. igid̄ enaice eḏa igi aɲal garrəma ɲawa idoro dəɲawa ɲədaməṭia məṛəməṛeñ, ilia yero.

⁷eḏa igi ʔaɲədamo ɲen ɲəsetan gənəɲu gid̄ aɲərrate eɲen iɲi na igid̄i eṛete rəmwa rəlṛəɲu na gənəɲu gid̄ aɲəṛete idia gəlṛəñi.

⁸orn leḏa ildi loreano na leḏa ildi lero ləbendia ɲen, na leḏa ltaɲa, na leḏa ildi laṛiñəḏe na leḏa ildi laṛaɲa lijila ʔrəto, na ndəmia na leḏa ildi lukwuḏiñəṭia laɲge alo ləpiano, na leḏa laṛo len preḏ, lənəɲulu preḏ lid̄ alərujəni egəṭa goṛra igi goṛa isiano na al gabriṭya. fəɲəṛaiñ ɲəndurṭu.

⁹orn mələiyəka dənəɲ imələiyəka dənəɲ nemiñe eṛiɲan isi yəndu ɲəmbolua dənəɲ nəɲəmiñe ɲiṛiɲan iɲi ɲundeinu ɲenɲa ɲubwa ɲəndurṭu iɲi dənəɲ nəɲəmiñe ɲiṛiɲan, dənəɲu dətə ndəñeiti ʔa, eləɲ, igid̄i eɲəɲaice ɲere ɲəməni, fəwasen gəṛruma.

¹⁰orn ndəñəmamaṭe naiyən igusila isi yoṛra ndəñəɲaice irnuɲ gatəṛe girəwa elo rəmwa nano. fursalim.

¹¹na irnuɲ gatəṛe gawaḏialo ɲaṛrwaɲa ɲərəmwa. gawaḏialo garno lwandra ltefr alo lwaiña iliano lamiñaṭo lorəba preḏ, larno lwandra ləbernia yasb ildi lore nal atəṛe larno ɲaṛa.

¹²na irnuɲ gerto uṭa goṛra kaiñ gəḏiṭu na əuwər reḏ nemiñe eṛiɲan. mələiyəka reḏ nemiñe eṛiɲan yaṭurwa isuwər na ndrəɲ nəɲəṛwa reḏ nəɲəmiñe ɲiṛiɲan ɲisrayil nəwərdənu isuwər.

¹³na əuwər iṛiɲin yafo ndele na iṛiɲin yafo dətəḏalo na iṛiɲin yafo ndaləɲgwa na iṛiɲin yafo dətəḏalo.

¹⁴na uṭa gerto aḏuna reḏ nemiñe eṛiɲan na ndrəɲ reḏ nemiñe niṛiɲan nəwərdəinu aḏuna nano nəleḏa ləḏweinu reḏ ldəmiñe liṛiɲan ləṛruma.

¹⁵na mələiyəka idi ḏafo ḏwalwaṛəṭiñi ḏerto ləfra lidənu aḏ ḏaəbya eḏaɲ dəlṛəɲu ʔa aḏiyəndəici irnuɲ na əuwər na uṭa.

¹⁶irnuɲ gerto rukun marldwan na ḏwalano na ḏabərano laṛəwaṭo eɲen. na dənəɲu ndirndəici irnuɲ ləfrala əllṛəɲu na gaṛo mil aləf na miyya dənəɲ. na ḏwalano na ḏabərano na ḏwala lirnuɲ laṛəwaṭo eɲen.

¹⁷na dənəɲu ḏirndəicu uṭa, ɲen ɲarno leḏa ləbirndəicia laɲge, na mələiyəka yəbirndəicia laɲge ʔia cum. na uṭa gwala garno leḏa eṛəḏia marldwan.

¹⁸uṭa gidənu ɲwandraɲa ɲəbernia yasb iɲi ɲore orn irnuɲ gidənu aḏ ḏaəbya isi yatəṛe kaiñ yundeidənu yarno ɲaṛa.

¹⁹aḏuna yirnuɲ yidənu ɲwandraɲa preḏ ʔetəṛeteo iɲi ɲətefr alo nṭia ɲwaiña iliano. aḏuna yanənoɲ yidənu ɲwandraɲa ɲore ɲəbernia yasb. na aḏuna yəmən yidənu ɲwandraɲa ɲəmənu garno ltuɲga lero ibwoṛua nano ɲəbernia yagut asrag. na aḏuna

yəmən yidənu ηwandraŋa iŋi ηabəjo ηerto ηamərldediano ηore ηəbernia agig abid. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηeđe ηəbernia sumrud đubabi.

²⁰na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηeđe ηabəjanəno ηəbernia jasa agigi. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηore ηarno ηəfəni ηəbernia agig amər. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηəto ηəñeiña aŋəno ηəbernia sabrajəđ. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηeđe aŋəno ηəbernia sumrud sagi. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηwundeidənu kaiñ ηəto ηəñeiña aŋəno ηəbernia yaguť asfər. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηeđe đedĩa đapa ηəbernia agig akdər. na ađuna yəmən yidənu ηwandraŋa ηeđe đedĩa đəmənu aŋəno ηəbernia samanjuni. na ađuna yəndurtu yidənu ηwandraŋa ηore đore đəmənu ηəbernia jamast.

²¹na əuwər ređ nemiñe eŋijan yaŋo ηwandra ređ nəŋəmiñe ηiŋijan iŋi ηaŋo ηaŋəno ηəbernia lulu. lwandra əlnəŋ laŋo əuwər yənəŋ. na rađ rirnuŋ ridənu ađ daəbya yetəŋe kaiñ isi yawadialo yarno ηaŋa.

²²na eŋa gero gəđəñinu gatəŋe garno ekəl igirnuŋ ηen ηanta eləŋ rəmwa irri rerto ηabəŋa pređ na ŋuma laŋ ekəl yirnuŋ.

²³na gerta ηen đetam ta əđəñina walla ubwa aləwadialo irnuŋ ηen ηanta ηaŋrwa ηərəmwa ηaŋ arerre girnuŋ na ŋuma laŋo lamba lirnuŋ.

²⁴leđa ləŋələŋe ŋetəŋeteo liđ alerlde arerreŋa girnuŋ na nələŋ nalo niđ anənti ηaŋrwaŋa eŋen.

²⁵əuwər yirnuŋ yid aiyagagidəni ñoman pređ əđəñəđəñin na uləŋgələŋ na uləŋgi aŋerte.

²⁶leđa liđ alənti irnuŋ ηaŋrwaŋa na đamedə ləleđa ləŋələŋe ŋetəŋeteo.

²⁷orn wagero gənəŋ gataŋa gid aŋənti irnuŋ, na eđa gero gənəŋ igi gəbəđĩa ηen ηeicia walla gwalwaŋo ηaŋəwen, illi leđa ildi ndrəŋ enen nəwərdənu egađam gəđamətia gəŋuma.

ruiya 22

¹orn məlaiyəka ndəñəŋaice đəbarlda đəŋau ηəđamətia idi đəwadialo garno ηaŋa. đəbarlda đeto igal kurs eŋələŋe irəmwa na iŋuma,

²ndəmiñe eđad iligano đirnuŋ. nuŋi nəđamətia nafa nətəndia nəŋəm ndəbarlda, ini nerto liđia ləŋəŋwa ređ nəŋəmiñe ηiŋijan ŋetəŋeteo. nuŋi narlde liđia ŋetəŋeteo nubwa pređ. na ratai rənuŋi rəfo ηen ηanta ŋarakeidu leđa ləŋələŋe ŋetəŋeteo.

³na wagero gənəŋ gid aŋfete məldin igi gabəŋo leđa. kursi eŋələŋe irəmwa na iŋuma yid aiyəfete irnuŋ na ləbai ŋrəmwa liđ aləbuŋti.

⁴lənəŋulu liđ aləseici isiano iləŋəŋu na irəŋ gələŋəŋu gid aŋwərdəni nəŋəŋwa ηəndəsi eŋen.

⁵uləŋgi gid aŋerte. gerta đetam ta lənəŋulu lerto arerre gəñamba walla gəđəñina ηen ηanta eləŋ rəmwa rid arŋete arerre egen. na lənəŋulu liđ alŋete nələŋ bəŋəbəte.

- ⁶orn məlaiyəka ndəñeiti ta, ɲen inji ɲədetam na ɲarəwadata aɲəndəni eleda, ɲen ɲanta eləɲ rəmwa rənusila nal anbiya nadwaɔ məlaiyəka dəlɛrɲu ta adərrəɲaici ləbai əllɛrɲu ɲen inji detam ɲid aɲfete twaiñ.
- ⁷seier. igidi yela taltal. eɔa gaɲəra nano igi gəna ɲen inji ɲid aɲfete inji ɲəwərdənu egaɔam igi.
- ⁸fiñi yuanna ñiɲgi igano na igaseicu ɲen inji. na ndə igano na igaseicu ɲen inji niɛti alo erəmanəɲ rəmalaiyəka idi dərrəɲaiceñəlo ta ebuɲti.
- ⁹orn dənəɲu ndəñeiti ta, ɲerte agəbədia tia. igənəñi ləgəduɛdɛntia rəmwa na ñagəduɛdɛntia rəmwa lorldalala na al anbiyaya na ledala ildi larəmotwa ɲen ɲadam igi. buɲtu rəmwa.
- ¹⁰orn ndəñeiti ta, ɲerte agakasa ɲen inji ɲid aɲfete inji ɲəwərdənu egaɔam igi, ɲen ɲanta liga lafo twaiñ ildi ɲen inji ɲid aɲoɲiñədeini.
- ¹¹ɲgitu eɔa igi gəbədia ɲen ɲeicia aɲidi tia məldin. na ɲgitu eɔa gataɲa aɲətəɲete eɲen məldin. na ɲgitu eɔa igi guɔərwaɔ eɲen aɲuɔərwaɛ eɲen məldin. na ɲgitu eɔa gatəɛ aɲətəɛete eɲen məldin.
- ¹²seier. igidi yela taltal na igid errape dəpəɛa dəlɛrɲi ta epəɛ leɔa preɔ eɲen lənəɲulu liɔu.
- ¹³igaɛ alif na aliya, igaɛ eɔa gananoɲ na gəndurɛu alo, igaɛo ɲen ɲənɛiñua na ɲen ɲəndurɛu alo.
- ¹⁴leda laɲəra nano ildi lwaso ndrena enen ta aləɲgini aləjomate uɛi twaiñ gəɔamətia, na ta aləɲgini alərnəti isuwər yirnuɲ.
- ¹⁵leda ltaɲa ildi laɔo ñina na ndəmia na leɔa ildi laɲaɲa lijila ɛrəto, na leɔa ildi laɲiñəde na lənəɲulu ildi lukwuɔiñətia laɲge alo ləpiano na lənəɲulu ildi lonata ɲarəwen na ildi laɲwata ɲarəwen, lənəɲulu preɔ lafo irnuɲ ndəuwər.
- ¹⁶fiñi yesu, igwadweitiaɲa məlaiyəka dəlɛrɲi dāməɔataɔa idi ɲen ɲanta kanisa. igəleda ləɔawud na igaɛ idia gəɔawud. igaɛo toɛəl idi dawaɔialo kaiñ.
- ¹⁷usila gatəɛ na ɲere ɲəməni ləbata, elar. ɲgitr leɔa preɔ ildi lano ɲen inji alata, elar. ɲgitr eɔa igi aɲal garrəma aɲela, na ɲgitr leɔa preɔ ildi lonata almame ɲawa ɲəɔamətia məɛəməɛəñ ilia yero.
- ¹⁸igabəɛia leɔa nano preɔ ildi lənna ɲen inji ɲid aɲfete inji ɲəwərdənu egaɔam igi. ndə eɔa gənəɲ gabakaɛəjaica ɲen inji, rəmwa riɔ arəmaɛəjiti ɲen ɲubwa inji ɲərrəɲeidənu egaɔam igi.
- ¹⁹na ndə eɔa gənəɲ gaɔama ɲen ɲəmaɛan eɲen inji ɲid aɲfete inji ɲəwərdənu egaɔam igi rəmwa riɔ arəmaɲgeici iguɛi gəɔamətia na irnuɲ gatəɛ, ildi lərrəɲeidənu egaɔam igi.
- ²⁰gənəɲu igi gaɛo dāməɔata dənən inji preɔ gaɛa, detam igid yela taltal. eləɲ, detam, aganəɲa eləɲ yesu.

²¹igəberədia ta dəbuḡtia dələḡ yesu alfete ledala ltəre əlləḡəḡu pred. amin.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil